

Holy Bible

Aionian Edition®

Pühakiri Kaasaegses Eesti Keeles
Estonian Modern Bible

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®
Pühakiri Kaasaegses Eesti Keeles
Estonian Modern Bible

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 4/18/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
Biblica, Inc., 2022

Formatted by Speedata Publisher 5.1.3 (Pro) on 5/4/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Eesti at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Eesti at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Matteuse	11
Markuse	33
Luuka	47
Johannese	70
Apostlite	88
Roomlastele	111
1 Korintlastele	121
2 Korintlastele	130
Galaatlastele	136
Efeslastele	140
Filiplastele	143
Koloslastele	146
1 Tessalooniklastele	148
2 Tessalooniklastele	150
1 Timoteosele	152
2 Timoteosele	155
Tiitusele	157
Fileemonile	159
Heebrealastele	160
Jaakobuse	167
1 Peetruse	170
2 Peetruse	173
1 Johannese	175
2 Johannese	178
3 Johannese	179
Juuda	180
Ilmutus	181

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Jeesus ütles: „Isa, anna neile andeks, sest nad ei tea, mida nad teevad!“

Ja nad jagasid liisku heites omavahel ära tema riided.

Luuka 23:34

Matteuse

1 Jeesuse Messia, Aabrahami poja, Taaveti poja sugupuu:

2 Aabrahamile sündis lisak, lisakile sündis Jaakob, Jaakobile sündisid Juuda ja tema vennad. 3 Juudale sündisid Taamariga Perets ja Serah, Peretsile sündis Hesron, Hesronile sündis Aram, 4 Aramile sündis Amminadab, Amminadabile sündis Nahson, Nahsonile sündis Salma, 5 Salmale sündis Raahabiga Boas, Boasele sündis Rutiga Oobed, Oobedile sündis lisai, 6 lisaila sündis kuningas Taavet. Taavetile sündis Uurija naisega Saalomon, 7 Saalomonile sündis Rehabeam, Rehabeamile sündis Abija, Abijale sündis Aasa, 8 Aasale sündis Joosafat, Joosafatile sündis Jooram, Jooramile sündis Ussija, 9 Ussijale sündis Jootam, Jootamile sündis Aahas, Aahasele sündis Hiskija, 10 Hiskijke sündis Manasse, Manassele sündis Aamon, Aamonile sündis Joosija, 11 Joosijale sündisid Jekonja ja tema vennad Paabeli vangipõlve ajal. 12 Pärast Paabeli vangipõlve sündis Jekonjale Sealtiel, Sealtielile sündis Serubbaabel, 13 Serubbaabelile sündis Abihuud, Abihuudile sündis Eljakim, Eljakimile sündis Assur, 14 Assurile sündis Saadok, Saadokile sündis Ahhim, Ahhimile sündis Elihuud, 15 Elihuudile sündis Eleasar, Eleasarile sündis Mattan, Mattanile sündis Jaakob. 16 Jaakobile sündis Maarja mees Joosep ja Maarjast sündis Jeesus, keda hüütakse Messiaks. 17 Seega on Aabrahamist Taavetini kokku neliteist sugupõlve, Taavetist Paabeli vangipõlveni neliteist sugupõlve ja Paabeli vangipõlvest Messiani neliteist sugupõlve. 18 Ent Jeesuse, Messia, sündimisega oli nõnda. Tema ema Maarja oli kihlatud Joosepiga, kuid enne abielumist ja kokkusaamist selgus, et ta on lapseootel Pühast Vaimust. 19 Joosep oli õiglane mees ega tatnud Maarjat avalikult häbistada, seepärast otsustas ta temast vaikselt lahutada. 20 Aga kui ta seda mõtet kaalus, ilmus talle unenäös Issanda ingel, kes ütles: „Joosep, Taaveti poeg, ära karda Maarjat naiseks võtta! Laps tema ihus on eostunud Pühast Vaimust. 21 Maarja sünnitab poja, kellele sina paned nimeks Jeesus, sest tema päästab oma rahva nende pattudest.“ 22 See kõik sündis, et läheks täide, mis Issand oli öelnud prohveti suu läbi: 23 „Pange tähele, neitsi jäab lapseootele ja sünnitab poja, ning talle pannakse nimeks Immanuel“ – mis tähendab „Jumal on meiega“. 24 Kui Joosep unest ärkas, tegi ta nii, nagu Issanda ingel oli käskinud. Ta võttis Maarja endale naiseks ja viis ta koju, 25 kuid ei puutunud temasse, kuni poeg oli sündinud. Ja ta pani temale nimeks Jeesus.

2 Pärast Jeesuse sündimist Petlemmas Juudamaal, kuningas Heroodese valitsusajal, saabusid hommikumaalt pärit tähetargad Jeruusalemma. 2 „Kus on see laps, kes sündis juutide kuningaks?“ küsisid nad. „Me nägime ta tähte tõusmas ja tulime teda kummardama.“ 3 Seda kuuldes läks kuningas Heroodes ärevile ja kogu Jeruusalemm koos temaga. 4 Ta kutsus kokku kõik juutide ülempreestrid ja kirjatundjad ning päris nende käest, kus Messias pidi sündima. 5 Need vastasid talle: „Juudamaa linnas Petlemmas, sest nõnda on prohvet kirjutanud: 6 „Sina, Petlemm Juudamaal, ei ole vähim Juuda valitsejate seas, sest sinust võrsub Valitseja, kes mu rahvast lisraeli karjatseb.““ 7 Siis kutsus Heroodes tähetargad salaja enda juurde ja uuris neilt välja aja, millal täht oli paistma hakanud. 8 Seejärel läkitas ta nad Petlemma, öeldes: „Minge ja otsige last. Kui te ta leiate, siis teatage mulle, et minagi võksin minna teda kummardama!“ 9 Tähetargad kuulasid kuninga ära ja asusid teele. Ja ennäe, täht, mille tõusu nad olid jälginud, juhatas neid, kuni jää seisma selle paiga kohal, kus asus laps. 10 Seda nähes rõõmustasid tähetargad väga. 11 Nad astusid majja ja nägid last koos tema ema Maarjaga ning kummardusid ta ette maha. Siis avasid nad oma varalaekad ja andsid talle kinke: kulda, viirukit ja müri. 12 Ja saanud unenäös Jumalalt hoiatuse, et nad ei läheks enam Heroodese juurde, pöördusid nad teist teed pidi tagasi oma maale. 13 Kui tähetargad olid lahkunud, ilmus Issanda ingel unenäös Joosepile ja ütles: „Tõuse üles, võta kaasa laps ja tema ema! Põgene Egiptusesse ja ole seal, kuni ma sulle ütlen; sest Heroodes hakkab otsima last, et teda hukata.“ 14 Joosep töoris, võttis kaasa lapse ja tema ema ning põgenes öösel Egiptusesse. 15 Seal viibis ta Heroodese surmani, et läheks täide, mida Issand oli öelnud prohveti kaudu: „Ma kutsusin oma poja Egiptusest.“ 16 Kui Heroodes nägi, et tähetargad olid teda petnud, sattus ta suurde raevu. Ta andis käsu hukata kõik poisslapsed Petlemmas ja kogu selle ümbruses: kaheaastased ja alla selle, vastavalt ajale, mille ta oli tähetarkadelt välja uurinud. 17 Nii läks täide, mis oli öeldud prohvet Jeremija suu läbi: 18 „Raamas on kuulda häält, rohket nuttu ja hala. Raahel nutab taga lapsi ega lase end lohutada, sest neid ei ole enam.“ 19 Ent pärast Heroodese surma ilmus Issanda ingel Egiptuses viibivale Joosepile unenäös 20 ja ütles: „Tõuse üles, võta kaasa laps ja tema ema ning mine lisraelimaale! Need, kes lapse elu kallale kippusid, on nüüd surnud!“ 21 Joosep võttis lapse ja tema ema ning läks lisraelimaale. 22 Aga kui ta kuulis, et Arhelaos valitseb Juudamaad kuningana oma isa Heroodese asemel, kartis ta sinna minna. Ja saanud Jumalalt unenäös

hoiatuse, suundus ta Galilea aladele 23 ning asus elama Naatsareti linna. Nii läks täide, mis oli öeldud prohvetite suu läbi: „Teda hüütakse Naatsaretlaeks.“

3 Neil päevil tuli Ristija Johannes, kes kuulutas Juuda körbes 2 ja ütles: „Parandage meelt, sest taevariik on lähedal!“ 3 Temast rääkiski prohvet Jesaja: „Hüüdja hääl on körbes: „Valmistage Issandale tee, tehke tasaseks tema teerajad!“ 4 Johannesel olid seljas kaamelikarvadest rõivad ja nahkvöö vööl, aga toiduks olid tal rohutirtsud ja metsmesi. 5 Siis läks Jeruusalemma, kogu Juudamaa ja Jordani ümbruskonna rahvas tema juurde. 6 Nad tunnistasid üles oma patud ja ta ristis nad Jordani jões. 7 Aga kui ta nägi, kui palju varisere ja sadusere tema juurde ristimisele tuli, ütles ta neile: „Rästikute sugu! Kes teile andis märku põgeneda saabuva viha eest? 8 Seepärast kandke meebleparandusele kohast vilja 9 ja ärge mõtelge endamisi: „Meie isa on Aabraham!“ Sest ma ütlen teile, Jumal võib nendest kividest äratada lapsi Aabrahamile. 10 Kirves on juba pandud puude juurte külge. Iga puu, mis ei kanna head vilja, raiutakse maha ja visatakse tulle. 11 Mina ristin teid veega meebleparanduseks, aga kes tuleb pärast mind, on minust vägevam. Mina pole väärta tema sandaalegi lahti siduma. Tema ristib teid Püha Vaimu ja tulega. 12 Tal on tuulamiskühvel käes ja ta teeb puhtaks oma rehealuse. Ta kogub nisu aita, aga aganad ta põletab ära kustumatu tulega.“ 13 Sel ajal saabus Jeesus Galileast Jordani äärde, et Johannes teda ristik. 14 Johannes püüdis keelduda, öeldes: „Mul on vaja, et sina mind ristiksid, aga sina tuled hoopis minu juurde!“ 15 Jeesus aga vastas talle: „Las praegu olla nii! Nõnda on meil kohane täita köike, mis on õige!“ Siis Johannes andis talle järele. 16 Kui Jeesus oli ristitud, väljus ta kohe veest, ja ennäe, taevas avanes ning ta nägi Jumala Vaimu otsekui tuvi alla laskumas ja tema peale tulemas. 17 Ning taevast kostis hääl: „See on minu armas Poeg, kelle üle mul on hea meell!“

4 Siis juhtis Vaim Jeesuse körbe kuradi kiusata. 2 Kui ta oli nelikümmend päeva ja nelikümmend ööd paastunud, tuli talle nälg. 3 Talle lähenes kiusaja ning ütles: „Kui sa oled Jumala Poeg, siis käsi sellel kivil siin muutuda leivaks!“ 4 Jeesus vastas: „Kirjutatud on: „Inimene ei ela üksnes leivast, vaid igast sõnast, mis lähtub Jumala suust.““ 5 Siis viis kurat ta pühasse linna, pani seisma templi katusele 6 ja ütles: „Kui sa oled Jumala Poeg, siis kukuta end siit alla! Sest kirjutatud on: „Sinu pärast annab ta oma inglitele käsu ja nemad kannavad sind kätel, et sa oma jalga vastu kivi ei lööks.““ 7 Jeesus vastas talle: „Samuti on kirjutatud:

„Ära pane Issandat, oma Jumalat, proovile!““ 8 Veel võttis kurat ta kaasa väga kõrge mäe otsa ja näitas talle kõiki maailma kuningriike ja nende hiilgust. 9 „Need kõik ma annan sulle, „üles ta, „kui sa ainult maha langed ja mind ülistad.“ 10 Siis ütles Jeesus talle: „Hoia minust eemale, saatan! Kirjutatud on: „Kummarda Issandat, oma Jumalat, ja teeni ainult teda!““ 11 Siis jättis kurat ta rahule. Seejärel tulid tema juurde inglid ja teenisid teda. 12 Kui Jeesus kuulis, et Johannes on kinni võetud, läks ta tagasi Galileasse. 13 Ta lahkus Naatsaretist ja asus elama Kapernauma, mis on järve ääres Sebuloni ja Naftali aladel. 14 Nõnda läks täide, mis oli öeldud prohvet Jesaja suu läbi: 15 „Sebulonimaa ja Naftalimaa, teel mere äärde, piki Jordanit, rahvaste Galilea, 16 rahvas, kes elab pimeduses, on suurt valgust näinud; neile, kes on elanud surma varjus, on koitnud valgus.“ 17 Sellest ajast peale hakkas Jeesus kuulutama: „Parandage meelt, sest taevariik on lähedal!“ 18 Kõndides Galilea mere rannal, nägi Jeesus kaht venda, Siimonit, hüüdnimega Peetrus, ja tema venda Andreast vörku merre heitmas, sest nad olid kalurid. 19 Jeesus ütles neile: „Järgnege mulle ja ma teen teist inimestepüüdjad!“ 20 Nad jätsid kohe oma võrgud ja järgnesid talle. 21 Sealt edasi minnes nägi ta veel kaht venda, Sebedeuse poega Jaakobust ja tema venda Johannest koos isaga paadis vörke parandamas. Jeesus kutsus ka neid. 22 Kohe jätsid nad paadi ja isa maha ning järgnesid talle. 23 Ja Jeesus rändas ringi kogu Galileas, õpetas sünagoogides, kuulutas evangeeliumi Kuningriigist ning tervendas rahvast igasugustest haigustest ja hädadest. 24 Kuuldas temast levis kogu Süürias ning tema juurde toodi kõik, kes kannatasid mitmesuguste haigustega ja valude käes, kurjadest vaimudest vaevatuid, langetõbiseid ja halvatuid – ning tema tegi nad terveks. 25 Ja Jeesuse kannul käis suur rahvahulk Galileast, Dekapolisest, Jeruusalemmast, Juudamaalt ja Jordani tagant.

5 Kui Jeesus nägi rahvahulka, läks ta üles mäele, ja kui ta oli maha istunud, tulid jüngrid tema juurde. 2 Ta hakkas neid õpetama: 3 „Önnistatud on vaimust vaesed, sest nende päralt on taevariik. 4 Önnistatud on kurvad, sest neid lohutatakse. 5 Önnistatud on tasased, sest nemad pärivad maa. 6 Önnistatud on need, kellel on nälg ja janu õiguse järele, sest nad saavad külluslikult. 7 Önnistatud on halastajad, sest nende peale halastatakse. 8 Önnistatud on puhtad südamelt, sest nemad näevad Jumalat. 9 Önnistatud on rahutegijad, sest neid hüütakse Jumala lasteks. 10 Önnistatud on need, keda õiguse pärast taga kiusatakse, sest nende päralt on taevariik. 11 Önnistatud olete teie,

kui teid minu pärast teotatakse, taga kiusatakse ja teie kohta kõiksugu kurje asju valetatakse. **12** Rõõmutsege ja hõisake, sest teie tasu on suur taevas! Samal viisil on taga kiusatud ka prohveteid enne teid. **13** Teie olete maa sool. Aga kui sool kaotab maitse, kuidas teha seda soolaseks? See ei kõlba enam millekski ja visatakse välja inimeste tallata. **14** Teie olete maailma valgus. Linn, mis on mäe otsas, ei jäää märkamatuks. **15** Samuti ei süüta keegi lampi, et panna see vaka alla, vaid ikka lambjalale; siis särab see kõigile majasoli jatele. **16** Nõnda paistku teiegi valgus inimestele, et nad näeksid teie häid tegusid ja kiidaksid teie Isa, kes on taevas. **17** Ärge arvake, et ma olen tulnud Seadust või Prohveteid tühistama – ma ei ole tulnud neid tühistama, vaid täide viima! **18** Tõesti, ma ütlen teile, enne kaovad taevas ja maa, aga Seadusest ei kao ükski täht ega kriips, enne kui kõik on sündinud. **19** Seepärast, kes vähimatk käsusõnadest rikub ja õpetab teisi sama tegema, seda hüütakse vähimaks taevariigis; aga kes neid täidab ja õpetab, seda hüütakse suureks taevariigis. **20** Ma ütlen teile, kui teie pole kirjatundjatest ja variseridest õigemad, siis te ei pääse taevariiki. **21** Te olete kuulnud, et muistsele põlvele on öeldud: „Sa ei tohi tappa! Ja igaüks, kes tapab, peab minema kohtu alla.“ **22** Kuid mina ütlen teile, et igaüks, kes oma venna peale viha kannab, peab minema kohtu alla. Aga kes oma vennale ütleb: „Tühine!“, peab minema ülemkohtu alla, ja kes ütleb: „Loll!“, peab minema põrgutulle. (**Geenna g1067**) **23** Seepärast, kui sa oma anni ohvrialtarile tood ja seal sulle meenub, et su vennal on midagi sinu vastu, **24** siis jäta oma ohver altari ette ja mine lepi enne ära oma vennaga. Alles siis tule ja too oma ohvriand. **25** Ole järeleandlik oma vastasega, kes sind kohtusse viib. Lepi temaga ära, kuni te veel teel olete, et ta ei annaks sind kohtuniku kätte ja kohtunik kohtuteenri kätte ja sind ei heidetaks vangi! **26** Tõesti, ma ütlen sulle, sa ei pääse sealt enne, kuni sa oled tagasi maksnud viimsegi veeringu. **27** Te olete kuulnud, et on öeldud „Sa ei tohi abieli rikkuda!“ **28** Kuid mina ütlen teile, et igaüks, kes võõrast naist vaatab teda himustades, on oma südames temaga juba abieli rikkunud. **29** Kui aga su parem silm ahvatleb sind patule, siis võta see välja ja viska ära. Sul on parem kaotada üks ihuliige kui olla terve ihuga heidetud põrgusse. (**Geenna g1067**) **30** Ja kui su parem käsi ahvatleb sind patule, siis raiu see küljest ja viska ära, sest sul on parem kaotada üks ihuliige kui minna terve ihuga põrgusse. (**Geenna g1067**) **31** Öeldud on: „Kes oma naisest lahutab, andku talle lahutustunnistus!“ **32** Kuid mina ütlen teile, et igaüks, kes lahutab oma naisest muul põhjusel kui abiellurikkumine, teeb temast abiellurikkuja. Ja kes abiellub

lahutatud naisega, rikub abieliu. **33** Samuti olete kuulnud, et muistsele põlvele on öeldud: „Ära murra oma vandetöötusi, vaid täida oma lubadused Issandale!“ **34** Kuid mina ütlen teile, et te ei vannuks üldse: ei taeva nimel, sest see on Jumala troon; **35** ega maa nimel, sest see on tema jalgealune järg; ega Jeruusalemma nimel, sest see on suure Kuninga linn! **36** Ära vannu ka oma pea nimel, sest ise ei saa ühtegi juuksekarva mustaks või valgeks teha. **37** Teie „jah“olgu „jah“ ja teie „ei“olgu „ei“. Kõik, mis sellele lisatakse, on kurjast. **38** Te olete kuulnud, et on öeldud: „Silm silma ja hammas hamba vastu!“ **39** Kuid mina ütlen teile, ärge hakake vastu inimesele, kes teile kurja teeb! Kui keegi lööb sind paremale põsele, keera ka vasak tema poole! **40** Ja sellele, kes tahab sind kohtusse kaevata ja su särgi võtta, anna ka kuub! **41** Ja kui keegi sunnib sind käima ühe miili, mine temaga kaks! **42** Anna, kui sinult palutakse, ja ära keeldu, kui sinult tahetakse laenata! **43** Te olete kuulnud, et on öeldud: „Armasta oma ligimest ja vihka oma vaenlast!“ **44** Kuid mina ütlen teile, armastage oma vaenla ja palvetage nende eest, kes teid taga kiusavad. **45** Siis te olete tõesti oma taevase Isa lapsed; sest tema laseb oma päikesel töusta nii kurjade kui heade üle ning vihma sadada ühviisi öiglaste ja ülekohtuste peale. **46** Sest kui te armastate neid, kes teid armastavad, mis tasu te siis ootate? Eks maksukogujad tee ju sama? **47** Ja kui te ainult oma sõpru lahkelt tertivate, mis selles erilist on? Eks paganadki tee sedasama? **48** Seepärast olge täiuslikud, nagu teie taevane Isa on täiuslik!

6 **Vaadake**, et te oma häid tegusid ei teeks inimestele näitamise pärast, muidu ei ole teil tasu oma Isalt, kes on taevas! **2** Kui sa nüüd annad neile, kel puudus, siis ära kuuluta sellest pasunahüüuga, nagu silmakirjatsejad teevald sünagoogides ja tänavail, et inimesed neid kiidaksid. Tõesti, ma ütlen teile, Neil on oma tasu juba käes! **3** Aga kui sina annad, ärgu su vasak käsi teadku, mida su parem käsi teebl! **4** Jäägu su heategu salajasesse, ja su Isa, kes näeb salajasesse, tasub sulle. **5** Ja kui te palvetate, siis ärge olge nagu silmakirjatsejad, kes armastavad palvetada sünagoogides ja tänavanurkadel, et olla inimestele nähtavad! Tõesti, ma ütlen teile, Neil on oma tasu juba käes! **6** Aga kui sina palvetad, siis mine oma kambrisse, sule uks ja palveta oma Isa poole salajas. Ja sinu Isa, kes näeb salajasesse, tasub sulle! **7** Palvetades ärge lobisege nagu paganad, kes arvavad, et neid võetakse kuulda nende sõnarohkuse tõttu. **8** Ärge saage nende sarnaseks! Teie Isa ju teab, mida te vajate, enne kui te temalt palute. **9** Palvetage siis nõnda: Meie Isa, kes sa oled taevas! Pühitsetud olgu sinu nimi! **10**

Sinu riik tulgu, sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal! **11** Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev! **12** Ja anna meile andeks meie vőlad, nagu meiegi andeks anname oma võlglastele! **13** Ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid ära kurjast! Sest sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen. **14** Sest kui te annate teistele andeks nende eksimused, siis annab ka teie Isa, kes on taevas, teile andeks. **15** Kui te aga ei anna teistele andeks, siis ei anna ka teie Isa teie eksimusi teile andeks. **16** Kui te paastute, siis ärge olge mornid nagu silmakirjatsejad, kes teevald sellise näo, et inimestele oleks nähtav nende paastumine. Tõesti, ma ütlen teile, neil on oma tasu juba käes! **17** Aga kui sina paastud, siis korrasta oma juuksed ja pese nägu, **18** et su paastumine ei oleks nähtav inimestele, vaid su Isale, kes on varjatud. Ja su Isa, kes näeb varjatutki, tasub sulle avalikult! **19** Ärge koguge endale varandust maa peale, kus koi ja rooste seda hävitavad ja kuhu vargad sisse murravad ja varastavad! **20** Koguge endile varandust taevasse, kus koi ega rooste seda ei hävita ja kuhu vargad sisse ei murra ega varasta. **21** Sest kus on su varandus, seal on ka su süda! **22** Silm on ihu lamp. Kui su silm on hea, on su ihu täidetud valgusega. **23** Aga kui su silm on kuri, on su ihu täidetud pimedusega. Kui valgus sinu sees on pime, kui suur on siis pimedus? **24** Keegi ei saa teenida kahte isandat, sest ta kas vihkab üht ja armastab teist või kiindub ühesse ja jälestab teist. Teiegi ei saa teenida korraga Jumalat ja mammonat. **25** Seepärast ma ütlen teile, ärge muretsege oma elu pärast, mida süüa või juua, ega ihu pärast, mida selga panna! Eks elu ole enam kui toit ja ihu enam kui rõivad? **26** Vaadake linde taevas! Nad ei külva ega lõika ega kogu aita saaki, ning teie taevane Isa toidab neid. Kui palju enam väärtnendest olete teie! **27** Aga kes teie seast suudaks muretsemisega ennast ühe küünragi pikemaks teha? **28** Ja miks te muretsete riite pärast? Pange tähele, kuidas kasvavad lilled aasal! Nad ei näe vaeva ketramisega, **29** kuid ma ütlen teile, et isegi Saalomoni kogu oma hillguses ei olnud riitetatud nii nagu igaüks neist. **30** Kui aga Jumal riietetab rohu väljal nii, mis täna on siin ja homme heidetakse tulle, kui palju enam ta riitetab siis teid, te nõdrausulised! **31** Ärge siis enam muretsege, öeldes: „Mida me sööme?“ või „Mida me joome?“ või „Mida me selga paneme?“ **32** Selle pärast muretsevad paganad. Teie taevane Isa teab ju, et te seda kõike vajate. **33** Aga otsige esmalt Jumala riiki ja tema õigust, siis seda kõike antakse teile pealegi! **34** Ärge siis muretsege homse pärast, sest homme muretseb ise enda eest. Igale päeval piisab oma vaevast.

7 Ärge mõistke kohut, et teie üle ei mõistetaks kohut! **2** Sest samamoodi, nagu teie teiste üle kohut mõistate, mõistetakse kohut teiegi üle, ja nõnda nagu teie teistele mõõdate, mõõdetakse teile. **3** Miks sa näed pindu oma venna silmas, aga palki enda silmas ei märka? **4** Või kuidas sa võid oma vennale öelda: „Lase ma tömban pinnu sinu silmast välja!“ ja sul endal on silmas palk? **5** Silmkirjatseja, tömba esmalt palk oma silmast välja, ja siis sa näed ka pindu oma venna silmast välja tömmata! **6** Ärge andke koertele seda, mis on püha, ärge heitke oma päreleid sigade ette! Et nad neid ei tallaks jalgade alla ega pöörduks tagasi ja teid tükkideks ei rebiks! **7** Küsige, ja teile antakse; otsige, ja te leiate; koputage uksele, ja teile avatakse! **8** Igaüks, kes palub, see saab; kes otsib, see leiab; ja kes koputab, sellele avatakse. **9** Kas teie seas on kedagi, kes annaks oma pojale kivi, kui poeg palub temalt leiba? **10** Või annaks mao, kui poeg palub temalt kala? **11** Kui nüüd teie, kes te olete kurjad, oskate anda häid ande oma lastele, kui palju enam teie Isa taevas annab häid asju neile, kes teda paluvad! **12** Köike siis, mida te iganes tahate, et inimesed teile teeksid, tehke ka neile! See ongi Seaduse ja Prohvetite sõnumi sisu. **13** Minge sisse kitsast värvast, sest lai on värv ja avar on tee, mis viib hukatusse, ja palju on neid, kes sealtkaudu lähevad. **14** Kuid väike on värv ja kitsas on tee, mis viib ellu, ja vähe on neid, kes selle leiavad. **15** Hoiduge valeprohvetitest, kes tulevad teie juurde lambanahas, aga tegelikult on nad aplad hundid. **16** Te tunnete nad ära nende viljast. Ei korjata ju viinamarju kibuvitstest ega viigimaru ohakaist? **17** Nii kannab siis iga hea puu head vilja, aga halb puu halba vilja. **18** Hea puu ei saa kanda halba vilja ega halb puu kanda head vilja. **19** Iga puu, mis ei kanna head vilja, raiutakse maha ja visatakse tulle. **20** Seega te tunnete nad ära nende viljast! **21** Mitte igaüks, kes mulle ütleb: „Issand, Issand!“, ei saa taevariiki. Saab vaid see, kes teeb mu Isa tahtmist, kes on taevas. **22** Paljud ülevad mulle sel päeval: „Issand, Issand, kas me ei ole sinu nimel prohveteerinud ega ajanud sinu nimel välja kurje vaime egateinud sinu nimel palju imedes?“ **23** Siis ma tunnistan neile: „Ma ei ole teid kunagi tundnud. Minge ära, te ülekohtutegijad!“ **24** Seepärast igaüks, kes neid mu sõnu kuuleb ja nende järgi teeb, on kui arukas mees, kes ehitas oma maja kaljule. **25** Kui sadas paduvihma, tõusid marutuul ja tulvavesi ning langesid selle maja peale, siis see ei varisenud, sest see oli rajatud kaljule. **26** Ent igaüks, kes neid mu sõnu kuuleb, aga nende järgi ei tee, on võrreldav rumala mehega, kes ehitas oma maja liivale. **27** Kui sadas paduvihma, tõusid marutuul ja tulvavesi ning langesid maja peale, siis see varises ja selle häving oli

suur.“ 28 Kui Jeesus need kõned lõpetas, oli rahvas tema õpetusest vapustatud, 29 sest ta õpetas nagu see, kellel on meelevald, aga mitte nagu kirjatundjad.

8 Kui Jeesus tuli mäelt alla, järgnes talle suur rahvahulk.

2 Tema juurde astus pidalitõbime, põlvitas ta ette ja ütles: „Issand, kui sa tahad, siis sa võid mu puhtaks teha!“ 3 Jeesus sirutas käe, puudutus teda ja ütles: „Ma tahan, saa puhtaksi!“ Ja mees sai otsekohe pidalitõvest puhtaks. 4 Siis ütles Jeesus talle: „Vaata, et sa sellest kellelegi ei räägi, vaid mine näita ennast preestriile ja vii neile tunnistuseks ohvriand, nagu Mooses on käskinud!“ 5 Kui Jeesus jöudis Kapernauma, tuli ta juurde sadakonna ülem ja palus abi: 6 „Issand, mu teener lebab kodus halvatuna suurtes piinades!“ 7 „Kas ma pean tulema ja ta terveks tegema?“ küsis Jeesus. 8 „Issand,“ vastas sadakonna ülem talle, „ma ei ole väär, et sina minu katuse alla tuleksid. Anna vaid käsk ja mu teener paraneb!“ 9 Mina ise olen ju samuti võimu alla seatud ja minule alluvad sõdurid. Kui ma ütlen ühele neist: „Mine!“, siis ta läheb. Ma ütlen teisele: „Tule!“ ja ta tuleb. Ma ütlen oma teenrile: „Tee seda!“ ja ta teeb.“ 10 Seda kuuldes Jeesus imestas ja ütles neile, kes ta järel käisid: „Tõesti, ma ütlen teile, sellist usku ei ole ma leidnud lisraelis veel kellelgi. 11 Ma ütlen teile, et paljud tulevad idast ja läänest ning istuvad taevariigis pidulauda koos Aabrahami, lisaki ja Jaakobiga. 12 Kuningriigi sünnijärgsed alamad aga heidetakse välja pimedusse, kus on ulgumine ja hammaste kiristamine.“ 13 Nüüd ütles Jeesus sadakonna ülemale: „Mine! Sündigu sulle nõnda, nagu sa oled uskunud!“ Ülema teener sai samal tunnil terveks. 14 Kui Jeesus jöudis Peetruse majja, nägi ta tema ämma voodis lebamas palavikus. 15 Jeesus võttis naisel käest kinni, ja palavik lahkus temast, ning ta töoris üles ja kattis talle laua. 16 Õhtu saabudes toodi Jeesuse juurde palju kurjadest vaimudest vaevatuid, ja ta ajas neist vaimud välja sõnaga ning tegi terveks kõik haiged. 17 Nii läks täide, mis oli öeldud prohvet Jesaja suu läbi: „Ta võttis enese peale meie haigused ja kandis meie töved.“ 18 Nähes rahvahulka enda ümber, käskis Jeesus sõita järve teisele kaldale. 19 Üks kirjatundja astus tema juurde ja ütles: „Õpetaja, ma järgnen sulle, kuhu sa iganes lähed!“ 20 Jeesus vastas talle: „Rebastel on urud ja lindudel pesad, aga Inimese Pojal ei ole, kuhu oma pead panna.“ 21 Üks teine jünger ütles Jeesusele: „Issand, luba mul esmalt minna isa matma!“ 22 Jeesus ütles talle: „Järgne mulle, las surnud matta ise oma surnuid!“ 23 Siis astus Jeesus paati ja ta jüngrid järgnesid talle. 24 Äkki töoris järvel suur torm, nii et lained lõid üle paadi; Jeesus aga magas. 25 Jüngrid tulid tema juurde ja äratasid

ta üles, hüüdes: „Issand, päästa meid, me upume!“ 26 „Teie nõdrausulised, miks te nii hirmul olete?“ vastas Jeesus. Siis töoris ta üles, sõitles tuult ja laineid ning kõik jää täiesti vaikseks. 27 Inimesed aga imestasid, öeldes: „Mis mees see küll on, et isegi tuul ja lained talle kuuletuval?“ 28 Kui Jeesus jöudis teisele kaldale gerasalaste maale, tulid talle vastu kaks hauakoopaist väljunud kurjast vaimust vaevatud meest, kes olid nii vägivaldsed, et keegi ei julgenud seda teed käia. 29 Need karjusid: „Mis on sul meiega asja, Jumala Poeg? Kas sa oled tulnud meid piinama enne määratud aega?“ 30 Aga eemal oli suur seakari söömas. 31 Kurjad vaimud anusid Jeesust: „Kui sa meid välja ajad, siis saada meid selle seakarja sisse!“ 32 „Minge!“ ütles Jeesus neile. Need tulid välja ja läksid sigadesse. Ja ennäe, kogu kari tormas järsakult järve ja uppus! 33 Karjased aga põgenesid, läksid linna ja rääkisid kõigest, ka sellest, mis oli juhunud kurjast vaimust vaevatud meestega. 34 Ja kogu linnarahvas tuli Jeesusele vastu. Teda nähes palusid nad, et ta nende aladelt lahkuks.

9 Jeesus astus paati, sõitis teisele poole järve ja läks oma kodulinna.

2 Seal toodi tema juurde halvatu, kes lamas oma magamisaselmel. Nähes nende usku, ütles Jeesus halvatule: „Ole julge, poeg! Sinu patud on sulle andeks antud!“ 3 Siis mõned kirjatundjad mõtlesid endamisi: „See mees teotab Jumalat!“ 4 Jeesus aga, teades nende mõtteid, küsis neilt: „Miks te mõttlete kurja oma südames? 5 Kumb on kergem, kas öelda „Sinu patud on andeks antud“ või „Tõuse üles ja kõnni“? 6 Aga teadke, et Inimese Pojal on meelevald patte andeks anda maa peal.“ Ja ta ütles halvatule: „Tõuse üles, võta oma ase ja mine koju!“ 7 Ning mees töoris ja läks koju. 8 Seda nähes oli rahvas hämmastuses ja nad ülistasid Jumalat, kes on andnud inimestele sellise meelevalla. 9 Sealt edasi minnes nägi Jeesus meest nimega Matteus maksukoguja pingil istumas ning ütles talle: „Järgne mulle!“ Ja ta töüs ja järgnes talle. 10 Kui siis Jeesus istus lauas tema kodus, tulsi sinna palju maksukogujaid ja patuseid ning soid koos Jeesuse ja tema jüngritega. 11 Seda nähes küsisid variserid tema jüngritelt: „Miks teie õpetaja sööb koos maksukogujate ja patustega?“ 12 Seda kuuldes ütles Jeesus: „Arsti ei vaja terved, vaid haiged. 13 Minge ja õppige, mida tähendab „Ma soovin halastust, mitte ohvrit“. Mina ei ole tulnud kutsuma õigeid, vaid patuseid.“ 14 Siis tulid Johannese jüngrid Jeesuse juurde ja küsidsid: „Miks meie ja variserid paastume, aga sinu jüngrid ei paastu?“ 15 Jeesus vastas neile: „Ei sobi pulmalistel leinata ajal, kui peigmees on nendega. Ent tuleb aeg, mil peigmees neilt ära võetakse, küll

nad siis paastuvad. **16** Keegi ei paika vanutamata riidetükiga vana kuube. Sääärane paik rebeneks küljest ja käristaks augu veel suuremaks. **17** Samuti ei valata värsket veini vanadesse nahklähkritesse, muidu lähkrid lõhkevad, vein voolab maha ja lähkreed ei saa enam kasutada. Värske vein valatakse uutesse lähkritesse, siis säilivad mõlemad.“ **18** Kui ta seda neile rääkis, tuli tema juurde sünagoogi ülem, põlvitas ta ette ja ütles: „Just praegu suri mu tütar, aga tule, pane oma käsi ta peale, siis ta ärkab ellu!“ **19** Jeesus töösis ja järgnes talle koos oma jüngritega. **20** Ja näe, üks naine, kes oli kannatanud verejooksu juba kaksteist aastat, lähenes Jeesusele selja tagant ja puudutas ta kuue serva, **21** öeldes endamisi: „Kui ma võiksin puudutada kasvõi tema kuube, siis ma saaksin terveks!“ **22** Jeesus aga pöördus ümber, nägi teda ja ütles: „Ole julge, tütar! Sinu usk on sind terveks teinud!“ Ja sellest tunnist alates oli naine terv. **23** Kui nüüd Jeesus jöudis sünagoogi ülema majja ning nägi flöödimängijaid ja häälekat rahvahulka, **24** ütles ta: „Minge ära! Tüdruk ei ole surnud, vaid magab!“ Aga nad naersid tema üle. **25** Ent kui rahvahulk oli välja aetud, astus Jeesus tappa, võttis tüdruku käest kinni ja ta ärkas üles. **26** Ja kuuldsus sellest levis kogu ümbruskonnas. **27** Kui Jeesus läks sealt edasi, järgnesid talle kaks pimedat, kes hüüsid: „Taaveti Poeg, halasta meie peale!“ **28** Kui Jeesus oli majja astunud, tulid pimedad tema juurde ja ta küsis neilt: „Kas te usute, et ma suudan seda teha?“ „Jah, Issand,“ vastasid nad talle. **29** Siis Jeesus puudutas nende silmi ja ütles: „Teile sündigu teie usku mõöda!“ **30** Ja nende silmad avanesid. Nüüd Jeesus hoistas neid karmilt: „Vaadake, et keegi sellest teada ei saa!“ **31** Nemad aga läksid ja rääkisid sellest terves ümbruskonnas. **32** Kui nad olid lahkinud, siis toodi tema juurde tumm mees, kes oli kurjast vaimust vaevatud. **33** Jeesus ajas kurja vaimu välja ja tumm hakkas rääkima. „Sellist asja pole lisraelis veel nähtud!“ imestas rahvas. **34** Variserid aga ütlesid: „Ta ajab kurje vaime välja kurjade vaimude valitseja abil!“ **35** Ja Jeesus käis läbi köik linnad ja külad, õpetades sünagoogides, kuulutas evangeeliumi Kuningriigist ning tervendas igasugustest haigustest ja hädadest. **36** Rahvahulki nähes tundis ta neile kaasa, sest nad olid rõhutud ja rästitud nagu lambad, kellel pole karjast. **37** Siis ta ütles oma jüngritele: „Lõikus on suur, aga töötegijaid on vähe. **38** Seepärast paluge lõikuse Issandat, et ta saadaks töötegijaid välja oma lõikusele!“

10 Jeesus kutsus oma kaksteist jüngrit enda juurde ja andis neile meelevalla rüvedaid vaime välja ajada ning parandada kõiki haigusi ja hädasid. **2** Nende kaheteistkümne

apostli nimed olid: kõigepealt Siimon, keda hüüti Peetruseks, ja tema vend Andreas, siis Sebedeuse poeg Jaakobus ja tema vend Johannes, **3** Filippus ja Bartolomeus, Toomas ja maksukoguja Matteus, Alfeuse poeg Jaakobus ja Taddeus, **4** Siimon Kaanalane ja Juudas Iskariot – Jeesuse äraandja. **5** Jeesus läkitas välja need kaksteist, juhendades neid nõnda: „Ärge minge teiste rahvaste sekka ega astuge ühessegi samaarlaste linna. **6** Vaid minge kadunud lammaste, lisraeli rahva juurde! **7** Minnes kuulutage: „Taevariik on lähedal!“ **8** Tehke terveks haiged, äratage üles surnud, tehke puhtaks pidalitöbised, ajage välja kurjad vaimud! Ilma olete saanud, ilma ka andke! **9** Ärge võtke kaasa kuld-, hõbe- ega vaskraha oma vöö vahele, **10** ei reisipauna ega teist särki ega jalatseid ega keppi. Sest töötegija on oma ülalpidamist väär! **11** Kui te lähetete mõnda külasse või linna, siis kuulake järele, kes on selles paigas väärat teid võõrustama, ja tema juurde jäädge, kuni te lahkute. **12** Majja sisenedes tervitage seda! **13** Ja kui maja on seda väärat, jätke oma rahu selle peale, aga kui ei ole, tulgu teie rahu tagasi teie juurde. **14** Aga kui keegi teid vastu ei võta ja teie sõnumit ei kuula, siis sellest kodust või linnast lahkudes raputage maha selle koha tolmgi oma jalgalda! **15** Töesti, ma ütlen teile, isegi Soodomal ja Gomorral läheb kohtupäeval kergemini kui sellel linnal. **16** Ma saadan teid otsekui lambaid huntide sekka. Olge siis arukad nagu maod ja süütud kui tuvid! **17** Olge valvsad inimeste suhtes, sest nad annavad teid kohtute kätte ja lasevad piitsutada sünagoogides. **18** Minu pärast viiakse teid valitsejate ja kuningate ette, et te saaksite neile ja rahvastele tunnistada. **19** Kui nad teid kinni võtavad, siis ärge muretsuge, mida või kuidas rääkida. Sel tunnil antakse teile see, mida öelda, **20** sest te ei räägi ise, vaid teie Isa Vaim köneleb teie kaudu. **21** Vend saadab surma venna ja isa lapse ning lapsed töusevad vanemate vastu ja lasevad nad surmata. **22** Minu nime pärast olete te köigi poolt vihatud, ent kes peab vastu lõpuni, see pääseb. **23** Kui teid ühes linnas taga kiusatakse, põgenege teise! Töesti, ma ütlen teile, te ei jõua lisraeli linnu läbi käia, enne kui Inimese Poeg tuleb. **24** Jünger ei ole üle õpetajast ega teener parem oma isandast. **25** Jünger olgu rahul, kui ta käsi käib nagu tema õpetajal, ja teener olgu rahul, kui ta käsi käib nagu isandal. Kui nad juba peremeest nimetasid Peltsebuliks, kui palju enam siis tema pereliikmeid! **26** Seepärast ärge kartke neid! Midagi ei ole varjatut, mida ei paljastataks, ega salajast, mis teatavaks ei saaks. **27** Mida mina räägin teile pimedas, ütelge valges, ja mida te kuulete kõrva sosistatavat, kuulutage katustelt! **28** Ärge kartke neid, kes ihu tapavad, aga hingel tappa ei suuda. Pigem kartke teda, kes võib nii hingel kui ka ihu

põrgus hukata! (Geenna g1067) 29 Eks kaks varblast müüda ühe penni eest? Ometi ükski neist ei lange maha ilma teie Isa loata. 30 Ent teie juuksekarvadki on kõik ära loetud. 31 Ärge siis kartke, te olete rohkem väärtsi kui palju varblasi. 32 Igaüht nüüd, kes mind tunnistab inimeste ees, teda tunnistan ka mina oma Isa ees, kes on taevas. 33 Aga seda, kes salgab mind inimeste ees, salgan minagi oma Isa ees, kes on taevas. 34 Ärge arvake, et ma olen tulnud rahu tooma maa peale! Ma ei tulnud tooma rahu, vaid mõõka! 35 Ma tulin pöörama „meest tema isa vastu, tütar tema ema vastu ja miniat tema ämma vastu. 36 Ja mehe vaenlaseks saavad tema pereliikmed“. 37 Kes isa või ema armastab rohkem kui mind, ei ole mind väärtsi. Kes poega või tütar armastab rohkem kui mind, ei ole mind väärtsi. 38 Ja kes ei võta oma risti ega järgne mulle, ei ole mind väärtsi. 39 Kes oma elu hoiab, kaotab selle, ja kes oma elu kaotab minu pärast, leiab selle. 40 Kes teid vastu võtab, võtab vastu minu, ja kes minu vastu võtab, võtab vastu selle, kes minu saatis. 41 Kes prohveti vastu võtab kui prohveti, saab prohveti tasu, ja kes õiglase mehe vastu võtab, sest ta on õiglane, saab õiglase inimese tasu. 42 Kes iganes pakub kruusitääte jahedat vett ühele neist väikestest, kes on minu jünger – töesti, ma ütlen teile, ta ei jäää oma tasust ilma.“

11 Kui Jeesus oli lõpetanud juhist jagamise oma kaheteistkünnile jüngrile, läks ta seal edasi öpetama ja kuulutama Galilea linnadesse. 2 Kui nüüd Johannes vanglas olles kuulis Messia tegudest, saatis ta kaks oma jüngritest 3 temalt küsimä: „Kas sina oled see, kes pidi tulema, või me peame ootama kedagi teist?“ 4 Jeesus vastas neile: „Minge ja teatage Johannesele, mida te kuulete ja näete: 5 pimedad saavad nägijaks, jalust vigased kõnnivad, pidalitõbised saavad puhtaks, kurdid kuulevad, surnud tõusevad üles, vaestele kuulutatakse evangeeliumi. 6 Önnistatud on igaüks, kes minu pärast ei pahanda.“ 7 Kui Johannese jüngrid olid lahkunud, hakkas Jeesus rahvale temast rääkima: „Mida te käsite kõrbes vaatamas? Kas tuules köikuvat kört? 8 Või mida te tahtsite välja minnes näha? Kas peenetes rõivastes meest? Need, kes kannavad peeneid rõivaid, on kuningakodades. 9 Mida te siis tahtsite näha? Kas prohvetit? Jah, ma ütlen teile, palju enam kui prohvetit! 10 Tema on see, kellest on kirjutatud: „Vaata, ma saadan sinu ees oma saadiku, kes valmistab sinu tee su ees!“ 11 Töesti, ma ütlen teile, naisest sündinute seast ei ole tõusnud esile kedagi suuremat kui Ristija Johannes, ent kõige pisemgi taevariigis on temast suurem. 12 Ristija Johannese päevist tännini rünnatakse taevariiki ja ründajad kisuvad selle endale. 13 Kogu Seadus ja Prohvetid on ette

kuulutanud Johannesenit, 14 ja kui teada tahate, siis tema ongi Eelija, kes pidi tulema. 15 Kellel körvad on, see kuulgu! 16 Aga millega ma võrdleksin praegust sugupõlve? Nad on nagu lapsed, kes turuplastil istuvad ja vastastikku hüüavad: 17 „Meie mängisime teile vilepilli, aga teie ei tantsinud! Meie itkesime kurvalt, aga teie ei leinanud!“ 18 Sest Johannes tuli, ei söönud ega joonud, ja nad ütlevad: „Tal on kuri vaim!“ 19 Inimese Poeg tuli ning sööb ja joob, ja siis te ütlete: „Vaadake, see inimene on õgard ja joodik, maksukogujate ja patuste sõber!“ Ometi tunnistatakse tarkus õigeks tema tegudest.“ 20 Siis hakkas Jeesus sõitlema linnu, kus oli tehtud enamus ta imetegudest, sest nad ei parandanud meelet: 21 „Häda sulle, Korasin! Häda sulle, Betsaida! Kui Tüüroses ja Siidonis oleksid sündinud need imeteod, mis teie juures sündisid, siis oleksid nad ammugi kotiriides ja tuhas meelet parandanud. 22 Tõepoolest, ma ütlen teile, Tüürosel ja Siidonil läheb kohtupäeval kergemini kui teil. 23 Ja sina, Kapernaum, kas sind peaks ülendatama taevani? Sa langed alla põrgupõhjal! Sest kui Soodomas oleksid sündinud imeteod, mis sündisid sinus, siis oleks ta püsinvud tänase päevani. (Hadēs g86) 24 Tõepoolest, ma ütlen teile, Soodomal läheb kohtupäeval kergemini kui sinul.“ 25 Selsamal tunnil ütles Jeesus veel: „Ma ülistan sind, Isa, taeva ja maa Issand, et sa selle oled pannud varjule tarkade ja arusajate eest, kuid ilmutanud lapsemeelsetele! 26 Jah, Isa, nõnda on see olnud sulle meelepärane. 27 Kõik on mu Isa andnud minu kätte. Keegi ei tunne Poega peale Isa, ja keegi ei tunne Isa peale Poja ja nende, kellele Poeg soovib teda ilmutada. 28 Tulge minu juurde, kõik kurnatud ja koormatud, ja mina annan teile hingamisel! 29 Võtke kanda minu ike ja õppige minut, sest mina olen tasane ja südamelt alandlik; siis te leiate rahu oma hingele; 30 sest minu ike on hea ja minu koorem on kerge!“

12 Selsamal ajal läks Jeesus hingamispäeval läbi viljapöldude. Ent ta jüngrid olid näljased ja hakkasid noppima viljapäid ning sööma. 2 Kui variserid seda nägid, ütlesid nad Jeesusele: „Vaata, sinu jüngrid teevad seda, mida ei tohi teha hingamispäeval!“ 3 Jeesus vastas: „Kas te ei ole lugenud, mida tegi Taavet, kui temal ja ta kaaslastel oli nälg? 4 Ta läks Jumala kotta ja sõi ära ohvrilevad, mida ei olnud luba süüa ei temal ega ta kaaslastel, vaid ainult preestritel. 5 Või kas te pole lugenud Seadusest, et preestril rikuvad templis hingamispäeva kohuseid täites hingamispäeva, kuid on ometi süüta? 6 Kuid ma ütlen teile, siin on keegi, kes on suurem kui tempel! 7 Kui te mõistaksite, mida tähendab „Ma soovin halastust, mitte ohvrit“, siis te ei oleks mõistnud hukka

süütuid. 8 Sest Inimese Poeg on hingamispäeva Issand!" 9 Seal edasi minnes astus Jeesus ühte nende sünagoogi. 10 Seal oli mees, kelle käsi oli kärbunud. Otsides põhjust Jeesust süüdistada, küsisid nad temalt: „Kas hingamispäeval tohib tervendada?“ 11 Jeesus vastas neile: „Kui kellelgi teie seast oleks üksainuke lammast ja see kukuks hingamispäeval auku, eks ta võtaks temast kinni ja tömbaks ta välja? 12 Ent kui palju on lambast väärtslikum inimene! Seepärast on hingamispäeval lubatud teha head.“ 13 Siis ta ütles mehele: „Siruta välja oma käsi!“ Ta sirutas käe ja see sai terveks nagu teineksi. 14 Variserid aga läksid välja nõu pidama, kuidas Jeesust tappa. 15 Kui Jeesus sai sellest teada, lahkus ta seal. Ja paljud järgnesid talle ning ta tervendas kõik nende haiged, 16 keelates Neil rääkimast, kes ta on. 17 Nõnda, et läheks täide prohvet Jesaja suu läbi öeldu: 18 „See on mu sulane, mu valitu, mu armastatu, mu hinge rõõm. Ma panen oma Vaimu tema peale ja ta kuulutab rahvaste üle õigust. 19 Ta ei riidle ega karju, ka ei kuulda tänaval ta häält. 20 Rudjutud roogu ei murra ta katki, hõõguvat tahti ei kustuta ära, kuni viib õiguse võidule. 21 Tema nime peale loodavad rahvad.“ 22 Siis toodi tema juurde kurjast vaimust vaevatu, pime ja tumm mees, ning Jeesus tegi ta terveks, nii et ta rääkis ja nägi jälle. 23 Kogu rahvas aga küsis hämmastunult: „Kas tema ehk ongi Taaveti Poeg?“ 24 Kui variserid seda kuulsid, ütlesid nad: „See mees ei aja kurje vaime välja muidu kui kurjade vaimude valitseja Peltsebuli abiga.“ 25 Jeesus aga, teades nende mõtteid, kostis neile: „Ükski riik, mis on omavahel tülis lõhenenud, ei jäää püsima. Ükski linn või kodu, mis on omavahel riis, ei jäää püsima. 26 Kui saatan ajab välja saatana, on ta iseendaga tülis. Kuidas saab tema riik siis püsida? 27 Kui mina peaksin kurje vaime välja ajama Peltsebuli abil, kelle abil siis teie kasvandikud neid välja ajavad? Seepärast mõistku nemad kohut teie üle! 28 Aga kui mina ajan Jumala Vaimuga kurje vaime välja, siis on Jumala riik saabunud teie juurde. 29 Või kuidas saab keegi tungida vägimehe maja ja asju rõövima, kui ta esmalt vägimeest ei seo kinni? Alles siis saab ta tema maja rõövida. 30 Kes ei ole minuga, on minu vastu, ja kes ei kogu minuga, pillub laiali. 31 Seepärast ma ütlen teile, et inimestele antakse andeks igasugune patt ja pühaduseteotus, aga Püha Vaimu teotamist ei anta andeks. 32 Kui keegi ütleb midagi Inimese Poja vastu, antakse see talle andeks, aga kui keegi ütleb midagi Püha Vaimu vastu, ei andestata talle ei käesoleval ega tulevasel ajastul. (aiõn g165) 33 Tehke puu heaks, siis on ta vili hea, või tehke puu halvaks, ja ta vili on halb; seit puud tuntakse tema viljast. 34 Rästikute sugu, kuidas te saaksitegi rääkida head, kui te olete kurjad? Sest suu räägib

sed, mida süda on täis. 35 Hea inimene toob südame heast tagavarast välja head, ja kuri inimene toob kurjast tagavarast välja kurja. 36 Aga ma ütlen teile, et inimesed peavad kohtupäeval aru andma igast tühjast sõnast, mida nad on rääkinud; 37 sest su sõnadest mõistetakse sind õigeks ja su sõnadest mõistetakse sind süüdi.“ 38 Siis mõned kirjatundjad ja variserid ütlesid talle: „Õpetaja, me tahame sinult näha tunnustähete!“ 39 Jeesus vastas: „See kuri ja abiellurikkuja sugupõlv nõuab tunnustähete, aga talle ei anta muud kui prohvet Joona tunnustäh. 40 Nii nagu Joona viibis kolm päeva ja kolm ööd hiidkala kõhus, nõnda peab ka Inimese Poeg olema maapõues kolm päeva ja kolm ööd. 41 Niineve mehed astuvad kohtupäeval üles selle sugupõlve vastu ja mõistavad ta süüdi, sest nemad parandasid meelt Joona kuulutuse peale, aga siin on nüüd üks, kes on suurem kui Joona. 42 Lõunamaa kuninganna tõuseb kohtupäeval üles selle sugupõlve vastu ja mõistab ta süüdi, sest tema tuli maailma otsast kuulama Saalomoni tarkust, ja nüüd on siin keegi suurem kui Saalonon! 43 Kui rüve vaim väljub inimesest, hulgub ta põuastes paikades ja otsib hingamist, kuid ei leia seda. 44 Siis ta ütleb: „Ma pöördun tagasi oma majja, kust ma välja tulin.“ Ja tulles leiab ta selle tühja olevat ning puhtaks pühitud ja ehitud. 45 Siis võtab ta kaasa veel seitse vaimu, kes on kurjemad kui ta ise, ning asub sinna elama. Ja selle inimese hilisem olukord läheb halvemaks kui varasem. Samuti on lugu selle kurja sugupõlvega!“ 46 Kui Jeesus alles rahvale kõneles, seisid ta ema ja vennad eemal, soovides temaga rääkida. 47 Jeesusele öeldi: „Su ema ja vennad seisavad seal ja tahavad sinuga rääkida!“ 48 Jeesus aga vastas ütlejale: „Kes on mu ema ja kes on mu vennad?“ 49 Ja sirutades käed oma jüngrite poole, ütles ta: „Näe, siin on minu ema ja minu vennad! 50 Sest kes iganes teeb minu taevase Isa tahtmist, see on mu vend ja õde ja ema.“

13 Samal päeval läks Jeesus majast välja ja istus mere äärde. 2 Tema juurde kogunes nii suur rahvahulk, et ta pidi astuma paati ja istuma seal, samal ajal kui rahvas seisis kaldal. 3 Ja ta rääkis neile palju asju tähendamissõnadega, öeldes: „Pöllumees läks välja külvama. 4 Kui ta külvas, kukkus osa seemet teeveerele ning linnud tulid ja nokkisid selle. 5 Osa kukkus kivisele pinnale, kus ei olnud palju mulda, ja tärkas kohe, sest muld ei olnud sügav. 6 Ent kui päike tõusis ja körvetas, kuivasid taimed ära, sest neil ei olnud juurt. 7 Ja osa seemet kukkus ohakate sekka ning ohakad sirgusid ja lämmatasid selle. 8 Aga osa seemet kukkus heasse mulda ja kandis vilja – mõni sada, mõni

kuuskümmend ja mõni kolmkümmend korda rohkem kui külvati. 9 Kellel kõrvad on, see kuulgu!“ 10 „Miks sa räägid neile tähendamissõnadega?“ tulid jüngrid Jeesuselt küsimä. 11 Jeesus vastas: „Teile on antud teada taevariigi saladusi, neile aga ei ole. 12 Kellel on, sellele antakse rohkem, ja tal on küllaga; aga kellel ei ole, sellelt võetakse ära seogi, mis tal on. 13 Sellepärast räägin ma neile tähendamissõnadega: „Kuigi nad vaatavad, nad ei näe; kuigi nad kuulevad, nad ei mõista.“ 14 Nende kohta läheb töesti täide prohvet Jesaja ettekuulutus: „Te küll kuulate, aga ei mõista, te küll vaataate, aga ei näe. 15 Selle rahva süda on kalestunud ja nende kõrvakuulmine on nüri ja nad on sulgenud oma silmad. Muidu nad näeksid oma silmadel ja kuuleksid oma kõrvadega ja mõistaksid südamega ning pöördusid, ja ma teeksin nad terveks.“ 16 Aga õnnistatud on teie silmad, et need näevad, ja teie kõrvad, et need kuulevad. 17 Töesti, ma ütlen teile, paljud prohvetid ja õiged on igatsenud näha seda, mida teie näete, ega ole näinud, ja kuulda, mida teie kuulete, ega ole kuulnud. 18 Kuulake, kuidas mõista tähendamissõna külvajast! 19 Igaühe juurde, kes sõnumit Kuningriigid kuuleb, kuid ei mõista, tuleb kurat ja röövib külvatu ta südamest. See on seeme, mis teeveerele külvati. 20 Seeme, mis kivisele maale külvati, on inimene, kes sõna kuuleb ja selle kohe röömuga vastu võtab. 21 Aga kuna tal endas ei ole juurt, püsib ta lühikest aega. Kui teda tabab mure või tagakius, langeb ta kiresti ära. 22 Ohakaisse külvatud seeme on inimene, kes sõnumit küll kuuleb, ent ajaliku elu mured ja rikkuse petlik võlu lämmatavad selle ja see jäab viljatufs. (aiõn g165) 23 Heasse mulda külvatud seeme on aga inimene, kes sõnumit kuuleb ja mõistab. Tema on see, kes vilja kannab ja saaki annab: kes sada, kes kuuskümmend, kes kolmkümmend korda rohkem kui külvati.“ 24 Ta rääkis neile veel teise tähendamissõna: „Taevariik on kui mees, kes külvas oma pööllule head seemet. 25 Aga kui kõik magasid, tuli ta vaenlane, külvas raiheina nisuseemne sekka ja läks minema. 26 Kui oras võrsus ja looma hakkas, ilmus ka raihein nähtavale. 27 Peremehe sulased tulid nüüd tema juurde ja küsisid: „Isand, eks sa külvanud ju oma pööllule head seemet. Kust siis tuli sinna raihein?“ 28 Tema aga vastas neile: „See on vaenlase töö.“ Kas sa tahad, et me läheme ja need välja korjame?“ küsisid sulased. 29 „Ei, “vastas peremees, „sest raiheina korjates te kisusite üles ka nisu. 30 Las mõlemad kasvavad lõikuseni ja siis ma ütlen lõikajale: korjake esmalt raihein, siduge kimpu pöletamiseks, vili aga koguge mu aita!“ 31 Ta rääkis neile veel ühe tähendamissõna: „Taevariik on kui sinepiseeme, mille mees võttis ja külvas oma pööllule. 32 Kuigi see on

väikseim köigist seemneist, kasvab aiataimedest suurimaks ja sirgub puuks, mille okstele tulevad linnud ja teevad pesa.“ 33 Ta rääkis neile veel ühe tähendamissõna: „Taevariik on kui juurelis, mille naine võttis ja segas umbes kolmekümne kilogrammi jahu sekka, kuni kogu taigen läks hapnema.“ 34 Seda kõike rääkis Jeesus rahvale tähendamissõnades, ja tähendamissõnu kasutamata ei rääkinud ta neile midagi. 35 Nõnda läks täide, mis on oeldud prohveti suu läbi: „Ma hakkan kõnelema tähendamissõnadega, ütlen välja asju, mis on varjatud maailma loomisest peale.“ 36 Siis saatis Jeesus rahva minema ja tuli koju. Jüngrid tulid tema juurde ja ütlesid: „Seleta meile tähendamissõna raiheinast pööllul!“ 37 Jeesus vastas: „Hea seemne külvaja on Inimese Poeg. 38 Pöld on maailm, hea seeme tähistab kuningriigi inimesi. Raihein on kurjad inimesed, 39 ja vaenlane, kes neid külvab, on kurat. Lõikusaeg on ajastu lõpp, lõikajad on inglidi. (aiõn g165) 40 Nõnda nagu raihein korjatakse ja tules pöletatakse, nii on ka selle ajastu lõpul. (aiõn g165) 41 Inimese Poeg läkitab oma inglidi, kes korjavad tema Kuningriigid kõik, mis põhjustab pattu ja kes teevad kurja 42 ja heidavad need põlevasse ahju; seal on ulgumine ja hammaste kiristamine. 43 Siis säravad õiged otsekui päike oma Isa Kuningrigis. Kellel kõrvad on, see kuulgu! 44 Taevariik on kui pöllumaasse peidetud aare, mille inimene leidis. Ta peitis selle jälle ning läks ja müüs röömuga maha kõik, mis tal oli, ning ostis selle pölli. 45 Veel on taevariik kui kaupmees, kes otsis ilusaid päreid. 46 Kui ta oli leidnud ühe eriti hinnalise pärli, läks ta ja müüs ära kõik, mis tal oli, ning ostis endale selle. 47 Veel on taevariik kui noot, mis heideti järve ja püüdis mitmesuguseid kalu. 48 Kui noot sai täis, tömbasid kalurid selle kaldale, istusid maha ja kogusid head kalad korvidesesse, halvad aga viskasid ära. 49 Nõnda on ka selle ajastu lõpul: inglidi tulevad ja eraldavad öelad õigete keskelt (aiõn g165) 50 ning heidavad nad põlevasse ahju; seal on ulgumine ja hammaste kiristamine. 51 Kas te saite aru sellest kõigest?“ küsis Jeesus. „Jah,“ vastasid nad. 52 Ja ta ütles neile: „Seepärast on iga kirjatundja, kellegest on saanud taevariigi jänger, kui majaperemees, kes toob oma varakambrist välja uusi ja vanu aardeid.“ 53 Kui Jeesus oli need tähendamissõnad lõpetanud, lahkust ta seal. 54 Ta läks oma kodulinna ja õpetas sealses sünagoogis, nii et inimesed küsisid hämmastunult: „Kust on saanud see mees säärase tarkuse ja imelise väe? 55 Eks ta ole see puusepa poeg? Eks ta ema nimi ole Maarja ning ta vennad Jaakobus, Joosep, Siimon ja Juudas? 56 Ja eks ta õed elu kõik siin meie juures? Kust ta siis kõik selle on saanud?“ 57 Ja nad said tema peale vihaseks. Jeesus aga ütles neile: „Kuskil ei

peeta prohvetist nii vähe lugu kui tema kodukohas ja ta oma majas!" 58 Ja ta ei teinud seal kuigi palju imetegusid nende uskumatuse tõttu.

14 Sel ajal jöudsid nelivürst Heroodese körvu kuuldused

Jeesusest. 2 „See on Ristiija Johannes, „üles ta oma kaaskondlastele. „Tema on üles äratatud surnuist, seepärast ongi tal vägi neid imesid teha.“ 3 Herooedes oli ju Johannese kinni võtnud, aheldanud ja vangi pannud oma venna Filippuse naise Heroodiase pärast, 4 sest Johannes oli talle öelnud: „Sul pole õigust teda omada!“ 5 Herooedes oleks tahtnud Johannest tappa, kuid kartis rahvast, kes pidas Johannest prohvetiks. 6 Aga kui peeti Heroodese sünnipäeva, tantsis Heroodiase tütar nende ees ja see meeldis Heroodesele. 7 Ta töötas tüdrukule anda, mida ta iganes palub. 8 Tüdruk aga üles oma ema õhutuse: „Anna mulle siinsamas kandikul Ristiija Johannese pea!“ 9 Kuningas kurvastas, kuid piduliste kuuldes antud vande pärast käksis ta soovi täita 10 ja laskis Johannesel vanglas pea maha raiuda. 11 Pea toodi kandikul ja anti tüdrukule, kes viis selle oma emale. 12 Siis tulid Johannese jüngrid, võtsid ta surnuheja ja matsid maha ning läksid ja teatasid sellest Jeesusele. 13 Kui Jeesus sai sellest kuulda, lahkus ta paadiga körvalisse paika, et olla omaette. Sellest kuuldes järgnes rahvas talle jalgsi linnadest. 14 Kui Jeesus astus paadist kaldale ja nägi suurt rahvahulka, hakkas tal neist kahju; ja ta tegi terveks nende haiged. 15 Öhtu hakul tulid jüngrid tema juurde ja ütlesid: „See paik on üksildane ja aeg juba hiline. Saada rahvas minema, et nad läheksid küladesse endale süüa ostma!“ 16 „Neil pole tarvis ära minna, „vastas Jeesus. „Andke teie neile süüa!“ 17 „Meil pole siin rohkem kui viis leiba ja kaks kala, „kostsid jüngrid. 18 „Tooge need siia minu kätele!“ ütles Jeesus. 19 Ta käksis rahval istuda rohule, võttis need viis leiba ja kaks kala, vaatas üles taevasse, önnistas ja murdis ning ulatas jüngritele, need aga omakorda rahvale. 20 Kõik soid ja said söönuks ning ülejäänud palukesid korjati kaksteist korvitäit. 21 Sööjaid oli seal ligi viis tuhat meest, arvestamata naisi ja lapsi. 22 Ja Jeesus saatis kohe jüngrid paati, et nad enne teda teisele kaldale läheksid, sellal kui tema rahval minna laseb. 23 Saatnud rahva ära, läks ta üles mäeles üksipäini palvetama. Hilisöhtul oli ta seal üksinda. 24 Paat aga oli juba kaldast kaugel lainete pillutada vastutuule pärast. 25 Neljanda öövalverorra ajal tuli Jeesus nende suunas järve peal kõndides. 26 Aga Jeesust järve peal kõndimas nähes ütlesid jüngrid kohkunult: „See on vaim!“ ja kisendasid hirmust. 27 Jeesus aga kõnetas neid: „Olge julged, see olen mina! Ärge kartke!“ 28 Peetrus vastas talle:

„Issand, kui see oled sina, siis käsi mul vee peal sinu juurde tulla!“ 29 „Tule!“ ütles Jeesus. Peetrus astus paadist välja, kõndis vee peal ja tulgi Jeesuse poole. 30 Kuid tuule tugevust nähes lõi ta kartma ning hüüdis vajuma hakates: „Issand, päästa mind!“ 31 Jeesus sirutas kohe käe, võttis temast kinni ja ütles talle: „Miks sa kahtlesid, sa nõdrausuline?“ 32 Ja kui nad astusid paati, rauges tuul. 33 Paadisolijad aga ülistasid Jeesust, öeldes: „Tõesti, sina oled Jumala Poeg!“ 34 Kui nad olid ületanud järve, tulid nad maale Genneesaretis. 35 Ja kui selle paiga mehed Jeesuse ära tundsid, läkitasid nad sõna kogu ümbruskonda ja tema juurde toodi kõik haiged. 36 Need anusid teda, et nad saaksid puudutada kasvõi tema kuuepalistust. Ja kes iganes teda puudutasid, said terveks.

15 Siis tulid mõned variserid ja kirjatundjad

Jeruusalemmast Jeesuse juurde ning küsisid: 2 „Miks sinu jüngrid astuvad üle esivanemate pärimusest? Nad ei pese enne sööki käsi.“ 3 Jeesus vastas neile: „Miks te ise astute üle Jumala käsust oma pärimuse pärast? 4 Jumal on ju öelnud: „Austa oma isa ja ema!“ ning „Kes oma isa või ema neab, peab surema.“ 5 Kuid teie ütlete, et kui keegi ütleb oma isale või emale: „Selle toetuse, mis sa pidid minu käest saama, ma annan ohvrianniks Jumalale,“ 6 siis ta ei pea oma isa austama. Te olete teinud Jumala sõna tühjaks oma pärimusega! 7 Te silmakirjatsejad, eks ole prohvet Jesaja õigesti kuulutanud teie kohta: 8 „See rahvas austab mind oma huultega, nende süda on aga minust kaugel. 9 Ilmaaegu nad teenivad mind, õpetades õpetusi, mis on vaid inimeste reeglid.“ 10 Ja Jeesus kutsus rahva enda juurde ning ütles: „Kuulge ja mõistke! 11 Inimest ei rüveta mitte see, mis suust sisse läheb, vaid see, mis suust välja tuleb – see rüvetab inimest.“ 12 Siis jüngrid tulid tema juurde ja ütlesid: „Kas sa tead, et variserid vihastasid, kui nad seda kuulsid?“ 13 Jeesus aga vastas neile: „Iga taim, mida minu taevane Isa pole istutanud, juuritakse välja. 14 Laske neil olla! Nad on pimedate pimedad teejuhid. Kui pime juhib pimedat, kukuvald mõlemad auku.“ 15 „Seleta meile seda tähendamissõna!“ palus Peetrus. 16 „Kas ka teie veel ei mõista?“ küsis Jeesus. 17 „Kas te ei saa aru, et kõik, mis suust sisse läheb, liigub edasi köhku ja heidetakse taas välja? 18 Aga mis suust väljub, tuleb südamest ja see rüvetab inimest. 19 Sest südamest lähtub kurje mötteid – mõrva, abielurikkumist, hoorust, targust, valetunnistusi ja laimu. 20 Need rüvetavad inimest, aga pesemata kätega söömine ei rüveta.“ 21 Ja Jeesus lahkus seal ning läks Tüürose ja Siidoni aladele. 22 Üks neist paigust pärít Kaanani naine tuli ja hüüdis: „Issand, Taaveti Poeg, halasta

minu peale! Mu tütar vaevleb rängalt kurja vaimu käes!" **23** Kuid Jeesus ei vastanud sõnagi. Siis jüngrid astusid tema juurde ja palusid teda: „Saada ta minema, sest ta karjub meie kannul!“ **24** Jeesus vastas: „Mind on läkitatud üksnes lisraeli rahva kadunud lammaste juurde.“ **25** Ent naine tuli ja pölvitas Jeesuse ette, öeldes: „Issand, aita mind!“ **26** „Ei sobi võtta laste leiba ja visata koertele, “kostis Jeesus. **27** „Jah, Issand, „üitles naine, „ometi söövad koerad raasukesi, mis nende isandate laualt pudenevad.“ **28** „Naine, sinu usk on suur!“ vastas Jeesus, „Sündigu sulle, nagu sa soovid!“ Ja tema tütar sai terveks samal tunnil. **29** Jeesus lahkus seal ja jõudis Galilea mere äärde. Ta läks üles mäele ja istus maha. **30** Tema juurde tuli palju rahvast, tuues kaasa halvatuid, pimedaid, vigaseid, tummi ja palju teisi. Nad panid haiged Jeesuse jalge ette ja ta tegi nad terveks, **31** nõnda et inimesed imestasid, nähes tummi rääkimas, vigaseid tervena, halvatuid köndimas ja pimedaid nägemas. Ning nad ülistasid lisraeli Jumalat. **32** Jeesus aga kutsus oma jüngrid enese juurde ja ütles: „Mul on rahvast kahju. Nad on juba kolm päeva minu juures olnud ja neil pole midagi süüa. Ma ei taha neid näljastena ära saata, muidu võivad nad teel nörkeda.“ **33** „Kust me saaksime siin inimtühjas kohas leiba nii suure rahvahulga toitmiseks?“ küsisid jüngrid. **34** „Mitu leiba teil on?“ küsis Jeesus neilt. „Seitse. Ja mõned kalakesed ka, „vastasid nad. **35** Siis käskis Jeesus rahval maha istuda, **36** võttis seitse leiba ja kalad, tänas, murdis need ja ulatas jüngritele, jüngrid andsid aga rahvale. **37** Kõik sõid ja said söönuks ning ülejäänud palukesi kogutu kokku seitse korvitääti. **38** Sööjaid oli seal neli tuhat meest, arvestamata naisi ja lapsi. **39** Ja kui Jeesus oli rahva minema saatnud, astus ta paati ja suundus Magdala alale.

16 Variserid ja saduserid tulid Jeesuse juurde kiuslike küsimustega ning nõudsid, et ta näitaks neile tunnustähte taevast. **2** Ta vastas neile: „Õhtul te ütlete: „Illus ilm tuleb, sest taevas on punane.“ **3** Ja varahommikul: „Kisub tornile, sest taevas on punane ja pilves.“ Taeva ilmeid te oskate küll eristada, aga ajamärke näha ei suuda! **4** See kuri ja abielurikkuja sugupõlv nõuab tunnustähte, aga talle ei anta muud kui prohvet Joona tunnustäh.“ Ja Jeesus jättis nad sinna ja lahkus. **5** Kui nad läksid üle järve, unustasid jüngrid leiba kaasa võtta. **6** „Vaadake ette!“ ütles Jeesus neile. „Hoiduge variseride ja saduseride juuretisest!“ **7** Nad arutasid seda omavahel ja ütlesid: „Ta räägib sellest, et me ei võtnud leiba kaasa!“ **8** Jeesus ütles seda märgates: „Te nõdrausulised, miks te tülitsete omavahel, et te leiba kaasa ei võtnud? **9** Kas te ikka veel ei mõista? Kas te

ei mäleta neid viit leiba viiele tuhandele ja mitu korvitääte kogusite, **10** ega neid seitset leiba neljale tuhandele ja mitu korvitääte te siis kogusite? **11** Kuidas te siis ei mõista, et ma ei rääkinud teile leivast? Kuid hoiduge variseride ja saduseride juuretisest.“ **12** Siis said jüngrid aru, et ta oli käskinud neil hoiduda mitte leiva juuretisest, vaid variseride ja saduseride õpetusest. **13** Kui siis Jeesus tuli Filippuse Kaisarea aladele, küsis Jeesus oma jüngritelt: „Kelle ütlevad inimesed Inimese Poja olevat?“ **14** Jüngrid vastasid: „Mõned ütlevad Ristija Johannese, mõned Eelija, mõned Jeremija või ühe prohveteist.“ **15** „Aga teie? Kelle teie ütlete mind olevat?“ küsis Jeesus. **16** „Sina oled Messias, elava Jumala Poeg!“ vastas Siimon Peetrus. **17** Jeesus vastas: „Sa oled õnnistatud, Siimon, Joona Poeg! Sest seda ei ole avaldanud sulle inimene, vaid minu Isa, kes on taevas. **18** Ja mina ütlen sulle, sina oled Peetrus ja sellele kaljule ma ehitan oma koguduse, ning põrgu värvavad ei pea teda. (*Hadēs g86*) **19** Ma annan sulle taevariigi võtmed; ja mis iganes sa seod maa peal, seotakse ka taevas, ja mida iganes sa lahti päästad maa peal, päästetakse lahti ka taevas.“ **20** Siis Jeesus keelas jüngreid, et nad kellelegi ei ütpleks, et tema on Messias. **21** Sellest ajast peale hakkas Jeesus oma jüngritele selgitama, et ta peab minema Jeruuusalemma ja palju kannatama rahvavanemate, ülempreestrite ja kirjatundjate käes; et ta tapetakse ning kolmandal päeval äratatakse üles. **22** Kuid Peetrus viis ta kõrvale ja hakkas teda noomima: „Ei ii algi, Issand! Ärgu seda sulle mitte kunagi sündigu!“ **23** Jeesus aga pöördus tema poole ja ütles: „Tagane minust, saatan! Sa oled mulle takistuseks, sest sa ei mõtle Jumala, vaid inimese viisi!“ **24** „Kui keegi tahab käia minu järel, „üitles Jeesus oma jüngritele, „siis salaku ta end maha, võtka oma rist ja järgneu mulle!“ **25** Sest kes tahab päästa oma elu, kaotab selle, aga kes kaotab oma elu minu pärast, leiab selle. **26** Sest mis kasu on inimesel, kui ta võidaks terve maailma, oma hingele teeks aga kahju? Või mis oleks inimesel anda oma hing eest? **27** Sest Inimese Poeg tuleb Isa auhiilguses oma inglite saatel ja siis ta tasub igauhelle tema tegude järgi. **28** Tõesti, ma ütlen teile, siin seisavad mõned, kes ei maitse surma enne, kui näevad Inimese Poega oma Kuningriigis tulemas.“

17 Kuue päeva pärast võttis Jeesus endaga kaasa Peetruse, Jaakobuse ja tema venna Johannese ning viis nad üles kõrgele mäele. **2** Seal Jeesus muudeti nende nähes. Ta pale säras otsekui päike ja ta riided said valgeks otsekui valgus. **3** Siis Mooses ja Eelija ilmusid neile ja rääkisid Jeesusega. **4** Peetrus ütles Jeesusele: „Issand,

siin on meil hea olla! Kui sa soovid, siis ma teen siia kolm telki: sulle ühe, Moosesele ühe ja Eelijale ühe.“ 5 Kui ta alles rääkis, siis helendav pilv kattis neid ja pilvest kostis hääl: „See on minu armas Poeg, kellest mul on hea meel. Teda kuulake!“ 6 Seda kuuldes langesid jüngrid hirmunult silmini maha; 7 aga Jeesus astus nende juurde, puudutas neid ja ütles: „Tõuske üles, ärgi kartke!“ 8 Kui nad siis pilgu töötsid, ei näinud nad kedagi muud kui ainult Jeesust. 9 Mäelt alla laskudes keelas Jeesus neid: „Ärge rääkige sellest nägemusest kellelegi, enne kui Inimese Poeg on üles tõusnud surnuist!“ 10 „Miks siis kirjatundjad ütlevad, et enne peab tulema Eelija?“ küsidiid jüngrid temalt. 11 „Eelija tuleb töepoolest ja seab kõik korda, „vastas Jeesus. 12 „Aga ma ütlen teile, Eelija on juba tulnud, ent nad ei ole teda ära tundnud, vaid on temale teinud, mida nad tahtsid. Niisamuti peab ka Inimese Poeg kannatama nende käes.“ 13 Siis jüngrid said aru, et ta rääkis neile Risti Johanesest. 14 Kui nad rahva juurde jõudsid, lähenes Jeesusele üks mees, pölvitas ta ette 15 ja ütles: „Issand, halasta mu poja peale! Ta on langetöbime ja vaevleb hirmsasti. Ta kukub sageli tulle ja sageli vette! 16 Ma tõin ta sinu jüngrite juurde, aga nemad ei suutnud teda tervendada.“ 17 „Oh uskmatu ja rikutud sugupõlv, „vastas Jeesus, „kui kaua ma pean teie juures olema? Kui kaua ma pean teiega kannatama? Tooge ta minu juurde!“ 18 Ja Jeesus sõitles kurja vaimu, nii et see läks pojist välja ja samal tunnil sai poiss terveks. 19 Kui nad siis olid omaette, astusid jüngrid Jeesuse juurde ja ütlesid: „Miks meie ei suutnud seda kurja vaimu välja ajada?“ 20 „Sest teil on nii vähe usku!“ vastas Jeesus. „Tõesti, ma ütlen teile, kui teil oleks usku kasvõi sinepisseimne jagu, siis võksite öelda sellele mäele: „Mine siit sinna!“, ja ta läheb. Miski ei oleks teile siis võimatu. 21 See sugu ei lähe muidu välja kui aga palve ja paastumisega.“ 22 Kui nad Galileas kokku said, ütles Jeesus neile: „Inimese Poeg antakse ära inimeste kätte 23 ja nad tapavad tema ning kolmandal päeval ärataktase ta üles.“ Ja jüngrid kurvastasid väga. 24 Aga kui Jeesus ja jüngrid Kapernauma jõudsid, tulid Peetruse juurde templimaksu kogujad ja küsidiid: „Kas teie Õpetaja templimaksu ei maksa?“ 25 „Maksab küll, „vastas ta. Kui Peetrus majja tuli, alustas Jeesus juttu: „Mis sa arvad, Siimon, kelle käest võtavad maailma kuningad tolli ja maksu? Kas oma lastelt või võõrastelt?“ 26 „Võõrastelt, „vastas Peetrus. „Järelikult on lapsed sellest vabad, „ütles Jeesus. 27 „Aga et me neid ei pahandaks, mine järvele, viska õng vette ja tõmba välja esimene kala, mis otsa tuleb. Ja kui sa tema suu avad, leiad hõberaha. Anna see maksuks minu ja teie eest!“

18 Sel ajal tulid jüngrid Jeesuse juurde ja küsidiid: „Kes on siis suurim taevariigis?“ 2 Jeesus kutsus enda juurde ühe lapse, pani nende keskele seisma 3 ja ütles: „Tõesti, ma ütlen teile, kui te ei pöördu ega saa selliseks nagu lapsed, ei pääse te taevariiki! 4 Kes nüüd iseennast alandab nagu see laps, see ongi suurim taevariigis. 5 Ja kes iganes ühe niisuguse lapse võtab vastu minu nimel, see võtab vastu minu. 6 Kes iganes ahvatleb patule ühe neist väikestest, kes minusse usuvald, sellele oleks parem, et veskikivi talle kaela seotaks ja ta uputatakse mere sügavusse. 7 Häda maailmale ahvatluste pärast! On küll paratamatu, et ahvatlused tulevad, kuid häda sellele, kelle kaudu need tulevad. 8 Aga kui su käsि või jalgi sunnib sind pattu tegema, raiu see ära ja viska minema! Sul on parem minna käteta või jalutuna ellu kui kahe käe ja kahe jalaga olla visatud igavesse tulle. (aiōnios g166) 9 Ja kui su silm ahvatleb sind patule, kisu see välja ja viska minema! Sul on parem ühe silmaga minna ellu kui kahe silmaga olla visatud põrgutulle. (Geenna g1067) 10 Vaadake, et te ühki neist pisikestest ei põlgaks! Sest ma ütlen teile, et nende inglid taevas näevad alati minu taevase Isa palet. 11 Sest Inimese Poeg on tulnud päästma kadunut. 12 Mis teie arvate: kui kellelegi on sada lammast ja üks neist ära eksib, eks ta jäta need üheksakümmend üheksa mägedesse ja lähe otsima eksinut? 13 Ja kui ta selle üles leiab, siis töösti, ma ütlen teile, ta rõõmustab tema üle rohkem kui nende üheksakümne üheksa üle, kes ei olnud eksinud. 14 Samuti ei taha teie taevane Isa, et ükski neist pisikestest hukkuks. 15 Kui su vend teeb patti, siis mine ja noomi teda nelja silma all. Kui ta sind kuulab, siis oled oma venna tagasi võitnud. 16 Aga kui ta sind ei kuula, siis võta enesega veel üks või kaks inimest, sest iga asi tuleb kinnitada kahe või kolme tunnistaja ütlusega. 17 Aga kui ta ka neid ei kuula, siis räägi kogudusele. Ja kui ta isegi koguduse sõna ei kuula, siis olgu ta sinu jaoks nagu pagan või maksukoguja! 18 Tõesti, ma ütlen teile, mis te iganes kinni seote maa peal, on seotud ka taevas, ja mis te iganes lahti päästaste maa peal, on päästetud lahti ka taevas. 19 Tõesti, taas ma ütlen teile, kui maa peal on kaks teie seast ühel meeble mingi asia suhtes, mida nad iganes paluvad, siis minu Isa, kes on taevas, annab selle neile. 20 Sest kus kaks või kolm on minu nimel koos, seal olen mina nende keskel.“ 21 Siis Peetrus astus tema juurde ja ütles: „Issand, mitu korda ma peaksin oma vennale andestama, kui ta mu vastu patustab? Kas kuni seitse korda?“ 22 Jeesus vastas: „Ma ütlen selle, mitte seitse, vaid seitsekümmend korda seitse. 23 Seepärast on taevariik kuninga sarnane, kes otsustas oma sulastega arved korda seada. 24 Kui ta sellega algust tegi, toodi ta

ette üks, kes võlgnes talle kümme tuhat talenti. **25** Et seda maksta ei olnud, käskis isand müüa maha tema, ta naise, lapsed ja kogu ta vara, ning tasuda sellega. **26** Sulane aga langes põlvili ta ette ja anus: „Kannata veel minuga ja ma maksan sulle köik tagasi!“ **27** Isandal hakkas temast hale, ta laskis ta vabaks ja kustutas ta võla. **28** Aga kui see sulane oli välja läinud, leidis ta ühe kaassulase, kes võlgnes talle sada teenarit. Ta haaras temast kinni, hakkas teda kägistama ja ütles: „Maksa ära, mis sa mulle võlgned!“ **29** Siis see sulane langes tema jalge ette maha ja anus: „Kannata veel minuga ja ma maksan sulle tagasi!“ **30** Tema aga ei olnud nōus, vaid laskis ta heita vanglasse, kuni ta oma võla tasub. **31** Kui teised sulased nägid, mis sündis, olid nad väga nördinud ning rääkisid isandale köik ära. **32** Siis kutsus isand mehe enese juurde ja ütles talle: „Sina nurjatu! Mina kustutasin kogu sinu võla, sest sa anusid mind. **33** Eks siis sinagi pidanud halastama oma kaassulase peale, nōnda nagu mina sinu peale halastasin?“ **34** Ja ta isand vihastas ning andis ta vangivalvurite kätte piinata, kuni ta tasub kogu oma võla. **35** Nōnda teeb ka minu taevane Isa teiega, kui teie kogu südamest ei anna andeks oma vennale.“

19 Kui Jeesus oli need kõned lõpetanud, lahkus ta Galileast ja tuli Juudamaa alale teisele poole Jordanit. **2** Talle järgnes suur rahvahulk, ja ta tegi neid seal terveks. **3** Jeesuse juurde tuli varisere, kes küsisid temalt kiusliku mõttega: „Kas mehel on luba lahutada oma naisest üksköik mis põhjusel?“ **4** „Kas te ei ole lugenud, „vastas Jeesus, „et alguses „tegi Looja nad meheks ja naiseks?“ **5** ning ütles: „Seepärast jätab mees maha oma isa ja ema ning hoiab oma naise poole ja need kaks saavad üheks.“ **6** Siis nad ei ole enam kaks, vaid üks liha. Mis nüüd Jumal on ühte pannud, seda ärgu inimene lahutagu!“ **7** „Miks siis Mooses on käskinud mehel lahutustunnistus anda, et naine minema saata?“ küsisid nad. **8** „Teie kõva südame pärast lubas Mooses teil naise endast lahutada, „ütles Jeesus, „aga alguses ei olnud see nōnda. **9** Mina ütlen teile, et igaüks, kes lahutab oma naisest muul põhjusel kui abielurikkumine ja võtab teise, rikub abielu ja kes abiellub lahutatud naisega, rikub abielu.“ **10** „Kui abielus on selline olukord mehe ja naise vahel, siis on parem mitte abielluda, „arvasid jüngrid. **11** „Mitte igaüks ei suuda leppida sellega, mida ma nüüd ütlen, „vastas Jeesus, „vaid üksnes need, kellele see on antud: **12** on kohitsetuid, kes on sellised emäusast saadik, ja on neid, kes on inimeste poolt kohitsetud, ja on neid, kes elavad justkui kohitsetud taevariigi pärast. Kes suudab sellega leppida, see leppigu!“ **13** Siis toodi Jeesuse juurde

lapsi, et ta paneks oma käed nende peale ja palvetaks; jüngrid aga törelesid toojatega. **14** Aga Jeesus ütles: „Laske lapsed minu juurde tulla, ärge keelake neid! Sest selliste päralt on taevariik.“ **15** Ja kui ta oli neile käed peale pannud, läks ta sealt ära. **16** Kord tuli tema juurde mees ja küsis: „Öpetaja, mis head ma pean tegema, et saada igavest elu?“ (aiõnios g166) **17** Jeesus ütles talle: „Miks sa minut pärild hea kohta? On vaid üks, kes on hea. Kui tahad ellu pääsedä, siis pea kinni käskudest.“ **18** „Millistest?“ küsis noormees. Jeesus vastas: „Ära tapa, ära riku abielu, ära varasta, ära anna valetunnistust, **19** austa oma isa ja ema ning armasta oma ligimist nagu iseennast!“ **20** „Seda köike ma olen pidanud, „vastas noormees. „Mis mul veel puudub?“ **21** „Kui sa tahad olla täiuslik, „ütles Jeesus, „siis müü ära köik, mis sul on, ja jaga vaestele, ja sul on siis aare taevas, ning tule, järgne mulle!“ **22** Aga kui noormees neid sõnu kuulis, lahkus ta kurvana, sest tal oli palju vara. **23** Jeesus aga ütles oma jüngritele: „Tõesti, ma ütlen teile, rikkal on raske pääseda taevariiki. **24** Taas ma ütlen teile, et hõlpsam on kaamelil minna läbi nõelasilma kui rikkal minna Jumala riiki.“ **25** Seda kuuldes jüngrid kohkusid väga. „Kes siis üldse võib saada päästetud?“ küsisid nad. **26** Jeesus vaatas neile otsa ja ütles: „Inimestel ongi see võimalus, kuid Jumalal on köik võimalik!“ **27** Siis vastas Peetrus: „Vaata, meie oleme jätnud köik maha ja järgnenud sellele. Mis me sellest nüüd saame?“ **28** Jeesus ütles neile: „Tõesti, ma ütlen teile, et teie, kes te olete mind järginud, uestisündimises, kui Inimese Poeg istub oma auhiilguse troonile, istute ka ise kaheteistkümneste troonile ja mõistate kohut kaheteistkümnne lisraeli suguharu üle! **29** Ja igaüks, kes on jätnud maha majad või vennad või õed või isa või ema või lapsed või põllud minu pärast, saab nad tagasi sajakordelt ning pärib igavese elu. (aiõnios g166) **30** Ent paljud esimesed jäävad viimasteks ja viimased saavad esimesteks.“

20 „Taevariik on kui peremees, kes läks hommikul vara värbama töölisi oma viinamäele. **2** Kui ta oli nendega päevapalgaks kokku leppinud ühe teenari, läkitas ta nad viinamäele. **3** Kolmada tunni paiku läks ta välja ja nägi turuplatsil teisi jõude seismas. **4** „Minge teiegi viinamäele!“ ütles ta neile. „Ma annan teile õiglase tasu!“ **5** Ja nad läksid. Kuuendal ja üheksandal tunnil toimis peremees samamoodi. **6** Aga kui ta üheteistkümnendal tunnil välja läks, leidis ta veel töölisi seismas ja ütles neilegi: „Miks teie siin kogu päeva ilma tööta seisate?“ **7** „Meid ei ole keegi palganud, „vastasid nad. „Minge ka teie tööle mu viinamäele!“ käskis peremees. **8** Kui õhtu kätte jõudis,

ütlus viinamäe isand töödejuhatajale: „Kutsu töölised ja maksa neile välja palk, alustades viimastest ja lõpetades esimestega!“ 9 Need, kes olid üheteistkümnendal tunnil palgatud, tulid ning said igaüks ühe teenari. 10 Aga kui tuli esimeste kord, arvasid nemad, et nad saavad rohkem, aga nemadki said igaüks ühe teenari. 11 Ja nad nurisesid peremehe üle: 12 „Need viimased tegid ainult ühe tunni tööd, ent sina oled nad teinud võrdseks meiega, kes me talusime päeva raskust ja palavust!“ 13 Peremees aga vastas ühele neist: „Sõber, ma ei tee sulle ülekohut! Kas sa ei leppinud minuga kokku ühe teenari peale? 14 Võta oma palk ja mine! Ja kui ma tahan maksta sellele viimasele sama palju kui sulle, 15 kas ma ei tohi toimida oma varaga, nagu soovin? Või oled sa kade, et mina olen helde?“ 16 Nõnda saavad viimased esimesteks ja esimesed jäävad viimasteks. Sest paljud on kutsutud, aga vähesed on valitud.“ 17 Kui Jeesus läks üles Jeruuusalemma, viis ta kaksteist jüngrit kõrvale ja ütlus neile: 18 „Me läheme üles Jeruuusalemma ja Inimese Poeg antakse ülempreestrite ja kirjatundjate kätte. Need mõistavad ta surma 19 ja annavad tema uskmatute kätte mõnitada, piitsutada ja risti lüüa. Aga kolmandal päeval ta äratatakse üles.“ 20 Siis astus Sebedeuse poegade ema koos oma poegadega Jeesuse jururde ning kummardas ta ette, et temalt midagi paluda. 21 „Mida sa soovid?“ küsis Jeesus. „Luba, et need mu kaks poega istuvad sinu Kuningriigis üks su paremal ja teine vasakul käel!“ ütlus ta. 22 „Teie ei tea, mida te palute, “vastas Jeesus. „Kas te suudate juua karikast, mida minul tuleb juua?“, „Suudame külli!“ vastasid nad. 23 „Töepooltest te joote minu karikast,“ ütlus Jeesus, „kuid kohta mu paremal ja vasakul käel ei saa ma teile anda. See kuulub neile, kellele mu Isa on selle valmistanud.“ 24 Kui ülejäänud kümme sellest kuulsid, said nad pahaseks nende kahe venna peale. 25 Ent Jeesus kutsus nad enese jururde ja ütlus: „Te teate, et uskmatute valitsejad peremehetsevad nende üle ja võimukandjad kasutavad nende kallal jõudu. 26 Kuid nõnda ärgu olgu see teie seas, vaid kes iganes teie seas tahab saada suureks, olgu teie teenija, 27 ning kes iganes teie seas tahab olla esimene, olgu teie sulane – 28 nii nagu Inimese Poeg ei tulnud, et lasta ennast teenida, vaid et ise teenida ja anda oma elu lunastuseks paljude eest!“ 29 Kui Jeesus ja jüngrid olid Jeerikost lahkumas, järgnes neile suur rahvahulk. 30 Kaks pimedat istusid tee ääres ja kui nad kuulsid, et Jeesus läheb mööda, hüüdsid nad: „Halasta meie peale, Issand, Taaveti Poeg!“ 31 Rahvas hurjutas neid, et nad vait jääksid, aga nemad kisendasid seda kõvemini: „Halasta meie peale, Issand, Taaveti Poeg!“ 32 Jeesus jäi seisma, kutsus nad lähemale ja küsis: „Mida te tahate, et ma

teile teeksin?“ 33 „Issand, et meie silmad avaneksid!“ ülesid pimedad. 34 Jeesusel hakkas neist kahju ja ta puudutas nende silmi. Ja kohe nad nägid ning järgnesid talle.

21 Kui nad jõudsid Jeruuusalemma lähedale ja tulid Betfage jururde Õlimäel, läkitas Jeesus kaks jüngrit 2 ja ütlus: „Minge külla, mis on teie ees, ja kohe te leiate seal kinniseotud eesli koos säluga. Siduge nad lahti ja tooge mulle! 3 Kui keegi teile midagi ütleb, siis vastake, et Issand vajab neid ja ta läkitab nad peatselt tagasi.“ 4 Aga see on sündinud, et läheks täide, mida on öeldud prohveti suu läbi: 5 „Teatage Siioni tütrele: „Vaata, su kuningas tuleb sinu jururde, alandlikult eesli seljas, veolooma poja, sälu seljas.““ 6 Jüngrid läksid ja tegid, nagu Jeesus oli juhatanud. 7 Nad töid eesli ja sälu, katsid nad oma kuubedega ning Jeesus istus sinna. 8 Väga suur rahvahulk aga laotas oma rõivad tee peale, teised lõikasid oksi puudelt ja laotasid tee peale. 9 Aga rahvahulgad, kes kõndisid Jeesuse eel ja järel, hüüdsid: „Hoosanna Taaveti Pojale!“ „Õnnistatud olgu, kes tuleb Issanda nimel!“ „Hoosanna körgeimas taevas!“ 10 Kui Jeesus Jeruuusalemma jõudis, läks kogu linn elevile. „Kes see on?“ küsisid nad. 11 „Tema on prohvet Jeesus Naatsaretist Galileas!“ vastas rahvahulk. 12 Jeesus aga läks templisse, ajas välja kõik, kes otsid ja müüsid seal ning lükkas kummuli rahavahetajate lauad ja tuvimüütjate pingid. 13 Ta ütles neile: „Kirjutatud on: „Minu koda hüütagu palvekojaks, “aga teie olete teinud selle rõövlikoopaks!“ 14 Templis tuli Jeesuse jururde pimedaid ja jalutuid ja ta tegi nad terveks. 15 Kui ülempreestrid ja kirjatundjad nägid Jeesuse imetegusid ning lapsi, kes templis hüüdsid: „Hoosanna Taaveti Pojale!“, siis nad said vihaseks 16 ja küsisid temalt: „Kas sa kuuled, mida need lapsed ütlevad?“ „Jah, “vastas Jeesus. „Kas te pole kunagi lugenud: „väikelaste ja imikute suust sina, Issand, lased kõlada kiitust?““ 17 Ja jättes nad sinnapaika, läks ta linnast välja Betaaniasse ja ööbis seal. 18 Varahommikul linna tagasi pöördudes tundis Jeesus nälga, 19 ja nähes viigipuud tee ääres, läks ta selle jururde. Ent leidmata seal midagi peale lehtede, ütles ta viigipuule: „Ära iialgi enam kanna vilja!“ Ja viigipuu kuivas otsekohe ära. (aiõn g165) 20 Kui jüngrid seda nägid, küsisid nad imestades: „Kuidas see viigipuu nii kiiresti ära kuivas?“ 21 Aga Jeesus vastas: „Töesti, ma ütlen teile, kui teil on usku ja te ei kahtle, siis te ei tee üksnes nii nagu mina viigipuuga, vaid ütlete sellele määle: „Tõuse paigast ja lange merre!“, ja see sünnib. 22 Kui te usute, siis te saate kõike, mida te palves küsite!“ 23 Jeesus tuli templisse, ja kui ta hakkas õpetama, astusid ülempreestrid ja rahvavanemad

tema juurde ja küsisid: „Millise meelevallaga sa seda kõike teed? Ja kes on sulle andnud selle meelevalla?“ 24 Aga Jeesus vastas neile: „Ka mina küsin teilt midagi. Kui te mulle vastate, ütlen minagi teile, millise meelevallaga ma seda teen. 25 Kust pärines Johannese ristimine: kas taevast või inimestest?“ „Kui me ütleme, et taevast, „arutasid nad omavahel, „küsib ta meilt: „Miks te siis ei uskunud teda?“ 26 Kui me aga ütleme, et inimestest, siis tuleb meil karta rahvast, sest kõik peavad Johannest prohvetiks.“ 27 Ja nad vastasid Jeesusele: „Me ei tea!“ Tema vastas omakorda: „Ega minagi ütle teile, millise meelevallaga ma seda teen. 28 Aga mis te sellest arvate? Ühel mehel oli kaks poega. Ta läks esimese juurde ja ütles: „Poeg, mine täna tööle viinamäele!“ 29 „Ma ei lähe, „vastas ta, aga hiljem muutis ta meelt ja läks. 30 Isa läks teise poja juurde ja ütles talle sedasama. „Ma lähen, isand, „vastas poeg, kuid ta ei läinud. 31 Kumb neist kahest täitis isa tahet?“ Esimene, „vastasid nad. „Tõesti, ma ütlen teile, „ütles Jeesus, „maksukogujad ja hoorad pääsevad enne teid Jumala riiki! 32 Sest Johannes tuli teie juurde õiguse teed näitama, aga teie ei uskunud teda, kuid maksukogujad ja hoorad uskusid. Ja ehk te küll seda nägite, ei parandanud te meelt ega uskunud teda. 33 Kuulake veel ühte tähendamissõna. Oli kord mees, kes istutas viinamäge. Ta piiras selle aiaga, õõnestas kaljusse surutõrre ja ehitas valvetorni. Siis ta andis viinamäge rentnikke kätte ja reisis ära. 34 Kui saagiaeg kätte jõudis, saatis ta sulaseid rentnikke juurde oma saagiosa vastu võtma. 35 Aga rentnikud võtsid ta sulased kinni – ühe nad peksid, teise tapsid, kolmanda viskasid kividega surnuks. 36 Nüüd saatis peremees teised sulased, rohkem kui eelmisel korral, aga rentnikud tegid nendega samamoodi. 37 Viimaks ta läkitas nende juurde oma pojat. „Minu poega nad austavad!“ mõtles ta. 38 Kuid rentnikud rääkisid poega nähes omavahel: „Tema ongi pärija. Lähme, tapame ta ära, siis saame ta pärandi endale!“ 39 Nad võtsid ta kinni, viskasid viinamäält välja ja tapsid ära. 40 Kui nüüd viinamäge isand tuleb, mida ta teeb nende rentnikega?“ 41 „Ta hukkab need kurjad kurjal kombel, „ütlesid nad, „ja annab viinamäge teiste rentnikke kätte, kes tasuvad ta saagiosa õigel ajal.“ 42 „Kas te ei ole kunagi lugenud Pühakirjast, „ütles Jeesus neile, „„Kivi, mille ehitajad pidasid kõlbumatuks, on saanud nurgakiviks. See tuli Issandalt ja on imeline meie silmis.“ 43 Seepärast ma ütlen teile, Jumala riik võetakse teie käest ära ja antakse rahvale, kes selle vilja kannab. 44 Kes selle kivi peale kukub, kukub end puruks, ja kelle peale see kivi langeb, selle see purustab.“ 45 Kui ülempreestrid ja variserid seda Jeesuse tähendamissõna kuulsid, möistsid nad, et ta räägib

seda nende kohta. 46 Ja nad otsisid võimalust teda kinni võtta, kuid kartsid rahvahulka, sest need pidasid Jeesust prohvetiks.

22 Jeesus rääkis neile veel tähendamissõnades ja ütles:

2 „Taevariik on kui kuningas, kes korraldas oma pojale pulmapeo. 3 Ta läkitas oma sulased juba kutsutuid pulmapeole paluma, aga nemad keeldusid. 4 Taas ta läkitas teisi sulaseid ja käskis kutsutuile öeldä: „Ma olen pidusöögi valmistanud. Mu härjad ja numvasikad on tapetud ja kõik on valmis. Tulge pulma!“ 5 Nemad aga ei teinud sellest väljagi ja läksid, kes pööllule, kes äriajama. 6 Mõned aga võtsid sulased kinni, mõnitasid neid jõhkralt ja tapsid nad ära. 7 Kuningas sai väga vihaseks. Ta saatis oma sõjaväe, hukkas need mõrtsukad ja põletas maha nende linna. 8 Siis ta ütles oma sulastele: „Pulmapidu on ette valmistatud, aga kutsutud ei olnud väär tulema. 9 Seepärast mingi tänavanurkadele ja kutsuge pulma, keda te iganes leiate!“ 10 Ja sulased läksid välja teetele ja töid kokku kõik, keda leidsid, nii häid kui halbu, ning pulmasaai tais külalisi. 11 Aga kui kuningas astus sisse külalisi vaatama, märkas ta meest, kellel ei olnud pulmariideid seljas. 12 „Sõber, „ütles ta temale, „kuidas sina oled tulnud siia ilma pulmariieteta?“ See aga ei suutnud midagi vastata. 13 Siis kuningas ütles oma teenritele: „Siduge kinni tema jalad ja käed ning visake ta välja pimedusse, kus on ulgumine ja hammaste kiristamine!“ 14 Sest paljud on kutsutud, aga vähesed valitud.“ 15 Siis variserid läksid ja pidasid nõu, kuidas Jeesus tema sõnadest lõksu püüda. 16 Nad läkitasid ta juurde oma jüngreid koos heroodeslastega. „Õpetaja, „ütlesid nad, „me teame, et sina oled aus ja otsekohene ning õpetad Jumala teed töes ega lase end mõjutada kellestki, sest sa ei tee inimestel vahet. 17 Seepärast ütle meile oma arvamus. Kas on õige maksta keisrile maksu või mitte?“ 18 Kuid Jeesus, teades nende alatust, ütles: „Miks te mind kiusate, silmakirjatsejad? 19 Näidake mulle maksumünti!“ Nad töid talle teenari, 20 ja ta küsis neilt: „Kelle pilt ja nimi sellel on?“ 21 „Keisri, „vastasid nad. Siis Jeesus ütles neile: „Andke siis keisrile, mis kuulub keisrile, ja Jumalale, mis kuulub Jumalale!“ 22 Seda kuuldes nad hämmastusid, jätsid ta rahule ja lahkusid. 23 Samal päeval tulid Jeesuse juurde saduserid, kes eitavad surnuist ülestõusmist, ja küsisid temalt: 24 „Õpetaja, Mooses on meile öelnud, et kui mees sureb lapsi saamata, siis peab tema vend abielluma lesega ja talle järglasi kasvatama. 25 Meie hulgas oli seitse venda. Esimene võttis naise ja suri. Kuna tal ei olnud järglasi, jättis ta naise oma vennale. 26 Samuti juhtus teise ja kolmandaga, kuni kõik seitse venda

olid surnud. 27 Kõige viimasena suri naine. 28 Kui nüüd tuleb ülestõusmine, kelle naine neist seitsmest ta siis on? Ta on ju olnud abielus nende kõikidega.“ 29 Jeesus vastas neile: „Te eksite, kuna ei tunne Pühakirja ega Jumala väge. 30 Ülestõusmises ei võeta naisi ega minda mehele, vaid ollakse nagu inglid taevas. 31 Aga mis puutub surnute ülestõusmisse – kas te ei ole lugenud, mida Jumal teile on rääkinud: 32 „Mina olen Aabrahami Jumal ja lisaki Jumal ja Jaakobi Jumal!“ Jumal ei ole surnute, vaid elavate Jumal.“ 33 Seda kuuldes rahvas hämmastus tema õpetusest. 34 Kui variserid kuulsid, et Jeesus oli sulgenud saduseridel suu, kogunesid nad sinna 35 ning üks kirjatundja nende seast küsis Jeesuselt teda proovile pannes: 36 „Õpetaja, milline käsk Seaduses on suurim?“ 37 Jeesus vastas: „„Armasta Issandat, oma Jumalat, kogu oma südamest, kogu oma hingest ja kogu oma mõistusest!“ 38 See on suurim ja ülim käsk. 39 Ja teine on selle sarnane: „Armasta oma ligimest nagu iseennast!“ 40 Neis kahes käsus on koos kogu Seadus ja Prohvetid.“ 41 Pöördudes kokku tulnud variseride poole, küsis Jeesus neilt: 42 „Mida te arvate Messia kohta: kelle poeg ta on?“ „Taaveti poeg, „vastasid nad. 43 „Miks siis Taavet nimetab teda Pühas Vaimus rääkides Issandaks?“ küsis Jeesus. „Ta ütleb ju: 44 „Issand üles minu Issandale: „Istu mu paremale käele, kuni ma panen sinu vaenlased su jalge alla.““ 45 Kui nüüd Taavet hüüab teda Issandaks, kuidas ta siis on tema poeg?“ 46 Ja ükski ei suutnud Jeesusele vastata sõnagi ning keegi ei söandanud sellest päevast alates temalt midagi rohkem küsida.

23 Jeesus rääkis rahvale ja oma jüngritele: 2 „Moosese asemele on ennast pannud kirjatundjad ja variserid, “üles ta. 3 „Kõike nüüd, mis nad iganes teile ütlevad, seda tehke ja pidage, aga nende tegude järgi ärge tehke, sest nad ütlevad küll, aga ise ei tee. 4 Nad seovad kokku raskeid koormaid ja panevad neid inimeste ölgadele, aga ise ei taha sõrmeotsagagi neid liigutada. 5 Kõiki oma tegusid teevad nad selleks, et inimesed neid vaataksid. Nad teevad oma palvevööd laiemaks ja ääretutid oma rüüdel suuremaks. 6 Nad armastavad aukohti pidulaus ja esimesi istmeid sünagoogides, 7 tertitusi turuplatsidel ja inimeste suust austavat nimetust „rabi“. 8 Teie ärge laske endid hüüda rabiks, sest teil on ainult üks Õpetaja ja teie kõik olete vennad. 9 Ja ärge hüüdke kedagi siin maa peal isaks, sest ainult üks on teie Isa, kes on taevas. 10 Samuti ärge laske end hüüda juhatajaks, sest ainult üks on teie Juhataja – Messias! 11 Aga suurim teie seast olgu teie teenija! 12 Sest kes ennast ise ülendab, seda alandatakse, ja kes ennast ise alandab, seda ülendatakse! 13 Kuid häda teile,

kirjatundjad ja variserid, te silmakirjatsejad, et te lukustate taevariigi ukse inimeste eest! Ise te ei lähe sinna sisse ega lase sisse ka neid, kes tahavad minna. 14 Häda teile, kirjatundjad ja variserid, te silmakirjatsejad, et te neelate alla lesknaste majad ja silmakirjaks venitate palvetused pikaks! Seda rängem on teie kohtuotsus. 15 Häda teile, kirjatundjad ja variserid, te silmakirjatsejad! Te käite läbi mered ja maad, et pöörata ühtainustki oma usku. Ja kui see teil korda läheb, siis te teete temast kaks korda hullema põrgu lapse kui te ise olete! (Geenna g1067) 16 Häda teile, pimedad teejuhid, kes ütlete: „Kes iganes vannub templi juures, selle vanne ei loe midagi. Aga kes iganes vannub templi kulla juures, siis tuleb vannet pidada.“ 17 Te pimedad narrid! Kumb on tähtsam – kas kuld või tempel, mis kulla pühitseb? 18 Te ütlete: „Kes iganes vannub altari juures, selle vanne ei loe midagi. Aga kes iganes vannub altari oleva ohvri juures, see on kohustatud vannet täitma.“ 19 Te pimedad! Kumb siis on tähtsam: kas ohvriand või altar, mis ohvrianni pühitseb? 20 Seepärast, kes vannub altari juures, vannub nii altari kui köige juures, mis on altari, 21 ja kes vannub templi juures, vannub nii templi kui ka tema juures, kes templis elab, 22 ja kes vannub taeva juures, vannub nii Jumala trooni kui troonil istuja juures. 23 Häda teile, kirjatundjad ja variserid, te silmakirjatsejad! Te maksate kümnist mündist, tillist ja köömnest, kuid jäätate kõrvale kaalukama osa Seaduses – õigluse, halastuse ja ustavuse. Seda oleksite pidanud täitma ja ülejäänut mitte unarusse jätmal! 24 Te pimedad teejuhid, te sõelute välja säased, kuid kaamelid neelate alla! 25 Häda teile, kirjatundjad ja variserid, te silmakirjatsejad! Te puhastate karika ja vaagna väljastpoolt, aga seest on need täis ahnust ja ise kust. 26 Pime variser! Puasta esmalt karika sisemus, et see ka väljast saaks puhtaks! 27 Häda teile, kirjatundjad ja variserid, te silmakirjatsejad! Te olete nagu lubjatud hauad, mis paistavad väljastpoolt kenad, aga seestpoolt on täis surnuluid ja kõike roojast. 28 Nõnda paistate ka teie inimestele õigetena, aga seestpoolt olete täis silmakirjatemist ja ülekokut. 29 Häda teile, kirjatundjad ja variserid, te silmakirjatsejad! Te ehitate prohvetite haudu ja kaunistate õigete mälestusmärke. 30 Te ütlete: „Kui meie oleksime elanud oma esiisade päevil, siis meie küll ei oleks koos nendega prohvetite verd valanud.“ 31 Nõnda te tunnistate ise eneste kohta, et olete prohvetite tapjate lapsed. 32 Täitke siis teiegi oma esiisade patu mõöt! 33 Te ussid! Te rästikute sugu! Kuidas te võiksits põgeneda ära karistuse eest põrgus? (Geenna g1067) 34 Seepärast ma läkitan teie juurde prohveteid ja tarku ja õpetajaid. Mõned neist te tapate ja lööte risti, teisi te piitsutate oma sünagoogides ja jälitate

linnast linna. 35 Et teie peale tuleks kõik õigete veri, mis on valatud maa peal alates õige Aabeli verest kuni Berekja poja Sakarja vereni, kelle te tapsite templi ja altari vahel. 36 Tõesti, ma ütlen teile, see kõik tuleb selle sugupõlve peale! 37 Jeruusalemm, Jeruusalemm, kes sa tapad prohveteid ja viskad kividega surnuks sinu jurude läkitatuid! Kui sageli olen ma soovinud su lapsed kokku koguda, otsekui kana kogub oma pojad tibade alla, kuid teie ei ole tahtnud! 38 Pange tähele, teie maja jäetakse teile tühjana! 39 Sest mina ütlen teile, teie ei näe mind nüüdsest enam, kuni te ütlete: „Õnnistatud olgu, kes tuleb Issanda nimel!“

24 Jeesus väljus templist ja sammus edasi. Jüngrid aga astusid tema juurde, et talle templi hooneid näidata. 2 „Eks te näe seda kõike?“ küsis Jeesus. „Tõesti, ma ütlen teile, ei jäeta siin kivi kivi peale, mida maha ei kistiksi!“ 3 Kui Jeesus istus Ōlimäel, astusid jüngrid tema juurde ja küsisid omavahel olles: „Ütle meile, millal see kõik tuleb ja mis on sinu tulemise ja selle ajastu lõpu tunnustäh?“ (aiõn g165) 4 Jeesus vastas neile: „Vaadake, et keegi teid ei eksitaks! 5 Sest paljud tulevad minu nimel, öeldes: „Mina olen Messias!“ ja eksitavad paljusid. 6 Aga kui te kuulete sõdadest ja kuulujutte sõjast, siis ärge heituge. Sest need asjad peavad sündima, kuid see ei ole veel lõpp. 7 Sest rahvas töuseb rahva vastu ja kuningriik kuningriigi vastu ning paljudes paikades on maavärimaid ja näljahäda. 8 See kõik on aga sünnitusvalude algus. 9 Siis antakse teid viletsusse ja teid tapetakse ja te saate kõigi rahvaste vihaaluseks minu nime pärast. 10 Sellel ajal taganevad paljud usust ning reedavad ja vihkavad üksteist. 11 Palju valeprohveteid töuseb esile ja need eksitavad paljusid. 12 Ja et ülekokhus kasvab, jahtub paljude armastus. 13 Aga kes peab vastu lõpuni, see päaseb. 14 Ja seda Kuningriigi evangeeliumi kuulutatakse kogu maailmas, tunnistuseks kõigile rahvastele, ja siis saabub lõpp. 15 Kui te siis näete pühas paigas seismas hävituse koletist, millest on rääkinud prohvet Taaniel – et lugeja mõistaks! –, 16 siis need, kes on Juudamaal, põgenegu mägedesse. 17 Kes on katusel, ärgu tulgu alla oma majast midagi võtma, 18 ja kes on pööll, ärgu pöördugu tagasi võtma oma kuube! 19 Häda neile, kes on lapseootel, ja neile, kes imetavad sellel ajal! 20 Palvetage, et teie põgenemine ei juhtuks talvel ega hingamispäeval! 21 Sest siis on nii suur ahistus, mille sarnast pole olnud maailma algusest kuni praeguse ajani ega tule enam iil. 22 Ja kui neid päevi ei lühendataks, siis ei pääseks ükski. Kuid Jumala valitute pärast lühendatakse neid päevi. 23 Kui siis keegi teile ütleb: „Näe, Messias on siin!“ või „Ta on seal!“, siis

ärge uskuge! 24 Sest töuseb valemessiaid ja valeprohveteid ja need teevald suuri tunnustähti ja imesid, et eksitada, kui võimalik, isegi vallituid. 25 Vaata, mina olen teid ette hoiatanud! 26 Kui keegi teile siis ütleb: „Ta on seal, körbes!“, ärge siis minge välja; või: „Ta on siin, salakambris!“, siis ärge uskuge! 27 Sest otsekui välk sähvatab idast ja paistab läände, nõnda on Inimese Poja tulemine. 28 Kus iganes on korjas, sinna kogunevad raisakotkad. 29 Kohe pärast selle aja viletsust „pimeneb päike ja kuu ei anna oma valgust, tähed kukuvad taevast ja taeva vägesid kõigutatakse“. 30 Siis saab nähtavaks Inimese Poja tunnustäht taevas; ja siis töstavad hädakisa maa peal kõik rahvad, kui nad näevad Inimese Poega tulemas taeva pilvede peal väe ja suure kirkusega. 31 Ja tema läkitab oma inglid valju pasunahäälega ja need koguvad kokku tema valitud nelja tuule poolt, igast taevakaarest. 32 Ent õppige viigipuult! Kui selle okstele tärkavad võrsed ja ajavad lehti, siis te teate, et suvi on lähedal. 33 Nõnda ka teie, kui te näete kõike seda sündimas, siis teadke, et tema on lähedal, ukselävel. 34 Tõesti, ma ütlen teile, see sugupõlv ei kao, kuni kõik see on sündinud. 35 Taevas ja maa kaovad, kuid minu sõnad ei kao iil. 36 Ent seda päeva ja tundi ei tea keegi, ei inglid taevas ega Poeg, vaid Isa üksi. 37 Sest nii nagu olid Noa päevad, nii on ka Inimese Poja tulemine. 38 Neil päevil enne veeuputust inimesed soid ja jöid, võtsid naisi ja läksid mehele selle päevani, mil Noa läks laeva. 39 Nad ei teadnud midagi, enne kui tuli veeuputus ja võttis nad kõik ära. Nõnda on ka Inimese Poja tulemine. 40 Siis on kaks pööll – üks võetakse vastu ja teine jäetakse maha. 41 Kaks naist on veskil jahvatamas – üks võetakse vastu ja teine jäetakse maha. 42 Seepärast valvake, sest teie ei tea, mis tunnil teie Issand tuleb! 43 Küllap te mõistate, et kui peremees teaks, millisel öötunnil varas tuleb, siis ta valvaks ega laseks oma majja sisse murda. 44 Seepärast olge ka teie valmis, sest Inimese Poeg tuleb tunnil, mil te ei arvagi! 45 Kes siis on ustav ja arukas sulane, kelle ta isand on seadnud oma majapidamise üle teenijatele õigel ajal toitu andma? 46 Õnnistatud on sulane, kelle ta isand tulles leiab nõnda tegevat! 47 Tõesti, ma ütlen teile, ta annab tema hoolde kogu oma vara. 48 Aga kui sulane on halb ja mõtleb: „Mu isanda tulek viibib,“ 49 ning hakkab peksma kaassulaseid, sööma ja jooma koos purjutajatega, 50 siis selle sulase isand tuleb päeval, mil ta ei oota, ja tunnil, mida ta ei tea. 51 Ta raiub sulase tükkipideks ja annab talle sama koha silmakirjatsejatega seal, kus on ulgumine ja hammaste kiristamine.

25 Siis on taevariik kui kümme neitsit, kes võtsid oma lambid ja läksid peigmehele vastu. 2 Viis neist olid rumalad ja viis arukad. 3 Rumalad võtsid kaasa küll lambid, kuid ei võtnud õli. 4 Arukad võtsid aga lampidele lisaks kaasa ölianumad. 5 Kui peigmehe tulek viibis, jäid nad kõik uniseks ja uinusid magama. 6 Keskkööl aga kõlas hüüd: „Peigmees tuleb! Minge talle vastu!“ 7 Siis ärkasid kõik need neitsid ja hakkasid lampe kohendama. 8 Ja rumalad ütlesid arukatele: „Andke meile osa oma õlist, sest meie lambid kustuvad!“ 9 Kuid arukad vastasid: „Ei mingil juhul! Sellest ei jätku meile ja teile! Minge parem kaupmeeste juurde ja ostke enestele ise!“ 10 Ent kui nad olid teel õli ostma, tuli peigmees, ja kes olid valmis, sisenesid temaga pulmamajja, ja uks suleti. 11 Hiljem tulid ka need teised neitsid ja ütlesid: „Isand, isand, ava meile!“ 12 Tema aga vastas neile: „Tõesti, ma ütlen teile, ma ei tunne teid.“ 13 Seepärast valvake, sest te ei tea seda päeva ega tundi! 14 Ja jälle, taevariik on kui mees, kes pidi minema reisile. Ta kutsus oma sulased ja usaldas vara nende hoolde. 15 Ühele ta andis viis talenti, teisele kaks ja kolmandale ühe, igaühel tema suutlikkust mööda, ning reisis ära. 16 Kohe läks see, kes oli saanud viis talenti, paigutas need ärisse ja teenis veel viis talenti. 17 Nõndasamuti ka kaks talenti saanu sai teist kaks juurde. 18 Aga kes oli saanud ühe, läks ja kaevas maasse augu ning peitis ära oma isanda raha. 19 Pika aja pärast tuli nende sulaste isand tagasi ja päräs neilt aru. 20 Tema ette astus see, kes oli saanud viis talenti, lisas sellele veel viis talenti ja ütles: „Isand, sa usaldasid mulle viis talenti. Vaata, ma olen teeninud teist viis talenti!“ 21 Isand ütles talle: „Hästi tehtud, sa tubli ja ustav sulane! Sa oled olnud ustav pisku üle, ma panen su palju üle. Tule sisse ja saa osa oma isanda rõõmust!“ 22 Tuli ka see, kes oli saanud kaks talenti, ja ütles: „Isand, sa usaldasid mulle kaks talenti. Vaata, ma olen teeninud veel kaks!“ 23 Isand ütles tallegi: „Hästi tehtud, sa tubli ja ustav sulane! Sa oled olnud ustav pisku üle, ma panen su palju üle. Tule sisse ja saa osa oma isanda rõõmust!“ 24 Tuli ka see, kes oli saanud ühe talendi. Ta ütles: „Isand, ma tean, et sa oled vali mees. Sa lõikad sealt, kuhu sa ei ole külvanud, ja kogud sealt, kuhu sa ei ole seemet puistanud. 25 Ma kartsin, läksin ja peitsin sinu talendi maa sisse. Vaata, siin on sinu oma!“ 26 Tema isand aga vastas talle: „Sa halb ja laisk sulane! Sa teadsid, et ma lõikan sealt, kuhu ma ei ole külvanud, ja kogun sealt, kuhu ma ei ole seemet puistanud! 27 Siis sa oleksid pidanud mu raha panema panka, ja tulles ma oleksin saanud selle tagasi kasuga. 28 Seepärast võtke nüüd tema käest talent ära ja andke sellele, kellel on kümme talenti! 29 Sest igaühel, kellel on, antakse, ja tal on rohkem kui küllalt, kellel aga ei ole, selle käest võetakse ära seogi, mis tal on. 30 Ja see vääritu sulane visake välja pimedusse! Seal on ulgumine ja hammaste kiristamine.“ 31 Aga kui Inimese Poeg tuleb oma auhiilguses kõigi inglete saatel, siis ta istub oma auhiilguse troonile. 32 Ja tema ette kogutakse kõik rahvad ja ta eraldab nad üksteisest, nagu karjane eraldab lambad sikkudest, 33 ja seab lambad oma paremale, sikud aga vasakule käele. 34 Siis ütleb Kuningas neile, kes on ta paremal kääl: „Tulge teie, keda mu Isa on õnnistanud! Võtke vastu oma pärand, Kuningriik, mis teile on valmis pandud maailma loomisest peale! 35 Sest mul oli nälg ja te andsite mulle süüa; mul oli janu ja te andsite mulle juua; ma olin võõras ja te võtsite mu vastu; 36 ma olin alasti ja te riietasime mind; ma olin haige ja te tulite mind vaatama; ma olin vangis ja te tulite minu juurde.“ 37 Siis küsivad õiged temalt: „Issand, millal me nägime sind näijasena ja toitsime sind, või janusena ja jootsime sind? 38 Millal me nägime sind võõrana ja võtsime sind vastu, või alasti ja riietasime sind? 39 Millal me nägime sind haigena või vangis ja küllastasime sind?“ 40 Ja kuningas vastab neile: „Tõesti, ma ütlen teile, mida te iganes olete teinud kellele tahes mu kõige pisematest vendadest, seda te olete teinud mulle!“ 41 Siis ütleb ta neile, kes on ta vasakul kääl: „Minge ära minu juurest, te neetud, igavesse tulle, mis on pandud valmis kuradile ja tema inglitele! (aiõnios g166) 42 Sest mul oli nälg ja te ei andnud mulle süüa; mul oli janu ja te ei andnud mulle juua; 43 ma olin võõras ja te ei võtnud mind vastu; ma olin alasti ja te ei riietanud mind; ma olin haige ja vangis ja te ei tulnud mind vaatama.“ 44 Siis küsivad temalt ka nemad: „Issand, millal me nägime sind näijasena või janusena või võõrana või alasti või haigena või vangis, ega aidanud sind?“ 45 Siis ta vastab neile: „Tõesti, ma ütlen teile, mida te iganes olete jätnud tegemata kellele tahes mu kõige pisematest vendadest, seda te olete jätnud tegemata minulegi.“ 46 Ja need lähevad igavesse karistusse, õiged aga igavesse ellu.“ (aiõnios g166)

26 Kui Jeesus oli kõik need kõned lõpetanud, ütles ta oma jüngritele: 2 „Te teate, et kahe päeva pärast on paasapüha ja Inimese Poeg antakse ära risti lüüa.“ 3 Siis kogunesid ülempreestrid ja rahvavanemad ülempreester Kaifase paleesse 4 ja pidasid nõu Jeesus kavalusega kinni võtta ja ära tappa. 5 Ent nad arutasid: „Mitte pidustuste ajal, et rahvas ei hakkaks määssama.“ 6 Aga kui Jeesus istus Betaanias pidalitõbise Siimoni kodus, 7 astus ta juurde naine, kellel oli alabasternõu ülihinnalise lõhnasalviga, ja valas selle temale pähe, kui ta oli laua ääres. 8 Kui jüngrid

nägid seda, said nad pahaseks ja ütlesid: „Milleks küll see rairekamise? 9 Selle salvi oleks võinud müüa kalli hinna eest ja raha jagada vaestele.“ 10 Jeesus märkas seda ja ütles neile: „Miks te tütlate seda naist? Ta on teinud minu heaks kauni teo. 11 Vaeseid on teie juures alati, mind aga ei ole teil alati. 12 Sest seda salvi minu ihu peale kallates tegi tema seda minu matuseks. 13 Tõesti, ma ütlen teile, kus igane kogu maailmas seda evangeeliumi kuulutatakse, kõneldakse ka tema mälestuseks sellest, mis ta on teinud.“ 14 Siis läks Juudas Iskariot, üks neist kaheteistkümnest, ülempreestrite jururde 15 ja küsis: „Mis te mulle maksate, kui ma Jeesuse teie kätte annan?“ Nad lugesid talle kolmkümmend hõberaha, 16 ja sellest alates otsis Juudas sobivat võimalust Jeesuse äraandmiseks. 17 Aga hapnemata leibade püha esimesel päeval astusid jüngrid Jeesuse jururde ja küsisid: „Kus sa tahad, et me sulle paasasöögi ette valmistaksime?“ 18 „Minge linna selle-ja-selle jururde, „vastas Jeesus, „ja öelge talle, et õpetaja saadab sõna: „Minu aeg on lächedal, sinu juures ma pean paasasöögi oma jüngritega!““ 19 Jüngrid tegid nõnda, nagu Jeesus oli neid juhendanud, ja valmistasid paasasöögi. 20 Õhtu saabudes istus Jeesus lauda koos oma kaheteistkünnite jüngriga, 21 ja kui nad juba söid, ütles ta: „Tõesti, ma ütlen teile, üks teie seast annab mu ära!“ 22 Ja nad said väga kurvaks ning hakkasid talle üksteise järel ütlema: „Ega sa mind ei mõtle, Issand?“ 23 Jeesus vastas neile: „See, kes on pannud käe minuga samasse kaussi, annab mu ära. 24 Inimese Poeg läheb küll ära, nõnda nagu tema kohta on kirjutatud, aga häda sellele inimesele, kes Inimese Poja ära annab! Talle oleks parem, kui ta ei oleks sündinud!“ 25 Siis küsis ka äraandja Juudas: „Ega sa mind ei mõtle, rabi?“ „Need on sinu sõnad, „vastas Jeesus. 26 Ja kui nad söid, võttis Jeesus leiva, önnistas, murdis, ulatas jüngritele ja ütles: „Võtke, sööge! See on minu ihu!“ 27 Siis ta võttis karika, tänas ja ulatas neile, öeldes: „Jooge kõik selle seest! 28 Sest see on minu lepinguveri, mis valatakse paljude eest pattude andeksandmiseks! 29 Aga ma ütlen teile: mina ei joo siitpeale sellest viinapuu viljast kuni päevani, mil ma joon koos teiega uut oma Isa Kuningriigis.“ 30 Ja kui nad olid laulnud kiituslulu, läksid nad välja Ōlimäele. 31 Siis Jeesus ütles neile: „Te kõik hülgate minu täna öösel, sest kirjutatud on: „Ma lõön karjast ja karja lambad pillutatakse laial.“ 32 Kuid pärast oma ülesäratamist lähen ma teie ees Galileasse.“ 33 Peetrus vastas talle: „Kui ka kõik sind hülgavad, ei hülga mina sind iialgi!“ 34 „Tõesti, ma ütlen sulle, „vastas Jeesus, „täna öösel veel enne kukelaulu salgad sina mind kolm korda!“ 35 „Isegi kui ma peaksin koos sinuga surema, mina ei salga sind

iial!“ ütles Peetrus. Samamoodi ütlesid ka kõik teised jüngrid. 36 Siis Jeesus tuli koos jüngritega paika, mida hüütakse Ketsemaniks, ja ütles neile: „Istuge siin, kuni ma lähen sinna ja palvetan!“ 37 Ta võttis enesega kaasa Peetruse ja kaks Sebedeuse poega ning teda haaras sügav kurbus ja ahastus. 38 Siis ta ütles neile: „Mu hing on väga kurb surmani, jäälge siia ja valvake koos minuga!“ 39 Ja ta läks pisut eemale, langes silmili maha ja palvetas: „Minu Isa, kui see on võimalik, siis mingu see karikas minut mööda! Ometi ärgu sündigu nõnda, nagu mina tahan, vaid nagu tahad sina!“ 40 Siis Jeesus tuli tagasi jüngrite jururde ja leidis nad magamast. „Kas te ei suutnud ainsatki tundi koos minuga valvata?“ küsis ta Peetruselt. 41 „Valvake ja palvetage, et te ei satuks kiusatusse! Vaim on küll valmis, aga liha on nõder.“ 42 Ta läks teist korda eemale ja palvetas: „Minu Isa, kui see karikas ei saa minut mööda minna nii, et ma sellest ei joo, siis sündigu sinu tahtmine!“ 43 Kui ta tuli tagasi, leidis ta jüngrid taas magamast, sest nende silmalaud olid unest rasked. 44 Ta jätkis nad sinna, läks veel kord ära ja palvetas kolmandat korda, öeldes uesti needsamad sõnad. 45 Siis Jeesus tuli tagasi jüngrite jururde ja ütles neile: „Teie aina magate ja puhkate! Vaata, tund on tulnud ja Inimese Poeg antakse patuste käte! 46 Tõuske üles, lähme! Mu äraandja on lähedal!“ 47 Kui Jeesus alles rääkis, jöudis sinna Juudas, üks tema kaheteistkümnest jüngrist. Temaga oli kaasas suur hulk mehi mõõkade ja nuiadega, saadetud ülempreestrite ja rahvavanemate poolt. 48 Aga tema äraandja oli andnud neile märgi: „Tema on see, keda ma suudlen; võtke ta kinni!“ 49 Ja otsekohe astus Juudas Jeesuse jururde ja ütles: „Tervitus sulle, rabi!“ ning suudles teda. 50 Jeesus ütles talle: „Tee seda, milleks sa tulid, sõber.“ Siis teised astusid samuti ligi, haarasid Jeesusest kinni ja vahistasid ta. 51 Aga üks Jeesuse kaaslastest tömbas tüpest oma mõõga ja lõi ülempreestri sulast, raiudes ära ta kõrva. 52 „Pista oma mõõk tuppe tagasi!“ käskis Jeesus. „Sest kõik, kes mõõga tömbavad, mõõga läbi hukkuvad!“ 53 Kas sa arvad, et ma ei või oma Isa appi hüüda, ja ta saadaks mulle kohe rohkem kui kaksteist leegioni ingleid? 54 Aga kuidas siis saaks täide minna Pühakirja ettekuvulutus, et see nii peab sündima?“ 55 Selsamal tunnil ütles Jeesus rahvahulgale: „Kas ma juhin mässu, et te olete tulnud mõõkade ja nuiadega mind kinni võtma? Ma olen päevast päeva istunud templis ja õpetanud, ja te ei ole mind kinni võtnud. 56 Aga see kõik on sündinud, et prohvetite kirjad läheksid täide.“ Siis jätsid kõik jüngrid ta maha ja põgenesid. 57 Aga Jeesuse vangistajad viisid ta ülempreester Kaifase ette, kuhu olid kogunenud kirjatundjad ja rahvavanemad. 58 Peetrus järgnes

talle eemalt kuni ülempreestri õueni, läks sinna sisse ja istus valvurite juurde, et näha, kuidas asi lõpeb. 59 Aga ülempreestrid ja terve Suurkohus otsisid valetunnistust Jeesuse vastu, et teda surma mõista, 60 kuid ei leidnud, ehkki paljud tulid valetunnistust andma. Lõpuks astusid ette kaks, 61 kes väitsid: „Tema on öelnud: „Ma võin Jumala templi lammutada ja kolme päevaga üles ehitada.““ 62 Siis ülempreester tõusis püsti ja ütles Jeesusele: „Kas sa ei vasta midagi selle kohta, mida nad sinu vastu tunnistavad?“ 63 Kuid Jeesus vaikis. Siis ülempreester ütles talle: „Ma vannutan sind elava Jumala juures, ütle meile, kas sina oled Messias, Jumala Poeg?“ 64 „Need on sinu sõnad, “vastas Jeesus. „Ometi ma ütlen teile: siitpeale te näete Inimese Poega istumas Kõigeväelise paremal käel ja tulemas taeva pilvede peal.“ 65 Siis ülempreester käristas oma riided lõhki ja ütles: „Ta on teotanud pühadust! Mis tunnistajaid meil veel on vaja! Nüüd te olete ise kuulnud pühaduseetotust! 66 Mis teie arvate?“, „Tema on surma väär!“ vastasid nad. 67 Siis nad sülitasid talle näkku ja peksid teda rusikatega, aga mõned lõid lahtise käega, 68 öeldes: „Prohveteeri meile, Messias, kes sind praegu lõi?“ 69 Peetrus istus aga siseõues. Seal astus tema juurde üks teenijatüdruk ja ütles: „Ka sina olid Galilea Jeesusega!“ 70 Kuid Peetrus salgas kõikide ees: „Ma ei tea, milles sa räägid!“ 71 Kui ta läks aga värava poole, nägi teda teine teenijatüdruk ja ütles: „Tõesti, ka sina oled üks nende hulgast, sest su köneviis paljastab sind.“ 74 Seepeale hakkas Peetrus sajatama ja vanduma: „Ma ei tunne seda meest!“ Ja kohe kires kukk 75 ning Peetrusele meenusid Jeesuse sõnad: „Veel enne kui kukk kireb, salgad sina mind kolm korda.“ Ta läks välja ja nuttis kibedasti.

27 Koidikul võtsid kõik ülempreestrid ja rahavanemad vastu otsuse, et Jeesus tuleb surmata. 2 Nad sidusid ta kinni, viisid ära ja andsid maavalitseja Pilaatuse kätte. 3 Kui nüüd tema äraandja Juudas nägi, et Jeesus oli mõistetud süüdi, kahetses ta ja viis need kolmkümmend hõbeseeklit ülempreestrile ja vanematele tagasi. 4 „Ma olen teinud pattu, „ütles ta, „sest ma andsin ära süütu vere.“ „Mis meil sellest?“ vastasid nemad. „See on su oma asi.“ 5 Juudas viskas raha templisse maha ja läks ära. Siis ta läks ja poos end üles. 6 Ülempreestrid aga võtsid raha üles ja ütlesid: „Seaduse järgi ei tohi seda templikassasse panna, sest see on vere hind.“ 7 Nii nad otsustasid kasutada seda raha pottsepa põllu ostmiseks võõraste matmispaigaks. 8 Seepärast

hüütakse seda põldu Verepõlluks tänaseni. 9 Nii läks täide, mis prohvet Jeremija suu läbi on öeldud: „Nad võtsid kolmkümmend hõberaha, hinna, mille vääriliseks lisraeli lapsed ta olid hinnanud, 10 ja maksid selle pottsepa põllu eest, nii nagu Issand mind oli käskinud.“ 11 Jeesus aga seisis maavalitseja ees. „Kas sina oled juutide kuningas?“ küsis maavalitseja temalt. „Need on sinu sõnad, “vastas Jeesus. 12 Ent kui ülempreestrid ja rahavanemad teda süüdistasid, ei vastanud ta midagi. 13 Siis küsis Pilaatus temalt: „Kas sa ei kuule, mida kõike nad sinu vastu tunnistavad?“ 14 Ent Pilaatuse suureks imestuseks ei vastanud Jeesus enam sõnagi. 15 Maavalitsejal oli kombeks paasapühade ajal vabastada üks vang, keda rahvas soovis. 16 Tookord oli vangis kurikuulus mees nimega Jeesus Barabas. 17 Kui siis rahvas oli kogunenud, küsis Pilaatus neilt: „Kumma te tahate, et ma lasen teile vabaks: Jeesus Barabase või Jeesuse, keda hüütakse Messiaksi?“ 18 Sest ta teadis, et nad olid Jeesuse kadeduse pärast tema kätte andnud. 19 Aga kui Pilaatus istus kohtujärvel, saatis ta naine temale sõna: „Ärgu olgu sul midagi tegemist selle süütu mehega, sest ma olen täna ösel und nähes tema pärast rängalt kannatanud!“ 20 Kuid ülempreestrid ja rahavanemad keelitasid rahvast, et nad nõuksid Barabast, Jeesuse aga laseksid hukata. 21 Siis maavalitseja küsis neilt veel kord: „Kumma neist kahest te tahate, et ma vabaks laseksin?“ „Barabase!“ vastasid nad. 22 „Mida ma siis teen Jeesusega, keda hüütakse Messiaksi?“ küsis Pilaatus. „Löö ta risti!“ hüüdsid kõik. 23 „Mispärast? Mis kurja ta on teinud?“ küsis Pilaatus. Nemad aga karjusid veel enam: „Löö ta risti!“ 24 Kui Pilaatus nägi, et ta midagi ei saavuta, vaid rahva rahutus üha kasvas, võttis ta vett, pesi rahva ees oma käed ja ütles: „Mina olen süütu selle mehe verest! See on teie vastutus!“ 25 Ja kogu rahvas kostis talle: „Tema veri tulgu meie ja meie laste peale!“ 26 Siis Pilaatus vabastas neile Barabase, Jeesust aga laskis piitsutada ja andis ta sõdurite kätte risti lüüa. 27 Siis viisid maavalitseja sõdurid Jeesuse pretooriumisse ja kogusid tema ümber terve väesalgaga. 28 Nad kiskusid ära ta riided ja panid talle selga punase mantli. 29 Ja nad punusid kibuvittest pärja, surusid talle pähe ning andsid kätte pillirookepi. Siis põlvitasid nad tema ette maha ja mõnitasid teda: „Tervitus, juutide kuningas!“ 30 Nad sülitasid ta peale, võtsid pillirookepi ja peksid teda pähe. 31 Ja kui nad olid teda küllalt mõnitanud, võtsid nad tal mantli seljast, panid ta oma riided selga tagasi ja viisid ta ära ristilöömiseks. 32 Välja minnes kohtasid nad Küreene meest nimega Siimon. Nad sundisid teda kandma Jeesuse risti. 33 Ja kui nad jõudsid paika nimega Kolgata (mis tähendab

Pealuu koht), 34 pakkusid nad Jeesusele sapiga segatud veini. Kui ta oli seda maitsnud, keeldus ta joomast. 35 Aga kui nad tema olid risti lõönud, jagasid nad liisku heites ta riided omavahel 36 ja istusid sinna teda valvama. 37 Ta pea kohale kinnitati silt tema süüga: See on Jeesus, juutide kuningas. 38 Siis nad lõid koos Jeesusega risti kaks kurjategijat, üks temast paremale ja teine vasakule käele. 39 Möödakäjad aga pilkasid teda pääid vangutades: 40 „Noh, templi lammutaja ja kolme päevaga üles ehitaja! Päästa nüüd iseennast! Kui sa oled Jumala Poeg, siis astu ristilt alla!“ 41 Samamoodi pilkasid teda ka ülempreestrid koos kirjatundjate ja vanematega: 42 „Teisi on ta päästnud, aga iseennast ei suuda ta päästa. Ta on ju lisraeli kuningas! Astugu nüüd ristilt alla ja me usume temasse! 43 Ta on lootnud Jumala peale. Las Jumal ta nüüd päästab, kui ta teda tahab, ta ju ütleb, et ta on Jumala Poeg.“ 44 Samamoodi pilkasid teda ka koos temaga risti lõodud kurjategijad. 45 Kuuendal tunnil langes pimedus üle kogu maa ja kestis üheksanda tunnni. 46 Üheksandal tunnil kisendas Jeesus valju häältega: „Elii, elii, lemaa sabahltan?“ – see tähendab „Mu Jumal, mu Jumal, miks sa mu maha jätsid?“ 47 Aga mõned sealseisjatest ütlesid seda kuuldes: „Ta hüüab Eelijat!“ 48 Ja kohe jooksis üks nendest ja tõi hapu veiniga immutatud käsna, pistis selle kepi otsa ja andis Jeesusele juua. 49 Teised aga ütlesid: „Aitab küll! Saame näha, kas Eelia tuleb teda päästma!“ 50 Aga Jeesus kisendas jälle suure häältega ja heitis hinge. 51 Siis rebenes templi eesriie ülalt alla kaheks, maapind rappus, kaljud lõhenesid 52 ja hauad läksid lahti. Ja ärkas üles palju magama uinunud pühade ihusid 53 ja need tulid hauakambritest välja ja läksid pärast tema surnuist ülesäratamist pühasse linna, kus paljud neid nägid. 54 Kui sadakonna ülem ja need, kes Jeesust koos temaga valvasid, nägid maavärinat ja köike, mis sundis, loid nad väga kartma. „Tõepoolest, see mees oli Jumala Poeg!“ ütlesid nad. 55 Aga seal oli toimuvat eemalt vaatamas palju naisi. Nad olid järgnenuud Jeesusele Galileast alates ja hoolitsenud tema eest. 56 Nende seas olid Maarja Magdaleena ja Jaakobuse ja Joosepi ema Maarja ning Sebedeuse poegade ema. 57 Õhtu hakul tuli Arimaatiaast rikas mees nimega Joosep, kes oli samuti Jeesuse jünger. 58 Tema läks Pilaatuse juurde ja palus ta käest Jeesuse surnukeha, ning Pilaatus käskis selle temale anda. 59 Joosep võttis surnukeha, mähkis selle puhtasse linariidesse 60 ja pani oma uude kaljusse raiutud hauakambrisse. Siis veeretas ta haua sissekäigu ette suure kivi ja läks minema. 61 Aga Maarja Magdaleena ja teine Maarja istusid seal haua vastas. 62 Järgmisel päeval, pärast pühade ettevalmistuspäeva, tulid ülempreestrid ja variserid

üheskoos Pilaatuse juurde. 63 „Isand, „ütlesid nad, „meil on meeles, et see eksitaja ütles, kui ta alles elas: „Mind äratatakse kolme päeva pärast üles!“ 64 Seepärast käsi hoida tema hauda kuni kolmada päevani kindlalt suletuna, et jüngrid ei tuleks ja teda ära ei varastaks ega ütleks rahvale, et ta on üles äratatud. Siis oleks see viimane pettus hullem kui esimene.“ 65 „Võtke valvesalk, „ütles Pilaatus neile, „minge ning pidage valvet, nii kindlalt kui oskate!“ 66 Nemad läksid ja võtsid haua valve alla, pannes kivi pitseriga kinni ja seades sinna valvurid.

28 Pärast hingamispäeva, nädala esimese päeva koidikul, tulid Maarja Magdaleena ja teine Maarja hauda vaatama. 2 Äkki sundis võimas maavärin, sest üks Issanda ingel laskus taevast alla, tulji haua juurde ja veeretas kivi eest ja istus selle peale. 3 Aga ta nägu oli nagu välk ja ta rõivad valged nagu lumi. 4 Ning hirmust tema ees valvurid vabisesid ja langesid maha nagu surnud. 5 Aga ingel pöördus naiste poole ja ütles: „Teie ärge kartke! Ma tean, et te otsite ristilöödud Jeesust. 6 Teda ei ole siin; ta on üles äratatud, nõnda nagu ta ütles. Tulge, vaadake kohta, kus ta lamas, 7 ja minge ruttu, öelge tema jüngritele, et ta on üles äratatud surnuist ja läheb teie ees Galileasse. Seal te saate teda näha. Pidage meeles, ma olen seda teile öelnud!“ 8 Naised lahkusid haua juurest ehmunult ja suure rõõmuga ja jooksid rutuga viima jüngritele teadet. 9 Korraga tuli Jeesus ise neile vastu ja ütles: „Olge tertititud!“ Nad astusid tema juurde, haarasid ta jalge ümbert kinni ja kummardasid teda. 10 Jeesus ütles neile: „Ärge kartke! Minge, teatage mu vendadele, et nad läheksid Galileasse! Seal nad saavad mind näha.“ 11 Kui naised olid juba teel, tulid mõned valvesalgast linna ja teatasid ülempreestrile köik, mis oli sundinud. 12 Ja ülempreestrid tulid koos vanematega kokku ja võtsid nõuks anda sõduritele palju raha 13 ja ütlesid neile: „Te peate ütlema, et Jeesuse jüngrid tulid ösel ja varastasid tema ära, sellal kui teie magasite. 14 Ja kui see lugu peaks maavalitseja kõrvu jõudma, siis me rahustame teda, nii et teil pole tarvis muretseda.“ 15 Sõdurid võtsid raha vastu ja tegid, nagu neid oli õpetatud. Ning see jutt on levinud juutide seas tänase päevani. 16 Üksteist jüngrit läksid aga Galileasse sinna mäele, kuhu Jeesus neid oli käskinud minna. 17 Ja kui nad teda nägid, kummardasid nad teda, aga mõned kahtlesid. 18 Siis Jeesus astus nende juurde ja rääkis nendega: „Minu katte on antud köik meelevald taevas ja maa peal. 19 Minge siis ja tehke jüngriteks köik rahvad, ristides neid Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel 20 ja õpetades neid järgima köike, mida mina teid olen käskinud! Pidage

meeles, et mina olen iga päev koos teiega kuni selle ajastu lõpuni!" (aiōn g165)

Markuse

1 Jeesuse Messia, Jumala Poja evangeeliumi algus, 2 nagu sellest on kirjutatud prohvet Jesaja raamatus: „Vaata, ma saadan sinu ees oma saadiku, kes valmistab sulle teed. 3 Hüüdja hääl on körbes: „Valmistage Issandale tee, tehke tasaseks tema teerajad!“ 4 Ja nõnda Ristija Johannes oli körbes ja kuulutas meebleparandusrõistimist pattude andeksandmiseks. 5 Tema juurde läks kogu Juudamaa ja kõik Jeruusalemma inimesed. Nad tunnistasid üles oma patud ja ta ristis nad Jordani jões. 6 Johannesel olid kaamelikarvadest rõivad ja nahkviöö vööl ning ta sõi rohutirtse ja metsmett. 7 Ta kuulutas: „Pärast mind tuleb minust vägevam, kelle sandaalegi ma ei ole väärta maha kummardudes lahti siduma. 8 Mina ristin teid veega, tema ristib teid Püha Vaimuga.“ 9 Neil päevil tuli Jeesus Naatsaretist Galileamaalt ja Johannes ristis ta Jordanis. 10 Kui Jeesus veest välja tuli, nägi ta taevast avanemas ja Vaimu kui tuvi laskumas tema peale. 11 Ja taevast kostis hääl: „Sina oled mu armas Poeg, sinu üle on mul hea meel!“ 12 Ning kohe viis Vaim ta körbe. 13 Körbes oli ta nelikümmend päeva saatana kiusata. Ta oli metsloomade seas ning inglid teenisid teda. 14 Pärast Johannese vangistamist tuli Jeesus Galileasse ja kuulutas Jumala evangeeliumi: 15 „Aeg on käes ja Jumala riik on lähelal, parandage meelt ja uskuge evangeeliumisse!“ 16 Kui Jeesus kõndis Galilea mere kaldal, nägi ta Siimonit ja tema venda Andreast vörku merre heitmas, sest nad olid kalurid. 17 Ja Jeesus ütles neile: „Järgnege mulle ja teist saavad inimestepüüdjad!“ 18 Nad jätsid kohe oma võrgud ja järgnesid talle. 19 Kui ta oli pisut edasi läinud, nägi Jeesus Sebedeuse poega Jaakobust ja tema venda Johannest paadis vörke parandamas 20 ja otsekohe kutsus ka neid. Nemed jätsid oma isa Sebedeuse koos palgalistega paati ning järgnesid talle. 21 Ja nad läksid Kapernauma. Järgmisel hingamispäeval läks Jeesus sünagoogi ja hakkas öpetama. 22 Rahvas aga jahmus tema öpetusest, sest ta öpetas mitte nagu kirjatundjad, vaid nagu see, kellel on meelevald. 23 Parajasti oli sünagoogis keegi mees, kes oli rüveda vaimu poolt vallatud. See kisendas: 24 „Mis on meil asja sinuga, Naatsareti Jeesus? Kas sa oled tulnud meid hävitama? Ma tean küll, kes sa oled – Jumala Püha!“ 25 Jeesus sõitles teda: „Jää vait ja mine temast välja!“ 26 Ja rüve vaim väljus mehest teda raputades ja valjusti kisendades. 27 Sellest olid kõik nii vapustatud, et nad arutasid omavahel: „Mis see siis on? Kas uus öpetus, ja sellise meelevallaga? Tema käsutab rüvedaid vaime, ja need kuulavad tema sõna!“ 28 Ning kuuldas temast levis kiiresti kõikjale Galilea ümbruskonda.

29 Pärast sünagoogist lahkumist tulid nad koos Jaakobuse ja Johannesega Siimoni ja Andreease majja. 30 Aga Siimoni ämm lamas palavikuga voodis, ja otsekohe räägiti temast Jeesusele. 31 Jeesus läks tema juurde, võttis tal käest kinni ja aitas üles. Palavik lahkus Siimoni ämmast ning ta töusis ja kattis neile laua. 32 Sel öhtul pärast päikeseloojangut toodi Jeesuse juurde kõik haiged ja kurjast vaimust vaevatud. 33 Terve linn kogunes maja ukse ette 34 ja Jeesus tertendas paljusid, kellel olid mitmesugused haigused. Samuti ajas ta välja palju kurje vaime ega lubanud kurjadel vaimudel rõäkida, sest need teadsid, kes ta on. 35 Hommikul vara enne valget töusis Jeesus üles, lahkus majast ja läks üksildasse paika, kus ta palvetas. 36 Siimon ja ta kaaslased ruttasid talle järele, 37 ja kui nad ta üles leidsid, hüüdsid nad: „Kõik otsivad sind!“ 38 Jeesus aga vastas neile: „Lähme kuhugi mujale, ümberkaudsetesse küladesse, et ma saaksin ka seal kuulutada! Selleks olen ma tulnud!“ 39 Ja Jeesus käis läbi kogu Galilea, kuulutades nende sünagoogides ja ajades välja kurje vaime. 40 Jeesuse juurde tuli pidalitöbine, laskus põlvili ja palus teda: „Kui sa tahad, siis sa võid mu puhtaks teha!“ 41 Jeesusel hakkas temast kahju, ta sirutas oma käe, puudutas teda ja ütles: „Ma tahan, saa puhtaks!“ 42 Sedamaid lahkus pidalitöbi temast ja ta sai puhtaks. 43 Jeesus saatis ta kohe minema, teda rangelt hoiatades: 44 „Vaata, et sa kellelegi sellest ei räägi, vaid mine näita ennast preestriile ja ohverda puhtakssamise eest, mis Mooses on käskinud, neile tunnistuseks!“ 45 Kuid mees läks ja hakkas igal pool jutustama ja seda lugu levitama, nii et Jeesus ei saanud enam avalikult minna ühtegi linna, vaid pidi viibima väljas kõrvalistes kohtades, kuid inimesed tulid siiski kõikjalt tema juurde.

2 Mõni päev hiljem tuli Jeesus taas Kapernauma. Kui saadi kuulda, et ta on kodus, 2 kogunes palju rahvast, nii et isegi väljas ukse ees ei olnud enam ruumi. Ja Jeesus kõneles neile Jumala sõna. 3 Siis tulid tema juurde neli meest, kes kandsid halvatut. 4 Ja kui nad rahvarohkuse tõttu ei pääsenud halvatuga talle ligi, tegid nad Jeesuse pea kohal katusesse avause ja lasksid alla magamisaseme, millel halvatu lamas. 5 Nende usku nähes ütles Jeesus halvatule: „Poeg, sinu patud on sulle andeks antud!“ 6 Aga seal istusid mõned kirjatundjad ja need mõtlesid iseeneses: 7 „Kuidas see mees võib öelda nõnda? Ta teatab Jumalat! Kes veel võib patte andeks anda kui vaid Jumal üksi?“ 8 Kuid Jeesus teadis kohe oma vaimus, et nad niimoodi oma südames mõtlevad, ja ta ütles neile: „Miks te nõnda mõtlete? 9 Kumb on kergem, kas öelda halvatule „Sinu patud on

andeks antud "või öelda talle „Tõuse üles, võta oma ase ja kõnni"? 10 Aga teadke, et Inimese Pojal on meelevald patte andeks anda maa peal! "Ja ta ütles halvatule: 11 „Tõuse üles, võta oma ase ja mine koju!" 12 Sedamaid töüs mees üles, võttis oma magamisaseme ja väljus kõigi nähes, nii et kõik hämmastusid ja ülistasid Jumalat, öeldes: „Midagi sellist pole me kunagi näinud!" 13 Jeesus läks taas välja järve äärde ja ta juurde kogunes rahvahulk ja ta õpetas neid. 14 Edasi minnes nägi ta Leevit, Alfeuse poega, maksukoguja pingil istumas ja ütles talle: „Järgne mulle!" Ja Leevi töüs ja järgnes talle. 15 Kui siis Jeesus istus lauas tema kodus, oli ka hulk maksukogujaid ja patuseid söömas koos tema ja ta jüngritega, sest paljud järgnesid talle. 16 Ja kui variseride kirjatundjad nägid, et Jeesus sööb koos patuste ja maksukogujatega, ütlesid nad tema jüngritele: „Miks ta sööb koos maksukogujate ja patustega?" 17 Seda kuuldes ütles Jeesus neile: „Arsti ei vaja terved, vaid haiged. Ma pole tulnud kutsuma õigeid, vaid patuseid." 18 Johannese jüngrid ja variserid pidasid aga parajasti paastu. Siis tulid mõned inimesed Jeesuse juurde ja küsisid: „Miks Johannese jüngrid ja variseride jüngrid paastuvad, aga sinu jüngrid ei paastu?" 19 Jeesus vastas neile: „Ei sobi pulmalistel leinata ajal, kui peigmees on nende juures! Niikaua kui peigmees on nende juures, nad ei või paastuda. 20 Kuid tuleb aeg, mil peigmees neilt ära võetakse, küll nad siis sel päeval paastuvad. 21 Keegi ei ömble vanutamata riidetükki paigaks vanale rõivale, muidu rebeneb vana rõivas uue paiga servast ja auk läheb suuremaks. 22 Ka ei vala keegi värsket veini vanadesse nahklähkritesse, muidu vein pressib lähkrid lõhki ning siis ollakse ilma nii veinist kui lähkrites. Värske vein valatakse uutesse nahklähkritesse." 23 Ühel hingamispäeval juhtus Jeesus minema läbi viljapöldude ja ta jüngrid hakkasid teed käies viljapäid katkuma. 24 Ja variserid ütlesid Jeesusele: „Vaata neid! Miks nad teevald seda, mida hingamispäeval teha ei tohi?" 25 Jeesus vastas neile: „Kas te pole kunagi lugenud, mida tegi Taavet, kui tal oli puudus ning tema ja ta kaaslased olid näljas? 26 Ta läks Jumala kotta ülemestre Ebjatari päevil ning sõi ära ohvrileviad, mida oli lubatud süüa ainult preestritel. Ja ta andis ka oma kaaslastele." 27 Ja Jeesus ütles neile: „Hingamispäev on seatud inimese jaoks, mitte inimene hingamispäeva jaoks. 28 Seepärast on Inimese Poeg ka hingamispäeva Issand!"

3 Ühel teisel korral, kui Jeesus läks sünagoogi, oli seal kärbunud käega mees. 2 Aga mõned seal jälgisid tähelepanelikult, kas ta tervendab hingamispäeval, et oleks põhjust tema süüdistamiseks. 3 Siis Jeesus ütles kärbunud käega mehele: „Seisa meie ette!" 4 Ja ta küsis neilt: „Kumb

on hingamispäeval lubatud: kas teha head või kurja, päästa elu või tappa?" Kuid nad ei vastanud talle. 5 Ta vaatas vihaselt nende peale, olles ühtlasi ahaustuses nende kalkide südamete pärast, ja ütles mehele: „Siruta välja oma käsi!" Mees sirutas, ja see sai kohe terveks. 6 Sedamaid läksid variserid välja ja hakkasid koos heroodeslastega plaanima, kuidas Jeesus tappa. 7 Jeesus läks oma jüngritega eemale järve äärde ja neile järgnes suur rahvahulk Galileast. 8 Kui nad kuulsid kõigest, mis ta tegi, tulj palju inimesi tema juurde Juudamaalt, Jeruusalemmast, Idumeast, sealpoolt Jordanit ning Tüürose ja Siidoni ümbrusest. 9 Ta ütles oma jüngritele, et nad paneksid väikese paadi tema jaoks valmis inimeste pärast, et need talle peale ei pressiks. 10 Kuna ta tegi terveks paljusid, surusid tema peale kõik haiged, et teda puudutada. 11 Ja kui rüvedad vaimud nägid Jeesust, langesid nad ta ette maha ja kisendasid: „Sina oled Jumala Poeg!" 12 Aga Jeesus keelas neid karmilt rääkimast, kes ta on. 13 Siis Jeesus läks üles mäele ja kutsus enese juurde, keda ta soovis, ja nemad tulid ta juurde. 14 Ta nimetas kaksteist, keda ta nimetas apostliteks, et need oleksid koos temaga ja ta võiks nad läkitada kuulutama 15 ning et Neil oleks meelevald kurje vaime välja ajada. 16 Need on kaksteist, kelle ta nimetas: Siimon (ja pani talle nimeks Peetrus), 17 Jaakobus, Sebedeuse poeg, ja Jaakobuse vend Johannes (ja andis neile nimeks Boanerges, see on Kõuepojad), 18 ja Andreas, Filippus, Bartolomeus, Matteus, Toomas, Jaakobus, Alfeuse poeg, Taddeus, Siimon Kaanalane, 19 ja Juudas Iskariot, kes tema ära andis. 20 Siis Jeesus tuli koju ja taas kogunes rahvahulk, nii et tema ja jüngrid ei saanud mahti süüagi. 21 Kui ta omaksed sellest kuulsid, tulid nad teda enda hoole alla võtma, sest nad ütlesid: „Ta on arust ära!" 22 Ent kirjatundjad, kes olid tulnud Jeruusalemmast, ütlesid: „Temas on Peltsebul! Ta ajab kurje vaime välja kurjade vaimude valitseja abil!" 23 Siis Jeesus kutsus nad enese juurde ja rääkis neile tähendamissõnadega: „Kuidas saab saatan ajada välja saatana?" 24 Kui kuningriik on omavahelises riis lõhenenud, siis see kuningriik ei püsi. 25 Kui perekond on omavahelises riis lõhenenud, siis see perekond ei püsi. 26 Kui saatan töuseb iseene vastu ja on lõhenenud, ei saa ta püsida, vaid tema lõpp on käes. 27 Keegi ei saa tungida vägimehe majja ta asju rõövima, kui ta esmalt ei seo vägimeest kinni, ja alles siis saab ta tema maja rõövida. 28 Tõesti, ma ütlen teile, inimestele antakse andeks kõik patud ja pühaduse teotused, kuidas nad iganes ka oleksid teotanud, 29 aga kes peaks teotama Püha Vaimu, ei saa andeks iialgi, vaid ta on süüdi igaveses patus!" (aiõn g165, aiõnios g166) 30 Jeesus ütles seda, sest

nad ütlesid, et Jeesusel on rüve vaim. **31** Siis tulid Jeesuse ema ja ta vennad, ja väljas seistes saatsid kellegi Jeesust kutsuma. **32** Ja rahvahulk istus Jeesuse ümber, kui talle öeldi: „Su ema, vennad ja õed on väljas ja otsivad sind.“ **33** Jeesus aga vastas neile: „Kes on mu ema ja vennad?“ **34** Ta silmitses enda ümber istujaid ning ütles: „Siin on mu ema ja mu vennad! **35** Sest kes iganes teeb Jumala tahtmist, see on mu vend ja õde ja ema.“

4 Jesus hakkas taas õpetama järve ääres. Tema juurde

kogunes nii palju rahvast, et ta pidi astuma paati ja istuma selles järvel, samal ajal kui inimesed seisid piki kallast vee serval. **2** Ta õpetas neile palju asju tähendamissõnadega ja rääkis neile oma õpetuses: **3** „Kuulake! Pööllumees läks välja külvama. **4** Kui ta külvatas, kukkus osa seemet teeveereele ning linnud tulid ja nokkisid selle. **5** Osa kukkus kivisele maale, kus ei olnud palju mulda, ja see idanes kohe, sest muld ei olnud sügav. **6** Aga kui päike tõusis, kuivasid taimed ära, sest neil ei olnud juurt. **7** Osa seemet kukkus ohakate sekka, ning ohakad sirgusid ja lämmatasid taimed, nii et need ei kandnud vilja. **8** Aga osa seemet kukkus heasse mulda. See idanes ja kasvas ja kandis vilja: mõni kolmkümmend, mõni kuuskümmend, mõni sada korda rohkem.“ **9** Ja ta ütles: „Kellel kõrvad on kuulda, see kuulgu!“ **10** Kui Jeesus üks oli, küsisid kaksteist jüngrit, ja teised tema ümber, temalt seletust tähendamissõnade kohta. **11** Ta ütles neile: „Teie kätte on antud Jumala riigi saladus, aga neile, kes on väljas, räägitakse kõike tähendamissõnadega, **12** et nad vaataksid ega näeks ja kuuleksid ega möistaks, sest muidu nad pöördusid, ja neile antaks andeks.“¹⁶⁵ **13** Siis ütles Jeesus neile: „Kas te ei möista selle tähendamissõna tähendust? Kuidas te siis võiksite möista ühtki tähendamissõna? **14** Külvaja külvab sõna. **15** Mõned inimesed on nagu teeveered, kuhu sõna langeb. Niipea kui nad seda kuulevad, tuleb saatan ja võtab ära neisse külvatud sõna. **16** Kivisele maale külvatu sarnased on need, kes sõna kuuldes võtavad selle kohe rõõmuga vastu, **17** ent neil pole juurt ja nad püsivad lühikest aega. Kui siis sõna pärast tuleb täli või tagakius, langevad nad kiiresti. **18** Ohakate sekka külvatu sarnased on need, kes sõna küll kuulevad, **19** ent elumured ja rikkuse petlik ahvatlus ja mitmesugused muud soovid tulevad ja lämmatavad sõna nii, et see jäab viljatuks. (aiõn g165) **20** Kuid heasse mulda külvatu on need, kes sõna kuulevad ja selle vastu võtavad ja vilja kannavad: mõni kolmkümmend, mõni kuuskümmend, mõni sada korda rohkem.“ **21** Jeesus ütles neile: „Kas lamp tuuakse tappa selleks, et see panna vaka võdi alla? Eks panda see pigem lambjalale? **22**

Sest kõik peidetu on olemas vaid avalikuks saamiseks, kõik varjatu vaid ilmsiks tulemiseks. **23** Kui kellelgi on kõrvad kuulda, see kuulgu!“ **24** Ja Jeesus ütles neile: „Pange tähele, mida te kuulete! Mis mõõduga teie mõõdate, sellega mõõdetakse ka teile, ja enamgi veel. **25** Kellel on, sellele antakse, ja kellel ei ole, selle käest võetakse seogi, mis tal on.“ **26** Jeesus ütles ka: „Just selline on Jumala riik: mees viskab seemne mulda. **27** Ta heidab magama või ärkab üles, öösel ja päeval, ning seeme idaneb ja kasvab, kuid ta ei tea, kuidas. **28** Maa kannab vilja iseenesest, esmalt orast, siis päd, siis täit tera viljapea sees. **29** Aga niipea kui vili on küps, saadab ta sirbi, sest lõikusaeg on käes.“ **30** Ja Jeesus ütles: „Millega võiks vörrelda Jumala riiki või millise tähendamissõnaga seda kujutada? **31** See on nagu sinepiseeme, mis on väikseim kõigist seemneist maa peal. **32** Ent kui see on külvatud, siis see võrsub ja kasvab suuremaks kõigist aiataimedest ja kasvatab suured oksad, nii et taeva linnud võivad pesitseda selle varjus.“ **33** Ja Jeesus rääkis neile Jumala sõna paljude selliste tähendamissõnadega, nii palju kui nad suutsid mõista. **34** Aga ilma tähendamissõnata ei rääkinud ta neile midagi. Kuid omavahel olles seletas ta jüngritele kõike. **35** Samal päeval õhtu jõudes ütles Jeesus jüngritele: „Lähme vastaskaldale!“ **36** Nad jätsid rahvahulga maha ning võtsid Jeesuse kaasa, nii nagu ta paadis oli; ka teisi paate oli temaga. **37** Järsku tõusis tugev raju ja lained loid üle paadi, nii et paat juba täitus veest. **38** Aga Jeesus magas paadipäras, pea padjal. „Õpetaja, kas sa ei hooli sellest, et me upume?“ hüüdsid jüngrid teda üles äratades. **39** Jeesus tõusis püsti, sõitles tuult ja ütles lainetele: „Vait! Olge tasa!“ Ja tuul rauges ning järvepind muutus täiesti tasaseks. **40** Jeesus ütles jüngritele: „Miks te olete nii hirmul? Kuidas teil ei ole usku?“ **41** Neid valdas aga suur aukartus ja nad küsisid üksteiselt: „Kes see mees küll on, et isegi tuul ja lained kuuletuvald talle?“

5 Nad jõudsid järve vastaskaldale gerasalaste maale.

2 Kui Jeesus paadist välja astus, tuli tema juurde hauakoobastest tulnud rüveda vaimuga mees. **3** See mees elas haudades ja keegi ei olnud suutnud teda isegi ahelatega kinni hoida. **4** Teda oli korduvalt käsist ja jalust ahelatud, kuid ta oli katki rebinud ahelad ja purustanud jalaraud. Keegi ei olnud suutnud teda kinni hoida. **5** Ööl ja päeval viibis ta hauakoobastes ja mägedes, rõökis ning tagus end kividega. **6** Kui mees märkas kaugelt Jeesust, jooksis ta ja langes põlvili ta ette maha. **7** Ta kisendas valju häältega: „Mida sa minut tahad, Jeesus, Kõigekõrgema Jumala Poeg? Jumala nimel, ära piina mind!“ **8** Sest Jeesus oli

öelnud temale: „Rüve vaim, mine temast välja!“ 9 „Mis su nimi on?“ küsis Jeesus temalt. „Mu nimi on Leegion, sest meid on palju, “vastas ta 10 ja anus väga, et Jeesus neid ära ei ajaks sellelt maalt. 11 Seal lächedal oli mäeveerul suur seakari söomas. 12 Rüvedad vaimud anusid Jeesust: „Saada meid sigadesse, luba, et me läheksime neisse!“ 13 Ta andis neile loa ning rüvedad vaimud lahkusid mehest ja läksid sigadesse. Seakari, kokku umbes kaks tuhat looma, tormas järsakust alla järve ja uppus. 14 Ja seakarjused põgenesid ning rääkisid sellest linnas ja maal ning inimesed tulid vaatama, mis oli juhtunud. 15 Kui nad tulid Jeesuse juurde ja nägid kurjast vaimust vaevatud meest, kelles oli olnud terve Leegion, istumas seal riitetuna ja täie mõistuse juures, valdas neid hirm. 16 Pealtnägijad kirjeldasid, mis oli juhtunud kurjast vaimust vaevatud mehe ja sigadega, 17 ja inimesed hakkasid paluma Jeesust, et ta nende piirkonnast lahuks. 18 Ja kui Jeesus oli paati astumas, palus mees, kes oli olnud kurjast vaimust vaevatud, luba minna koos temaga. 19 Ent Jeesus ei lubanud, vaid ütles: „Mine koju omade juurde ja tunnista neile, mida Issand on sinu heaks teinud ja kuidas ta sinu peale on halastanud.“ 20 Mees läks ära ja hakkas Dekapolises kuulutama, mida Jeesus oli talle teinud. Ja kõik panid seda imeks. 21 Ja kui Jeesus oli sõitnud paadiga taas vastaskaldale, kogunes suur rahvahulk tema ümber, kui ta alles oli järve ääres. 22 Siis tuli Jairus, üks sünagoogi ülemaist, ja langes Jeesuse ette maha. 23 Ta palus teda tungivalt: „Mu tütreke on suremas! Tule ometi ja pane käed tema peale, et ta saaks terveks ja jäääks ellu!“ 24 Ja Jeesus läks temaga. Suur rahvahulk käis tema järel ja tungles tema ümber. 25 Nende hulgas oli kaksteist aastat verejooksu käes kannatanud naine, 26 kes oli palju pidanud vaevlema arstile käes ja ära kulutanud kogu oma vara, kuid polnud saanud abi, vaid haigus oli läinud aina hullemaks. 27 See naine oli kuulnud lugusid Jeesusest ning tuli nüütid rahvahulga seas Jeesuse selja taha ja puudutas tema kuube, 28 sest ta arvas: „Kui ma saaksin kasvöi tema rölvaid puudutada, siis ma paraneksin!“ 29 Kohe lakkaski verejooks ning ta tundis oma ihus, et ta oli vabastatud kannatustest. 30 Samal hetkel tundis Jeesus, kuidas vägi temast väljus, ta pööras rahvahulga seas ümber ja küsis: „Kes puudutas mu kuube?“ 31 Ta jüngrid ütlesid talle: „Sa näed ju, milline tunglemine on su ümber, ja küsida veel: „Kes mind puudutas?““ 32 Ent Jeesus vaatas ringi, et näha, kes seda oli teinud. 33 Naine, mõistes, mis talle oli sündinud, tuli kartlikult värisedes ning langes Jeesuse jalge ette maha ja rääkis talle kogu töe. 34 Jeesus lausus talle: „Tütar, sinu usk on sind terveks teinud, mine rahus ja ole vaba oma kannatustest!“ 35 Kui Jeesus

alles rääkis, tuldi sünagoogi ülema kodust ja öeldi: „Su tütar on surnud, ära enam ilmaaegu Õpetajat tülita!“ 36 Ent Jeesus ei hoolinud nende jutust, vaid ütles sünagoogi ülemaale: „Ära karda, usu vaid!“ 37 Ta ei lubanud kedagi enesega kaasa tulla peale Peetruse, Jaakobuse ja tema venna Johannese. 38 Kui nad saabusid sünagoogi ülema majja, nägi Jeesus käratsemist ja valjult nutvaid ja halisevaid inimesi. 39 Ta astus sisse ja küsis neilt: „Miks te käratsete ja nutate? Laps ei ole surnud, vaid magab!“ 40 Ja nad naersid tema üle. Aga kui ta oli nad kõik välja saatnud, võttis ta kaasa lapse isa ja ema ja oma kaaslased ja astus lapse juurde. 41 Ta võttis kinni lapse käest ja ütles talle: „Talitaa kuum!“ See tähendab „Tüdruk, tõuse üles!“ 42 Ja tüdruk tõusis otsekohe püstil ja kõndis ringi; ta oli juba kaheteistkümnearastane. Ja neid kõiki valdas tohutu hämmastus. 43 Aga Jeesus keelas neid karmilt sellest rääkimast, ja käskis anda tüdrukule süüa.

6 Siis Jeesus lahkus seal ja läks jüngritega oma kodulinna. 2 Hingamispäeva saabudes hakkas ta õpetama sünagoogis ja paljud, kes teda kuulsid, olid hämmastunud. „Kust see mees sai selle kõik?“ küsisid nad. „Mis tarkus see küll on, mis talle on antud? Mida tähendavad need imed, mida ta teeb? 3 Eks tema ole see puusepp, Maarja poeg ning Jaakobuse, Joosese, Juudase ja Siemoni vend? Ja eks ka tema öed ole siin meie juures?“ Ja nad said tema peale vihaseks. 4 Aga Jeesus ütles neile: „Kuskil ei peeta prohvetist vähem lugu kui ta oma kodukohas, oma sugulaste juures ja ta oma majas!“ 5 Ja ta ei saanud seal teha ainsatki imetegu peale mõne haige tervendamise, kui ta oli pannud käed nende peale. 6 Ja ta imestas nende uskumatuse üle. Siis Jeesus rändas ümberkaudsetes külades ja õpetas. 7 Ta kutsus kaksteist jüngrit enese juurde ja hakkas välja läkitama kahekaupa ja andis neile meelevalla rüvedate vaimude üle. 8 Need olid tema juhisid: „Ärge võtke tee peale kaasa midagi peale kepi: ei leiba, kotti ega raha võö vahel. 9 Kandke sandaale, kuid teist särki ärge võtke. 10 Kuhu majja te iganes astute, sinna jääge, kuni sellest linnast lahkumiseni! 11 Ja kui mõnes kohas teid vastu ei võeta ega kuulata, siis mingi edasi ja raputage maha selle koha tolm oma jalgadelt neile tunnistuseks.“ 12 Nad läksid välja ja kuulutasid, et inimesed parandaksid meetl. 13 Nad ajasid välja palju kurje vaime ja võidsid paljusid haigeid õliga ja tegid nad terveks. 14 Kuningas Herodes sai kuulda Jeesusest, sest ta nimi oli saanud tuntuks. Mõned ütlesid: „Ristija Johannes on üles äratatud surnuist ja sellepärast toimivad temas imelised väed.“ 15 Teised ütlesid: „Tema on Eelija!“ Ja veel teised ütlesid: „Ta on nagu üks muistsetest prohvetitest!“ 16 Aga

kui Heroodes seda kuulis, ütles ta: „Johannes, kelle pea ma lasksin maha raiuda, on surnuist üles töusnud!“ 17 Sest Heroodes ise oli lasknud Johannese kinni võtta, ahelatesse panna ja vangi heita. Ta tegi seda Heroodiase, oma venna Filippuse naise päraast, kelle ta oli endale naiseks võtnud. 18 Johannes oli talle öelnud: „Sul ei ole seaduse järgi õigust võtta oma venna naist!“ 19 Seepärast pidas Heroodias Johannese peale viha ja soovis teda tappa, ent ei saanud, 20 sest Heroodes kartis Johannest. Ta teadis, et Johannes on õige ja püha mees, ning kaitses teda. Ta ka kuulas Johannest meeeldi, kuigi tema kõned viisid ta kimbatisse. 21 Ent lõpuks saabus sobilik aeg. Heroodes korraldas oma sünnipäeval pidusöögi kõrgetele ametimeestele, sõjavääjumatele ja Galilea juhtidele. 22 Heroodiase tütar tuli sisse ja tantsis. See meeldis Heroodesele ja pidulistele, nii et kuningas ütles tüdrukule: „Palu mu käest, mida sa iganes soovid, ja ma annan sulle!“ 23 Ta lubas vandega: „Mida sa iganes palud, ma annan sulle, olgu või pool minu kuningriiki!“ 24 Ja tüdruk läks välja ja küsis emalt nõu: „Mida ma peaksin paluma?“ „Ristija Johannese pead!“ vastas ema. 25 Tüdruk töttas kuninga juurde tagasi ja ütles: „Ma soovin, et sa otsekohe annaksid mulle kandikul Ristija Johannese peal!“ 26 Kuningas sai väga kurvaks, kuid piduliste kuuldes antud vande pärast ei saanud ta tüdruku soovi tagasi lükata. 27 Ta saatis kohe timuka käsuga tuua Johannese pea. Timukas läks vanglasse, lõi Johannasel pea otsast, 28 töi selle kandikul ja ulatas tüdrukule, kes andis selle oma emale. 29 Kui Johannese jüngrid sellest kuulsid, tulid nad ja viisid ta surnukeha ära ning asetasid hauda. 30 Apostlid aga kogunesid Jeesuse juurde ja andsid talle aru kõigest, mis nad olid teinud ja õpetanud. 31 Jeesus ütles neile: „Lähme omaette kõrvalisse kohta ja puhkame pisut!“ Sest inimesi tulijätkasid kõrvalisse paika omaette. 33 Kuid nende minekut märgati ja mitmed tundsid nad ära. Inimesed jooksid sinna kokku kõigist linnadest ja olid kohal enne neid. 34 Kui Jeesus astus paadist kaldale ja nägi suurt rahvahulka, hakkas tal neist kahju, sest nad olid nagu lambad, kellel ei ole karjast. Ja ta hakkas neile õpetama paljusid asju. 35 Kui aeg oli juba hiline, tulid jüngrid Jeesuse juurde ja ütlesid: „Paik on üksdane ja aeg juba hiline. 36 Lase inimestel minna, et nad läheksid ümberkaudsetesse asulatesse ja küladesse ning ostaksid endale midagi süüa!“ 37 Jeesus vastas: „Andke teie neile süüa!“ Jüngrid küsisid: „See võtaks rohkem kui poole aasta palga! Kas peaksime minema ja kulutama nii palju leivale ning andma seda neile süüa?“ 38 Jeesus ütles neile: „Minge vaadake, mitu leiba teil on!“ Nad

vaatasid ja ütlesid: „Viis leiba ja kaks kala.“ 39 Siis Jeesus käskis panna kõik inimesed rühmakaupa rohule istuma. 40 Inimesed istusid maha sajaste ja viiekümneste rühmade kaupa. 41 Ja Jeesus võttis need viis leiba ja kaks kala, vaatas üles taevasse, õnnistas ja murdis leivad ning andis jüngrite kätte rahvale jagamiseks; samuti jagas need kaks kala. 42 Ja kõik sõid ja said söönuks. 43 Ent leibadest ja kaladest ülejäänud palukesid korjati kokku kaksteist korvitäit. 44 Sööjaid oli aga viis tuhat meest. 45 Jeesus käskis kohe seejärel oma jüngritel astuda paati ning sõita vastaskaldale Betsaidasse, samal ajal kui tema laseb rahvahulgal minna. 46 Ta saatis nad teele ning läks mäele palvetama. 47 Öhtu saabudes oli paat keset järve ja Jeesus üksinda maal. 48 Kui ta nägi jüngreid raskutes sõudmas, sest tuul oli vastu, tuli ta neljanda valvekorra ajal nende juurde järve peal kõndides. Ta tahtis neist mööduda, 49 aga Jeesust järve peal kõndimas nähes arvasid nad, et see on vaim. Nad hakkasid kisendama, 50 sest nad kõik nägid teda ja ehmusid. Kuid Jeesus sõnas neile: „Olge julged, see olen mina! Ärge kartke!“ 51 Ja ta astus nende juurde paati ja tuul rauges. Jüngrid hämmastusid üliväga. 52 Nad ei olnud leibade loost midagi möistnud, sest nende südamed olid tuimad. 53 Kui nad olid ületanud järve, randusid nad Genneesaretis ja jäid sinna ankrusse. 54 Ja kui nad paadist maale astusid, tunti Jeesus kohe ära. 55 Inimesed jooksid läbi kogu ümbruskonna ning kandsid hageid magamisasemetel sinna, kus iganes nad kuulsid Jeesuse olevat. 56 Kuhu ta iganes läks, olgu küladesse, linnadesse või maakohtadesse, asetati haiged turuplastidele. Need anusid teda, et nad saaksid puudutada kasvõi tema kuuepalistust, ja kes iganes teda puudutasid, said terveks.

7 Kui siis variserid ja mõned Jeruusalemmast tulnud kirjatundjad kogunesid Jeesuse juurde, 2 märkasid nad mõnda tema jüngritest pühitsemata, see tähendab pesemata kätega söömas. 3 (Variserid, nagu kõik juudid, söövad ju alles pärast seda, kui on peotäie veega käsi pesnud, pidades nõnda kinni esivanemate pärimusest. 4 Nad ei söö ka midagi turult toodut enne, kui on seda veega pesnud, ja nad peavad kinni veel mitmetest muudest tavadeest: karikate, kannude ja vaskkateleid pesemisest.) 5 Nüüd variserid ja kirjatundjad küsisid Jeesuselt: „Miks sinu jüngrid ei toimi esivanemate pärimuse järgi, vaid söövad leiba pühitsemata kätega?“ 6 Jeesus vastas: „Jesajal oli õigus, kui ta teie, silmakirjatsejate, kohta ennustas; nõnda nagu on kirjutatud: „See rahvas austab mind oma huultega, nende süda on aga minust kaugel. 7 Ilmaaegu nad teenivad mind, õpetades

õpetusi, mis on vaid inimeste reeglid.“ 8 Te jäätate kõrvale Jumala käsud ja järgite inimeste kombeid.“ 9 Ja ta jätkas: „Kui osavalt te heidate Jumala käsud kõrvale, et järgida oma pärimust! 10 Mooses ütles ju: „Austa oma isa ja ema!“ ning „Kes oma isa või ema neab, peab surema.“ 11 Kuid teie ütlete, et kui keegi kuulutab oma isale või emale: „Mis toetust sa iganes minu käest saad, on korban“ (see tähendab templile pühendatud ohvriandi), 12 ei lase teie neil enam midagi oma isa või ema heaks teha. 13 Te teete Jumala sõna tühhjaks oma pärimuse kaudu, mille te olete pärinud. Ja te teete veel palju muudki niisugust!“ 14 Ja kui Jeesus oli taas rahva enda jurude kutsunud, ütles ta neile: „Kuulge mind köik ja mõistke! 15 Miski, mis läheb väljastpoolt inimest tema sisse, ei või teda rüvetada; aga mis läheb inimesest välja, see rüvetab inimest. 16 Kellel kõrvad on, see kuulgu!“ 17 Kui Jeesus läks rahva juurest ära ühte majja, küsisid jüngrid temalt selle tähendamissõna mõtet. 18 Jeesus ütles neile: „Kas teiegi olete taipamatud? Kas te ei saa aru, et miski väljast inimesse tulev ei saa teda rüvetada, 19 sest see ei lähe tema südamesse, vaid köhtu, ja heidetakse jälle välja?“ Sel viisil kuulutas Jeesus puhtaks köik toidud. 20 Aga ta ütles veel: „Mis inimesest välja tuleb, see rüvetab teda. 21 Sest seest, inimese südamest, lähtuvad kurjad mõtted, kõlvatu suguelu, vargused, mõrvad, 22 abielurikkumine, ahnus, kurjus, kavalus, nilbus, kadedus, laim, ülbus, rumalus. 23 Köik need pahed tulevad seestpoolt ja rüvetavad inimest.“ 24 Ja Jeesus läks seal Tüürose alale. Ta astus sisse ühte majja, soovides, et keegi sellest teada ei saaks, kuid ta ei saanud jäädä märkamatuks. 25 Temast kuulis keegi naine, kelle väikest tütar vaevas rüve vaim, ja ta tuli otsekohe ning langes Jeesuse jalge ette. 26 Ta oli kreeklanna, pärit Sürofoniiklast. Naine palus Jeesust, et ta ajaks kurja vaimu tema türest välja. 27 Kuid Jeesus ütles talle: „Lase esmalt lastel saada söönuks! Ei sobi võtta laste leiba ja visata see koertele!“ 28 Naine aga vastas: „Jah, Issand, aga koerad söövad ju laua all laste raasukes!“ 29 „Kui sa nii ütled, siis mine!“ ütles Jeesus. „Kuri vaim on sinu türest välja läinud!“ 30 Ja naine läks koju ning leidis lapse voodis magamas. Kuri vaim oli temast lahkinud. 31 Jeesus lahkus Tüürose alalt ja tuli Siidoni kaudu Galilea mere äärde Dekapolise aladele. 32 Tema jurude toodi kurt, kes vaevu rääkida suutis, ning paluti, et ta paneks oma käe tema peale. 33 Jeesus viis mehe rahvahulgast eemale, pistis oma sõrmed ta kõrvadesse, sülitas ja puudutas ta keelt. 34 ning üles taeva poole vaadates õhkas ja ütles talle: „Effataa!, see tähendab „Mine lahti!“ 35 Mehe kõrvad avanesid sedamaid ja ta keel pääses kütkest valla ning ta rääkis korralikult. 36 Jeesus ei lubanud neil

sellest kellelegi rääkida. Aga mida enam ta neid keelas, seda enam nad jutustasid. 37 Ning kuulajad ütlesid suures hämmastuses: „Köik on ta teinud hästi! Ta paneb isegi kurdid kuulma ja keeletud rääkima!“

8 Neil päevil oli taas suur rahvahulk kokku tulnud. Ja kuna neil ei olnud midagi süüa, kutsus Jeesus jüngrid enese juurde ning ütles neile: „Mul on rahvast kahju. Nad on juba kolm päeva minu juures olnud ja neil pole midagi süüa. 3 Kui ma lasen nad koju minna näljastena, siis nad nörkevad teel, sest mõned neist on tulnud kaugelt.“ 4 Jüngrid vastasid talle: „Kust peaks keegi siin kõrvalises paigas leiba saama köigi nende inimeste toitmiseks?“ 5 „Mitu leiba teil on?“ küsis Jeesus. „Seitse,“ vastasid nad. 6 Jeesus käskis rahval maha istuda. Ta võttis need seitse leiba, tänas, murdis ja andis oma jüngritele jagamiseks, ja nemad viisid rahvale. 7 Neil olid ka mõned väikesed kalad ja Jeesus õnnistas neid ning käskis samuti jagada rahvale. 8 Inimesed söid ja said söönuks. Ja jüngrid korjasid ülejäänud palukesi seitse korvitait. 9 Sööjaid oli aga umbes neli tuhat meest. Siis Jeesus laskis neil minna. 10 Ta astus kohe koos oma jüngritega paati ja suundus Dalmanuuta aladele. 11 Variserid tulid ja hakkasid Jeesust küsitlema. Et teda proovile panna, nõudsid nad temalt tunnustähte taevast. 12 Jeesus ohkas sügavalt ja ütles: „Miks see sugupõlv nõuab tunnustähte? Tõesti, ma ütlen teile, sellele sugupõlvele ei anta tunnustähte!“ 13 Ning ta jättis nad maha, astus taas paati ning siirdus vastaskaldale. 14 Ent jüngrid olid unustanud kaasa võtta toitu, neil ei olnud paadis kaasas muud kui üksainuke leib. 15 „Vaadake ette, hoiduge variseride juuretisest ja Heroodese juuretisest!“ hoiatas neid Jeesus. 16 Nemad aga arutasid omavahel: „Ta räägib sellest, et meil ei ole leiba!“ 17 Seda märgates ütles Jeesus neile: „Miks te leiva puudumise üle arutate? Kas te ikka veel ei taipa ega saa aru? Kas teie süda on ikka veel tuim? 18 Kas teil on silmad, aga te ei näe, kas teil on kõrvad, aga te ei kuule? Kas teil ei ole meeles, 19 kui ma viis leiba murdsin viiele tuhandele? Mitu korvitait palukesi jäi üle?“ „Kaksteist,“ vastasid nemad. 20 „Kui ma seitse leiba murdsin neljale tuhandele, mitu korvitait palukesi siis jäi üle?“ Nad vastasid: „Seitse.“ 21 „Kas te ikka veel ei saa aru?“ küsis Jeesus. 22 Nii nad saabusid Betsaidasse. Tema jurude toodi pime mees ja anuti, et Jeesus teda puudutaks. 23 Jeesus talutas kätipidi mehe küllast välja, sülitas tema silmadesse, pani käed ta peale ja küsis: „Kas sa näed midagi?“ 24 Pime vaatas üles ja ütles: „Ma näen inimesi, nad on nagu puud, mis könnivad.“ 25 Seejärel pani Jeesus uesti käed ta silmadele ja ta sai täiesti terveks ja nägi köike selgesti. 26 Jeesus käskis tal

minna koju, öeldes: „Ära minegi külasse!“ 27 Siis Jeesus ja ta jüngrid läksid edasi Filippuse Kaisarea küladesse. Teel küsis ta jüngritelt: „Kelle ülevad inimesed mind olevat?“ 28 „Mõned ülevad Ristija Johannese, mõned Eelija, mõned ühe prohvetest, „vastasid nad talle. 29 „Aga teie?“ küsis Jeesus. „Kelle teie ütlete mind olevat?“ Peetrus vastas talle: „Sina oled Messias!“ 30 Aga Jeesus hoiatas neid rangelt, et nad sellest kellelegi ei räägiks. 31 Siis Jeesus hakkas neid õpetama, et Inimese Poeg peab palju kannatama ning hülijatama vanemate ja ülempreestrite ja kirjatundjate poolt ja tapetama ning kolme päeva pärast üles töusma. 32 Ta rääkis sellest avalikult. Peetrus aga viis ta kõrvale ja hakkas teda noomima. 33 Ent Jeesus pöördus, ja vaadates oma jüngreid, sõitles Peetrust: „Tagane minust, saatan! Sa oled mulle takistuseks, sest sa ei mõtle Jumala, vaid inimese viisi!“ 34 Ja Jeesus kutsus rahvahulga koos oma jüngritega enese juurde ja ütles neile: „Kui keegi tahab käia minu järel, siis salaku ta end maha, võtku oma rist ja järgnagu mulle!“ 35 Sest kes tahab päästa oma elu, kaotab selle, aga kes kaotab oma elu minu ja evangeeliumi pärast, päästab selle. 36 Sest mis kasu on inimesel sellest, kui ta võidakse terve maailma, aga teeks kahju oma hinge? 37 Sest mis oleks inimesel anda oma hinge eest? 38 Jah, kes iganes häbeneb mind ja minu sõnu selle abielurikkuja ja patuse sugupõlve ees, seda häbeneb ka Inimese Poeg, kui ta tuleb oma Isa auhiilguses koos pühade inglitega.“

9 Ja ta ütles neile: „Tõesti, ma ütlen teile, siin seisavad mõned, kes ei maitse surma enne, kui näevad Jumala riiki tulnud olevat väega.“ 2 Kuue päeva pärast võttis Jeesus endaga kaasa Peetruse, Jaakobuse ja Johannese ning viis nad üles kõrgele mäele. Ja Jeesust muudeti nende silme all. 3 Tema rõivad hakkasid erevalgena hiilgama, selliseks ei suuda ükski maapealne pesija neid valgendada. 4 Ja Eelija koos Moosesega ilmus neile, ja nad könelesid Jeesusega. 5 Siis Peetrus ütles Jeesusele: „Rabi, siin on meil hea olla. Teeme kolm telki: sinule ühe, Moosesele ühe ja Eelijale ühe.“ 6 Ta ei teadnud, mida öelda, sest neid valdas suur hirm. 7 Siis ilmus pilv, mis nende üle laskus, ja pilvest kostis hääl: „See on minu armas Poeg, teda kuulake!“ 8 Ja samal hetkel, kui nad ringi vaatasid, ei näinud nad enam kedagi muud kui ainult Jeesust üksi nende juures. 9 Mäelt alla laskudes keelas Jeesus neid, et nad kellelegi nähtust ei räägiks, enne kui Inimese Poeg on üles töusnud surnuist. 10 Nii nad tegidki, ent omavahel arutasid, mida võib tähendada surnuist ülestõusmine. 11 Ja nad küsisid Jeesuselt: „Miks kirjatundjad ülevad, et enne peab tulema Eelija?“ 12 „Eelija

tulebki esimesena, „vastas ta, „ja seab taas kõik korda. Ent Inimese Pojast on kirjutatud, et tema peab palju kannatama ja teda põlatakse. 13 Aga Eelija kohta ma ütlen teile, et ta on juba tulnud, ent nad on talle teinud, mida nad tahtsid, nõnda nagu temast on kirjutatud.“ 14 Kui nad tulid teiste jüngrite juurde, nägid nad suurt rahvahulka nende ümber ja kirjatundjaid nendega vaidlemas. 15 Niipea kui rahvahulk Jeesust märkas, olid nad kõik hämmastuses ja jooksid tema juurde teda tervitama. 16 Jeesus küsis neilt: „Mille üle te nendega vaidlete?“ 17 Keegi rahva hulgast vastas talle: „Õpetaja, ma tõin sinu juurde oma poja. Tema kallal on kuri vaim, kes ei lase tal rääkida. 18 Kus iganes see teda haarab, paiskab see poisi maha ning ta ajab vahtu suust, kiristab hambaid ja kangestub. Ma palusin su jüngreid, et nad ajaksid selle välja, kuid nad ei suutnud.“ 19 Jeesus vastas neile: „Oh uskmatu sugupõlv! Kui kaua ma pean teie juures olema? Kui kaua ma pean teiega kannatama? Tooge poiss minu juurde!“ 20 Nad töid ta Jeesuse juurde. Kui vaim nägi Jeesust, raputas see sedamaid poissi, nii et ta kukkus ja vähkres maas vahtu suust välja ajades. 21 Jeesus küsis poisi isalt: „Kui kaua see temaga nõnda on?“ Lapsest saadik, „vastas isa. 22 „See on teda sageli maha paisanud, isegi tulle ja vette, et teda surmata. Aga kui sa nüüd midagi teha suudad, siis tunne meile kaasa ja aita meid!“ 23 Jeesus lausus: „Sa ütled „kui sa suudad“? Kõik on võimalik sellele, kes usub!“ 24 Sedamaid hüüatas lapse isa: „Ma usun! Aita mind üle mu uskmatusest!“ 25 Kui Jeesus nägi, et rahvahulk kokku jookseb, sõitles ta rüvedat vaimu: „Sina kurt ja tumm vaim, ma käsin sind, mine temast välja ja ära tule kunagi enam tema sisse!“ 26 Vaim läks välja kisendades ja teda tugevasti raputades ning poiss jäi otsekui surnuks, nii et paljud ütlesid, et ta on nüüd surnud. 27 Kuid Jeesus võttis poisi käest kinni, aitas ta üles, ja poiss töoris püst. 28 Kui nad sisse läksid, küsisid ta jüngrid Jeesuselt omavahel olles: „Miks meie ei suutnud seda välja ajada?“ 29 Jeesus ütles neile: „See töög ei lähe välja teisiti kui palve ja paastuga.“ 30 Nad lahkusid seal ja rändasid läbi Galilea. Jeesus ei tahtnud, et keegi saaks teada, 31 sest ta õpetas oma jüngreid. Ta ütles neile: „Inimese Poeg antakse inimeste kätte ja nad tapavad tema, ja ta töuseb kolmandal päeval surnuist üles!“ 32 Aga nemad ei saanud aru, mida ta sellega mõtles, ja nad kartsid temalt seletust küsida. 33 Seejärel tulid nad Kapernauma. Ja kui nad jöudsid koju, küsis Jeesus neilt: „Mille üle te tee peal vaidlesite?“ 34 Nemad aga jäid vait, sest nad olid teel omavahel vaielnud, kes neist on suurim. 35 Jeesus istus maha, kutsus kaksteist jüngrit ja ütles neile: „Kui keegi tahab olla esimene, siis ta olgu viimane, ja kõikide teenija!“ 36 Ja ta

võttis ühe väikese lapse ja pani nende keskele seisma. Teda kätale võttes ta ütles: **37** „Kes iganes ühe sellise lapse vastu võtab minu nimel, võtab vastu minu, ja kes vastu võtab minu, võtab vastu mitte minu, vaid tema, kes mind on läkitanud.“ **38** Johannes ütles Jeesusele: „Õpetaja, me nägime üht meest sinu nimel kurje vaime välja ajamas ja me keelasime teda, sest ta ei järgi meiega koos sind.“ **39** Aga Jeesus vastas: „Ärge keelake teda, sest ükski, kes teeb minu nimel vägeva teo, ei saa samal ajal rääkida minust halvasti. **40** Sest kes ei ole meie vastu, see on meie poolt. **41** Tõesti, ma ütlen teile, kes iganes annab teile juua klaasitääre vett, sellepärast et te Messiale kuulute, ei jäää kindlasti oma tasust ilma. **42** Kes iganes ahvatleb patule ühe neist väikestest, kes minusse usuvald, sellele oleks parem, kui talle seotaks veskikivi kaela ja ta visataks merre. **43** Kui su käsi ahvatleb sind patule, raiu see küljest, sest sul on parem minna vigasena ellu kui kahe käega põrgusse kustumatusse tulle, (**Geenna g1067**) **44** kus nende uss ei sure ja nende tuli ei kustu. **45** Ja kui su jalgi sind ahvatleb patustama, raiu see maha, sest sul on parem minna jalutuna ellu kui kahe jalaga olla heidetud põrgusse, (**Geenna g1067**) **46** kus nende uss ei sure ja nende tuli ei kustu. **47** Ja kui su silm ahvatleb sind patule, rebi see välja, sest sul on parem minna ühe silmaga Jumala riiki kui olla kahe silmaga heidetud põrgusse, (**Geenna g1067**) **48** „kus nende uss ei sure ja nende tuli ei kustu!“ **49** Sest kõiki soolatakse tulega. **50** Sool on hea; aga kui sool läheb magedaks, millega te seda siis maitsestate? Olgu teil soola enestes ja pidage rahu üksteisega!“

10 Jeesus lahus seal ja tuli Juudamaa aladele sealpool Jordanit. Jälle kogunes hulk rahvast tema juurde ja ta õpetas neid, nagu tal oli kombeks. **2** Jeesuse juurde tulid mõned variserid, et teda proovile panna, ja küsisid: „Kas mehel on luba oma naisest lahutada?“ **3** Jeesus küsis neilt: „Kuidas Mooses teid käskis?“ **4** Nad vastasid: „Mooses lubas kirjutada lahutustunnistuse ja naise minema saata.“ **5** Jeesus ütles neile: „Teie kõva südame pärast kirjutas ta teile selle käsu. **6** Aga loomise algul lõi Jumal nad meheks ja naiseks. **7** Seepärast jätab mees maha oma isa ja ema ning hoiab oma naise poole **8** ja need kaks saavad üheks. Siis nad ei ole enam kaks, vaid üks liha. **9** Mis nüüd Jumal on ühte pannud, seda ärgu inimene lahutagu!“ **10** Kodus küsisid jüngrid uuesti temalt selle kohta. **11** ja Jeesus ütles neile: „Kes lahutab oma naisest ja abiellub teisega, rikub temaga abielu. **12** Ja kui naine on maha jätnud oma mehe ja abiellub teisega, rikub ta abielu.“ **13** Jeesuse juurde toodi väikesi lapsi, et ta neid puudutaks. Jüngrid aga tõrelesid toojatega, **14** kuid Jeesus sai seda nähes pahaseks ja ta ütles neile:

„Laske lapsed minu juurde tulla, ärge keelake neid, sest selliste päralt on Jumala riik. **15** Tõesti, ma ütlen teile, kes Jumala riiki vastu ei võta nagu laps, ei pääse sinna sisse.“ **16** Ta võttis lapsed sülle ja önnistas neid, pannes käed nende peale. **17** Kui Jeesus asus teele, jooksis üks mees tema juurde ja langes ta ette põlvili, küsides: „Hea Õpetaja, mida ma pean tegema, et ma päriksin igavese elu?“ (**aiõnios g166**) **18** Jeesus vastas talle: „Miks sa nimetad mind heaks? Keegi muu ei ole hea kui üks – Jumal. **19** Käske sa tead: ära tapa, ära riku abielu, ära varasta, ära anna valetunnistust, ära peta, austa oma isa ja ema!“ **20** Mees aga vastas talle: „Õpetaja, seda kõike olen ma pidanud poisieast alates.“ **21** Jeesus aga vaatas talle otsa, tundis armastust tema vastu ja ütles: „Üks asi puudub sul. Mine müü ära kõik, mis sul on, ja jaga vaestele, ja sul on siis aare taevas, ning tule, järgne mulle!“ **22** Kui noormees neid sõnu kuulis, lahus ta kurvana, sest tal oli palju vara. **23** Jeesus vaatas enda ümber ja ütles oma jüngritele: „Kui raske on rikastel pääsedä Jumala riiki!“ **24** Aga jüngrid hämmastusid tema sõnade peale; ja Jeesus ütles jälle: „Lapsed, kui raske on minna Jumala riiki! **25** Hõlpsam on kaamelil minna läbi nõelasilmal kui rikkal minna Jumala riiki.“ **26** Jüngrid aga jahmusid veelgi enam ja küsisid üksteiselt: „Kes siis võib saada päästetud?“ **27** Jeesus ütles neile otsa vaadates: „Inimesel on see võimatu, aga mitte Jumalal. Jumalal on kõik võimalik!“ **28** Peetrus hakkas rääkima: „Vaata, meie oleme jätnud kõik maha, et järgnedu sulle!“ **29** Jeesus ütles: „Tõesti, ma ütlen teile, ei ole kedagi, kes on maha jätnud maja, vennad või õed, ema, isa või lapsed või põllud minu pärast ja evangeeliumi pärast **30** ega saaks vastu nüüd, praegusel ajal, sajavõrra maju, vendi ja õdesid, emasid ja lapsi ja põlde tagakiusamise kestelgi, ning tuleval ajastul igavest elu. (**aiõn g165, aiõnios g166**) **31** Aga paljud esimesed jäävad viimasteks ja viimased saavad esimesteks.“ **32** Kui nad olid teel üles Jeruusalemma, kõndis Jeesus nende ees. Jüngrid olid ehmunud, aga kaasaminejaid valdas hirm. Jeesus viis kaksteist jüngrit taas kõrvale ja hakkas neile rääkima, mis teda ees oobat: **33** „Me läheme üles Jeruusalemma ja Inimese Poeg antakse ülempreeestrite ja kirjatundjate kätte. Need mõistavad ta surma ja annavad üle uskmatuile. **34** Need mõnitavad teda ja sülitavad ta peale, piitsutavad teda ja tapavad ta ära. Kuid kolme päeva pärast tööseb ta surnuist üles.“ **35** Ja Sebedeuse pojad Jaakobus ja Johannes astusid Jeesuse juurde. „Õpetaja,“ ütlesid nad talle, „me tahame, et sa meile teeksid, mida me iganes küsime!“ **36** „Mida te tahate, et ma teile teeksin?“ küsis Jeesus. **37** Nad vastasid: „Luba meile, et me istuksime sinu auhiilguses üks sinu paremal ja teine sinu vasakul käel!“ **38**

Kuid Jeesus ütles neile: „Teie ei tea, mida te palute. Kas te võite juua karikast, mida mina joon, või saada ristitud selle ristimisega, millega mind ristitakse?“ 39 „Võime küll!“ vastasid nad. Jeesus ütles neile: „Küllap te joote karikast, millest mina joon, ja teid ristitakse ristimisega, millega mind ristitakse.“ 40 Kuid kes istub mu paremal või vasakul käel, ei ole minu määrrata, vaid see antakse neile, kellele see on valmistatud.“ 41 Kui need kümme sellest kuulsid, vihastasid nad Jaakobuse ja Johannese peale. 42 Jeesus kutsus nad enese juurde ja ütles neile: „Te teate, et rahvaste valitsejad peremehetsevad nende üle ja võimukandjad kasutavad nende kallal jõudu. 43 Nõnda ärgu olgu teie seas, vaid kes iganes teie seas tahab saada suureks, olgu teie teenija, 44 ning kes iganes teie seas tahab olla esimene, olgu kõigi sulane. 45 Sest ka Inimese Poeg ei ole tulnud, et lasta ennast teenida, vaid et ise teenida ja anda oma elu lunastuseks paljude eest!“ 46 Seejärel jõudsid nad Jeerikosse. Kui Jeesus koos jüngrite ja suure rahvahulgaga linnast lahkus, istus tee ääres pime kerjus Bartimeus (mis tähendab Timeuse poega). 47 Kui ta kuulis, et Naatsareti Jeesus on lächedal, hakkas ta karjuma: „Jeesus, Taaveti Poeg, halasta minu peale!“ 48 Mitmed pahandasid temaga, et ta jäääks vait, kuid tema karjus veel kövemini: „Taaveti Poeg, halasta minu peale!“ 49 Jeesus seisatas ja ütles: „Kutsuge ta siia!“ Ja nad kutsusid pimedat: „Ole julge! Tõuse üles, tema kutsub sind!“ 50 Pime viskas kuue seljast, hüppas püsti ja tuli Jeesuse juurde. 51 Jeesus küsis temalt: „Mida sa tahad, et ma sulle teeksin?“ Aga pime vastas: „Rabi, ma tahan näha!“ 52 Jeesus ütles talle: „Mine, sinu usk on su terveks teinud!“ Ja kohe nägi pime jälle ning läks Jeesusega teele kaasa.

11 Kui nad lähenesid Jeruualemale ning tulid Betfagesse ja Betaaniasse Õlimäe juurde, läkitas Jeesus kaks oma jüngritest 2 sõnadega: „Minge külla, mis on teie ees. Kohe sinna jõudes te leiate kinniseotud sälju, kelle seljas ei ole istunud veel keegi. Siduge ta lahti ja tooge siia!“ 3 Ja kui keegi küsib, miks te seda teete, siis öelge, et Issand vajab teda ja saadab ta peatselt tagasi!“ 4 Jüngrid läksid, leidsid sälju ukse külge seotuna tänaval ja päästsid ta lahti. 5 Mõned sealseisjatest küsisid: „Miks te sälju köidikuist vabastate?“ 6 Ja jüngrid vastasid neile nõnda, nagu Jeesus oli käskinud, ja Neil lasti minna. 7 Nad töid sälju Jeesuse juurde, heitsid oma kuued ta peale ning Jeesus istus sälju selga. 8 Ja paljud laotasid tee peale oma rõivaid, ja teised väljadelt lõigatud oksi. 9 Ja need, kes käisid Jeesuse eel ja järel, hüüdsid: „Hoosanna!“, „Õnnistatud olgu, kes tuleb Issanda nimel!“ 10 „Õnnistatud olgu meie isa

Taaveti saabuv kuningriik!“, „Hoosanna kõrgeimas taevas!“ 11 Jeesus saabus Jeruualemma. Ta sisenes templisse ja silmitses kõike ümberringi, kuid kuna aeg oli juba hiline, läks ta koos nende kaheteistkümnega Betaaniasse. 12 Ja järgmisel päeval Betaaniast lahkumisel tundis Jeesus nälga. 13 Nähes eemal lehis viigipuud, läks ta vaatama, kas seal ka vilju on. Puu juurde jõudes ei leidnud ta aga midagi peale lehitede, sest ei olnud viigimarjade aeg. 14 Jeesus ütles puule: „Ärgu keegi enam iialgi söögu sinu vilja!“ Ja ta jüngrid kuulsid seda. (aiõn g165) 15 Jeruualemma jõudes läks Jeesus templisse ning hakkas välja ajama neid, kes seal müüsidsid ja otsidsid. Ta lükkas kummuli rahvahetajate lauad ja tuvimüütjate pingid 16 ega lubanud, et keegi kannaks kaupa läbi pühakoja. 17 Ta õpetas neid: „Eks ole kirjutatud: „Minu koda hüütagu palvekojaks kõigile rahvastele?“ Aga teie olete teinud selle rõövlipoopaks!“ 18 Ülempreestrid ja kirjatundjad said sellest kuulda ning otsisid võimalust Jeesust tappa, sest nad kartsid teda, kuna kogu rahvas oli vapustatud tema õpetusest. 19 Õhtu saabudes läksid Jeesus ja jüngrid linnast välja. 20 Varahommikul nägid nad viigipuust möödudes, et see oli juurteni ära kuivanud. 21 Peetrusele meenus, mis oli juhtunud, ja ta ütles Jeesusele: „Rabi, vaata! Viigipuu, mille sa needsid, on ära kuivanud!“ 22 Jeesus vastas neile: „Olgu teil usku Jumalasse! 23 Tõesti, ma ütlen teile, kui keegi ütleb sellele mäele: „Tõuse paigast ja lange merre!“ ega köhkle oma südames, vaid usub, et see, mis ta ütleb, sünnib, siis see saabki talle! 24 Seepärast ma ütlen teile, kõike, mida te palves palute – uskuge, et te olete selle saanud, ja see saabki teile! 25 Ja kui te olete palvetamas, siis andke andeks, kui teil on midagi kellegi vastu, et ka teie Isa, kes on taevas, annaks teie eksimused teile andeks. 26 Kui te aga ei anna andeks, siis ei anna ka teie Isa, kes on taevas, teie eksimus teile andeks.“ 27 Nad tulid taas Jeruualemma. Kui Jeesus kõndis templis, astusid ülempreestrid, kirjatundjad ja rahvavanemad tema juurde. 28 Nad nõudsid temalt: „Millise meelevallaga sa seda kõike teed? Kes on andnud sulle selle meelevalla neid asju teha?“ 29 Jeesus vastas: „Minagi küsini teilt midagi. Teie vastake mulle, ja siis ma ütlen teile, millise meelevallaga ma seda teen. 30 Kas Johannese ristimine oli taevast või inimestest? Öelge mulle!“ 31 Nad arutasid omavahel: „Kui me ütleme, et taevast, siis ta ütleb: „Miks te siis ei uskunud teda?“ 32 Aga kui me ütleme, et inimestest...“(Nad kartsid rahvast, sest köikide meelest oli Johannese tõepoolest olnud prohvet.) 33 Nii nad vastasid Jeesusele: „Me ei tea!“, „Ega siis minagi ütle teile, millise meelevallaga ma seda teen, “ütles Jeesus.

12

Siis Jeesus hakkas neile tähendamissõnadega rääkima:
„Üks mees istutas viinamäe, piiras aiaga, õõnestas kaljusse surutörre ja ehitas valvetorni. Ta andis viinamäe rentnikale kätte ja reisis ära. 2 Viljakoristamise ajal läkitas ta sulase rentnikale juurde, et see võtaks nende käest vastu tema osa viinamäe saagist. 3 Kuid rentnikud võtsid sulase kinni, peksid teda ning saatsid minema tühjadele kätega. 4 Siis isand läkitas nende juurde teise sulase. Seda nad lõid pähe ja teotasid teda. 5 Ta läkitas järgmise ja selle nad tapsid. Ja nii oli paljude teistega, mõnda nad peksid ja mõne tapsid. 6 Üks oli tal veel, tema armas poeg. Lõpuks ta läkitas nende juurde poja, mõeldes: „Minu poega nad austavad!“ 7 Kuid rentnikud rääkisid omavahel: „Tema ongi see pärja! Lähme, tapame ta ära, siis pärand saab meile!“ 8 Nad võtsid ta kinni, tapsid ta ära ja viskasid viinamäelt välja. 9 Mida teeb nüüd viinamäe isand? Ta tuleb ja hukkab need rentnikud ja annab viinamäe teistele kätte. 10 Kas te pole lugenud seda kirjakohta: „Kivi, mille ehitajad pidasid kõlbmatuks, on saanud nurgakiviks. 11 See tuli Issandalt ja on imeline meie silmis.“ 12 Siis ülempreestrid, kirjatundjad ja vanemad otsisid võimalust teda kinni võtta, sest nad teadsid, et Jeesus oli selle tähendamissõna rääkinud nende kohta. Aga kuna nad kartsid rahvast, jätsid nad ta rahule ja läksid minema. 13 Hiljem saadeti Jeesuse juurde mõned variserid ja heroodeslased, et teda tema sõnadest püüda. 14 Nad tulid ja ütlesid talle: „Õpetaja, me teame, et sa oled aus mees. Teised ei saa sind mõjutada, sest sulle pole oluline, kes nad on. Sa õpetad Jumala teed kooskõlas töega. Kas on õige maksta keisrile impeeriumi maksu? 15 Kas peame maksma või ei pea?“ Aga Jeesus, teades nende silmakirjalikkust, ütles neile: „Miks te mind kiusate? Tooge mulle teenar näha!“ 16 Nad töödik ja ta küsis neilt: „Kelle pilt ja nimi siin on?“, „Keisri, „vastasid nad talle. 17 Jeesus ütles neile: „Andke siis keisrile, mis kuulub keisrile, ja Jumalale, mis kuulub Jumalale!“ Ja nad imestasid tema üle. 18 Jeesuse juurde tulid saduserid, kes eitavad surnuist ülestõusmist, ja küsisid: 19 „Õpetaja, Mooses on meile kirjutanud, et kui mehe vend sureb ja maha jääb naine, aga ei jää last, siis peab see mees abielluma lesega ja oma vennale järglasi kasvatama. 20 Oli seitse venda. Vanim võttis naise ja surres ei jätnud last järele. 21 Siis teine abiellus lesega ja temagi suri last jätmata, samuti kolmas. 22 Need seitse võtsid ta naiseks ja ükski neist ei jätnud järele last. Kõige viimase naine suri ka naine. 23 Kui nad ülestõusmisel surnuist üles tõusevad, siis kelle naine ta nende seast on? Ta on ju olnud abiellus seitsmega.“ 24 Jeesus vastas neile: „Kas te mitte ei eksi, sellepärast et te ei tunne Pühakirja ega Jumala väge? 25 Kui

surnud üles tõusevad, siis nad ei võta naisi ega lähe mehele, vaid on nagu inglid taevas. 26 Aga mis puutub surnute ülestõusmisesse, kas te ei ole lugenud Mooses raamatust kibuvitsapõõsa loost, kuidas Jumal ütles Moosesele: „Mina olen Aabrahami Jumal, Iisaki Jumal ja Jaakobi Jumal.“ 27 Jumal ei ole surnute, vaid elavate Jumal. Te eksite rängalt!“ 28 Üks kirjatundjatest tuli ja kuulis neid vaidlemas. Möistes, et Jeesus oli neile hästi vastanud, küsis ta: „Milline on kõige tähtsam käsk?“ 29 Jeesus vastas: „Kõige tähtsam on: „Kuule, Iisrael, Issand, meie Jumal, on üks Issand. 30 Armasta Issandat, oma Jumalat, kogu oma südamest ja kogu oma hingest ja kogu oma mõistustest ja kogu oma jõust!“ 31 Teine on see: „Armasta oma ligimest nagu iseennast!“ Neist suuremat käsku ei ole.“ 32 „Hästi öeldud, Õpetaja,“ vastas see mees. „Sul on õigus, kui sa ütled, et Jumal on Üks ja ei ole teist peale tema. 33 Ja armastada teda kogu oma südamest ja kogu oma mõistmisest ja kogu oma jõust ning armastada ligimest nagu iseennast on palju tähtsam kui kõik põletusohvrid ja muud ohvrid.“ 34 Ja Jeesus, nähes, et kirjatundja vastas arukalt, ütles talle: „Sa ei ole kaugel Jumala riigist. Ja keegi ei julgenud Jeesuselt enam midagi küsida. 35 Templis õpetades küsis Jeesus: „Miks kirjatundjad ütlevad, et Messias on Taaveti poeg? 36 Taavet ise ütles Pühas Vaimus rääkides: „Issand ütles minu Issandale: „Istu mu paremale käele, kuni ma panen sinu vaenlased su jalge alla.““ 37 Taavet ise nimetab teda Issandaks. Kuidas siis Messias saab olla Taaveti poeg?“ Ja suur rahvahulk kuulas Jeesust meeeldi. 38 Ja ta ütles neid õpetades: „Hoiduge kirjatundjate eest! Neile meeldib ringi jalutada pikkades kuubedes ja saada aupaklikke tervitusi turuplastidel, 39 sünagoogides on neil kõige tähtsamad istekohad ja pidulaudades aukohad. 40 Nad neelavad alla lesknaiste majad ja silmakirjaks peavad pikki palveid. Nad saavad seda rängema karistuse.“ 41 Ohvirahakirstu vastas istudes vaatas Jeesus, kuidas rahvas paneb sinna raha. Mitmed rikkad andsid palju. 42 Siis tuli üks vaene lesknaine ja pani kaks leptonit, see on ühe veeringu. 43 Jeesus kutsus oma jüngrid enese juurde ja ütles neile: „Töesti, ma ütlen teile, see vaene lesknaine pani rohkem kui ükski teine. 44 Sest nemad panid oma küllusest, tema pani aga oma vaesusest kõik, mis tal oli, kogu oma elatise.“

13

Kui Jeesus oli templist lahumas, ütles üks ta jüngreid talle: „Õpetaja, vaata, millised võimsad kivid ja millised vägevad hooned!“ 2 „Kas sa imetled neid vägevaid hooneid?“ küsis Jeesus, „Siin ei jäeta kivi kivi peale, kõik kistikse mahal!“ 3 Kui Jeesus istus Õlimäel pühakoja vastas, küsisid Peetrus, Jaakobus, Johannes ja Andreas temalt

omavahel olles: 4 „Ütle meile, millal see kõik sündib ja mis on tunnustäheks, kui kõik see hakkab täituma?“ 5 Jeesus ütles neile: „Vaadake, et keegi teid ei eksitaks! 6 Paljud tulevad minu nimel, öeldes: „Mina olen tema!“ ja eksitavad paljusid. 7 Aga kui te kuulete sõdadest ja kuulujutte sõdadest, ärge heituge. Need asjad peavad sündima, kuid veel ei ole lõpp käes. 8 Sest rahvas töuseb rahva vastu ja kuningriik kuningriigi vastu, paljudes paikades on maaväriaind ja näljahäda. See on sünnitusvalude algus. 9 Teie aga olge valvel! Minu pärast antakse teid ära võimude kätte ja teid pekstakse sünagoogides. Teil tuleb seista maavalitsejate ja kuningate ees, neile minust tunnistades. 10 Kuid kõigile rahvale peab enne kuulutatama evangeeliumi. 11 Kui nad teid kinni võtavad ja kohtusse annavad, ärge muretsge ette, mida rääkida. Rääkige seda, mida teile antakse sel hetkel, sest teie pole rääkijad, vaid Püha Vaim. 12 Vend saadab surma venna ja isa lapse ning lapsed töusevad vanemate vastu ja lasevad nad surmata. 13 Minu nime pärast olete te kõigi poolt vihatud, ent kes peab vastu lõpuni, see päaseb. 14 Aga kui te näete hävituse koletist seismas seal, kuhu ta ei kuulu – et lugeja mõistaks – siis need, kes on Juudamaal, põgenegu mägedesse. 15 Kes on katusel, ärgu mingu majast midagi võtma, 16 ja kes on väljal, ärgu pöördugu tagasi võtma oma kuube! 17 Aga häda neile, kes on lapseootel, ja neile, kes imetavad sellel ajal! 18 Palvetage, et see ei juhtuks talvel, 19 sest neil päevil on selline viletsus, millist ei ole olnud loomise algusest, Jumala loomistööst kuni praeuse ajani, ega tulegi enam. 20 Ja kui Issand ei oleks seda aega lühendanud, siis ei pääseks ükski inimene. Aga väljavalitute pärast, keda tema on valinud, on ta neid päevi lühendanud. 21 Ja kui sel ajal siis keegi teile ütleb: „Näe, Messias on siin!“ või „Vaata, ta on seal!“, siis ärge uskuge! 22 Sest töuseb valemessiaid ja valeprohveteid ja nad teevad tunnustähti ja imesid, et eksitada, kui võimalik, isegi valituid. 23 Teie olge valvel! Ma olen teile kõik ette öelnud! 24 Kuid neil päevil pärast seda viletsust „päike pimeneb ja kuu ei anna valgust 25 ning tähed kukuvad taevast ja taeva vägesid kõigutatakse.“ 26 Ja sel ajal näevad rahvad Inimese Poega tulemas pilvedes suure väe ja kirkusega. 27 Ja siis ta läkitab inglid ja kogub kokku oma valitud neljast ilmakaarest, maa äärest taeva ääreni. 28 Ent õppige viigipuult! Kui selle okstile tärkavad võrsed ja ajavad lehti, siis te teate, et suvi on lächedal. 29 Nõnda ka teie, kui te näete seda sündimas, siis teadke, et tema on lächedal, ukselävel! 30 Töesti, ma ütlen teile, see sugupõlv ei kao enne, kui kõik see on sündinud. 31 Taevas ja maa kaovad, kuid minu sõnad ei kao iial. 32 Seda päeva või tundi ei tea keegi, ei inglid taevas ega Poeg, vaid

Isa üksi. 33 Olge valvel! Pange tähele! Te ei tea, millal see aeg on käes! 34 Nii nagu inimene, kes läks reisile ja jättis oma maja, andes oma sulastele meelevalla, igaühel tema töö, ja käskis uksehoidjal valvata. 35 Seepärast valvake, sest teie ei tea, millal majaisand tuleb, kas õhtul, keskööl, kukelaulu ajal või varahommikul, 36 et ta äkitselt tulles ei leiaks teid magamas. 37 Aga mida ma ütlen teile, ütlen kõigile: „Valvake!“

14 Kahe päeva pärast oli paasa- ja hapnemata leibade püha. Ülempreestrid ja kirjatundjad otsisid võimalust, kuidas Jeesust kavalusega kinni võtta ja tappa. 2 „Teda ei saa kinni võtta keset pühi, sest rahvas hakkaks mässama!“ ütlesid nad. 3 Jeesus oli Betaanias pidalitövest paranenud Siimoni majas. Kui ta istus lauas, tuli naine, kellel oli alabasternõu puhta ja ülihinnalise nardisalviga. Ta murdis alabasternõu katki ja valas salvi Jeesusele pähe. 4 Ent mõned nurisesid naise teo üle: „Milleks küll see raiskamine? 5 Selle salvi oleks võinud ju müüa rohkem kui kolmesaja teenari eest ja raha anda vaestele.“ Ja nad hurjutasid naist. 6 Kuid Jeesus ütles: „Jätke ta rahule! Miks te tütlate teda? Ta on teinud mulle kauni teo. 7 Vaeseid on teie juures alati, ja te võite neile head teha millal tahes. Mind aga ei ole teil alati. 8 Ta on teinud, mis ta võis: ta on ette võidnud mu ihm matmiseks. 9 Töesti, ma ütlen teile, kus iganes kogu maailmas evangeeliumi kuulutatakse, kõneldakse tema mälestuseks ka sellest, mida ta on teinud.“ 10 Aga Juudas Iskariot, üks neist kaheteistkümnest, läks ülempreestrite juurde, et teda neile reeta. 11 Seda kuuldes ülempreestrid rõõmustasid ja lubasid anda talle raha. Nüüd Juudas otsis võimalust, kuidas Jeesust reeta. 12 Hapnemata leibade püha esimesel päeval, kui paasatalle tapetakse, küsisid jüngrid Jeesuselt: „Kus sa tahad, et me sulle paasasöögi ette valmistaksime?“ 13 Ta läkitas kaks oma jüngrit ja ütles neile: „Minge Jeruusalemma ja te kohtate veekannu kandvat meest. Järgnege talle, 14 ja kuhu ta ka sisse astub, selle maja peremehele öelge: „Õpetaja küsib: „Kus on mu külalistetuba, kus ma võiksin süüa paasat oma jüngritega?“ 15 Tema näitab teile suurt tuba ülemisel korrusel, kus kõik on valmis seatud. Seal valmistasid meile kõik ette.“ 16 Jüngrid lahkusid ja läksid linna ning leidsid kõik täpselt nii, nagu Jeesus oli neile öelnud. Ja nad valmistasid paasasöögi. 17 Õhtu saabudes tuli Jeesus kaheteistkünnne jüngriga. 18 Kui nad lauas istusid ja sõid, ütles Jeesus: „Töesti, ma ütlen teile, üks teie seast annab mu ära, üks, kes koos minuga sööb!“ 19 Jüngrid muutusid väga murelikuks ja hakkasid üksteise järel temalt küsimata: „Ega sa mind ei mõtle?“ 20 Jeesus

vastas neile: „Üks teist kaheteistkümnest, kes kastab oma leiva minuga samasse kaussi. 21 Inimese Poeg läheb küll ära, nõnda nagu tema kohta on kirjutatud, aga häda sellele inimesele, kes Inimese Poja ära annab! Talle oleks parem, kui ta ei oleks sündinud!“ 22 Ja kui nad sõid, võttis Jeesus leiva, önnistas, murdis ja andis neile ning ütles: „Võtke, see on minu ihu!“ 23 Siis ta võttis karika, tänas Jumalat ja andis selle neile, ja nad kõik jöid sellest. 24 Jeesus ütles neile: „See on minu lepinguveri, mis valatakse paljude eest. 25 Tõesti, ma ütlen teile, mina ei joo enam viinapuu viljast kuni selle päevani, mil ma joon uut Jumala riigis.“ 26 Ja kui nad olid laulnud kiitluslaulu, läksid nad välja Õlimäele. 27 Jeesus ütles neile: „Te kõik hülgate minu, sest kirjutatud on: „Ma lõön karjast ja karja lambad pillutatakse laiali.“ 28 Kuid pärast minu ülesäratamist lähen ma teie ees Galileasse.“ 29 Aga Peetrus ütles talle: „Kui ka kõik sind hülgavad, siis ometi mitte mina!“ 30 „Tõesti, ma ütlen sulle, täna, selsamal ööl, enne kui kukk kaks korda kireb, salgad sina mind kolm korda maha!“ vastas Jeesus. 31 Ent Peetrus sõnas veel tungivamalt: „Kui ma ka peaksin koos sinuga surema, mina ei salga sind mahal!“ Sama kinnitasid ka kõik teised. 32 Nad tulid paika, mida kutsuti Ketsemaniks, ja Jeesus ütles oma jüngritele: „Istuge siin, kuni ma palvetan!“ 33 Ta võttis enesega kaasa Peetruse, Jaakobuse ja Johannese. Jeesus langes sügavasse ahaustusse ja vaeva. 34 Ta ütles neile: „Mu hing on väga kurb surmani. Jääge siia ja valvake!“ 35 Ta läks pisut eemale, heitis näoli maha ja palvetas, et kui on võimalik, siis see tund läheks temast mööda. 36 Ta ütles: „Abba, Isa! Sinul on kõik võimalik! Võta see karikas minut ära! Kuid ärgu sündigu see, mida mina tahan, vaid mida sina tahad!“ 37 Siis Jeesus tuli tagasi jüngrite juurde ja leidis nad magamast. Ta sõnas Peetrusele: „Siimon, kas sa magad? Kas sa ei jaksa ühtki tundi valvata?“ 38 Valvake ja palvetage, et te ei satuks kiusatusse! Vaim on küll valmis, kuid liha on nõder.“ 39 Ta läks uesti eemale ja palvetas, lausudes samad sõnad. 40 Tagasi tulles leidis ta jüngrid taas magamas, sest nende silmad olid rasked unest. Nad ei teadnud, mida talle vastata. 41 Siis tuli Jeesus kolmandat korda ja ütles neile: „Teie aina magate ja puhkate! Küllalt! Tund on saabunud, Inimese Poeg antakse patuste kättel!“ 42 Tööske üles, lähme! Mu äraandja on lähedal!“ 43 Ja kui ta kõneles, saabuski Juudas, üks kaheteistkümnest. Ja ühes temaga ülempreestrite, kirjatundjate ja rahvavanemate saadetud, nuiade ja mõõkadega relvastatud jöuk. 44 Jeesuse äraandja oli andnud neile märgi: „Tema on see, keda ma suudlen. Võtke ta kinni ja viige valve all ära!“ 45 Ja Juudas tuli, astus kohe Jeesuse juurde ja sõnas: „Rabi!“ ning suudles teda

tervituseks. 46 Mehed haarasid Jeesusest ja võtsid ta kinni. 47 Ent üks juuresoli jaist tömbas mõõga ja lõi ülempreestri sulast nõnda, et raius tal körva peast. 48 „Kas ma juhin mässu, “küsis Jeesus, „et te olete tulnud mind mõõkade ja nuiadega kinni võtma?“ 49 Ma olin iga päev teiega templis õpetamas, ja te ei võtnud mind kinni! Aga Pühakiri peab täide minema!“ 50 Kõik Jeesusega koos olnud põgenesid ja jätsid ta maha. 51 Jeesusele järgnes keegi nooruk, kes kandis linast särki. Nad püüdsid teda kinni võtta. 52 aga ta jättis särgi maha ja põgenes alasti. 53 Nad viisid Jeesuse ülempreestri ette. Ja kõik ülempreestrid, rahvavanemad ja kirjatundjad tulid kokku. 54 Peetrus järgnes Jeesusele eemalt, kuni jõudis ülempreestri sisehoovi. Ta istus koos valvuritega ja soojendas ennast tule ääres. 55 Ülempreestrid ja kogu Suurkohus otsisid tunnistust Jeesuse surmamiseks, kuid ei leidnud. 56 Paljud küll tunnistasid valet tema vastu, kuid nende tunnistused olid vastuolus. 57 Siis tõusid püsti mõned, kes andsid tema vastu valetunnistuse: 58 „Me oleme kuulnud teda ütlemas: „Mina kisin maha selle kätega tehtud templi ja ehitan kolme päevaga teise, mis ei ole kätega tehtud.““ 59 Aga ka selles ei läinud nende tunnistus kokku. 60 Siis ülempreester tõusis nende ees püsti ja küsis Jeesuselt: „Kas sa ei vasta midagi selle kohta, mida nad sinu vastu tunnistavad?“ 61 Kuid Jeesus vaikis ega vastanud midagi. Taas küsis temalt ülempreester: „Kas sina oled Messias, Õnnistatu Poeg?“ 62 Ja Jeesus vastas: „Mina olen. Ja te näete Inimese Poega istumas Kõigeväelise paremal käel ja tulemas taeva pilvede peal.“ 63 Ülempreester käristas oma riided lõhki ja ütles: „Mis tunnistajaid meil veel vaja on?“ 64 Te olete ise kuulnud jumalateotust. Mis te arvate?“ Nad kõik otsustasid, et ta väärrib surma. 65 Siis mõned hakkasid sülitama Jeesuse peale, katsid ta näo kinni, peksid teda rusikatega ning ütlesid talle: „Prohveteeri!“ Ja valvurid peksid teda. 66 Peetrus oli all hoovis. Sinna tuli üks ülempreestri teenijatüdruk 67 ja, märganud Peetrust ennast soojendamas, vaatas teda tähelepanelikult. Ta ütles: „Sina oled ka selle Naatsaretlase, Jeesusega.“ 68 Kuid Peetrus salgas: „Ma ei tea ega mõista, millest sa räägitud!“ Ja läks seal välja eeshoovi. 69 Teenijatüdruk nägi teda seal uesti ja taas ütles Peetruse kohta: „See mees on üks nende hulgast!“ 70 Aga Peetrus salgas taas. Pisut hiljem sõnas keegi sealolijatest Peetrusele: „Tõesti, sina oled nende seast, sinagi oled ju galilealane.“ 71 Peetrus hakkas sajatama ja vanduma: „Ma ei tunne seda meest, kellegel teie räägitel!“ 72 Ja kohe kires kukk teist korda. Siis Peetrusele meenusid sõnad, mida Jeesus oli talle öelnud: „Enne kui kukk kaks korda kireb, salgad sina mind kolm korda maha!“ Ja ta puhkes nutma.

15 Hommikul vara langetasid ülempreestrid koos vanemate ja kirjatundjate ja kogu Suurkohtuga otsuse. Nad sidusid Jeesuse kinni, viisid ta minema ja andsid Pilaatuse kätte. **2** Pilaatus küsis Jeesuselt: „Kas sina oled juutide kuningas?“ „Need on sinu sõnah!“ vastas Jeesus. **3** Ülempreestrid süüdistasid teda paljus. **4** Pilaatus küsis Jeesuselt: „Kas sa midagi ei vasta? Kuula, kui paljudes asjades nad sind süüdistavad!“ **5** Kuid Pilaatuse imestuseks ei vastanud Jeesus enam midagi. **6** Paasapühade ajal oli maavalitsejal tavaks vabastada üks vang, keda rahvas nöudis. **7** Mees nimega Barabas oli vangis koos mässajatega, kes olid ülestõusu ajal toime pannud tapmise. **8** Rahvahulk tuli ja hakkas paluma, et Pilaatus teeks, nagu ta ikka oli teinud. **9** Pilaatus küsis: „Kas te tahate, et ma lasen teile vabaks juutide kuninga?“ **10** teades, et ülempreestrid olid kadedusest Jeesuse tema kätte andnud. **11** Ent ülempreestrid ässitasid rahvahulka nöudma, et ta pigem laseks neile vabaks Barabase. **12** Pilaatus küsis neilt veel kord: „Mis ma siis pean tegema temaga, keda te nimetate juutide kuningaks?“ **13** „Löö ta risti!“ karjusid nad taas. **14** Pilaatus küsis neilt: „Mis ta kurja on teinud?“ Kuid rahvahulk karjus aina valjemini: „Löö ta risti!“ **15** Ja Pilaatus, tahtes olla rahvale meelepärane, laskis neile vabaks Barabase. Ent Jeesust laskis piitsutada ja andis ta risti lüüa. **16** Sõdurid juhatasid Jeesuse paleesse (see on pretooriumisse) ja kutsusid kokku terve väesalga. **17** Ja nad riietasid ta purpurüüga ja punusid kibuvitstest pärja ning panid temale pähe. **18** Ja nad hakkasid teda teretama: „Tervitus, juutide kuningas!“ **19** Nad tagusid talle pilliroopepigä pähе, sülitasid ta peale ning kummardasid teda maha põlvitades. **20** Ja kui nad olid teda küllalt mõnitanud, võtsid nad temalt purpurüü seljast ja riitetasid ta oma rõivastesse. Nad viisid Jeesuse välja ristilöömiseks. **21** Üks Küreene mees nimega Siimon, Aleksandrose ja Ruufuse isa, tuli just maalt linna ja oli parasjagu möödumas. Nad sundisid teda kandma Jeesuse risti. **22** Ja nad viisid Jeesuse paika, mida hüüti Kolgataks (mis tähendab Pealuu koht). **23** Talle pakuti mürriga segatud veini, aga ta ei võtnud seda vastu. **24** Nad loid ta risti ja jagasid ta rõivad omavahel, heites liisku nende üle, kes mida saab. **25** Oli kolmas tund, kui nad Jeesuse risti loid. **26** Tema süütahvlilt võis lugeda: Juutide kuningas. **27** Koos temaga loid nad risti kaks kurjategijat: ühe ta paremale ja teise vasakule käele. **28** Nii läks täide kiri, mis ütleb: „Ta on ülekohtuse sekka arvatud.“ **29** Möödujad aga pilkasid teda pädil vangutades: „Noh, templi lammutaja ja kolme päevaga üles ehitaja!“ **30** Päästa nüüd iseennast ja astu ristilt alla!“ **31** Nöndasamuti pilkasid teda isekeskis ka ülempreestrid koos

kirjatundjatega, üteldes: „Teisi on ta päästnud, aga iseennast ei suuda ta päästa!“ **32** Messias, lisraeli kuningas, astugu nüüd ristilt alla, et me näeksime ja usuksime!“ Ka need, kes temaga koos olid risti löödud, pilkasid teda. **33** Kuuendal tunnil langes pimedus üle kogu maa ja kestis üheksanda tunnini. **34** Üheksandal tunnil kisendas Jeesus valju häälega: „Eloii, eloii, lemaa sabatani?“, see tähendab „Mu Jumal, mu Jumal, miks sa mu maha jätsid?“ **35** Mõned juureseisjaist ütlesid seda kuuldes: „Kuulete, ta hüüab Eelijat!“ **36** Siis jooksis keegi, immutas käsna veiniäädikaga, pistis selle pilliroo otsa ja pakkus talle juua, sõnades: „Vaatame, kas Eelija tuleb teda maha võtma!“ **37** Aga Jeesus kisendas valju häälega ja heitis hinge. **38** Ja templi eesriie rebenes ülalt alla kaheks. **39** Aga Jeesuse vastas seisev sadakonna ülem, nähes teda nõnda suremas, ütles: „See inimene oli töesti Jumala Poeg!“ **40** Aga seal oli ka naisi eemalt vaatamas, nende seas Maarja Magdaleena ning teine Maarja (Jaakobus Noorema ja Joosese ema) ning Saloome. **41** Nad olid Jeesusele järgnenuid ja tema eest hoolitsenud Galileast saadik. Seal oli veel mitmeid naisi, kes olid koos Jeesusega tulnud Jeruusalemma. **42** Õhtu oli käte jõudmas ja käes oli pühade valmistuspäev, see on hingamispäevaeline päev. **43** Siis tuli Joosep Arimaatiast, nõukogu lugupeetud liige, kes ka ise ootas Jumala riki. Ta astus julgelt Pilaatuse juurde ning palus enesele Jeesuse surnukeha. **44** Pilaatus imestas, et Jeesus on juba surnud, ja kutsus enda juurde sadakonna ülema ning küsis temalt, kas Jeesus töesti juba suri. **45** Kui sadakonna ülem seda kinnitas, andis ta surnukeha Joosepile. **46** Joosep ostis linase kanga, võttis Jeesuse ristilt maha, mähkis linasse ning asetas kaljusse raiutud hauda. Siis veeretas ta kivi hauakambri uksele. **47** Aga Maarja Magdaleena ja Joosese ema Maarja nägid, kuhu Jeesus pandi.

16 Kui hingamispäev oli möödas, otsisid Maarja Magdaleena, Jaakobuse ema Maarja ja Saloome lõhnarohte, et tulla Jeesust võidma. **2** Ja nädala esimesel päeval väga vara, kui päike oli just tõusmas, tulid nad haua juurde. **3** Nad ütlesid üksteisele: „Kes küll veeretab meil kivi hauakambri ukse eest ära?“ **4** Ja sinna vaadates nägid nad, et kivi oli ära veeretatud. Aga see oli väga suur kivi. **5** Ja hauakambrisse sisenedes nägid nad paremal pool istumas noort meest, pikki valge rüü seljas. Naised kohkusid. **6** Nooruk ütles neile: „Ärge kartke! Te otsite ristilöödud Naatsareti Jeesust. Ta on üles tõusnud! Teda ei ole siin! Vaadake, siin on paik, kuhu ta pandi!“ **7** Ent minge öelge tema jüngritele ja Peetrusele, et ta läheb teie ees Galileasse.

Seal te saate teda näha, nõnda nagu ta teile ütles.“ **8** Naised tulid välja ja põgenesid haua juurest hirmust värisedes ja segaduses. Nad ei öelnud kellelegi midagi, sest nad kartsid.

9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Ja kui Jeesus nädala esimesel päeval vara oli surnuist üles tõusnud, ilmus ta esmalt Maarja Magdaleenale, kellest ta oli seitse kurja vaimu välja ajanud. **10** Maarja läks ja kuulutas neile, kes olid käinud koos Jeesusega, nüüd aga leinasid ja nutsid. **11** Ja nemad ei uskunud, kui said kuulda, et Jeesus elab, ja et Maarja Magdaleena oli teda elusana näinud. **12** Pärast seda ilmus Jeesus teisel kujul kahele teekäijale nende seast, kes olid minemas maale. **13** Ja need tulid tagasi ja kuulutasid teistele, aga nad ei uskunud neidki. **14** Viimaks ilmus Jeesus neile üheteistkümnelle, kui nad lauas istusid. Ta noomis neid uskmatuse ja tõrksuse pärast, et nad ei olnud uskunud neid, kes olid teda näinud pärast ta ülesäratamist. **15** Ja Jeesus ütles neile: „Minge kõike maailma ja kuulutage evangeeliumi kogu loodule! **16** Kes usub ja on ristitud, see päästetakse, aga kes ei usu, mõistetakse hukka. **17** Kuid uskujaid saadavad sellised tunnustähed: minu nimel ajavad nad välja kurje vaime ja räägivad uusi keeli. **18** Nad töstavad paljaste kätega üles mürkmadusid, ja kui nad mõnd surmatavat mürki joovad, siis ei tee see neile kahju. Haigete peale nad panevad käed, ja need saavad terveks.“ **19** Ja kui Issand Jeesus oli nendega rääkinud, võeti ta üles taevasse ja ta istus Jumala paremale käele. **20** Aga jüngrid läksid välja ja kuulutasid kõikjal, ning Issand töötas koos nendega ning kinnitas oma sõna tunnustähitedega.

Luuka

1 Juba mitmed on võtnud ette koostada ülevaadet neist asjust, mis meie seas on täide viidud, 2 kooskõlas sellega, kuidas pealtnägijad ja sulased need on meile edasi andnud. 3 Nõnda olen minagi otsustanud, kuna ma olen algusest peale kõik täpselt järele uurinud, kirjutada korralik ülevaade sulle, kõrgesti austatud Teofilos, 4 et sa teaksid, kui usaldusväärne on sulle antud õpetus. 5 Juuda kuninga Heroodese ajal elas Sakariase nimeline preester, Abija teenistuskorras. Tema naine oli Aaroni järeltulija ja naise nimi oli Eliisabet. 6 Nad mõlemad olid õiged Jumala silmis, elades laitmatult kõigis Issanda käskudes ja korraldustes. 7 Aga neil ei olnud last, sest Eliisabet oli viljatu, ja nad mõlemad olid eakad. 8 Kord aga, kui Sakarias oli oma teenistuskorra ajal preestratalituses Jumala ees, 9 langes talle liisk minna preestrite kombe kohaselt Issanda templisse viirukit suitsutama. 10 Ja kui viiruki suitsutamise aeg saabus, palvetas kokku tulnud rahvahulk väljas. 11 Siis ilmus talle Issanda ingel, seistes suitsutusaltari paremal pool. 12 Teda nähes Sakarias ehumus ja teda valdas hirm. 13 Kuid ingel ütles talle: „Ära karda, Sakarias, sest su palvet on kuulduud. Su naine Eliisabet sünnitab sulle poja, ja sa paned talle nimeks Johannes. 14 Sul on temast rõõmu ja hõiskamist ning paljud rõõmustavad tema sündimisest, 15 sest ta saab suureks Issanda silmis. Ta ei tohi juua veini ega teisi kääritatud jooke, ja ta tädetakse Püha Vaimuga juba enne sündimist emaihus. 16 Ta pöörab palju lisraeli rahvast tagasi Issanda, nende Jumala poole. 17 Ta kõnnib Issanda ees Eelija vaimus ja väes, et pöörata vanemate südamed nende laste poole ja sõnakuulmatud õigete tarkusse, et valmistada rahvas ette Issanda jaoks.“ 18 Sakarias küsis inglilt: „Kuidas ma saan selles kindel olla? Ma olen juba vana mees ja mu naine on eakas.“ 19 Ingel vastas talle: „Mina olen Gaabriel, kes seisab Jumala ees, ja mind on läkitatud sinuga rääkima ja kuulutama sulle seda rõõmusõnumit. 20 Nüüdsest jääd sa tummaks ega saa rääkida päevani, mil need asjad sünnivad, sest sa ei uskunud mu sõnu, mis lähevad täide määratud ajal.“ 21 Samal ajal ootas rahvas Sakariast ja pani imeks, et ta nii kaua templis viibib. 22 Kui ta lõpuks välja tuli, siis ei saanud ta nendega rääkida. Nad mõistsid, et ta oli templis näinud nägemust, sest ta viipas neile käega, kuid ei suutnud rääkida. 23 Kui Sakariase teenistuskord läbi sai, läks ta koju. 24 Mõne aja pärast jäi ta naine Eliisabet lapseootele ja tömbus viieks kuiks üksindusse. Ta ütles: 25 „Nõnda on Issand mulle neil päevil teinud, et ta näitas mulle oma soosingut ning võttis ära mu häbi inimeste ees.“ 26 Kuue

kuu pärast läkitas Jumal ingel Gaabrieli Naatsareti linna Galileas, 27 neitsi jurde, kelle nimi oli Maarja. Maarja oli kihlatud Joosepiga, kes põlvnes Taaveti soost. 28 Gaabriel läks tema jurde ja ütles: „Ole tervitud, sa armuleidnu! Issand on sinuga!“ 29 Maarja kohkus väga neist sõnatest ja mõtles, mida see tervitus võiks tähendada. 30 Aga ingel ütles talle: „Ära karda, Maarja, sest sa oled leidnud armu Jumala silmis! 31 Sa jääd lapseootele ja sünnitad poja ja paned talle nimeks Jeesus. 32 Tema saab suureks ja teda kutsutakse Kõigekõrgema Pojaks ning Issand Jumal annab talle tema esiisa Taaveti trooni. 33 Ta valitseb kuningana Jaakobi soo üle igavesti ning tema valitsus ei lõpe iialgi.“ (aiõn g165) 34 Maarja küsis inglilt: „Kuidas see võimalik on, kui ma olen neitsi?“ 35 Ingel vastas talle: „Püha Vaim tuleb sinu peale ja Kõigekõrgema vägi katab sind. Seepärast on laps, kes sinust sünnib, Püha, ja teda kutsutakse Jumala Pojaks. 36 Isegi su sugulane Eliisabet on pojaootel oma vanas eas ja see on kuues kuu temal, keda öeldi olevat viljatu. 37 Sest Jumala käes ei ole ükski asi võimatu.“ 38 Maarja ütles: „Mina olen Issanda teenija, sündigu mulle nii, nagu sa ütlesid!“ Ja ingel läks tema juurest ära. 39 Neil päeval asus Maarja teele ja ruttas mäestikku Juuda linna. 40 Ta läks Sakariase majja ja tervitas Eliisabetti. 41 Kui Eliisabet kuulis Maarja tervitust, hüppas laps tema üsas ja Eliisabet sai täis Püha Vaimu. 42 Ta hüüdis valju häältega: „Õnnistatud oled sina naiste seas ja õnnistatud on laps, keda sa kannad! 43 Aga miiks saab mulle osaks selline arm, et mu Issanda ema tuleb minu jurde? 44 Niipea kui su tervituse hääl mu kõrvu kostis, hüppas laps mu ihus rõõmu pärast. 45 Õnnistatud on see, kes on uskunud, et Issand täidab oma tõotused, mis ta on lubanud!“ 46 Maarja ütles: „Mu hing ülistab Issandat 47 ja mu vaim hõiskab Jumalas, minu Päästjas, 48 sest ta on pannud tähele oma sulase alandlikku olekut. Siitpeale hüüavad mind õnnistatuksi kõik sugupõlved, 49 sest mulle on suuri asjuteinud Vägev. Tema nimi on püha, 50 tema halastus ulatub nendeni, kes teda kardavad, sugupõlvest sugupõlveni. 51 Ta on teinud vägevaid tegusid oma käega, ta on pillutanud laiali need, kes on uhked oma mõtetes. 52 Ta on tõunganud maha valitsejad ajärgdedelt ja ülendanud alandlikke. 53 Näljased on ta tätnud heade andidega, ent rikkad saatnud tühjalt minema. 54 Ta on kandnud hoolt oma sulase lisraeli eest, ja osutanud halastust, 55 nõnda nagu ta on lubanud meie esivanematele, Aabrahamile ja tema järeltulijatele igavesti.“ (aiõn g165) 56 Maarja jäi Eliisabetti jurde umbes kolmeks kuuks ja pöördus siis tagasi koju. 57 Kui Eliisabertil tuli aeg sünnitada, tõi ta ilmale poja. 58 Tema naabrid ja sugulased kuulsid, et Issand oli osutanud talle

suurt halastust, ja nad rõõmustasid koos temaga. 59 Nad tulid kaheksandal päeval lapse ümberlökamisele ja tahtsid panna talle tema isa nime Sakarias. 60 Kuid lapse ema ütles: „Ei, tema nimi peab olema Johannes!“ 61 Nad ütlesid talle: „Su suguvõsas pole kedagi sellenimelist!“ 62 Ja nad viipasid lapse isale, küsides, mis nime tema tahab lapsel panna. 63 Sakarias küsis tahvit ning kirjutas kõigi imestuseks: „Tema nimi on Johannes!“ 64 Samal hetkel pääsesid ta keelepaelad valla ja ta hakkas rääkima, kites Jumalat. 65 Aukartus valdas kõiki naabreid ja neist asjust räägiti kogu Juuda mägismaal. 66 Kõik, kes sellest kuulsid, imestasid ja küsisid: „Mis küll saab sellest lapsest?“ Sest Issanda käsi oli temaga. 67 Lapse isa Sakarias sai täis Püha Vaimu ja prohveteeris: 68 „Kiidetud olgu Issand, Israeli Jumal, et ta on tulnud oma rahva hulka ja nad lunastanud. 69 Ta on meile üles tõstnud päästesarve oma sulase Taaveti soost, 70 nagu ta on rääkinud ajastute algusest oma pühade prohvetite suu kaudu, (aiõn g165) 71 pääste meie vaenlaste käest ja kõigi vihameeste käest, 72 et armu anda meie vanematele ja pidada meeles oma püha lepingut, 73 vannet, mille ta on vandunud meie esisale Aabrahamile: 74 päästa meid meie vaenlaste käest ja lubada meil teda kartmatult teenida 75 pühaduses ja õigluses tema ees kõik meie elupäevad. 76 Ja sind, minu laps, hüütakse Kõigekõrgema prohvetiks, sest sa lähed Issanda ees temale teed valmistama, 77 et anda tema rahvale teada päästest nende pattude andeksandmises, 78 meie Jumala südamliku halastuse läbi, millega meile tuleb päikesetöüs taevast, 79 et paista nende peale, kes elavad pimeduses ja surma varjus ja juhtida meie jalgu rahuteele.“ 80 Aga laps kasvas ja sai tugevaks vaimus. Ta elas kõrbes selle päevani, mil ta astus avalikult lisraeli ette.

2 Neil päevil andis keiser Augustus käsu kirjutada üles kogu Rooma riigi rahvas. 2 See oli esimene üleskirjutus, mis toimus ajal, kui Küreenius oli Süuria maavalitseja. 3 Igaüks läks enda kirjapanekuks oma sünnilinna. 4 Nii läks ka Joosep Galileast Naatsareti linnast üles Juudamaale Taaveti linna, mida hüütakse Petlemaks, sest ta oli Taaveti soost ja pärusmaalt. 5 Ta läks sinna, et end kirja panna koos Maarjaga, oma kihlatuga, kes ootvas last. 6 Seal olles saabus lapse sündimise aeg ning Maarja 7 töö ilmale oma esmasündinud poja. Ta mähkis lapse mähkmetesse ja asetas sõime, sest nende jaoks ei olnud majas enam kohta. 8 Seal olid karjased väljadel ja valvasid öösel oma karja. 9 Järsku ilmus neile Issanda ingel ja Issanda auhiilgus särjas nende ümber ja nad olid hirmunud. 10 Kuid ingel ütles neile: „Ärge kartke! Ma kuulutan teile head sõnumit, mis toob palju

rõõmu kogu rahvale! 11 Teile on täna sündinud Taaveti linnas Päästja, kes on Messias, Issand. 12 Ja see on teile tunnustäheks, et te leiate mähitud lapse sõimes magamas.“ 13 Ühtäkki oli inglise koos suur taevane väehulk Jumalat kiitmas: 14 „Au olgu Jumalale kõrgeimas taevas ja maa peal rahu nendele, kelle peal on tema soosing!“ 15 Kui inglid olid nende juurest läinud tagasi taevasse, ütlesid karjased üksteisele: „Mingem siis Petlemma ja vaadakem seda, mis on sündinud, mida Issand on meile teatanud!“ 16 Nad läksid rutates ja leidsid Maarja ja Joosepi ja sõimes lebava lapse. 17 Seda nähes nad jutustasid, mida neile oli lapse kohta öeldud. 18 Kõik, kes karjaste lugu kuulsid, panid seda imeks, 19 aga Maarja talletas kõik need lood ning mõtiskles nende üle oma südames. 20 Karjased pöördusid tagasi, ülistades ja kites Jumalat kõige eest, mida nad olid kuulnud ja näinud. Kõik oli olnud nii, nagu neile oli räägitud. 21 Kaheksa päeva hiljem, kui laps ümber lõigati, pandi talle nimeks Jeesus – nimi, mille ingel oli andnud enne lapse eostamist. 22 Kui Mooses Seaduses nõutud puhastuspäevad täis said, viisid Joosep ja Maarja lapse Jeruuusalemma, et teda Issanda ette seada, 23 nii nagu on Issanda Seaduses kirjutatud: „Iga esmasündinud poeg on pühitsetud Issandale.“ 24 Ka tuli neil ohverdada paar tutteltuvi või kaks tuvipoega, nii nagu Issanda Seaduses on öeldud. 25 Jeruuusalemmas oli mees nimega Siimeon. Ta oli õiglane ja vaga ning ootas lisraeli lohutust, ja Püha Vaim oli tema peal. 26 Püha Vaim oli talle ilmutanud, et ta ei sure enne, kui on näinud Issanda Messiat. 27 Siimeon tuli Vaimu ajel templisse, ja kui Jeesuse vanemad töid lapse sinna, et toimida temaga nii, nagu Seadus nõudis, 28 võttis ta lapse sülle, kiitis Jumalat ja ütles: 29 „Issand, nagu sa oled lubanud, võid sa nüüd lasta oma sulasel rahus minna, 30 sest mu silmad on näinud sinu päästet, 31 mille sa oled valmistanud kõikidele rahvastele: 32 valgust, mis ilmub uskmatutele, ja auhiilgust sinu lisraeli rahvale.“ 33 Jeesuse isa ja ema panid imeks, mida lapse kohta räägiti. 34 Siimeon önnistas neid ja ütles Maarjale, ta emale: „Vaata, see laps on seatud languseks ja töusuks paljudele lisraelis ja tunnustäheks, mille vastu räägitakse, 35 et saaksid avalikuks paljude südamete mõtted. Ja mõõk läbistab ka sinu enda hinge.“ 36 Seal oli ka prohvet Anna, Aaseri suguharust pärit Penueli tütar. Ta oli kõrges eas; ta oli elanud oma mehega seitse aastat päraast abiellumist 37 ja oli nüüd kaheksakümne nelja aastane lesk. Ta ei lahkinud kunagi templist, vaid ülistas Jumalat ööd ja päevad paastumise ja palvetamisega. 38 Just sel ajal tuli ta sinna ja kiitis Jumalat ning kõneles Jeesusest kõigile, kes ootasid Jeruuusalemma lunastust. 39 Kui Joosep ja Maarja olid tätnud kõik, mida

Issanda Seadus nõuab, pöördusid nad tagasi Galileasse, oma kodulinna Naatsaretti. **40** Laps kasvas, sai tugevaks ja täitus tarkusega. Jumala arm oli tema peal. **41** Jeesuse vanemad läksid igal aastal paasapühadeks Jeruuusalemma. **42** Kui ta oli saanud kaheteistkümneaastaseks, läksid nad sinna pühadeaja kombe järgi üheskoos. **43** Pärast pühi, kui tema vanemad läksid tagasi koju, oli poiss Jeesus jäänud vanemate teadmata Jeruuusalemma. **44** Arvates ta olevat teekaaslaste hulgas, käisid nad ära ühe päeva tee ning hakkasid alles siis teda sugulaste ja tuttavate juurest otsima. **45** Ja kui nad Jeesust ei leidnud, pöördusid nad teda otsides tagasi Jeruuusalemma. **46** Kolme päeva pärast leidsid nad Jeesuse templis istumas õpetajate keskel neid kuulamas ja küsimusi esitamas. **47** Kõik, kes teda kuulsid, olid hämmastunud tema arusaamisest ja vastustest. **48** Jeesuse vanemad olid teda nähes jahmunud ning ta ema ütles talle: „Poeg, miks sa oled meile nõnda teinud? Su isa ja mina oleme sind suure ahastusega otsinud.“ **49** Kuid tema vastas neile: „Miks te olete mind otsinud? Kas te siis ei teadnud, et ma pean olema oma Isa majas?“ **50** Kuid nad ei saanud aru, mida ta tahtis neile öelda. **51** Jeesus läks koos nendega alla Naatsaretti ning oli neile kuulekas. Kuid ta ema talletas kõik need lood oma südames. **52** Ja Jeesus kasvas tarkuses ja pikkuses ning leidis soosingut Jumala ja inimeste juures.

3 Oli keiser Tiberiuse viieteistkümnnes valitsusaasta. Pontius Pilatus oli Juudamaa maavalitseja ja Heroodes Galilea nelivürst, tema vend Filippus Iturea ja Trakoniitise nelivürst ja Lüsaanias Abileeneli nelivürst **2** ning ülempreestrid olid Hannas ja Kaifas. Sel ajal tuli Jumala sõna kõrbes Sakariase pojale Johannesele. **3** Ta käis läbi kogu Jordani ümbruskonna ja kuulutas meebleparandusristimist pattude andeksandmiseks. **4** Nõnda nagu on kirjutatud prohvet Jesaja sõnade raamatustesse: „Hüüdja hääl on kõrbes: „Valmistage Issandale tee, tehke tasaseks tema teerajad! **5** Kõik orud täidetagu ning kõik mäed ja kingud tasandatagu, kõverad teed saagu sirgeks ja konarlikud rajad tasaseks. **6** Ja kõik inimesed saavad näha Jumala päästet.“ **7** Johannes ütles nütüd rahvale, kes oli tulnud, et lasta ennast temal ristida: „Rästikute sugu, kes teile andis märku põgeneda saabuva viha eest? **8** Seepärast kandke meebleparandusele kohast vilja ja ärge hakake endamisi ütlema: „Meie isa on Aabraham!“ Sest ma ütlen teile, Jumal võib nendest kividest äratada lapsi Aabrahamile. **9** Kirves on ka juba pandud puude juurte külge. Iga puu, mis ei kanna head vilja, raiutakse maha ja visatakse tulle.“ **10** Inimesed küsisisid

Johanneselt: „Mida me siis peame tegema?“ **11** Ta vastas: „Kellel on kaks särki, andku sellele, kellel ei ole, ning kellel on toitu, tehku samuti.“ **12** Isegi maksukogujaid tuli, et lasta ennast ristida. Nad küsisisid: „Õpetaja, mida me peame tegema?“ **13** Johannes ütles neile: „Ärge võtke rohkem, kui teile on määratud!“ **14** Ja temalt küsisisid ka sõdurid: „Ja meie, mida meie peame tegema?“ Ta vastas neile: „Ärge pressige raha välja ja ärge süüdistage inimesi alusetult, olge rahul oma palgaga!“ **15** Rahvas oli täis ootust ja kõik arvasid oma südames, et ehk Johannes ongi Messias. **16** Siis vastas ta kõikidele: „Mina ristin teid veega, kuid tuleb minust vägevam, kelle sandaalegi ma pole väärta lahti siduma. Tema ristib teid Püha Vaimu ja tulega. **17** Tal on tuulamiskühvel käes ja ta teeb puhtaks oma rehealuse. Ta kogub nisu aita, aga aganad ta põletab ära kustumatu tulega.“ **18** Ja veel paljude muude sõnadega manitses Johannes inimesi ja kuulutas neile head sõnumit. **19** Aga kui nelivürst Heroodes sai Johannese käest noomida oma venna Filippuse naise Heroodiase ja kõige muu kurja pärast, mida ta oli teinud, **20** tegi Heroodes veel sedagi, et pani Johannese vangi. **21** Kui kogu rahvast ristiti, siis ristiti ka Jeesus. Ja kui ta palvetas, avanes taevas **22** ja Püha Vaim laskus tema peale ihulikul kujul kui tuvi. Ja taevast kostis hääl: „Sina oled minu Poeg, keda ma armastan, sinu üle on mul hea meel!“ **23** Jeesus oli oma tegevust alustades umbes kolmkümmend aastat vana. Ta oli – nagu arvati – Joosepi poeg, Joosep oli Eeli poeg, **24** tema oli Mattati, tema oli Leevi, tema oli Melki, tema oli Jannai, tema oli Joosepi, **25** tema oli Mattitjahu, tema oli Aamose, tema oli Nahumi, tema oli Hesli, tema oli Naggai, **26** tema oli Mahati, tema oli Mattitjahu, tema oli Simei, tema oli Jooseki, tema oli Jooda, **27** tema oli Joohanani, tema oli Reesa, tema oli Serubbaabeli, tema oli Sealiti, tema oli Neeri, **28** tema oli Melki, tema oli Addi, tema oli Koosami, tema oli Elmadami, tema oli Eeri, **29** tema oli Jeesuse, tema oli Elieseri, tema oli Joorimi, tema oli Mattati, tema oli Leevi, **30** tema oli Siimeoni, tema oli Juuda, tema oli Joosepi, tema oli Joonami, tema oli Eljakimi, **31** tema oli Melea, tema oli Menna, tema oli Mattata, tema oli Naatani, tema oli Taaveti, **32** tema oli lisai, tema oli Oobedi, tema oli Boase, tema oli Salma, tema oli Nahsoni, **33** tema oli Amminadabi, tema oli Raami, tema oli Hesroni, tema oli Peretsi, tema oli Juuda, **34** tema oli Jaakobi, tema oli lisaki, tema oli Aabrahami, tema oli Terahi, tema oli Naahori, **35** tema oli Serugi, tema oli Reu, tema oli Pelegi, tema oli Eeberi, tema oli Selahi, **36** tema oli Keenani, tema oli Arpaksadi, tema oli Seemi, tema oli Noa, tema oli Lemeki, **37** tema oli Metuusal, tema oli Eenoki, tema oli Jeredi, tema oli Mahalaleli, tema oli Keenani, **38**

tema oli Enose, tema oli Seti, tema oli Aadama, tema oli Jumala poeg.

4 Jesus, täis Püha Vaimu, tuli tagasi Jordani äärest ja

Vaim viis ta körbe, 2 kus kurat teda nelikümmend päeva kiusas. Ta ei söönud midagi neil päevil ja kui see aeg oli möödunud, tundis ta nälgja.

3 Ja kurat ütles talle: „Kui sa oled Jumala Poeg, siis käsi sellel kivil siin muutuda leivaks.“

4 Jesus vastas talle: „Kirjutatud on: „Inimene ei elu üksnes leivast.““ 5 Siis viis kurat Jeesuse kõrgele ja näitas talle ühe hetkega köiki maailma kuningriike

6 ning ütles: „Ma annan sulle meelevalla köigi nende üle ning nende hiilguse, sest see on minu kätte antud ja mina võin selle anda, kellele ma tahan.“

7 Kui sa ülistad mind, siis on see köik sinu päralt.“ 8 Jesus vastas talle: „Kirjutatud on: „Kummarda Issandat, oma Jumalat, ja teeni ainult teda!““ 9 Seejärel viis kurat Jeesuse Jeruusalemma, pani ta seisma templi katusele ja

ütles: „Kui sa oled Jumala Poeg, siis kukuta end siit alla.“

10 Sest kirjutatud on: „Sinu pärast ta käsib oma ingleid, et nad sind hoiaksid. 11 Nad kannavad sind kätet, et sa oma

jalga vastu kivi ei lõeks.““ 12 Kuid Jesus vastas talle: „On öeldud: „Ära pane Issandat, oma Jumalat, proovile!““ 13

Kui kurat oli kiusamise lõpetanud, jättis ta Jeesuse mõneks ajaks rahule.

14 Jesus tuli Vaimu väes tagasi Galileasse ja kuulds temast levis kogu ümbruskonnas.

15 Ta õpetas nende sünagoogides, ja köik tunnustasid teda.

16 Jesus suundus Naatsaretti, kus ta oli üles kasvanud, ja läks nagu tavaliselt hingamispäeval sünagoogi. Ja kui ta töösis lugema,

17 anti prohvet Jesaja raamat tema kätte. Ta avas rullraamatu ja leidis koha, kuhu oli kirjutatud:

18 „Issanda Vaim on minu peal, sellepärast on ta mind võidnud kuulutama vaestele rõõmusõnumit. Ta on läkitanud mind kuulutama vangidele

vabaksaskmist ja pimedatele nägemist, laskma vabadusse rõhutuid,

19 kuulutama Issanda meelepärast aastat.“ 20 Ja keeranud rullraamatu kokku, andis Jesus selle sünagoogi teenri kätte ja istus maha. Nüüd vaatasid sünagoogis köik teda üksisilmi.

21 Ta hakkas neile rääkima: „Täna on see kirjakoht teie kuuldes täide läinud.“ 22 Köik tunnustasid teda ja imestasid, et tema suust tulid sellised armulikud

sõnad, ning ütlesid: „Eks tema ole Joosepi poeg?“ 23 Kuid ta sõnas neile: „Kindlasti te toletate mulle meelde vanasõna

„Arst, aita iseennast!“. Ja ütlete: „Tee seda ka siin, oma kodukohas, mida oleme kuulnud sündivat Kapernaumas!““

24 Jesus jätkas: „Tõesti, ma ütlen teile: ükski prohvet ei ole tunnustatud oma kodukohas.

25 Kuid tõepoolest, ma kinnitan teile, palju lesknaisi oli lisraelis Eelija päevil, kui

taevas oli suletud kolm aastat ja kuus kuud, nii et kogu maale

tuli suur nälg. 26 Ometi ei saadetud Eelijat kellegi juurde nende hulgast, vaid Sareptasse Siidonimaal ühe lesknaise juurde. 27 Ja palju pidalitõbiseid oli lisraelis prohvet Eliisa ajal, kuid keegi neist ei saanud puhtaks, vaid hoopis süürlane Naaman.“ 28 Seda kuuldes läksid raevu köik sünagoogis viibijad, 29 töösid püsti ja kihutasid Jeesuse linnast välja. Nad viisid ta üles mäeseljale, mille peale oli ehitatud nende linn, et teda järsakust alla töugata. 30 Ent Jesus kõndis rahvahulgast läbi ja läks oma teed. 31 Jesus läks alla Kapernauma Galilea linna. Ta õpetas seal hingamispäeviti 32 ja nad olid vapustatud tema õpetusest, sest tema sõnadel oli meelevaeld. 33 Sünagoogis oli mees, kellel oli kuri vaim. See kisendas valju häältega: 34 „Mine minema! Mis on meil asja sinuga, Naatsareti Jeesus? Kas sa oled tulnud meid hävitama? Ma tean küll, kes sa oled – Jumala Püha!“ 35 Jesus sõitles teda: „Jää vait ja mine temast välja!“ Siis kuri vaim paiskas mehe nende keskele maha ja läks temast välja ega teinud talle midagi viga. 36 Ühtäkki olid köik hämmastunud ja ärevil ning rääkisid omavahel: „Mida see veel tähendab? Ta käsutab meelevalla ja väega rüvedaid vaime, ja need lähevadki välja!“ 37 Kuulds temast levis kogu ümbruskonnas. 38 Aga Jesus töösis, lahkus sünagoogist ja tuli Siimoni majja. Siimoni ämm oli körges palavikus, ja nad palusid Jeesust teda aidata. 39 Jesus astus ta peatsi juurde, sõitles palavikku ning see lahkus temast. Naine töösis otsekohe üles ja kattis neile laua. 40 Päikeseloojangul toodi köik need, kellel olid mitmesugused haigused, Jeesuse juurde. Ta pani oma käed neist igaühe peale ja tegi nad terveks. 41 Ka kurjad vaimud läksid paljudest välja, ise kisendades: „Sina oled Jumala Poeg!“ Jesus sõitles kurje vaime ja keelas neil rääkida, sest nad teadsid, et tema on Messias. 42 Päeva hakul Jesus väljus ja läks tühermaale. Inimesed otsisid teda, ja kui nad tema juurde jõudsid, püüdsid nad teda kinni pidada, et ta nende juurest ära ei läheks. 43 Aga tema ütles neile: „Ma pean ka teistele linnadele kuulutama evangeeliumi Jumala riigist, sest selleks on mind läkitatud.“ 44 Ja ta jätkas kuulutamist Juudamaa sünagoogides.

5 Kord, kui Jesus seisis Genneesareti järve ääres, kogunes rahvas tema ümber ja kuulas Jumala sõna. 2 Ta nägi kaht paati kaldaserval, mille olid sinna jätnud kalamehed, kes ise vörke pesid. 3 Ta astus paati, mis kuulus Siimonile, ja palus teda kaldast pisut eemale sõuda. Ning ta istus ja õpetas rahvast paadist. 4 Kui ta lõpetas könelemise, sõnas ta Siimonile: „Sõua sügavasse vette, lase oma võrgud sisse ja vaata, kas näkkab!“ 5 Siimon vastas talle: „Õpetaja,

me oleme terve öö rüganud ega ole midagi saanud! Aga sinu sõna peale ma lasen võrgud vette.“ 6 Kui nad olid seda teinud, said nad nii suure hulga kalu, et nende võrgud rebenesid. 7 Nad viipasid oma kaasosanikele teises paadis, et nad tuleksid neile appi. Nad tulid ja täitsid mõlemad paadid, nii et need hakkasid vajuma. 8 Kui Siimon Peetrus seda nägi, langes ta Jeesuse jalge ette ja ütles: „Mine minu juurest ära, Issand, sest ma olen patune mees!“ 9 Sest tema ja kõik ta kaaslased olid hämmastunud kalasaagist, mis nad olid püüdnud, 10 ja samamoodi olid Sebedeuse pojad Johannes ja Jaakobus, kes olid Siimoni kaasosanikud. Jeesus ütles Siimonile: „Ära karda! Nüüdsest peale hakkad sa püüdma inimesi!“ 11 Ja nii nad tömbasid paadid kaldale, jätsid kõik maha ja järgnesid talle. 12 Kui Jeesus viibis ühes linnas, tuli nende lähedale pidalitõbina mees. Jeesust nähes langes ta silmili maha ja anus teda: „Issand, kui sa tahad, siis sa võid mu puhtaks teha!“ 13 Jeesus sirutas käe, puudutas teda ja ütles: „Ma tahan, saa puhtaksi!“ Kohe lahkus pidalitõbi mehest. 14 Jeesus keelas teda juhtunust kellelegi rääkimast ja ütles: „Mine, näita ennast preestrile ja ohverda puhtaksaamise eest, mis Mooses on käskinud, neile tunnistuseks!“ 15 Ent sõnum Jeesusest levis seda enam ning suur rahvahulk tuli kokku teda kuulama ja oma haigustest terveks saama. 16 Kuid Jeesus tömbus tihti üksildastesse paikadesse palvetama. 17 Ühel päeval oli Jeesus õpetamas ja seal istusid ka variserid ja kirjatundjad. Nad olid tulnud igast Galilea ja Juudamaa küllast ning Jeruualemast. Ja Issanda vägi oli Jeesuse peal haigete tervendamiseks. 18 Mõned mehed kandsid magamisasemel halvatut ja püüdsid teda viia majja, et Jeesuse ette asetada. 19 Ja kui nad rahvahulga pärast ei leidnud selleks võimalust, läksid nad üles katusele, võtsid ära osa katusekive ning lasksid ta asemel alla rahva keskele otse Jeesuse ette. 20 Nende usku nähes ütles Jeesus: „Sõber, sinu patud on sulle andeks antud!“ 21 Seepeale mõtlesid kirjatundjad ja variserid: „Kes see selline küll on, kes räägib Jumalat teotades? Kes muu saab patte andeks anda kui vaid Jumal üksi?“ 22 Jeesus teadis, mida nad mõtlesid, ja küsis: „Miks te mõtlete selliseid asju oma südames? 23 Kumb on kergem, kas öelda „Sinu patud on sulle andeks antud“ või „Tõuse üles ja kõnni“? 24 Aga teadke, et Inimese Pojal on meelevalд patte andeks anda maa peal.“Ta sõnas halvatule: „Sulle ma ütlen: tõuse üles, võta oma ase ja mine koju!“ 25 Kohe töoris mees üles nende nähes, võttis oma magamisaseme ja läks koju Jumalat ülistades. 26 Kõiki valdas hämmastus ja nad ülistasid Jumalat. Aukartlikult ütlesid nad: „Me oleme täna imelisi asju näinud!“ 27 Pärast seda läks Jeesus välja ja

nägi maksukogujat, nimega Leevi, istumas maksukoguja pingil. Jeesus ütles talle: „Järgne mulle!“ 28 Ja Leevi töoris, jättis kõik maha ja järgnes talle. 29 Leevi tegi Jeesusele oma kodus suure pidusöögi. Lauas oli nendega koos palju maksukogujaid ja hulk teisigi. 30 Variserid ja kirjatundjad, kes nende hulka kuulusid, pahandasid Jeesuse jüngritega: „Miks te sööte ja joote koos maksukogujate ja patustega?“ 31 Jeesus vastas neile: „Arsti ei vaja terved, vaid haiged. 32 Ma ei ole tulnud kutsuma õigeid, vaid patuseid meeleparandusele.“ 33 Nemad aga ütlesid Jeesusele: „Johannese jüngrid paastuvad sageli ja palvetavad, samuti ka variseride jüngrid, kuid sinu omad söövad ja joovad!“ 34 Jeesus vastas neile: „Kas te saate peigmehe sõpru panna paastuma ajal, kui peigmees on nendega? 35 Tuleb aeg, mil peigmees võetakse neilt ära, küll nad siis paastuvad.“ 36 Ta rääkis neile ka selle tähendamissõna: „Keegi ei rebi tüki uue rõiva küljest, et paigata vana, muidu see kärstab ka uue katki ning paik uue küljest ei sobi vanale rõivale. 37 Ja keegi ei vala värsket veini vanadesse nahklähkritesse, muidu värske vein rebestab lähkrid lõhki ja voolab maha ning lähkrid muutuvad kölbmatuks. 38 Värske vein tuleb valada ikka uutesse lähkritesse. 39 Ja keegi, kes on joonud vana veini, ei soovi uut, vaid ütleb: „Vana on parem!“

6 Ühel hingamispäeval, kui Jeesus läks läbi viljapöldude, katkusid ta jüngrid viljapäid, hõõrusid neid käte vahel ja sõid. 2 Ent mõned variserid küsisid: „Miks te teete seda, mida ei tohi teha hingamispäeval?“ 3 Jeesus vastas neile: „Kas te ei ole lugenud, mida tegi Taavet, kui temal ja ta kaaslastel oli nälgi? 4 Kuidas ta läks Jumala kotta ja võttis ohvrileibu, sõi ja andis oma meestele, ehkki neid ei ole lubatud süüa kellelegi peale preestrite?“ 5 Jeesus ütles neile: „Inimese Poeg on hingamispäeva Issand!“ 6 Ühel teisel hingamispäeval, kui Jeesus oli läinud sünagoogi ja õpetas, juhtus seal olema mees, kelle parem käsi oli kärbunud. 7 Kirjatundjad ja variserid otsisid põhjust, et Jeesust süüdistada, ja nõnda nad jälgisid, kas ta tervendab hingamispäeval. 8 Jeesus teadis nende mõtteid. Ta lausus mehele, kellel oli kärbunud käsi: „Tõuse püsti ja seisla meie ette!“ Ta töoris ja jäi seisma. 9 Jeesus ütles neile: „Ma küsin teilt, mida on hingamispäeval lubatud teha: head või halba, päästa elu või see hävitada?“ 10 Ta vaatas neist igaühele otsa ja ütles mehele: „Siruta oma käsi!“ Mees tegi seda ja ta käsi sai täiesti terveks. 11 Kirjatundjad ja variserid läksid aga raevu ja hakkasid arutama, mida nad võiksid Jeesusele teha. 12 Mõni aeg hiljem läks Jeesus mäele palvetama ja veetis kogu öö Jumalat paludes. 13 Päeva saabudes kutsus ta jüngrid enese juurde ja valis nende

hulgast kaksteist, keda ta määras ka apostliteks. Need olid: **14** Siimon, keda ta nimetas Peetruseks, tema vend Andreas, Jaakobus, Johannes, Filippus, Bartolomeus, **15** Matteus, Toomas, Jaakobus, Alfeuse poeg, Siimon, keda kutsutakse Selooteseks, **16** Juudas, Jaakobuse poeg, ja Juudas Iskariot, kes sai äraandjaks. **17** Kui Jeesus oli tulnud nendega koos mäelt alla, peatus ta tasases paigas. Seal oli suur hulk tema jüngreid ja arvukalt rahvast kogu Juudamaalt, Jeruusalemmast ning Tüürose ja Siidoni rannikualalt, **18** kes olid tulnud teda kuulama ja oma haigustest terveks saama. Paranesid ka rüvedatest vaimudest piinatud inimesed. **19** Kõik püüdsid teda puudutada, sest temast tuli vägi välja ja see tervendas neid kõiki. **20** Jeesus vaatas oma jüngrite poole ja ütles: „Õnnistatud olete teie, kes te olete vaesed, sest teie päralt on Jumala riik! **21** Õnnistatud olete teie, kes te praegu nälgite, sest teid toidetakse! Õnnistatud olete teie, kes te praegu nutate, sest teie saate naerda! **22** Õnnistatud olete teie, kui inimesed teid vihkavad ja teid endi hulgast välja heidavad, kui nad teid teotavad ja teie nime põlgavad Inimese Poja pärist! **23** Olge rõomsad sel päeval ja hüpake, sest teie tasu on suur taevas! Just samuti tegid nende esivanemad prohveteitega. **24** Ent häda teile, kes te olete rikkad, sest teil on lohutus juba käes! **25** Häda teile, kes te praegu olete hästi toidetud, sest teie saate veel nälgida! Häda teile, kes te praegu naerate, sest teie saate leinata ja nutta! **26** Häda teile, kui kõik inimesed räägivad teist hästi, sest samuti tegid ju nende esivanemad valeprohveteite! **27** Kuid ma ütlen teile, kes kuulete: armastage oma vaenlasi, tehke head neile, kes teid vihkavad. **28** Õnnistage neid, kes teid neavad, palvetage nende eest, kes teid laimavad. **29** Kui keegi lõob sind ühele põsele, pööra tema poole ka teine, ja kui keegi võtab sinult kuue, sellele ära keela ka särki! **30** Anna igaühele, kes sinult küsib, ja kes võtab sinu oma, sellelt ära nõua tagasi! **31** Tehke teistele seda, mida soovite, et nad ka teile teeksid! **32** Kui te armastate neid, kes teid armastavad, mis kasu te sellest ootate? Isegi patused armastavad neid, kes neid armastavad. **33** Ja kui te teete head neile, kes teile head teevald, mis tunnustust te selle eest ootate? Isegi patused teevald sedasama. **34** Kui te laenate neile, kellelt te loodate tagasi saada, mis tunnustust te selle eest ootate? Ka patused laenavad patustele, et nad samavõrra tagasi saaksid. **35** Armastage oma vaenlasi, tehke head ja laenake neile ilma midagi tagasi lootmata. Siis on teie tasu suur ja te olete Kõigekõrgema lapsed, sest tema on hea tänamatute ja kurjade vastu! **36** Olge armulised, nagu teie Isa on armuline! **37** Ärge mõistke kohut, ja ka teie üle ei mõisteta hukka! Ärge mõistke hukka, ja ka teid ei

mõisteta hukka! Andke andeks, ja teile antakse andeks! **38** Andke, ja teile antakse – hea, tihehaks vajutatud, kokku raputatud, kuhjaga mõõt antakse teie rüppé. Selle mõõduga, millega teie mõõdate, mõõdetakse teile tagasi.“ **39** Ta rääkis neile ka tähendamissõna: „Kas pime saab juhtida pimedat? Eks nad mõlemad kuku auku? **40** Ei ole jünger õpetajast üle, kuid iga väljaõpppe saanu on nagu tema õpetaja. **41** Miks sa näed pindu oma venna silmas, aga palki enda silmas ei märka? **42** Kuidas sa võid oma vennale öelda: „Vend, lase ma tömban välja pinnu sinu silmast!“ ja ise ei näe palki oma silmas? Silmakirjatseja, tömba esmalt palk oma silmast välja, ja siis sa näed ka pindu oma venna silmast välja tömmata! **43** Ükski hea puu ei kanna halba vilja, ega halb puu head. **44** Iga puud tuntakse tema viljast. Viigimarju ei korjata kibuvitstelt ega koguta viinamarjakobaraid ohakait. **45** Hea inimene toob välja head oma südame heast tagavarast ja kuri inimene toob kurjusest välja kurja. Sest ta suu räägib sellest, mida ta süda on täis. **46** Aga miks te mind hüüate: „Issand, Issand!“ ega tee, mida ma ütlén? **47** Ma näitan teile, milline on inimene, kes minu juurde tulles kuuleb mu sõnu ja teeb nende järgi. **48** Ta on inimese sarnane, kes maja ehitades kaevas sügavale ja ladus alusmüüri kaljule. Kui tuli üleujutus, sööstis tulvavesi vastu maja, kuid ei suutnud seda köigutada, sest see oli ehitatud hästi. **49** Aga kes kuuleb ega tee, see on inimese sarnane, kes ehitas maja maapinnale ilma alusmüürita. Tulvavesi sööstis vastu maja ja see varises kokku ning hävis täielikult.“

7 Kui Jeesus oli kõnelenud kõike seda teda kuulanud rahvale, läks ta Kapernauma. **2** Ühe sadakonna ülema sulane oli haige ja suremas. Sadakonna ülem hindas oma sulast väga **3** ning, kuulnud Jeesusest, läkitas ta juutide vanemad tema juurde palvega, et Jeesus tuleks ja teeks terveks tema sulase. **4** Nad tulid Jeesuse juurde ja palusid teda tungivalt: „See mees väärib sinu abi, **5** sest ta armastab meie rahvast. Ta on ehitanut meile ka sünagoogi.“ **6** Ja Jeesus läks nendega kaasa. Ta ei olnud enam kuiigi kaugel sellest majast, kui sadakonna ülem saatis oma söbrad talle ütlema: „Issand, ära tee enesele rohkem tüli, sest ma ei ole väär, et sina minu katuse alla tuled! **7** Seepärast ma ei ole ka ennast arvanud väär sinu juurde tulema. Anna vaid kask ja mu teener paraneb! **8** Mina ise olen ju samuti võimu alla seatud ja minule alluvad sõdurid. Kui ma ütlen ühele neist: „Mine!“, siis ta läheb. Ma ütlen teisele: „Tule!“ ja ta tuleb. Ma ütlen oma teenriile: „Tee seda!“ ja teeb.“ **9** Seda kuuldes Jeesus imestas ta üle, ja pöördudes rahvahulga poole, kes käis temaga kaasas, sõnas: „Ma ütlen teile, isegi lisraelis ei

ole ma leidnud nii suurt usku!“ 10 Ja kui saadikud majja tagasi pöördusid, leidsid nad sulase tervena. 11 Mõni aeg hiljem läks Jeesus Naini linna ning temaga läksid kaasa ta jüngrid ja suur rahvahulk. 12 Aga kui ta linnavärvale lähenes, kanti sealts välja surnut. See oli ema ainus poeg, ja ema oli lesk. Teda saatis suur hulk linnarahvast. 13 Kui Issand nägi ema, siis tal hakkas temast kahju ja ta ütles: „Ära nuta!“ 14 Ta astus ligi, puudutas surnuraami, ning kandjad jäid seisma. Jeesus ütles: „Noormees, ma ütlen sulle, töuse üles!“ 15 Surnu töüsist istuli ja hakkas rääkima. Jeesus andis poja ta emale. 16 Neid kõiki täitis aukartus ja nad ülistasid Jumalat. Nad ütlesid: „Meie seas on töusnud suur prohvet!“ ja „Jumal on tulnud aitama oma rahvast!“ 17 Ja jutt Jeesusest levis kogu Juudamaal ja selle ümbruskonnas. 18 Kõigest sellest jutustasid Johannesele tema jüngrid. Ja Johannes kutsus kaks oma jüngritest enda jurdre 19 ja saatis nad Issanda käest küsimä: „Kas sina oled see, kes pidi tulema, või me peame ootama kedagi teist?“ 20 Mehed tulid Jeesuse jurdre ja ütlesid: „Ristiija Johannes läkitas meid sinu käest küsimä, kas sina oled see, kes pidi tulema, või me peame ootama kedagi teist?“ 21 Samal tunnil tegi Jeesus paljud terveks haigustest, vaevadest ja kurjadest vaimudest ning paljudele pimedatele andis nägemise. 22 Ja Jeesus vastas neile: „Minge ja teatage Johannesele, mida te olete näinud ja kuulnud: pimedad saavad nägijaks, jalust vigased könnivad, pidalitöbised saavad puhtaks, kurdid kuulevad, surnud ärkavad üles, vaestele kuulutatakse evangeeliumi 23 ning õnnistatud on igaüks, kes minu päras ei paahanda.“ 24 Kui Johannese saadikud olid ära läinud, hakkas Jeesus rahvale rääkima Johannese: „Mida te käsite körbes vaatamas? Kas tuules köikuvalt kõrt? 25 Või mida te tahtsite välja minnes näha? Kas peenetes rõivastes meest? Need, kes kannavad kalleid rõivaid ja elavad toretsemises, on kuningakodades. 26 Mida te siis tahtsite näha? Kas prohvetit? Jah, ma ütlen teile, palju enam kui prohvetit! 27 Tema on see, kellega on kirjutatud: „Vaata, ma saadan sinu ees oma saadiku, kes valmistab sinu tee su ees!“ 28 Ma ütlen teile, ei ole naisest sündinute seas keegi suurem kui Johannes, ent vähim Jumala riigis on temast suurem. 29 Kogu rahvas, kes teda kuulis, ja isegi maksukogujad tunnistasid, et Jumala tee on õige, ning lasid endid ristida Johannese ristimisega. 30 Kuid variserid ja kirjatundjad lükkasid tagasi Jumala kavatsuse eneste kohta sellega, et ei lasknud Johannesel ennast ristida. 31 Kellega ma võiks inõrrelda selle sugupõlve inimesi? Kelle sarnased nad on? 32 Nad on laste sarnased, kes turuplastil istuvad ja üksteisele nõnda hõikavad: „Meie mängisime teile vilepilli, aga teie ei

tantsinud! Meie itkesime kurvalt, aga teie ei nutnud!“ 33 Sest Ristiija Johannes tuli, ta ei söö leiba ega joo veini, ja teie ütlete: „Tal on kuri vaim!“ 34 Inimese Poeg on tulnud, sööb ja joob, ning siis te ütlete: „Vaadake, see inimene on õgard ja joodik, maksukogujate ja patuste sõber!“ 35 Kuid tarkust kinnitavad kõik tema lapsed.“ 36 Üks variseridest kutsus Jeesuse enda jurdre sööma. Ta läks variseri koju ja istus lauda. 37 Linnas oli keegi naine, kes elas patust elu. Kui ta sai teada, et Jeesus istub variseri majas lauas, tuli naine sinna alabasternous lõhnasalviga. 38 Ta astus Jeesuse taha ta jalgade jurdre, niisutas nuttes tema jalgu pisaratega ja kuivatas neid oma juustega, suudles ta jalgu ja võidis neid lõhnasalviga. 39 Kui variser, kes oli Jeesuse külla kutsunud, seda nägi, mõtles ta endamisi: „Kui ta oleks prohvet, siis ta taipaks, missugune naine see on, kes teda puudutab, et see naine on patune.“ 40 Kuid Jeesus ütles talle: „Siimon, mul on sulle midagi öelda!“ „Räägi, Õpetaja!“ vastas ta. 41 „Ühel rahalaenajal oli kaks võlglast. Üks neist oli võlgu viissada teenarit, teine viiskümmend. 42 Kuna neil ei olnud raha talle tagasi maksta, siis ta kustutas nende mõlema võla. Kumb neist nüüd teda rohkem armastab?“ 43 Siimon vastas: „Ma arvan, et see, kelle võlg oli suurem.“ Jeesus ütles talle: „Sa arvasid õigesti.“ 44 Pöördudes naise poole, lausus ta Siimonile: „Kas sa näed seda naist? Ma tulin sinu majja. Sina ei andnud mu jalgade pesuks vett, kuid tema on oma pisaratega mu jalgu niisutanud ja juustega kuivatanud. 45 Sina ei suudelnud mind tertituseks, kuid tema ei ole sellest ajast peale, kui ta sisse astus, lakanud mu jalgu suudlemast. 46 Sina ei võidnud mu pead õliga, kuid tema on võidnud mu jalgu lõhnasalviga. 47 Seetõttu ma ütlen sulle, et tema paljud patud on talle andeks antud, nagu tema suur armastus on näidanud. Aga kellele antakse andeks pisut, see ka armastab pisut.“ 48 Ja ta ütles naisele: „Su patud on sulle andeks antud.“ 49 Lauasolijad küsisid isekeskis: „Kes see on, kes isegi patte andeks annab?“ 50 Jeesus ütles naisele: „Sinu usk on sind päästnud. Mine rahus!“

8 Pärast seda rändas Jeesus linnast linna ja külast külla, kuulutades evangeeliumi Jumala riigist. Kaksteist jüngrit olid koos temaga ja samuti mõned naised, keda ta oli vabastanud kurjadest vaimudest ja haigustest. Need olid Maarja, keda kutsutakse Magdaleenaks, kellega oli seitse kurja vaimu välja läinud; 3 Johanna, Heroodese majapidaja Kuusase naine; Susanna ja paljud teised. Need naised toetasid neid oma varaga. 4 Samal ajal kui suur rahvahulk kogunes ja paljudest linnadest Jeesuse jurdre tuli, rääkis ta neile tähendamissõna: 5 „Külvaja läks välja seemet külvama.

Külvamisel kukkus osa seemet teeveerde, selle peal tallati ja linnud sõid selle ära. **6** Osa kukkus kivisele pinnale, ja tärgates see kuivas, sest seal ei olnud niiskust. **7** Osa seemet kukkus ohakate sekka, ja kasvavad ohakad lämmatasid selle. **8** Aga osa kukkus heasse mulda ja kandis saaki sada korda rohkem kui külvati. „Kui ta oli seda öelnud, hüüdis Jeesus: „Kellel kõrvad on, see kuulgu!“ **9** Jeesuse jüngrid küsisid temalt, kuidas seda tähendamissõna mõista. **10** Jeesus ütles: „Teile on antud teada Jumala riigi saladusi, aga teistele räägitakse tähendamissõnades, et nad „vaadates ei näeks ja kuuldes ei mõistaks.“ **11** Tähendamissõna tuleb mõista nii: seeme on Jumala sõna. **12** Teeveered on need, kes kuulevad, aga siis tuleb kurat ja võtab sõna ära nende südamest, et nad ei usuks ega pääseks. **13** Kivisele pinnale külvatud on need, kes kuuldes võtavad sõna rõõmuga vastu, kuid neil ei ole juurt. Nad usuvad lühikest aega, aga katsumuste ajal nad langevad ära. **14** Ohakatesse kukkunud seeme on aga need, kes küll kuulevad, kuid siis lämmatavad neid elumured, rikkus ja naudingud ning nad ei saa küpseks. **15** Kuid heas mullas seeme on need, kellel on üllas ja hea süda, kes sõna kuuldes seda hoiaavad ning kannatlikkuses vilja kannavad. **16** Mitte keegi, kes on süüdanud lambi, ei kata seda savipotiga ega pane seda ka voodi alla, vaid paneb selle lambjalale, et sisenejad näeksid valgust. **17** Sest ei ole midagi varjatut, mis ei tuleks ilmsiks, ega midagi salajast, mis ei saaks teatavaks ega tehtaks avalikuks. **18** Seetõttu kaaluge hoolikalt, kuidas te kuulate! Kellel on, sellele antakse, ja kellel ei ole, sellelt võetakse ära seogi, mida ta arvab enesel olevat.“ **19** Jeesuse juurde tulid ta ema ja vennad, kuid ei saanud temaga rahvahulga töötu kokku. **20** Keegi ütles talle: „Su ema ja vennad seisavad väljas ja tahavad sind näha.“ **21** Ta vastas: „Minu ema ja mu vennad on need, kes Jumala sõna kuulevad ja selle järgi teeavad.“ **22** Ühel päeval ütles Jeesus oma jüngritele: „Söidame üle järve teisele kaldale.“ Nii nad astusid paati ja asusid teelee. **23** Purjetamise ajal jäi ta magama. Kuid järel töüs raju, paat läks vett täis ja nad olid suures ohus. **24** Jüngrid läksid ta juurde, öeldes: „Õpetaja, Õpetaja, me upume!“ Ta ärkas üles, söitles tuult ja mässavaid laineid. Torm vaibus ja kõik oli rahulik. **25** Jeesus küsis jüngritelt: „Kus on teie usk?“ Nemad loid kartma ja küsisid üksteiselt imestades: „Kes see mees küll on, et ta käsutab isegi tuuli ja vett ning need kuuletuvald talle?“ **26** Nad purjetasid gerasalaste maale, mis on Galileast teisel pool järve. **27** Kui Jeesus maale astus, oli tal vastas kurjast vaimust vaevatud mees, kes oli tulnud linnast. See mees ei kandnud ammu enam rõivaid ega elanud majas, vaid haudades. **28** Jeesust

nähes hakkas ta karjuma, langes tema jalge ette maha ja kisendas: „Mida sa minust tahad, Jeesus, Kõigekõrgema Jumala Poeg? Ma anun sind, ära piina mind!“ **29** Jeesus oli ju käskinud rüvedal vaimul mehest välja minna. See oli teda palju kordi oma valdusse haaranud. Ja kuigi teda oli kätest ja jalgadest aheldatud ning valve all hoitud, oli ta ahelad katki rebinud ning kuri vaim oli teda kihutanud tühermaale. **30** „Mis su nimi on?“ küsis Jeesus. Mees vastas: „Leegion.“ Sest temasse oli läinud palju kurje vaime. **31** Need palusid Jeesust korduvalt, et ta ei käsiks neid sügavikku minna. (*Abyssos* **g12**) **32** Aga seal oli suur seakari mäe peal söömas. Kurjad vaimud palusid teda, et ta lubaks neil minna sigadeisse, ja Jeesus lubas. **33** Kui nad olid mehest väljunud, läksid nad sigadesse ning kari tormas järsakust alla järve ja uppus. **34** Kui karjused nägid, mis oli sündinud, põgenesid nad ja jutustasid sellest linnas ja maal. **35** Inimesed tulid vaatama, mis oli juhtunud. Kui nad jöudsid Jeesuse juurde ja leidsid mehe, kellest kurjad vaimud olid välja läinud, rövastatult ja selge aruga Jeesuse jalge ees istumas, loid nad kartma. **36** Pealtnägijad kirjeldasid neile, kuidas kurjast vaimust vaevatu oli terveks tehtud. **37** Kõik gerasalaste piirkonna elanikud palusid Jeesust, et ta lahuks nende juurest, sest suur hirm valdas neid. Jeesus astus siis paati ning pöördus tagasi. **38** Aga mees, kellest kurjad vaimud olid välja läinud,anus Jeesust, et ta võiks minna koos temaga. Kuid Jeesus saatis ta minema, öeldes: **39** „Mine tagasi oma koju ja räägi, kui palju Jumal sinu heaks on teinud.“ Siis mees läks ja kuulutas kogu linnas, mida Jeesus oli talle teinud. **40** Kui nüüd Jeesus tagasi jöudis, võttis teda vastu rahvahulk, sest nad kõik ootasid teda. **41** Sinna tuli mees, nimega Jairus, kes oli sünagoogi ülem. Ta langes Jeesuse jalge ette ning palus teda tulla oma koju. **42** Sest ta ainus laps, umbes kaheteistkümnääastane tütar, oli suremas. Kui Jeesus oli teel sinna, pressis rahvas talle peale. **43** Nende hulgas oli naine, kes oli kannatanud kaksteist aastat verejooksu. Ta oli arstide peale kulutanud kogu oma vara, kuid keegi ei olnud suutnud teda terveks teha. **44** See naine läks Jeesuse selja taha ja puudutas ta kuue serva. Otsekohe verejooks lakkas. **45** Jeesus küsis: „Kes puudutas mind?“ Kui kõik eitasid, ütles Peetrus: „Õpetaja, rahvas tungleb ja pressib sulle peale.“ **46** Ent Jeesus ütles: „Keegi puudutas mind, sest ma tundsin väge enesest välja minevat.“ **47** Kui naine nägi, et ta ei saa tähelepandamatuks jäädä, tuli ta värisedes ja langes Jeesuse jalge ette. Ja ta jutustas kogu rahva ees, miks ta oli Jeesust puudutanud ja kuidas ta otsekohe oli terveks saanud. **48** Jeesus ütles naisele: „Tütar, sinu usk on sind terveks teinud, mine rahus!“ **49** Kui Jeesus alles rääkis, tuli

keegi sünagoogi ülema majast ja ütles: „Su tütar on surnud. Ära tüilita enam Õpetajat!“ 50 Seda kuuldes ütles Jeesus Jairusele: „Ära karda! Usu ainult, ja ta saab terveks!“ 51 Jairuse majja jöudes ei lubanud ta kedagi endaga koos sisse tulla peale Peetruse, Johannese, Jaakobuse ning lapse isa ja ema. 52 Kõik inimesed nutsid ja halasid, kuid Jeesus ütles: „Ärge nutke! Ta ei ole surnud, vaid magab!“ 53 Ja nad naersid tema üle, sest nad teadsid, et tüdruk on surnud. 54 Kuid Jeesus võttis ta käest kinni ja hüüdis: „Lapsuke, tõuse üles!“ 55 Ja vaim pöördus tüdrukusse tagasi ja ta töösis kohe üles ning Jeesus käskis talle süüa anda. 56 Tüdruku vanemad olid hämmastunud, kuid Jeesus keelas neid kellelegi kõnelemast, mis oli sündinud.

9 Kutsunud kokku kaksteist jüngrit, andis Jeesus neile väe ja meelevalla välja ajada kurje vaime ja ravida haigusi 2 ning läkitas nad kuulutama Jumala riiki ja tervendama haigeid. 3 Ta ütles neile: „Ärge võtke midagi teele kaasa, ei keppi ega reisipauna ega leiba ega raha ega teist särki! 4 Kuhu majja te ka sisse astute, sinna jäädge, kuni te linnast lahkute. 5 Kus teid vastu ei võeta, sellest linnast lahkuge ja raputage selle koha tolm oma jalgelt maha tunnistuseks nende vastu!“ 6 Nad asusid teele ja käisid külast külla, kuulutasid evangeeliumi ja tegid haigeid terveks köikjal. 7 Nelivürst Heroodes sai kuulda köigest toimunust ja oli kimbatuses, sest mõned ütlesid, et Johannes on üles äratatud surnuist, 8 teised aga, et Eelija on ilmunud ja kolmandad, et keegi muistsetest prohvetitest on üles töusnud! 9 Kuid Heroodes ütles: „Johannese pea lasksin ma maha raiuda. Kes on aga siis see, kellest ma kuulen sääraseid asju?“ Ja ta püüdis Jeesust näha saada. 10 Kui apostlid pöördusid tagasi, jutustasid nad Jeesusele, mida nad olik teinud. Jeesus võttis nad kaasa ja eraldus koos nendega linna, mida kutsuti Betsaidaks. 11 Aga kui rahvas sellest teada sai, järgnesid nad talle. Jeesus võttis nad vastu ning rääkis neile Jumala riigist ja tervendas need, kes tervendamist vajasid. 12 Päev hakkas öhtusse jöudma ja ta juurde astusid kaksteist jüngrit ja ütlesid: „Saada rahvas minema, et nad läheksid ümberkaudsetesse linnadesse ja asulatesse toitu ja öömaja otsima, sest me oleme siin inimtühjas paigas.“ 13 Kuid Jeesus ütles neile: „Andke teie neile midagi süüa!“ Nad vastasid: „Meil ei ole rohkem kui viis leiba ja kaks kala, kui me just ei lähe ega osta toitu kogu sellele rahvale.“ 14 Seal oli umbes viis tuhat meest. Siis ütles Jeesus oma jüngritele: „Seadke nad istuma gruppidesse umbes viiekünnine kaupa.“ 15 Jüngrid tegid nõnda ja kõik istusid maha. 16 Jeesus võttis need viis leiba ja kaks kala, vaatas üles taevasse,

õnnistas neid ja murdis ning andis jüngrite kätte rahvale jagamiseks. 17 Nad soid ja köökide köhud said täis. Ja neist üle jääenud palukesid korjati kokku kaksteist korvitait. 18 Kord, kui Jeesus oli üks palvetamas ja ta jüngrid olid temaga, küsis ta neilt: „Kelle ütlevald inimesed mind olevat?“ 19 Nad vastasid talle: „Mõned ütlevald Ristija Johannese, mõned Eelija ja mõned kellegi muistsetest prohvetitest, kes on üles töusnud.“ 20 Jeesus küsis neilt: „Aga teie? Kelle teie ütlete mind olevat?“ Peetrus vastas: „Jumala Messia!“ 21 Aga Jeesus hoiatas neid ja keelas sellest kellelegi rääkimast. 22 Ja ta ütles: „Inimese Poeg hüljatakse ning ta peab palju kannatama rahvavanhate, ülempreestrate ja kirjatundjate käes; ta tapetakse ning kolmandal päeval äratatakse üles.“ 23 Jeesus ütles köikidele: „Kui keegi tahab olla minu jünger, siis ta salaku end maha ja kandku iga päev oma risti ja järgnegu mulle!“ 24 Sest kes tahab päästa oma elu, kaotab selle, kuid kes kaotab oma elu minu pärast, see päästab selle. 25 Mis kasu on inimesel, kui ta võidaks kogu maailma, oma hingele teeks aga kahju? 26 Igaüks, kes häbeneb mind ja minu sõnu, seda häbeneb ka Inimese Poeg, kui ta tuleb oma auhiilguses ning Isa ja pühade inglite auhiilguses. 27 Kuid töesti, ma ütlen teile, siin seisavad mõned, kes ei maitse surma, enne kui nad näevad Jumala riiki.“ 28 Umbes nädal pärast seda võttis Jeesus kaasa Peetruse, Johannese ja Jaakobuse ning läks üles mäele palvetama. 29 Palvetamise ajal muutus tema pale ja ta riited muutusid säravaks kui välgú valgus. 30 Ja ennäe, kaks meest, Mooses ja Eelija, kõnelesid temaga. 31 Nad ilmusid auhiilguses ja kõnelesid tema lahkumisest, mille ta pidi täide viima Jeruusalemmas. 32 Peetrus ja tema kaaslased olid väsimusest uinunud, aga kui nad ärkasid, nägid nad Jeesuse auhiilgust ja kahte meest tema juures seisvat. 33 Kui Mooses ja Eelija olid Jeesuse juurest lahkumas, ütles Peetrus: „Õpetaja, siin on meil hea olla. Teeme kolm telki: ühe sulle, ühe Moosesele ja ühe Eelijale.“ 34 Kui Peetrus kõneles, tulili pilv ja varjas neid. Jüngrid kartsid, kui pilv neid kattis. 35 Pilve seest kostis hääl: „See on minu Poeg, kelle ma olen valinud. Teda kuulake!“ 36 Kui hääl oli rääkinud, nägid nad, et Jeesus oli üksi. Jüngrid hoidsid selle enese teada ega rääkinud sel ajal kellelegi, mida nad olid näinud. 37 Järgmisel päeval, kui nad mäelt laskusid, tulili Jeesusele vastu suur rahvahulk. 38 Ja üks mees rahva hulgast kisendas: „Õpetaja, ma anun sind, vaata mu poja peale, sest ta on mu ainus laps!“ 39 Vaim haarab temast kinni ja poiss karjatab äkki. Vaim heidab ta krampidesse, nii et ta suust tuleb välja vahtu. Ta ei jäta teda peaaegu mitte kunagi ja hävitab ta. 40 Ma anusin sinu jüngreid, et nad ajaksid ta välja, aga nad ei suutnud.“ 41

Jeesus vastas: „Oh uskmatu ja rikutud sugupõlv! Kui kaua ma pean teie juures olema ja teid välja kannatama? Too oma poeg siia!“ **42** Kui poiss oli alles lähenemas, virutas kuri vaim ta krampides maha ja kägistas teda. Jeesus aga sõitles rõvedat vaimu, tegi poisi terveks ning andis isale tagasi. **43** Kõik jahmusid Jumala vägevusest. Aga kui kõik panid imeks Jeesuse tegusid, siis ütles ta oma jüngritele: **44** „Kuulake tähelepanelikult, mida ma teile ütlen – Inimese Poeg antakse inimeste kätle!“ **45** Aga nemad ei saanud aru, mida ta sellega mõtles. See oli nende eest varjatud, et nad ei saaks aru, ja nad kartsid Jeesuselt selle kohta küsida. **46** Jüngrite hulgas rõusis tüli selle üle, kes neist on suurim. **47** Kuid Jeesus, teades nende mõtteid, võttis ühe lapse, pani ta enese kõrvale seisma **48** ja ütles neile: „Kes iganes võtab sellise lapse vastu minu nimel, võtab vastu minu. Ja kes iganes võtab vastu minu, võtab vastu selle, kes mind on läkitanud. Sest kes on väikseim teie hulgas, on suurim.“ **49** Siis ütles Johannes: „Õpetaja, me nägime üht meest sinu nimel kurje vaime välja ajamas ja me keelasime teda, sest ta ei järgi meiega koos sind.“ **50** Kuid Jeesus ütles talle: „Ärge keelake teda, sest kes ei ole teie vastu, see on teie poolt!“ **51** Kui Jeesuse taevasse võtmise aeg kätle jõudis, hakkas ta otsustavalt Jeruuusalemma poole minema. **52** Ja ta saatis enese ees sõnumitoojad, kes läksid ühte samariitlaste külla tema jaoks öömaja valmis seadma. **53** Kuid kūlarahvas ei võtnud teda vastu, sest ta oli teel Jeruuusalemma. **54** Seda nähes ütlesid jüngrid Jaakobus ja Johannes: „Issand, kas sa tahad, et me käsime tulel taevast alla langeda ja nad ära hävitada?“ **55** Jeesus aga pöörduks ümber ja sõitles neid. **56** Ja ta läks koos jüngritega edasi teise külla. **57** Kui nad olid teed käimas, ütles keegi Jeesusele: „Ma järgnen sulle, kuhu sa iganes lähed!“ **58** Jeesus kostis talle: „Rebastel on urud ja lindudel pesad, aga Inimese Pojal ei ole, kuhu oma pead panna.“ **59** Ja ühele teisele ütles Jeesus: „Järgne mulle!“ Ent see vastas: „Issand, luba mul esmalt minna isa matma!“ **60** Jeesus ütles talle: „Las surnud matta ise oma surnuid, sina aga mine ja kuuluta Jumala riiki!“ **61** Ja veel keegi ütles: „Issand, ma tahan sulle järgneda, kuid luba mul esmalt jäätta hüvasti oma perega.“ **62** Kuid Jeesus vastas: „Ükski, kes on pannud käe adra külge ja siis vaatab tagasi, ei kõlba Jumala riigi teenistusse!“

10 Pärast seda määras Issand veel seitsekümmend kaks jüngrit ja saatis nad kahekaupa enda ees igasse linna ja paika, kuhu ta oli minemas. **2** Ta ütles neile: „Lõikus on suur, aga töötajaid on vähe. Seepärast paluge lõikuse Issandat, et ta saadaks töötajaid välja oma lõikusele! **3**

Minge! Ma saadan teid otsekui tallekesi huntide sekka. **4** Ärge võtke rahakott ega kotti ega sandaale ja ärge tertitage kedagi tee! **5** Kui te sisenevate majja, öelge kõigepealt: „Rahu sellele kujale!“ **6** Ja kui seal on rahulaps, jäääb teie rahu tema peale, aga kui mitte, pöördub rahu teie juurde tagasi. **7** Jääge sinna majja, sööge ja jooge kõike, mida nad teile pakuvad, sest töötajiga on oma palka väär. Ärge käige ühest majast teise! **8** Kui te lähetete linna ja teid võetakse vastu, sööge, mis teie ette pannakse. **9** Tervendage sealsetid haiged ja öelge neile: „Jumala riik on teie lähedal!“ **10** Aga kui te lähetete linna ja teid ei võeta vastu, minge linnaväljakule ja öelge: **11** „Isegi teie linna tolmu, mis on meie jalgaladel, pühime me ära teile hoiatuseks. Kuid teadke seda: Jumala riik on lähedal!“ **12** Ma ütlen teile, Soodomal läheb sel päeval kergemini kui sellel linnal. **13** Häda sulle, Korasin! Häda sulle, Betsaida! Kui Tüüroses ja Siidonis oleksid sündinud need imeteod, mis teie juures sundisid, siis oleksid nad ammugi kotiriides ja tuhas meelet parandanud. **14** Aga Tüürosel ja Siidonil läheb kohtupäeval kergemini kui teil. **15** Ja sina, Kapernaum, kas sind peaks ülendatama taevani? Sa langed alla põrgupõhja! (**Hadēs g86**) **16** Kes iganes teid kuulab, see kuulab mind, kes teid ära tõukab, see tõukab ära minu; aga kes minu ära tõukab, tõukab ära tema, kes mind läkitas. **17** Seitsekümmend kaks jüngrit saabusid tagasi rõõmsatena ja ütlesid: „Issand, isegi kurjad vaimud alluvad meile sinu nimes!“ **18** Ta vastas: „Ma nägin saatanaat kui välku taevast langemas. **19** Ma olen andnud teile meelevalla tallata madude ja skorpionite peal ja kogu vaenlase väe peal. Miski ei tee teile kahju. **20** Kuid ärge rõõmustage, et vaimud teile alistuvad, vaid rõõmustage, et teie nimed on taevasse kirja pandud!“ **21** Selsamal ajal täitus Jeesus rõõmuga Pühas Vaimus ja ütles: „Ma ülistan sind, Isa, taeva ja maa Issand, et sa selle oled pannud varjule tarkade ja arusaajate eest, kuid ilmutanud lapsmeelsetele! Jah, Isa, nõnda on see olnud sulle meelepärane. **22** Kõik on mu Isa andnud minu kätle. Keegi ei tea, kes on Poeg, kui ainult Isa, ja kes on Isa, kui vaid Poeg, ja see, kellele Poeg soovib teda ilmutada.“ **23** Ja omavahel olles Jeesus pöörduks jüngrite poole ja ütles: „Õnnistatud on silmad, mis näevad seda, mida teie näete. **24** Sest ma ütlen teile, paljud prohvetid ja kuningad tahtsid näha seda, mida teie näete, ega ole näinud, ja kuulda, mida teie kuulete, ega ole kuulnud.“ **25** Kord rõusis üks kirjatundja püst, et Jeesust proovile panna. „Õpetaja, „küsis ta, „mida ma pean tegema, et pärida igavest elu?“ (**aiōnios g166**) **26** „Mis on Seaduses kirjas?“ küsis ta. „Kuidas sa seda mõistad?“ **27** Ta vastas: „Armasta Issandat, oma Jumalat, kogu oma südamest ja kogu oma hingest ning kogu

oma jõust ja kogu oma mõistusest, ja armasta oma ligimest nagu iseennast!“ 28 „Sa oled õigesti vastanud, “vastas Jeesus. „Tee seda, ja sa jääd elama!“ 29 Aga tahtes ennast õigustada, küsis ta Jeesuselt: „Ja kes on minu ligimene?“ 30 Jeesus ütles vastuseks: „Üks mees läks Jeruusalemmast alla Jeerikosse, kui ta sattus rõövlite kätte. Nad rõövisid ta riided, peksid teda ja läksid ära, jättes ta poolsurunna maha. 31 Sama teed juhtus minema keegi preester ja meest nähes möödus temast teisel pool teed. 32 Nõndasamuti ka levit: kui ta selle kohani jõudis ja teda nägi, läks teisele poole teed. 33 Ka üks samaarlane jõudis samasse kohta, ja kui ta nägi meest, oli tal temast hale. 34 Ta läks mehe juurde, sidus tema haavad ning valas neile öli ja veini. Siis ta pani mehe oma eesli selga, viis öömajale ja hoolitses tema eest. 35 Järgmisel päeval võttis ta kaks teenarit ja andis need peremehele: „Kanna tema eest hoolt, ja kui ma tulen tagasi, hüvitam lisakulud, mida sa tema pärast tegid.“ 36 Milline neist kolmest oli sinu arvates ligimene sellele mehele, kes rõövlite kätte langes?“ 37 Kirjatundja vastas: „See, kes tema vastu armuline oli.“ Jeesus ütles: „Mine ja tee samamoodi!“ 38 Kui Jeesus ja ta jüngrid olid teel, jõudsid nad külla, kus üks naine, Marta, ta vastu võttis. 39 Tal oli õde nimega Maarja, kes istus Issanda jalge ees ja kuulas, mida ta rääkis. 40 Aga Marta oli mures köigi toimetuste pärast, mis ta pidi tegema. Ta tuli Jeesuse juurde ja küsis: „Issand, kas sa ei hooli, et mu õde jättis kogu töö ainult minu kanda? Ütle talle, et ta mind aitaks!“ 41 „Marta, Marta, “vastas Issand, „sa oled mures ja rahulolematu paljude asjade pärast, 42 kuid tarvis on vaid üht. Maarja on valinud selle, mis on parem, ja seda ei võeta temalt ära.“

11 Jeesus oli ühes paigas palvetamas. Kui ta lõpetas, ütles üks tema jüngritest talle: „Issand, õpeta meid palvetama, nii nagu Johannes õpetas oma jüngreid!“ 2 Ta ütles neile: „Kui te palvete, siis ütelge: „Isa! Pühitsetud olgu sinu nimi! Sinu riik tulgu!“ 3 Meie igapäevast leiba anna meile iga päev. 4 Anna meile andeks meie patud, nõnda nagu meie andestame igaühele, kes patustab meie vastu! Ja ära saada meid kiusatusse!“ 5 Jeesus ütles neile: „Oletame, et ühel teist on sõber, kes tuleb kesköl tema juurde ja ütleb: „Sõber, anna mulle kolm pätsi leiba, 6 sest mu sõber on reisilt tulnud minu juurde ja mul ei ole midagi talle süüa pakkuda.“ 7 Ja seesoli ja vastab: „Ära tüüta mind. Üks on juba lukus ja lapsed on minuga voodis. Ma ei saa üles tõusta ja sulle anda!“ 8 Ma ütlen teile, et kui ta ei tõuse leiba andma tema sõpruse pärast, siis teeb ta seda tema järjekindluse pärast ja annab talle nii palju, kui vaja.

9 Nii ma ütlen teile: küsige, ja teile antakse; otsige, ja te leiate; koputage uksele, ja teile avatakse! 10 Igaüks, kes palub, see saab; kes otsib, see leiab; ja kes koputab, sellele avatakse! 11 Aga missugune isa teie seast, kellegi poeg palub kala, annaks talle kala asemel mao? 12 Või kui ta küsib muna, annaks talle skorpioni? 13 Kui nüüd teie, kes te olete kurjad, oskate anda häid ande oma lastele, kui palju enam teie Isa taevas annab Püha Vaimu nendele, kes teda paluvad!“ 14 Kord ajas Jeesus välja kurja vaimu, kes oli keeletu. Kui kuri vaim oli lahkunud, hakkas tumm mees rääkima ja rahvas oli imestunud. 15 Aga mõned neist ütlesid: „Ta ajab kurje vaime välja kurjade vaimude valitseja Peltsebuli abil!“ 16 Teised panid teda aga proovile, küsides tunnustähte taevast. 17 Jeesus teadis nende mõtteid ja ütles neile: „Iga kuningriik, mis on riis lõhenenud, laastatakse, ja maja, mis on lõhenenud, hävitatakse. 18 Kui saatan on riis iseendaga, kuidas saab tema kuningriiki püsida? Teie ju ütlete, et ma ajan kurje vaime välja Peltsebuliga. 19 Kui mina peaksin kurje vaime välja ajama Peltsebuli abil, kelle abil siis teie kasvandikud neid välja ajavad? Seepärast mõistku nemad kohut teie üle! 20 Aga kui mina ajan Jumala sõrmega kurje vaime välja, siis on Jumala riik saabunud teie juurde. 21 Kui vägimees valvab täies relvastuses oma maja, on tema vara kaitstud. 22 Aga kui keegi veel tugevam teda ründab ja ta alistab, siis võtab ta ära tema relvastuse ja jagab laiali temalt saadud saagi. 23 Kes ei ole minuga, on minu vastu, ja kes ei kogu minuga, pillub laiali. 24 Kui rüve vaim väljub inimesest, hulgub ta põuastes paikades ja otsib hingamist, kuid ei leia seda. Siis ta ütleb: „Ma pöördun tagasi oma majja, kust ma ära tulin.“ 25 Tulles leiab ta selle tühjana, puhtaks pühitud ja ehitud. 26 Siis võtab ta kaasa veel seitse vaimu, kes on kurjemad kui ta ise, ning asub sinna elama. Selle inimese hilisem olukord läheb halvemaks kui varasem.“ 27 Kui Jeesus seda köike rääkis, tõstis üks naine rahva hulgas häält: „Önnistatud on ema, kes su sünnitas ja sind imetas.“ 28 Ta vastas: „Pigem on önnistatud need, kes Jumala sõna kuulevad ja sellele kuuletuval.“ 29 Aga kui rahvahulk kasvas, ütles Jeesus: „See sugupõlv on kuri. Ta nõub tunnustähte, aga talle ei anta muud kui Joona tunnustäht. 30 Nii nagu Joona sai tunnustäheks Niineve rahvale, nii on ka Inimese Poeg sellele sugupõlvele. 31 Lõunamaa kuninganna tõuseb üles kohtupäeval koos selle sugupõlvega ja mõistab ta süüdi, sest tema tuli maailma otsast kuulama Saalomoni tarkust, ja nüüd on siin keegi suurem kui Saalomon! 32 Niineve mehed astuvad kohtupäeval üles selle sugupõlve vastu ja mõistavad ta süüdi, sest nemad parandasid meett Joona kuulutuse peale, aga siin on nüüd üks, kes on suurem

kui Joona. 33 Keegi ei süüta lampi ja peida seda ära või pane vaka alla. Ta paneb selle lambjalale, et sisseastuja näeks valgust. 34 Silm onihu lamp. Kui su silm on hea, on su ihmäidetud valgusega. Aga kui see on kuri, on ihmäis pimedust. 35 Vaata siis, et valgus su sees ei oleks pimedus! 36 Seepärast, kui kogu su ihm on valgust täis ja ükski osa pole pimeduses, siis on ta sama valgusküllane nagu siis, kui lamp sind valgustaks!“ 37 Kui Jeesus oli rääkimise lõpetanud, kutsus keegi variser teda enda juurde sööma. Ta läks ja istus lauda. 38 Aga variser oli üllatunud, et Jeesus enne sööki käsi ei pesnud. 39 Issand ütles talle: „Teie, variserid, puuhastate karika ja kausi väljastpoolt, aga seestpoolt olete täidetud kadeduse ja kurjusega. 40 Te mõistmatud inimesed! Kas mitte tema, kes tegi välise, ei teinud ka sisemise? 41 Ent andke kausis olev vaestele, ja siis on teie jaoks kõik puhas! 42 Häda teile, variserid, et te annate kümnest mündist, ruudist ja igast maitsetaimest, aga te ei hooli õiglusest ja Jumala armastusest. Te peaksite tegema teist, jätmata esimest unarusse. 43 Häda teile, variserid, et te armastate tähtsaid istmeid sünagoogides ja tervitusi turuplatssidel. 44 Häda teile, et te olete kui tähistamata hauad, millel inimesed teadmata könnivad.“ 45 Üks kirjatundja vastas talle: „Õpetaja, seda öeldes sa solvad ka meid.“ 46 Jeesus aga vastas: „Häda ka teile, kirjatundjad, sest te rõhute inimesi koormatega, mida nad vaevu suudavad kanda, ja te ise ei liiguta nende aitamiseks sõrmegi! 47 Häda teile, sest te ehitate prohvetitele haudu, teie esisad on nad aga tapnud! 48 Nii te ise tunnistate, et kiidate heaks oma esisade teod. Nemad tapsid prohvetid, aga teie ehitate neile hauad. 49 Seepärast ütleb Jumal oma tarkuses: „Ma saadan neile prohvetid ja apostlid, osa neist nad tapavad ja teisi kiusavad taga.“ 50 Sellepärast vastutab see sugupõlv kõigi prohvetite vere eest, mis on valatud maailma algusest peale, 51 Aabeli verest kuni Sakarja vereni, kes tapeti altari ja templi vahel. Jah, ma ütlen teile, see sugupõlv vastutab kõige selle eest! 52 Häda teile, kirjatundjad, sest te olete ära võtnud teadmise võtme. Ise te sisse ei läinud, aga olete takistanud neid, kes tahavad minna!“ 53 Kui Jeesus seal tahkus, hakkasid variserid ja kirjatundjad talle vihaselt vastu teda küsimustega rünnates ja 54 oodates, et ta ütleks midagi, millest kinni hakata.

12 Vahepeal, kui kokku oli kogunenud mitmetuhandeline rahvahulk, nii et üksteise peal tallati, kõneles Jeesus esmalt oma jüngritele: „Olge valvel variseride juuretise pärast, mis on silmakirjalikkus! 2 Midagi ei ole varjatut, mida ei paljastataks, ega salajast, mis teatavaks ei saaks. 3 Mis

te olete pimedas öelnud, saab kuuldavaks valges, ja mida te körva sosistate salakambrites, seda kuulutatakse katustelt. 4 Ma ütlen teile, sõbrad, ärge kartke neid, kes ihm tapavad ja pärast seda ei saa midagi teha! 5 Aga ma näitan teile, keda te peate kartma: kartke teda, kellel on meeleva vald pärast tapmist heita põrgusse! Jah, ma ütlen teile, teda kartke! (Geenna g1067) 6 Kas ei müüda viit varblast kahe penni eest? Ometi pole Jumal unustanud ühtki neist. 7 Ent teie juuksekavatdk on kõik ära loetud. Ärge kartke, te olete rohkem väärat kui palju varblasi. 8 Ma ütlen teile, et igaüks, kes mind tunnistab inimeste ees, teda tunnistab ka Inimese Poeg Jumala inglite ees. 9 Aga kes mind ära salgab inimeste ees, salatakse ära ka Jumala inglite ees. 10 Igaühel, kes ütleb sõna Inimese Poja vastu, antakse andeks, aga kes teotab Püha Vaimu, sellele ei andestata. 11 Kui teid viiakse sünagoogidesse ning võimude ja valitsejate ette, siis ärge muretsege, kuidas end kaitsta või mida öelda, 12 sest sel hetkel öpetab Püha Vaim teile, mida te peate ütlema.“ 13 Keegi rahva seast ütles talle: „Õpetaja, käsi mu vennal jagada pärandus minuga!“ 14 Jeesus vastas: „Kes mind on määranud teie vahele kohtunikus või õigusemõistjaks?“ 15 Siis ta ütles neile: „Olge valvel igasuguse ahnuse pärast, sest inimese elu ei seisne tema omandi külluses.“ 16 Ja siis ta rääkis neile tähendamissõna: „Ühe rikka mehe pöld andis hea saagi. 17 Ta mõtles endamisi: „Mida ma pean tegema? Mul pole kuhugi oma saaki panna.“ 18 Ja ta ütles: „Ma teen nii: ma lõ hun maha oma aidat ja ehitan suuremad, kuhu ma kogun vilja ülejäägi. 19 Ja ma ütlen iseendale: „Sul on kõrvale pandud külluses vara paljudeks aastateks. Puhka, söö, joo ja ole rõõmus!“ 20 Aga Jumal ütles talle: „Sina rumal! Selsamal ööl võetakse sinult su elu. Aga kes saab siis selle, mis sa oled endale soetanud?“ 21 Nii on igaühega, kes kogub asju enda jaoks, kuid ei ole rikas Jumalas.“ 22 Siis Jeesus ütles jüngritele: „Seepärast ma ütlen teile, ärge muretsege oma elu pärast, mida süüa, ega ihm pärast, mida selga panna, 23 sest elu on enam kui toit ja ihm enam kui rõivad. 24 Vaadake kaarnaid – nad ei külva ega lõika, neil ei ole hoiuruumi ega aita, ometi Jumal toidab neid. Kui palju enam väärat lindudest olete teie! 25 Aga kes teie seast suudaks muretsemisega ennast ühe küünragi pikemaks teha? 26 Ja kui te seda väikest asja ei suuda, milleks siis teiste asjade pärast muretseda! 27 Vaadake, kuidas lilled kasvavad! Nad ei tööta ega ketra. Siiski ma ütlen teile, isegi Saalomoni kogu oma hilguses ei olnud riitetatud nii nagu igaüks neist. 28 Kui aga Jumal niimoodi riitetab väljal rohtu, mis täna on, aga homme heidetakse tulle, kui palju enam ta riitetab siis teid, te nõdrausulised! 29 Ärge

muretsege selle pärast, mida süüa või juua, ärge vaevake ennast sellega. 30 Sest kõigi nende asjade järel jookseb paganlik maailm, kuid teie Isa ju teab, et te seda vajate. 31 Pigem otsige tema kuningriiki, ja see kõik antakse teile samuti! 32 Ära karda, väike karjake, sest teie Isal on hea meel anda teile kuningriki! 33 Müüge enda omand ja andke tulu vaestele! Varuge enesele kulumatud kukrud ja soetage püsiv varandus taevas, kuhu varas ei tule ja mida koi ei riku. 34 Sest kus on su varandus, seal on ka su süda! 35 Olge riitetud teenimiseks ja hoidke oma lambid põlemas 36 nagu inimesed, kes ootavad isandat pulmapeolt koju. Et kui ta tuleb ja koputab, on nad otsekohes valmis talle ust avama. 37 Önnistatud on need sulased, kelle isand saabudes leiab nad ootamas. Ma kinnitan teile: ta riietab end teenimiseks, paneb nad lauda istuma ja toidab neid. 38 Önnistatud on need sulased, kelle isand leiab nad valvamas, isegi kui ta tuleb teise või kolmanda vahikorra ajal öösel. 39 Küllap te mõistate, et kui peremees teaks, millisel öötunnil varas tuleb, ei laseks ta oma majja sisse murda. 40 Ka teie olge valmis, sest Inimese Poeg tuleb tunnil, mil te ei arvagi!" 41 Peetrus küsis: „Issand, kas sa räägid seda tähendamissõna meile või kõikidele?“ 42 Issand vastas: „Kes küll on ustav ja arukas majapidaja, kelle isand seab oma sulaste üle neid õigel ajal toitma? 43 Önnistatud on sulane, kelle ta isand tulles leiab nõnda tegevat! 44 Tõesti, ma ütlen teile, ta annab tema hoolde kogu oma vara. 45 Aga kui see sulane mõtleb: „Mu isanda tulek viibib, „ning hakkab peksma teisi sulaseid ja tüdrukuid, sööma ja jooma ja purjutama, 46 siis selle sulase isand tuleb päeval, mil ta ei oota, ja tunnil, mida ta ei tea. Ta raiub sulase tükkideks ja annab talle sama koha uskmatutega. 47 See sulane, kes küll teab oma isanda tahtmist, kuid ei valmistu ega tee tema tahtmise järgi, saab palju peksa. 48 Kuid kes ei tea, aga teeb karistamist väärivaid asju, saab peksa vähem. Igaühelt, kellele on antud palju, nõutakse palju, ja kellele on usaldatud palju, sellelt küsitakse palju rohkem. 49 Tuld olen ma tulnud tooma maa peale, ja kuidas ma soovin, et see oleks juba süttinud! 50 Aga mul on vaja läbi minna ristimisest! Ja millise koorma all ma olen, kuni see on lõpetatud! 51 Kas te arvate, et ma tulin ruhu tooma maa peale? Ei, üldse mitte, vaid lahkmeelelt. 52 Nüüdsest on ühes peres viis üksteise vastu lahkmeeles: kolm kahe vastu ja kaks kolme vastu. 53 Lahkmeeles on isa poja vastu ja poeg isa vastu, ema tütre vastu ja tütar ema vastu, ämm minia vastu ja minia ämma vastu.“ 54 Jeesus ütles ka rahvahulgale: „Kui te näete pilve tõusmas läänest, ütlete kohe: „Läheb vihmales.“ Ja nii ta läheb. 55 Ja kui puuh lõunatuul, siis te üttele: „Läheb palavaks.“ Ja nõnda see

on. 56 Te silmakirjatsejad! Maa ja taeva ilmeid te teate, kuidas tõlgendada! Aga kuidas te siis praegust aega ei oska tõlgendada? 57 Miks te ise ei otsusta, mis on õige? 58 Kui sa oma vastasega lähed valitseja ette, püüa temaga ruttu teel olles ära leppida, et ta sind ei veaks kohtuniku juurde ja kohtunik ei annaks sind kohtuteenri kätte ja kohtuteener ei heidaks sind vanglasse. 59 Ma ütlen sulle, sa ei pääse seal enne, kui sa oled tagasi maksnud viimsegi veeringu.“

13 Samal ajal olid seal mõned, kes rääkisid Jeesusele galilealastest, kelle verd oli Pilaatus seganud nende ohvriandide sisse. 2 Jeesus vastas: „Kas te arvate, et need galilealased olid patusemad kui teised, et nad niimoodi kannatasid? 3 Ma ütlen teile – ei. Kui teie ei paranda meelt, hukkute ka teie. 4 Või need kaheksateist, kes said surma, kui Siiloahi torn nende peale langes – kas te arvate, et nad olid rohkem süüdi kui kõik teised, kes Jeruualemmissel elavad? 5 Ma ütlen teile – ei! Aga kui te meelt ei paranda, hukkute samamoodi.“ 6 Siis ta rääkis neile tähendamissõna: „Ühel mehel oli viigipuu istutatud viinamäele ja ta läks selle juurde vilja otsima, kuid ei leidnud. 7 Siis ta ütles aednikule: „Juba kolm aastat kän ma sellelt viigipuult vilja otsimas, kuid ei leia. Raiu see maha! Mis ta raiksab mulda!“ 8 „Issand, „vastas mees, „las see olla veel üks aasta: ma kaevan selle ümber ja panen sõnnikut. 9 Võib-olla kannab see järgmisel aastal vilja. Kui mitte, siis raiun ta maha!“ 10 Jeesus oli õpetamas ühes sünagoogis hingamispäeval 11 ja seal oli naine, keda vaim oli hoidnud kaheksateist aastat haigena. Ta käis köveras ega saanud ennast sirgu ajada. 12 Teda nähes kutsus Jeesus ta enda juurde ja ütles talle: „Naine, sind on tehtud vabaks su haigusest!“ 13 Ja ta pani käed tema peale ning otsekohes läks ta sirgeks ja küitis Jumalat. 14 Sünagoogi ülem oli vihane sellepärist, et Jeesus tervendas hingamispäeval, ja ta ütles inimestele: „Kuus päeva on töö tegemiseks. Tulge ja saage terveks nendel päevadel, mitte hingamispäeval!“ 15 Issand vastas talle: „Te silmakirjatsejad! Eks igaüks teist vabasta ka hingamispäeval oma härja või eesi sõime küljest ja vii teda jooma? 16 Kas siis ei peaks see naine, Aabrahami tütar, keda saatan juba kaheksateist aastat on hoidnud seotuna, saama vabaks sellest hingamispäeval?“ 17 Selle ütlusega said tema vastased häälistatud, aga rahvas rõõmustas auliste tegude pärast, mida ta korda saatis. 18 Siis Jeesus küsis: „Mille sarnane on Jumala riik? Millega ma peaksin seda võrdlema? 19 See on kui sinepiseeme, mille mees võttis ja oma aeda istutas. See kasvas ja sai puuks ja linnud pesitsesid selle okstes.“ 20 Ja jälle ta küsis: „Millega ma veel peaksin võrdlema Jumala riiki? 21 See on

kui juuretis, mille naine võttis ja segas umbes kolmekümne kilogrammi jahu sekkia, kuni kogu taigen läks hapanema.“ 22 Jeesus käis läbi linnade ja külade, õpetades ja jätkates teed vaatega Jeruualemmele. 23 Keegi küsis temalt: „Issand, kas ainult vähesed saavad päästetud?“ Ta ütles neile: 24 „Tehke kõik selleks, et minna sisse kitsast uksest, sest paljud, ma ütlen teile, püüavad siseneda, aga ei suuda! 25 Pärast seda, kui majaperemees üles tõuseb ja ukse sulgeb, seisate te väljas ja palute: „Issand, ava meile uks!“ Aga ta vastab: „Ma ei tea, kes te olete või kust te tulete.“ 26 Siis te ütlete: „Me sõime ja jõime koos sinuga ja sa õpetasid meie tänavatel.“ 27 Aga tema vastab: „Ma ei tea, kes te olete või kust te tulete. Minge minema, kõik te ülekohtused!“ 28 Seal on ulgumine ja hammaste kiristamine, kui te näete Aabrahami, lisakut ja Jaakobit ja kõiki prohveteid Jumala riigis, teie aga olete välja tõugatud. 29 Inimesed tulevad idast ja läänest, põhjast ja lõunast ning istuvad pidulauda Jumala riigis. 30 Tõesti, seal saavad viimased esimesteks, ja esimesed jäavad viimasteks. 31 Samal ajal tulid mõned variserid Jeesuse juurde ja ütlesid: „Lahku siit ja mine kuhugi mujale. Heroodes tahab sind tappa!“ 32 Aga tema vastas: „Minge ja öelge sellele rebasele: „Ma ajan kurje vaime välja ja teen inimesi terveks täna ja homme ning kolmandal päeval jõuan oma eesmärgini.“ 33 Igal juhul pean ma jätkama täna ja homme ja järgmisel päeval, sest töepoolest, ükski prohvet ei saa surra väljaspool Jeruualemma. 34 Jeruualemm, Jeruualemm, kes sa tapad prohveteid ja viskad kividega surnuks sinu juurde läkitatuid! Kui tihti ma olen soovinud koguda su lapsi, nii nagu kana kogub oma poegi tiibade all, aga te ei ole tahtnud! 35 Vaata, teie koda on maha jäetud. Ma ütlen teile, te ei näe mind enne, kui te ütlete: „Õnnistatud olgu, kes tuleb Issanda nimel!“

14 Ühel hingamispäeval, kui Jeesus läks tuntud variseri koju sööma, jälgiti teda tähelepanelikult. 2 Tema ees oli üks mees, kes kannatas vesitõve käes. 3 Jesus küsis variseridelt ja kirjatundjatelt: „Kas hingamispäeval tohib tervendada või mitte?“ 4 Nemad aga vaikisid. Ta puudutas meest, tegi ta terveks ja saatis ära. 5 Siis ta küsis neilt: „Kui teist kellegi poeg või härg kukub kaevu hingamispäeval, kas te siis ei tömba teda kohe välja?“ 6 Ja neil ei olnud midagi öelda. 7 Kui ta märkas külalisi laua ääres aulisemaid istekohi valimas, rääkis ta neile tähendamissõna: 8 „Kui sind keegi kutsub pulma, ära võta endale aulist kohta, sest võib-olla on keegi kutsutu sinust avväärselem. 9 Ja siis tuleb peremees, kes teid mõlemaid kutsus, sinu juurde ja ütleb: „Anna koht temale!“ Ja sa pead häbistatuna võtma kõige

viimase koha. 10 Aga kui sa oled kutsutud, siis võta kõige tagasihoidlikum koht, et kui peremees tuleb ja sulle ütleb: „Sõber, tule paremale kohale!, siis sind austatakse kõigi teiste külaliste juuresolekul. 11 Sest igaüht, kes ennast ise ülendab, alandatakse, ja kes ennast ise alandab, seda ülendatakse!“ 12 Siis ütles Jeesus oma võõrustajale: „Kui sa pakud lõuna- või õhtusööki, siis ära kutsu oma sõpru, vendi ja õdesid, sugulasi või rikkaid naabreid, sest kui sa seda teed, võivad nad tasuks sind vastu kutsuda. 13 Vaid kui sa pakud pidusööki, siis kutsu vaeseid ja vigaseid ja jalutuid ja pimedaid, 14 ja sa saad õnnistatud. Sest nemad ei saa sulle tasuda, vaid see tasutakse sulle õigete ülestõusmisel.“ 15 Kui aga üks nendest lauas istujatest seda kuulis, ütles ta Jeesusele: „Õnnistatud on see, kes sööb pidulauas Jumala riigis!“ 16 Jeesus vastas: „Üks mees valmistas suure pidusöögi ja kutsus palju külalisi. 17 Määratud tunnil saatis ta sulased kutsutiile ütlema: „Tulge! Kõik on valmis!“ 18 Aga nemad kõik hakkasid vabandama. Esimene ütles: „Ma just otsin pölli ja pean minema seda vaatama. Palun vabanda!“ 19 Teine ütles: „Ma just otsin viis paari härgi ja lähen neid proovima. Palun vabanda mind!“ 20 Ja veel üks ütles: „Ma just abiellusin ega saa tulla!“ 21 Siis sulane tuli tagasi ja teatas sellest peremehele. Majaperemees vihastas ja ütles sulasele: „Mine ruttu linna väljakutele ja tänavatele ja too siia vaesed, vigased, pimedad ja jalutud!“ 22 „Isand, „ütles sulane, „mis sa kăksid, on tehtud, aga veel on ruumi.“ 23 Ja peremees ütles: „Mine välja teetele ja radadele ja veena inimesi tulema, et mu maja oleks täis!“ 24 Ma ütlen teile, ükski kutsutuist ei saa minu pidusööki maitsta!“ 25 Jeesust saatis suur rahvahulk. Ta ütles nende poole pöördudes: 26 „Kui keegi minu juurde tuleb ega vihka oma isa ja ema, naist ja lapsi, vendi ja õdesid, ega töepoolest ka omaenese elu, see ei saa olla minu jünger. 27 Kes ei kanna oma risti ega järgne mulle, ei saa olla minu jünger. 28 Kui keegi teie seast tahaks ehitada torni, kas ta ei istuks esmalt maha, et arvutada välja maksumus, ja kas tal selle lõpetamiseks raha jätkub? 29 Sest kui ta rajab vundamendi, aga ei suuda ehitust lõpetada, hakkab igaüks seda nähes teda pilkama: 30 „See mees hakkas ehitama, aga ei suutnud lõpetada!“ 31 Või kui kuningas läheb sõitta teise kuninga vastu. Eks ta siis istu esmalt maha ja mötle, kas ta on võimeline minema kümne tuhandega selle vastu, kes talle peale tuleb kahekümne tuhandega? 32 Ja kui ta ei ole võimeline, eks ta läkita saadikuid paluma rahutingimusi, kui vastane on veel kaugel. 33 Samamoodi ei saa ükski teie seast, kes ei loobu kõigest, mis tal on, olla minu jünger. 34 Sool on küll hea, aga kui sool kaotab maitse, kuidas siis sellele maitse tagasi anda? 35

See ei kõlba mulda ega sõnnikuuhunnikusse. See visatakse ära. Kel kõrvad on kuulda, see kuulgu!"

15 Kõik maksukogujad ja patused kogunesid teda kuulama.

2 Aga variserid ja kirjatundjad nurisesid: „See mees võtab vastu patuseid ja sööb koos nendega!“ 3 Siis Jeesus rääkis neile tähendamissõna: 4 „Kui kellelgipäev hulgast oleks sada lammast ja ta ühe neist kaotaks, kas ta ei jätaoks üheksakümmend üheksat tühermaale ega läheks kadunut otsima, kuni ta tema leiab? 5 Ja kui ta on tema leidnud, võtab ta tema röömuga oma õlgadele 6 ja läheb koju. Ta kutsub kokku sõbrad ja naabrid ning ütleb: „Röömustage koos minuga, sest ma olen leidnud oma kadunud lamba!“ 7 Ma ütlen teile, samamoodi on taervas ühe meelet parandanud patuse pärast rohkem röömu kui üheksakümnne üheksa öige pärast, kellele ei ole vaja mieleparandust. 8 Või naine, kellel on kümme hõbemünti ja ta kaotab neist ühe. Kas ta ei süüta lampi ega pühi kogu maja ega otsti tähelepanelikult, kuni ta selle leiab? 9 Ja kui ta selle on leidnud, kutsub ta kokku sõbrad ja naabrid ning ütleb: „Röömustage koos minuga, sest ma olen leidnud oma kadunud mündi!“ 10 Samamoodi, ma ütlen teile, röömustatakse Jumala inglite ees ühe patuse pärast, kes meelet parandab.“ 11 Jeesus jätkas: „Ühel mehel oli kaks poega. 12 Noorem ütles isale: „Isa, anna mulle kätte minu osa pärandist!“ Ja ta jagas vara nende vahel. 13 Mõne päeva pärast kogus noorem poeg kõik kokku ning läks kaugele maale ja raiiskas prassides oma vara. 14 Kui ta oli kõik ära kulutanud, tuli suur näljahäda sellele maale, ja talle tuli puudus kätte. 15 Nii ta läks ühe kohaliku inimese juurde, kes saatis ta oma väljadele sigu karjatama. 16 Ta igatsetseb kõhtu täita kaunadega, mida sead sõid; aga ükski ei andnud talle. 17 Kui ta arusaamisele tuli, ütles ta: „Kui paljudel minu isa palgalistel on toitu küllaga, aga mina suren siin nälgal! 18 Ma asun teele ja lähen tagasi oma isa juurde ja ütlen talle: „Isa, ma olen pattu teinud taeva vastu ja sinu vastu. 19 Ma ei ole enam väär, et mind su pojaks hüütaks! Tee mind üheks oma palgalistest!“ 20 Nii ta töüs ja läks oma isa juurde. Aga kui ta veel kaugel oli, nägi isa teda ja tal oli temast kahju. Ta jooksis pojale vastu, langes talle kaela ja suudles teda. 21 Poeg ütles talle: „Isa, ma olen teinud pattu taeva vastu ja sinu vastu. Ma ei ole enam väär, et mind su pojaks hüütaks!“ 22 Aga isa ütles oma sulastele: „Ruttu! Tooge parim rüü ja pange talle selga! Pange sõrmus ta sõrme ja sandaalid talle jalga! 23 Tooge numvasikas ja tapke see! Tehkem pidusöök ja röömustagem! 24 Sest mu poeg oli surnud, aga ta elab jälle; ta oli kadunud, ja on leitud!“ Ja nii nad hakkasid pidutsema. 25 Samal ajal oli vanem poeg

pööllul. Kui ta kodule lähenes, kuulis ta muusikat ja tantsu. 26 Ta kutsus ühe sulastest ja küsis, mis lahti on. 27 „Su vend on tulnud koju, „vastas ta, „ja su isa on tapnud numvasika, sest ta on tervena tagasi.“ 28 Ent vanem vend vihastas ja keeldus sissemnest. Siis tuli isa välja ja veenis teda. 29 Tema aga vastas isale: „Vaata! Kõik need aastad olen ma orjanud ega ole kunagi astunud üle su käsust. Aga mulle pole sa andnud isegi noort sikku, et ma võiks oma sõpradega pidutseda! 30 Aga kui see sinu poeg tuleb koju, kes su varanduse on hooradega ära raisanud, tapad sa talle numvasika!“ 31 „Mu poeg, „vastas isa, „sina oled alati minu juures, ja kõik, mis on mul, kuulub ka sulle. 32 Nüüd aga oli meil tarvis pidutseda ja olla röömsad, sest see su vend oli surnud ja ta elab jälle, ta oli kadunud ja on leitud.“

16 Jeesus rääkis oma jüngritele: „Oli üks rikas mees, kelle

majapidajat süüdistati tema vara raiksamises. 2 Mees kutsus majapidaja ja küsis: „Mis see on, mis ma sinu kohta kuulen? Anna aru oma tööst, sest sa ei saa enam majapidaja olla!“ 3 Majapidaja mõtles: „Mis ma nüüd teen? Peremees võtab mu töö ära! Ma ei ole nii tugev, et kraavi kaevata ja mul on häbi kerjata; 4 ma tean, mida ma teen, et inimesed kutsuksid mind oma kodudesse, kui ma kaotan siin oma töö!“ 5 Nii ta kutsus enda juurde kõik peremehe võlgnikud. Ta küsis esimese käest: „Kui palju sa oled võlgu mu peremehele?“ 6 „Sada tunni oliiviöli, „vastas see. Majapidaja ütles talle: „Võta oma arveraadat, istu kähku maha ja kirjuta selle asemel kaheksakümmend!“ 7 Siis ta küsis teise käest: „Aga kui palju sina võlgned?“ „Kolmkümmend vakka nisu, „ta vastas. Ta ütles temale: „Võta oma arveraadat ja kirjuta selle asemel kakskümmend nelj!“ 8 Peremees kiitis ebaausat majapidajat, sest ta oli nutikalt toiminud. Sest selle maailma inimesed on omasuguste suhtes nutikamat kui valguse lapsed. (aīōn g165) 9 Ma ütlen teile, kasutage maist vara, et endale sõpru leida, et kui see on läinud, teid võetaks vastu igavesse kodusse. (aīōnios g166) 10 Kes on ustav piskus, see on ustav ka paljus, ja kes on ebaaus piskus, see on ebaaus ka paljus. 11 Kui te nüüd maist vara käsutades ei ole olnud ustavad, kes usaldaks teile siis töelised rikkused? 12 Ja kui te võõra varaga ei ole olnud ustavad, kes annaks siis teie kätte teie oma vara? 13 Ükski sulane ei või teenida kahte isandat: ta kas vihikab üht ja armastab teist või kiindub ühesse ja jälestab teist. Teiegi ei saa teenida korraga Jumalat ja mamonat!“ 14 Aga seda kõike kuulsid variserid, kes olid ahned, ja irvitasisid Jeesuse üle. 15 Ta ütles neile: „Teie olete need, kes õigustavad endid inimestesse ees, aga Jumal teab teie südameid. Mida inimesed hindavad kõrgelt, on Jumala silmis jälestusväärne. 16 Seadust ja Prohveteid kuulutati

kuni Johanneseni. Sellest ajast peale kuulutatakse Jumala riiki ja igaüks pressib sinna sisse. **17** Maa ja taevas kaovad kergemini kui üksainus kriips Seadusest. **18** Igaüks, kes lahutab oma naisest ja abiellub teisega, rikub abieliu, ja mees, kes abiellub lahutatud naisega, rikub abieliu. **19** Oli üks rikas mees, kes kandis purpurist ja peenest linasest rõivaid ja elas luksuslikult iga päev. **20** Tema värvava ees lamas kerjus nimega Laatsarus, kes oli täis paiseid **21** ja igatset süüa seda, mis rikka mehe laualt maha pudenes. Isagi koerad tulid ja lakkusid tema paiseid. **22** Saabus aeg, kui kerjus suri ja inglid kandsid ta Aabrahami sülle. Rikas mees suri samuti ja maeti maha. **23** Põrgus piineldes vaatas ta üles ja nägi Aabrahami kaugelt ja Laatsarust tema süles. (**Hadēs g86**) **24** Ta hüüdis talle: „Ils Aabraham, ole mulle armuline ja saada Laatsarus, et ta kastaks oma sõrme vette ja jahutaks mu keelt, sest ma piinlen selles tules!“ **25** Aga Aabraham vastas: „Poeg, kas sa mäletad, et sa said oma hea põlve eluajal kätte, samal ajal kui Laatsarus halva; nüüd lohutatakse teda siin, sina aga oled piinas. **26** Lisaks sellele on meie ja teie vaheline seadud suur kuristik, et need, kes tahavad siit teie jurde minna, ei saa, ega tulda ka sealtsiia.“ **27** Ta vastas: „Siis ma anun sind, isa, saada Laatsarust mu isa majja, **28** sest mul on viis vinda. Las ta hoiatab neid, et ka nemad ei satuks sellesse piinakohta!“ **29** Kuid Aabraham vastas: „Neil on Mooses ja Prohvetid, kuulaku neid!“ **30** „Ei, isa Aabraham, „üles ta, „vaid kui keegi surnuist nende juurde läheks, siis parandaksid nad meetlt!“ **31** Aabraham aga ütles talle: „Kui nad ei kuula Moosest ja Prohveteid, ei veena neid isegi see, kui keegi surnuist üles töuseks!“

17 Jesus rääkis oma jüngritele: „On võimatu, et ei tuleks ahvatlusi patule, aga häda sellele, kelle kaudu need tulevad. **2** Talle oleks parem, kui ta merre heidetaks veskipi kaelas, kui et ta ahvatleb üht neist väikestest patule. **3** Vaadake ette! Kui su vend teeb pattu, manitse teda! Ja kui ta meelt parandab, anna talle andeks! **4** Isagi kui ta seitse korda päevas sinu vastu patustab ja seitse korda tuleb tagasi ja ütleb: „Ma kahetsen!“, andesta ikka talle!“ **5** Apostlid ütlesid Issandale: „Suurenda meie usku!“ **6** Issand vastas: „Kui teie usk oleks väike nagu sinepiseeme, võiksite öelda sellele mooruspuule: „Juuri end välja ja istuta merre!“ ja see kuuletub teile. **7** Kui kellelgi teist oleks sulane kündmas või karja hoidmas, kas ta ütleks väljalt tulnud sulasele „Tule nüüd, istu maha ja söö“? **8** Eks ta pigem ütleks „Valmista mulle õhtusöök, sea end valmis ning teeni mind, kuni ma söön ja joon, ning pärast seda söö ja joo ise!“ **9** Kas ta sulast selle eest tänab, et ta tegi, mida kästi? **10**

Nii ka teie: kui te olete teinud kõik, mida teil on kästud, siis öelge: „Me oleme tühised sulased ja täitsime ainult oma kohust.“ **11** Teel Jeruuusalemma läks Jeesus mööda Samaaria ja Galilea vahelist piiri. **12** Ühte külla minnes oli ta teel kümme pidalitõbist. Nad seisid eemal **13** ja hüüdsid valju häälega: „Jeesus, Õpetaja, halasta meie peale!“ **14** Neid nähes ütles Jeesus: „Minge näidake endid preestritele!“ Ja nii kui nad läksid, said nad puhtaks. **15** Üks neist tuli tagasi, kui ta nägi, et ta on tervendatud, ja kiitis valju häälega Jumalat. **16** Ta langes Jeesuse jalge ette teda tänades. See mees oli samaarlane. **17** Jeesus küsis: „Eks kõik kümme ole tehtud puhtaks? Kus on ülejäänud üheksa? **18** Kas ühki ei ole leidunud, kes annaks au Jumalale, peale selle võõramaalase?“ **19** Ja ta ütles talle: „Tõuse üles ja mine! Sinu usk on sind tervendantud!“ **20** Aga kui variserid temalt küsisid, millal saabub Jumala riik, vastas Jeesus: „Jumala riik ei ole midagi, mida saab vaadelda, **21** ega ka öelda: „See on siin!“**20** „Seal!“est vaata, Jumala riik on teie sees!“ **22** Aga oma jüngritele ütles ta: „Tuleb aeg, mil te igatsete näha üht Inimese Poja päevadest, kuid ei näe. **23** Siis öeldakse teile: „Ta on siin!“**20** „Ta on seal!“Ärge jookske nende järel! **24** Sest Inimese Poeg on oma päeval otsekui välgusähvatus, mis valgustab taevast ühest servast teise. **25** Kuid enne peab ta palju kannatama ja see sugupõlv hulgab ta. **26** Nõnda nagu oli Noa päevil, saab olema ka Inimese Poja päevil: **27** inimesed sõid ja jõid, võtsid naisi ja läksid mehele selle päevani, mil Noa läks laeva. Siis tuli veeuputus ja hävitás nad kõik. **28** Samamoodi oli ka Loti päevil. Inimesed sõid ja jõid, otsid ja müüsid, istutasid ja ehitasid. **29** Aga sel päeval, mil Lott lahkus Soodomast, sadas taevast tuld ja väälit ning hävitás nad kõik. **30** Täpselt samamoodi on sel päeval, mil Inimese Poeg ilmub. **31** Kes sel päeval on katusel ja ta asjad on majas, ärgu mingus alla neid võtma. Samuti ärgu mingus väljal olija koju tagasi! **32** Meenutage Loti naist! **33** Kes iganes oma elu püüab hoida, kaotab selle, ja kes iganes oma elu kaotab, leib selle. **34** Ma ütlen teile, sel ööl on kaks ühes voodis – üks võetakse ära, teine jäetakse maha. **35** Kaks naist jahvatavad üheskoos – üks võetakse ära, teine jäetakse maha. **36** Kaks meest on väljal – üks võetakse ära ja teine jäetakse maha.“ **37** Nad küsisid: „Kuhu, Issand?“ Ta vastas: „Kus on korjus, sinna kogunevad raisakotkad!“

18 Jesus rääkis oma jüngritele tähendamissõna sellest, et nad peavad alati palvetama ja mitte alla andma. **2** Ta ütles: „Ühes linnas oli kohtunik, kes ei kartnud Jumalat ega hoolinud inimeste arvamusest. **3** Selles linnas oli ka lesknaine, kes tuli alatasata tema jurude palvega: „Anna

mulle õigus mu vastase üle!“ 4 Mõnda aega kohtunik keeldus. Aga lõpuks ta mõtles endamisi: „Kuigi ma ei karda Jumalat ega hooli inimeste arvamusest, 5 siis kuna see lesk mind tüütab, vaatan, et ta saaks õiguse. Muidu vaevab ta mind oma mangumisega ära!“ 6 Ja Issand ütles: „Kuulake, mida ebaõiglane kohtunik ütleb! 7 Kas siis Jumal ei peaks tegema õigust oma valitutele, kes tema poole kisendavad päevad ja ööd? Kas ta peaks viivitama neile vastamisega? 8 Ma ütlen teile, küll ta vaatab, et nad peagi õiguse saavad! Ometi, kui Inimese poeg tuleb, kas ta siis leiab usku maa pealt?“ 9 Mõnele neist, kes olid kindlad, et nad on Jumala silmis laitmatud ja seetõttu suhtusid teistesse üleolevalt, rääkis Jeesus selle tähendamissõna: 10 „Kaks meest läksid templisse palvetama, üks oli variser ja teine maksukoguja. 11 Variser töoris püsti ja palvetas: „Jumal, ma täنان sind, et mina ei ole selline nagu muud inimesed: rõövlid ja kurjategijad, abielurikkujad, ega ka selline nagu see maksukoguja. 12 Mina paastun kaks korda nädalas ja maksan kümnist kõigest, mis ma saan.“ 13 Aga maksukoguja seisis eemal. Ta ei julgenud isegi taevasse vaadata, vaid lõi endale vastu rinda ja ütles: „Oh Jumal, ole mulle patusele armuline!“ 14 Ma ütlen teile, tema läks koju õigeks möistetuna Jumala ees, mitte teine. Sest igaüht, kes ennast ise ülendab, alandatakse; aga kes ennast alandab, seda ülendatakse!“ 15 Inimesed töid ka Jeesuse juurde lapsi, et ta neid puudutaks. Aga seda nähes jüngrid sõitlesid neid. 16 Ent Jeesus kutsus lapsed enese juurde ja ütles: „Laske lapsed minu juurde tulla, ärge keelake neid, sest selliste päralt on Jumala riik. 17 Tõesti, ma ütlen teile, kes Jumala riiki vastu ei võta nagu laps, ei pääse sinna sisse.“ 18 Üks valitseja küsis Jeesuselt: „Hea Õpetaja, mida ma pean tegema, et ma päriksin igavesene elu?“ (aiōnios g166) 19 „Miks sa nimetad mind heaks?“ vastas Jeesus, „Keegi muu ei ole hea kui üks – Jumal. 20 Käske sa tead: ära riku abielu, ära tapa, ära varasta, ära anna valetunnistust, austa oma isa ja ema!“ 21 Tema aga ütles: „Seda kõike olen ma pidanud poisieast alates.“ 22 Seda kuuldes ütles Jeesus talle: „Üks asi on sul veel puudu: müü ära kõik, mis sul on, ja jaga vaestele, ja sul on siis aare taivas, ning tule, järgne mulle!“ 23 Aga seda kuuldes muutus ta kurvaks, sest ta oli väga rikas. 24 Jeesus vaatas teda ja ütles: „Kui raske on rikastel pääseda Jumala riiki! 25 Hõlpsam on kaamelil minna läbi nõelasilma kui rikkal minna Jumala riiki.“ 26 Ent kuulajad küsisisid: „Kes siis võib saada päästetud?“ 27 Jeesus vastas: „Mis inimestele on võimatu, on Jumalale võimalik!“ 28 Peetrus ütles: „Me oleme kõigest loobunud, et sulle järgned.“ 29 „Tõesti, ma ütlen teile, „vastas Jeesus, „ei ole kedagi, kes on loobunud kodust

või naisest või vendadest ja õdedest või vanematest või lastest Jumala riigi pärast, 30 kes mitmekordsetl tagasi ei saaks sellel ajal ja tuleval ajastul igaveses elus.“ (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Jeesus võttis endaga kaksteist jüngrit ja ütles neile: „Me läheme üles Jeruusalemma ja seal täitub kõik see, mis prohvetid on kirjutanud Inimese Poja kohta! 32 Ta antakse rahvaste kätte. Teda teotatakse, solvatakse ja tema peale sülitatakse, 33 nad peksavad teda ja tapavad ta. Ja kolmandal päeval tõuseb ta üles.“ 34 Jüngrid ei möistnud sellest midagi. See sõna oli nende eest varjatud ja nad ei teadnud, millest ta räägib. 35 Aga kui Jeesus Jeerikole lähenes, istus üks pime mees tee ääres ja kerjas. 36 Kui ta kuulis rahvahulka möödumas, pärüs ta, mis lahti on. 37 Nad teatasid: „Naatsareti Jeesus läheb möödal!“ 38 Ja ta hüüdis: „Jeesus, Taaveti Poeg, halasta minu peale!“ 39 Möödujad sõitlesid teda ja käskisid tal vait olla, aga tema hüüdis seda enam: „Taaveti Poeg, halasta minu peale!“ 40 Jeesus peatus ja käskis pimedaa enda juurde tuua. Aga kui pime lähemale tulili, küsis Jeesus temalt: 41 „Mida sa tahad, et ma sulle teeksin?“, „Issand, ma tahan näha!“ vastas ta. 42 Jeesus ütles talle: „Võta vastu oma nägemine! Sinu usk on su terveks teinud!“ 43 Otsekohre nägi ta jälle ja järgnes Jeesusele Jumalat kiites. Kui inimesed seda nägid, kiitsid ka nemad Jumalat.

19 Kui Jeesus jõudis Jeerikosse, läks ta seal läbi. 2 Seal oli mees nimega Sakkeus; ta oli maksukogujate ülem ja ta oli rikas. 3 Sakkeus tahtis näha, kes Jeesus on, aga ei näinud üle rahvahulga, sest ta oli lühikest kasvu. 4 Ta jooksis ettepoole ja ronis metsviigipuu otsa, et teda näha, sest Jeesus pidi sealtaudu minema. 5 Kui Jeesus selle kohani jõudis, vaatas ta üles ja ütles: „Sakkeus, tule kohe alla! Ma pean täna sinu kodus peatumal!“ 6 Sakkeus tuli alla ja võttis ta rõõmsalt vastu. 7 Seda nähes nurisesid kõik: „Tema on patuse mehe juurde külla läinud!“ 8 Kuid Sakkeus ütles Issanda ette astudes: „Vaata, Issand! Siin ja praegu annan ma poole oma varandusest vaestele, ja kui oma olen kelleltki midagi välja petnud, maksan selle neljakordsetl tagasi.“ 9 Siis Jeesus ütles temale: „Pääste on tulhud täna sellesse majja, sest ka see mees on Aabrahami poeg. 10 Sest Inimese Poeg on tulnud otsima ja päästma kadunut.“ 11 Kui nad teda kuulasid, rääkis Jeesus veel ühe tähendamissõna, sest ta oli Jeruusalemma lähedal ja inimesed arvasid, et Jumala riik saabub kohe. 12 Ta ütles: „Üks kõrgest soost mees reisis kaugele maale, et lasta end seal määratka kuningaks ja siis tulla tagasi. 13 Niisiis ta kutsus kümme oma sulastest ja andis neile kümme

naela raha: „Kaubelge seni, kuni ma tagasi tulen!“ 14 Aga tema alamad vihkasid teda ja läkitasid saadikud talle järele ütlema: „Me ei taha seda meest endale kuningaks!“ 15 Aga ta sai kuningaks ja läks tagasi koju. Ta käskis kutsuda need sulased, kellele ta oli raha andnud, et näha, kui palju nad olid teeninud. 16 Esimene tuli ja ütles: „Isand, sinu nael on kümme juurde teeninud.“ 17 „Hästi tehtud, mu hea sulane!“ vastas peremees. „Kuna sa oled olnud ustav nii väheses, siis annan sulle meelevalla kümne linna üle.“ 18 Teine tuli ja ütles: „Isand, sinu nael on viis juurde teeninud.“ 19 Peremees vastas sellelegi: „Sina valitse viie linna üle!“ 20 Siis tuli järgmine sulane ja ütles: „Isand, siin on sinu nael, mida ma olen hoidnud taskurätikus. 21 Ma kartsin sind, sest sa oled karm mees. Sa võtad seal, kuhu ei ole pannud, ja lõikad, mida sa ei külvanud.“ 22 Ta isand vastas: „Sinu enda sõnade põhjal ma mõistan su üle kohut, sa nurjatu sulane! Sa teadsid, et ma olen karm mees: võtan, kuhu ma ei ole pannud, ja lõikan, mida ma ei ole külvanud. 23 Miks sa siis ei pannud mu raha panka, et ma oleksin selle tagasi tulles kasuga tagasi saanud!“ 24 Ja ta ütles juuresoli jaile: „Võtke tema nael tema käest ära ja andke sellele, kellel on kümme naela!“ 25 „Isand,“ ütlesid nemad, „tal on juba kümme!“ 26 Ta vastas: „Ma ütlen teile, et igaühele, kellel on, antakse juurde, aga kellel ei ole, sellelt võetakse ära ka see, mis tal on. 27 Aga need minu vaenlased, kes mind ei tahtnud enda kuningaks, tooge siia ja surmake minu ees!“ 28 Ja kui Jeesus oli seda kõnelnud, jätkas ta teed Jeruuusalemma. 29 Nii kui ta joudis Betfage ja Betaania lähedale mäe juurde, mida nimetatakse Õlimääeks, läkitas ta kaks oma jüngrite ning ütles: 30 „Minge külla, mis on teie ees. Seal te leiate kinniseotud sälu, kelle seljas ei ole keegi istunud. Siduge see lahti ja tooge siia! 31 Kui keegi teilt küsib: „Miks te selle lahti seote?“, siis öelge: „Issandal on teda tarvis!“ 32 Läkitatud läksid ja leidsid köik täpselt nii, nagu Jeesus neile oli öelnud. 33 Aga kui nad sälu lahti sidusid, küsisid selle omanikud neilt: „Miks te sälu lahti seote?“ 34 Ja nad vastasid: „Issand vajab teda!“ 35 Nad töid ta Jeesuse juurde, heitsid oma kuued sälu peale ja panid Jeesuse tema selga istuma. 36 Kui ta edasi liikus, laotasd inimesed oma rõivad tee peale. 37 Aga kui ta joudis kohani, kus tee läheb alla Õlimääe juurde, hakkas kogu jüngrite hulk rõõmustades valju häältega Jumalat kiitma kõigi imede eest, mida nad olid näinud: 38 „Önnistatud olgu kuningas, kes tuleb Issanda nimel!“, „Rahu taevas ja au kõige kõrgemal!“ 39 Mõned variserid rahva hulgast ütlesid Jeesusele: „Õpetaja, sõitle oma jüngreid!“ 40 „Ma ütlen teile, „vastas ta, „kui nemad vaikiksid, hakkaksid kivid kisendama!“ 41 Nii kui Jeesus Jeruuusalemma lähedale joudis ja linna nägi,

nuttis ta tema pärast 42 ja ütles: „Kui ometi sinagi oleksid ära tundnud, mis sulle rahu toob – ent nüüd on see sinu silmade eest varjatud. 43 Sest päevad tulevad sinu peale, mil su vaenlased rajavad sinu ümber valli ja piiravad su sisse ja ahistavad sind igast küljest. 44 Nad teevad su maatasa, sinu ja su lapsed koos müüridega. Nad ei jäta kivi kivi peale, sest sa ei tundnud ära aega, millal Jumal sinu juurde tuli.“ 45 Jeesus läks templisse ja hakkas välja ajama neid, kes seal otsid ja müüsid. 46 Ta ütles neile: „Kirjutatud on: „Minu koda peab olema palvekoda“, aga teie olete teinud selle rõövlikoopaks!“ 47 Jeesus õpetas templis päevast päeva; aga ülempreestrid, kirjatundjad ja rahvavanemad otsisid võimalust teda tappa. 48 Siiski ei leidnud nad ühtki viisi, sest inimesed olid kogu aeg tema ümber tähelepanelikult kuulamas.

20 Ühel päeval, kui Jeesus rahvast templis õpetas ja evangeeliumi kuulutas, tulid ülempreestrid ja kirjatundjad koos vanematega tema juurde 2 ja küsised: „Ütle, millise meelevallaga sa neid asju teed? Kes sulle selle meelevalla on andnud?“ 3 Jeesus vastas: „Mina tahan ka teie käest midagi küsida: 4 kas Johannese ristimine oli taevest või inimestest?“ 5 Nad aga arutasid omavahel: „Kui me ütleme, et taevest, siis ta küsib: „Miks te siis ei uskunud teda?“ 6 Aga kui me ütleme, et inimestest, siis rahvas viskab meid kividega surnuks, sest nemad on veendunud, et Johannes oli prohvet.“ 7 Nii nad vastasid: „Me ei tea, kust see oli.“ 8 Jeesus ütles: „Ega minagi ütle teile, millise meelevallaga ma seda teen.“ 9 Ta jätkas ja rääkis rahvale selle tähendamissõna: „Üks mees istutas viinamäe ja andis selle rentnike kätte ja reisis ära. 10 Viljakoristamise ajal läkitas ta sulase tööliste juurde, et need annaksid talle osa tema viinamäe viljast. Aga rentnikud peksid teda ja saatsid ta minema tühjade kätega. 11 Ta saatis veel teise sulase, aga ka teda nad peksid, käitusid häbiväärselt ning saatsid minema tühjade kätega. 12 Ta saatis veel kolmandagi, aga nad haavasid ka teda ja tõukasid välja. 13 Siis mõtles viinamäe omanik: „Mis ma nüüd teen? Ma saadan oma armsa poja, ehk nad austavad teda.“ 14 Aga teda nähes arutasid rentnikud omavahel: „See on pärija! Tapame ta ära, et pärand saaks meile!“ 15 Nii nad viskasid ta viinamält välja ja tapsid. Mida nüüd viinamäe omanik teeb nendega? 16 Ta tuleb ja tapab need rentnikud ja annab viinamäe teiste kätte. „Seda kuuldes nad ütlesid: „Seda ei tohi juhtuda!“ 17 Jeesus küsis neile otsa vaadates: „Mida siis tähendab see kirjasõna: „Kivi, mille ehitajad pidasid kölblatuks, on saanud nurgakiviks?“ 18 Igaüks, kes selle kivi peale kukub,

kukub end puruks, ja kelle peale see kivi langeb, selle see purustab.“ **19** Kirjatundjad ja ülempreestrid otsisid võimalust teda kinni võtta, kuid nad kartsid inimesi. Nad said aru, et Jeesus oli selle tähendamissõna rääkinud nende kohta. **20** Ja nad läkitasid Jeesust varitsema nuhid, kes teesklesid siiraid inimesi, et teda tabada sõnadelt ja teda ära anda maavalitseja võimusesse ja meelevalda. **21** Ja nuhid küsitlesid teda: „Õpetaja, me teame, et sa räägid ja õpetad õigesti ega ole erapoolik, vaid õpetad Jumala teed kooskõlas töega. **22** Kas on õige maksta keisrile maksu või mitte?“ **23** Aga Jeesus nägi nende salakavaluse läbi ja ütles ta neile: **24** „Näidake mulle teenarit! Kelle pilt ja kiri sellel on?“, „Keisri, “vastasid nemad. **25** Jeesus ütles neile: „Andke siis keisrile, mis kuulub keisrile, ja Jumalale, mis kuulub Jumalale!“ **26** Ja nad ei saanud teda lõksu püüda sellega, mis ta oli avalikult öelnud. Ja olles hämmastunud tema vastusest, jäid nad vait. **27** Jeesuse juurde astusid mõned saduserid, kes eitavad surnuist ülestõusmist, ja küsisisid temalt: **28** „Õpetaja, Mooses on meile kirjutanud, et kui mehe vend sureb ja maha jäääb naine, aga ei jäää lapsi, siis peab see mees abielluma lesega ja vennale järglasi kasvatama. **29** Oli kord seitse venda. Esimene neist võttis naise ja suri lasteta. **30** Siis teine **31** ja kolmas abiellusid temaga ja samamoodi kõik seitse surid, jätmata järele ühtki last. **32** Lõpuks suri ka naine. **33** Kuidas on surnute ülestõusmisel: kelle naine ta on, sest kõik seitse olid temaga abiellus?“ **34** Jeesus vastas: „Selle maailma inimesed võtavad naisi ja lähevad mehele. (aiõn g165) **35** Kuid need, keda peetakse vääriliseks olema tulevases ajastus ja surnute ülestõusmises, ei võta naisi ega lähe mehele, (aiõn g165) **36** sest nad ei saa ka enam surra; nad on inglite sarnased. Nemad on Jumala lapsed, sest nad on ülestõusmisse lapsed. **37** Aga et surnud tõusevad üles, seda näitas isegi Mooses põleva põosa loos, kui ta ütleb, et Issand on Aabrahami Jumal, Iisaki Jumal ja Jaakobi Jumal. **38** Jumal ei ole surnute, vaid elavate Jumal, sest tema jaoks on kõik elus.“ **39** Siis mõned kirjatundjad kostsid: „Hästi öeldud, Õpetaja!“ **40** Ja keegi ei tihanud rohkem midagi küsida. **41** Siis Jeesus ütles neile: „Miks öeldakse, et Messias on Taaveti poeg? **42** Taavet ise ütleb Laulude raamatus: „Issand ütles minu Issandale: „Istu mu paremale käele, **43** kuni ma panen sinu vaenlased su jalge alla jaljäriks.“¹⁰ **44** Taavet hüüab teda Issandaks, kuidas ta siis on tema poeg?“ **45** Aga ta ütles kogu rahva kuuldes jüngritele: **46** „Hoiduge kirjatundjate eest! Neile meeldib kõndida lendlevates kuubedes ja nad armastavad aupaklikke tervitusi turuplatsidel ja esimesi istmeid sünagoogides ja aukohti pidulaus. **47** Nad neelavad alla lesknaiste majad ja

silmakirjaks peavad pikki palveid. Nad saavad seda rängema karistuse.“

21 Kui Jeesus tõstis pilgu, nägi ta rikkaid oma ande templi ohvrikasti panemas. **2** Ta nägi ka üht vaest lesknaist, kes pani sinna kaks leptonit. **3** „Tõesti, ma ütlen teile, “ütles ta, „see vaene lesknaine andis rohkem kui keegi teine. **4** Sest nemad panid oma küllusest, tema aga oma vaesusest kogu elatise, mis tal oli.“ **5** Mõned tema jüngritest rääkisid templi kohta, et see on imeilusate kivide ning hinnaliste kingitustega Jumala jaoks kaunistatud. Jeesus ütles: **6** „Tuleb aeg, kui sellest kõigest, mida te näete, ei jäeta kivi kivi peale, vaid kõik kistakse maha!“ **7** „Õpetaja, “küsisid nad, „millal see siis süninib? Ja mis on tunnustäheks, et aeg on käes?“ **8** Ta vastas: „Vaadake, et teid ei petetaks! Sest paljud tulevad minu nimel, kinnitades: „Mina olen see!“ ja „Aeg on lächedal!“ Ärge minge nende järel! **9** Aga kui te kuulete sõdadest ja rahutustest, siis ärge kartke! Need asjad peavad enne sündima, kuid lõpp ei ole veel käes.“ **10** Siis ta ütles neile: „Rahvas tõuseb rahva vastu ja kuningriigi kuningriigi vastu. **11** Tuleb suuri maavärvinaid ja näljahäda ja katku ning hirmsaid sündmusi ja tunnustähti taevast. **12** Aga enne seda kõike panevad nad oma käed teie külge ja kiusavad teid taga. Nad annavad teid ära sünagoogidesse ja vanglatesse, teid viiakse kuningate ja valitsejate ette minu nime pärast. **13** Ja nii te saatte minut tunnistada. **14** Ärge muretsege enneaegu oma südames, mida vastata enda kaitseks. **15** Sest mina annan teile sõnad ja tarkuse, mille vastu ei suuda seista ega rääkida ükski teie vastane. **16** Ka teie vanemad, vennad ja öed, sugulased ja söbrad annavad teid ära ning tapavad mõned teie seast. **17** Ja teid vihkavad kõik inimesed minu nime pärast. **18** Ent ükski juuksekarv ei hävi teie peast! **19** Seiske kindlasti, ja te võidate elu. **20** Aga kui te näete Jeruualemma vaenlase vägede poolt piiratuna, siis teadke, et häving on lächedal. **21** Siis need, kes on Juudamaal, põgenegu mägedesse, ja need, kes on linnas, lahkugu kiresti, ja need, kes on maal, ärgu mingu linna. **22** Sest need on kättemaksupäevad, et läheks täide, mis on kirjutatud. **23** Häda neile, kes on lapseootel, ja neile, kes imetavad sellel ajal! Sest suur häda on maa peal ja viha selle rahva vastu! **24** Ja nad langevad mõõga läbi ja nad viiakse vangi kõigi rahvaste sekka. Jeruualemm jäab rahvaste tallata, kuni rahvaste aeg saab täis. **25** Pääkeses, kuus ja tähtedes nähakse ennustuse märke. Maa peal aga on rahvad ahastuses ja hädas mere mörigamise ja veevoogude pärast. **26** Inimesed nõrkevad õudusest maa peale tulevate õnetustele kartuses, sest taevalt vägesid kõigutatakse. **27** Ja

sellel ajal nad näevad Inimese Poega tulemas pilvedes väe ja suure kirkusega. **28** Aga kui see kõik hakkab sündima, siis sirutage ennast ja tõstke oma pead, sest teie lunastus läheneb! **29** Ta rääkis neile tähendamissõna: „Vaadake viigipuud ja kõiki puid! **30** Kui pungad pakatavad, siis te võite ise näha, et suvi on lächedal. **31** Nõnda ka teie, kui te näete kõike seda sündimas, siis teadke, et Jumala riik on lächedal. **32** Tõesti, ma ütlen teile, see sugupõlv ei kao, kuni kõik see on sündinud. **33** Taevas ja maa kaovad, kuid minu sõnad ei kao iiäl. **34** Hoidke end, et teie süda ei oleks koormatud liigsöömise, joomingute ega elumuredega, et see päev ei püüaks teid ootamatult lõksu. **35** Sest see langeb kõikide peale, kes maa peal elavad! **36** Valvake ja palvetage kogu aeg, et teid arvataks väär põgenema kõige selle eest, mis tuleb, ja seisma Inimese Poja ees!“ **37** Jeesus õpetas iga päev templis, õhtuti läks ta välja ning ööbis mäel, mida kutsutakse Õlimäeks, **38** ja kõik inimesed tulid varahommikul teda templisse kuulama.

22 Saabumas oli hapnemata leibade püha, mida kutsutakse paasapühaks, **2** ning ülempreestrid ja kirjatundjad otsisid viisi, kuidas Jeesusest lahti saada, sest nad kartsid rahvast. **3** Siis sisenes saatan Juudasesse, keda kutsuti Iskariotiks, kes oli üks kaheteistkümnest. **4** Ja Juudas läks ülempreestrite ja templivalvurite juurde ning arutas nendega, kuidas ta saaks Jeesuse ära anda nende kätte. **5** Neil oli selle üle hea meel ja nad leppisid kokku, et nad annavad talle raha. **6** Juudas nõustus ning hakkas otsima Jeesuse äraandmiseks võimalust, mil rahvast ei ole lächedal. **7** Saabus hapnemata leibade püha, mil tuli ohverdada paasatall. **8** Jeesus läkitas Peetruse ja Johannese ning ütles: „Minge ja tehke ettevalmistusi, et saaksime süüa paasa õhtusööki!“ **9** „Kus sa tahad, et me selle valmistaksime?“ küsisid nad. **10** Ta vastas: „Kui te lähete linna sisse, tuleb teile vastu mees, kes kannab veekannu. Minge tema järel majja. **11** ja öelge peremehele: „Õpetaja küsib: Kus on külalistetuba, kus ma võiksin süüa paasat oma jüngritega?“ **12** Ta näitab teile suurt ülemist tuba kõige vajalikuga. Valmistage seal kõik ette!“ **13** Nad läksid ja leidsid asjad täpselt nii, nagu Jeesus neile oli öelnud. Ja nad valmistasid paasasöögi. **14** Kui see tund saabus, istusid Jeesus ja tema apostlid lauda. **15** Ta ütles neile: „Ma olen väga igatsenud seda paasasööki süüa koos teiega enne oma kannatusi. **16** Sest ma ütlen teile, ma ei söö seda enam, kuni kõik on läinud täide Jumala riigist!“ **17** Siis võttis ta karika, tänas ja ütles: „Võtke see ning jagage eneste vahel! **18** Sest ma ütlen teile, mina ei joo enam viinapuu

viljast, enne kui tuleb Jumala riik.“ **19** Ja ta võttis leiva, tänas ja murdis ning andis selle neile ja ütles: „See on minu ihu, mis teie eest antakse; seda tehke minu mälestuseks!“ **20** Selsamal kombel võttis ta pärast sööki karika ja ütles: „See karikas on uus leping minu veres, mis teie eest valatakse. **21** Aga selle käsi, kes mu ära annab, on minuga lauas. **22** Inimese poeg läheb küll ära, nii nagu see on määratud, aga häda sellele, kes ta ära annab!“ **23** Nad hakkasid üksteiselt küsimä, kes see küll peaks nende seast olema, kes seda teeb. **24** Samuti töüs nende seas vaidlus selle üle, kes neist on suurim. **25** Jeesus ütles neile: „Rahvaste kuningad peremehetsevad nende üle ja nende kallal võimutsejaid kutsutakse heategijaiks. **26** Aga teie ei tohi sellised olla! Vaid suurim teie hulgas olgu nagu noorim, ja juht nagu see, kes teenib. **27** Sest kumb on suurem, kas see, kes istub lauas, või see, kes teenib? Eks see, kes istub lauas? Ent mina olen teie hulgas nii nagu see, kes teenib. **28** Teie olete need, kes on minu kõrval olnud minu katsumustes. **29** Ja mina annan teile Kuningriigi, nõnda nagu minu Isa mulle on andnud, **30** et te sööksite ja jooksite minu lauas minu riigis ja istuksite aujärgedel ja mõistaksite kohut lisraeli kaheteistkümne suguharu üle! **31** Siimon, Siimon, saatan on nõudnud luba sõeluda teid kõiki nagu nisu! **32** Aga mina olen sinu eest palunud, Siimon, et su usk ära ei löpeks, ja kui sa pärast pöördud, siis kinnita oma vendil!“ **33** Aga ta vastas: „Issand, ma olen valmis sinuga minema vanglasse ja surma!“ **34** Jeesus vastas: „Ma ütlen sulle, Peetrus, enne kui kukk täna kireb, oled sa kolm korda salanud, et mind tunned!“ **35** Siis Jeesus küsis nende käest: „Kui ma läkitasin teid kukruta, kotita ja sandaalideta, kas teil oli millestki puudus?“ „Mitte millestki, „vastasid nad. **36** Siis ta ütles neile: „Aga nüüd, kellel on kukur, võtku see kaasa, samuti kott, ja kellel ei ole, see müügi ära oma kuub ja ostku mõõk! **37** Sest ma ütlen teile, et minus peab minema täide, mis on kirjutatud: „Ta on ülekohtuste sekka arvatud. „Jah, mis minu kohta on kirjutatud, on täitumas.“ **38** Jüngrid ütlesid: „Issand, siin on kaks mõõka!“ „Sellest piisabi!“ vastas ta. **39** Välja minnes läks Jeesus nagu tavaliselt Õlimäele ja jüngrid järgnesid talle. **40** Kui ta jõudis kohale, ütles ta neile: „Palvetage, et te ei satuks kiusatusse!“ **41** Ta läks neist eemale kiviviske kaugusele, pani põlved maha ja palvetas: **42** „Isa, kui sa tahad, võta see karikas minut läära; ometi täitugu mitte minu, vaid sinu tahtmine!“ **43** Siis ilmus ingel taevast ja kinnitas teda. **44** Ja ahastuses olles palvetas ta veelgi pingsamalt, ja ta higi muutus nagu maha tilkuvateks verepiiskadeks. **45** Kui ta palvetamast töüs ja jüngrite juurde tagasi läks, leidis ta nad magamas kurbusest kurnatuna. **46** „Miks te

magate?"küsis ta neilt. „Tõuske üles ja palvetage, et te ei satuks kiusatusse!“ 47 Kui Jeesus alles rääkis, tuli üles rahvajöök, ja see mees, keda kutsuti Juudaseks, üks neist kaheteistkümnest, juhtis neid. Ta astus Jeesuse juurde ja suudles teda. 48 Aga Jeesus küsis temalt: „Juudas, kas sa annad Inimese Poja suudlusega ära?“ 49 Kui Jeesuse jüngrid nägid, mis on tulemas, küsisid nad: „Issand, kas me peaksime neid mõõkadega lõöma?“ 50 Ja üks neist lõigi ülempreestri sulast, raiudes ära tema parema kõrva. 51 Jeesus vastas: „Aitab sellest!“ Ta puudutas mehe kõrva ja tegi selle terveks. 52 Siis Jeesus ütles ülempreestritele, templivalvuritele ja rahavanematele, kes olid talle järele tulnud: „Kas ma juhin mässu, et te olete tulnud mõõkade ja keppidega? 53 Ma olin iga päev teiega templis ja te ei pannud käsi mu külge. Kuid see on teie tund, kus valitseb pimedus.“ 54 Nad võtsid Jeesuse kinni, viisid ta ära ja tõid ülempreestri majja. Peetrus järgnes eemalt. 55 Aga kui mõned inimesed sisehoovis tule süütasid ja maha istusid, istus ka Peetrus nende sekka. 56 Üks teenijatüdruk nägi teda tulevalgel istumas. Ta vaatas teda tähelepanelikult ja ütles: „See mees oli koos Jeesusega.“ 57 Aga Peetrus salgas: „Naine, ma ei tunne teda.“ 58 Pisut hiljem nägi keegi teine teda ja ütles: „Ka sina oled üks neist.“ „Mees, mina ei ole, „vastas Peetrus. 59 Umbes tund aega hiljem kinnitas keegi teine: „Kindlasti oli see mees temaga, ta on ju galilealane.“ 60 Peetrus vastas: „Mees, ma ei tea, millest sa räägid.“ Ja otsekohe, kui ta alles rääkis, kires kukk. 61 Ning Issand pöördus ja vaatas Peetrusele otsa. Siis tuli Peetrusele meelde sõna, mis Issand oli talle öelnud: „Enne kui täna kukk kireb, salgad sina mu kolm korda ära.“ 62 Ja ta läks välja ja nuttis kibedasti. 63 Aga mehed, kes Jeesust valvasid, pilkasid ja peksid teda. 64 Nad katsid kinni ta silmad ja nõudsid: „Prohveteeri! Kes sind praegu lõi?“ 65 Ja palju muid solvavaid sõnu ütlesid nad talle. 66 Koidikul kogunesid rahavanemad, ülempreestrid ja kirjatundjad ning Jeesus viidi nende ette. 67 „Kui sina oled Messias, „nõudsid nad, „siis ütle seda meile!“ Jeesus aga vastas: „Kui ma teile ütleksin, siis te ei usuks mind, 68 ja kui ma teie käest küsiksin, siis te ei vastaks. 69 Aga siitpeale istub Inimese Poeg Kõigeväelise Jumala paremal käel.“ 70 Aga nad kõik küsisid: „Kas siis sina oled Jumala Poeg?“ Ta vastas: „Need on teie sõnad, et mina olen.“ 71 Nemad aga ütlesid: „Mis tunnistust meil veel on vaja? Me oleme seda tema enese suust kuulnud!“

23 Ja terve nõukogu tõusis püsti ning viis Jeesuse Pilaatuse juurde. 2 Nad hakkasid teda süüdistama: „Me oleme leidnud, et see mees õõnestab meie rahvast.

Ta on keisrile maksude maksmise vastu ja väidab, et tema on Messias, kuningas.“ 3 Pilaatus küsis Jeesusest: „Kas sina oled juutide kuningas?“ „Need on sinu sõnad, „vastas Jeesus. 4 Siis Pilaatus teatas ülempreestritele ja rahvale: „Ma ei näe põhjust selle mehe süüdimõistmiseks.“ 5 Nemad aga pressisid peale: „Ta keerab oma õpetusega rahva üles kogu Juudamaal. Ta alustas Galileas ja on tulnud kogu tee siia.“ 6 Seda kuuldes küsis Pilaatus, kas see mees on galilealane. 7 Kui ta sai teada, et Jeesus on Heroodese valitsuse all, saatis ta tema Heroodese juurde, kes ka viibis Neil päeval Jeruusalemmas. 8 Heroodesel oli Jeesust nähes hea meel, sest ta oli juba tükk aega tahtnud teda näha. Ta oli temast palju kuulnud ja lootis näha teda imet tegemas. 9 Ta pinnis teda paljude küsimustega, aga Jeesus ei vastanud. 10 Ent ülempreestrid ja kirjatundjad seisid sealsamas teda ägedalt süüdistades. 11 Siis pilkasid teda ka Heroodes ja tema sõdurid. Nad riietasid ta uhkesse rüüsse ja saatsid tagasi Pilaatuse juurde. 12 Sel päeval said Pilaatus ja Heroodes sõpradeks, sest enne seda olid nad olnud vaenlased. 13 Pilaatus kutsus kokku ülempreestrid, valitsejad ja rahva 14 ning ütles neile: „Te olete toonud minu juurde selle mehe ja väidate, et ta õhutab rahvast mässama. Ma olen teda küsitlenud teie ees ega ole tema vastu leidnud ühtki süüd, mida teie tema peale kaebate. 15 Niisamuti pole ka Heroodes, sest ta saatis tema tagasi meie juurde. Nagu näete, ta pole teinud midagi, mis vääriks surma. 16 Ma karistan teda ja lasen tal minna.“ 17 Sest ta pidi ühe neist pühade puhul vabaks laskma. 18 Aga kogu rahvas karjus ühel häälel: „Võta see mees! Vabasta meile Barabas!“ 19 Barabas oli vangi pandud linnas sündinud mässu ja tapmisse pärast. 20 Pilaatus pöördus uesti nende poole, tahtes vabastada Jeesust. 21 Aga need karjusid: „Löö ta risti! Löö ta risti!“ 22 Tema rääkis neile kolmandat korda: „Miks? Mis kuriteo on see mees siis teinud? Ma ei ole tema surmamõistmiseks põhjust leidnud. Sellepärast ma karistan teda ja lasen ta vabaks.“ 23 Nemad aga nõudsid valjult karjudes tema ristilõömist, ja nende kisa jäi peale. 24 Siis Pilaatus otsustas teha nende tahtmist. 25 Ta vabastas mehe, kes mässamise ja tapmisse pärast oli vangi heitetud, nagu nad palusid, aga Jeesuse andis ta nende meelevalla alla. 26 Kuid teda ära viies said nad kätte Siimoni Küreenest, kes just tuli maalt linna, ja nad panid risti tema selga, et ta kannaks seda Jeesuse järel. 27 Suur hulk rahvast käis nende järel tema pärast leinates ja nuttes. 28 Jeesus aga ütles nende poole pöördudes: „Jeruusalemma türed, ärge nutke minu pärast, nutke iseendi ja oma laste pärast! 29 Sest tuleb aeg, kui te ütlete: „Õnnistatud on viljatud naised, kelle

ihu pole kunagi last ilmale kandnud ja rinnad imetanud!"
30 Siis nad ütlevad mägedele: „Langege meie peale!" ja küngastele: „Katke meid!" 31 Sest kui seda tehakse toore puuga, mis saab veel siis kuivaga?" 32 Kaks teist kurjategijat viidi hukkamisele koos temaga. 33 Kui nad jõudsid kohani, mida kutsutakse Pealuks, siis nad lõid Jeesuse seal risti koos kurjategijatega, üks temast paremal ja teine vasakul pool. 34 Jeesus ütles: „Ila, anna neile andeks, sest nad ei tea, mida nad teeval!" Ja nad jagasid liisku heites omavahel ära tema riided. 35 Inimesed vaatasid sealsamas pealt ja isegi valitsejad irvitased Jeesuse üle. Nad ütlesid: „Teisi on ta päästnud, las ta nüüd päästab iseennast, kui ta on töesti äravalitu, Jumala Messias!" 36 Ka sõdurid pilkasid teda. Nad astusid ta juurde, pakkusid talle veiniäädikat 37 ja ütlesid: „Kui sina oled juutide kuningas, siis päästa iseennast!" 38 Ja tema kohal oli sildile kirjutatud: See on jutlide kuningas. 39 Üks ristil rippuvatest kurjategijatest teotas Jeesust: „Kas sa ei ole siis Messias? Päästa iseennast ja meid!" 40 Aga teine sõitles teda. „Kas sinagi ei karda Jumalat?" küsis ta, „Kuna sa ise oled sellesama karistuse all! 41 Meid karistatakse õiglaselt, sest me saame, mis me välja teenisime. Kuid see mees pole midagi valesti teinud." 42 Siis ta ütles: „Jeesus, hoia mind meeles, kui sa tuled oma Kuningriiki!" 43 Jeesus vastas talle: „Töesti, ma ütlen sulle, juba täna oled sa koos minuga paradiisis." 44 Saabunud oli kuues tund, kui pimedus langes üle kogu maa kuni üheksanda tunnini, 45 sest päike pimenes. Ja templi eesriie rebenes kaheks. 46 Jeesus kisendas valju häältega: „Ila, sinu kätte ma annan oma vaimu!" Ja kui ta seda oli öelnud, heitis ta hinge. 47 Kui sadakonna ülem juhtunut nägi, andis ta Jumalale au ja ütles: „See inimene oli töesti öige!" 48 Ja need inimesed, kes olid kokku tulnud seda vaatama, lõid sündivat nähes endale vastu rindu ja läksid minema. 49 Aga köik, kes Jeesust tundsid, ja naised, kes olid teda Galileast peale saatnud, seisid eemal ja nägid seda. 50 Seal oli üks nõukogu liige, kelle nimi oli Joosep, hea ja õiglane mees, 51 kes ei olnud nõus nende otsuse ja tegevusega. Ta oli pärít Juuda linnast Arimaatiast ja ta ootvas Jumala riiki. 52 Ta läks Pilaatuse juurde ja küsis enesele Jeesuse surnukeha. 53 Ja ta võttis selle alla, mähkis linast kangasse ja asetas kaljusse raiutud hauda, kuhu polnud veel kedagi maetud. 54 Ja see oli valmispäev, ning hingamispäev oli algamas. 55 Naised, kes olid Jeesusega koos tulnud Galileast, läksid Joosepi järel ning nägid hauakambrit ja seda, kuidas tema ihu sinna pandi. 56 Siis nad läksid koju ja panid valmis lõhnarohte ja salvi. Ja hingamispäeval puhkasid nad kåsu järgi.

24 Nädala esimese päeva varahommikul võtsid naised kaasa lõhnarohud, mis nad olid valmis pannud, ja läksid hauale. 2 Nad leidsid kivi haua eest ära lükatuna, 3 aga kui nad hauda sisse läksid, ei leidnud nad sealts Issanda Jeesuse ihu. 4 Ja kui nad selle üle pead murdsid, seisid järsku nende kõrval kaks meest välguna helkivates riletes. 5 Aga kui naised hirmunult näoga vastu maad kummardasid, ütlesid mehed neile: „Miks te otsite elavat surnute juurest?" 6 Teda ei ole siin! Ta on üles tõusnud! Tuletage meelde, mida ta teile ütles veel Galileas olles: 7 „Inimese Poeg tuleb anda patuste kätte ja risti lüüa ja kolmandal päeval ta tõuseb jälle üles." 8 Siis neile meenusid Jeesuse sõnad. 9 Kui nad pöörusid haua juurest tagasi, kuulutasid nad köike seda neile üheteistkümnelle ja köigile teistele. 10 Need olid Maarja Magdaleena ja Johanna ja Maarja, Jaakobuse ema, ja teised naised koos nendega, kes rääkisid sellest apostlitele. 11 Aga nad ei uskunud nende juttu, see tundus neile kui mõttetus. 12 Peetrus aga tõusis püsti ja jooksis haua juurde. Ja kummargil sisse vaadates nägi ta surlinu ning ta läks ära pead murdes selle üle, mis oli sundinud. 13 Selsamal päeval läksid kaks nendest külla nimega Emmaus, see on Jeruusalemast umbes üheteistkümne kilomeetri kaugusel. 14 Nad vestlesid omavahel köigest, mis oli juhtunud. 15 Ja kui nad vestlesid ning neid asju arutasid, tuli nende juurde Jeesus ise ja kõndis nendega kaasa, 16 aga nad ei tundnud teda ära. 17 Jeesus küsis nende käest: „Mida te siin omavahel kõndides arutate?" Nad seisid vaikset ja vaatasid kurvalt maha. 18 Üks neist, Kleopas, küsis tema käest: „Sa oled vist ainus külaline Jeruusalemmas, kes veel ei tea, mis Neil päevil seal on juhtunud?" 19 „Mis siis?" küsis ta. „See, mis juhtus Naatsareti Jeesusega, „vastasid nemad. „Ta oli prohvet, vägev sõnalt ja tegudelt Jumala ja köigi inimeste ees. 20 Ülempreestrid ja meie valitsejad andsid ta ära surmamõistmiseks ja lõid ta risti, 21 aga meie lootsime, et tema ongi see, kes lisraeli lunastab. Ja veel enam, täna on kolmas päev, kui see köik juhtus. 22 Lisaks panid mõned naised meid hämmastuma. Nad käisid täna hommikul haua juures, 23 kuid ei leidnud tema ihu. Naised tulid ja rääkisid meile, et olid nänitud nägemust inglitest, kes ütlesid, et Jeesus on elus. 24 Siis mõned meie kaaslastest läksid haua juurde ja leidsid selle täpselt, nagu naised olid öelnud; teda ennast nad aga ei nänitud." 25 Ja tema ütles neile: „Kui taipamatud te olete ja kui aeglased oma südames uskuma köike, mida prohvetid on rääkinud! 26 Kas Messias ei pidanud seda köike kannatama ja oma kirkusesse astuma?" 27 Ning alustades Moosesest ja kõikidest prohvetitest, seletas Jeesus neile, mida Pühakiri tema kohta ütles. 28 Ja kui nad lähenesid külale, kuhu nad

olid minemas, tegi Jeesus, nagu ta läheks edasi. 29 Aga nad käsid talle peale: „Jää meie jurde, sest peagi on õhtu. Päev on kohe lõppemas!“ Ja tema läks sisse ja jäi nendega. 30 Kui ta nendega lauas istus, võttis ta leiva, õnnistas ja murdis ning andis neile. 31 Siis avati nende silmad ja nad tundsid ta ära! Ja ta kadus nende silmist. 32 Nad küsisid üksteiselt: „Eks meie südamed pölenud meie sees, kui ta tee peal meiega rääkis ja meile Pühakirja avas?“ 33 Nad tõusid ja läksid tagasi Jeruusalemma. Seal nad leidsid üksteist jüngrit ja teised koos nendega, 34 kes ütlesid: „See on tõsil Issand on töesti üles töusnud ja Siimonile ilmunud!“ 35 Siis need kaks rääkisid, mis oli tee peal sündinud ja kuidas nad Jeesuse leiva murdmisest ära tundsid. 36 Kui nad sellest alles rääkisid, seisits Jeesus ise nende keskel ja ütles: „Rahu olgu teiega!“ 37 Nad olid jahmunud ja hirmul, arvates, et nad näevad vaimu. 38 Ta ütles neile: „Miks te olete ärevuses ja miks on kahtlus töusnud teie meetesse? 39 Vaadake mu käsi ja mu jalgu. See olen mina! Puudutage mind ja vaadake, sest vaimul ei ole liha ja luid, aga te näete, et minul on!“ 40 Ja seda öeldes näitas Jeesus neile oma käsi ja jalgu. 41 Aga kui nad rõõmu pärast ikka veel ei uskunud ja imestasid, küsis ta nende käest: „Kas teil on siin midagi süüa?“ 42 Nad andsid talle tüki küpsetatud kala ja meekärge, 43 ja Jeesus võttis ja sõi nende ees. 44 Ta ütles neile: „Need on mu sõnad, mis ma teile ütlesin, kui ma olin veel teiega: köik peab täide minema, mis Mooses Seaduses, prohvetites ja lauludes on minu kohta kirjutatud.“ 45 Siis ta avas nende möistuse, et nad saaksid Pühakirjast aru. 46 Ja ütles neile: „Nõnda on kirjutatud, et Messias pidi kannatama ja kolmandal päeval üles töusma surnuist, 47 ja tema nimel peab kuulutatama meeleparandust pattice andeksandmiseks köigi rahvaste seas, alates Jeruusalemmast. 48 Teie olete nende asjade tunnistajad. 49 Mina läkitan teie peale oma Isa töötuse! Teie aga jääge sellesse linna seni, kuni teid on riitetatud taevase väega!“ 50 Jeesus viis nad välja Betaania lähedale, tõstis oma käed ja õnnistas neid. 51 Ja neid õnnistades lahkus Jeesus nende juurest ja võeti üles taevasse. 52 Nemad aga kummardasid teda ja pöördsid suure rõõmuga tagasi Jeruusalemma. 53 Ja viibisid püsivalt templis Jumalat kiites.

Johannese

1 Alguses oli Sõna. Sõna oli Jumala juures ja Sõna oli Jumal. **2** Tema oli alguses koos Jumalaga. **3** Tema läbi on tekinud kõik, ilma temata ei ole tekinud midagi. **4** Mis on tekinud temas, oli elu, ja elu oli kogu inimkonna valgus. **5** See valgus paistab pimeduses, aga pimedus ei suuda seda vastu võtta. **6** Oli Jumala läkitatud mees, kelle nimi oli Johannes. **7** Ta tuli tunnistajana tunnistama valgusest, selleks, et kõik võiksid tema läbi uskuda. **8** Tema ise ei olnud valgus, tema tuli vaid tunnistama valgusest. **9** Tõeline valgus, mis valgustab iga inimest, oli tulemas maailma. **10** Ta tuli maailma, ja kuigi maailm oli tema läbi loodud, ei tundnud maailm teda ära. **11** Ta tuli sellesse, mis oli tema oma, kuid tema enda omad ei võtnud teda vastu. **12** Aga kõigile, kes tema vastu võtsid, andis ta meelevalla saada Jumala lasteks, neile, kes usuvald tema nimesesse, **13** kes ei ole sündinud verest, ei liha otsusest ega mehe tahtest, vaid Jumalast. **14** Sõna sai lihaks ja elas mee keskel. Me oleme nänitud tema au – ühe ja ainsa Poja au, kes tuli Isa juurest täis armu ja tõde. **15** Johannes tunnistas temast ja kuulutas avalikult: „Tema kohta ma ütlesin: „See, kes tuleb minu järel, on minust ülem, sest tema oli enne mind.““ **16** Tema täiusest oleme me kõik saanud armu armu peale. **17** Sest Jumal andis Seaduse Mooses kaudu, arm ja tõde on aga ilmunud Jeesuse Kristuse kaudu. **18** Keegi pole iiäl nänitud Jumalat, kui ainult Poeg, kes ise on Jumal. Tema on Isa läheduses ja on meile teda ilmutanud. **19** See oli Johannese tunnistus, kui juutide juhid Jeruusalemmast saatsid preestreid ja leviite, et nad uuriksid temalt, kes ta on. **20** Johannes vastas neile salgamata, tunnistades avalikult: „Mina ei ole Messias.“ **21** Nemad aga küsisid: „Kes sa siis oled? Oled sa Eelija?“ Ja ta vastas: „Mina ei ole.“ „Oled sa prohvet?“ Ta vastas: „Ei.“ **22** Siis nad küsisid temalt: „Kes sa oled? Me peame viima vastuse neile, kes meid läkitasid. Mida sa ütled enda kohta?“ **23** Johannes kostis prohvet Jesaja sõnadega: „Mina olen hääl, kes hüüab kõrbes: „Tehke tasaseks Issanda tee!““ **24** Läkitatute seas oli ka varisere **25** ja need küsisid temalt: „Miks sa siis ristid, kui sa ei ole ei Messias ega Eelija ega prohvet?“ **26** „Mina ristin teid veega, „vastas Johannes, „kuid teie keskel seisab see, keda te ei tunne, **27** tema, kes tuleb pärast mind. Mina ei ole väärta tema sandaalegi lahti siduma.“ **28** See kõik juhtus teisel pool Jordanit Betaanias, kus Johannes oli ristimas. **29** Järgmisel päeval nägi Johannes Jeesust enda poole tulemas ja ütles: „Ennäe, Jumala Tall, kes võtab ära maailma patu! **30** Tema on see, kelle kohta ma ütlesin: „Pärast mind

tuleb mees, kes on üle minu, sest tema oli enne mind.“ **31** Minagi ei tundnud teda, aga just selleks olen ma tulnud veega ristima, et ta saaks lisraelile nähtavaks.“ **32** Johannes tunnistas: „Ma nägin Jumala Vaimu otsekui tuvi taevast alla laskumas ja tema peale jääämas. **33** Ma ei oleks teadnud, kes ta on, aga see, kes läkitas mind veega ristima, ütles mulle: „Kelle peale sa näed Vaimu laskumas ja jääämas, see ristib Püha Vaimuga!“ **34** Ma olen nänitud ja kuulutan avalikult, et tema on Jumala Poeg.“ **35** Järgmisel päeval seisis Johannes seal jälle koos kahe oma jüngriga **36** ning, nähes Jeesust möödumas, ütles ta: „Ennäe, see on Jumala Tall!“ **37** Kui need kaks jüngrit seda kuulsid, järgnesid nad Jeesusele. **38** Jeesus aga pöördus ümber ja, nähes neid enda järel tulemas, küsis: „Mida te tahate?“ Nad ütlesid: „Rabi (mis tähendab Õpetajat), kus sa peatud?“ **39** „Tulge ja vaadake!“ vastas Jeesus. Oli umbes kümnes tund. Nad läksid, nägid, kus ta peatus, ja jäid selleks päevaks temaga. **40** Andreas, Siimon Peetruse vend, oli üks neist kahest, kes oli Johannest kuulnud ja Jeesusele järgnenud. **41** Ta otsis nüüd kõigepealt üles oma venna Siimoni ja teatas talle: „Me oleme leidnud Messia!“ (See tähendab Kristuse.) **42** Ta töi venna Jeesuse juurde. Jeesus vaatas talle otsa ja ütles: „Sina oled Siimon, Johannese poeg. Sinu nimeks saab Keefas.“ **43** Järgmisel päeval otsustas Jeesus minna Galileasse. Ta leidis Filippuse ja ütles talle: „Järgne mulle!“ **44** Filippus oli pärilt Betsaidast, samast linnast, kust Andreas ja Peetrus. **45** Filippus otsis üles Naatanaeli ja ütles talle: „Me oleme leidnud tema, kellega kirjutatakse Moosese Seaduses ja prohvetite raamatutes: Jeesuse, Joosepi poja Naatsaretist!“ **46** „Kas Naatsaretist võib tulla midagi head?“ küsis Naatanael. „Tule ja vaata!“ vastas Filippus. **47** Nähes Naatanaeli lähenemas, ütles Jeesus: „See on töeline iisraellane, kelles ei ole pettust!“ **48** „Kust sa mind tunned?“ imestas Naatanael. „Ma nägin sind, kui sa olid viigipuu all, enne kui Filippus sind kutsus,“ ütles Jeesus. **49** „Rabi,“ vastas Naatanael talle, „sina oled Jumala Poeg, sina oled lisraeli kuningas!“ **50** „Sa usud, kuna ma ütlesin, et ma nägin sind viigipuu all?“ ütles Jeesus. „Sa saad näha suuremaid asju kui see. **51** Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, te näete taevast avatuna ning Jumala ingleid tõusmas ja laskumas Inimese Poja juurde.“

2 Kolmandal päeval peeti pulmi Kaanas Galileamaal. Ka Jeesuse ema oli seal **2** ning Jeesus oma jüngritega oli samuti pulmapeole kutsutud. **3** Kui vein otsa sai, ütles ema Jeesusele: „Neil on vein otsas!“ **4** Kuid Jeesus vastas talle: „Naine, mis see minusse puutub? Minu aeg ei ole veel tulnud!“ **5** Ta ema aga käskis teenijaid: „Mida

iganes ta teile ütleb, seda tehke!“ 6 Seal oli kuus kivist veeanumat juudi puhastustalituste tarvis, igaüks neist mahutas kaheksakümmed kuni sada kakskümmed liitrit. 7 „Täitke need anumad veega!“ käskis Jeesus, ja nad täitsid need ääreni. 8 Siis ta ütles neile: „Ammutage nüüd sellest ja viige pulmavanemale!“ Nad tegid seda, 9 ja pulmavanem maitses vett, mis oli veiniks muutunud. Ta ei teadnud, kust see toodud oli, kuid teenijad, kes olid vee valanud, teadsid. Ta kutsus peigmehe körvale 10 ja ütles talle: „Iga peoperemees pakub esmalt parimat veini ja kui on joodud küllalt, siis kehvemat. Sina aga oled hoidnud parimat siiani!“ 11 Selle tunnustähega Kaanas Galileamaal ilmutas Jeesus esmakordelt oma jumalikku au, ning ta jüngrid uskusid temasse. 12 Seejärel peatus ta oma ema, vendade ja jüngritega mõne päeva Kapernaumas. 13 Juutide paasapühad olid tulemas ja Jeesus läks Jeruusalemma. 14 Nähes templiöudes veiste, lammaste ja tuvide müüjaid ning rahavahetajaid laudade taga, 15 tegi ta nööriderest piitsa ja kihutas templist välja köik, nii veised kui ka lambad. Ta puistas laialti rahavahetajate mündid ja keeras kummuli nende lauad. 16 Ja ta käskis tuvimüüjaid: „Viige need siit minema! Ärge tehke mu Isa koda laadaplatsiks!“ 17 Tema jüngritele meenus siis, et on kirjutatud: „Kiivus su koja pärast neelab mu ära!“ 18 Seepeale nöudsid juudid Jeesuse käest: „Kas sul on näidata meile mingit tunnustähte, mis kinnitaks, et sul on meelevald teha sääraseid asju?“ 19 Jeesus vastas neile: „Löhkuge see tempel, ja ma taastan selle kolme päevaga!“ 20 Nemad vastasid: „Seda templit on ehitatud nelikümmed kuus aastat, ja sina taastad selle kolme päevaga?“ 21 Kuid tempel, millest Jeesus rääkis, oli tema ihu. 22 Pärast tema ülestõusmist surmast meenus jüngritele, et ta seda oli öelnud, ning nad uskusid Pühakirja ja Jeesuse sõnu. 23 Kui Jeesus paasapühade ajal Jeruusalemmas tunnustähti andis, hakkasid paljud temasse uskuma. 24 Tema aga ei usaldanud ennast nende kätte, sest ta tundis inimesi. 25 Tal polnud vaja tunnistust inimeste kohta, sest ta teadis, mis on iga inimese sees.

3 Seal oli variser, mees nimega Nikodeemos, kes oli üks juutide ülemaid. 2 Ta läks öösel Jeesuse juurde ja ütles: „Rabi, me teame, et sina oled Õpetaja, kes on Jumala juurest tulnud. Ükski inimene ei suuda anda selliseid tunnustähti, kui Jumal pole temaga.“ 3 Jeesus vastas: „Tökesti, tökesti, ma ütlen sulle, kui inimene ei sünni uesti, ei või ta näha Jumala riiki.“ 4 „Kuidas saab inimene sündida, kui ta on juba täiskasvanud?“ imestas Nikodeemos. „Ta ei saa ju minna tagasi emaüssasse ja teist korda sündida?“ 5 „Tökesti, tökesti, ma ütlen sulle,“ vastas Jeesus, „kui inimene ei sünni veest

ja Vaimust, ei pääse ta Jumala riiki!“ 6 Inimesest sündinu on inimene, Vaimust sündinu on vaim. 7 Ära imesta, et ma ütlesin sulle: „Te peate uesti sündima!“ 8 Tuul puhub, kuhu ta tahab. Sa kuuled ta häält, aga ei tea, kust ta tuleb ja kuhu läheb. Samuti on igaühega, kes on sündinud Vaimust.“ 9 „Kuidas on see võimalik?“ küsib Nikodeemos. 10 „Sina oled õpetaja lisraelis, aga ei mõista seda?“ vastas Jeesus. 11 „Tökesti, tökesti, ma ütlen sulle, me räägime sellest, mida me teame, ja tunnistame avalikult, mida oleme näinud, ja siiski te ei usu meie tunnistust. 12 Kui te ei usu, mida ma olen teile rääkinud maapealsetest asjadest, kuidas te usute siis, kui ma räägin teile taevastest asjadest? 13 Ei ole ju keegi teine olnud ülal taevas kui vaid see, kes on tulnud taevast alla – Inimese Poeg. 14 Nii nagu Mooses tööstis körbes üles prunksmao, nõnda peab ka Inimese Poeg kõrgele töstetama, 15 et igaühel, kes temasse usub, oleks igavene elu. (aiõnios g166) 16 Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta andis oma ainusündinud Poja, et ükski, kes temasse usub, ei hukkuks, vaid et tal oleks igavene elu. (aiõnios g166) 17 Jumal ei saatnud ju Poega maailma üle kohut mõistma, vaid et maailm võiks tema läbi pääseda. 18 Kes iganes usub Pojasse, seda ei mõisteta süüdi, aga kes ei usu, on juba süüdi mõistetud, sest ta ei ole uskunud Jumala ainsasse Pojasse. 19 Nende süü seisneb selles: valgus tuli maailma, aga inimesed armastasid pimedust rohkem kui valgust, sest nende teod olid kurjad. 20 Köik, kes teevald kurja, vihkavad valgust ega tule valguse käte hirmust, et nende tegusid ei paljastataks. 21 Aga need, kes elavad töes, tulevad valguse käte, nõnda et oleks selgelt näha, mida nad on teinud, sest see on tehtud Jumala silma all.“ 22 Pärast seda läks Jeesus oma jüngritega Juudamaale. Ta viibis seal mõnda aega koos nendega ja ristis inimesi. 23 Samal ajal ristis ka Johannes Ainous Salimi lähedal, kuna seal oli palju vett. Inimesed tulid ta juurde ja lasid end ristida. 24 See oli veel enne Johannese vangistamist. 25 Kord töösid Johannese jüngritel ühe juudiga vaidlus puhastustalituse üle. 26 Nad läksid Johannese juurde ja ütlesid talle: „Rabi, see mees, kes oli koos sinuga Jordani taga ja kellest sa tunnistasid, temagi ristib nüüd, ja köik lähevad tema juurde.“ 27 Johannes vastas: „Inimene ei saa võtta endale midagi, kui see ei ole talle antud taevast. 28 Te võite ise kinnitada, et ma ütlesin: „Mina ei ole Messias, mind on läkitatud tema ees.“ 29 Pruut kuulub peigmehele. Peiupoiss ootab ja kuulab teda ning on rõõmus, kui ta kuuleb peigmehe häält. See on minu rõõm ja nüüd on see täielikuks saanud. 30 Tema peab kasvama, aga mina pean kahanema. 31 Kes tuleb ülalt, on üle köökide. Kes pärineb maa pealt, on maine ja räägib maistest asjadest. Kes tuleb taevast, on

üle kõikide, 32 ta tunnistab sellest, mida ta on näinud ja kuulnud, kuid tema tunnistust ei usuta. 33 Kes usub tema tunnistust, kinnitab, et Jumalas on tõde. 34 Kelle Jumal on läkitanud, räägib Jumala sõnu, sest Jumal annab talle Vaimu piiramatu. 35 Isa armastab Poega ja on andnud kõik tema kätte. 36 Kes usub Pojasse, sellel on igavene elu. Kes Pojale vastu hakkab, sellele ei anta elu, vaid ta jäab Jumala viha alla.“ (aiōnios g166)

4 Jesus sai teada, et variserideni on jöudnud kuuldsus, nagu oleks ta kogunud ja ristinud rohkem jüngreid kui Johannes. 2 Kuid tegelikult Jesus ise ei ristinud, vaid tema jüngrid. 3 Ta lahkus Juudamaalt ja suundus uesti tagasi Galileasse. 4 Selleks pidi ta minema läbi Samaaria. 5 Nii jõudis ta Samaaria linnani nimega Sühhar, selle maavalduse lähedale, mille Jaakob oli kinkinud oma pojale Joosepile. 6 Sealsamas asub ka Jaakobi kaev, mille kõrvale Jesus istuski teekäigust väsinuna. Oli kuues tund. 7 Peagi tuli üks samaaria naine vett võtma. „Anna mulle juua!“ palus Jesus teda. 8 Sest Jeesuse jüngrid olid läinud linna toitu hankima. 9 „Kuidas sina, juut, palud vett minut, Samaaria naiselt?“ imestas naine. (Sest juutidel ei tohtinud samaarlastega midagi tegemist olla.) 10 Jesus vastas talle: „Kui sa ainult teaksid, mida Jumalal on anda ja kes see on, kes küsib sinult juua, siis sa oleksid teda palunud ja ta oleks sulle elavat vett andnud.“ 11 „Isand, sul ei ole ju ämbril, millega vett ammutada, “üles naine, „ja see kaev on sügav. Kust sa siis saad seda elavat vett? 12 Või oled sa suurem kui meie isa Jaakob, kes andis meile kaevu, jõi sellest ise ning jõid ka tema pojad ja kariloomad?“ 13 „Igaüks, kes joob seda vett, „vastas Jesus talle, „tunneb varsti jälle janu. 14 Aga kes joob vett, mida mina annan, ei tunne enam iialgi janu. Minu antud vesi muutub tema sees veeallikaks, millest voolab vett igaveseks eluks.“ (aiōn g165, aiōnios g166) 15 „Isand, anna mulle seda vett, “üles naine, „et ma ei peaks janu tundma ega käima siit vett toomas!“ 16 „Mine kutsu oma mees ja tule tagasi!“ käskis Jesus. 17 „Mul pole meest, „vastas naine. „Sa ülesid õigesti, et sul pole meest, “üles Jesus. 18 „Sest viis meest on sul olnud ja see, kes sul praegu on, ei ole sinu mees. See on tösi!“ 19 „Isand, ma näen, et sa oled prohvet, “üles naine. 20 „Meie esisid ülistasid Jumalat sellel mäel, aga teie, juudid, ütlete, et Jeruusalemm on koht, kus peab Jumalat ülistama.“ 21 „Usu mind, naine, “üles Jesus. „Tuleb aeg, mil te ei kummardata Isa enam sellel mäel ega Jeruusalemmas. 22 Teie, samaarlased, kummardate seda, keda te ei tunne. Meie teame, keda me kummardame, sest pääste tuleb juutidelt. 23 Tuleb aeg, ja see on juba

tulnud, mil tõelised ülistajad teenivad Isa vaimus ja töes. Just sääraseid ülistajaid otsib Isa. 24 Jumal on Vaim ja kes teda ülistab, peab seda tegema vaimus ja töes.“ 25 Naine ütles: „Ma tean, et tuleb Messias“ (keda kutsutakse Kristuseks). „Kui tema tuleb, siis ta seletab meile kõik.“ 26 „Mina, kes ma sinuga räägin, olengi see, “üles Jeesus talle. 27 Just siis jõudsid jüngrid tagasi ja olid üllatunud, nähes Jeesust naisterahvaga rääkimas. Siiski ei küsinud ükski neist: „Mis tal vaja on?“ või „Miks sa temaga räägid?“ 28 Ent naine jättis oma veekanu kaevu juurde, tõttas linna ja rääkis kõigile: 29 „Tulge vaatama meest, kes ütles mulle kõik, mis ma ilal olen teinud! Kas ehk tema ongi Messias?“ 30 Seepeale tulid teisedki selle linna elanikud Jeesuse juurde. 31 Samal ajal käisid jüngrid Jeesusele peale, öeldes: „Rabi, söö midagi!“ 32 Tema aga ütles neile: „Mul on toitu, millest teie midagi ei tea.“ 33 Siis arutasid jüngrid isekeskis: „Kas keegi on talle süüa toonud?“ 34 Jesus ütles neile: „Minu toit on see, et ma täidan selle tahtmist, kes mind on läkitanud, ja viin lõpule tema töö. 35 Kas teil ei ole ütlust „Veel on neli kuud, ja alles siis tuleb lõikus?“ Aga mina ütlen teile, avage oma silmad ja vaadake põlde! Need on lõikuseks küpsed! 36 Juba praegu saab lõikaja palka ja kogub vilja igavesse ellu, et külvaja ja lõikaja võksid rõõmustada üheskoos. (aiōnios g166) 37 Ega ilmaasjata öelda, et üks külvab, aga teine lõikab. 38 Mina saadan teid lõikama seal, kus teie ei ole vaeva näinud. Teised on näinud vaeva, teie lõikate nende töö vilja.“ 39 Aga paljud samaarlased sellest linnast hakkasid uskuma Jeesusesse temaga rääkinud naise tunnistuse pärast: „Ta ütles mulle kõik, mis ma ilal olen teinud!“ 40 Kui samaarlased nüüd Jeesuse juurde tulid, käisid nad talle peale, et ta jäääks nende linna. Ja Jesus jäigi sinna kaheks päevaks, 41 ning veel paljud hakkasid uskuma, kui nad tema sõnu kuulsid. 42 Naisele, kes oli rääkinud neile Jeesusest, ütlesid nad: „Nüüd me usume mitte enam sinu jutu pärast, vaid me oleme teda ise kuulnud ja teame, et tema on tõepoolest maailma Päästja.“ 43 Kahe päeva pärast läks Jesus edasi Galileasse. 44 Ta oli varem ise öelnud, et ühtki prohvetit ei tunnustata tema kodumaal. 45 Kui ta nüüd Galileasse tuli, tervitasid inimesed teda rõõmuga, sest nad olid käinud paasapühade ajal Jeruusalemmas ja näinud kõike, mida Jesus oli teinud. 46 Jesus läks uesti Kaanasse Galileamaal, kus ta oli muutnud vee veiniks. Samal ajal oli seal keegi kuninga ametnik, kelle poeg oli Kapernaumas haige. 47 Kuuldes, et Jesus on tulnud Juudamaalt Galileasse, läks ta tema juurde ja palus, et Jesus tuleks Kapernauma ja teeks terveks tema poja, kes oli suremas. 48 Jesus ütles: „Ükski teist ei usu muid, kui ta ei näe tunnustähti ja imesid!“ 49 Ametnik aga

palus: „Issand, tule enne, kui mu laps sureb!“ 50 „Mine koju, su poeg jääb ellu, “vastas Jeesus talle. Mees uskus tema sõna ja läks koju. 51 Juba tee peal tulid sulased talle vastu ning teatasid, et ta poeg elab. 52 Siis ta uuris nende käest, millal poiss oli paranema hakanud. „Eile seitsmendal tunnil kadus tal äkki palavik, “vastasid nad. 53 Nüüd meenus poisi isale, et just sel ajal oli Jeesus talle öelnud: „Sinu poeg jääb ellu!“ Nii sai usklikuks see ametnik ja kogu ta pere. 54 See oli Jeesuse teine tunnustäht, mille ta andis pärast Juudamaalt Galileasse tulekut.

5 Pärast seda läks Jeesus juudi pühadeks Jeruusalemma.

2 Jeruusalemmas Lambavärava lähedal on tiik heebreakeelse nimega Betsata, mille juurde kuulub viis sammaskäiku. 3 Nende juures lebas palju haigede: pimedaid, jalutuid, halvatuid, kes ootasid vee liikumist. 4 Sest aeg-ajalt laskus Issanda ingel alla tiiki ja segas vett. Kes siis pärast vee segamist esimesena tiiki astus, tervenes, üksköik millisest haigusest. 5 Seal oli mees, kes oli juba kolmkümmend kaheksa aastat haige olnud. 6 Jeesus nägi teda lamamas, ja kuulnud tema pikaaegsest haigusest, küsis ta mehet: „Kas sa tahad terveks saada?“ 7 „Isand, “vastas haige talle, „mul ei ole kedagi, kes mind tiiki aitaks, kui vett liigutatakse. Iga kord, kui ma minema hakkan, jõuab keegi minut ette.“ 8 „Töuse, “üles Jeesus talle, „võta oma ase ja könni!“ 9 Otsekohe sai mees terveks, võttis oma aseme ja kõndis. See päev oli aga hingamispäev. 10 Seepärast ütlesid juutide ülemad tervenenule: „Täna on hingamispäev, sul on keelatud magamisaset kanda!“ 11 Ent tema vastas neile: „See, kes mu terveks tegi, käskis mind: „Võta oma ase ja könni!““ 12 „Kes on see mees, kes käskis sul selle võtta ja kõndida?“ nõudsid ülemad temalt. 13 Kuid tervenenu ei teadnud, kes oli ta tervendaja, sest Jeesus oli kadunud rahva hulka. 14 Hiljem kohtas Jeesus teda templis ja ütles talle: „Nüüd, kus sa oled saanud terveks, ära tee enam pattu, et sind ei tabaks midagi halvemat!“ 15 Tema läks seepeale tagasi ja teatas juutide ülemaile, et ta tervendaja oli Jeesus. 16 Kuna aga Jeesus oli tervendanud hingamispäeval, hakkasid need nüüd Jeesust taga kiusama. 17 Jeesus ütles neile enda kaitseks: „Minu Isa teeb tööd tänase päevani ja ka mina töötan!“ 18 Seepeale hakkasid juutide ülemad veel enam otsima võimalust teda tappa. Sest ta oli rikkunud mitte ainult hingamispäeva, vaid ka nimetanud Jumalat oma Isaks, tehes end Jumalaga võrdseks. 19 Jeesus aga vastas: „Töesti, töesti, ma ütlen teile, Poeg ei saa teha midagi omapäi, ta teeb vaid seda, mida näeb Isa ees tegevat. Mida iganes Isa teeb, seda teeb ka Poeg, 20 sest Isa armastab Poega ja näitab talle kõike,

mida ta ise teeb. Ja ta näitab talle veel suuremaid tegusid kui need, mida te olete näinud, nii et te hämmastute. 21 Nõnda nagu Isa äratab üles surnuid ja teeb nad elavaks, annab ka Poeg elu neile, kellele soovib anda. 22 Enamgi veel – Isa ei mõista kohut kellegi üle, vaid on kogu kohtumõistimise usaldanud Poja kätte, 23 et kõik võiksid austada Poega, nagu nad austavad Isa. Kes keeldub austamast Poega, ei austa ka Isa, kes tema on läkitanud. 24 Töesti, töesti, ma ütlen teile, kes võtab kuulda minu sõnu ja usub mu Läkitajat, sellel on igavene elu ja teda ei mõisteta süüdi, vaid ta on läinud surmast ellu. (aiōnios g166) 25 Töesti, töesti, ma ütlen teile, tuleb aeg, ja see on juba käes, mil surnud kuulevad Jumala Poja häält ja need, kes kuulevad, elavad. 26 Sest nõnda nagu Isal on elu iseendas, on ta andnud elu ka Pojale. 27 Ja ta on andnud temale meelevalla kohut mõista, sest ta on Inimese Poeg. 28 Ärge hämmastuge, tuleb aeg, mil kõik, kes on haudades, kuulevad tema häält 29 ja töusevad üles: need, kes on teinud head – selleks et elada, ning need, kes on teinud halba – selleks et kanda karistust. 30 Mina ei saa teha midagi omapäi; ma mõistan kohut nii, nagu mulle öeldakse. Minu kohtumõistmine on õiglane, sest ma ei püüa teha enese tahtmist, vaid oma Läkitaja tahtmist. 31 Kui ma annaksin tunnistust iseenda kohta, ei oleks mu tunnistus töde. 32 Aga keegi teine tunnistab minu kasuks, ja ma tean, et tema tunnistus on töde. 33 Teie saatsite käskjalgu Johannese juurde ja tema on tunnistanud töest. 34 Mitte et ma võtan vastu inimlikku tunnistust, aga ma räägin seda selleks, et teie saaksite päästetud. 35 Johannes oli lamp, mis läideti ja andis valgust, ning mõnda aega te rõõmustasite tema valguse üle. 36 Minul on tunnistus, mis on mõjuvam Johannese omast: töö, mille Isa on andnud mulle lõpule viia. Need teod, mida mina teen, töendavad, et Isa on minu läkitanud. 37 Isa, kes mind saatis, on ise minu kohta tunnistusi andnud. Teie ei ole kunagi kuulnud ta häält ega näinud ta kuju, 38 teie südames ei ole kohta tema sõnale, sest te ei usu teda, kelle tema on läkitanud. 39 Te uurite küll hoolega Pühakirja, sest arvate, et see annab teile igavese elu. Aga seesama Pühakiri tunnistab minut! (aiōnios g166) 40 Ja siiski ei taha te tulla minu juurde, et saada elu. 41 Ma ei vaja austust inimestelt, 42 aga ma tunnen teid. Ma tean, et teil ei ole südames Jumala armastust. 43 Mina olen tulnud oma Isa nimel, aga teie ei võta mind vastu. Samas kui mõni tuleb iseenda nimel, siis tema te võtate vastu. 44 Kuidas te võiksitegi uskuda, kui te võtate vastu austust üksteiselt, aga ei otsi seda austust, mis tuleb ainsalt Jumalalt. 45 Ometi ärge arvake, et mina hakkan teid Isa ees süüdistama. Teie süüdistaja on hoopis Mooses, kelle peale te loodate. 46 Kui

te tõepoolest usuksite Moosest, siis te usuksite ka mind, sest tema on minust kirjutanud. **47** Aga kui te isegi tema kirjutatut ei usu, kuidas te siis saate uskuda minu sõnu?"

6 Pärast seda läks Jeesus teisele poole Galilea merd (ehk

Tibeeria merd). **2** Talle järgnes suur rahvahulk, sest nad olid näinud tunnustähti, mida ta oli haiged tervendades teinud. **3** Jeesus aga läks üles mäeseljale ja istus seal koos oma jüngritega maha. **4** Juutide paasapühad olid lähedal. **5** Kui ta nüüd ringi vaatas, nägi ta suurt rahvahulka enda poole tulemas, ja Jeesus küsis Filippuselt: „Kust peaksime me leiba ostma, et neile süüa anda?“ **6** Kuid seda küsis Jeesus, et teda proovile panna, sest ta teadis, mida ta kavatses teha. **7** Filippus vastas: „Isigi kui me ostaksime leiba kasvöi kahesaja teenari eest, ei jätkuks igaühelik ikka üht suutääkit.“ **8** Siis ütles teine jüngr, Siimon Peetruse vend Andreas: **9** „Slin on poiske, kellel on viis odarakku ja kaks kala. Aga kui kauaks sellest sellise rahvahulga jaoks jagub?“ **10** „Seadke inimesed istuma!“ käskis Jeesus. Kõik istusidki maha haljale rohule; ainuüksi mehi oli kokku umbes viis tuhat. **11** Siis võttis Jeesus leivad, tänas Jumalat ning jagas inimestele nii palju, kui nad soovisid. Samamoodi tegi ta kaladega. **12** Kui kõigil said kõhud täis, ütles Jeesus jüngritele: „Korjake ülejääk kokku, et midagi raisku ei läheks!“ **13** Siis nad korjasid viiest odraleivast ülejäänenud palukedes kokku ja said kaksteist korvitääti. **14** Pärast seda, kui inimesed nägid Jeesuse antud tunnustähte, hakkasid nad rääkima: „Tõesti, tema on see prohvet, kes on siia maailma tulnud.“ **15** Jeesus aga teadis, et rahvas tahab tulla ja teda vägisi kuningaks teha. Seepärast pöördus ta üks tagasi mägedesse. **16** Kui õhtu kätte jöudis, läksid jüngrid alla järve äärde, **17** astusid paati ning söitsid üle järve Kapernauma. Väljas oli juba pime ja Jeesus ei olnud tulnud nende juurde. **18** Puhus kõva tuul ja tõusid tormilained. **19** Olles söudnud kolm või neli miili, nägid jüngrid Jeesust järvel kõndimas ja paadile lähenemas, ning neid haaras hirm. **20** „See olen mina, „hüüdis Jeesus, „ärge kartke!“ **21** Nad kutsusid ta paati, ja kohe oligi paat kaldal, kuhu nad olid tahtnud jõuda. **22** Järgmisel päeval sai teisele poole järve jäänenud rahvahulk teada, et kaldal oli olnud ainult üks paat, kuid Jeesus ei olnud läinud sellesse koos jüngritega, vaid jüngrid olid lahkunud ilma temata. **23** Siis maabusid mõned teised paadid Tibeeriast selle paiga lähedal, kus nad olid söönud Issanda õnnistatud leiba. **24** Kui nüüd inimesed nägid, et Jeesust ega ta jüngreid seal ei olnud, astusid nad paatidesse ja söitsid teda Kapernauma otsima. **25** Nad leidsid ta järve teiselt kaldalt ja küsisid: „Rabi, millal sina siia tulid?“ **26** „Tõesti, tõesti, ma ütlen teile,

„vastas Jeesus, „te ei otsi mind mitte sellepärist, et näigte tunnustähti, vaid et te sõite leiba ja saite kõhud täis!“ **27** Ärge töötage toidu nimel, mis rikneb, vaid hankige toitu, mis säilib igaveseks eluks – mida Inimese Poeg teile annab. Sest tema peale on Jumal Isa pannud oma heakskiidu pitseri.“ (aiōnios g166) **28** „Mida me peame tegema, et meie teod oleksid Jumalale meelepärased?“ küsisid nad temalt. **29** „Jumalale meelepärate tegu on see, „vastas Jeesus, „et te usute sellesse, kelle tema on läkitanud.“ **30** Nemad ütlesid: „Millise tunnustähe sa meile annad, et me võiksime sind uskuda? Mis teo sa teed?“ **31** Meie esivanemad söid kõrbes mannat, nagu Pühakirjas öeldakse: „Ta andis neile taevast leiba süüa.“ **32** „Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, „vastas Jeesus, „mitte Mooses ei andnud teile taevast leiba, vaid minu Isa; tema annab teile ka nüüd tõelise leiva taevast.“ **33** Sest Jumala leib on see, kes tuleb taevast alla ja annab maailmale elu.“ **34** Siis ütlesid nad talle: „Issand, anna meile alati seda leiba!“ **35** „Mina olengi eluleib, „vastas Jeesus. „Kes tuleb minu juurde, ei tunne iial nälga; kes usub minusse, ei tunne iial janu.“ **36** Aga ma ju ütlesin, te olete mind näinud, kuid siiski te ei usu. **37** Kõik, kelle Isa mulle annab, tulevad minu juurde, ja seda, kes minu juurde tuleb, ei tõuka ma ära. **38** Sest mina ei ole tulnud taevast, et teha oma tahtmist, vaid oma Läkitaja tahtmist. **39** Ent minu Läkitaja tahtmine on see, et ma ei kaotaks ühtki neist, keda tema on mulle andnud, vaid tõstaksin nad üles viimasel päeval. **40** Sest minu Isa tahtmine on, et igaühel, kes näeb Poega ja usub temasse, oleks igavene elu. Ja mina tõstan nad üles viimasel päeval.“ (aiōnios g166) **41** Siis hakkasid juudid tema üle nurisema, kuna ta oli öelnud: „Mina olen taevast tulnud leib.“ **42** Nad ütlesid: „Eks see ole ju Jeesus, Joosepi poeg, kelle isa ja ema me tunneme? Kuidas ta siis nüüd ütleb „Mina olen taevast alla tulnud?“ **43** Jeesus vastas neile: „Lõpetage see omavaheline nurisemine!“ **44** Keegi ei saa tulla minu juurde, kui teda ei tömba Isa, minu Läkitaja; ning mina tõstan ta üles viimasel päeval. **45** Prohvetite raamatutes on kirjutatud: „Siis õpetab neid kõiki Jumal.“ Kõik, kes on kuulnud Isa ja temalt öppinud, tulevad minu juurde. **46** Mitte keegi pole Isa näinud peale selle, kes on tulnud Jumala juurest – tema on Isa näinud. **47** Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, kes usub, sellel on igavene elu! (aiōnios g166) **48** Mina olen eluleib. **49** Teie esivanemad söid kõrbes mannat, aga surid siiski. **50** See on leib, mis taevast alla tuleb, et inimene seda sööks ega sureks. **51** Mina olen taevast tulnud elav leib. Kes seda leiba sööb, elab igavesti. Leib, mille mina annan selleks, et maailm võiks elada, on minu liha.“ (aiōn g165) **52** Siis puhkes kuulajate seas äge vaidlus. „Kuidas saab see mees anda meile süüa

oma liha?"küsisid nad. 53 Jeesus aga vastas neile: „Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, kui te ei söö Inimese Poja liha ega joo tema verd, siis teis ei ole elu. 54 Kes sööb minu liha ja joob minu verd, sellel on igavene elu, ja mina äratan ta üles viimasel päeval. (aiõnos g166) 55 Sest minu liha on töeline söök ja minu veri on töeline jook. 56 Kes sööb minu liha ja joob minu verd, jäab minusse, ja mina jääan temasse. 57 Nii nagu Isa on mind saatnud ja ma elan Isa pärast, elab minu pärast see, kes minust sööb. 58 See ongi leib, mis on alla tulnud taevast. Teie esivanemad sõid mannat ja surid, aga kes iganes seda leiba sööb, elab igavesti.“ (aiõn g165) 59 Nii õpetas Jeesus Kapernauma sünagoogis. 60 Seda kuuldes ütlesid paljud ta jüngritest: „See õpetus on raske. Kes suudab seda vastu võtta?“ 61 Jeesus teadis, et jüngrid nurisevad tema üle, ning ütles neile: „Kas teid pahandab see, mida ma rääkisin? 62 Mis te veel siis teete, kui te näete Inimese Poega minevat üles sinna, kus ta oli kõigepealt? 63 Vaim on see, kes annab elu. Lihast ei ole abi. Sõnad, mis ma teile rääkisin, on täis Vaimu ja elu. 64 Kuid teie seas on mõned, kes ei usu.“ Sest Jeesus teadis ju algusest peale, kes temasse ei usu ja kes ta lõpuks ära annab. 65 Ta ütles veel: „Seepärast ma ütlesingi teile, et keegi ei saa tulla minu juurde, kui seda ei ole talle andnud Isa.“ 66 Sellest ajast alates pöörasid paljud jüngrid talle selja ja loobusid talle järgnemast. 67 Siis küsis Jeesus oma kaheteistkünnelt: „Kas teiegi tahate lahkuda?“ 68 Talle vastas Siimon Peetrus: „Issand, kelle juurde oleks meil minna? Sinul on igavesu elu sõnад! (aiõnos g166) 69 Me usume ja teame, et sina oled Jumala Püha.“ 70 Jeesus vastas neile: „Eks valinud ju mina teid kaheteistkümmet. Aga üks teie seast on kurat.“ 71 Seda ütles ta Juudase, Siimon Iskarioti poja kohta, sest see, üks kaheteistkünnest, andis ta hiljem ära.

7 Pärast seda käis Jeesus Galileas ringi. Ta ei tahtnud liikuda Juudamaal, sest juutide juhid otsisid võimalust teda tappa. 2 Kuna saabumas oli juutide lehtmajade püha, 3 ütlesid Jeesuse vennad temale: „Lahku siit ja mine Juudamaale, et su jüngrid näeksid su suuri tegusid. 4 Kes tahab tegutseda avalikult, ei saa olla salajas. Kui sa juba teed sääraseid asju, siis näita end kogu maailmale!“ 5 Sest isegi Jeesuse vennad ei uskunud temasse. 6 Jeesus vastas neile: „Minu aeg ei ole veel saabunud, aga teile on iga hetk ühviisi sobiv. 7 Maailmal ei ole põhjust teid vihata, kuid mind ta vihkab, sest ma tunnistan, et ta teod on kurjad. 8 Minge teie pühia pidama. Mina ei lähe neile pidustustele, sest minu aeg ei ole veel käes.“ 9 Seda öelnud, jäi ta Galileasse. 10 Ent kui ta vennad olid läinud pidustustele, läks ka Jeesus, aga

mitte avalikult, vaid salaja. 11 Juutide ülemad otsisid Jeesust piduliste hulgast, küsides: „Kus ta siis on?“ 12 Rahva seas oli tema kohta palju sosistamist. Ühed arvasid: „Ta on hea inimene.“ Teised vaidlesid vastu: „Ei ole, ta eksitab rahvast.“ 13 Kuid keegi ei rääkinud temast avalikult hirmust juhtide ees. 14 Kui pühadenädal oli juba poolte peal, läks Jeesus templisse ja hakkas õpetama. 15 „Kuidas see õppimata mees on säärase õpetuse saanud?“ imestasid juutide ülemad. 16 Jeesus vastas neile: „Minu õpetus ei pärine minult endalt, vaid mu Läkitajalt. 17 Kõik, kes otsustavad teha Jumala tahtmist, näevad, kas minu õpetus tuleb Jumalalt või könenel ma iseenesest. 18 Iseenesest rääkijad teevad seda selleks, et endale au saada. Aga kes otsib tema au, kes teda saatis, kannab töde. Temas pole midagi valelikku. 19 Eks ole Mooses andnud teile Seaduse. Kuid keegi teist ei pea Seadust. Miks te tahate mind tappa?“ 20 Siis öeldi rahva hulgast: „Sinus on kuri vaim. Kes sind tappa tahab?“ 21 Jeesus vastas neile: „Ma tegin ühe ime ja te kõik olete imestunud. 22 Eks ole, Mooses andis teile ümberlökamiskäsu (ehkki see ei pärine Mooseselt, vaid esisadelt) ja seepärast te lõikate inimese ümber ka hingamispäeval. 23 Kui isegi hingamispäeval tuleb inimene ümber lõigata, et Moosese Seadust ei rikutaks, miks te siis mulle pahaks panete, et ma tegin kogu inimese terveks hingamispäeval? 24 Ärge hinnake välise järgi, vaid hinnake õiglaselt!“ 25 Siis arutasid mõned jeruualemased omavahel: „Kas see pole sama mees, keda tahetakse tappa? 26 Ja näe, nüüd köneleb ta avalikult ja talle ei öelda midagi. Ega ometi võimumehed ole jõudnud järeldusele, et tema ongi Messias? 27 Aga meie ju teame, kust ta on pärit. Kui Messias tuleb, ei tea keegi, kust ta on.“ 28 Siis hüüdis Jeesus templis õpetades: „Teie teate mind ja minu päritolu? Mina ei ole tulnud iseenda nimel. Mul on töeline Läkitaja, keda teie ei tunne. 29 Kuid mina tunnen teda, sest ma olen tulnud tema juurest ja tema on mind saatnud.“ 30 Siis tahtsid nad teda kinni võtta, kuid keegi ei puutunud teda, sest tema tund ei olnud veel käes. 31 Ent paljud rahva seast uskusid temasse, öeldes: „Kui Messias tuleb, kas ta peaks andma rohkem tunnustähti, kui see mees on teinud?“ 32 Kui variserid kuulsid, mida rahvas Jeesuse kohta sosistas, saatsid nemad ja ülempeestrid mõned templivalvurid teda vahistama. 33 Jeesus aga rääkis: „Veel pisut aega olen ma teie juures ja siis lähen tagasi oma Läkitaja juurde. 34 Te otsite mind, aga ei leia. Ja kus mina olen, sinna teie ei saa tulla.“ 35 Siis arutasid juudid omavahel: „Kuhu ta mõtleb minna, et me teda ei leia? Ega ta ometi lähe võõrsil kreeklaste seas elavate juutide juurde, et hakata õpetama kreeklasi? 36 Mida see tähendab, kui ta

ütlus „Te otsite mind, aga ei leia“ ja „Kus mina olen, sinna teie ei saa tulla?“ 37 Pidustuste viimasel, kõige tähtsamal päeval seisid Jeesus, hüüdes: „Kellel on janu, see tulgu minu juurde ja joogu! 38 Kes iganes usub minusse, sellest voolavad elava vee jõed, nagu Pühakirjas on öeldud.“ 39 Seda ütlus ta Jumala Vaimu kohta, kelle pidid hiljem saama need, kes temasse usuvald. Vaimu ei olnud veel antud, sest Jeesus ei olnud veel ausse tööstetud. 40 Neid sõnu kuuldes kostsid mõned rahva seast: „See mees on töösti prohvet!“ 41 Teised arvasid: „Tema on Messias!“, „Kindlasti mitte, „vaidlesid kolmandad, „ega siis Messias tule Galileast? 42 Pühakirjas ju öeldakse, et Messias tuleb Taaveti soost ja Petlemma külast, kus Taavet sündis.“ 43 Nii läksid rahva arvamused tema kohta lahusse. 44 Mõned neist tahtsid teda kinni võtta, kuid siiski ei puutunud teda keegi. 45 Nüüd läksid templivalvurid tagasi ülempreestrite ja variseride juurde, kes küsisid neilt: „Miks te teda kaasa ei toonud?“ 46 „Ükski inimene pole ealeski kõnelenud nõnda nagu tema, „vastasid valvurid. 47 „Kas teiegi lasite end eksitada?“ küsisid variserid. 48 „On siis keegi valitsejatest või variseridest uskunud temasse? 49 Aga see rahvahulk, kes ei tunne Seadust, on neetud!“ 50 Siis võttis sõna üks nende seast, Nikodeemos, seesama, kes oli käinud varem Jeesuse juures. Ta ütlus: 51 „Meie Seadus ei mõista ju kedagi süüdi enne, kui on kuulanud ta üle ja uurinud välja, mida ta on teinud.“ 52 Nemad aga vastasid talle: „Kas ehk sinagi oled Galileast? Uuri järele ja sa näed, et Galileast ei võrsu prohvetit!“ 53 Siis läksid nad kõik koju.

8 Aga Jeesus läks Õlimäele. 2 Varahommikul tuli ta tagasi templisse ning tema ümber kogunes suur rahvahulk. Ta istus ja hakkas neid õpetama. 3 Siis töid kirjatundjad ja variserid sinna naise, kes oli tabatud abielurikkumiselt. Nad panid ta köigi ette seisma. 4 ja ütlisid Jeesusele: „Õpetaja, see naine tabati äsja abielurikkumiselt. 5 Moosese Seadus käsib meil säärased naised kividega surnuks visata, aga mida ütled sina?“ 6 Selle küsimusega püüdsid nad teda lõksu meelitada, et saada alust tema süüdistamiseks. Ent Jeesus kummardas maha ja kirjutas sõrmega maapinnale. 7 Kui nad aga küsimist ei jätnud, ajas ta enese sirgu ja ütlus: „Kes teie seast on patuta, visaku esimesena kivi!“ 8 Siis kummardas ta jälle ja kirjutas maapinnale. 9 Ent need, kes olid kuulnud ta sõnu, lahkusid üksteise järel, alates vanimast, kuni kohale jäid vaid Jeesus ja naine, kes ikka veel seisid. 10 Jeesus ajas enese sirgu ja küsis: „Naine, kus nad siis on? Kas keegi ei mõistnudki sind surma?“ 11 „Ei keegi, Issandi!“ vastas naine. „Minagi ei mõista sind surma,“ ütlus Jeesus. „Mine, ja siitpeale ära tee enam pattu!“ 12 Kui Jeesus rääkis taas

rahvale, ütlus ta: „Mina olen maailma valgus. Kes järgneb mulle, ei könni iialgi pimeduses, vaid tal on elu valgus.“ 13 Variserid ütlisid talle: „Sa tunnistad iseenda kohta. Sinu tunnistus ei kehti.“ 14 „Isegi kui ma tunnistan iseenda kohta, „vastas Jeesus, „on minu tunnistus tõene, sest ma tean, kust ma olen tulnud ja kuhu ma lähen. Teie aga ei tea, kust ma olen tulnud ja kuhu ma lähen. 15 Teie mõistate kohut inimliku arusaamise kohaselt, mina aga ei mõista kellelegi üle kohut. 16 Ja kui ma mõistaksingi kohut, oleks minu otsus õige, sest ma ei ole üks, vaid minuga on Isa, kes mind saatis. 17 Samamoodi on ju ka teie Seaduses kirjas, et kahe tunnistaja ütlus on tösi. 18 Mina tunnistan enesest ja minut tunnistab Isa, kes on mind saatnud.“ 19 „Kus on sinu isa?“ küsisid nad siis temalt. „Teie ei tunne mind ega minu Isa, „vastas Jeesus. „Kui te tunneksite mind, siis te tunneksite ka minu Isa.“ 20 Seda rääkis Jeesus templis varalaeka juures õpetades. Kuid keegi ei võtnud teda kinni, sest tema tund ei olnud veel tulnud. 21 Siis ütlus Jeesus neile: „Mina lähen ära ja te otsite mind taga ning surete oma patus. Sinna, kuhu mina lähen, ei saa teie järele tulla.“ 22 Juudid küsisid üksteiselt: „Ega ta end ometi tappa kavatse, et ta ütleb „Kuhu mina lähen, sinna ei saa teie järele tulla?“ 23 Jeesus ütlus neile: „Teie olete pärít alt, mina olen pärít ülalt. Teie olete sellest maailmast, mina ei ole sellest maailmast. 24 Ma ütlisin teile, et te surete oma pattudesse. Kui te ei usu, et mina olen tema, siis te töesti surete oma pattudesse.“ 25 „Kes sa siis oled?“ küsisid nemad. „Mida ma olen teile algusest peale rääkinud?“ vastas Jeesus. 26 „Mul on palju teie süüdimõistmiseks öelda. Tema, kes mu saatis, on usaldusväärne, ja mida ma temalt olen kuulnud, räägin ma maailmale.“ 27 Nad ei mõistnud, et ta rääkis neile Isast. 28 Jeesus ütlus neile: „Kui te olete Inimese Poja ülendanud, siis te mõistate, et mina olen see, ja et mina ei tee midagi omapäi, vaid räägin nõnda, nagu Isa mind on õpetanud. 29 Minu Läkitaja on minuga; ta ei ole iial jätnud mind üksi, sest ma teen alati seda, mis talle meeldib.“ 30 Seda kuuldes uskusid paljud temasse. 31 Siis ütlus Jeesus temasse uskuma hakanud juutidele: „Kui te jääté minu õpetusse, olete te töepoolest minu jüngrid. 32 Siis te tunnetate tõe, ja tõde teeb teid vabaks.“ 33 „Meie oleme Aabrahami järeltulijad, „kostsid need talle, „ega ole iial kedagi orjanud. Kuidas sa siis ütled, et me saame vabaks?“ 34 „Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, „vastas neile Jeesus, „igaüks, kes teeb pattu, on patu ori. 35 Aga ori ei jäää peresse alatiseks, kuid poeg jäää alatiseks. (aiõn g165) 36 Kui nüüd Poeg teid vabastab, siis te olete ka tõeliselt vabad. 37 Ma tean, et te olete Aabrahami järeltulijad. Ometi te tahate mind tappa, sest teie südames ei ole kohta minu sõnadele.

38 Mina räägin seda, mida olen nänud oma Isa juures. Teie aga teete seda, mida olete kuulnud oma isa käest.“ 39 Nad vastasid: „Meie isa on Aabraham!“ „Kui te oleksite Aabrahami lapsed, „ütles Jeesus, „siis te teeksite Aabrahami tegusid. 40 Nüüd aga tahate tappa mind, inimest, kes on rääkinud teile tööt, mida ta on Jumala käest kuulnud. Aabraham ei teinud nõnda. 41 Teie teete oma isa tegusid: „Meie ei ole sündinud abielurikkumisest, „ütlesid nad, „meil on üks isa – Jumal.“ 42 „Kui Jumal oleks teie isa, „vastas Jeesus, „siis te armastaksite mind. Sest mina olen Jumala juurest siia tulnud. Ma ei ole tulnud omapäi, vaid tema on mu saatnud. 43 Miks te mu jutust aru ei saa? Sellepärast, et te olete võimetud sellest aru saama. 44 Teie olete oma isa, kuradi, lapsed ja teete pigem seda, mida tema soovib. Tema on olnud algusest peale mõrvar ega ole iial sallinud töde, sest tema sees ei ole töde. Kui ta valetab, räägib ta oma emakeeles, sest ta on valetaja ja valede isa. 45 Aga kuna mina räägin tööt, siis te mind ei usu. 46 Kes teie seast saab töestada minu süüd üheski patus? Kui ma aga tööt räägin, miks te siis mind ei usu? 47 Kes on Jumala oma, kuuleb Jumala sõnu. Teie ei kuule, sest teie ei ole Jumala omad.“ 48 Siis vastasid juudid talle: „Eks me ütle öigesti, et sa oled samaarlane ja sinus on kuri vaim?“ 49 „Kurja vaimu minus ei ole, „vastas Jeesus. „Ma lihtsalt austan oma Isa, teie aga teotate mind. 50 Mina ei otsi austust iseendale. Aga on üks, kes seda otsib, ja tema on kohtunik. 51 Töesti, töesti, ma ütlen teile, kes minu sõnu järgib, ei sure iialg!“ (aiõn g165) 52 Juudid ütlesid talle: „Nüüd me oleme kindlad, et sinus on kuri vaim. Aabraham suri ja prohvetid samuti, ent sina ütled: „Kes minu sõnu järgib, ei maitse surma iialg!“ (aiõn g165) 53 Kas sina oled siis suurem kui meie isa Aabraham, kes on surnud? Ja prohvetidki on surnud. Kelleks sa ennast ometi pead?“ 54 „Kui ma iseennast austaksin, „vastas Jeesus, „ei oleks mu austus midagi väär. Mind austab minu Isa, keda teie nimetate oma Jumalaks. 55 Ja siiski te ei tunne teda! Aga mina tunnen. Kui mina ütleksin, et mina teda ei tunne, oleksin sama valelik nagu teie. Kuid mina tunnen teda ja järgin tema sõnu. 56 Teie isa Aabraham juubeldas, et saab näha minu päeva. Ta nägigi seda ja oli väga rõõmus.“ 57 Juudid ütlesid talle: „Sa pole veel viiskümmend aastatki vana ja oled nänud Aabrahami?“ 58 „Töesti, töesti, ma ütlen teile, „vastas Jeesus, „enne kui Aabraham sündis, olen mina!“ 59 Seepeale haarasid nad kive, et teda visata. Jeesus aga peitis end ära ja lahkus templist.

9 Edasi minnes nägi Jeesus meest, kes oli sünnist saadik pime. 2 „Rabi, „küsisid jüngrid temalt, „kelle patu pärast

sündis ta pimedana: kas tema enda või ta vanemate?“ 3 „Ei ole pattu teinud tema ega ta vanemad, „vastas Jeesus. „See on sündinud, et temas saaks nähtavaks Jumala töö. 4 Kuni kestab päev, peame tegema selle töid, kes mind saatis. Öö on saabumas, kui keegi ei saa midagi teha. 5 Kuni mina olen maailmas, olen ma maailma valgus.“ 6 Seda öelnud, sülitas Jeesus maha ja tegi süljest muda, määris seda pimeda silmadele 7 ja ütles talle: „Mine pese ennast Silioahi tiigis!“ (Silioah tähendab läkitatut.) Mees läks, pesi ja naasis nägijana. 8 Siis imestasid tema naabrid ja need, kes olid varem nänud teda kerjamas: „Kas mitte seesama mees ei istunud siin kerjates?“ 9 Ühed kinnitasid: „Seesama, „teised vaidlesid: „Ei, vaid tema sarnane.“ Mees ise aga ütles: „Ma olen seesama mees!“ 10 Siis pärised nad temalt: „Kuidas su silmad nägema hakkasid?“ 11 Ta vastas: „Mees nimega Jeesus tegi muda, määris mu silmadele ning käskis minna Silioahi tiigi jurde ja ennast seal pesta. Ma läksin, pesin ja saangi nägijaks.“ 12 „Kus on see mees praegu?“ küsisid nad temalt. „Ma ei tea, „vastas ta. 13 Nad viisid mehe, kes oli pime olnud, variseride juurde. 14 Nimelt oli Jeesus hingamispäeval muda teinud ja ta silmad avanud. 15 Nüüd küsisid variserid temalt, kuidas ta oli saanud nägijaks. Ta rääkis: „Jeesus pani muda mu silmadele, ma pesin ennast ja nüüd ma näen!“ 16 Siis ütlesid mõned variserid: „Too mees ei ole Jumalast, sest ta ei pea hingamispäeva.“ Teised aga küsisid: „Kuidas saaks patune inimene anda selliseid tunnustähti?“ Ja nad ei leidnud üksmeelt. 17 Lõpuks küsitlesid nad nägijakssaanut uesti: „Mida ütled sina selle inimese kohta? Kas ta avas sinu silmad?“ Ta on prohvet, „vastas tema. 18 Siis ei tahtnud juutide ülemad uskuda, et ta oli olnud pime ja saanud nägijaks ning kutsusid kohale ta vanemad. 19 Nad küsisid neilt: „Kas see on teie poeg, kelle te väidate olevat sündinud pimedana? Kuidas ta nüüd siis näeb?“ 20 Tema vanemad vastasid: „Meie teame nii palju, et see on meie poeg ja ta sündis pimedana. 21 Kuidas ta aga nüüd on nägema hakanud, seda meie ei tea, ega tea ka, kes ta nägijaks tegi. Küsige tema enda käest! Ta on täisealine, ta oskab ise enda eest rääkida.“ 22 Nii vastasid nad seepärast, et kartsid juutide ülemaid. Need olid omavahel juba kokku leppinud, et kes iganes tunnistab Jeesuse Messiaiks, see heidetakse sünagoogist välja. 23 Seepärast ütlesidki ta vanemad: „Ta on täisealine. Küsige tema enda käest!“ 24 Nüüd kutsusid variserid pimedana sündinu taas enese ette ja ütlesid talle: „Anna Jumalale au tööt rääkides. Me teame, et see inimene on patune.“ 25 „Kas ta on patune või mitte, seda ma ei tea, „vastas too. „Mina tean vaid, et olin pime, aga nüüd ma näen!“ 26 „Mida ta sinuga tegi?“ küsisid nad.

„Kuidas ta su silmad avas?“ 27 „Ma ju rääkisin teile, „vastas mees, „aga te poleks nagu kuulnudki. Miks te tahate seda uesti kuulda? Kas ka teie tahate saada tema jüngriteks?“ 28 Nütud nad sõimasid ta läbi ja ütlesid: „Sina ise oled tema jünger! Meie oleme Moosese jüngrid. 29 Meie teame, et Jumal on rääkinud Moosesega. Aga kust see mees pärít on, seda me ei tea.“ 30 „Just see panebki imestama, „kostis endine pime, „et teie ei tea, kust see mees pärít on. Ja ometi tema tegi mu nägijaks! 31 Me ju teame, et Jumal ei võta kuulda patuseid. Aga kui keegi on jumalakartlik ja täidab tema tahtmist, siis teda võtab ta kuulda. 32 Aegade algusest peale pole kuulduud, et keegi oleks teinud nägijaks pimedana sündinu. (aiōn g165) 33 Kui see mees ei oleks Jumalast, ei suudaks ta midagi sääraст teha.“ 34 „Kas sina, kes sa oled sündinud üleni pattudes, „kurjustasid variserid, „tuled meid õpetama?“ Ja nad viskasid ta sünagoogist välja. 35 Kuuldes, mis oli juhtunud, otsis Jeesus ta üles ja ütles talle: „Kas sa usud Inimese Pojasse?“ 36 „Kes see on, Issand?“ küsits ta. „Räägi mulle, et ma võiksin temasse uskuda!“ 37 Jeesus vastas: „Just praegu sa teda näedki. Tema on see, kes sinuga räägib.“ 38 „Ma usun, Issand, „ütles too ning pölvitas Jeesuse ette. 39 „Mina olen maailma tulnud kohut mõistma, „ütles Jeesus, „et pimedad võksid näha ja nägijad jäädva pimedaks.“ 40 Seal olid mõned variserid, kes seda kuuldes Jeesuselt küsisid: „Kas see tähendab, et ka meie oleme pimedad?“ 41 „Kui te oleksite pimedad, „vastas Jeesus, „ei oleks teil pattu. Aga et te nüüd ütlete: „Meie näeme“, siis ei vabasta miski teid patust.“

10 „Töesti, töesti, ma ütlen teile, kes ei sisene lambatarasse värvavast, vaid ronib sisse mujalt, on varas ja rõövel. 2 Värvavast siseneja on lammaste karjane. 3 Temale avab värava valvur ja lambad kuulavad ta häält. Ta kutsub oma lambaid nimepidi ja juhib nad tarast välja. 4 Kui ta on viinud välja kogu oma karja, käib ta nende ees ja lambad järgnevad talle, sest nad tunnevad ta häält. 5 Võõrake nad ei järgne, vaid põgenevad tema eest, sest võõraste häält nad ei tunne.“ 6 Sellise tähendamissõna rääkis Jeesus neile, variserid aga ei taibanud, mida ta tahtis öelda. 7 Seepärast rääkis Jeesus uesti: „Töesti, töesti, ma ütlen teile, mina olen lammaste värv. 8 Vargaid ja rõövleid on tulnud enne mind, kuid lambad ei ole neid kuulanud. 9 Mina olen värv. Kes siseneb minu kaudu, see päästetakse. Nad käivad sisse ja välja ning leiavad karjamaa. 10 Varas tuleb vaid selleks, et riisuda, tappa ja häävitada. Mina olen tulnud selleks, et Neil oleks elu kogu selle täiuses. 11 Mina olen hea karjane. Hea karjane annab oma elu lammaste eest. 12 Palgaline aga ei ole karjane ega pea lambaid

omaks. Kui ta näeb hunti tulemas, jätab ta lambad maha ja põgeneb. Hunt tungib neile kallale ja ajab karja laiali. 13 Palgaline põgeneb, sest tema töötab tasu pärast ega hooli lammastest. 14 Mina olen hea karjane. Mina tunnen oma lambaid ja nemad tunnevad mind, 15 nagu Isa tunneb mind ja mina tunnen Isa. Ja ma annan oma elu lammaste eest. 16 Mul on veel teisi lambaid, kes ei ole sellest tarast. Ma pean neidki karjatama. Ka nemad kuulavad mu häält. Siis on üks kari ja üks karjane. 17 Isa armastab mind, sest ma annan oma elu, et see uesti tagasi võtta. 18 Keegi ei võta seda minult vägisi. Ma ise annan selle. Mul on meelevaeld see ära anda ja mul on meelevaeld see tagasi võtta. Nõnda on Isa mul käskinud teha.“ 19 Nende sõnade peale läksid juutide arvamused lahku. 20 Paljud ütlesid: „Tomas on kuri vaim. Ta ajab segast juttu. Miks teda üldse kuulata?“ 21 Teised ütlesid: „See ei ole kurjast vaimust vaevatu jutt. Ega siis kuri vaim saa pimedaid nägijaiks teha!“ 22 Siis jõudis Jeruusalemmas kätte templipuhastuspüha. Oli talv 23 ja Jeesus kõndis ringi templis Saalomoni sammaskäigus. 24 Seal kogunesid juudid tema ümber ja ütlesid talle: „Kaua sa hoiad meid veel teadmatuses? Kui sina oled Messias, siis ütle seda meile otse!“ 25 „Ma olen teile öelnud, aga te ei usu, „vastas Jeesus. „Minust tunnistavad teod, mida ma teen oma Isa nimel. 26 Aga teie ei usu, sest te ei kuulu mu lammaste hulka. 27 Minu lambad kuulavad mu häält. Mina tunnen neid ja nad järgnevad mulle. 28 Mina annan neile igavese elu ja nad ei hukku iial. Keegi ei saa neid minu käest rõövida. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Minu Isa, kes andis nad mulle, on suurim kõigist – Isa käest ei saa neid keegi rõövida. 30 Mina ja Isa oleme üks.“ 31 Jälle tahtsid juudid kive tuua, et teda nendega surnuks visata, 32 aga Jeesus küsis neilt: „Ma olen teile näidanud palju häid tegusid Isalt. Millise teo eest te tahate mind kividega visata?“ 33 „Me ei viska sind kividega heade tegude eest, „vastasid nad, „vaid jumalateotuse pärast, et sina, olles inimene, nimetad ennast Jumalaks.“ 34 Jeesus vastas neile: „Eks ole ju teie Seaduses kirjutatud: „Ma ütlesin: „Te olete jumalad.““ 35 Kui seal on nimetatud jumalateks neid, kelle kätte anti Jumala sõna – ja Pühakirja ei saa kõrvale heita –, 36 siis kuidas te süüdistate jumalateotuses mind, keda Isa on pühitsenud ja läkitanud maailma, kuna ma ütlesin „mina olen Jumala Poeg?“ 37 Kui ma ei tee oma Isa tegusid, siis ärge uskuge mind! 38 Kui ma aga teen, siis uskuge neid tegusid, isegi kui te mind ei usu. Ja te mõistate, et Isa on minus ja mina olen Isas.“ 39 Seepeale tahtsid nad jälle teda kinni võtta, kuid ta pääses nende käest. 40 Nüüd läks Jeesus taas teisele poolle Jordanit ning peatus paigas, kus Johannes oli algul ristinud. 41 Tema

jurde tuli rohkesti rahvast, kes ütlesid: „Johannes ei teinud küll ühtki imetegu, aga kõik, mis ta selle mehe kohta ütles, oli õige.“ 42 Ja paljud seal hakkasid Jeesusesse uskuma.

11 Siis jäi haigeks üks mees – Laatsarus Betaaniast,

Maarja ja tema õe Marta külast. 2 Maarja oli seesama, kes oli võidnud Issandat hinnalise lõhnasalviga ja kuivatanud ta jalgu oma juustega – tema vend Laatsarus oligi jää nud haigeks. 3 Seepärast saatsid öed Jeesusele sõna: „Issand, su sõber, keda sa armastad, on haige.“ 4 Seda kuuldes ütles Jeesus: „See haigus ei ole surmaks, vaid Jumala auks, et austada selle läbi Jumala Poega.“ 5 Jeesus armastas Martat ja ta õde ja Laatsarust. 6 Kuigi ta kuulis Laatsaruse haigestumisest, jäi Jeesus veel kaheks päevals sinna, kus ta viibis, 7 enne kui ütles oma jüngritele: „Lähme tagasi Juudamaale!“ 8 „Rabi!“ vastasid need. „Alles see oli, kui juudid tahtsid sind kividega surnuks visata, ja juba lähed sa tagasi!“ 9 „Eks igas päevas ole kaksteist tundi?“ ütles Jeesus. „Kui keegi könnib päeval, siis ta ei komista, sest ta näeb selle ilma valgust. 10 Kui aga keegi könnib öösel, siis ta komistab, sest tal pole valgust.“ 11 Seda öelnud, lausus ta: „Meie sõber Laatsarus on uinunud. Aga ma lähen teda üles äratama.“ 12 „Issand, „vastasid jüngrid, „kui ta magab, on tal varsti parem!“ 13 Ent Jeesus oli rääkinud Laatsaruse surmast, nemad aga arvasid, et ta mõtles tavalist und. 14 Nüüd ütles Jeesus neile otse: „Laatsarus on surnud, 15 ja teie pärast ma olen rõõmus, et mind ei olnud seal, et te võiksite uskuda. Lähme tema jurude!“ 16 Siis ütles jünger nimega Toomas ehk Kaksik oma kaaslastele: „Lähme ka meie, et surra koos temaga!“ 17 Kohale jõudes leidis Jeesus, et Laatsarus oli juba neli päeva hauas lamanud. 18 Betaania asus Jeruusalemma lächedal, vaid kolme kilomeetri kaugusel. 19 Paljud juudid olid tulnud Marta ja Maarja kodusse, et lohutada neid venna surma pärast. 20 Kui Marta kuulis, et Jeesus on tulemas, läks ta temale vastu. Maarja aga jäi koju. 21 „Issand, kui sina oleksid olnud siin, „ütles Marta Jeesusele, „ei oleks mu vend surnud. 22 Aga ma tean nüüdki, et Jumal annab sulle, mida sa iganes temalt palud.“ 23 „Sinu vend tõuseb üles, „ütles Jeesus. 24 „Ma tean, ta tõuseb üles viimase päeva ülestõusmises, „vastas Marta. 25 „Mina olen ülestõusmine ja elu, „ütles Jeesus. „Kes minusse usub, see elab, ehkki ta sureb. 26 Ükski, kes elab ja kes usub minusse, ei sure iial. Usud sa seda?“ (aõn g165) 27 „Jah, Issand, „vastas Marta. „Ma töesti usun, et sina oled Messias, Jumala Poe, kes pidi maailma tulema.“ 28 Seda öelnud, läks Marta koju ja kutsus vaikselt oma õde Maarjat: „Õpetaja on kohal ja ta kutsub sind!“ 29 Nende sõnade

peale tõusis Maarja ruttu ja läks Jeesuse jurude. 30 Jeesus aga ei olnud veel jõudnud külasse, vaid viibis seal, kuhu Marta oli talle vastu läinud. 31 Kui Maarjat lohutama tulnud juudid nägid, kui kärmesti ta tõusis ja majast väljus, järgnesid nad talle, arvates, et ta läheb haua jurde nutma. 32 Kuid Maarja läks sinna, kus oli Jeesus, ja langes ta jalge ette sõnadega: „Issand, kui sa oleksid olnud siin, ei oleks mu vend surnud!“ 33 Nähes Maarjat ja temaga kaasa tulnud juute nutmas, oli Jeesus vaimus vihane ja küsis äritunult: 34 „Kuhu te ta panite?“ Nemad vastasid: „Tule ja vaata, Issand!“ 35 Jeesus nuttis. 36 Seepeale tähendasid juudid üksteisele: „Vaadake, kuidas ta teda armastas!“ 37 Kuid mõned neist küsisid: „Kas tema, kes tegi pimedaa nägijaks, ei oleks võinud hoida Laatsarust suremast?“ 38 Jeesus, olles veelkord vihane, tuli hauakambri jurude. See oli koobas, millele oli kivi sissekäigu ette pandud. 39 „Veeretage kivi kõrvale!“ käskis Jeesus. „Issand, „vastas surnu õde Marta, „ta juba lehkab. Täna on neljas päev pärast matust.“ 40 Jeesus vastas: „Kas ma ei öelnud sulle, et kui sa usud, siis sa saad näha Jumala au?“ 41 Nüüd veeretati kivi kõrvale. Jeesus tööst pilgu taeva poole ja ütles: „Isa, ma tänan sind, et sa oled mind kuulnud. 42 Mina tean, et sa kuuled mind alati. Ütlen seda vaid inimeste pärast, kes siin seisavad, et nad usuksid, et sina oled minu läkitanud.“ 43 Seda öelnud, hüüdis Jeesus valjusti: „Laatsarus, tule väljal!“ 44 Ja surnu tuli hauast välja, käed ja jalad linasesse riidesesse mähitud, higirätk näo ümber. „Siduge ta lahti ja laske tal minna!“ käskis Jeesus. 45 Seetõttu hakkasid temasse uskuma paljud juudid, kes olid tulnud Maarjale külla ja näinud, mis oli sündinud. 46 Kuid mõned neist läksid variseride jurude ja rääkisid neile, mis Jeesus oli teinud. 47 Siis kutsusid ülempreestrid ja variserid kokku Suurkohtu. „Mida me ette võtame?“ arutasid nad. „See inimene annab palju tunnustähti. 48 Kui me jätame ta rahule, hakkavad kõik temasse uskuma, ning siis tulevad roomlased ja pühivad maa pealt ära nii meie templi kui ka rahva.“ 49 Ent üks nende seast, mees nimega Kaifas, kes oli sel aastal ülempreester, ütles: „Te ei tea midagi! 50 Te ei mõista, et teie jaoks on parem, kui üks inimene sureb rahva eest, kui et kogu rahvas hukkub.“ 51 Neid sõnu ei öelnud ta omast peast, vaid selle aasta ülempreestrina kuulutas ta ette, et Jeesus peab surema juudi rahva eest, 52 ja mitte ainult nende eest, vaid üle kogu maailma pillutatud Jumala laste eest, tuues nad kokku ja tehes nad üheks. 53 Sellest päevast peale otsustasid juutide ülemad Jeesuse ära tappa. 54 Seepärast ei liikunud Jeesus Juudamaal enam avalikult ringi, vaid siirdus körbeäärsesse piirkonda, Efraimi külla, ning peatus seal oma jüngritega. 55 Ent juutide paasapühad

olid tulemas ning palju maarahvast läks pühade eel aegsasti Jeruuusalemma, et võtta osa puhastustalitustest. **56** Nad otsisid Jeesust ja arutasid templis seistes: „Mis te arvate? Kas ta ei tulegi pühadeks?“ **57** Sest ülempreeestrid ja variserid olid saatnud laialti korraldused, et kui keegi teab Jeesuse asukohta, peab ta sellest neile teatama, et nad saaksid ta kinni võtta.

12 Kuus päeva enne paasapühi jõudis Jeesus

Betaanisasse, kus elas Laatsarus, kelle ta oli surnuist üles äratanud. **2** Seal korraldati Jeesuse auks pidusöök. Marta kattis laua ning Laatsarus oli koos teistega Jeesuse juures laua ümber. **3** Siis võttis Maarja umbes poolte kilogrammi jagu ehtsat ja hinnalist nardisalvi, võidis Jeesuse jalgu ja kuivatas neid oma juustega. Kogu maja täitus nardisalvi lõhnaga. **4** Kuid Juudas Iskariot, üks Jeesuse jüngritest – see, kes ta hiljem ära andis – küsis: **5** „Miks pigem ei müüdud seda salvi kolmesaja teenari eest ega jagatud raha vaestele?“ **6** Ent seda ta ei öelnud sellepärast, et ta vaestest hoolis, vaid et ta oli varas. Laekahoidjana võttis ta endale osa sellest, mis laekasse pandi. **7** Jeesus vastas talle: „Jäta ta rahule! Ta pidi selle salvi minu matmise päevaks hoidma. **8** Vaeseid on alati teie juures, aga mind ei ole teil alati.“ **9** Siis sai suur hulk juute teada Jeesuse sealvibimisest ja nad tulid sinna – mitte ainult Jeesuse pärast, vaid ka selleks, et näha Laatsarust, kelle ta oli surnuist üles töstnud. **10** Seepärast võtsid ülempreeestrid nõuks tappa ka Laatsaruse, **11** sest tema töttu läksid paljud juudid Jeesuse poole üle ning uskusid temasse. **12** Järgmisel päeval kuulis pühadeks tulnud suur rahvahulk, et Jeesus on teel Jeruuusalemma. **13** Nad võtsid kätte palmioksi, läksid talle vastu ja hüüdsid: „Hoosanna! Õnnistatud olgu, kes tuleb Issanda nimel! Iisraeli kuningas!“ **14** Jeesus aga leidis eeslislälu ja istus selle selga, nõnda nagu on kirjutatud: **15** „Ära karda, Siioni tütar! Vaata, su kuningas tuleb, sõites eeslislälu seljas!“ **16** Sellest ei saanud Jeesuse jüngrid algul aru, aga kui Jeesus oli läinud tagasi taevasesse ausse, meenus neile, et nii oli temast kirjutatud Pühakirjas ning see oli nüüd täide läinud. **17** Rahva seas oli ka neid, kes olid oma silmaga näinud, kuidas Jeesus Laatsaruse hauast välja kutsus ja surnuist üles äratas. Need rääkisid nüüd sellest kõigile avalikult. **18** Seepärast läkski rahvahulk talle tee peale vastu, et nad olid kuulnud sellest tunnustähhest. **19** Siis rääkisid variserid isekeskis: „Näete, te ei suuda midagi! Kogu maailm jookseb tema järel!“ **20** Ent pühadeks Jeruuusalemma palvetama tulnud inimeste seas olid ka mõned kreeklased. **21** Need pöördusid Filippuse poole, kes oli pärit Betsaidast

Galileast, ja palusid teda: „Isand, me tahaksime kohtuda Jeesusega!“ **22** Filippus läks ja rääkis seda Andreasele; Andreas ja Filippus läksid siis ja rääkisid seda Jeesusele. **23** Jeesus vastas: „Tund on tulnud, et Inimese Poega austataks. **24** Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, kui nisuiva ei lange mulda ega sure, siis see jäab üksi. Kui ta aga sureb, kannab see palju vilja. **25** Kes oma elu armastab, kaotab selle, ja kes oma elu põlgab selles ilmas, hoiab selle igaveseks eluks. (aiōnios g166) **26** Kui keegi tahab mind teenida, siis ta järgnegu mulle. Kus olen mina, seal on ka mu teenager. Minu Isa austab seda, kes mind teenib. **27** Nüüd on mu hing ärevil. Mida ma peaksin ütlema? Isa, päästa mind sellest tunnist! Ei, selle tunni pärast ma olengi tulnud. **28** Isa, austa oma nime!“ Ja taevast vastas hääl: „Ma olen seda austanud ja austan veel!“ **29** Mõned juuresoli ja arvasid, et nad kuulevad kõuemürinat, teised ütlesid: „Ingel kõneles temaga!“ **30** Jeesus aga ütles: „See hääl ei kostnud mitte minu, vaid teie pärast. **31** Nüüd mõistetakse kohut selle maailma üle, nüüd tõugatakse välja selle maailma vürst. **32** Kui mind töstetakse maa pealt üles, tõmban ma kõik inimesed enda juurde.“ **33** Ta ütles seda, et näidata, millisesse surma ta peab surema. **34** Rahvahulk aga vastas: „Meie oleme Seadusest kuulnud, et Messias jäab igaveseks. Miks sina siis ütled, et Inimese Poeg töstetakse üles? Kes see Inimese Poeg on?“ (aiōn g165) **35** „Veel pisut aega on valgus teie keskel, ütles Jeesus. „Käige valguses, kuni teil seda on, et teid ei haarakse pimedus. Pimedas käija ei tea, kuhu ta läheb. **36** Kuni teil on valgus, uskuge valgusesse, et te saaksite valguse lasteks!“ Kui ta seda oli rääkinud, lahkus ta ja hoidis end nende eest varjul. **37** Kuigi Jeesus oli andnud nende nähes palju tunnustähti, ei uskunud inimesed ikka veel temasse, **38** et läheks täide prohvet Jesaja ettekuulutus: „Issand, kes on uskunud meie kuulutust ja kellele on ilmutatud Issanda käsitev?“ **39** Seepärast ei suutnud nad uskuda, sest nagu Jesaja veel on öelnud: **40** „Ta on lõönud pimedusega nende silmi ja mõistmatusega nende südant, et nad silmadega ei näeks ja südamega ei mõistaks ega pöördiks, et ma saaksin neid tervendada.“ **41** Seda ütles Jesaja, sest ta nägi Jeesuse auhiilgust ja rääkis temast. **42** Kõigele vaatamata uskusid isegi paljud ülemad Jeesusesse, ent kartusest variseride ees ei rääkinud nad sellest avalikult, et neid sünagoogist välja ei heidetaks. **43** Nad pidasid inimlikku kiitust tähtsamaks Jumala kiitusest. **44** Aga Jeesus hüüdis: „Kes usub minusse, ei usu ainult minusse, vaid ka sellesse, kes minu on läkitanud. **45** Kes näeb mind, näeb ka minu Läkitajat. **46** Mina olen tulnud maailma valguseks, et ükski, kes usub minusse, ei jäääks pimedusse. **47** Kes kuuleb mu sõnu ega pea neid, selle üle

ei mõista mina kohut, sest mina ei tulnud maailma üle kohut mõistma, vaid seda päästma. **48** Kes hülgab minu ega võta kuulda mu sõnu, sellel on kohtumõistja olemas. Sõna, mida ma olen kuulutanud, mõistab ta hukka viimasel päeval. **49** Sest mina ei ole seda rääkinud iseenda nimel, vaid Isa, kes minu saatis, on mind käskinud öelda kõike seda, mida ma olen rääkinud. **50** Ja ma tean, et tema käsk viib igavesse ellu. Mida mina räägin, on see, mida Isa on mul käskinud rääkida.“ (aīōnios g166)

13 Paasapühade saabudes teadis Jeesus, et kätte on jõudnud tund, kui ta läheb siit maailmast Isa juurde. Armastanud omaenda inimesi, kes olid maailmas, armastas ta neid lõpuni. **2** Jeesus sõi jüngritega öhtusööki ja kurat oli juba pannud Juudas Iskarioti, Siimoni poja südamesse, et ta tema reedaks. **3** Jeesus teadis, et Isa on tema kätte kõik andnud ning et ta on tulnud Jumala juurest ja läheb tagasi Jumala juurde. **4** Niisiis tõusis Jeesus söömast, võttis kuue seljast, sidus rätiku vööle, **5** valas vett kaussi ja hakkas pesema jüngrite jalgu, kuivatades neid oma vööl oleva rätikuga. **6** Kui ta Siimon Peetruse juurde jöudis, ütles Peetrus talle: „Issand, kas sina tahad pesta minu jalgu?“ **7** „Praegu sa ei mõista seda, mida ma teen, „vastas Jeesus. „Aga hiljem saad sa aru.“ **8** „Eluilmaski ei pese sina mu jalgu!“ ütles Peetrus. Jeesus vastas: „Kui mina sind ei pese, ei ole sul osadust minuga.“ (aīōn g165) **9** Siimon Peetrus ütles: „Issand, ära pese siis ainult mu jalgu, vaid ka mu käsi ja pead!“ **10** Jeesus vastas: „See, kes on end äsja pesnud, on üleni puhas ega vaja muud kui jalgade pesemist. Teiegi olete puhtad, aga mitte köök.“ **11** Jeesus ju teadis, kes tema ära annab, seepärast ta ütleski: „Teie ei ole köök puhtad.“ **12** Kui Jeesus oli pesnud jüngrite jalgu, võttis ta kuue ja tuli oma kohale tagasi. „Kas te mõistate, mida ma teile tegin?“ küsits ta neilt. **13** „Te kutsute mind Õpetajaks ja Issandaks, ja hästi teete, sest seda ma olen. **14** Kui nüüd mina, teie Issand ja Õpetaja, olen pesnud teie jalgu, siis peate teiegi pesema üksteise jalgu. **15** Ma olen jätnud teile eeskuju, et teiegi teeksite nõnda, nagu mina olen teinud teile. **16** Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, ei ole teener suurem oma isandast ega sõnumitooja suurem oma läkitajast. **17** Kui te seda teate, olete te õnnistatud, kui te nõnda ka teete. **18** Ma ei räägi seda teie köigi kohta. Ma ju tean, keda ma olen valinud. Ma räägin, et läheks täide Pühakirja ettekuuulutus: „Mees, kes sööb leiba koos minuga, on pöördunud minu vastu.“ **19** Ma räägin seda teile juba praegu, et kui see juhtub, siis te võiksite uskuda, et mina olen see, kes ma olen. **20** Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, kes iganes võtab vastu selle, kelle mina läkitanud, võtab vastu minu. Ja see, kes võtab vastu

minu, võtab vastu selle, kes minu on läkitanud.“ **21** Seda öelnud, tundis Jeesus vaimus sügavat ängi ja tunnistas: „Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, üks teie seast annab mu ära!“ **22** Jüngrid vahetasid nõutult pilke ega osanud arvata, kellest ta räägib. **23** Üks neist – jünger, keda Jeesus armastas – oli laua ääres tema körval. **24** Talle andis Siimon Peetrus märku ja ütles: „Küsi temalt, kes see on.“ **25** See jünger kallutas end Jeesuse rinnale ja küsis: „Issand, kes see on?“ **26** Jeesus vastas: „See, kelle jaoks ma kastan leivatüki kastmesse ja ulatan talle.“ Ta kastis leivatüki kastmesse ja ulatas selle Juudasele, Siimon Iskarioti pojale. **27** Koos leivatükiga läks saatan Juudase sisse. Siis ütles Jeesus Juudasele: „Mida sa teed, tee kiiresti!“ **28** Lauasolijad ei saanud aru, mille kohta ta seda ütles. **29** Kuna Juudas oli laekahoidja, siis mõned arvasid, et Jeesus käskis tal osta, mis pühadeks tarvis on või midagi vaestele jagada. **30** Kui Juudas oli võtnud leivatüki, lahkus ta kohe. Oli öö. **31** Kui nüüd Juudas oli lahkinud, ütles Jeesus: „Nüüd austatakse Inimese Poeg ja Jumal austatakse temas. **32** Kui Jumal on temas austatud, siis austab Jumal Pojas ka ennast ja ta austab teda kohe. **33** Lapsed, mina olen teie juures veel pisut aega. Te hakkate mind otsima, ja nagu ma ütlesin juutidele, ütlen nüüd teilegi: „Kuhu mina lähen, sinna ei saa teie tulla.“ **34** Ma annan teile uue käsu: armastage üksteist! Nii nagu mina olen teid armastanud, armastage teiegi üksteist! **35** Sellest tunnevad köik, et te olete minu jüngrid, kui te üksteist armastate.“ **36** „Issand, kuhu sa siis lähed?“ küsits nüüd temalt Siimon Peetrus. „Kuhu mina lähen, „vastas Jeesus, „sinna ei saa sina mulle praegu järgneda. Aga sa järgned hiljem.“ **37** „Issand, miks ei saa ma sulle praegu järgneda?“ küsits Peetrus. „Ma olen valmis andma sinu eest oma elu!“ **38** „Kas sina oled valmis andma minu eest oma elu?“ ütles Jeesus. „Tõesti, tõesti, ma ütlen sulle, veel enne kui kukk kireb, salgad sa mind maha kolm korda!“

14 „Ärge laske ärevust oma südameisse! Uskuge Jumalasse ja uskuge minusse. **2** Minu Isa majas on palju tube. Kui see nii ei oleks, kas ma oleksin siis öelnud, et ma lähen teile kodu ette valmistama? **3** Ja kui ma olen läinud ja teile kodu ette valmistanud, tulen ma tagasi ja võtan teid kaasa enese juurde. Siis olete teiegi seal, kus olen mina. **4** Ja te teate need sinna, kuhu ma lähen.“ **5** Toomas ütles temale: „Issand, me ei tea ju, kuhu sa lähed, kuidas me võime teada teed?“ **6** Jeesus vastas: „Mina olen tee ja tõde ja elu. Keegi ei tule Isa juurde muidu kui minu kaudu. **7** Kui te olete õppinud tundma mind, siis olete te õppinud tundma ka minu Isa. Nüüdsest te juba tunnetegi

teda ja olete teda näinud.“ 8 „Issand, näita meile Isa, “palus Filippus, „ja me jäätame rahule!“ 9 „Kas sa ei tunne mind, Filippus?“ vastas Jeesus, „Isegi pärast seda, kui ma olen nii kaua koos teiega olnud? Kes on näinud mind, on näinud Isa. Kuidas sa võid öelda „Näita meile Isa“? 10 Kas sa siis ei usu, et mina olen Isas ja Isa on minus? Ma ei räägi ju midagi iseenda nimel, vaid Isa, kes elab minus, teeb oma tööd. 11 Uskuge mind, et mina olen Isas ja Isa on minus. Kui te ei usu muidu, siis uskuge mu tegude töltu. 12 Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, kes usub minusse, teeb samasuguseid tegusid, nagu mina teen, ja teeb neist suuremaidki – sest mina lähen Isa juurde. 13 Ja mida iganes te palute minu nimel, seda ma teen, sest nii saab Isa austatud Pojas. 14 Võite paluda minut üksköik mida minu nimel, ja ma teen seda. 15 Kui te armastate mind, siis pidage mu käske! 16 Ja mina palun Isa ning tema annab teile teise abistaja, kes jäab teie juurde alatiseks – (aiõn g165) 17 Tõe Vaimu, keda maailm ei saa vastu võtta, kuna ta ei näe ega tunne teda. Teie aga tunnete teda, sest ta jäab teie juurde ja on teie sees. 18 Ma ei jäta teid orbudeks, ma tulen teile juurde tagasi. 19 Veel pisut, ja maailm ei näe mind enam, aga teie näete, sest mina elan ja teiegi peate elama. 20 Sel päeval te tunnete ära, et mina olen Isas ja teie olete minus ja mina olen teis. 21 Kes on võtnud omaks minu käsud ja järgib neid, see armastab mind. Aga kes armastab mind, seda armastab minu Isa, ja minagi armastan teda ja näitan ennast talle.“ 22 Juudas, mitte Iskariot, küsis temalt: „Issand, miks sa kavatsed ennast ilmutada meile, aga mitte maailmale?“ 23 Jeesus vastas: „Kui keegi armastab mind, siis ta peab mu õpetust. Minu Isa armastab teda ja me tuleme ja rajame kodu koos temaga. 24 Kes mind ei armasta, ei pea minu õpetust. Need sõnad, mida te kuulete, ei kuulu mulle. Need kuuluvad Isale, kes mu saatis. 25 Seda ma olen teile rääkinud teie juures viibides. 26 Aga Abistaja, Püha Vaim, kelle Isa läkitab minu nimel, tema õpetab teile köik ning tuletab meeilde köik, mida ma olen teile öelnud. 27 Rahu jätan ma teile, oma rahu ma annan teile. Mina ei anna seda nõnda, nagu annab maailm. Ärge laske ärevust oma südamesse ja ärge kartke! 28 Te ju kuulsite, et ma ütlesin teile: „Ma lähen ära ja tulen tagasi teie juurde.“ Kui te mind armastaksite, siis te rõõmustaksite, et ma lähen Isa juurde, sest Isa on minust suurem. 29 Ma olen seda teile öelnud nüüd, enne neid sündmusi, et te võiksite uskuda, siis kui see köik sünnib. 30 Ma ei ütle teile palju enamat, sest selle maailma valitseja on tulemas. Aga tal pole minu üle mingit voli. 31 Aga ta tuleb, et maailm võiks teada, et mina armastan Isa ja teen täpselt nii, nagu Isa on käskinud. Tulge nüüd, lähme siit ära!“

15 „Mina olen töeline viinapuu ja minu Isa on aednik. 2 Iga viljatu oksa lõikab ta minu küljest ära. Iga viljakandvat oksa ta puhastab, et see kannaks veel enam vilja. 3 Teie olete juba puhtad õpetuse töttu, mille ma olen teile andnud. 4 Jääge minusse, ja mina jään teisse. Nagu oks ei saa kanda vilja omaette; ta peab jäätma viinapuu külge. Nii ka teie ei kanna vilja, kui te ei jäät minusse. 5 Mina olen viinapuu, teie olete oksad. Kes jäab minusse ja mina temasse, see kannab palju vilja, sest minust lahus ei saa te midagi teha. 6 Kes ei jäät minusse, on nagu äravisatud oks – ta kuivab. Need korjatakse kokku, visatakse tulle ja põletatakse ära. 7 Kui te jäätte minusse ja minu sõnad jäävad teisse, siis paluge, mida te iganes soovite, ja see sünnib teile. 8 See toob au minu Isale, kui te kannate palju vilja näidates, et te olete minu jüngrid. 9 Nõnda nagu Isa on armastanud mind, olen mina armastanud teid. Jääge minu armastusse! 10 Kui te peate kinni minu käskudest, siis te jäätte minu armastusse, nagu mina olen pidanud kinni oma Isa käskudest ja jään tema armastusse. 11 Seda ma olen rääkinud teile, et minu rõõm oleks teis ja teie rõõm oleks täielik. 12 Minu käsk on see: armastage üksteist, nii nagu mina olen teid armastanud! 13 Ei ole suuremat armastust kui see, et keegi loovutab elu oma sõprade eest. 14 Teie olete mu sõbrad, kui te teete, mida ma teid käsin. 15 Ma ei nimeta teid enam sulasteks. Sulane ju ei tea, mida ta isand teeb. Ma niemetan teid sõpradeks, sest ma olen teile teada andnud köik, mida ma olen kuulnud oma Isalt. 16 Teie ei ole valinud mind. Mina olen valinud teid ja määranud nii, et te läheksite välja ja kannaksite vilja, mis jäab kestma. Ja mida iganes te minu nimel palute, seda Isa annab teile. 17 See on mu käsk: armastage üksteist! 18 Kui maailm teid vihak, siis teadke, et mind on ta vihanud enne teid. 19 Kui te kuululksite maailmale, küll maailm siis armastaks teid kui omi. Aga et te ei kuulu maailmale, vaid mina olen teid maailmast välja valinud, seepärast maailm vihak teid. 20 Tuletage meelde, mis ma teile ütlesin: „Ei ole teener suurem oma isandast.“ Kui nad on mind taga kiusanud, siis nad hakkavad ka teid taga kiusama. Kui nad aga on pidanud kinni minu õpetusest, siis peavad nad kinni ka teie omast. 21 Nad teeval seda teile minu nime pärast, kuna nad ei tunne teda, kes mind saatis. 22 Kui ma ei oleks tulnud ja nendega rääkinud, siis ei oleks nad ka süüdi patus. Nütud aga ei saa nad vabandada oma pattu. 23 Kes vihak mind, vihak ka minu Isa. 24 Kui ma ei oleks nende nähes teinud tegusid, mida ei ole teinud keegi teine, siis poleks nad patus süüdi. Nütud aga on nad näinud neid tegusid ning vihanud nii mind kui ka minu Isa. 25 Nõnda läheb täide, mis on kirjas nende Seaduses: „Nad on vihanud mind

ilmal põhjuseta.“ 26 Ent kui tuleb Abistaja, kelle ma teile Isa juurest saadan, Tõe Vaim, kes lähtub Isast, siis tema tunnistab minust. 27 Ja teiegi peate tunnistama, sest te olete olnud koos minuga algusest peale.

16 Seda kõike olen ma rääkinud selleks, et te ära ei langeks. 2 Nad viskavad teid sünagoogist välja ja tuleb aeg, mil igaüks, kes teid tapab, arvab, et täidab sellega oma kohust Jumala ees. 3 Ja seda nad teevad, kuna nad ei tunne minu Isa ega mind. 4 Ma olen seda rääkinud selleks, et kui saabub aeg, tuleb teile meeble, et ma olen teid nende eest hoitanud. Ma ei rääkinud seda teile alguses, sest ma olin ise koos teiega, 5 vaid nüüd, kui ma lähen tema juurde, kes mind saatis. Ja keegi teist ei küsi minu käest: „Kuhu sa lähed?“ 6 Te olete kurbusega tädetud, sest ma olen neid asju rääkinud. 7 Aga töesti ma ütlen teile, teile on hea, et ma lahkuun. Sest kui ma ei lahkuks, ei tuleks Abistaja teie juurde. Aga kui ma ära lähen, siis ma saadan tema teie juurde. 8 Kui ta tuleb, siis ta töestab, et maailm on ekslik patu, õiguse ja kohtumõistmise suhtes: 9 patu suhtes, sest inimesed ei usu minusse; 10 õiguse suhtes, sest ma lähen Isa juurde, kus te mind enam ei näe; 11 ja kohtumõistmise suhtes, sest selle maailma valitseja on nüüd süüdi mõistetud. 12 Mul on teile veel palju öelda, rohkem kui te praegu suudate välja kannatada. 13 Aga kui tuleb Tõe Vaim, siis tema juhib teid kogu tõe sisse. Sest tema ei räägi iseenesest, vaid ta räägib, mida kuuleb, ja ta kuulutab teile tulevasi asju. 14 Tema austab mind, sest ta saab minu käest, mida teile kuulutab. 15 Köik, mis kuulub Isale, on minu oma. Seepärast ma ütlesingi, et ta saab minu käest ja kuulutab teile.“ 16 Jeesus rääkis edasi ja ütles: „Veel natuke aega, ja te ei näe mind enam, ja taas natuke aega, ja te näete mind jälle.“ 17 Siis küsisid jüngrid üksteiselt: „Mida ta mõtleb sellega, et veel natuke aega, ja me ei näe teda enam, ja siis varsti näeme teda jälle, ning et ta läheb Isa juurde?“ 18 Nad ütlesid: „Mida tähendab see „natuke aega“? Me ei mõista, milles tõr räägib.“ 19 Jeesus sai aru, et nad tahtsid seda temalt küsida, ning ütles neile: „Kas te arutate omavahel mu sõnade üle „Veel natuke aega, ja te ei näe mind enam, ja taas natuke aega, ja te näete mind jälle“? 20 Tõesti, töesti, ma ütlen teile, te nutate ja leinate, aga maailm rõõmustab. Teie leinate, kuid teie lein pöördub rõõmuks. 21 Sünnitusel tunneb naine valu, sest ta aeg on kätte jöudnud, aga kui laps on sündinud, ei mõtle ta enam oma vaevale, vaid rõõmustab lapse ilmaletulekust. 22 Nii on ka teiega. Teil tuleb kannatada valu, aga kui ma näen teid jälle, on teie süda rõõmus ja seda rõõmu ei võta teilt keegi ära. 23 Sel päeval ei küsi te minut

enam midagi. Tõesti, töesti, ma ütlen teile, mida iganes te Isalt palute minu nimel, seda ta annab teile. 24 Seni ei ole te midagi palunud minu nimel – paluge, ja te saate, et teie rõõm võiks olla täielik! 25 Seda kõike olen ma teile rääkinud kujundlikult. Tuleb aeg, mil ma ei räägi teiega enam sel viisil, vaid kuulutan teile oma Isast otse. 26 Sel päeval te palute minu nimel. Ma ei ütle teile, et mina palun Isa teie pärast. 27 Isa ise armastab teid, sest te olete armastanud mind ja uskunud, et mina olen tulnud Jumala juurest. 28 Ma tulin Isa Juurest ja tulin maailma. Nüüd olen ma maailmast lahkumas ja lähen tagasi Isa juurde.“ 29 Seepeale ütlesid jüngrid: „Nüüd räägid sa töesti otse ega ütle midagi kujundlikult. 30 Nüüd me saame aru, et sina tead kõike ja meil pole vaja sulle küsimusi esitada. Seetõttu me usume, et sa tulid Jumala juurest.“ 31 „Kas te nüüd usute?“ küsis Jeesus. 32 „Kätte on jöudmas tund – ja see ongi juba käes –, et teid pillutatakse igaüks ise kohta. Te jäätate mu üksi. Aga mina ei ole üksi, sest Isa on koos minuga. 33 Seda ma olen teile rääkinud, et teil oleks rahu minus. Maailmas on teil viletust, aga olge julged: mina olen maailma ära võitnud!“

17 Pärast neid sõnu tööstis Jeesus pilgu taeva poole ja ütles: „Isa, tund on kätte jöudnud, austat oma Poega, et Poeg võiks austada sind! 2 Sest sa oled andnud talle meelevalla kõigi inimeste üle, et ta annaks igavese elu kõigile, kelle sa oled talle andnud. (aiõnios g166) 3 Igavene elu aga on see, kui nad tunnevad sind, ainsat töelist Jumalat, ning Jeesust Kristust, kelle sina oled läkitanud. (aiõnios g166) 4 Ma olen austanud sind maa peal, viies lõpule töö, mille sa andsid mulle teha. 5 Nüüd, Isa, austat mind enda juures austusega, mis kuulus mulle enne maailma algust sinu juures! 6 Ma olen näidanud sind inimestele, keda sa oled andnud mulle maailmast. Nad kuulusid sulle, sina andsid nad mulle ja nad on kuulanud su sõna. 7 Nüüd nad teavad, et köik, mis sina oled andnud minule, tuleb sinult. 8 Sest ma olen andnud neile sõnah, mis sa mulle andsid, ja nad on need vastu võtnud. Nad teadsid kindlalt, et ma tulin sinu juurest, ja nad uskusid, et sina saatsid mu. 9 Nende pärast ma palun. Maailma pärast ma ei palu, küll aga nende pärast, keda sa oled mulle andnud, sest nad kuuluvad sulle. 10 Köik, kes on minu päralt, on sinu päralt, ja kes on sinu päralt, on minu päralt. Nende kaudu olen ma austatud. 11 Ma ei jäää enam kauemaks maailma. Nemad on veel maailmas, aga mina tulen sinu juurde. Püha Isa, hoia neid oma nime väega, selle nime, mis sa mulle andsid, et nad saaksid olla üks nagu mina ja sina oleme üks. 12 Niikaua kui ma olin nendega koos, kaitsesin ja hoidsin ma neid sinu nimes,

mis sa mulle andsid. Ükski neist ei läinud kaduma peale ühe, kes läks hukatusse selleks, et Kiri läheks täide. **13** Ma tulen nüüd sinu jurde, aga räägin neid sõnu veel maailmas olles, et minu rõõm neis oleks täielik. **14** Mina olen andnud neile sinu sõna ja maailm on neid vihanud, sest nad ei ole maailmast, nii nagu minagi ei ole maailmast. **15** Ma ei palu, et sa nad maailmast ära võtaksid, vaid et sa hoiaksid neid kurja eest. **16** Nemad ei ole maailmast, nii nagu minagi ei ole maailmast. **17** Pühitse neid töös: sinu sõna on töde! **18** Nagu sina läkitasid minu maailma, nii olen mina saatnud maailma nemad. **19** Nende pärast pühitsen ma ennast, et nemadki oleksid tõeliselt pühitsetud. **20** Kuid ma ei palu ainult nende, vaid kõikide pärast, kes nende sõnumi läbi hakkavad minusse uskuma, **21** et nad kõik oleksid üks. Nagu sina, Isa, oled minus ja mina olen sinus, nõnda olgu nemadki meis. Et maailm usuks, et sina oled mu läkitanud. **22** Mina olen andnud neile selle au, mille sina andsid mulle, et nad oleksid üks, nagu meiegi oleme üks, **23** mina neis ja sina minus. Nii et nad võksid saada täiesti üheks. Siis maailm teab, et sina saatsid minu ja oled armastanud neid, nii nagu sa oled armastanud mind. **24** Isa, ma tahan, et ka need, keda sa oled mulle andnud, oleksid minuga seal, kus mina olen, ja näeksid mu au, mille sa oled andnud mulle, sest sa oled mind armastanud enne maailma loomist. **25** Õiglane Isa, kuigi maailm sind ei tunne, tunnen mina sind ja nemad on ära tundnud, et sina oled minu läkitanud. **26** Ma olen neile näidanud sind ja teen seda veelgi, et armastus, millega sa mind oled armastanud, oleks ka nendes ja mina oleksin nendes.“

18 Kui ta oli palvetamise lõpetanud, läks Jeesus koos oma jüngritega ära. Nad läksid läbi Kidroni oru õlipuuaeda, mis oli teisel pool orgu. **2** Juudas, kes ta ära andis, teadis seda kohta, sest Jeesus oli seal tihti jüngritega kokku saanud. **3** Nütud tuli Juudas sinna, juhatades sõdurite salka, valvureid ülempreestrite juurest ja varisere, kögil kaasas laternad, tõrvikud ja relvad. **4** Teades köike, mis teda ees ootab, läks Jeesus neile vastu ja küsis: „Keda te otsite?“ **5** „Naatsareti Jeesust, „vastasid need. „Mina olen see, „üles Jeesus. Ka äraandja Juudas seisis sealsamas koos nendega. **6** Kui Jeesus ütles: „Mina olen see, „kohkusid nad tagasi ja kukkusid maha. **7** Siis küsis ta neilt uesti: „Keda te otsite?“, „Naatsareti Jeesust, „kordasid nad. **8** „Ma ju ütlesin teile, et mina olen see, „vastas Jeesus. „Kui te mind otsite, siis laske Neil teistel minna.“ **9** Nõnda läks täide ta ettekuulutus: „Ma ei ole kaotanud ühtki nendest, keda sa mulle andsid!“ **10** Ent Siimon Peetrus, kellel oli

mõõk, tõmbas selle nüüd välja ja lõi ülempreestri sulast, raiudes ära ta parema körva. (Sulase nimi oli Malkus.) **11** Jeesus ütles Peetrusele: „Pane oma mõõk tuppe! Kas ma peaksin keelduma karikast, mille Isa mulle annab?“ **12** Siis võtsid sõdurid oma ülema juhitimisel ja juudi valvurite abil Jeesuse kinni ja panid ta kõidukisse. **13** Kõigepealt viisid nad ta Hannase jurde, kes oli sel aastal ülempreestri ametit pidava Kaifase äi. **14** Just Kaifas oli andnud juutide juhtidele nõu, et on parem, kui üks inimene sureb rahva eest. **15** Siimon Peetrus ja üks teine jünger järgnesid Jeesusele. Kuna see teine jünger oli ülempreestri tuttav, võis ta siseneda ülempreestri sisehoovi koos Jeesusega. **16** Peetrus aga jäi ukse taha. Siis läks teine jünger, kes oli tuttav ülempreestri, rääkis teenijatüdrukuga ning viis ka Peetruse sisse. **17** Teenijatüdruk küsis Peetruselt: „Eks sinagi ole üks selle mehe jüngritest?“ Peetrus vastas: „Ei, mina ei ole!“ **18** Aga et väljas oli külm, olid sulased ja valvurid süüdanud sütest lökke, mille ääres nad end soojendasid. Ja Peetrus seisis nende seas end soojendas. **19** Samal ajal küsitles ülempreester Jeesust tema jüngrite ja õpetuse kohta. **20** Jeesus vastas: „Ma olen avalikult maailmale rääkinud, ma olen alati õpetanud sünagoogis ja templis, kus kõik juudid kogunevad, ega ole midagi rääkinud salaja. **21** Miks sa minu käest küsid? Küsi kuulajatelt, mida ma olen rääkinud. Küll nad teavad, mida ma olen öelnud.“ **22** Nende sõnade peale lõi üks juures seisnud valvuritest talle kääga näkku, öeldes: „Kas nõnda vastad sa ülempreestri?“ **23** Jeesus kostis: „Kui ma midagi valesti ütlesin, siis ütle, mis see oli. Kui ma aga tõtt rääkisin, siis miks sa mind peksad?“ **24** Seepeale saatis Hannas Jeesuse kinniseotuna ülempreester Kaifase jurde. **25** Siimon Peetrus aga seisis lökke ääres ja soojendas end. Korraga küsiti temalt: „Kas sinagi oled üks selle mehe jüngritest?“ „Ei, mina ei ole, „salgas ta. **26** Siis ütles talle ülempreestri sulane, kelle sugulase körva oli Peetrus ära raiunud: „Ma ju nägin sind õlipuuaias koos selle mehega!“ **27** Peetrus salgas taas, ja kohe kires kukk. **28** Siis viisid nad Jeesuse Kaifase juurest Rooma maavalitseja kohtukotta. Oli varahommik. Juudid ise ei astunud majja sisse, et mitte rüvetada end uskmatu hoones viibimisega – muidu nad poleks võinud süüa paasatoitu. **29** Seepärast tuli Pilaatus nende jurde välja ja küsis: „Milles te seda inimest süüdistate?“ **30** „Kui ta ei oleks kurjategija, „vastasid nad talle, „ei annaks me teda sinu kätte.“ **31** Pilaatus ütles neile: „Võtke teie ta ja mõistke ise tema üle kohut oma Seaduse järgi!“ „Meil ei ole luba kedagi surmata, „kostsid juudid. **32** Nii läks täide Jeesuse ettekuulutus selle kohta, millist surma ta pidi surema. **33** Siis läks Pilaatus tagasi kohtukotta. Ta

kutsus Jeesuse enese ette ja küsis temalt: „Kas sina oled juutide kuningas?“ 34 „Kas see on sinu enda mõte, „küsis Jeesus vastu, „või on sulle keegi teine seda minu kohta öelnud?“ 35 „Kas ma olen juut?“ vastas Pilaatus. „Su oma rahvas ja ülempreestrid andsid su minu kätte. Mida sa teinud oled?“ 36 „Minu Kuningriik ei ole sellest maailmast, „üles Jeesus. „Kui mu Kuningriik oleks sellest maailmast, siis mu sulased oleksid võidelnud, et mind ei oleks antud juudi ülemate kätte. Aga minu Kuningriik ei ole siit.“ 37 „Sina oled siis ikkagi kuningas?“ küsis Pilaatus. „Sina ise ütled, et mina olen kuningas, „vastas Jeesus. „Mina olen selleks sündinud ja tulnud maailma, et tunnistada töest. Igaüks, kes on töe poolel, kuulab mind.“ 38 „Mis on töde?“ küsis Pilaatus. Seda öelnud, läks ta jälle juutide juurde välja, kes olid sinna kogunenud, ning teatas: „Mina ei leia temal ühtki süüd. 39 Aga teil on kombeks, et ma lasen teile paasapühadel ühe vangi vabaks. Kas te soovite, et ma lasen vabaks juutide kuninga?“ 40 „Mitte tema, vaid Barabase!“ karjusid nad. Ent Barabas oli osalenud mässus.

19 Siis viis Pilaatus Jeesuse ära ja laskis teda piitsutada. 2 Södurid panid talle pähe kibuvittest punutud pärja ning selga purpurpunase rüü. 3 Nad astusid ta ette, öeldes: „Tervitus, juutide kuningas!“ ning loid talle vastu nägu. 4 Pilaatus tuli taas välja ja ütles: „Vaadake, ma toon ta teie ette teile teadmiseks, et mina ei leia temal ühtki süüd!“ 5 Siis tuli Jeesus välja, kandes peas kibuvitsapärga ja seljas purpurpunast rüüd. „Siin on see mees!“ ütles Pilaatus neile. 6 Jeesust nähes karjusid ülempreestrid ja valvurid: „Löö ta risti, löö ta risti!“ „Võtke teie ta ja lõõge ise risti, „üles Pilaatus. „Mina ei leia temal ühtki süüd.“ 7 „Meil on Seadus, „vastasid juudid, „ja Seaduse järgi peab ta surema, sest ta on kuulutanud ennast Jumala Pojaks.“ 8 Seda kuuldes hakkas Pilaatus tõsiselt kartma. 9 Ta läks tagasi kohtukotta ja küsis Jeesusest: „Kust sa pärit oled?“ Aga Jeesus ei vastanud. 10 Siis ütles Pilaatus talle: „Kas sa keeldud minuga rääkimast? Kas sa ei möista, et minu võimuses on sind vabaks lasta või risti lüüa?“ 11 „Sul ei oleks minu üle mingit võimu, „vastas Jeesus, „kui see ei oleks sulle antud ülalt. Seepärast on suurem süü sellel, kes mind sinu kätte andis.“ 12 Sellest alates üritis Pilaatus Jeesust vabaks lasta. Ent juudid karjusid: „Kui sa tema vabaks lased, ei ole sa keisri sõber. Igaüks, kes kuulutab ennast kuningaks, on keisri vastane.“ 13 Seda kuuldes töi Pilaatus Jeesuse välja ning istus kohtunikutoolile paigas, mille nimi on Kiripõrand, heebrea keeles Gabbatha. 14 Oli paasapühade ettevalmistuspäev, lõunaaeg. „Siin on teie

kuningas!“ ütles Pilaatus juutidele. 15 End need karjusid vastu: „Vii ta minema! Viit minema! Löö ta risti!“ „Kas ma pean teie kuninga risti lõöma?“ küsis Pilaatus. „Meil ei ole muud kuningat kui keiser, „vastasid ülempreestrid. 16 Siis andis Pilaatus Jeesuse ristilõömiseks sõdurite kätte. Södurid võtsid Jeesuse kaasa. 17 Oma risti kandes läks ta Pealuuks hüütud paika, mis on heebrea keeles Kolgata. 18 Seal loid nad risti Jeesuse ja veel kaks meest koos temaga: teine teisele pool ja tema nende vahele. 19 Pilaatus lasi kirjutada ja ristile kinnitada sildi. Seal olid sõnad: Naatsareti Jeesus, juutide kuningas 20 Seda silti luges palju juute, sest Jeesuse ristilõömise paik oli linna lächedal. Kirjutatud oli heebrea, ladina ja kreeka keeles. 21 Juutide ülempreestrid palusid Pilaatust: „Ära kirjuta „Juutide kuningas“, vaid: „Tema on öelnud: „Mina olen juutide kuningas.““ 22 Kuid Pilaatus vastas: „Mida ma olen kirjutanud, seda ma olen kirjutanud.“ 23 Kui södurid olid Jeesuse risti lõönid, võtsid nad ta riided ja jagasid nelja sõduri vahel ära. Nad võtsid ka särgi, mis oli ilma ömblusteta, ülalt alla ühes tükis kootud. 24 Seepärast ütlesid nad üksteisele: „Ärme tee seda katki, vaid heidame liisku, kellele see saab!“ Nii sündis, et läheks täide Pühakirja sõna: „Nad on jaotanud omavahel mu riided ja heitnud liisku mu rõivaste üle.“ Seda södurid tegidki. 25 Jeesuse risti juures seisid ka tema ema, ema õde, Kloopase naine Maarja ning Maarja Magdaleena. 26 Kui Jeesus nägi oma ema ja tema kõrval seismas jüngrit, keda ta armastas, ütles ta emale: „Naine, see on sinu poeg!“ 27 Siis ütles ta oma jüngrile: „See on sinu ema!“ Sellest ajast võttis jüngr Jeesuse ema enda juurde elama. 28 Pärast seda ütles Jeesus, teades, et nüüd on köik lõpetatud, ja et Pühakiri läheks täide: „Mul on janu!“ 29 Seal seisis anum hapu veiniga. Nad panid veini kastetud käsna iisopivarre otsa ja tötsid ta suu juurde. 30 Kui nüüd Jeesus oli võtnud veini, ütles ta: „See on lõpetatud!“ Siis langetas ta pea ja heitis hinge. 31 Ent juudid ei tahtnud, et hukatud jääksid ristile hingamispäevaks – paasanädalal oli see suur püha. Seepärast palusid nad Pilaatust, et ta käsiks murda ristilöödute jalaluud ja võtta nad mahale. 32 Södurid tulid ki ja murdsid jalaluud mõlemal mehel, kes olid risti lõödud koos Jeesusega. 33 Kui nad Jeesuse juurde jõudsid ja nägid, et ta on juba surnud, jätsid nad tema jalaluud murdmata. 34 Selle asemel torkas üks sõdureist odaga ta küljesse ning seal voolas välja verd ja vett. 35 Üks pealtnägi on seda tunnistanud ja see tunnistas on õige. Ta teab, et ta räägib tööt – et teiegi võiksite uskuda. 36 Nii läks täide Pühakirja ettekuulutus: „Ühtki tema luud ei purustata.“ 37 Ja nagu üks teine ettekuulutus ütleb: „Nad saavad näha seda, kelle nad on läbi torganud.“ 38 Pärast seda pöördus

Joosep Arimaatiast Pilaatuse poole palvega, et ta võiks Jeesuse surnukeha ristilt maha võtta. Joosep oli Jeesuse jänger, aga mitte avalikult, sest ta kartis juute. Pilaatuse loal ta tuli ja võttis surnukeha maha. 39 Nüüd saabus ka Nikodeemos, kes oli kord öösel Jeesuse juures käinud, ja tõi umbes kolmekümne nelja kilogrammi jagu aaloega segatud mürri. 40 Siis võtsid nad Jeesuse surnukeha ja mähkisid ta koos lõhnarohtudega linasesse kangasse, nagu on juutide matusekomme. 41 Ristilöömise kohas oli aed ja seal asus uus haud, kuhu ei olnud veel kedagi maetud. 42 Et hingamispäev oli algamas ja haud oli lähedal, siis panid nad Jeesuse sinna.

20 Nädala esimese päeva varahommikul, kui väljas oli veel pime, läks Maarja Magdaleena Jeesuse hauale nägi, et kivi on hauasuult kõrvale lükatud. 2 Ta tuli jooksuga Siimon Peetruse ja teise jängri juurde, keda Jeesus armastas, ning ütles neile: „Nad on Issanda hauast ära viinud ja me ei tea, kuhu nad on ta pannud!“ 3 Kiiruga asusid Peetrus ja see teine jänger haua poole teele. 4 Nad jooksid koos, ent see teine jänger jooksis Peetrusest kiiremini ja jõudis haua juurde esimesena. 5 Kummargil sisse vaadates nägi ta surilinu, ent sisse ta ei astunud. 6 Seejärel jõudis kohale ka Siimon Peetrus. Tema läks hauakoopasse sisse ning nägi maas lebavaid mähiseid 7 ja higirätikut, mis oli olnud ümber Jeesuse pea; see ei lebanud mähiste juures, vaid oli kokkulapituna oma kohal. 8 Kui nüüd teine jänger, kes oli jõudnud haua juurde esimesena, samuti sisse läks, siis ta nägi ja uskus, 9 sest seni ei olnud nad veel mõistnud Pühkirja ettekuulutust, mille kohaselt Jeesus pidi surnuist üles töösma. 10 Siis läksid jängrid tagasi sinna, kus nad peatusid. 11 Maarja aga seisis haua juures väljas ja nuttis. Nuttes kummardus ta vaatama hauakoopasse 12 ja nägi kaht valgeis riideis inglit istumas seal, kus oli lebanud Jeesuse surnukeha, üks peatsis ja teine jalutsis. 13 „Naine, miks sa nutad?“ küsisid nad temalt. „Nad on mu Issanda ära viinud,“ vastas Maarja, „ja ma ei tea, kuhu nad on ta pannud.“ 14 Seda öelnud, vaatas ta selja taha ja nägi Jeesust, kes seal seisis, aga ta ei saanud aru, et see oli Jeesus. 15 „Naine, miks sa nutad?“ küsis Jeesus temalt. „Keda sa otsid?“ Pidades teda aednikuks, vastas Maarja: „Isand, kui sina ta minema viisid, siis ütle mulle, kuhu sa ta panid, ja ma toon ta ära.“ 16 „Maarja!“ ütles Jeesus talle. Nüüd pöördus Maarja ringi ja hüüatas heebrea keeles: „Rabbuuni!“ (See tähendab Õpetajat.) 17 „Ära puuduta mind!“ ütles Jeesus talle. „Sest ma ei ole veel läinud üles oma Isa juurde. Aga mine mu vendade juurde ja ütle neile, et ma lähen üles oma Isa ja

teie Isa ning oma Jumala ja teie Jumala juurde!“ 18 Maarja Magdaleena läks ja teatas jängritele: „Ma nägin Issandat!“ ja ta rääkis neile, mis Jeesus oli öelnud. 19 Selsamal öhtul, nädala esimesel päeval, olid jängrid koos lukus uste taga, sest nad kartsid juudi ülemaid. Järsku ilmus sinna Jeesus, jääsi seisma nende keskele ja ütles: „Rahu olgu teiega!“ 20 Seda öelnud, näitas ta neile oma käsi ja külge. Rõõm täitis jängreid, kui nad Issandat nägid. 21 Jeesus ütles taas: „Rahu teile! Nagu Isa on läkitanud minu, nii läkitan mina nüüd teid.“ 22 Seejärel hingas ta nende peale ja ütles: „Võtke vastu Püha Vaim! 23 Kellele iganes te patud andeks annate, neile on need andeks antud. Kelle patte te andeks ei anna, neile ei ole andeks antud.“ 24 Aga Toomas, ükskaheteistkümnest, hüüdnimega Kaksik, ei olnud teistega, kui Jeesus tulि. 25 Teised jängrid ütlesid talle: „Me nägime Issandat!“ Tema aga vastas: „Ma ei usu enne, kui näen naelajälgi ta kätes ja panen oma sõrme naelaarmidesse ja oma käe tema küljeava.“ 26 Nädal hiljem olid jängrid jälle koos suletud ruumis ja ka Toomas oli nendega. Kuigi ukSED olid lukus, tulí Jeesus, jääsi seisma nende keskele ja ütles: „Rahu teile!“ 27 Seejärel ütles ta Toomasele: „Siruta oma sõrm siia ja vaata mu käsi! Siruta oma käsi ja pane mu küljeava! Ära kahtle, vaid usu!“ 28 Toomas vastas talle: „Minu Issand ja minu Jumal!“ 29 „Sa usud, sest sa oled näinud,“ ütles Jeesus. „Õnnistatud on need, kes pole näinud, aga siiski usuvad.“ 30 Jeesus andis jängrite nähes veel palju muid tunnustähti, mida aga ei ole kirjutatud sellesse raamatustesse. 31 Ent need siin on kirjutatud üles, et te usuksite, et Jeesus on Messias, Jumala Poeg, ning et teil uskudes oleks elu temas.

21 Pärast seda ilmus Jeesus jängritele veel Galilea mere ääres. See juhtus nõnda. 2 Koos olid Siimon Peetrus, Toomas, hüüdnimega Kaksik, Naatanael Kaanast Galileast, Sebedeuse pojad ja veel kaks Jeesuse jängrit. 3 Siimon Peetrus ütles: „Ma lähen kala püüdma.“ Teised vastasid: „Me tuleme sinuga kaasa.“ Nad läksid paadiga välja, kuid ei saanud sel ööl midagi. 4 Kui koidik oli juba käes, seisis Jeesus kaldal, aga jängrid ei saanud aru, et see oli Jeesus. 5 „Sõbrad, on teil mõni kala?“ hüüdis Jeesus. „Ei ole,“ vastasid nad. 6 Jeesus ütles: „Heitke vörk paremale poole paati ja te leiate mõne!“ Nad heitsidki vörigu paremale poole ega suutnud seda enam välja tömmata: seal oli nii palju kalu! 7 Siis ütles Peetrusele see jänger, keda Jeesus armastas: „See on Issand!“ Kui Siimon Peetrus kuulis, et see on Issand, pani ta kuue selga – sest ta oli selle ära võtnud – ja hüppas vette. 8 Teised jängrid tulid paadiga vörku järel vedades – nad olid kaldast umbes kahesaja künra kaugusel. 9 Kui

nad kaldale jöudsid, nägid nad lõkkeaset hõõguvate sütega, sellel küpsevat kala ja leiba. **10** „Tooge neid kalu ka, mis te praegu püüdsite!” ütles Jeesus. **11** Siimon Peetrus läks tagasi paati ja tõmbas võrgu maale, seal oli kokku sada viiskümmend kolm suurt kala. Ja kuigi kalu oli nõnda palju, ei rebenenud vörk katki. **12** „Tulge hommikust sööma!” kutsus Jeesus neid. Keegi jüngritest ei söandanud küsida temalt: „Kes sa oled?” sest nad teadsid, et ta on Issand. **13** Jeesus tuli, võttis leiba ja ulatas neile, samuti kala. **14** See oli juba kolmas kord, kui ta ilmus jüngritele pärrast surnuist ülestõusmist. **15** Kui nad olid söönud, ütles Jeesus Siimon Peetrusele: „Siimon, Johannese poeg, kas sa armastad mind rohkem kui nemad?”, „Jah, Issand, sina tead, et ma armastan sind, „vastas Peetrus. „Toida mu tallekesi!” ütles Jeesus talle. **16** Siis küsis Jeesus temalt teist korda: „Siimon, Johannese poeg, kas sa armastad mind?”, „Jah, Issand, sina tead, et ma armastan sind, „vastas Peetrus. „Hoia mu lambaid!” ütles Jeesus talle. **17** Siis küsis Jeesus temalt kolmandat korda: „Siimon, Johannese poeg, kas sa armastad mind?” Peetrus jäi kurvaks, et Jeesus temalt kolmandat korda küsis: „Kas sa armastad mind?”, „Issand, sina tead kõike, „vastas ta. „Sina tead, et ma armastan sind.“ „Toida mu lambaid!” ütles Jeesus talle. **18** „Tõesti, tõesti, ma ütlen sulle, kui sa veel noorem olid, sidusid sa ise oma vöö vööle ja läksid, kuhu tahtsid. Aga kui sa vanaks saad, siis sa sirutad käed välja, ning keegi teine riitetab su ja viib sinna, kuhu sa ei taha minna.“ **19** Nende sõnadega andis Jeesus mõista, millise surmaga Peetrus pidi Jumalale au tooma. Seejärel ütles ta Peetrusele: „Järgne mulle!” **20** Selja taha vaadates nägi Peetrus enda järel jüngrit, keda Jeesus armastas, sedasama, kes oli toetunud öhtusöögi ajal Jeesuse rinnale ja küsinud: „Issand, kes on sinu äraandja?” **21** Nähes teda, küsis Peetrus Jeesuselt: „Issand, aga tema?” **22** Jeesus vastas: „Kui ma tahan, et ta jäääb minu tagasitulekuni, mis sinul sellest? Sina järgne mulle!” **23** Nii levis vendade seas jutt, nagu ei sureks see jünger kunagi. Aga Jeesus ei öelnud talle, et ta ei sure, vaid: „Kui ma tahan, et ta jäääb minu tagasitulekuni, mis sinul sellest?” **24** See on see jünger, kes tunnistab neist asjadest ja on need kirja pannud. Me teame, et tema tunnistus on tösi. **25** Jeesus tegi veel palju muid asju. Ma arvan, et terves maailmas poleks ruumi kõigi raamatute jaoks, kui see kõik üles kirjutatakse.

Apostlite

1 Oma varasemas raamatus, Teofilos, ma kirjutasin kõigest, mida Jeesus hakkas tegema ja õpetama, 2 kuni selle päevani, mil ta võeti taevasse pärast seda, kui ta oma väljavalitud apostelitele oli Püha Vaimu läbi andnud korraldusi. 3 Pärast oma kannatusi näitas ta end nendele elavana ja tegi seda veenvalt. Ta ilmus neile neljakümne päeva jooksul ja kõneles Jumala Kuningriigist. 4 Ühel korral, kui ta koos nendega sõi, andis ta neile käsus: „Ärge lahkuge Jeruusalemmast, vaid oodake mu Isa tõotust, milles te olete minult kuulnud. 5 Sest Johannes ristis veega, aga mõne päeva pärast ristitakse teid Püha Vaimuga.“ 6 Kui nad jälle kokku tulid, küsisisid nad temalt: „Issand, kas sa sel ajal taastad lisraeli kuningriigi?“ 7 Ta vastas: „Teile ei ole teada antud aegu ja ajastuid, mis Isa on oma meelevallas määranud. 8 Aga te saate Püha Vaimu väe, kes tuleb teie peale, ja peate olema minu tunnistajad Jeruusalemmas ja kõigel Juuda- ja Samaariamaal ja maailma otsani!“ 9 Kui ta seda oli öelnud, võeti ta nende nähes üles ja pilv varjas ta nende silme eest. 10 Kui nad üksisilmil taevasse vaatasid tema lahkumist, ennäe, siis seisis järsku nende kõrval kaks valgeis riideis meest. 11 Nad ütlesid imestunud jüngritele: „Galilea mehed, miks te seisate ja vaatate üles taeva poole? See Jeesus, kes teilt üles võeti taevasse, tuleb samal kombel kui te nägite teda taevasse minevat!“ 12 Apostlid pöördusid Ölimäelt tagasi Jeruusalemma, mis oli linnast vaid hingamispäeva teekonna kaugusele. 13 Kui nad sinna joudsid, läksid nad ülemisse tappa, kus nad peatusid. Seal olid: Peetrus, Jaakobus, Johannes, Andreas, Filippus, Toomas, Bartolomeus, Matteus, Jaakobus Alfeuse poeg, seloot Siimon ja Juudas, Jaakobuse poeg. 14 Nemad kõik olid ühel meelega lakkamatus palves ja anumises. Nendega olid naisjüngrid ja Maarja, Jeesuse ema, ja tema vennad. 15 Neil päevil töoris Peetrus usklike hulgast püsti (rahvast oli koos umbes sada kakskümmend inimest) 16 ja ütles: „Mehed-vennad, täide pidi minema kirjasõna, mis Püha Vaim on Taaveti suu läbi kõnelenud Juudase kohta, kes juhatas Jeesuse kinnivõtjaid – 17 tema oli üks meie hulgast ja valitud samasse ametisse. 18 Ta ostis ülekohtu palga eest pöölli, ja kui ta pea ees alla kukkus, rebis lõhki oma kõhu ja kogu ta sisikond valgus välja. 19 Igaüks Jeruusalemmas teab, mis temaga juhtus. Sellepärast kutsutaksegi seda pöldu nende keeles Hakeldamaks, see tähendab Verepölluks. 20 Sest lauludes on kirjutatud: „Nende telklaager saagu lagedaks: ärgu olgu nende telkides elanikke!“ Ja samuti: „Tema amet saagu teisele!“ 21 Nõnda on tarvis valida tema

asendaja nende hulgast, kes on meiega olnud kogu selle aja, mil Issand Jeesus meiega sisse ja välja kõndis, 22 alates Johannese ristimisest kuni ajani, mil Jeesus meilt võeti üles. Üks neist peab saama Jeesuse ülestõusmisse tunnistajaks koos meiega.“ 23 Nõnda nad pakkusid välja kaks meest: Joosepi, keda kutsuti Barsabaseks (tuntud ka kui Justus), ja Mattiase. 24 Siis nad palvetasid: „Issand, sina tead iga inimese südant. Näita meile, kumma neist kahest mehest sina oled valinud 25 selleks teenistuseks, mille Judas jättis, et minna sinna, kuhu ta kuulub.“ 26 Nad heitsid liisku ja liisk langes Mattiasele. Nõnda lisati ta üheteistkünnne apostli hulka.

2 Kui nelipühapäev kätte jõudis, olid nad kõik ühel meelega paigas. 2 Järsku tuli taevast võimas kohin, nagu torn oleks tulnud, ja see täitis kogu maja, kus nad viibisid. 3 Nad nägid tulekeeli, mis eraldusid ja jäid iga üksiku peale puhkama. 4 Ja nad kõik täideti Püha Vaimuga ning hakkasid kõnelema teistes keeltes, nõnda nagu Vaim neile andis rääkida. 5 Jeruusalemma oli tulnud elama jumalakartlikke juute kõigi rahvaste keskelt taeva all. 6 Kui nad seda häält kuulsid, jooksis rahvas hämmelduses kokku, sest igaüks kuulis neid rääkimas omaenese keeles. 7 Jahmununa küsisisid nad üksteiselt: „Eks need mehed, kes räägivad, ole kõik Galileast? 8 Kuidas siis nii on, et meist igaüks kuuleb omaenda keelt? 9 Partlased, meedlased ja eelamlased; Mesopotaamia, Juudamaa, Kappadookia, Pontose ja Aasia, 10 Frügia ja Pamfüilia, Egiptuse ja Küreene-äärsse Liibüa elanikud. Need, kes tulnud Roomast 11 (juudid ja juudiusk pöördunud), kreetalased ja araablased – me kuuleme neid kuulutamas meie endi keeles Jumala imelisi asju.“ 12 Hämmastuses ja segaduses pärised nad üksteise käest: „Mida see küll tähendab?“ 13 Teised aga pilkasid neid ja ütlesid: „Nad on täis magusat värsket veini.“ 14 Siis töoris Peetrus koos üheteistkünnne apostliga püsti, tõstis häält ja pöördus rahvahulga pool: „Juudid ja kõik, kes te olete Jeruusalemma tulnud, pange tähele minu sõnu ja olgu see teile teadmiseks, 15 et need mehed ei ole purjus, nagu te mötlete, sest on alles kolmas tund. 16 Vaid see on, mida prohvet Joel on öelnud: 17 „Viimseil päevil, ütleb Jumal, süninib, et ma valan oma Vaimu välja kõigi inimeste peale. Teie pojad ja türed prohveteerivad ja teie noored mehed näevad nägemusi ja teie vanad mehed näevad unenäagusid. 18 Ning oma teenijate – nii meeste kui naiste peale – ma valan neil päevil oma Vaimu ja nad prohveteerivad. 19 Ma teen imesid ülal taevas ja annan tunnustähti all maa peal: verd ja tuld ja suitsusambaid. 20 Päike muutub pimedaks ja

kuu vereks, enne kui saabub suur ja vägev Issanda päev, 21 ja igaüks, kes hüüab appi Issanda nime, päästetakse.“ 22 Israeli mehed, kuulake neid sõnu: Naatsareti Jeesus, mees Jumala juurest, näitas teile väge ja imesid ja tunnustähti, mida Jumal tema läbi tegi, nagu te isegi teate. 23 See mees anti teile üle Jumala seatud eesmärgil ja eelteadmisel; ja teie tapsite ta ristil ülekohtuste käte läbi. 24 Sellesama äratas Jumal üles surnuist, vabastades ta surma kannatustest, sest surmal ei olnud väge teda hoida. 25 Nõnda nagu Taavet ütles tema kohta: „Ma näen Issandat kogu aeg enese ees. Ta on mu paremal käel ja ma ei köigu. 26 Ja nõnda mu süda rõõmustab ja keel höiskab, sest mu ihu saab elama lootuses. 27 Sest sa ei jäta mind surmavalda, ega lase oma Pühal näha kõdunemist. (Hadēs g86) 28 Sest sa oled mulle andnud teada elu tee ja sinu ees olemine täidab mind rõõmuga.“ 29 Mehed-vennad, lubage mul öelda teile otse, et meie esiisa Taavet on surnud ja on maha maetud ja tema haud on tänaseni siin. 30 Aga ta oli prohvet ja teadis, et Jumal oli talle vandega tõotanud tõsta troonile ühe tema järeltulija. 31 Niisiis nägi Taavet ette, mida Jumal teeb, ja ta kõneles Messia ülestõusmisest, et teda ei jäetud surmavalda, ega näinud tema ihm kõdunemist. (Hadēs g86) 32 Selle Jeesuse äratas Jumal üles, meie köik oleme selle tunnistajad. 33 Et ta on ülendatud Jumala paremale käele, siis ta on saanud Isalt tõotatud Püha Vaimu ning on ta välja valanud, nagu nüüd kuulete ja näete. 34 Taavet ei tõusnud ju taevasse, kuid siiski ta ütles: „Issand ütles minu Issandale: „Istu mu paremale käele, 35 kuni ma panen sinu vaenlased su jalge alla jalajäriks.“ 36 Andke siis teada kogu Israelite: Jumal on teinud selle Jeesuse, kelle teie risti lõite, nii Issandaks kui Messiaks!“ 37 Kui rahvas seda kuulis, lõikas see neil südameisse ja nad ütlesid Peetrusele ja teistele apostlitele: „Mehed-vennad, mida me peame tegema?“ 38 Peetrus vastas neile: „Parandage meet ja laske ennast ristida Jeesuse Kristuse nimesse oma pattude andekssamiseks, ja siis te saate Püha Vaimu anni. 39 See töötus on teile ja teie lastele ja köikidele, kes on kaugel, keda Issand, meie Jumal, enese juurde kutsub.“ 40 Veel paljude teisteki sõnadega kinnitas Peetrus neid ja anus: „Päästke endid sellest korrumpeerunud põlvkonnast!“ 41 Kes selle sõnumi vastu võtsid, need ristiti, ja umbes kolm tuhat hingel lisati nende hulka sel päeval. 42 Nad pühendasid endid apostlite õpetusele, osadusele, leivamurdmissele ja palvele. 43 Jumalakartus langes iga hing peale ning palju imetegusid ja tunnustähti sündis apostlite läbi. 44 Köik usklikud olid üheskoos ja jagasid omavahel köike, mis neil oli. 45 Omandi ja vara müüs id nad ära ja andsid igaühile, nagu keegi vajas.

46 Nad kogunesid päevast päeva templis, murdsid leiba kodudes ja sõid üheskoos rõõmsalt ja siiraste südametega, 47 kiites Jumalat ja kogedes inimeste poolehoidu. Issand aga lisas päästetuid iga päev kogudusele.

3 Ühel päeval läksid Peetrus ja Johannes üles templisse palvusele, mida peeti üheksandal tunnil. 2 Üks mees, kes oli sünnist saadik halvatud, toodi iga päev templi värava juurde, mida kutsuti Ilusaks, sisenejalt almust paluma. 3 Kui ta nägi Peetrust ja Johannest sisenemas, palus ta neilt almust. 4 Aga Peetrus ja Johannes vaatasid teda üksisilmi. 5 Peetrus ütles talle: „Vaata meie poole.“ Ja ta pööras neile tähelepanu, lootes neilt midagi saada. 6 Peetrus ütles: „Kulda ja hõbedat mul ei ole, aga mis mul on, selle ma sulle annan – Jeesuse Kristuse, Naatsaretlase nimel, tõuse ja kõnni!“ 7 Ta võttis kinni tema paremast käest ja aitas ta üles ja silmapilkselt tehti tema jalad ja pahkluud tugevaks. 8 Ja ta hüppas püsti ja hakkas kõndima. Siis ta läks koos nendega templisse – kõndides, hüpates ja Jumalat kiites. 9 Kui inimesed nägid teda kõndimas ja Jumalat kiimas, 10 tundsid nad ära temas mehe, kes oli istunud templi Ilusa Värava ees, ja nad olid kohkunud ja imestunud sellest, mis temaga oli sündinud. 11 Kui halvatu, kes oli terveks saanud, hoidis Peetruse ja Johannese lähedale, oli kogu rahvas hämmelduses ja jooksis nende juurde paika, mida kutsuti Saalomoni sammaskäiguks. 12 Kui Peetrus seda nägi, ütles ta neile: „Israeli mehed, mispärast see teid üllatab? Miks te vahite meid, justkui meie oleksime omaenda väe või vagadusega selle mehe pannud kõndima? 13 Aabrahami, lisaki ja Jaakobi Jumal, meie isade Jumal on kirgastanud oma sulast Jeesust. Teie andsite ta ära tapmiseks ja salgasite ta maha Pilaatuse ees, kuigi too oli otsustanud tema vabastada. 14 Teie lükkasite ära Püha ja Õige ning küsisite tema asemel endale mõrtsuka. 15 Teie tapsite Elu Rajaja, kuid Jumal äratas ta üles surnuist ja selle tunnistajad oleme meie. 16 Usu läbi Jeesuse nimesse tehti see mees, keda näete ja teate, tugevaks. Jeesuse nimi ning usk, mis tema läbi tuleb, on andnud talle täieliku tervenemise teie köigi nähes. 17 Ja nüüd, vennad, ma tean, et te olete seda teinud teadmatusest, just nagu ka teie juhid. 18 Jumal on aga sellega täide saatnud, mida ta on köigi prohvetite läbi ette kuulutanud, et Messias peab kannatama. 19 Seepärast parandage meet ja pöörduge Jumala poole, et teie patud kustutatakse, nii et Issandalt tuleksid kosumisajad 20 ja ta läkitaks teie jaoks määratud Messia Jeesuse. 21 Tema peab jäätma taevasse selle ajani, kui taastatakse kõik, millest Jumal on rääkinud oma pühade

prohvetite suu kaudu aegade algusest peale. (aiõn g165) 22 Sest Mooses on öelnud: „Issand, teie Jumal, tõstab teile Prohveti teie rahva seast, sellise nagu mina. Teda kuulake kõiges, mida ta teile ütleb. 23 Iga hing, kes seda Prohvetit ei kuula, hävitatakse rahva hulgast ära.“ 24 Tõepookeest, alates Saamuelist on kõik prohvetid, kes on rääkinud, neid päevi ette kuulutanud. 25 Teie olete prohvetite ja selle lepingu pärijad, mille Jumal sõlmis teie isadega, kui ta Aabrahamile ütles: „Sinu järeltulijate läbi õnnistatakse kõiki rahvaid maa peal.“ 26 Jumal on esmalt teie jaoks oma poja Jeesuse üles äratanud ja teie juurde saatnud teid õnnistama, kui te pöördute oma kurjusest.“

4 Aga kui nad rahvale rääkisid, astusid Peetruse ja Johannese juurde preestrid, templi korravalvurite kapten ja saduserid. 2 Neid ärritas, et apostlid õpetasid inimesi ja kuulutasid surnuist ülestõusmist Jeesuses. 3 Nad võtsid Peetruse ja Johannese kinni ja kuna oli juba õhtu, panid nad järgmise päevani vangi. 4 Kuid paljud neist, kes sõnumit kuulsid, uskusid; ja meeste arv kasvas umbes viie tuhandeni. 5 Ja nõnda sündis, et järgmisel päeval kogunesid juutide juhid, vanemad ja kirjatundjad Jeruusalemmas. 6 Ka ülempreester Hannas oli seal, samuti Kaifas, Johannes ja Aleksandros ja teised mehed ülempreestri perekonnast. 7 Ja nad panid apostlid endi keskele seisma ja pärisid: „Millise meelevallaga või kelle nimel te olete seda teinud?“ 8 Siis Peetrus, täis Püha Vaimu, ütles neile: „Rahva juhid ja lisraeli vanemad, kuulake! 9 Kui meie oleme täna kutsutud aru andma halvatule tehtud heateost ja kelle läbi ta on terveks tehtud, 10 siis olgu teile kõigile ja kogu lisraeli rahvale teada, et Jeesuse Kristuse, Naatsaretlase nimel, kelle teie lõite risti ja kelle Jumal on üles äratanud surnuist, et tema läbi seisab see mees siin teie ees tervena. 11 Tema on: „Kivi, mille ehitajad pidasid kõlbmatuks, mis on saanud nurgakiviks.“ 12 Ja üheski teises ei ole päästet, sest taeva all ei ole antud inimestele ühtegi teist nime, kelle läbi meid päätsetaks!“ 13 Kui nad nägid Peetruse ja Johannese julgust ja aru said, et nad on lihtsad, koolitamata mehed, olid nad hämmastunud ja möistsid, et need kaks olid olnud koos Jeesusega. 14 Ja kuna tervendatud mees seisis seal koos nendega, ei olnud Neil midagi enam öelda. 15 Nõnda nad käskisid neid Suurkohtust lahkuda ja pidasid seejärel koos nõu: 16 „Mis me peaksime nende meestega tegema? Sest igaüks teab, kes Jeruusalemmas elab, et tunnustäh on sündinud, ja me ei saa seda salata. 17 Aga et see kaugemale ei leviks rahva hulgas, peame neid mehi ähvardama, et nad enam ühelegi inimesele ei räägiks sellest

nimest.“ 18 Ja nad kutsusid apostlid tagasi ning keelasid neil rääkida ja õpetada Jeesuse nimel. 19 Aga Peetrus ja Johannes vastasid neile: „Otsustage ise, kas Jumala ees on õige alluda pigem teile või Jumalale? 20 Me ei saa jäätta rääkimata seda, mida me oleme kuulnud ja näinud!“ 21 Aga nad ähvardasid neid veelgi ja lasksid apostlid vabaks. Sest nad ei leidnud viisi, kuidas neid karistada, kuna kõik kiitsid Jumalat selle eest, mis oli sündinud. 22 Sest mees, kes oli imipäraselt terveks tehtud, oli üle neljakümne aasta vana. 23 Pärast vabanemist läksid Peetrus ja Johannes omade juurde ja jutustasid, mis ülempreestrid ja vanemad olid öelnud. 24 Seda kuuldes töötsid nad üheskoos häält Jumala poole palves: „Issand, sina oled Jumal, kes on teinud taeva ja maa ja mere ja kõik, mis on nende sees, 25 kes oled Püha Vaimu läbi meie isa Taaveti, oma sulase suu kaudu öelnud: „Miks paganad möllavad ja rahvad mötlevad tühja? 26 Ilmamaa kuningad on astunud üles ja valitsejad on kogunenud ühte paika Issanda vastu ning tema Võitu vastu!“ 27 Siin linnas on Heroodes ja Pontius Pilatus kogunenud salanõu pidama paganatega ja lisraeli rahvaga sinu sulase Jeesuse vastu, keda sa oled võidnud, 28 et teha seda, mis sinu käsi ja nõu olid ette määranud sündima. 29 Ja nüüd, Issand, vaata nende ähvarduste peale ja anna oma sulastele kõige julgusega rääkida sinu sõna. 30 Siruta välja oma käsi, et tervekssaatmised ning imed ja tunnustähed sünniksid sinu püha sulase Jeesuse nime läbi!“ 31 Ja kui nad olid palvetanud, rappus paik, kus nad koos olid. Ja nad kõik said tädetud Püha Vaimuga ja kuulutasid Jumala sõna julgesti. 32 Ja usklike hulk oli üks süda ja üks hing. Keegi ei öelnud oma vara kohta, et see on tema oma, vaid nad jagasid kõike, mis Neil oli. 33 Apostlid tunnistasid suure väEGA Issanda Jeesuse ülestõusmist. Ja Jumala arm tegutses nii võimsalt neis kõigis, 34 nii et nende seas ei olnud abivajajaid. Kellel olid maad ja majad, müüsidi need ära ning töid müügist saadud raha 35 ja panid apostlite jalge ette, ja seda jagati igaühele, kes seda vajas. 36 Aga Joosep, leviit Küprosel, keda apostlid kutsusid Barnabaseks (mis tähendab Julgustuse poega), 37 müüs ära oma pööllu ning töi raha apostlite jalge ette.

5 Keegi mees nimega Ananias ja tema naine Safiira olid samuti müünud maatükki. 2 Ta hoidis osa rahast naise teadmisel endale, ülejäänu ta töi ja pani apostlite jalge ette. 3 Aga Peetrus ütles: „Ananias, kuidas on saatan nõnda täitnud su südame, et sa valetasid Pühale Vaimule ja hoidsid enesele osa maa eest saadud rahast? 4 Eks see kõik ju kuulunud sulle, enne kui see müüdi? Ja pärastki oli see

raha ikka sinu käsutuses. Mis sind on pannud mõtlema, et sellist asja teha? Sa ei ole valetanud inimestele, vaid Jumalale.“ 5 Neid sõnu kuuldes kukkus Ananias maha ja suri. Ja suur hirm haaras köiki, kes sellest kuulsid. 6 Noored mehed astusid ette, mähkisid ta linasse, kandsid välja ja matsid maha. 7 Umbes kolm tundi hiljem saabus Ananiase naine, kes ei olnud veel kuulnud, mis oli sündinud. 8 Peetrus küsis ta käest: „Ütle mulle, kas te müüsите maatüki sellise hinнaga?“ „Jah,“ kostis Safira, „selle hinнaga.“ 9 Peetrus ütles talle: „Mispräast on teil üks nõu olnud kiusata Issanda Vaimu? Vaata! Nende jalad, kes su mehe matsid, on ukse taga ja nad kannavad ka sinu välja.“ 10 Samal silmapilgul kukkus naine tema jalge ette ja suri. Ja kui noored mehed sissee tulid, leidsid nad ta surnuna. Nad kandsid ta välja ja matsid ta mehe kõrvale. 11 Jumalakartus tuli terve koguduse peale ja kõikide peale, kes sellest kuulsid. 12 Apostlite käte läbi sundis palju tunnustähti ja imesi rahva hulgas. Ja kõik usklikud olid koos ühel meelee Saalomoni sammaskäigus. 13 Ehkki muudest inimestest ei julgenud keegi nendega ühineda, olid apostlid rahva hulgas kõrgelt hinnatud. 14 Siiski lisati nende hulka üha enam mehi ja naisi, kes Issandasse uskusid. 15 Nii et haiged toodi tänavatele ja seati vooditele ja asemetele, et Peetruse möödudes kasvõi tema varigi langeks mõne peale neist. 16 Ka tuli rahvast kokku Jeruusalemma ümbruse linnadest, tuues haigeid ja kurjadeid vaimudest väevatuid, kes kõik tehti terveks. 17 Aga ülempreester ja kõik ta kaaslased saduseride sektist muutusid kadedaks. 18 Nad võtsid apostlid kinni ja heitsid nad üldvanglasse. 19 Öösel tuli aga Issanda ingel, avas vangimaja uksed ja viis nad välja. 20 Ingel ütles neile: „Minge templisse ja kuulutage rahvale kõik selle elu sõnad!“ 21 Pääkesetöusu ajal läksid nad templisse, nagu neile oli öeldud, ja hakkasid õpetama. Aga kui ülempreester ja tema kaaslased saabusid, kutsusid nad kokku Suurkogu – lisraeli vanematekogu. Ja nad andsid käsu tuua apostlid vangimajast kogu ette. 22 Kuid vanglasse jõudes ei leidnud sulased neid seal. Nad pöördusid tagasi ja teatasid: 23 „Me leidsime vangla kindlalt lukustatuna ja valvurid ustel valvamas. Aga kui me ukse avasime, ei leidnud seest kedagi.“ 24 Seda aruannet kuuldes olid preester, templivalvurite kapten ja ülempreestrid segaduses, mõeldes, mis küll võis juhtuda. 25 Siis tuli keegi ja teatas: „Vaadake! Mehed, kelle te panite vangi, seisavad templis ja õpetavad rahvast!“ 26 Selle peale läks kapten sulastega kaasa ja töi apostlid ära. Nad ei kasutanud jõudu, sest kartsid, et rahvas viskab nad kividega surnuks. 27 Nad töid siis apostlid Suurkohtu ette ülempreestriks küsitlemiseks: 28 „Eks me ole teid rangelt keelanud õpetamast selle nimel?“

Selle asemel te olete Jeruusalemma oma õpetusega tätnud ja kavatsete selle mehe surma tuua meie peale.“ 29 Peetrus ja teised apostlid vastasid: „Jumalale tuleb rohkem kuuletuda kui inimestele. 30 Meie esisiade Jumal on surnuist üles äratanud Jeesuse, kelle teie olete tapnud, riputades ta ristipuu külge. 31 Jumal ülendas ta oma paremale käele kui Juhi ja Päästja, andma lisraelile meebleparandust ja pattude andeksandmist. 32 Meie oleme kõige selle tunnistajad ja nõnda on ka Püha Vaim, kelle Jumal on andnud neile, kes talle kuuletuvald.“ 33 Kui nad seda kuulsid, said nad vihaseks ja tahtsid neid hukata. 34 Aga variseri nimega Gamaliel, Seaduse õpetaja, keda kõik inimesed austasid, tõusis Suurkohtus püsti ja käskis mehed hetkeks välja saata. 35 Siis ta pöördus Suurkohtu poole: „lisraeli mehed, mõelge hästi järele, mida te kavatsete nende meestega teha. 36 Mõni aeg tagasi ilmus välja Teudas ja väitis enese kellegi olevat ja ligi nelisada inimest järgis teda. Ta tapeti ja kõik tema järgijad aeti laiali ja sellest kõigest ei tulnud midagi. 37 Pärast teda tõusis rahvaloenduse ajal üles galilealane Juudas ja õhutas inimesi mässama. Ka tema tapeti ja ta järgijad aeti laiali. 38 Seepärast praegusel juhul ma soovitan teile: jätkke need mehed rahule! Laske Neil minna! Sest kui nende eesmärk või tegevus on inimesest, siis see kukub läbi. 39 Aga kui see on Jumalast, ei suuda teie neid peatada, vaid teist saavad võitlejad Jumala vastu!“ 40 Tema kõne veenis neid. Nad kutsusid apostlid sisse ja peksid neid. Siis nad keelasid neid rääkida Jeesuse nimel ning lasid Neil minna. 41 Apostlid lahkusid Suurkohtu eest, rõõmustades, et neid oli väär arvatud kannatama alandust selle Nime pärast. 42 Ja nad ei lakanud iga päev templis olles ja majast majja käies õpetamast ja kuulutamast evangeeliumi Jeesusest Messiast.

6 Neil päevil, kui jüngrite arb kasvas, hakkasid Kreeka päritolu juudid kurtma Heebrea päritolu juutide üle, et igapäevase toidu jagamisel nende leskedega ei arrestata. 2 Siis kutsusid need kaksteist kokku kõik jüngrid ja sõnasid: „See ei oleks õige, kui jätkaksime Jumala sõnaga teenimise unarusse, et teenida toidulauas. 3 Seepärast, vennad ja öed, valige endi hulgast seitse meest, kes on täis Püha Vaimu ja tarkust. Me anname selle vastutuse neile üle 4 ja pühendumine ise palvele ja sõna teenimisele.“ 5 See ettepanek meeldis kõigile. Nad valisid Stefanose, mehe täis usku ja Püha Vaimu, samuti Filippuse, Prokorose, Nikanori, Timoni, Parmenase ja Nikolase Antiookiast, kes oli pöördunud juudiustu. 6 Need mehed töid nad apostlite ette, ja kui nad palvetasid, panid nad oma käed nende peale. 7 Nõndaviisi levis Jumala

sõna. Jüngrite arv Jeruusalemmas kasvas väga suureks; ka paljud preestrid võtsid usu omaks. 8 Aga Stefanos, täis Jumala armu ja väge, tegi imetegusid ja suuri tunnustähti inimeste hulgas. 9 Aga vastuseis kasvas vabakslastute sünagoogi liikmete hulgas, kelle seas olid juudid Küreenest ja Aleksandriast, samuti Kiliikia ja Aasia provintsidest. Need mehed püüdsid Stefanosega vaidlada, 10 ent ei suutnud vastu seista tarkusele ega Vaimule, kes tema läbi rääkis. 11 Siis nad ärgitasid mõndasid ülema: „Me oleme kuulnud Stefanost rääkivat teotavaid sõnu Mooses ja Jumala vastu.“ 12 Ja nõnda nad ässitasid rahvast, vanemaid ja kirjatundjaid. Nad võtsid Stefanose kinni ja viisid ta Suurkohtu ette. 13 Nad töid kohale valetunnistajaid, kes kinnitasid: „See mees ei lakkra rääkimast püha paiga ja Seaduse vastu, 14 sest me oleme kuulnud teda ütlemas, et Naatsareti Jeesus hävitab selle koha ja muudab ära Mooses antud kombed.“ 15 Ja kui kõik Suurkohtus istujad Stefanost tähelepanelikult vaatasid, nägid nad tema palge olevat otsekui inglil.

7 Ülempreester küsis temalt: „Kas need süüdistused vastavad töele?“ 2 Aga Stefanos vastas: „Mehed, vennad ja isad, kuulake mind! Au Jumal ilmus meie isale Aabrahamile, kui ta elas Mesopotaamias, enne Haaranisse siirdumist. 3 „Lahku oma maalt ja oma rahva hulgast, „üles Jumal, „ja mine sinna maale, mida ma sulle näitan!“ 4 Nõnda ta lahkus kaldealaste maalt ja seadis end sisse Haaranis. Pärast tema isa surma saatis Jumal tema sealta siia maale, kus teie nüüd elate. 5 Jumal ei andnud Aabrahamile siin jalatäitki maad pärandiks. Aga töötas selle maa anda omandiks talle ja ta järeltulijatele ajal, mil tal lapsi ei olnud. 6 Jumal rääkis nõnda: „Tema järeltulijad elavad võõrana võõral maal ja nad tehakse orjadeks ja neile tehakse kurja nelisada aastat. 7 Ja rahvast, keda nad orjavad, mina karistan, „üles Jumal, „ja pärast seda nad lähevad välja ja teenivad mind selles paigas.“ 8 Ja Jumal andis Aabrahamile ümberlöökamislepingu. Ja Aabrahamile sündis lisak ja ta lõikas tema ümber kaheksandal päeval. Ja lisakile sündis Jaakob, ja Jaakobile need kaksteist patriarhi. 9 Kuna patriarhid olid Joosepi peale kadedad, müüsidi nad ta Egiptusesse orjaks. Ent Jumal oli temaga 10 ja päästis ta kõigist tema hädadest. Ta andis Joosepile armu ja tarkust vaara, Egiptuse kuninga ees, ning tema tööstis ta kogu Egiptuse ja terve oma koja valitsejaks. 11 Siis tabas Egiptust ja Kaananit nälgi, mis töi kaasa suuri kannatusi, ja meie isad ei leidnud enam toitu. 12 Aga kui Jaakob kuulis, et Egiptuses on vilja, läkitas ta meie isad sinna esimest korda. 13 Ja teisel korral rääkis Joosep vendadele, kes ta on, ja vaara sai teada Joosepi päritolu. 14 Pärast seda

laskis Joosep enda juurde tuua oma isa Jaakobi ja kogu oma suguvõsa, seitsekümmend viis hinge. 15 Ja Jaakob läks Egiptusesse, kus tema ja meie isad surid. 16 Nende põrmud viidi Sekemisse ja pandi hauda, mille Aabraham oli hõbeda eest ostnud Hamori poegadelt Sekemis. 17 Kui lähenes aeg Jumalal täita Aabrahamile antud töötus, kasvas meie rahvas jõudsasti Egiptuses. 18 Kuni töoris Egiptuse valitsejaks teine kuningas, kes Joosepist midagi ei teadnud. 19 Tema käitus salakavalalt meie rahvaga ja tegi kurja meie esiiisadele, sundides neid vastsündinud lapsi ära heitma, et nad sureksid. 20 Sel ajal sündis Mooses ja ta meeldis Jumalale. Tema eest hoolitseti kolm kuud tema isa majas. 21 Aga kui ta oli ära heitetud, võttis vaara oötä tema ja kasvatas enesele pojaks. 22 Ja Moosesel õpetati kogu egiptlaste tarkust ja tema oli vägev sõnadelt ja tegudelt. 23 Kui Mooses oli nelikümmend aastat vana, tulil talle südamesse minna vaatama oma vendade, Iisraeli laste olukorda. 24 Ja nähes ühele ülekohut tehtavat, läks ta teda kaitmsa ja lõi egiptlase maha. 25 Mooses arvas, et ta inimesed mõistavad, kuidas Jumal teda kasutab nende päädste, aga nad ei mõistnud. 26 Järgmisel päeval kohtas Mooses kaht riidlevat iisraellast. Ta püüdis neid lepitada, öeldes: „Mehed, te olete vennad, miks te tahate üksteisele haiget teha?“ 27 Aga mees, kes teist halvasti kohtles, tõukas ta eemale ja sõnas: „Kes sind on määranud meile valitsejaks ja kohtumõistjaks?“ 28 Kas sa tahad ka mind tappa, nagu sa eile tapsid egiptlase?“ 29 Nende sõnade peale Mooses põgenes ja elas võõrana Midjanimaal, ja talle sündis kaks poega. 30 Ja kui nelikümmend aastat sai täis, ilmus Moosesel ingel Siinai mäe lächedal körbes põlevas kibuvitsapõõsas. 31 Mooses oli vaatepildist hämmastunud. Ja kui ta läks seda lähemalt uurima, kuulis ta Issanda häält: 32 „Mina olen sinu isade Jumal, Aabrahami, Iisaki ja Jaakobi Jumal.“ Mooses värises hirmust ega julgenud vaadata. 33 Siis üles Issand talle: „Võta sandaalid jalast, sest paik, kus sa seisad, on püha maa! 34 Ma olen küllalt nänitud oma rahva rõhumist Egiptuses. Ma olen kuulnud nende oigamist ning olen alla tulnud neid vabastama. Tule nüüd, ma läkitan sind Egiptusesse!“ 35 Sellesama Moosese, kelle nad olid hüljanud sõnadega: „Kes sind on määranud meile valitsejaks ja kohtumõistjaks?“, sellesama läkitas Jumal neile valitsejaks ja lunastajaks ingl läbi, kes talle oli ilmunud kibuvitsapõõsas. 36 Mooses juhtis nad Egiptusest välja, tehes imesid ja tunnustähti Egiptuses, Punases meres ja körbes neljakümne aasta jooksul. 37 Ja nii üles Mooses Iisraeli poegadele: „Jumal töstab teile rahva seast Prohveti, sellise nagu mina.“ 38 Tema oli körbes koos inglaga, kes kõneles talle

Siinai mäel, ja meie isadega, ning ta võttis vastu elavad sõnad meile edasiandmiseks. **39** Aga meie isad keeldusid talle allumast. Nad tõukasid ta eemale ja pöördusid oma südames tagasi Egiptusesse. **40** Nad ütlesid Aaronile: „Tee meile jumalaid, kes käksid meie ees. Aga mis puutub vend Moosesesse, kes meid Egiptusest välja töi, siis me ei tea, mis temaga juhtunud on!“ **41** See oli aeg, kui nad tegid vasika kuju. Nad viisid ebajumalale ohvreid ja pidutsesid oma käte tegude üle. **42** Kuid Jumal pöördus neist ära ja jättis nad teenima taeva vägesid. Nõnda on ka prohvetite raamatus kirjutatud: „Kas teie, lisraeli sugu, tööte mulle ohvreid ja ande nelikümmend aastat körbes olles? **43** Ei, vaid te võtsite Mooloki telgi ja oma jumala Raifa tähe, kujud, mis te olite teinud kummardamiseks. Seepärast pagendan ma teid teisele poole Paabelit.“ **44** Meie esisadel oli tunnistustelk körbes. Nõnda nagu oli juhatanud Jumal, kes Moosesel käskis selle teha eeskuju järgi, mida ta oli näinud. **45** Selle telgi töid meie isad Joosua juhitimesel endaga kaasa, kui nad võtsid maa rahvastelt, kelle Jumal nende eest minema ajas. Nii see oli Taaveti päevini, **46** kes elas Jumala soosingus ja palus, et ta leiaks eluaseme Jaakobi soole. **47** See oli aga Saalomon, kes ehitas temale koja. **48** Kuid Köigekõrgem ei ela kätega tehtud kodades. Nõnda nagu prohvet ütleb: **49** „Taevas on minu troon ja maa minu jalajäri. Millise koja teie tahate mulle ehitada, ütleb Issand, või kus on mu puhkepaik? **50** Eks minu käsi ole selle köik teinud?“ **51** Te kangekaelsed ja ümberlõikamatud südamelt ja kõrvadelt! Teie seisate alati vastu Pühale Vaimule, nii nagu teie isad, nõnda olete ka teie. **52** Kas on olnud prohvetit, keda teie isad ei ole taga kiusanud? Nad on tapnud isegi need, kes kuulutasid ette Õige tulemist. Ja nüüd olete teie ta ära andnud ja tapnud, **53** kes saite Seaduse inglite kaudu, ent ei ole seda pidanud.“ **54** Aga kui Suurkohtu liikmed seda kuulsid, lõikas see Neil südamesse ja nad kiristasid hambaid. **55** Stefanos aga, täis Püha Vaimu, vaatas taevasse ja nägi Jumala kirkust ning Jeesust seismas Jumala paremal käel. **56** „Vata, „ütlus ta, „ma näen taevast avatuna ja Inimese Poega seismas Jumala paremal käel!“ **57** Selle peale nad karjusid valju häälega ja oma kõrvu kätega kinni kattes tormasid nad tema kallale. **58** Nad tirisid ta linnast välja ja viskasid teda kividega. Samal ajal panid tunnistajad oma rölvad ühe noormehe jalge ette, kelle nimi oli Saulus. **59** Ja nad viskasid kividega Stefanost, kes valjusti palvetas: „Issand Jeesus, võta mu vaim vastu!“ **60** Siis ta laskus põlvili ja hüüdis valju häälega: „Issand, ära arva seda pattu neile süüks!“ Ja kui ta seda oli öelnud, uinus ta.

8 Saulus oli seal ja kiitis tema surma heaks. Sel päeval algas Jeruusalemmas suur koguduse tagakusamine ja kõik peale apostlite pillutati laialt Juudamaal ja Samaarias. **2** Jumalakartlikud mehed matsid Stefanose ja nutsid valjult tema pärast. **3** Ent Saulus hakkas hävitama kogudust. Majast majja liikudes tiris ta välja nii mehi kui naisi ja pani nad vangi. **4** Need, kes olid laialt pillutatud, kuulutasid sõna igal pool, kuhu nad läksid. **5** Filippus läks alla ühte Samaaria linna ja kuulutas seal Messiat. **6** Rahvas kuulutas Filippust, nad panid tähele tema sõnu ja nägid tunnustähti, mida ta tegi. **7** Sest paljudest lahkusid kurjad vaimud kisendades, palju halvatuid ja jalutuid aga sai terveks. **8** Suur rõõm oli kogu linnas. **9** Juba mõnda aega oli seal linnas elanud mees nimega Siimon, kes tegeles nöidumisega ja pani Samaaria inimesi jahmuma. Ta pidas ennast tähtsaks. **10** Talle pöörasid tähelepanu kõik inimesed, nii kõrged kui madalad, ning kuulutasid: „Seda meest nimetatakse Jumala Suureks Väeks!“ **11** Nad järgsid teda, sest ta oli neid oma nöikunstiga kaua aega hämmastanud. **12** Aga kui nad hakkasid uskuma Filippust, kes neile kuulutas evangeeliumi Jumala riigid ja Jeesuse Kristuse nimest, siis ristiiti nii mehi kui naisi. **13** Ka Siimon uskus ja sai ristitud. Ta hoidis Filippuse ligi köikjal, olles hämmastunud tema läbi sündinud vägevatest tunnustähitedest ja imedest. **14** Kui apostlid kuulsid Jeruusalemmas, et Samaaria oli Jumala sõna vastu võtnud, läkitasid nad nende juurde Peetruse ja Johannese. **15** Sinna jõudes palvetasid nad samaarlaste eest, et nad saaksid Püha Vaimu. **16** Sest Vaim ei olnud veel langenud kellegi peale neist, nad oli üksnes ristitud Issanda Jeesuse nimesesse. **17** Siis panid Peetrus ja Johannes oma käed nende peale ja nad said Püha Vaimu. **18** Aga kui Siimon nägi, et Vaim antakse apostlite käte pealepanemise kaudu, pakkus ta neile raha **19** ja ütles: „Andke mulle ka see meelevald, et igaüks saaks Püha Vaimu, kelle peale ma oma käed panen!“ **20** Peetrus vastas: „Häavigu su hõbe koos sinuga, et sa mõtled Jumala andi saada raha eest!“ **21** Sul ei ole mingit osa sellest sõnast, sest su süda ei ole õige Jumala ees. **22** Seepärast paranda meetl oma kurjusest ja anu Issandat. Ehk ta andestab sulle, et oled sääras mõtet oma südames mõehnud. **23** Sest ma näen sind kibeduses ja ebaõigluse kammitais.“ **24** Siimon aga vastas: „Paluge teie Issandat minu pärast, et minu peale ei langeks midagi sellest, mis te olete öelnud!“ **25** Kui apostlid olid tunnistanud ja rääkinud Issanda sõna, pöördusid nad tagasi Jeruusalemma ja kuulutasid evangeeliumi paljudes Samaaria külades. **26** Issanda ingel ütles Filippusele: „Tõuse ja mine lõuna poole seda teed, mis läheb Jeruusalemmast

alla Gazasse, see on kõrbeteel!“ 27 Nõnda ta asus teele. Ja vaata, oma teel kohtas ta Etioopia eunuhi, kes valitses etiooplaste kuninganna Kandake kogu varanduse üle. See mees oli tulnud Jeruusalemma Jumalat kummardama 28 ning oli tagasi pöördumas koju ja istus oma kaarikus ja luges prohvet Jesaja raamatut. 29 Jumala Vaim ütles Filippusele: „Mine kaariku juurde ja püsi selle lähedal!“ 30 Filippus jooksis kaariku juurde ja kuulis meest lugemas prohvet Jesaja raamatut. „Kas sa ka mõistad, mida sa loed?“ küsis Filippus. 31 „Kuidas ma saan mõista, “ta ütles, „ilmal et keegi mulle selgitaks?“ Ja ta kutsus Filippuse üles enda kõrvale istuma. 32 Eunuhh oli parasjagu lugemas seda kirjakohta: „Nagu lammas viidi ta tappa, ja nagu tall oma niitja ees on vait, nõnda ei avanud ta oma suud! 33 Tema alandamisega on tema õigus ära võetud. Kes jõuab tema suguvõsast jutustada? Sest ta elu võetakse ära maa pealt.“ 34 Eunuhh küsis Filippuselt: „Palun ütle mulle, kellegi prohvet siin räägib, kas endast või kellestki teisest?“ 35 Ja Filippus alustas samast kirjakohast ja kuulutas talle evangeeliumi Jeesusest. 36 Kui nad teed mööda edasi sõitsid, jõudsid nad veekoguni ja eunuhh ütles: „Vaata, ves! Mis takistab mind saama ristitud?“ 37 Filippus vastas: „Kui sa usud kogu südamest, siis on see võimalik!“ Mees vastas: „Mina usun, et Jeesus Kristus on Jumala Poeg!“ 38 Ja ta käskis kaariku peatada. Nii Filippus kui eunuhh astusid vette ja Filippus ristis tema. 39 Aga kui nad veest välja tulid, võttis Issanda Vaim Filippuse ära, ja eunuhh ei näinud teda enam; kuid ta läks oma teed edasi röömuga. 40 Aga Filippus leiti Asdodist, ja ta kuulutas evangeeliumi kõigile linnadele, kuni ta jõudis Kaisareasse.

9 Samal ajal paiknas Saulus ikka veel tapmisähvardusissanda jüngrite vastu. Ta läks ülempreestri juurde 2 ja küsis temalt kirju sünagoogide jaoks Damaskuses, et kui ta leiab sealt usuteel käijaid, olgu mehi või naisi, võiks ta need inimesed vangidena Jeruusalemma tuua. 3 Kui ta teel olles Damaskusele lähenes, sähvatas äkitsest taevast tema ümber valgus. 4 Ta kukkus maha ja kuulis häält talle ülemas: „Saul, Saul, miks sa mind taga kiusad?“ 5 „Kes sa oled, Issand?“ küsis Saulus. „Mina olen Jeesus, keda sa taga kiusad. Sul on raske astla vastu takka üles lüüa, “vastas Issand. 6 Värisedes ja hämmastuses küsis ta: „Issand, mida ma pean tegema?“ Ja Issand ütles: „Tööse nüüd üles ja mine linna, seal öeldakse sulle, mis sul tuleb teha!“ 7 Aga mehed, kes koos Saulusega reisisid, seisid ehmunult; nad kuulsid küll häält, kuid ei näinud kedagi. 8 Aga Saulus töösis maast üles, ja kui ta silmad avas, ei näinud ta enam.

Nõnda ta talutati kätpidi Damaskusesse. 9 Kolm päeva oli ta pime, ei söönud ega joonud. 10 Ent Damaskuses oli jünger nimega Ananias. Issand kutsus teda nägemuses: „Ananias!“ Issand, vaata, siin ma olen!“ vastas Ananias. 11 Issand ütles talle: „Mine Sirgel tänaval Juudase majja ja küsi Tarsosest pärít Sauluse järele, sest ta on seal palvetamas. 12 Ta on näinud nägemuses, kuidas mees nimega Ananias tuli tema juurde ja pani käed tema peale, et ta nägemise tagasi saaks!“ 13 „Issand,“ vastas Ananias, „ma olen paljudelt kuulnud, kui palju kurja see mees on teinud sinu pühadele Jeruusalemmas. 14 Ja nüüd on ta siin ülempreestri volitusel aheldamas köiki, kes sinu nime appi hüüavad!“ 15 Aga Issand vastas Ananiasele: „Mine! See mees on minu valitud tööriist, et kanda minu nimi rahvaste ja kuningate ja lisraeli rahva ette. 16 Sest mina tahan talle näidata, kui palju ta peab kannatama minu nime pärast!“ 17 Siis Ananias läks sinna maja. Ja kui ta oma käed oli Sauluse peale pannud, ütles ta: „Vend Saul, Issand Jeesus on mind läkitanud, tema, kes sulle ilmus tee peal, et sa jälle näeksid ja saaksid täis Püha Vaimu.“ 18 Otsekohe langes Sauluse silmadelt justkui soomuseid ja ta nägi jälle. Ta töoris püsti ja laskis ennast ristida, 19 ja pärast kehakinnitust tema joud taastus. Saulus veetis mitu päeva Damaskuses jüngritega. 20 Ja otsekohe hakkas ta sünagoogides kuulutama Kristusest, et tema on Jumala Poeg. 21 Aga köik, kes teda kuulsid, ehmusid ning küsisid: „Eks tema ole seesama, kes Jeruusalemmas hävitab selle nime appihüüdajid? Ja kes on siia tulnud selleks, et neid viia kinniseotuna ülempreestrite juurde?“ 22 Ometi muutus Saulus üha võimsamaks ja ajas segadusse Damaskuses elavad juudid ning töestas, et Jeesus on Messias. 23 Ja kui hulk päevi oli möödunud, kavatsesid juudid ta tappa. 24 Aga Saulus sai nende plaanist teada. Nad panid päevaks ja ööks isegi linnavärvate juurde valvurid, et teda tappa. 25 Kuid ühel ööl lasksid jüngrid ta korvi sees müüriava kaudu alla. 26 Kui ta jõudis Jeruusalemma, püüdis Saulus jüngritega liituda, kuid köik kartsid teda ega uskunud, et ta on jünger. 27 Aga Barnabas võttis Sauluse, viis ta ja apostlite juurde ja rääkis neile, kuidas Saulus teel olles oli kohanud Issandat ja temaga könelnud ja kuidas ta oli Damaskuses kartmatult Jeesuse nimel kuulutanud. 28 Nii jäi Saulus nende juurde ja liikus vabalt Jeruusalemmas, kuulutades julgelt Issanda Jeesuse nimel. 29 Ta rääkis ja vaidles ka Kreeka päritolu juutidega, aga need püüdsid teda tappa. 30 Ent kui usklikud sellest teada said, viisid nad ta alla Kaisareasse ja läkitasid Tarsosesse. 31 Nüüd oli koguduse sel ruhu kogu Juudamaal, Galileas ja Samaarias, see kasvas ja edenes Issanda kartuses ning Püha Vaimu julgustusel.

32 Peetrus käis läbi kogu maa ja läks ka Lüddas elavate pühade juurde. **33** Seal leidis ta mehe nimega Aineas, kes oli olnud halvatuna voodis maas kaheksa aastat. **34** „Aineas, “üles Peetrus talle, „Jeesus Kristus teeb su terveks: tõuse ja sea oma ase korda!” Ja Aineas töösis sedamaid. **35** Kõik Lüdda ja Saaroni elanikud nägid teda ja pöörusid Issanda poole. **36** Aga Joppes oli naisjünger nimega Tabiita (mis tõlkes tähendab Dorkas); ta tegi palju head ja aitas vaeseid. **37** Ja neil päevil sündis, et ta jäi haigeks ja suri. Tema ihu pesti ja pandi ülemisse tappa. **38** Aga Lüdda oli Joppe lähdadal. Kui jüngrid kuulsid, et Peetrus on seal, läkitasid nad kaks meest tema juurde palvega: „Tule otsekohel!” **39** Peetrus töösis ja läks nendega. Joppesse jõudes juhatati ta ülemisse tappa. Koguduse lesknaised tulid tema juurde, nutsid ja näitasid talle alussärke ja ülerõivaid, mis Dorkas nendega olles oli teinud. **40** Aga Peetrus saatis nad kõik toast välja, laskus põlvili ja palvetas. Ta pöörus surnukeha poole ja ütles: „Tabiita, tõuse üles!” Tema avas oma silmad ja töösis Peetrust nähes istuma. **41** Peetrus võttis tal käest ja aitas ta jalule. Ta kutsus pühad ja lesknaised ning näitas teda neile elavana. **42** See sai teatavaks kogu Joppes ja paljud uskusid Issandasse. **43** Ja Peetrus jäi mõneks ajaks Joppesse nahkur Siimoni juurde.

10 Kaisareas elas üks mees nimega Korneelius, kes oli sadakonna ülem Itaalia rügemendis. **2** Tema ja kogu ta perekond olid vagad ja jumalakartlikud. Ta jagas abivajajatele heldelt ande ja palus järjekindlalt Jumalat. **3** Kui ta ühel päeval umbes üheksandal tunnil palvetas, sai ta selge nägemuse. Ta nägi, et tema juurde tuli Jumala ingel ja ütles: „Korneelius!” **4** Korneelius vaatas teda hirmunult ja küsis: „Mis on, isand?” Ingel vastas: „Sinu palved ja annetused vaestele on töusnud Jumala ette sind meelde tuletama. **5** Läkita nüüd mehed Joppesse, et tuua siia mees nimega Siimon, keda kutsutakse Peetruseks. **6** Ta peatub nahkur Siimoni juures, kelle maja on mere ääres. Tema räägib sulle, mida sul on vaja teha.“ **7** Kui temaga rääkinud ingel oli lahkinud, kutsus Korneelius kaks teenrit ja ühe ustava sõduri nende hulgast, kes alati ta juures olid. **8** Ta jutustas neile köigest ning läkitas nad Joppesse. **9** Aga järgmisel päeval umbes kuuental tunnil, kui nad teed käies lähenesid linnale, läks Peetrus katusele palvetama. **10** Talle tuli nälj ja ta tahtis süüa. Aga samal ajal kui talle toitu valmistati, läks ta otsekui enesest ära. **11** Ta nägi taeva olevat avatud ja sealts laskus alla anum, nagu suur palverätik, mida neljast nurgast seotuna alla maa peale lasti. **12** Selle sees oli igasuguseid ilmamaa neljajalgseid ja roomajaid ja taeva linde. **13** Ja talle ütles hääl: „Tõuse, Peetrus! Ohverda ja

söö!” **14** „Kindlasti mitte, Issand!” vastas Peetrus, „Ma ei ole kunagi söönud midagi keelatut või roojust!” **15** Hääl ütles talle teist korda: „Mida Jumal on puhtaks kuulutanud, seda sina ära pea roojaseks!” **16** See sündis kolm korda, ja kohe võeti anum tagasi taevasse. **17** Samal ajal kui Peetrus juurdles nägemuse tähenduse üle, olid Korneeliuse läkitatud mehed juba Siimoni maja üles otsinud ja seisid all värvava taga. **18** Nad hüüdsid ning küsisid, kas Siimon, kes on tuntud kui Peetrus, peatub seal. **19** Peetrus alles mõtles nägemuse üle, kui Vaim ütles talle: „Vaata, Siimon, kolm meest küsivad sinu järele. **20** Tõuse üles ja mine alla! Ära kõhkle nendega kaasa minemast, sest mina olen nad saatnud!” **21** Peetrus läks alla meeste juurde ja ütles: „Mina olen see, keda te otsite. Mis asja pärast te olete tulnud?” **22** Mehed vastasid: „Me oleme tulnud sadakonna ülema Korneeliuse juurest. Ta on öiglane ja jumalakartlik mees, keda kõik juudid austavad. Tema sai pühalt inglilt käsu sind oma majja kutsuda ja kuulata sinu sõnu.” **23** Siis Peetrus kutsus mehed sisse oma külalisteks. Järgmisel päeval asus Peetrus nendega teelee ja mõned Joppe usklikud ühes temaga. **24** Järgmisel päeval saabusid nad Kaisareasse. Korneelius ootas neid juba. Ta oli sugulased ja lähedased sõbrad kokku kutsunud. **25** Kui Peetrus sisse astus, läks Korneelius talle vastu ja kummardus ta jalge ette maha. **26** Aga Peetrus palus tal püsti tõusta ja ütles: „Tõuse üles, ka mina olen vaid inimene!” **27** Ja temaga vesteldes astus Peetrus sisse ja leidis eest suure hulga inimesi. **28** Ta ütles neile: „Te kindlasti teate, et juudi jaoks on seadusevastane käia läbi võõramaalasega või minna talle külla. Aga Jumal on mulle näidanud, et ühtri inimest ei tohi pidada halvaks ega roojaseks. **29** Sellepärast olen ma ka igasuguse vastupanuta tulnud, kui mind kutsuti. Nüüd ma küsin, mis põhjusel te olete mind kutsunud.” **30** Korneelius vastas: „Neli päeva tagasi ma olin üheksandal tunnil oma majas palvetamas. Järsku seisis minu ees üks mees säravas rõivas **31** ning ütles: „Korneelius, sinu palvet on kuuldund ja su annid on Jumalale meelde tulnud. **32** Läkita nüüd mehed Joppesse Siimoni järele, keda kutsutakse Peetruseks. Tema on võõrsil nahkur Siimoni kojas mere ääres. Kui ta siia jõuab, räägib ta sinuga.“ **33** Nõnda ma saatsin otsekohale sinu järele ja on hea, et sa tulid. Nüüd me oleme siin üheskoos Jumala ees kuulamas kõike, mis Issand sind on käskinud!” **34** Siis Peetrus hakkas rääkima: „Töepoolest, nüüd ma mõistan, et Jumal ei eelista kedagi, **35** vaid võtab kõigi rahvaste hulgast vastu selle, kes teda kardab ja teeb õigust. **36** See on sõna, mille Jumal on läkitanud Israeli rahvale, kuulutades evangeeliumi rahust Jeesuse Kristuse kaudu, kes on kõikide Issand. **37** Te teate seda,

mis on sündinud tervel Juudamaal, alates Galileast pärast ristimist, mida Johannes kuulutas, 38 kuidas Jumal Naatsareti Jeesuse võidis Püha Vaimu ja väega ning kuidas tema käis mööda maad head tehes ja tervendades kõiki kuradi rõhutuid, sest Jumal oli temaga. 39 Meie oleme kõige selle tunnistajad, mis ta on teinud Juudamaal ja Jeruusalemmas. Nad tapsid tema ristile riputades. 40 Sellesama on Jumal kolmandal päeval üles äratanud surnuist ja lasknud tal saada avalikuks. 41 Mitte kõigele rahvale, vaid Jumala ettemääratud tunnistajaile, meile, kes me oleme temaga koos söönud ja joonud pärast seda, kui ta oli üles töusnud surnuist. 42 Ja tema on käskinud meid rahvale kuulutada ja tunnistada, et tema on Jumala poolt määratud elavate ja surnute kohtumõistja. 43 Temast tunnistavad kõik prohvetid, et igaüks, kes temasse usub, saab tema nime läbi pattude andeksandmisse!“ 44 Kui Peetrus alles neid sõnu rääkis, langes Püha Vaim köikide peale, kes seda sõnumit kuulsid. 45 Ja kõik need ümber lõigatud usklikud, kes olid Peetrusega kaasa tulnud, jahmusid sellest, et Püha Vaimu and valati välja ka teiste rahvaste peale. 46 Sest nad kuulsid neid võõraid keeli rääkimas ja Jumalat ülistamas. Siis Peetrus ütles: 47 „Kas keegi võib vett keelata, et ei ristitaks neid, kes on saanud Püha Vaimu täpselt nagu meie?“ 48 Ja ta käskis neid ristida Jeesuse Kristuse nimesse. Siis nad palusid Peetrust jäädva veel mõneks päevaks nende juurde.

11 Juudamaal elavad apostlid ja usklikud kuulsid, et ka teised rahvad olid Jumala sõna vastu võtnud. 2 Ja kui Peetrus tuli üles Jeruusalemma, riidlesid ümberlõigatud usklikud temaga: 3 „Sina oled läinud ümberlõikamata meeste jurde ja söönud koos nendega!“ 4 Siis Peetrus parandas nende arusaama ja seletas neile asja algusest peale: 5 „Mina olin Joppe linnas palvetamas ja nägin otsekui enesest ära olles nägemust: seal laskus alla anum, nagu suur palverätik, mida nelja nurka pidi lasti alla taevast, ja see tuli otse minu jurde. 6 Ja kui ma seda tähelepanelikult vaatasin, nägin ma ilmamaa neljajalgseid loomi, metsloomi, roomajaid ja taeva linde. 7 Ja ma kuulsin ka häält mulle ütlemas: „Tõuse, Peetrus! Ohverda ja söö!“ 8 Aga mina ütlesin: „Kindlasti mitte, Issand! Sest ma pole kunagi suu sisse võtnud midagi keelatut või roojast!“ 9 Siis vastas mulle teist korda hääl taevast: „Mida Jumal on puhtaks kuulutanud, seda sina ära pea roojaseks!“ 10 See sündis kolm korda, ja kõik tömmati jälle taevasse. 11 Ja vaata, samal hetkel seisid maja ees need kolm meest, kes olid Kaisareast läkitatud minu jurde. 12 Vaim ütles mulle, et ma läheksin nendega kaasa kõhklemata. Minuga tulid ka need kuus venda ja me läksime

selle mehe majja. 13 Ja ta jutustas meile, kuidas ta oli näinud inglit oma majas seismas ja ütlemas: „Läkitä neli inimest Joppesse Siimoni järele, keda kutsutakse Peetruseks. 14 Ta toob sulle sõnumi, mille läbi sina ja kogu su pere saatet päästetud.“ 15 Nii kui ma hakkasin rääkima, langes Püha Vaim nende peale nii nagu meiegi peale alguses. 16 Siis meenutus mulle Issanda sõna, kuidas ta ütles: „Johannes ristis küll veega, aga teid ristitakse Püha Vaimuga.“ 17 Kui nüüd Jumal on andnud neile sama anni kui meiegi, kes me usume Issandasse Jeesusesse Kristusesse, kes olen siis mina, et Jumalat keelata?“ 18 Seda kuuldes polnud Neil enam vastuväiteid ja andsid Jumalale au, öeldes: „Siis on Jumal ka teistele rahvastele andnud meebleparanduse eluksl!“ 19 Need, kes olid Stefanose pärast tekkinud tagakiusu ajal laiali pillutatud, käisid mööda maad Foiniikiani, Küprose saareni ja Antiookiani, kuulutades sõna ainult juutidele. 20 Nende hulgas oli ka Küprose ja Küreene mehi, need rääkisid pärast Antiookiasse jõudmist ka kreeklastele, kuulutades neile evangeeliumi Issandast Jeesusest. 21 Issanda käsi oli nendega ning suur hulk uskus ja pöörduks Issanda poole. 22 Aga jutt nendest jõudis Jeruusalemma koguduse kõrvu ja nad läkitasid Barnabase Antiookiasse. 23 Kui ta sinna jõudis ja Jumala armu nägi, sai ta rõõmsaks ja julgustas kõiki jääma oma südameis Issandale ustavaks. 24 Ta oli hea mees, täis Püha Vaimu ja usku. Ja palju inimesi toodi Issanda juurde. 25 Siis läks Barnabas Tarsosesse Saulust otsima, 26 ja kui ta leidis tema, töi ta Antiookiasse. Ja nad käisid terve aasta koos koguduses ja õpetasid suurt hulka rahvast. Ja Antiookias hakati jüngreid esimest korda nimetama kristlasteks. 27 Neil päevil tuli prohveteid Jeruusalemmast alla Antiookiasse. 28 Üks neist, Agabos nimi, töoris püst ja andis Vaimu läbi teada, et suur nälg on tulemas üle Rooma valduste. (Nõnda ka sündis keiser Klaudiuse valitsemise ajal.) 29 Siis iga jünger otsustas saata Juudamaal elavatele vendadele abi vastavalt oma võimalustele. 30 Seda nad tegidki, läkitades annetused Barnabase ja Sauluse kaudu koguduste vanematele.

12 Aga sel ajal pistis kuningas Heroodes käe mõnede külge kogudusest, et neile kurja teha. 2 Ta tappis mõõgaga Jaakobuse, Johannese venna. 3 Kui ta nägi, et see juutidele meeldis, mõtles ta kinni võtta ka Peetruse. See oli hapnemata leibade pühal. 4 Heroodes vahistas Peetruse ja heitis ta vangi, andes ta nelja neljamehelise sõdurite salga valvata. Heroodes kavatses ta pärast paasapühi kohtumõistmiseks rahva ette tuua. 5 Nõnda siis oli Peetrus vangis, aga kogudus palvetas tuliselt Jumala poole tema pärast. 6 Ööl enne seda, kui Heroodes tahtis ta kohti

ette tuua, magas Peetrus kahe sõduri vahel kahe ketiga aheldatult, ja tunnimehed valvasid sissepääsu juures. 7 Ja vaata, järsku ilmus Issanda ingel ja valgus säras vangikongis. Ingel lõi Peetrust vastu külge ja äratas ta üles. „Ruttu, tõuse üles!“ ütles ta ja ahelad langesid Peetruse randmetelt. 8 Siis ingel ütles talle: „Pane riided selga ja sandaalid jalga.“ Ja Peetrus tegi nii. „Pane kuub endale ümber ja järgne mulle,“ ütles ingel. 9 Peetrus tuli tema järel vanglast välja ega teadnud, et see, mis ingel tegi, päriseit sündis; ta mõtles, et ta nägi nägemust. 10 Nad möödusid esimesest ja teisest valvepostist ja jõudsid linna viiva raudvärava juurde. See avanes neile iseenesest ja nad väljusid. Kui nad olid kõndinud ühe tänavapikkuse, jättis ingel ta järsku maha. 11 Siis Peetrus tuli enesesse tagasi ja ütles: „Nüüd ma tean ilma igasuguse kahtluseta, et Issand on läkitanud oma inglja on mind päätstud Heroodese käest ja köigest, mida juudi rahvas ootab.“ 12 Ja märgates, kus ta on, tuli ta Maarja maja juurde, kes on Markuseks hüütava Johannese ema. Sinna oli palju inimesi kogunenud palvetama. 13 Peetrus koputas värvale ja teenijatüdruk nimega Roode tuli sinna kuulatama. 14 Kui ta Peetruse hääle ära tundis, oli ta nii rõõmus, et jooksis tagasi ust avamata ja hüüdis: „Peetrus on värvava juures!“ 15 „Sa oled arust ära,“ ütlesid nad talle. Aga kui ta kinnitas, et see on nõnda, ütlesid nad: „See on tema ingel!“ 16 Aga Peetrus koputas edasi. Kui nad ukse avasid, nägid nad teda ja jahmusid. 17 Peetrus aga viipas käega, et nad vait oleksid, ja jutustas neile, kuidas Issand oli ta vanglast välja toonud. „Rääkige sellest Jaakobusele ja vendadele!“ ütles ta ja läks seal ära teise kohta. 18 Aga hommikul oli suur segadus sõdurite hulgast, kui nad püüdsid aru saada, mis Peetrusega oli juhtunud. 19 Ja kui Heroodes laskis paiga põhjalikult läbi otsida ja teda ei leidnud, kuulutas vangivalvurid üle ja käskis nad hukata. Siis läks Heroodes Juudamaalt Kaisareasse ja jäi sinna mõneks ajaks. 20 Ent Heroodes kandis viha Tüürose ja Siidoni rahva peale. Need tulid ühel meelega tema juurde ja, saanud kuninga kambrülema Blastose poolehoiu, palusid rahu; sest nad said oma toidu kuninga aladelt. 21 Määratud päeval istus Heroodes kuninglikku rüüd kandes oma troonil ja pidas rahvale kõne. 22 Rahvas hüüdis: „See ei ole inimese, vaid jumala hääl!“ 23 Aga otsekohe lõi teda Issanda ingel, sest et ta ei andnud au Jumalale. Ja ussides sööduna ta suri. 24 Aga Jumala sõna kasvas ja levis. 25 Ja Barnabas ja Saulus tulid tagasi Jeruusalemmast, kui nad olid täitnud oma ülesande, ning võtsid enestega ühes ka Johannese, keda hüüti Markuseks.

13 Aga Antiookias olevas koguduses oli prohveteid ja õpetajaid: Barnabas, Siimeon, keda kutsuti Nigeriks, Luukius Küreenest, Manaeneen (kes oli kasvanud üles koos nelivürst Heroodesega) ja Saulus. 2 Kui nad olid parasjagu Issandat teenimas ja paastumas, ütles Püha Vaim: „Eraldage minule Barnabas ja Saulus tööle, milleks ma olen nad kutsunud!“ 3 Siis nad paastusid ja palvetasid, panid oma käed nende peale ning saatsid nad teele. 4 Kui Püha Vaim oli nad teele läkitanud, tulid nad kahekesi Seleukeiassesse ja purjetasid Küprosele. 5 Ja kui nad jõudsid Salamisesse, kuulutasid nad Jumala sõna juudi sünagoogides. Neil oli ka Johannes abiliseks. 6 Nad käisid läbi terve saare Pafosest saadik. Seal kohtasid nad juudi nõida ja valeprohvetit, Barjeesu nimi, 7 kes oli prokonsul Sergius Pauluse saatja. Prokonsul, terane mees, kutsus Barnabase ja Sauluse enese juurde, sest ta soovis kuulata Jumala sõna. 8 Aga nõid Elümas (sest seda tema nimi tähendab) oli nende vastu ja püüdis prokonsulit usust kõrvale kallutada. 9 Aga Saulus, keda hüütakse ka Pauluseks, täis Püha Vaimu, vaatas teravalt Elümase peale ja ütles: 10 „Sa oled kuradi poeg ja kõige õiguse vaenlane! Sa oled täis valet ja kõiksugu trikke. Kas sa kunagi ei lakka Issanda sirgeid teid väänamast? 11 Ja nüüd, vaata, Issanda käsi tuleb sinu peale. Sa jääd pimedaks ega näe päikest tükil ajal!“ Otsekohe langes tema peale udu ja pimedus, ja ta kobas enda ümber, otsides talutajaid. 12 Kui prokonsul nägi, mis juhtus, uskus ta ja oli hämmastunud Issanda õpetusest. 13 Paulus ja tema kaaslased purjetasid edasi Pafosest Pergesse Pamfüülias, kus Johannes lahkus neist ja pöördus tagasi Jeruusalemma. 14 Aga nemad läksid Pergest edasi Pisiidia Antiookiasse. Hingamispäeval nad läksid sünagoogi ja istusid maha. 15 Pärast Seaduse ja Prohvetite ettelugemist saatsid sünagoogi juhid neile sõna: „Mehed-vennad, kui teil on julgustav sõnum rahva jaoks, siis öelge!“ 16 Siis tõusis Paulus püst, viipas käega ja ütles: „Israeli mehed ja teie, kes te kardate Jumalat, kuulge! 17 Israeli rahva Jumal valis meie isad ja tõstis üles selle rahva, kui nad Egiptuses elasid, ja tõi nad seal välja kõrgele tõstetud käsivarrega; 18 ja neljakümne aasta jooksul ta talus nende kätumist kõrbes; 19 ja ta hävitab seitse rahvast Kaanamaal ja andis nende maa oma rahvale pärandiks. 20 Kõik see võttis umbes nelisada viiskümmend aastat. Ja pärast seda andis Jumal neile kohtumõistjaid prohvet Saamueli ajani. 21 Ja seejärel nad palusid endale kuningat, ja Jumal andis neile neljakümneks aastaks Sauli, Kishi poja Benjamini suguvõsast. 22 Pärast Sauli eemaldamist tõstis ta neile kuningaks Taaveti. Tema kohta ta tunnistas: „Ma olen leidnud Taaveti, lisai poja, minu südame järgi mehe, kes teeb kõik

mu tahtmist mööda.“ 23 Sellesama mehe järeltulijate hulgast on Jumal oma tõotust mööda tööstnud Jeesuse lisraelile Päästjaks. 24 Enne Jeesuse tulekut kuulutas Johannes meebleparanduse ristimist kogu lisraeli rahvale. 25 Kui Johannes oli oma tööd lõpetamas, ütles ta: „Mina ei ole see, kelle teie arvate minu olevat. Pärast mind tuleb tema, kelle sandaale ei ole mina väärta lahti siduma.“ 26 Mehed-vennad, Aabrahami soo lapsed, ja need teie hulgas, kes Jumalat kardavad: meile on läkitatud see päästesõna. 27 Sest Jeruusalemma elanikud ja nende ülemad ei tundnud teda ära, ja saatsid nõnda oma kohtuotsusega täide prohvetite ütlused, mida igal hingamispäeval loetakse. 28 Ja ühtegi surmasüüd leidmata palusid nad Pilaatust, et ta hukataks. 29 Ja kui nad olid täide saatnud köik, mis temast oli kirjutatud, võtsid nad ta ristipuult maha ja panid hauda. 30 Jumal aga äratas ta surnuist üles. 31 Ja tema ilmus palju päevi neile, kes temaga olid tulnud Galileast üles Jeruusalemma. Needsamad on nüüd tema tunnistajad rahva ees. 32 Ja meie kuulutame teile röömusõnumit isadele antud tõotusest, 33 et Jumal Jeesust üles ärataades on täielikult täitnud tõotuse nende lastele, meile – nagu ka teises laulus on kirjutatud: „Sina oled minu Poeg, täna ma sünnitasin sinu.“ 34 Et Jumal tema on surnuist üles äratanud, nii et tal iialg ei ole tarvis kõduneda, sellest on ta öelnud nõnda: „Mina täidan teile need Taavetile antud pühad ja kindlad tõotused!“ 35 Sellepärast ta ütleb ka teises paigas: „Sina ei lase oma Pühal näha kõdunemist!“ 36 Kui Taavet oli täitnud oma sugupõlve ajal Jumala eesmärgi, uinus ta magama ja maeti oma esivanemate juurde ning ta ihu kõdunes. 37 Aga see, kelle Jumal on üles äratanud, ei kõdunenud. 38 Seepärast, mehed-vennad, olgu teile teada, et tema kaudu kuulutatakse teile teie pattude andeksandmist, 39 ja et igaüks, kes usub, mõistetakse õigeks tema sees kõigest sellest, millest te ei võinud õigeks saada Moosese käsuõpetuse kaudu. 40 Vaadake siis, et teile ei juhuks, mis on öeldud prohvetite kirjadest: 41 „Vaadake, te põlastajad, ja imestage ja hävige. Sest ma teen ühe teo teie päevil, teo, mida te ei usuks, kui keegi seda teile jutustaks.“ 42 Aga kui juuidid olid sünagoogist lahkumas, paluti apostleid ka järgmisel hingamispäeval neid asju rääkima. 43 Kui kogudus sünagoogist lahkus, järgis palju juute ja juudiuskööki pöördunud jumalakartlikke Paulust ja Barnabast, kes nendega kõnelesid ja kutsusid neid jäätma Jumala armusse. 44 Järgmisel hingamispäeval kogunes peaaegu kogu linn Issanda sõna kuulama. 45 Rahvahulki nähes muutusid juuidid väga kadedaks ja vaidlesid pilgates vastu Pauluse sõnadele. 46 Paulus ja Barnabas aga vastasid neile julgelt: „Meie pidime kõnelema Jumala sõna esmalt

teile. Aga kuna teie lükkasite selle tagasi ega arva end igavest elu väärivat, siis me pöördume nüüd teiste rahvaste poole. (aiōnios g166) 47 Sest nõnda on Issand meid kăskinud: „Ma olen pannud sind rahvastele valguseks, et sa oleksid päästeks maailma otsani.“ 48 Seda kuuldes mittejuudid röömustasid ja ülistasid Issanda sõna ja said usklikuks, nii palju kui neid oli määratud igaveseks eluks. (aiōnios g166) 49 Ja Issanda sõna levis kogu piirkonnas. 50 Aga juuidid ässitasid kõrgemast seisusest jumalakartlikke naisi ja linna tähtsaid mehi, õhutades neid taga kiusama Paulust ja Barnabast, ning ajasid nad välja oma piirkonnast. 51 Nemad aga raputasid tolmu oma jalgaadel nende peale ja tulid Ikonioni. 52 Aga jüngrid said täis röömu ja Püha Vaimu.

14 Ikoonionis läksid Paulus ja Barnabas nagu tavaliselt juudi sünagoogi. Nad kõnelesid seal nõnda, et suur hulk juute ja kreeklasi sai usklikuks. 2 Aga uskmatusid juuidid õhutasid üles ja ärritasid teiste rahvaste meeled vihale vendade vastu. 3 Nõnda jäid Paulus ja Barnabas sinna kauemaks, kuulutades julgesti Issandat, kes andis tunnistust oma armusõrale ja laskis sundida nende käte läbi tunnustähti ja imetegusid. 4 Aga linna elanikud jagunesid kaheks: mõned olid juutide, teised apostlite poolt. 5 Teised rahvad ja juuidid tahtsid koos oma ülematega apostleid teotada ja nad kividega surnuks visata. 6 Aga nad said sellest teada ja põgenesid Lükaonia linnadesse Lüstrasse ja Derbesse ja nende ümbruskonda, 7 kus nad jätkasid evangeeliumi kuulutamist. 8 Ja Lüstras istus maas üks mees, kes oli sünnist saatni jalust halvatud ja polnud kunagi kõndinud. 9 Ta kuulis Paulust kõnelemas. Kui Paulus talle otsa vaadates nägi, et tal oli usku terveks saada, 10 hüüdis ta: „Töouse püsti oma jalgaade!“ Ja mees hüppas kohe püsti ja kõndis. 11 Kui rahvahulgad nägid, mis Paulus oli teinud, töösid nad häält Lükaonia keeles: „Jumalad on inimeste kujul alla tulnud meie juurde!“ 12 Barnabast nad kutsusid Zeusiks ja Paulust Hermeseks, sest tema pidas könet. 13 Ja linna ääres asuva Zeusi templi preester töi pullid ja lillevanikud linnavärvavate juurde, sest ta tahtis koos rahvaga neile ohvrit tuua. 14 Aga kui apostlid Barnabas ja Paulus seda kuulsid, käristasid nad oma rõivad katki ja tormasid rahva hulka, hüüdes: 15 „Mehed, miks te seda teete? Meiegi oleme teiesugused inimesed. Me kuulutame teile evangeeliumi, et te neist kasutustest asjadest pöördusite elava Jumala poole, kes on teinud taeva ja maa ja mere ja köik, mis on nende sees. 16 Varasematel aegadel on ta lasknud rahvastel oma teed minna. 17 Ja ometi ei ole jätnud andmata tunnistust iseendast, näidates oma headust: ta on andnud teile vihma taevast ja saaki

nende aastaaegadel, andnud teile külluslikult toitu ja täitnud teie südant rõõmuga.“ **18** Isagi nende sõnadega oli neil raske hoida tagasi rahvahulka, et see neile ei ohverdaks. **19** Siis Antiookiast ja Ikoonionist tulid mõned juudid ja võitsid rahvahulga enda poole. Nad loopisid Paulust kividega ning lohistasid ta linnast välja, pidades teda surnuks. **20** Aga kui jüngrid olid kogunenud tema ümber, töösis Paulus üles ja läks tagasi linna. Järgmisel päeval lahkusid tema ja Barnabas Derbesse. **21** Ja kui nad selles linnas olid evangeeliumi kuulutanud ja suur hulk oli jüngriteks saanud, pöördusid nad tagasi Lüstrasse, Ikoonioni ja Antiookiasse, **22** kinnitades jüngrite hingi, julgustades neid jäätma ususse. „Me peame sisenema Jumala Kuningriiki läbi paljude katsumuste, “ülesid nad. **23** Ja kui Paulus ja Barnabas neile igas koguduses olid määranud vanemad, jätsid nad palvetades ja paastudes nemad Issanda hooleks, kellesse nad nüüd uskusid. **24** Pärast Pisiidia läbimist jõudsid nad Pamfüüliasse, **25** ja kui nad Perges olid sõna kuulutanud, läksid nad Ataaliasse. **26** Ataaliast nad purjetasid Antiookiasse, kus nad olid usaldatud Jumala armu alla töö jaoks, mille nad nüüd olid lõpetanud. **27** Sinna jõudes kogusid nad koguduse kokku ja andsid aru kõigest, mis Jumal oli nende läbi teinud, ja et ta rahvastele oli avanud usu ukse. **28** Ja nad jäid sinna jüngritega kauemaks ajaks.

15 Mõned mehed tulid Juudamaalt alla Antiookiasse ja õpetasid vendi: „Kui te ei lase endid Moosese kombe kohaselt ümber lõigata, siis te ei saa päästetud.“ **2** Sellest tõusis tüli ning Paulusel ja Barnabasel oli nendega suur vaidlus. Siis määratigi nii, et Paulus ja Barnabas lähevad koos mõne teise usklikuga Jeruuusalemma selles asjas apostlite ja vanematega kohtuma. **3** Kogudus saatis nad teele ja kui nad reisisid läbi Foiniikia ja Samaaria, jutustasid nad üksikasjalikult, kuidas mittejuudid olid pöördunud. See sõnum rõõmustas vendi väga. **4** Ja kui nad Jeruuusalemma saabusid, võtsid kogudus, apostlid ja vanemad nad südamlikult vastu, kellele nad andsid teada kõigest, mis Jumal oli nende läbi teinud. **5** Siis mõned variseride hulgast, kes olid saanud usklikuks, tõusid püsti ja ütlesid: „Neid tuleb ümber lõigata ja nõuda Moosese Seaduse pidamist.“ **6** Apostlid ja vanemad tulid kokku asja arutama. **7** Pärast pikka vaidlust tõusis Peetrus püsti ja ütles: „Vennad, te teate, et mõni aeg tagasi tegi Jumal teie hulgas valiku, et minu suu läbi kuuleksid teised rahvad evangeeliumi sõna ja usuksid. **8** Ja südametundja Jumal näitas, et ta on nad vastu võtnud, andes neile Püha Vaimu nagu meilegi. **9** Ta ei ole teinud vahet meie ja nende vahel, sest ta puhastas usu läbi nende

südamed. **10** Mispärast te nüüd kiusate Jumalat, soovides panna jüngrite kaela iket, mida ei ole suutnud kanda ei meie isad ega meie? **11** Ent meie usume, et me oleme Issanda Jeesuse armu läbi päästetud samal kombel nagu nemadki!“ **12** Kogudus jäi vaikseks, kui nad kuulasid, kuidas Barnabas ja Paulus jutustasid imelistest tunnustähtedest ja imedest, mida Jumal oli teinud rahvaste hulgast nende läbi. **13** Kui nad olid jutu lõpetanud, võttis Jakoobus sõna: „Vennad, kuulake mind! **14** Siimon on meile selgitanud, kuidas Jumal esmalt võttis eesmärgiks valida oma nimele rahvast paganate hulgast. **15** Sellega lähevad kokku prohvetite sõnad, nagu on kirjutatud: **16** „Pärast seda ma tulen tagasi ja ehitan üles Taaveti langenud telgi. Ja ehitan üles selle varemed ja taastan selle uesti, **17** et muudki inimesed otsiksid Issandat ja kõik rahvad, kelle üle on nimetatud minu nimi, ütleb Issand, kes teeb seda, **18** mis on teada igavikust alates.“ (aiõn g165) **19** Seepärast otsustan mina, et me ei teeks seda raskeks neile, kes teiste rahvaste seast pöörduvad Jumala poole. **20** Vaid selle asemel kirjutaksime neile, et nad hoiduksid ebajumalate ohvrilihast, sugukõlvatusest, lämbunud loomade lihast ja verest. **21** Sest Moosest on ammustest aegadest alates kuulutatud igas linnas ning loetud igal hingamispäeval sünagoogides.“ **22** Siis apostlid ja vanemad ühes kogudusega otsustasid valida endi hulgast mõned mehed ja saata need Antiookiasse koos Barnabase ja Paulusega. Nad valisid Juudase (Barsabaseks kutsutu) ja Siilase, kaks meest, kes mõlemad olid juhid vendade hulgast. **23** Nendega nad saatsid järgmise kirja: Apostlid ja vanemad, teie vennad, Teiste rahvaste päritolu vendadele ja õdedele, kes elavad Antiookias, Süürias ja Kiliikias: Tervitused. **24** Me oleme kuulinud, et mõned meie hulgast on välja läinud ilma meie heaksiiduta ja oma kõnedega teid segadusse ajanud ja teie hinge rahutuks teinud. **25** Nõnda me oleme otsustanud valida mõned mehed ja saata need teie juurde koos meie kallite sõprade Barnabase ja Paulusega, **26** meestega, kes on pannud oma elu kaalule meie Issanda Jeesuse Kristuse nime pärast. **27** Seepärast me läkitasime Juudase ja Siilase kinnitama suusõnal seda, mida me kirjutame. **28** Sest Püha Vaim ja meie oleme arvanud heaks, et teid ei tohi koormata millegagi peale nende nõudmiste: **29** te peate hoiduma ebajumalate ohvrilihast, verest, lämbunud loomade lihast ja sugukõlvatusest. Te teete hästi, kui te neist hoidute. Jumalaga! **30** Nii nad saadeti teele ja nad tulid alla Antiookiasse, kutsusid kokku koguduse ja andsid kirja üle. **31** Kui nad seda olid lugenud, said nad rõõmsaks selle julgustava sõnumi üle. **32** Juudas ja Siilas, kes ka ise olid prohvetid, julgustasid usklikke mitmete sõnadega

ja kinnitasid neid. 33 Aga kui nad seal olid mõnda aega viibinud, saatsid usklikud nad rahu õnnistustega minema nende juurde, kes neid olid läkitanud. 34 Ja see tundus hea, et Siilas jäab sinna. 35 Aga Paulus ja Barnabas jäid Antiookiasse, õpetades ja kuulutades Issanda sõna. 36 Mõni aeg hiljem ütles Paulus Barnabasele: „Lähme jälle vaatama usklikke köikides linnades, kus me oleme kuulutanud Issanda sõna, kuidas Neil läheb.“ 37 Barnabas tahtis võtta kaasa ka Johannese, keda kutsutakse Markuseks, 38 aga Paulus ei pidanud seda õigeks, sest ta oli neid Pamfüülias maha jätnud ega olnud ühes nendega läinud tööle. 39 Sellest tekkis äge vaidlus, nii et nad läksid lahku ning Barnabas võttis kaasa Markuse ja purjetas Küprosele. 40 Paulus valis aga Siilase ja läks teele, jättes usklikud Issanda armu hooleks. 41 Ta käis läbi Süüria ja Kiliikia, kinnitades kogudusi.

16 Paulus saabus Derbesse ja seejärel Lüstrasse. Ja ennäe, seal elas jünger, Timoteos nimeks, uskliku juuditari poeg. Tema isa oli kreeklane. 2 Tema kohta andsid Lüstra ja Ikonioni usklikud hea tunnistuse. 3 Paulus soovis teda teekonnale kaasa võtta ja ta lõikas tema ümber kohalike juutide pärast, sest need kõik teadsid, et Timoteose isa oli kreeklane. 4 Kui nad käisid linnast linna, andsid nad kogudustele järgimiseks need korraldused, mis apostlid ja vanemad olid Jeruusalemmas otsustanud. 5 Sel viisil said kogudused tugevaks usus ja nende arv kasvas iga päevaga. 6 Paulus ja tema kaaslased käisid läbi Früügia ja Galaatia alade, sest Püha Vaim oli keelanud Neil sõna kuulutada Aasia provintsides. 7 Kui nad jõudsid Müüsia piiri äärde, püüdsid nad matkata Bitüüniasse, kuid Jumala Vaim keelas neid. 8 Nii tulid nad Müüsiaist möödudes alla Troasesse. 9 Paulus nägi öösel nägemust Makedoonia mehest, kes seisis ja palus teda: „Tule Makedooniasse ja aita meid!“ 10 Nii kui Paulus oli nägemust näinud, seadsime endid kohe Makedooniasse minekuks valmis, sest me mõistsime, et Jumal on meid kutsunud neile evangeeliumi kuulutama. 11 Me läksime Troases merele ja purjetasime otse Samotraakesse, ja järgmisel päeval Neapolisse. 12 Sealt läksime Filippisse, mis on Rooma asundus ja tähtis linn selles Makedoonia osas. Sinna linna me jäime mitmeks päevaks. 13 Hingamispäeval me läksime linnavärvast välja jõe äärde, kus me lootsime leida sobivat paika palvetamiseks. Me istusime maha ja hakkasime juttu rääkima sinna kokku tulnud naistega. 14 Üks neist oli Lüüdia, purpurkanga müüja Tüatiira linnast, kes armastas Jumalat. Issand avas tema südame, nii et ta pani tähele Pauluse sõnumit. 15 Aga kui Lüüdia ja ta pere olid ristitud, palus ta meil tulla tema koju. „Kui te peate

mind Issandale ustavaks, „ütles ta, „siis tulge ja peatuge minu majas!“ Ja ta käis meile peale. 16 Üks kord kohtasime palvepaika minnes orjatari, kellel oli lausuja vaim. Ta teenis oma isandatele suurt raha tuleviku ennustamisega. 17 See tüdruk käis Pauluse ja meie kannul ja karjus: „Need mehed on köigekõrgema Jumala sulased, kes kuulutavad teile, kuidas saada päästetud.“ 18 Seda tegi ta palju päevi. Lõpuks tüütas ta Pauluse nii ära, et too pööras ümber ja ütles vaimule: „Ma käsin sind Jeesuse Kristuse nimel: mine temast välja!“ Ja selsamal tunnil vaim lahkus temast. 19 Kui nüüd orjatari isandad said aru, et nende lootus raha teenida on lõppenud, võtsid nad Pauluse ja Siilase kinni ja tirisid nad turuplatsile linnavõimude ette. 20 Nad viisid nad linnavanemate ette ja ütlesid: „Need mehed on juudid ja nad tekitavad meie linnas segadust, 21 levitades kombeid, mida seadus ei luba meil kui roomlastel vastu võtta ega järgida.“ 22 Ja rahvahulk ühines rünnakuga Pauluse ja Siilase vastu. Linnavanemad käskisid neid alasti võtta ja kaigastega peksta. 23 Ja kui nad olid neid rängalt peksnud, heitsid nad apostlid vanglasse ja käskisid vangivalvurit neid hoolsalt valvata. 24 Saanud sellised ranged korraldused, heitis valvur nad sisemisse vangikongi ja pani nende jalad pakku. 25 Umbes südaöö paiku Paulus ja Siilas palvetasid ja laulsid ülistust Jumalale, ja teised vangid kuulasid neid. 26 Ja järsku sündis nii suur maavärin, et vangla alusmüürid värisesid. Ja otsekohe avanesid kõik uksed ja kõikide ahelad purunesid. 27 Kui nüüd vangivalvur üles ärkas ja nägi vanglauksi lahti olevat, võttis ta mõõga ja kavatses end tappa, arvates, et vangid on põgenenud. 28 Aga Paulus hüüdis: „Ära tee enesele kurja! Me oleme kõik siin!“ 29 Valvur lasi tuua tuld, tormas sisse ja langes värisedes Pauluse ja Siilase ette maha. 30 Siis juhatas ta nad välja ja küsis: „Isandad, mis ma pean tegema, et saada päästetud?“ 31 Nad ütlesid: „Usu Issandassee Jeesusesse, siis saad päästetud sina koos oma perega!“ 32 Ja nad kuulutasid Issanda sõna temale ja kõigile, kes olid tema majas. 33 Vangivalvur võttis Pauluse ja Siilase selsamal öötunnil endaga kaasa ja pesi nende haavat. Siis ristiti tema, ta pere ja kõik ta kodakondsed. 34 Ta tõi nad oma koju ja kattis neile laua. Ta oli väga rõõmus, et ta kogu perekonnaga oli hakanud uskuma Jumalasse. 35 Päeva saabudes läkitasid linnavanemad kohtuteenreid vangivalvurile ütlema: „Vabasta need mehed!“ 36 Vangivalvur teatas Paulusele: „Linnavanemad on käskinud sinu ja Siilase vabaks lasta! Te võite rahus minnal!“ 37 Aga Paulus ütles neile: „Nad on meid avalikult peksnud ilma kohut mõistmata, kuigi me oleme Rooma kodanikud; nad on meid vangi heitnud ja tahavad nüüd meist salaja lahti saada? Ei! Las

nad tulevad ja saadavad meid ise välja.“ **38** Kohtuteenrid kandsid sellest linnavanematele ette, ja kui need kuulsid, et Paulus ja Siilas on Rooma kodanikud, lõid nad kartma. **39** Nad tulid ja palusid neilt vabandust, töid nad vanglast välja ja palusid linnast lahkuda. **40** Siis tulid Paulus ja Siilas vanglast välja ja läksid Lüüdia juurde, kus nad kohtusid vendadega ja julgustasid neid. Siis nad lahkusid.

17 Kui nad olid läinud läbi Amfipolise ja Apolloonia, jõudsid nad Tessaloonikasse, kus oli juudi sünagoog. **2** Ja Paulus läks, nagu tal kombeks oli, nende juurde sünagoogi, ja arutles nendega kolmel hingamispäeval Jumala sõna üle, **3** selgitades ja tõestades, et Messias pidi kannatama ja surnuist üles tõusma. „See Jeesus, keda mina teile kuulutan, ongi Messias!“ ütles ta. **4** Mõned neist lasksid end veenda ja ühinesid Pauluse ja Siilasega, samuti ühines suur hulk jumalakartlikke kreeklast ja rohkesti suursuguseid naisi. **5** Aga õpetuse vastu seisvad juuidid said kadedaks, nad võtsid turuplatsilt kaasa mõningaid kurje mehi ja rahvahulki üles kihutades korraldasid linnas mässu. Nad ründasid Jaasoni maja, otsides Paulust ja Siilast, et neid välja rahva ette tuua. **6** Aga kui nad neid ei leidnud, vedasid nad Jaasoni ja mõned teised usklikud linna valitsejate ette ja karjusid: „Need mehed, kes kogu ilma on pea peale pööranud, on nüüd siia tulnud **7** ja Jaason on nad vastu võtnud. Nad rikuvad keisri korraldusi, rääkides ühest teisest kuningast, keda kutsutakse Jeesuseks!“ **8** Seda kuuldes rahvahulk ja linna valitsejad ärritusid, kuid **9** saades Jaasonilt ja teistelt tagatise, lasksid Neil minna. **10** Usklikud saatsid Pauluse ja Siilase öö saabudes Beroiasse. Sinna jõudes läksid nad juudi sünagoogi. **11** Beroias olid inimesed mõistlikumad kui Tessaloonikas; nemad võtsid sõna vastu innukalt ja uurisid iga päev Pühakirjast, kas Paulus rääkis õigust. **12** Paljud juuidid hakkasid uskuma, samuti rohkesti kõrgemast seisusest kreeka naisi ja mehi. **13** Aga kui Tessaloonika juuidid said teada, et Paulus ka Beroias kuulutab Jumala sõna, tulid nad ka sinna rahvahulka üles kihutama. **14** Siis usklikud saatsid Pauluse otsekohe mere äärde, Siilas ja Timoteos jäid aga Beroiasse. **15** Pauluse saatjad viisid ta Ateenani ja lahkusid pärast seda, kui nad olid saanud Siilase ja Timoteose jaoks juhtnöörid, et need võimalikult ruttu tuleksid Pauluse juurde. **16** Aga kui Paulus neid Ateenas ootas, siis ta ärritus vaimus, sest linn oli täis iidolite kujusid. **17** Ta arutles nüüd sünagoogis juutide ja jumalakartlike kreeklastega ning turuplatsil iga päev nendega, kes juhtusid seal olema. **18** Aga mõned epikuurlaste ja stoikute mõttetargad vaidlesid temaga. Mõned küsisid:

„Mida see lobasuu tahab öelda?“ Teised arvasid: „Tema näib kuulutavat võõraid jumalusi!“ Sest Paulus kuulutas neile evangeeliumi Jeesusest ja ülestõusmisest. **19** Nad võtsid ta kinni ja viisid Areopaagile ning ütlesid: „Kas me võime teada saada, mis uus õpetus see on, milles sa köneled? **20** Sa tood meie kõrvu võõrastavaid mõtteid. Me tahame teada, mis asjad need on.“ **21** (Kõik ateenlased ja seal elavad võõramaalased veetsid oma aega jutustades ja uudiseid kuulates.) **22** Aga Paulus seisis keset Areopaagi ning ütles: „Ateena mehed! Ma näen, et te olete väga jumalakartlikud. **23** Kui ma käisin läbi teie linna ja vaatasin paiku, mida te kummardate, märkasin ka üht altarit kirjaga: Tundmatule jumalale. Keda teie nüüd tundmatuna kummardate, teda kuulutan mina teile. **24** Jumal, kes on teinud maailma ja kõik selle sees, kes taeva ja maa Issandana ei ela inimkätega tehtud pühakodades, **25** ega lase ennast inimkätega teenida, justkui tal oleks midagi vaja, sest tema ise annab köikidele elu ja hingamise ja kõik. **26** Tema on teinud ühestainsast terve inimkonna kõige maa peale elama ning on neile seadnud ettemääratud ajad ja nende asukohtade piirid. **27** Ja Jumal soovis, et inimesed teda otsiksid, et nad teda tunneksid ja leiaksid. Sest ta on meile kõigile väga lähes. **28** Tema töttu me elame ja liigume ja temas on meie olemine. Sest nagu mõned teie enda luuletajad on öelnud: „Meie oleme tema sugu.“ **29** Kui me nüüd oleme Jumala sugu, ei tohiks me arvata, et jumalikkus on nagu kuld-, hõbe- ja kivikujutised, mille on loonud inimesed oma leidlikkuse ja oskusega. **30** Jumal on küll sellisest teadmatusest minevikus mööda vaadanud, kuid nüüd käsib ta kõigil inimestel kõigis paigus meelt parandada. **31** Sest ta on seadnud päeva, mil ta mõistab õiglaselt kohut kogu maailma üle mehe läbi, kelle ta on määranud, ja ta on andnud kõigile tõestuse sellega, et on tema üles äratanud surnuist.“ **32** Kui need kuulsid surnute ülestõusmisenest, hakkasid mõned neist irvitama, teised aga ütlesid: „Me tahame sind selles asjas kuulda uesti!“ **33** Nõnda lahkus Paulus nende juurest. **34** Ent mõned mehed ühinesid temaga ja said usklikus; nende hulgas oli Areopaagi liige Dionüüsios, samuti üks naine nimega Damaris, ja mitmed teised.

18 Pärast neid sündmusi lahkus Paulus Ateenast ja tuli Korintosesse. **2** Seal ta kohtus Akvilaga, Pontosest pärit juudiga, kes oli hiljuti tulnud Itaaliast oma naise Priskillaga, sest keiser Klaudius oli käskinud kõigil juutidel Roomast lahkuda. Nende juurde tuli Paulus, **3** ja kuna ta oli telgimeister nagu nemedki, jäi ta sinna ja töötas koos nendega. **4** Igal hingamispäeval Paulus väitis sünagoogis,

püüdes veenda juute ja kreeklasi. 5 Kui Siilas ja Timoteos Makedooniast sinna jõudsid, pühendus Paulus täielikult sõna kuulutamisele ja tunnistas juutidele, et Jeesus on Messias. 6 Aga kui juudid talle vastu olid ja hakkasid teda teotama, raputas ta tolmu oma rõivastelt ja ütles neile: „Teie veri tulgu teie eneste peale! Mina olen puhas! Nüüdsest lähen ma teiste rahvaste juurde.“ 7 Siis lahkus Paulus sünagoogist Titius Justuse juurde, kes oli jumalakartlik mees ja kelle majja asus sünagoogi kõrval. 8 Sünagoogi ülem Krispus hakkas uskuma Issandat kogu oma perega ja palju korintlasi hakkas Paulust kuulates uskuma ja nad ristiti. 9 Ühel öösel Issand kõneles Paulusele nägemuses: „Ära karda, jätkva kõnelemist ja ära ole vait! 10 Sest mina olen sinuga ja keegi ei ründva sind ega tee sulle kurja, sest mul on palju inimesi selles linnas.“ 11 Paulus jäi sinna pooleteiseks aastaks ja õpetas nende hulgas Jumala sõna. 12 Sel ajal kui Gallio oli Ahhaia prokonsul, töusid juudid ühiselt Pauluse vastu ja viisid ta kohtu ette. 13 „See mees, „süüdistasid nad, „meelitab inimesi Jumalat kummardama Moosese seaduse vastaselt.“ 14 Aga kui Paulus avas suu vastamiseks, lausus Gallio meile: „Kui teie, juudid, esitaksite kaebuse mõne väärteo või raske kuriteo kohta, peaksin ma teid ära kuulama. 15 Aga kuna see hõlmab küsimusi sõnade ja nimedega teie endi seadustes, siis lahendage see asi omavahel. Neis asjus ei ole mina kohtumõistja.“ 16 Ja ta ajas nad ära. 17 Nemad aga pöördusid sünagoogi ülema Soostenese vastu ja peksid teda Gallio ees, aga ta ei hoolinud sellest üldse. 18 Paulus jäi Korintosesse veel mõneks ajaks. Siis lahkus ta vendadest ja purjetas koos Priskilla ja Akvilaga Süüriasse. Enne purjetama minemist oli ta Kenkreas lasknud oma juuksed maha lõigata tõotuse pärast, mille ta oli andnud. 19 Nad saabusid Efesosse, kuhu ta Priskilla ja Akvila jättis. Ta ise läks aga sünagoogi ning vestles juutidega. 20 Aga kui nad palusid tal jäädva kauemaks, Paulus keeldus. 21 Lahkumisel ta lubas: „Pühad on tulemas ja ma pean sel ajal olema Jeruusalemmas. Ma tulen tagasi, kui see on Jumala tahe.“ Ja ta lahkus Efesosest. 22 Kui ta Kaisareas oli maabunud, läks ta üles Jeruusalemma, tervitas kogudust ja läks siis alla Antiookiasse. 23 Kui ta oli seal mõnda aega olnud, asus Paulus teele ja käis järgmööda läbi Galaatia ja Früugia alad, julgustades kõiki jüngreid. 24 Samal ajal tuli Efesosse Aleksandriast pärit juut Apollos. Ta oli õppinud mees ja tundis hästi Pühakirja. 25 Teda oli õpetatud tundma Issanda teed ja vaimult tulisenä rääkis ja õpetas õigesti Jeesusest, kuigi ta teadis ainult Johannese ristimist. 26 Ta hakkas sünagoogis julgelt rääkima. Kui Priskilla ja Akvila teda kuulsid, kutsusid nad ta oma koju ja selgitasid talle

täpsemalt Jumala teed. 27 Aga kui Apollos tahtis minna Ahhaiasse, julgustasid teda vennad ja õed ning kirjutasid sealsetele jüngritele, et nad ta vastu võtaksid. Sinna jõudes oli ta suureks abiks neile, kes olid hakanud uskuma armu läbi. 28 Sest ta lükkas avalikes aruteludes osavalt ümber juutide väält, töestades Pühakirjast, et Jeesus on Messias.

19 Sel ajal kui Apollos oli Korintoses, sündis, et Paulus käis läbi sisemaa ja tuli Efesosse. Leides seal mõned jüngrid, küsis ta neilt: 2 „Kast te võtsite vastu Püha Vaimu, kui te saite usklikus?“ Nad vastasid: „Me pole isegi kuulnud, et Püha Vaim on.“ 3 Ja ta küsis neilt: „Millesse siis teie olete ristitud?“ Nemad vastasid: „Johannese ristimisse.“ 4 Aga Paulus ütles: „Johannes tõepoolest ristis meebleparandusristimisega, öeldes rahvale, et nad usuksid sellesesse, kes tuleb pärast teda, see on Messias Jeesusesse.“ 5 Seda kuuldes lasksid nad end ristida Issanda Jeesuse nimesse. 6 Ja kui Paulus pani käed nende peale, tuli neile Püha Vaim ja nad rääkisid võõraid keeli ja prohveteerisid. 7 Seal oli kokku umbes tosin meest. 8 Paulus läks siis sünagoogi ja rääkis julgesti kolm kuud, väideldes ja veendes neid Jumala riigi asjus. 9 Aga kui mõned tegid oma südame kõvaks ega uskunud, vaid rahva ees halvustasid usuteed, läks ta ära nende juurest ja eraldas neist ka jüngrid ning pidas iga päev arutlusi Türannose koolis. 10 See kestis kaks aastat, nõnda et kõik, kes Aasias elasid, nii juudid kui kreeklased, said kuulda Issanda Jeesuse sõna. 11 Ja Jumal tegi erakordseid imesid Pauluse käte läbi, 12 nii et ka tema ihu pealt võetud higirätikuid ja põllesid viidi haigete peale ja haigused lahkusid neist ning kurjad vaimud läksid välja. 13 Aga mõned juudid, kes rännates kurje vaime välja ajasid, hakkasid kasutama Issanda Jeesuse nime, üteldes: „Ma käsin teil välja tulla selle Jeesuse nimel, keda Paulus kuulutab!“ 14 Ja need olid ühe juudi ülempreestri Skeua seitse poega, kes seda tegid. 15 Ent kuri vaim ütles: „Jeesust ma tunnen ja Paulust ma tean, aga kes teie olete?“ 16 Ja mees, kellega oli kuri vaim, hüppas neile peale ja sai võimust nende üle. Ja ta andis neile niimoodi peksa, et nad alasti ja haavatuna põgenesid sellest majast. 17 See lugu sai teatavaks kõigile juutidele ja kreeklastele, kes elasid Efesoses. Hirm langes nende kõikide peale ja Issanda Jeesuse nime hoiti suure au sees. 18 Ja paljud usklikud tulid ning tunnistasid üles oma teod. 19 Paljud neist, kes olid tegelenud nõiakunstiga, tõid oma raamatud kokku ja põletasid need ära kõikide silme all. Ja kui nad arvutasid kokku nende väärtsuse, oli see viiskümmend tuhat hõbetükki. 20 Nõnda võimsalt kasvas ja avaldas oma väge Issanda sõna.

21 Pärast kõiki neid sündmusi otsustas Paulus Makedoonia ja Ahhaia kaudu Jeruualemma minna. „Kui ma seal olen ära käinud, „üles ta, „pean ma nägema ka Roomat.“ **22** Ta läkitas Makedooniasse kaks oma abilist, Timoteose ja Erastose, ise jäi aga veel mõneks ajaks Aasiasse. **23** Sel ajal tekkis suur tuli öpetuse pärast. **24** Sest üks hõbeseppe nimega Demeetrios, kes tegi hõbedast Artemise templi kujukes, tõi sealsetele käsitöölistele rohkesti tööd. **25** Ta kutsus kokku kõik, kes selles ametis olid, ja ütles neile: „Mehed, te teate, et meie heaolu sõltub sellest tööst. **26** Ja te näete ja kuulete, et see Paulus veenab ja pöörab ümber palju inimesi mitte ainult Efesoses, vaid peaaegu kogu Aasias, öeldes, et need ei ole jumalad, mis kätega tehakse. **27** Ja nõnda ähvardab põlu alla sattumine mitte ainult meie äri, vaid ka suure jumalanna Artemise templit võidakse põlata ja selle toredus hävitada, ehkki seda kummardab kogu Aasia.“ **28** Seda kuuldes läksid nad raevu ja hüüdsid: „Suur on efeslaste Artemis!“ **29** Ja terve linn täitus segadusega ja nad tungisid teatrisse, vedades kaasa makedoonlased Gaiuse ja Aristarhose, Pauluse reisikaaslased. **30** Ja kui Paulus tahtis rahva ette minna, ei lubanud jüngrid teda. **31** Isegi mõned provintsi ametnikud, kes olid ta sõbrad, saatsid talle sõnumi paludes, et ta ei läheks teatrisse. **32** Rahvakogu oli segaduses, sest ühed karjusid üht ja teised teist ja enamik ei teadnud, mis põhjusel nad olid kokku tulnud. **33** Siis toodi rahva seast esile Aleksandros, kelle juuidid ette lükkasid. Aleksandros viipas käega, tahtes pidada rahva ees kaitsekõnet. **34** Aga kui nad said aru, et ta on juut, karjusid kõik ühehäälselt kaks tundi: „Suur on efeslaste Artemis!“ **35** Aga linnakirjutaja vaigistas rahvahulga ja ütles: „Efeso mehed, milline mees ei teaks, et efeslaste linn on suure jumalanna Artemise templi ja tema taevast Zeusi käest maha langenud kuju hoidja? **36** Seepäras, kuna need faktid on vaieldamatud, peaksite olema vait ja mitte midagi tegema kiirustades. **37** Te olete toonud need mehed siia, kuigi nad ei ole rüüstanud templit ega teotanud meie jumalannat. **38** Kui nüüd Demeetriosel ja teistel käsitöölistel on midagi kellegi vastu, siis kohtud on avatud ja seal on prokonsulid; kaevaku nad seal üksteise peale. **39** Ja kui teil on veel nõudmisi, siis seletatagu asi korralise rahvakogu ees. **40** Sest meil on oht sattuda tänase kära pärast uurimise alla, ja pole ühtegi põhjust, millega sellist korratut kogunemist õigustada.“ **41** Ja kui ta seda oli öelnud, saatis ta rahvakoosoleku laiali.

20 Kui rahutused olid lõppenud, kutsus Paulus jüngrid enese juurde, ja olles neid julgustanud, jättis ta nendega hüvasti ning asus teele Makedooniasse. **2** Ta käis läbi selle

piirkonna, rääkis inimestele palju julgustavaid sõnu ja jõudis lõpuks Kreekasse. **3** Ta jäi sinna kolmeks kuiks. Kuna juudid kavandasid tema vastu kurja samal ajal, kui tema valmistus purjetama Süüriasse, otsustas ta tagasi pöörduda Makedoonia kaudu. **4** Temaga koos olid Soopatros, Pürrose poeg Bereast, Aristarhos ja Sekundus Tessalooniast, Gaius Derbest, samuti Timoteos, ning Tühhikos ja Trofimos Aasia maakonnast. **5** Need mehed läksid ette ja ootasid meid Troases. **6** Meie aga purjetasime pärast hapnemata leibade pühi Filippist ära ja ühinesime teistega viis päeva hiljem Troases. Me jäime sinna seitsmeksi päevaks. **7** Nädala esimesel päeval me kogunesime leiba murdma. Paulus kõneles inimestele. Ja kuna ta plaanis järgmisel päeval lahkuda, jätkas ta kõnelemist südaööni. **8** Ent mitu lampi põles ülemises toas, kus me koos olime. **9** Aknal istus noormees nimega Eutühhos, kes vajus sügavasse unne, kui Paulus rääkis ja rääkis. Kui ta oli sügavalt magama jäänenud, kukkus ta kolmandalt korruselt alla ja kui ta üles tösteti, oli ta surnud. **10** Paulus läks alla, heitis ennast noormehe peale ja haaras ta ümbert kinni. „Ärge kartke, „üles ta, „ta on elus!“ **11** Siis ta läks üles, murdis leiba ja sõi. Kui ta oli kõnelnud kaua, kuni koiduni, ta lahkus. **12** Aga rahvas viis noormehe koju elusana ja tundis suurt lohitust. **13** Meie aga läksime varem laeva ja purjetasime Assosesse, kus me pidime Pauluse peale võtma. Ta oli niiviisi korraldanud, sest ta tahtis sinna jalgsi tulla. **14** Kui ta meiega Assoses kokku sai, võtsime ta laeva ja tulime Mitüleenesse. **15** Seal me purjetasime järgmisel päeval edasi ja jõudsime Kiuse saare lähedale. Teisel päeval aga purjetasime Samose saarele ja sellele järgneval päeval saabusime Mileetosesse. **16** Sest Paulus oli otsustanud Efesosest mööda purjetada, et mitte Aasia provintsis aega viita, sest ta kiirustas, et kui vähegi võimalik, nelipühapäevaks jõuda Jeruualemma. **17** Mileetosest saatis Paulus sõna Efesosse ja kutsus kogudusevanemad enese juurde. **18** Kui nad saabusid, ütles ta neile: „Te teate, kuidas alates esimesest päevast, mil ma Aasia maakonda saabusin, ma kogu selle aja teie juures olen elanud. **19** Ma teenisin Issandat suure alandlikkusega ja pisaratega ja ränkade katsumustega juutide kurjade vastuplaanide keskel. **20** Te teate, et ma pole kõnelnud teile kuulutada ühtki asja, mis võiks teile kasulik olla, vaid olen õpetanud avalikult ja majast majja käies. **21** Ma tunnistasin nii juutidele kui kreeklastele, et nad peavad meebleparanduseks pöörduma Jumala poole ja uskuma Issandassee Jeesusesse. **22** Ja nüüd lähen ma Vaimust ajendatuna Jeruualemma ega tea, mis minuga seal võib juhtuda. **23** Tean ainult seda, mida Püha Vaim igas linnas hoiatab ja ütleb, et vangistused ja raskused ootavad

mind. 24 Siiski ma ei pea oma elu endale kalliks. Minu ainus eesmärk on lõpetada võidujooks ja täita ülesanne, mille Issand Jeesus on mulle andnud: tunnistada Jumala armu evangeeliumi. 25 Ma tean, et mitte keegi teist, kelle hulgas ma olen kuningriiki kuulutanud, ei näe mind enam kunagi. 26 Seetõttu tunnistan ma teile tänasel päeval, et mina olen puhas kõikide verest. 27 Sest ma pole kartnud teile kuulutada kogu Jumala tahet. 28 Sellepärast pange tähele iseennast ja kõike karja, mille ülevaatajaks Püha Vaim on teid pannud. Olge karjased Jumala kogudusele, mille ta on saanud iseensese vere läbi. 29 Ma tean, et pärast minu lahkumist tulevad teie sekka julmad hundid, kes karja ei säästa. 30 Isegi teie eneste seast töousevad mehed ja moonutavad töde, et meelitada jüngreid eneste järele. 31 Sellepärast valvake ja mõelge sellele, et ma kolm aastat ööd ja päevad ei ole lakanud silmaveega manitsemast igaühilt teie seast. 32 Nüüd ma jätan teid Jumala ja tema armusõna hooleks; tema ehitab teid üles ja annab teile pärandi kõigi pühitsetute seas. 33 Kellegi hõbedat ega kulda ega rõivaid ei ole ma kandestanud. 34 Te teate, et need mu käed on teinud tööd ja teeninud minule ja minu kaaslastele seda, mis vajalik. 35 Kõiges, mida ma tegin, näitasin teile, et sellise raske tööga peame aitama nõrgemaid, pidades meeles sõnu, mida Issand Jeesus ise ütles: „Õndsam on anda kui võtta!“ 36 Kui Paulus oli kõne lõpetanud, põlvitas ta nende kõikidega maha ja palvetas. 37 Siis puhkesid kõik valjusti nutma ja kallistasid Paulust ja andsid talle suud. 38 Kõige rohkem kurvastas neid väide, et nad ei näe tema nägu enam kunagi. Siis saatsid nad ta laevale.

21 Kui me olime neist lahkunud ja merele läinud, purjetasime otsekohale Koosi saarele. Järgmisel päeval aga Roodosele ja seal edasi Patarasse. 2 Seal me leidsime laeva, mis oli teel Foiniikiasse. Astusime laevale ja sõitsime minema. 3 Pärast seda, kui Küpros meile paistma hakkas, mõodusime sellest lõuna poolt ja purjetasime Süüriassee. Ma randusime Tüüroses, kus pidi laev lossitama. 4 Seal me leidsime jüngreid ja jáime nende juurde seitsmeksi päevaks. Nad ütlesid Paulusele Vaimu mõjul, et ta ei läheks Jeruusalemma. 5 Kui aeg kätte jöudis, lahusime ja jätkasime oma teed. Ja nemad kõik naistele ja lastele saatsid meid linnast välja, ja me põlvitasime ranna ääres ning palvetasime. 6 Pärast seda, kui me olime üksteisega hüvasti jätnud, astusime laeva, nemad aga pöördusid tagasi koju. 7 Meie jätkasime aga reisi Tüürodest Ptolemaisi, kus me tervitasime vendi ja õdesid ning jáime üheks päevaks nende juurde. 8 Järgmisel päeval me lahusime seal,

jöudsime Kaisareasse ja peatusime evangelist Filippuse kodus. Filippus oli üks neist seitsmest. 9 Tal oli neli vallalist tütar, kes könelesid prohvetlikult. 10 Kui olime seal mitu päeva olnud, tulgi Juudamaalt alla prohvet Agabos. 11 Ta tuli meie juurde, võttis Pauluse vöö, sidus sellega kinni oma käed ja jalad ning ütles: „Nii ütleb Püha Vaim: mehe, kelle oma on see vöö, seovad juudid Jeruusalemmas kinni ja annavad üle rahvaste kätte!“ 12 Kui me seda kuulsime, püüdsime meie ja ka teised veenda Paulust, et ta ei läheks üles Jeruusalemma. 13 Seepeale vastas Paulus: „Miks te nutate ja murrate mu südant? Ma olen valmis mitte üksnes laskma ennast Jeruusalemmas aheldada, vaid ka surema Issanda Jeesuse nime pärast.“ 14 Aga kui ta ei võtnud meid kuulda, me loobusime ja ütlesime: „Issanda tahtmine sündigu!“ 15 Pärast seda alustasime oma teed Jeruusalemma. 16 Meid saatsid mõned jüngrid Kaisareast ja viisid meid Mnaasoni koju, kus me pidime peatuma. Ta oli Küprosel pärít mees ja üks varajatest jüngritest. 17 Kui me Jeruusalemma jöudsime, võtsid vennad ja õed meid soojalt vastu. 18 Järgmisel päeval läks Paulus meiega Jaakobuse juurde ja kõik vanemad tulid ka sinna. 19 Paulus tertivas neid ja kirjeldas üksikasjalikult, mida Jumal tema teenimise läbi oli teiste rahvaste seas teinud. 20 Seda kuuldes ülistasid nad Jumalat. Ja nad ütlesid Paulusele: „Näed, vend, kui mitmed tuhanded juudid on saanud usklikuks, ja nad kõik on Seaduse pidajad! 21 Neile on räägitud, et sa õpetavat võõraste rahvaste seas elavaid juute Mosesest ära taganema, öeldes, et neil ei ole vaja oma lapsi ümber lõigata ega elada meie kommete kohaselt. 22 Mida nüüd teha? Kindlasti saavad nad teada, et sa oled tulnud, 23 seepärast tee nüüd seda, mis me sulle ütleme. Meil on neli meest, kes on andnud tõotuse. 24 Võta need mehed enesega ning puhasta ennast koos nendega ja kata nende kulud, et nad saaksid oma juuksed maha ajada. Siis näevad kõik, et see on tühi jutt, mis nad sinust on kuulnud, ja et ka sina elad Seadust pidades. 25 Mis puudutab usklikke teiste rahvaste hulgast, siis neile oleme saatnud kirja oma otsusest, et neil on vaja hoiduda ebajumalate ohvrilihast, verest, lämbunud loomade lihast ja sugukõlvaltusest.“ 26 Järgmisel päeval võttis Paulus mehed ja laskis ennast koos nendega puhastada. Siis läks ta templisse, et teatada, millal puhastuspäevad lõpevad ja nende igaühe eest tuuakse ohver. 27 Kui seitse päeva hakkasid jöudma lõpule, nägid Aasia maakkonnast pärít juudid Paulust templis. Nad ässitasid üles kogu rahva ja võtsid ta kinni, 28 hüüdes: „Israeli mehed, tulge appi! Siin on mees, kes igal pool õpetab meie rahva ja Seaduse ja selle paiga vastu! Ja lisaks on ta toonud kreeklased templisse ja selle püha paiga rüvetanud!“ 29

Sest nad olid enne näinud linnas Paulusega koos efeslast Trofimust ja arvasid, et Paulus oli ta toonud templisse. **30** Ja kogu linn töusis liikvele ning inimesi tuli joostes igast suunast. Ja nad võtsid Pauluse kinni ning vedasid ta templist välja, ja otsekohe lukustati värvad. **31** Samal ajal, kui nad püüdsid teda tappa, läks sõnum Rooma vägede ülemani, et kogu Jeruualemm on möllamas. **32** Ta võttis sedamaid sõdureid ja pealikke kaasa ja tuli joostes alla rahva juurde. Kui märatsejad nägid ülempealikku ja tema sõdureid, lõpetasid nad Pauluse peksmise. **33** Ülempealik vahistas Pauluse ja käskis ta kahe ketiga aheldada. Ja siis ta küsis, et kes ta on ja mis ta on teinud. **34** Aga rahva hulgast hüüdsid ühed üht ja teised teist, ja kuna ülempealik ei suutnud lärmi pärast midagi selgemalt teada saada, siis käskis ta Pauluse viia kindlusse. **35** Aga kui Paulus jõudis treppide juurde, tulи sõduritel rahva vägivaldse käitumise pärast teda kätel kanda. **36** Sest nende järel käiv rahvahulk karjus: „Hukka ta ära!“ **37** Kui sõdurid olid Paulust kindlusse viimas, küsis ta ülempealikult: „Kas ma tohin sulle midagi öelda?“, „Kas sa räägid kreeka keelt?“ vastas tema, **38**, „Kas sa ei olegi see egyptlane, kes mõni aeg tagasi mässu alustas ja viis körbe neli tuhat mõrtsukat?“ **39** Paulus ütles: „Mina olen juut Tarsosest, kuulsa Kiliikia linna kodanik. Ma palun sind väga, luba mul rahvale könelda!“ **40** Saanud ülempealiku nõusoleku, astus Paulus trepiastmeile ja viipas rahvale käega. Kui kõik jäid vait, hakkas ta heebrea keeltes kõnet pidama ja ütles:

22 „Vennad ja isad, kuulake nüüd, mida ma teile enese kaitseks räägin!“ **2** Kui nad kuulsid teda heebrea keeltes rääkimas, jäid nad väga vaikseks. Ja Paulus ütles: **3** „Mina olen juut, sündinud Tarsoses Kiliikiamal ja üles kasvanud siin selles linnas. Ma õppisin Gamalieli käe all ja sain põhjaliku väljaõpp meie esivanemate Seadusest. Ma olin pühendunud Jumalale nagu igaüks teist on täna. **4** Ja sellisena ma kiusasin taga usutee järgijaid kuni nende surmani, pannes ahelaisse ja heites vanglasse nii mehi kui naisi, **5** nagu ülempreester ja kogu nõukogu võivad teile tunnistada. Nende käest ma sain isegi kirju nende kaaslaste jaoks Damaskuses, ja ma läksin sinna kavatusega tuua ka need inimesed vangidena Jeruualemma, et neid karistataks. **6** Lõuna paiku Damaskuse lähedale jõudes välgatas äkitselt mu ümber ere valgus taevast. **7** Ma kukkusin maha ja kuulsin üht häält mulle ütlemas: „Saul! Saul! Miks sa mind taga kiusad?“ **8**, „Kes sa oled, Issand?“ küsisin ma. „Mina olen Naatsareti Jeesus, keda sa taga kiusad!“ vastas ta. **9** Minu kaaslased nägid küll valgust, aga nad ei kuulnud

tema häält, kes minuga rääkis. **10** „Mida pean ma tegema, Issand?“ küsisin ma. „Tõuse üles, “ütles Issand, „ja mine Damaskusesse. Seal öeldakse sulle, mis sul on määratud teha.“ **11** Kuna ma selle ereda valguse pärast ei näinud, juhtisid mu kaaslased mind kätpidi Damaskusesse. **12** Minu juurde tuli mees nimega Ananias. Ta oli pühendunud Seaduse järgija ja kõrgelt austatud köigi seal elevate juutide poolt. **13** Ta seisatas minu kõrval ja ütles: „Vend Saul, näe jälle!“ Ja selsamal hetkel ma nägin teda. **14** Siis ta ütles: „Meie esivanemate Jumal on sind valinud tundma tema tahet ja nägema seda Õiget ning kuulma sõnu tema suust. **15** Sina oled tema tunnistaja kõikidele inimestele selles, mida sa oled näinud ja kuulnud. **16** Ja mida sa nüüd ootad? Tõuse üles, lase ennast ristida ja oma patud ära pesta, appi hüüdes tema nime!“ **17** Aga kui ma tagasi pöördusin Jeruualemma ja templis palvetasin, olin ma nagu enesest ära **18** ja nägin Issandat minuga rääkimas: „Ruttu!“ ütles ta, „Lahku kohe Jeruualemmast, sest siinsed inimesed ei võta vastu sinu tunnistust minu kohta.“ **19**, „Issand, „vastasin mina, „nad ju teavad, et ma viisin vangi ja peksin sünagoogides neid, kes sinusse usuvald. **20** Ja kui sinu märtri Stefanose verd valati, olin ma seal juures ja kiitsin selle heaks ning valvasin nende rõivaid, kes teda tapsid.“ **21** Ja Issand ütles mulle: „Mine, ma läkitan su kaugele võõraste rahvaste sekka!“ **22** Kuni selle sõnani rahvas kuulas teda. Siis aga tõtsid nad häält ja karjusid: „Hukka niisugune ära maa pealt, tema ei tohi ellu jäädal!“ **23** Ja kui nad karjusid ja viskasid maha oma kuued, tolmu üles pildudes, **24** käskis ülempealik Pauluse viia kindlusse. Ta käskis teda peksta ja välja uurida, miks inimesed tema peale sellisel kombel karjusid. **25** Aga kui nad ta peksmiseks pikali tömbasid, ütles Paulus tema juures seisvale sadakonna ülemale: „Kas see on seaduslik, et te peksate Rooma kodanikku, keda pole süüdi mõistetud?“ **26** Kui sadakonna ülem seda kuulis, läks ta ja kandis ülempealikule ette. „Mida sa kavatset teha?“ küsis ta, „See mees on Rooma kodanik!“ **27** Ülempealik tuli Pauluse juurde ja küsis: „Ütle mulle, kas sa oled Rooma kodanik?“ „Jah, olen!“ vastas Paulus. **28** Ülempealik vastas: „Mina olen endale kodakondsuse hankinud suure raha eest.“ „Aga mina olen sellesse sündinud,“ vastas Paulus. **29** Sedamaid lahkusid need, kes olid teda üle kuulanud. Ülempealik lõi ise aga kartma, kui ta sai teada, et ta oli pannud Pauluse, Rooma kodaniku, ahelaisse. **30** Aga järgmisel päeval, tahtes teada saada, milles täpselt juudid Paulust süüdistavad, vabastas ta tema ahelatest ja käskis ülempreestritel ja kõigil Suurkohtu liikmetel kokku tulla. Ja ta viis Pauluse nende ette.

23 Paulus vaatas aga otse Suurkohtu poole ja ütles: „Mu vennad, mina olen oma kohust Jumala ees täitnud tänini ausa südametunnistusega.“ 2 Selle peale ülempreester Ananias käskis Pauluse lähedalseisjaid lüüa talle vastu suud. 3 Siis Paulus ütles talle: „Küll Jumal lööb ka sind, sa lubjatud sein! Sina istud siin, et minu üle kohut möista Seaduse järgi, ise aga rikud Seadust sellega, et käsid mind lüüa!“ 4 Lähedalseisjad aga küsisisid: „Kuidas sa julged solvata Jumala ülempreestril?“ 5 Paulus vastas: „Vennad, ma ei saanud aru, et ta on ülempreester; sest on ju kirjutatud: „Ärge rääkige oma rahva valitsejatest halvasti.““ 6 Kuna Paulus teadis, et osa neist olid saduserid ja teine osa variserid, siis ta kuulutas Suurkohtus: „Mu vennad, mina olen variser, olen variseri poeg. Ma seisan kohtu ees surnuist ülestõusmise lootuse pärast.“ 7 Niipea kui ta seda oli öelnud, tõusis variseride ja saduseride vahel tüli ja kogu jagunes kaheks. 8 (Saduserid usuvald, et ülestõusmist ei ole ja pole ka ingleid ega vaime, kuid variserid usuvald seda köike.) 9 Siis tõusis suur lärm, ja mõned kirjatundjad variseride hulgast tõusid püsti ja vaidlesid jõulisel. „Meie ei leia midagi valet selles mehes, „ütleid nad. „Mis siis, kui vaim või ingel ongi temaga rääkinud?“ 10 Aga vaidlus muutus vägivaldseks ja ülempreilik kartis, et nad võivad Pauluse tükkipideks rebida. Ta saatis väeüksuse välja, et Paulus nende käest jõuga ära võtta ja kindlusse viia. 11 Järgmisel ööl seisis Issand Pauluse juures ning ütles: „Ole julge! Nagu sa minut oled tunnistanud Jeruusalemmas, nõnda pead sa tunnistama ka Roomas!“ 12 Järgmisel hommikul pidasid juudid salaplaani ja vandusid vastastikku, et nad ei söö ega joo, enne kui nad Pauluse on tapnud. 13 Selle kokkuleppega oli seotud rohkem kui nelikümmend meest. 14 Nad läksid ülempreestrite ja vanemate jurde ja ütlesid: „Me oleme vandunud, et me ei söö ega joo, enne kui me Pauluse oleme tapnud. 15 Teie pöörduge nüüd Suurkohtuga väeülema poole palvega tuua ta enda ette põhjusel, et tema juhtumit täpsemalt uurida. Meie aga oleme valmis teda tapma, enne kui ta siia jõub.“ 16 Pauluse õepoeg sai sellest vandenõust kuulda, ta läks kindlusse ning teatas Paulusele. 17 Paulus kutsus ühe sadakonna ülema enese jurde ja ütles talle: „Vi see noormees ülempreilikjuurde. Tal on midagi temale teatada!“ 18 See viis ta ülema jurde. Sadakonna ülem ütles: „Vang Paulus kutsus mind enese jurde ja palus tuua selle noore mehe sinu ette, sest tal on midagi sulle rääkida.“ 19 Ülempreilik võttis noormehel käest kinni, viis ta kõrvale ja küsis: „Mis sa tahad mulle öelda?“ 20 Tema ütles: „Juudid on leppinud kokku teid paluda, et te hommre tooksite Pauluse Suurkohtu ette põhjusel, nagu sooviksite tema kohta saada täpsemat teavet. 21 Ärge teie andke neile järele, sest rohkem kui nelikümmend meest varitsevad, et teda rünnata. Nad on andnud vande, et ei söö ega joo, enne kui on ta tapnud. Nad on juba valmis, oodates vaid teie nöusolekut.“ 22 Ülempreilik saatis noormehe ära, hoiatades teda: „Ära räägi kellelegi, et sa sellest mulle teada andsid.“ 23 Siis ta kutsus enese jurde kaks sadakonna ülemat ning käskis: „Pange valmis kakssada sõdurit, seitsekümmend ratsanikku ja kakssada odameest Kaisareasse minekuks täna öösel kolmandal tunnil. 24 Ja varuge Pauluse jaoks hobused, et ta ohultult maavanem Feeliksi ette viia.“ 25 Ta kirjutas ka järgmise kirja: 26 Klaudius Lüüsias, Kõrgesti austatud maavanem Feeliksile: Tervitused. 27 Selle mehe olid juudid kinni võtnud ja tahtsid teda tappa, aga ma tulin oma vägedega ja päästsin ta, sest olin teada saanud, et ta on Rooma kodanik. 28 Tahtes aru saada, milles nad teda süüdistavad, viisin ma ta Suurkohtu ette. 29 Siis ma leidsin, et teda süüdistatakse nende Seaduse vaidlusküsimustes, kuid ei olnud sellist süüd, mis väärinuks surma või vangistust. 30 Et ma aga kuulsin vandenõust selle mehe vastu, siis ma saadan ta otsekohe sinu jurde. Samuti käsin süüdistajatel sinule esitada tema vastu töendid. 31 Seda käsku täites võtsid sõdurid Pauluse ja viisid ta öösel Antipatriseni. 32 Järgmisel päeval pöördusid nad tagasi kindlusse, ratsanikud läksid aga temaga edasi. 33 Need tulid Kaisareasse, toimetasid kirja maavanema kätte ja andsid ka Pauluse temale üle. 34 Maavanem luges kirja läbi ja päris, mis maakonnast ta on. Kuuldes, et ta on Kiliikiast, 35 ütles ta: „Ma kuulan su ära, kui su süüdistajad siia jõuavad.“ Ja ta käskis Paulust valvata Heroodese kindluses.

24 Viis päeva hiljem tuli alla Kaisareasse ülempreester Ananias koos mõne vanema ja advokaadiga, keda hüüti Tertulluseks, ning nad esitasid maavanemale Pauluse vastu süüdistuse. 2 Kui Paulus oli sisse kutsutud, alustas Tertullus süüdistuskönet Feeliksi ees: „Meie oleme sinu valitsuse all, auline Feeliks, nautinud pikka aega rahu ja sinu ettenägelikkus on toonud muutust meie rahva hulgas. 3 Ja seda me tunnustame igal pool ja igal viisil sügava tänuga. 4 Et sind aga kauem mitte väsitada, siis palun sind, et sa oma lahkuses meie asja lühidalt ära kuulad. 5 Sest me oleme leidnud, et see mees tekib tüli, õhutades mässu köigi juutide seas kogu maailmas. Ta on Naatsaretlaste usulahu juht 6 ja ta on püüdnud isegi templit rüvetada. Sellepärast me ta kinni võtsimegi et tema üle kohut möista meie Seaduse järgi. 7 Ülempreilik Lüüsias tuli aga vahelle ning võttis ta suure vägivallaga meie käest ära, 8 käskides süüdistajaid tulla sinu jurde. Kui sa teda ise üle kuulad, siis

saad teada, et meie esitatud süüdistused tema vastu on töde.“ 9 Ja juudid ühinesid sellega, kinnitades, et see on nõnda. 10 Kui maavanem Paulusele märku andis rääkida, vastas ta: „Ma tean, et sa oled palju aastaid olnud selle rahva kohtunik; nii et ma kaitsen end julgesti. 11 Nagu sa võid teada saada, ei ole rohkem kui kaksteist päeva sellest, kui ma läksin üles Jeruualemma Jumalat kummardama. 12 Minu süüdistajad ei ole näinud mind templis kellegagi vaidlemas või rahvast üles ässitamas, ei sünagoogis ega ka kusagil mujal linnas. 13 Nad ei suuda ka töestada seda, milles nad mind süüdistavad. 14 Aga ma võtan omaks, et ma usuteed mööda, mida nemad kutsuvad lahkusuks, teenin meie esivanemate Jumalat. Ma usun kõike, mis Seadusesse ja prohvetite raamatutesse on kirjutatud, 15 ja mul on sama lootus Jumala peale nagu nendel meestel, et tuleb nii õigete ja kui ka ülekohtuste ülestõusmine. 16 Just sellepäras tütjan ma alati hoida puhest südametunnistust Jumala ja inimeste ees. 17 Pärast mitmeaastast äraolekut tulin Jeruualemma, et tuua annetusi oma rahvale ja ohverdada. 18 Just seda leidsid mind mõned juudid templis tegemast. Minuga ei olnud ühtegi rahvahulka ega mingit korratust. 19 Aga Asiaa maakkonnast olid mõned juudid, kes peaksid siin sinu ees olema ja süüdistusi esitama, kui neil on midagi minu vastu. 20 Või ütelgu need mehed siin ise, mis süüd nad minust leidsid, kui ma seisin Suurkohtu ees. 21 Kui see just pole see üks asi, mis ma nende ees seistes hüüdsin: te mõistate täna minu üle kohut surnute ülestõusmisse pärast?“ 22 Feeliks aga, olles usuteega hästi kursis, lükkas kohtuasja edasi ja ütles: „Kui ülempdealik Lütüsias tuleb, siis ma otsustan teie asjal!“ 23 Ta andis sadakonna ülemale korralduse hoida Paulust vahi all, kuid jätkata talle mõned vabadused ning lubada ta sõpradel teda teenida. 24 Mõne päeva pärast tuli Feeliks oma naise Drusillaga, kes oli juuditar. Ta kutsus Pauluse ja kuulas ta kõnet usust Jeesusesse Kristusesse. 25 Aga kui Paulus kõneles õiglusest, enesekontrollist ja tulevasest kohtust, lõi Feeliks kartma ja vastas: „See on selleks korraks köök! Sa võid ära minna. Kui mul on rohkem aega, siis ma lasen sind jälle kutsuda.“ 26 Samal ajal ta lootis, et Paulus pakub talle altkäemaksu. Seepärast kutsus ta teda tihti enese jurde ja vestles temaga. 27 Ent kui kaks aastat sai täis, tuli Feeliksi asemele Porkius Festus. Ja et Feeliks tahtis olla juutidele meelepärane, jättis ta Pauluse vangi.

25 Kolm päeva pärast ametisse astumist läks Festus Kaisareast üles Jeruualemma, 2 kus ülempreestrid ja juutide juhid astusid tema ette ja esitasid süüdistuse Pauluse vastu. 3 Nad palusid Festust hea tahte märgiks saata Paulus Jeruualemma, sest nad plaanisid teda tee peal rünnata ja

tappa. 4 Aga Festus vastas: „Paulust hoitakse Kaisareasse ja ma ise lähen ka varsti sinna. 5 Tulgu mõni teie juhtitest minuga kaasa ja esitagu tema vastu süüdistus seal, kui ta on midagi valesti teinud.“ 6 Kui Festus oli seitse või kahekso päeva nende juures olnud, läks ta alla Kaisareasse. Järgmisel päeval kutsus ta kokku kohtu ja käskis Pauluse tema ette tuua. 7 Kui Paulus sisse astus, piirasiid ta ümber Jeruualemmast tulnud juudid. Nad esitasid talle palju tösiseid süüdistusi, kuid ei suutnud neid töestada. 8 Siis kaitses Paulus ennast: „Ma ei ole teinud midagi valesti ei juutide Seaduse ega templi ega keisri vastu.“ 9 Festus aga, soovides olla juutidele meelepärane, küsis: „Kas sa oled nõus minema nende süüdistustega üles Jeruualemma ja astuma minu ette kohtus?“ 10 Paulus vastas: „Mina seisän praegu keisri kohtujärje ees, kus mu üle peab kohut mõistetama. Juutide vastu ma ei ole eksinud, nagu sa isegi hästi tead. 11 Kui ma olen siiski süüdi selles, et olen teinud midagi surma väärivat, ei keeldu ma surmast. Kuid kui nende poolt minu vastu esitatud süüdistused ei vasta töele, ei ole kellelegi õigust mind neile välja anda. Mina nõuan keisri kohut!“ 12 Pärast seda, kui Festus oli arutanud oma nõuni keisri, ta vastas: „Keisri kohut oled sa nõudnud, keisri ette sa lähdin!“ 13 Mõni päev hiljem saabusid Kaisareasse kuningas Agrippa ja Berenike Festust tervitama. 14 Ja kuna nad veetsid seal mitu päeva, rääkis Festus kuningale Pauluse juhtumist. Ta ütles: „Feeliks on jätnud vangi ühe mehe. 15 Kui ma läksin Jeruualemma, esitasid juudi ülempreestrid ja rahvavanemad tema vastu süüdistuse ja nõudsid tema surmamõistmist. 16 Ma vastasin neile, et Roomas ei ole kombeks kedagi välja anda, enne kui süüdistatav saab seista vastamisi süüdistajatega ja ennast süüdistuse vastu kaitsta. 17 Kui nad koos minuga siia tulid, ei lükanud ma kohtuasja edasi, vaid kutsusin kohtu järgmisel päeval kokku ja käskisin mehe sisse tuua. 18 Aga kui tema süüdistajad rääkima hakkasid, ei esitanud nad temale süüdistust üheski sellises kuriteos, nagu mina ootasin. 19 Selle asemel oli neil temaga vaidlus nende oma usu ja kellegi surnud Jeesuse suhtes, kelle kohta Paulus väitis, et ta on elus. 20 Ma olin nõutu, kuidas selliseid asju uurida; nii et ma küsisin, kas ta on valmis minema Jeruualemma ja astuma seal nendes süüdistustes kohtu ette. 21 Aga kui Paulus nõudis, et see asi tuleb üle anda keisrile otsutamiseks, siis ma käskisini teda kinni pidada, kuni ma võin ta saata keisri jurdre.“ 22 Siis ütles Agrippa Festusele: „Ma tahaksin seda meest ise kuulda.“ Ta vastas: „Homme saad teda kuulda.“ 23 Järgmisel päeval tulid Agrippa ja Berenike kogu oma vürstlikus hiilguses ja astusid kohtusaali koos kõrgete väepealike ja linna tähtsate

meestega. Siis toodi Festuse kä sul Paulus. **24** Festus ütles: „Kuningas Agrippa ja kõik, kes te siin meiega olete, te näete seda meest! Terve juudi kogukond on nõudnud minult Jeruusalemmas ja siin, Kaisareas, karjudes, et ta ei tohi enam elada. **25** Mina aga leidsin, et ta pole teinud midagi surma väärivat, kuid kuna ta ise nõudis keisri kohut, siis ma otsustasin ta sinna saata. **26** Aga mul pole midagi tema kohta Tema Majesteedile kirjutada. Seepärast ma olen toonud ta teie ette ja eriti sinu ette, kuningas Agrippa, et mul pärast juurdlust oleks midagi kirjutada. **27** Sest mulle tundub mõttetu saata vang Rooma ilma süüdistuste loetelu esitamata.“

26 Aga Agrippa ütles Paulusele: „Sul on luba enese eest rääkida.“ Paulus viipas käega ja alustas oma kaitsekõnet: **2** „Ma pean end õnnelikuks, kuningas Agrippa, et ma saan täna sinu ees seista ja kõigi juutide esitatud süüdistuste vastu ennast kaitsta, **3** sest sina tunned hästi juutide kombeid ja vaidlusküsimusi. Seepärast ma palun, et sa mind kannatlikult ära kuulaksid! **4** Kõik juudid teavad, kuidas ma olen lapsest saati elanud, oma elu algul oma kodumaal ja samuti Jeruusalemmas. **5** Nad tunnevad mind juba pikka aega ja võivad soovi korral tunnistada, et ma olen elanud variserina meie kõige rangema usulahu nõueti järgi. **6** Ja nüüd ma olen täna kohtu all lootuse pärast selle töötuse peale, mille Jumal on andnud meie esiiisadele. **7** Selle töötuse täitumist loodavad näha meie kaksteist suguharu, teenides Jumalat siiralt ööd ja päevad. Kuningas Agrippa, selle lootuse pärast süüdistavadki mind juudid. **8** Miks peaks keegi teist uskumatuks pidama, et Jumal surnuid üles äratab? **9** Ka mina olin veendunud, et pean tegema kõik, mis võimalik, et seista vastu Naatsareti Jeesuse nimele. **10** Ja täpselt seda ma tegin Jeruusalemmas. Ülempreestrite meelevalla all ma panin palju Issanda pühil inimesi vangi ja kui neid tapeti, andsin oma hääle selle poolt. **11** Ja ma karistasin neid sageli, käies ühest sünagoogist teise, ja püüdsin sundida neid Jumalat teotama. Ma olin nende tagakiusamisest nii haaratud, et jahtisin neid isegi võõrastes linnades. **12** Ühel neist rännakutest suundusin ülempreestrite volituse ja ülesandega Damaskusesse. **13** Umbes keskpäeva paiku tee peal, kuningas Agrippa, nägin ma päikesest eredamat valgust taevast, säramas minu ja minu kaaslaste ümber. **14** Me kõik kukkusime maha ja ma kuulsin häält minuga kõnelemas heebrea keeles: „Saul, Saul, miiks sa mind taga kiusad? Raskeks läheb sul astla vastu takka üles lüüa!“ **15** Mina aga küüsini: „Kes sa oled, Isand?“ „Mina olen Jeesus, keda sa taga kiusad, „vastas Issand. **16** „Aga nüüd töouse üles ja seis jalgadele. Ma olen sulle ilmunud selleks,

et sind määräta sulaseks ja tunnistajaks sellele, mida sa minust oled näinud ja saad veel nägema. **17** Ma päästan sind su rahva ja paganate käest. Nende jurde ma sind nüüd läkitan, **18** avama nende silmi, et nad pöördusid pimedusest valguse poole ja saatana meelevalla alt Jumala poole, et nad saaksid patud andeks ja koha nende seas, kes on pühitsetud usu kaudu minusse.“ **19** Niisiis, kuningas Agrippa, ma ei ole olnud sõnakuulmatu taevase nägemuse suhtes. **20** Ma kuulutasin esmalt neile, kes olid Damaskuses, siis Jeruusalemmas ja kogu Juudamaal, ning seejärel kuulutasin mittejuudi rahvastele, et nad peavad meelet parandama ja Jumala poole pöörduma ning näitama meebleparandust oma tegudega. **21** Sellepärast on juudid mind templis kinni võtnud ja püüdnud tappa. **22** Aga et Jumal on mind aidanud tänase päevani, siis ma seisam ja tunnistan nii väikestele kui suurtele, ega ütle midagi enamat kui seda, mida prohvetid ja Mooses on rääkinud, mis sünnib: **23** et Messias pidi kannatama ja esimesena surnuist üles töosuma ning kuulutama sõnumit valgusest nii juutidele kui kõikidele rahvastele.“ **24** Siinkohal katkestas Festus Pauluse kaitsekõne. „Sa ole arust ära, Paulus, „hüüdis ta, „sa oled suurest õppimisest hulluks läinud!“ **25** „Ma ei ole hull, üliauline Festus, „vastas Paulus. „Kõik, mis ma räägin, on tö sine ja arukas. **26** Kuningas teab neid asju ja ma võin temaga julgesti rääkida. Olen veendunud, et ta on kõike seda tähele pannud, sest see ei ole ju kuskil nurga taga toiminud. **27** Kuningas Agrippa, kas sa usud prohveteid? Ma tean, et sa usud!“ **28** Aga Agrippa ütles Paulusele: „Kas sa arvad, et suudad mind meelitada selle lühikese ajaga hakkama kristlaseks?“ **29** „Lühike või pikk aeg – ma palun Jumalat, et mitte ainult sina vaid teie kõik, kes te mind täna kuulute, võiksite saada selliseks, nagu mina olen, välja arvatud need ahelad!“ **30** Kuningas ja maavanem ja Berenike ja need, kes nendega istusid, töosid püsti. **31** Kui nad olid saalist lahkunud, rääkisid nad üksteisele: „See mees ei tee midagi, mis vääriks surma või vangistust.“ **32** Agrippa ütles Festusele: „Selle mehe oleks võinud vabaks lasta, kui ta ei oleks nõudnud keisri kohut!“

27 Kui oli otsustatud, et me purjetame Itaaliasse, anti Paulus ja mõned teised vangid üle sadakonna ülemale Juuliusele, kes kuulus keiserlikku väesalka. **2** Me astusime Adramüttionist laeva peale, mis pidi sõitma Aasia provintsi ranniku sadamateesse, ja me lahkusime merele. Meiega oli Tessalonikast pärit makedoonlane Aristarhos. **3** Järgmisel päeval me randusime Siidonis; ja Juulius kohtles Paulust lahesti ning lubas tal minna oma sõprade jurde, et need saaksid tema eest hoolt kanda. **4** Seal tõstasime uuesti merele ja purjetasime Küprose varjus, sest tuuled olid

vastu. 5 Kui olime Kiliikia ja Pamfüülia ranniku lächedal üle avamere purjetanud, saabusime Müürasse Lüükias. 6 Ja kui sadakonna ülem leidis seal Aleksandria laeva, mis purjetas Itaaliasse, pani ta meid selle pardale. 7 Palju päevi liikusime vaevaliselt edasi ja meil oli raskusi saada Knidose kohale. Ja kui tuul ei lasknud meid randa, siis me purjetasime Kreeta varju Salmoone kohal. 8 Liikusime vaevaga mööda rannajoont ning jõudsime paika, mida kutsutakse Heaks Sadamaks ja mille lächedal on Lasaja linn. 9 Me olime kaotanud palju aega ja laevasõit oli muutunud ohtlikuks, sest lepituspäev oli möödas. Nii hoiatas Paulus neid: 10 „Mehed, ma näen, et meie reis saab olema katastroofiline ja toob suurt kahju laevale ja lastile ning ka meie enda elule.“ 11 Kuid sadakonna ülem järgis tüürimehe ja laevaomaniku nõuandeid, selle asemel et Paulust kuulata. 12 Ja et sadam oli talvitamiseks kõlbmatu, otsustas enamus, et peaksime edasi sõitma, lootes jõuda Fööniksisse ja seal talvituda. See oli Kreetal asuv sadam, mis oli avatud edelasesse ja loodesse. 13 Aga kui õrn lõunatuul hakkas puhuma, nägid nad oma võimalust. Nad hiivasid ankru ja liikusid mööda Kreeta rannajoont. 14 Aga üsna pea sõostis saare poolt alla marutuul, mida hüütakse kirdemaruks. 15 See kiskus laeva endaga kaasa. Kuna kursil püsimine oli võimatu, siis lihtsalt triivisime. 16 Väikese Kauda saare varjus oli torm natuke vaiksem ja me suutsime hädavaevu toime tulla päästpaadiga. 17 Mehed tömbasid selle pardale. Seejärel tõmmati köied laeva alt läbi, et seda koos hoida. Ja kuna kardeti paiskuda Sürtise liivaribadel madalikule, võeti purjad maha ja jäeti laev triivima. 18 Aga laev sai tormist nii palju vintsutada, et järgmisel päeval loopisid nad osa lasti merre. 19 Kolmandal päeval heitsid nad oma kätega üle parda ka laeva varustuse. 20 Aga kui mitu päeva ei paistnud ei pääkest ega tähti ja maru läks väga kangeks, kaotasime lõpuks lootuse jääda ellu. 21 Pärast seda, kui nad olid pikka aega olnud söömata, töoris Paulus nende ette ja ütles: „Mehed, te oleksite pidanud minu sõna kuulama ja Kreetalt mitte väljuma. Siis te oleks vältinud neid purustusi ja kahju. 22 Nüüd ma aga kutsun teid olema julged, sest keegi teie seast ei hukku, hukkub ainult laev. 23 Täna öösel seisis minu kõrval selle Jumala ingel, kelle oma ma olen ja keda ma ka teenin 24 ja ütles: „Ära karda, Paulus! Sa pead jõudma keisri ette; ja Jumal on sulle kinkinud köigi nende elud, kes koos sinuga söidavad.“ 25 Seepärast, mehed, olge julged, sest ma usun Jumalat, et köik sünnib täpselt nii, nagu mulle on öeldud! 26 Sellegipoolest peame ühel saarel maale minema.“ 27 Neljateistkümnendal ööl triivisime me ikka veel Aadria merel, kui südaöö paiku tajusid meremehed,

et me läheneme maale. 28 Loodimisel nad leidsid, et vesi oli umbes nelikümmend meetrit sügav. Kui nad natukese aja pärast olid edasi jõudnud, loodisid nad uuesti ja leidsid, et vesi oli kolmkümmend meetrit sügav. 29 Kartes, et me paiskume karile, heitsid nad laeva ahtrist välja neli ankrut ja jäid ootama päevavalgust. 30 Aga kui meremehed püüdsid laevast põgeneda ja hakkasid päästpaati merre laskma, teesklesid nad, nagu tahaksid nad veel mõne ankru laeva ninast sisse lasta. 31 Siis Paulus ütles sadakonna ülemale: „Kui need mehed ei jäää laeva, siis te ei pääse eluga!“ 32 Siis lõikasid sõdurid katki köied, mis päästpaati hoidsid, ja lasid sellel minema triivida. 33 Vahetult enne pääkesetöusu kutsus Paulus neid köiki sööma. „Viimased neliteist päeva, „ütles ta, „olete te olnud pinge all ja ilma toiduta – te pole midagi sõenud. 34 Nüüd soovitan teil midagi süüa. Te peate ellu jäätma. Mitte keegi teist ei kaota peast ühtki juuksekarva!“ 35 Kui ta seda oli öelnud, võttis ta leiva, tänas Jumalat nende köökide ees, murdis ja hakkas sööma. 36 Siis nende köökide meebläks heaks ja nad võtsid ka leiba. 37 Kokku oli meid laeval kakssada seitsekümmend kuus inimest. 38 Kui nende kõhud said täis, kergendasid nad veel laeva, heites vilja merre. 39 Kui valgeks läks, siis nad ei tundnud, mis maa see on; aga nad nägid liivase rannaga lahte, kuhu nad otsustasid, kui nad suudavad, laeva ajada. 40 Nad raiusid ankrud lahti ja jätsid need merre; samal ajal sidusid lahti tüüriaerule köied ja seadsid esipurje tuulde ning püüdsid juhtida laeva ranna poole. 41 Ent nad sattusid liivaseljakule ja ajasid laeva sinna kinni. Laeva käil tungis sinna sisse ja jäi kinni, ahter purunes aga laine möllus tükkideks. 42 Sõdurid kavatsesid vangid ära tappa, et ükski neist ei pääseks ujudes põgenema. 43 Aga sadakonna ülem tahtis päästa Pauluse elu ja takistas neil plaani täide viimast. Ta käksis neil, kes oskavad ujuda, üle parda hüüpata ja maale ujuda. 44 Teised pidid sinna jõudma plankudel või muudel laevaosaladel. Sel viisil jõudsid köik tervelt maale.

28 Kui me olime tervelt maale pääsenud, saime teda, et saart hüütakse Maltaks. 2 Saare elanikud osutasid meile ebatavalist lahkust. Nad süütasid lõkke ja võtsid meid selle äärde, sest sadas vihma ja oli külm. 3 Paulus korjas hunniku hagu, ja kui ta selle tulle pani, tuli kuumusest välja rästik, kes ta kätte kinni hakkas. 4 Kui saare elanikud nägid ussi tema käe küljes rippumas, ütlesid nad ülksteisele: „See mees peab küll mõrtsukas olema! Œiguse jumalanna ei luba tal siin elada, kuigi ta on merest pääsenud.“ 5 Paulus aga viskas ussi tulle ja tal ei juhtunud mingit häda. 6 Rahvas ootas, et ta paistetab üles või kukub surmalt maha, aga kui

nad nägid, et Paulusega ei juhu midagi ebatavalist, mõtlesid nad ümber ja ütlesid, et ta on jumal. **7** Selle paiga lähedal oli mõis, mis kuulus saare valitsejale Publusele. Tema võttis meid vastu ja võõrustas meid heldelt kolm päeva. **8** Publuse isa lamas aga palaviku ja kõhutövega voodis. Paulus läks tema juurde ja pani palvetades käed tema peale ning tegi ta terveks. **9** Kui see oli sündinud, tulid sinna ka teised saarel olevad haiged, ja said terveks. **10** Ja nemad austasid meid mitmel viisil, ja kui me olime valmis merele minema, andsid nad meile teekonna jaoks köik vajaliku. **11** Kolme kuu pärast me läksime sealt merele Aleksandria laevaga, mis oli saarel olnud ületalve ja mille tunnuseks oli Dioskuuride kuu. **12** Me randusime Sürakuusas ja jäime sinna kolmeks päevaks. **13** Sealt me sõitsime edasi ja saabusime Reegiumi. Ja kui järgmisel päeval töusis lõunatuul, jõudsime teisel päeval Puteolisesse. **14** Sealt me leidsime vendi ja õdesid, kelle kutsel jäime nende juurde seitsmeks päevaks. Ja nii me tulime Rooma. **15** Ja kui sealsed vennad ja õed meist kuulda said, tulid nad meile vastu Appiuse Foorumini ja Tres Tabernani. Neid inimesi nähes tänas Paulus Jumalat ning sai julgustust. **16** Kui me olime saabunud Rooma, lubati Paulusel omaette elada ühe sõduri valve all. **17** Kolm päeva hiljem kutsus Paulus kokku juutide juhid. Kui need olid kogunenud, ütles Paulus neile: „Mu vennad, kuigi mina ei ole teinud midagi meie rahva ja esivanemate kommete vastu, vahistati mind Jeruusalemmas ja anti üle roomlaste kätte. **18** Ja kui need mind üle kuulsid, tahtsid nad mind vabaks lasta, sest mul ei olnud ühtki surmasüüd. **19** Aga kui juudid olid selle vastu, olin ma sunnitud pöörduma keisri poole. Mul polnud mingit kavatsust oma rahva vastu süüdistust esitada. **20** Sel põhjusel palusin teid näha ja teiega rääkida. Iisraeli lootuse pärast ma olen kinni ahelates.“ **21** Aga nemad vastasid: „Me ei ole saanud Juudamaalt ühtegi kirja sinu kohta ega ole tulnud siia ühtegi inimest, kes sinust oleks midagi paha teatanud või rääkinud. **22** Aga me tahame siiski sinu käest kuulda, mida sa mõtled, sest me teame, et selle lahkusust vastu räägitakse kõikjal.“ **23** Nad korraldasid ühel päeval Paulusega kokkusaamise ja siis tulili veel rohkem inimesi sinna, kus ta viibis. Neile ta tunnistas ja seletas hommikust öhtuni Jumala riigist ning veenis Moosese Seaduse ja Prohvetite põhjal uskuma Jeesusesse. **24** Mõned lasksid end öeldust veenda, teised aga ei suutnud uskuda. **25** Jõudmata ühisele nõule, lahkusid nad pärast seda, kui Paulus oli öelnud oma viimase sõna: „Püha Vaim rääkis tõtt prohvet Jesaja kaudu teie esivanematele: **26** „Mine selle rahva juurde ja ütle: „Te küll kuulate, aga ei mõista, te küll vaatate, aga ei näe.“ **27** Selle rahva süda on kalestunud

ja nende kõrvakuulmine on nüri ja nad on sulgenud oma silmad. Muidu nad näeksid oma silmadega ja kuuleksid oma kõrvadega ja mõistaksid südamega ning pöördusid, ja ma teeksin nad terveks.“ **28** Siis olgu teile teada, et see Jumala pääste on läkitatud teistele rahvastele ja nemad võtavad seda kuulda!“ **29** Kui ta seda oli öelnud, läksid juudid ära omavahel ägedalt vaideltes. **30** Paulus jäi kaheks aastaks oma üürimajja ja võttis vastu kõiki, kes tema juurde tulid. **31** Ta kuulutas Jumala riiki ning õpetas Issandast Jeesusest Kristusest julgelt ja takistusteta!

Roomlastele

1 Pauluselt, Kristuse Jeesuse sulaselt, kes on kutsutud apostlik ja valitud levitama Jumala evangeeliumi, 2 mida Jumal on oma prohvetite kaudu Pühakirjas ette tõtanud, 3 sõnumit tema Pojast – kes maises elus päribes Taaveti soost 4 ja on pühaduse Vaimu väes kinnitatud Jumala Pojaks pärast surnuist ülestõusmist – Jeesusest Kristusest, meie Issandast. 5 Tema läbi me oleme saanud armu ja apostliameti, et levitada usukulekust tema nime auks mittejuutide keskel, 6 kelle hulgas teiegi olete kutsutud kuuluma Jeesusele Kristusele. 7 Kõigile Jumala armastatule Roomas, teile, keda tema on kutsunud pühaks rahvaks: Armu ja rahu teile meie Isalt Jumalalt ja Issandalt Jeesusest Kristuselt! 8 Kõigepealt ma tänan oma Jumalat Jeesuse Kristuse kaudu teie kõigi eest, sest teie usust köneldakse kogu maailmas. 9 Sest Jumal, keda ma oma vaimus teenin, levitudes evangeeliumi tema Pojast, võib tunnistada, kuidas ma teid alatasata meenutan 10 oma palveis igal ajal ja anun, et mul Jumala tahtel ehk lõpuks ometi läheks korda teid külastada. 11 Ma ju igatsen teid näha, et võiksin anda teile vaimulikult midagi, mis teeb teid tugevaks; 12 see tähendab, et saaksime vastastikku julgustust üksteiselt – teie minu ja mina teie usu läbi. 13 Ärgu olgu teil teadmata, vennad ja õed, et ma olen palju kordi kavatsenud teid külastada, et mul võiks olla vilja ka teie keskel, nii nagu teiste mittejuutide seas, aga siiani on mind ikka takistatud. 14 Ma olen ju võlglane nii kreeklaste kui võõramaalaste, nii tarkade kui rumalate ees; 15 seepärast olen täis tahtmiist kuulutada evangeeliumi ka teie juures Roomas. 16 Ma ei häbene evangeeliumi, sest see on Jumala vägi päästeks igaühele, kes usub – esmalt juudile, siis ka mittejuudile. 17 Sest evangeeliumis avaldub see, kuidas Jumal inimesi õigeks teeb – algusest lõpuni usu alusel, nõnda nagu on kirjutatud: „Õige jääb usust elama!“ 18 Kuid Jumala viha avaldub taevast inimeste kogu kurjuse ja ülekohtu vastu, mida nad teeavad, lämmatades töde ülekohtuga. 19 Sest see, mida on võimalik teada Jumalast, on nende keskel avalik – Jumal on selle neile avaldanud. 20 Tema nähtamatu olemus, tema muutumatu vägi ja jumalikkus on ju maailma loomisest peale selgesti näha, arusaadavad tema tööde põhjal. Nõnda ei ole neil mingit vabandust, (aīdios g126) 21 sest tundes Jumalat, ei ole nad teda ülistanud ja tänanud kui Jumalat, vaid on andunud tühistele targutustele ja nende mõistmatu süda on mattunud pimedusse. 22 Väites end olevat targad, on nad muutunud rumalaks 23 ning kadumatu Jumala kirkuse vahetanud kaduva inimese, lindude, neljajalgsete ja

roomajate kujutise vastu. 24 Seepärast on Jumal nad andnud nende südame himudes rüveduse kütkesse, isekesks oma keha häbistama. 25 Nad on Jumala töe vahetanud vale vastu ning ülistanud ja teeninudloodut Looja asemel, kes on kiidetud igavesti! Aamen. (aīōn g165) 26 Seepärast on Jumal andnud nad häbiväärsete himude meelevalda: nende naised on asendanud loomuliku vahekorra loomuvastasega. 27 Samamoodi on mehed loobunud loomulikust vahekorrast naisega ning oma himus süttinud üksteisest; käitunud sündmatult mees mehega ja iseenestes saanud kätte kohase karistuse oma eksimuse eest. 28 Veel enam, kuna nad ei pidanud väärtslikuks Jumala tundmist, andis Jumal nad kõlvatu mõtteviisi meelevalda tegema seda, mis on väär. 29 Nad on täis kõikvõimalikku ebaõiglust, kurjust, ahnust ja halba; täis kadedust, mõrvu, riidu, kavalust ja pahatahtlikkust. Nad on keelepeksjad, 30 laimajad, Jumala vihakjad, vägivaldsed, ülbed, hooplejad, leidlikud kurjale, vastuhakkajad vanemaille, 31 mõistmatud, sõnamurdjad, kalgi südamega, halastamatud. 32 Nad küll teavat hästi Jumala otsust, et need, kes selliseid asju teeavad, on surma väär, kuid ei tee mitte ainult sedasama, vaid kiidavad heaks ka need, kes nii teeavad.

2 Seepärast ei ole sinulgi mingit vabandust, kes sa ka iganes oled, sina, kes mõistad kohut! Sest milles sa teise üle kohut mõistad, selles mõistad sa süüdi ka ennast, sest sina, kes sa kohut mõistad, teed sedasama! 2 Me teame, et Jumala kohtuotsus sääraste tegude tegijale on õige. 3 Sina aga, kes teiste üle kohut mõistad, ise aga sedasama teed, kas sa arvad, et sa saad põgeneda Jumala kohtu eest? 4 Või põlgad sa tema helduse, sallivuse ja pika meelee rohkust? Kas sa ei saa aru, et Jumala heldus juhib sind meeelt parandama? 5 Sa kogud enesele viha oma südame kanguse ja kahetsuseta südamega Jumala viha päevaks, kui tema õiglane kohus saab avalikuks. 6 Jumal „tasub igaühele ta tegude järgi“: 7 igavest elu neile, kes püsiva heategemise kaudu püüdlevad kirkust, au ja kadumatust, (aīōnios g166) 8 ent viha ja raevu neile, kes on isekad, põlgavad ära töe ja järgivad kurja. 9 Valu ja vaev saab osaks igale inimhingele, kes teeb kurja – esmalt juudile, siis mittejuudile, 10 kuid kirkus, au ja rahu igaühele, kes teeb head – esmalt juudile, siis mittejuudile. 11 Sest Jumal ei tee vahet isikute vahel! 12 Kes teeavad pattu Seadust tundmata, ka hukkuvad Seadust tundmata, ja kes teeavad pattu seadusealustena, mõistetakse süüdi Seaduse alusel. 13 Ei ole ju Seaduse kuuljad õiged Jumala ees, vaid Seaduse täitjad mõistetakse õigeks. 14 Seepärast kui mittejuudid,

kellel Seadust ei ole, loomusunnil teeval seda, mida Seadus nõuab, on nad Seadust omamata iseendale seaduseks.

15 Nad näitavad, et Seaduse nõuded on kirjutatud neile südamesse. Seda kinnitab ka nende südametunnistus, kui mõtted neid vaheldumisi süüdistavad või kaitsevad.

16 Minu evangeeliumi kohaselt sünnib see päeval, kui Jumal Jeesuse Kristuse läbi mõistab kohut inimeste saladuste üle.

17 Kuidas on lugu sinuga, kes sa nimetad end juudiks? Sa loodad Seadusele, sa kiitled Jumalast,

18 sa tunned tema tahet ja oskad eristada olulist, sest sa oled seda Seadusest õppinud.

19 Sul on kindel veendumus, et sina oled pimedate teejuhi, pimeduses olijate valgus,

20 arutute juhendaja, väetimate õpetaja, sest on ju teadmine ja töde sinu pärralt Seaduse kujul.

21 Kuidas siis sina, kes sa õpetad teisi, ennast ei õpeta? Sa kuulutad: „Ära varasta!“, aga ise varastad?

22 Sa ütled: „Ära riku abielu!“, aga ise rikud abielu? Sa jälestad ebajumalaaid, aga riisud Templit?

23 Sa uhkustad Seadusega, aga oma üleastumisega Seadusest sa heidad halba varju Jumalale!

24 Sest nagu Pühakirjas öeldakse: „Teie pärast teotatakse Jumala nime mittejuutide seas!“

25 Ümberlökamisest on ju töesti kasu, kui sa toimid Seaduse järgi. Aga kui sa Seadust rikud, ei ole sa millegi poolest parem ümberlökamatuist.

26 Seepäras, kui mõni ümberlökamatu Seaduse nõudeist kinni peab, eks loeta siis ta võrdseks ümberlögatutega?

27 Ja see ihu poolest ümberlökamatu, kes järgib Seadust, mõistab kord kohut sinu üle, kes sa rikud Seadust kirjatähhest ja ümberlökamisest hoolimata.

28 Sest juut ei ole ju see, kes seda on väliselt, ja ümberlökamine see, mida ihul võib näha,

29 vaid juut on see, kes seda on sisemiselt, ja ümberlökamine on südame ümberlökamine Vaimu läbi, mitte kirjutatud käsu läbi. Selline saab kiituse mitte inimestelt, vaid Jumalat.

3 Mis eelis on siis juudil või mis kasu on ümberlökamisest?

2 Palju ja igas suhtes! Köigepealt, nende kätte usaldati Jumala sõnumid.

3 Ja mis siis, kui mõned pole olnud ustavad? Kas nende ebaustavus tühistab Jumala ustavuse?

4 Kaugeltki mitte! Jumal on sõnapidaja, olugi iga inimene valelik; sest nagu Pühakirjas öeldakse: „Et su sõnad osutuksid õigeks ja sa võidaksid kohtumõistmisel!“

5 Aga kui meie ebaõiglus toob esile Jumala õigluse, mida siis öelda? Kas ehk Jumal on ebaõiglane – ma räägin inimlikust seisukohast –, kui ta meid karistab vihas?

6 Kaugeltki mitte! Sest kuidas saaks Jumal sel juhul üldse mõista kohut maailma üle?

7 Aga kui Jumala töde minu valelikkuse läbi saab üha rohkem temale kirkuseks, miks mina siiski kohtu alla lähen patusena?

8 Miks mitte öelda: „Tehkem kurja, et sellest

võiks sundida head!“, nagu mõned laimajad on väitnud mind rääkivat? Nemad ei jää ilma oma teenitud karistusest!

9 Mis me sellest järeldamme? Kas meil on eeliseid? Üldsegi mitte! Oma süüdistuskõnes eelpool oleme me juba selgeks teinud, et nii juudid kui mittejuudid on patu võimu all.

10 Sest on ju kirjutatud: „Ei ole ühtki õiget, ei ühtainustki.

11 Ei ole ühtki, kes mõistaks, ei ühtki, kes otsiks Jumalat.

12 Kõik on kaldunud kõrvale, läinud koguni raiksu. Ei ole ühtki, kes teeks head, ei ühtainustki.“

13 „Nende kõri on lahtine haud, oma keelega nad petavad.“ „Nende huulte taga on madude mürk.“

14 „Nende suu on täis needmist ja kibedust.“

15 „Nende jalad rattavad valama verd,

16 häving ja viletsus on kögil nende teedel,

17 ja rahu teed nad ei tunne.“

18 „Jumalakartust ei ole nende silme ees.“

19 Aga me teame, et kõik Seaduse sõnad on suunatud neile, kes on Seaduse all, et keegi ei saaks ennast õigustada ja kogu maailm saaks vastutavaks Jumala ees.

20 Sest Seadusest kinnipidamise alusel ei mõisteta ühtki inimest õigeks tema ees; Seaduse kaudu saame me teadlikuks patust.

21 Nüüd aga on Seadusest lahus saanud avalikuks Jumala tee õigeksmõistmisele, milles tunnistavad Seadus ja Prohvetid.

22 See õigeksmõistmine Jumala poolt kuulub Jeesusesse Kristusesse uskumise alusel köigile usklikele.

Sest ei ole mingit vahet juudil ja mittejuudil:

23 kõik on pattu teinud ja on Jumala aust ilma,

24 kuid mõistetakse õigeks tema armust täiesti muidu, Kristuses Jeesuses oleva lunastuse kaudu.

25 Et osutada oma õigust, on Jumal seadnud Jeesuse köigile kättesaadavaks lepitusohvriks, mis toimib usu kaudu tema surmasse.

Sest oma kannatlikkuses oli ta jättnud varasemad patud karistamata,

26 et osutada oma õigust praegusel ajal, sest tema ise on õige ja mõistab õigeks igaühe, kes usub Jeesusesse.

27 Kuhu jääb nüüd kiitlemine? See on välalistatud. Millise seaduse pärast? Kas selle, mis nõuab tegusid? Ei, vaid usu seaduse pärast.

28 Sest meie seisukoht on, et inimene mõistetakse õigeks usu läbi, sõltumata Seaduse tegudest.

29 Või ehk on Jumal ainult juutide Jumal? Eks ole ta ka Jumal mittejuutide? Jah, ta on ka mittejuutide Jumal!

30 Jumal on üksainus, kes mõistab usu läbi õigeks nii ümberlögatud kui ümberlökamatu.

31 Kas me siis tühistame Seaduse usuga? Kaugeltki mitte! Me hoopis kinnitame Seadust.

4 Mis me siis ütleme oma lihase esivanema Aabrahami kohta? Milline oli tema kogemus?

2 Kui Aabraham oleks tegude alusel õigeks mõistetud, siis oleks tal põhjust kiitlemiseks, aga mitte Jumala ees.

3 Sest mida Pühakirjas öeldakse? „Aabraham uskus Jumalat, ja see arvati talle õiguseks.“

4 Sellele, kes teeb tegusid, ei arvestata tasu mitte

armust, vaid võlgnevuse tõttu temale. 5 Ent kui keegi tegusid tegemata usub temasse, kes jumalatu õigeks mõistab, siis arvestatakse õigeksmõistmise alusena tema usku. 6 Samuti nimetab Taavet õnnistatku inimest, keda Jumal arvestab õigeksmõistetuks tegudest sõltumata: 7 „Õnnistatud on need, kelle ülekuhos on andeks antud ja kelle patud on kinni kaetud. 8 Õnnistatud on inimene, kelle pattu Issand ei arvesta.“ 9 Kas see õndsus kuulub siis ainult ümberlõigatuile, või ehk ka ümberlõikamatuile? Me ju ütleme: „Aabrahami usk arvati talle õiguseks.“ 10 Mis olukorras seda siis arvati? Kas sellal, kui ta oli ümberlõigatu või kui ta oli veel ümberlõikamata? Ta ei olnud siis ümber lõigatud, vaid oli tödesti veel ümberlõikamata! 11 Ning ta võttis vastu ümberlõikamise märgi selle õigeksmõistmise kinnituseks, mis tal oli juba ümberlõikamatuna oma usu tõttu. Nõnda sai ta kõigi nende esisaks, kes on ümberlõikamata, aga kes usuvad, ning seda arvestatakse nende õigeksmõistmise alusena. 12 Samuti sai ta nende ümberlõigatute esisaks, kes on mitte ainult ümberlõigatud, vaid ka elavad selle usu eeskujul, mis oli meie esisak Aabrahamil juba enne ümberlõikamist. 13 Sest töötust, et temast saab maailma pärija, ei antud Aabrahamile ega ta järelsoole mitte Seaduse kaudu, vaid usu põhjal omistatud õigeksmõistmisse kaudu. 14 Kui pärmine toimuks Seadusest kinnipidamise alusel, siis kaotaks usk sisu ja tõotus kehtivuse, 15 sest Seaduse tõttu tuleb viha; aga kus pole seadust, seal pole ka üleastumist. 16 Seepärast toimub pärmine usu alusel, et see oleks armust, ja et tõotus kehtiks kindlalt kogu Aabrahami järelsoole – mitte ainult neile, kel on Seadus, vaid ka neile, kes usuvad nõnda nagu Aabraham. On ju tema meie kõigi isa, 17 nagu Pühakirjas öeldakse: „Maolen sind seadnud paljude rahvaste isaks!“ Selle tunnistajaks on Jumal, keda ta uskus, Jumal, kes teeb surnud elavaks ja kutsub esile olematuid asju otsekui olevaid. 18 Lootes üle loodetava, uskus Aabraham, et temast saab paljude rahvaste isa, nagu talle oli öeldud: „Nii saavad olema sinu järeltulijad!“ 19 Tema usk ei raugenud teadmisenest, et tema ligi saja-aastane keha oli samahästi kui surnud ja Saara üsast polnud iial sündinud elu. 20 Ta ei kahelnud Jumala töötuses uskmatuna, vaid sai tugevaks usus, austades Jumalat 21 kindla veendumusega, et Jumal suudab oma töötuse ka täita. 22 Sellepärast see arvati talle õiguseks. 23 Aga et see temale arvati õiguseks, on pandud kirja mitte üksnes tema, 24 vaid ka meie pärast, kellele see samuti arvestatakse õiguseks, sest me usume temasse, kes äratas surnuist üles meie Issanda Jeesuse, 25 kes anti surma meie eksimuste pärast ja äratati üles meie õigeksmõistmiseks.

5 Seepärast, kuna meid on õigeks mõistetud usu alusel, siis on meil rahu Jumalaga meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi. 2 Tema läbi me oleme usus saanud ka ligipääsu sellele armule, milles me püsime, ja võime julgelt rõõmutsed lootuse üle saada osa Jumala kirkusest. 3 Aga mitte ainult seda – me rõõmutsemme ka kannatuste üle, sest me teame, et kannatusest sünnib vastupidavus, 4 vastupidavusest iseloomukindlus ja iseloomukindlusest lootus. 5 Ja see lootus ei játa häbis, sest Jumala armastus on välja valatud meie südameisse Püha Vaimu läbi. 6 Sest Kristus on, kui me alles nõdrad olime, ettenähtud ajal surnud jumalatute eest. 7 Vaevalt sureb ju keegi isegi õiglase inimese eest, ehk küll mõnel võib olla julgust surra hea inimese eest, 8 aga Jumal näitab oma armastust meie vastu sellega, et Kristus suri meie eest, kui me olime alles patused. 9 Aga kui meid nüüd on tema vere hinnaga õigeks mõistetud, siis seda enam päästetakse meid tema kaudu ka viha eest. 10 Sest kui meid juba Jumala vaenlastena lepitati temaga ta Poja surma läbi, siis seda enam päästetakse meid tema elu läbi nüüd, kus me oleme lepitatud. 11 Aga mitte ainult seda, vaid me ka rõõmutsemme julgesti Jumala üle meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi, kelle kaudu me nüüd oleme võtnud vastu lepituse. 12 Seepärast, nii nagu ühe inimese kaudu on patt tulnud maailma ja patu kaudu surm, samal viisil on ka surm tulnud kõigile inimestele, sest kõik on pattu teinud. 13 Oli ju patt maailmas ka enne Seadust, aga kui Seadust ei ole, siis pattu ei arvestata. 14 Siiski valitses surm Aadamast Mooseseni ka nende üle, kes ei teinud pattu kásust üle astudes nagu Aadam, kes oli eeltähenduseks temast, kes pidi tulema. 15 Kuid Jumala armuanniga ei ole lugu nii nagu üleastumisega! Sest kui ühe inimese eksimus on toonud surma paljudele, siis on paljudele võrratult rohkem osaks saanud Jumala arm ja and ühe Inimese, Jeesuse Kristuse armu kaudu. 16 Jumala and on tödesti erinev sellest, mis juhtus ühe inimese patustumise tõttu. Sest selle ühe eksimuse järel tulnud kohtuotsus tõi süüdimõistmise, aga paljude eksimuste järel tulnud and tõi õigeksmõistmise. 17 Sest kui surm sai ühe inimese eksimuse tõttu selle ühe kaudu võimule, siis kui palju enam neile, kes võtavad vastu Jumala õigeksmõistmisse küllusliku armuanni, kuulub elu ja valitsus selle ühe – Jeesuse Kristuse – kaudu! 18 Niisiis, nagu ühe eksimuse läbi tuli kõigile inimestele hukkamõistmine, nõnda on ka selle ühe õige teo läbi kõigile inimestele saanud õigeksmõistmine eluks. 19 Sest nii nagu ühe inimese sõnakuulmatuse läbi tehti paljud patuseks, nõnda tehakse ühe inimese sõnakuulelikkuse läbi paljud Jumala ees õigeks. 20 Seadus aga on lisandunud selleks, et

eksimus suureneks. Ent kus patt on suurenendud, seal on ka arm saanud ülikülluslikuks, **21** et nii nagu patt on valitsenud surmas, valitseks nüüd ka arm õigeksmõistmise läbi, mis viib igavesse ellu meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi. (aiõnios g166)

6 Mis me siis ütleme? Kas peaksime püsima patus, et arm suureneks? **2** Kaugeltki mitte! Kuidas võiksime meie, kes oleme patule surnud, veel patus elada? **3** Või kas te ei tea, et kõik, kes me oleme Kristusesse Jeesusesse ristitud, oleme ristitud tema surmassesse? **4** Seepärast on meid koos temaga ka hauda maetud ristimise kaudu surmassesse, et nii nagu Kristus on äratatud surnuist üles Isa kirkuse toimel, nõnda võime meiegi käia uues elus. **5** Sest kui meid on liitetud tema surma sarnasusse, siis liidetakse meid ka tema ülestõusmisesse. **6** Me teame, et meie vana loomus on koos Kristusega risti lõodud, et meie patune ihu häviks ja me ei peaks enam orjama pattu; **7** sest surres vabanetakse patu võimu alt. **8** Aga kui me oleme surnud koos Kristusega, siis usume, et me ka elame koos Kristusega. **9** Me ju teame, et nüüd, kui Kristus on surnuist üles äratatud, ei sure ta enam; surmal pole võimu tema üle. **10** Sest surres suri ta patule üks kord ja alatiseks, kuid elades elab ta Jumalale. **11** Samuti arvestage ka teie, et olete surnud patule, kuid elate Jumalale Kristuses Jeesuses. **12** Seepärast ärge laske patul valitseda oma surelikus ihus, kuuletudes selle ihadele. **13** Ärge andke oma ihuliikmeid ülekohtu relvadeks patule, vaid nõnda kui need, kes on äratatud surnuist üles, andke end Jumala teenistusse ja oma ihuliikmed õiguse relvadeks temale! **14** Sest patt ei valitse enam teie üle; te ei kuulu enam Seaduse, vaid armu alla. **15** Mis me sellest järeldamene? Kas peaksime tegema pattu, kuna me ei kuulu Seaduse, vaid armu alla? Kaugeltki mitte! **16** Kas te ei tea, et kelle teenistusse te end orjana kuuletudes annate, selle orjad te olete ja selle sõna kuulate – kas siis patu orjad surmaks või kuulekuse orjad õiguseks. **17** Aga tänu Jumalale, et teie, kes te varem olite patu orjad, olete nüüd südames kuuletunud sellele õpetusele, mille hoolde teid anti. **18** Patust vabastatuna olete saanud õiguse teenriteks. **19** Teie inimliku nõrkuse töttu kasutan ma neid võrdlusi igapäevalust. Nii nagu te enne andsite oma liikmed orjaks rüvedusele ja üha kasvavale ülekohtule, nii andke nad nüüd õiguse teenritena pühitsuse jaoks. **20** Jah, kui te pattu orjasite, siis te olite vabad õigusest. **21** Mis vilja te kandsite siis? Sellist, mille pärast te nüüd häbenete, sest selle tulemus on surm. **22** Aga nüüd, olles vabastatud patu võimust ja saanud Jumala teenriteks, te kannate vilja pühitsuseks. Selle tulemuseks on

igavene elu. (aiõnios g166) **23** Sest patu palk on surm, aga Jumala armuand on igavene elu Kristuses Jeesuses, meie Issandas. (aiõnios g166)

7 Vennad ja õed, kas te ei tea – ma räägin neile, kes tunnevad seadust –, et seadusel on võim inimese üle vaid seni, kuni too elab. **2** Abielunaine on seaduslikult seotud oma mehega ta eluajal. Aga kui mees sureb, vabaneb naine kohustustest mehe ees. **3** Seepärast, kui ta mehe eluajal on teise mehega, nimetatakse teda abielurikkujaks. Aga kui mees sureb, on naine vaba seaduse alt, nii et ta ei ole teisele mehele minnes abielurikkuja. **4** Seega, mu vennad ja õed, teiegi olete surmatud Seadusele Kristuse ihu kaudu, et te kuululsite teisele, kes on üles äratatud surnuist, et me kannaksime vilja Jumalale. **5** Sest kui me veel rikutud loomuse võimuses elasime, toimisid me liikmeis patused kired, mis said tugevaks Seaduse tööttu, ja me kandsime vilja surmale. **6** Aga nüüd me oleme vabanenud Seaduse võimustest, sest me surime sellele, mis meid kinni pidas. Enam ei teeni me Jumalat vanal viisil, kirjatähe järgi, vaid uuel viisil, Vaimus. **7** Mis me siis ütleme? Kas Seadus on patt? Kaugeltki mitte! Siiski, ma ei oleks tundnud pattu muidu kui Seaduse kaudu. Ma ei oleks teadnud, mida tähendab himustumine, kui Seadus poleks öelnud: „Ära himusta!“ **8** Aga patt, saades tõuget käsust, tekitas minus kõikvõimalikke himusid. Sest ilma Seadusesta on patt surnud. **9** Mina elasin kord lahus Seadusest. Kui nüüd käsk tuli, ärkas patt ellu **10** ja mina surin. Seadus, mis pidi olema mulle eluks, osutus mulle surmaks. **11** Sest kui patt oli saanud kásusõnast töuke, pettis ta mind ja tappis mind käsu abil. **12** Seega on Seadus püha ning käsk on püha, õiglane ja hea. **13** Kas nüüd see hea on mulle saanud surmaks? Kaugeltki mitte. Aga et patt oleks nähtav patuna, on see toonud selle hea kaudu mulle surma. Nii sai patt käsu abil ülimalt patuseks. **14** Me ju teame, et Seadus on vaimulik, mina aga lihalik, müüdud orjaks patu võimusesse. **15** Sest ma ei mõista oma tegusid. Ma ei tee seda, mida tahan, vaid ma teen, mida vihkan. **16** Aga kui ma teen, mida ma ei taha, siis ma nõustun, et Seadus on hea. **17** Nii ei tee seda enam mina, vaid minus pesitsev patt. **18** Sest ma teen, et minus, see tähendab mu rikutud loomuses, ei peitu midagi head. Tahet mul on, aga head teha ma ei suuda. **19** Sest ma ei tee head, mida ma tahan, vaid üksnes halba, mida ma ei taha. **20** Aga kui ma teen just seda, mida ma ei taha, siis ei ole see enam mina, kes tegutseb, vaid minus pesitsev patt. **21** Seega avastan ma seaduse: kuigi ma tahan teha head, on mulle omane teha kurja. **22** Sest oma sisemise inimesega ma tunnen röömu

Jumala Seadusest, 23 kuid oma liikmetes näen ma teist seadust, mis sõidib vastu minu mõistuse seadusele ja võtab mind vangi mu liikmeis oleva patu seaduse alla. 24 Oh mind armetut inimest! Kes päästab mind sellest surmale määratud ihust? 25 Aga tänu Jumalale, meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi! Niisiis, ma teenin mõistusega küll Jumala Seadust, aga oma rikutud loomusega patu seadust.

8 Nõnda siis ei ole nüüd mingit hukkamõistmist neile, kes on Kristuses Jeesuses. 2 Sest elu Vaimu seadus Kristuses Jeesuses on vabastanud su patu ja surma seadusest. 3 Mis Moosese Seadusele oli võimatu – sest tal polnud jõudu inimloomuse vastu – seda tegi Jumal. Ta läkitas oma Poja patuse liha sarnasuses patuohvrina ja karistas pattu surmaga tema inimkehras. 4 Ta tegi seda selleks, et Seaduse õiguseõuded oleksid täidetud meis, kes me ei ela mitte oma rikutud loomuses, vaid kooskõlas Vaimuga. 5 Sest need, kes elavad iseka loomuse järgi, mõtlevad lihalikke mõtteid, aga kes elavad Vaimu järgi, need mõtlevad sellele, mida Vaim tahab. 6 Lihalik mõtteviis on surm, Vaimu mõtteviis aga elu ja rahu. 7 Sest lihalik mõtteviis on vaen Jumala vastu; see ei allu Jumala Seadusele ega suudagi seda teha. 8 Kes on oma liha meelevallas, ei saa meeldida Jumalale. 9 Kuid teie ei ela oma loomuses, vaid Vaimus, kui Jumala Vaim tõepoolest elab teie sees. Aga kellel ei ole Kristuse Vaimu, see ei ole tema oma. 10 Aga kui Kristus on teie sees, siis on küll iku patu tõttu surnud, aga Vaim on õigeksmõistmise tõttu elus. 11 Ja kui teis elab selle Vaim, kes Jeesuse surnust üles äratas, siis tema, kes Kristuse surnust üles äratas, teeb teiegi surelikud kehad elavaks oma Vaimu läbi, kes teis elab. 12 Nõnda siis, vennad ja öed, me ei ole völgu oma rikutud loomusele, et peaksime selle järgi elama – 13 sest kui te oma loomuse järgi elate, siis te surete. Aga kui te Vaimu abil iku teod surmate, siis te elate. 14 Sest kõik, keda iganes Jumala Vaim juhib, on Jumala lapsed. 15 Te ei ole ju saanud orjastavat vaimu, et peaksite jälle kartma, vaid olete saanud lapseõiguse Vaimu, kelles me hüüame: „Abba! Isa!“ 16 Seesama Vaim tunnistab koos meie vaimuga, et me oleme Jumala lapsed. 17 Aga kui me oleme lapsed, siis oleme ka pärijad, nii Jumala pärijad kui Kristuse kaaspärijad; kui me koos temaga kannatame, siis meid ka koos temaga kirgastatakse. 18 Ma leian, et käesoleva aja kannatused ei ole köneväärt võrreldes kirkusega, mis meis peab avalikuks saama. 19 Sest kogu loodu ootab pikisilm Jumala laste avalikuksaamist. 20 On ju kogu loodu allutatud kaduvusele – mitte omal valikul, vaid allutaja tahtel, lootuses, 21 et ka loodu ise vabastatakse kord lagunemise orjusest ning

tuuakse Jumala laste kirkuse vabadusse. 22 Me ju teame, et kogu loodu ägab üheskoos sünnitusvaludes tänini. 23 Aga veel enam, ka meie, kes me oleme saanud esimese annina Püha Vaimu, meiegi ägäme endamisi, oodates lapseõigust, oma iku lunastust. 24 Sest me oleme päästetud lootuses. Ent juba nähtava lootmine ei ole lootus. Sest kes loodab veel seda, mis juba on näha? 25 Aga kui me loodame seda, mida ei näe, siis me ootame seda kannatlikult. 26 Samuti tuleb ka Vaim appi meie nõtruses: me ju ei tea, mille eest me peame palvetama, kuid Vaim ise palub meie eest sõnatu ägamisega. 27 Ja tema, kes uurib meie südameid, mõistab Vaimu mõtteid, sest Jumala tahtmise järgi palub ta pühade eest. 28 Ent me teame, et neile, kes Jumalat armastavad, laseb Jumal kõik tulla heaks – neile, kes on tema kavatsuse kohaselt kutsutud. 29 Sest neid, keda Jumal on eelnevalt valinud, on ta ka eelnevalt määranud saama tema Poja sarnaseks, et tema oleks esmasündinu paljude vendade seas. 30 Ja keda ta on eelnevalt määranud, neid on ta ka kutsunud; ja keda ta on kutsunud, need on ta ka õigeks teinud; ja keda ta on õigeks teinud, neid on ta ka kirgastanud. 31 Mis me siis ütleme, arrestades kõike seda? Kui Jumal on meie poolt, kes suudab olla meie vastu? 32 Tema, kes oma Poegagi ei säästrunud, vaid loovutas tema meie kõikide eest, kuidas ta ei peaks siis koos Pojaga meile kõike muud kinkima? 33 Kes võiks süüdistada Jumala valituid? Jumal on see, kes õigeks teeb! 34 Kes võib meid hukka mõista? Kristus Jeesus on, kes suri, kuid veel enam, kes üles äratati, kes on Jumala paremal käel ja kes palub meie eest! 35 Kes võiks lahutada meid Kristuse armastusest? Kas viletsus või ahistikus või tagakiusamine või nälg või alastiolek või hädaoht või hukkamine? 36 Nagu on kirjutatud: „Sinu pärast seisame me surmasuus päev otsa, me oleme kui lambad, kes on määratud tapmissele.“ 37 Kuid selles kõiges me võidame ülivõimsalt tema läbi, kes meid on armastanud. 38 Sest ma olen veendunud, et ei surm ega elu, ei inglid ega valitsused, ei miski praegu ega tulevikus, ei väed, 39 ei kõrgus ega sügavus ega miski muu loodu ei suuda lahutada meid Jumala armastusest, mis on Kristuses Jeesuses, meie Issandas.

9 Ma räägin tõtt Kristuses, mu südametunnistus koos Püha Vaimuga kinnitab, et ma ei valeta: 2 mul on südames suur kurbus ja lakkamatu ahastus. 3 Sest ma soovin pigem, et ma ise oleksin neetud ja Kristusest ära lõigatud oma rahva, oma suguvõsa, 4 lisraeli rahva pärast. Nende päralt on lapseõigus, kirkus ja lepingud, seadustik, templiteenistus ja tõotused. 5 Neile kuuluvad esisad ja

nende hulgast põlvneb Messia ihulikult, kes on Jumal üle kõige, igavesti kiidetav! Aamen. (aiõn g165) 6 See pole nii, nagu oleks Jumala sõna ebaõnnestunud. Kaugel sellest! Sest mitte kõik, kes põlvnevad lisraelist, ei ole lisrael 7 ja mitte kõik ei ole Aabrahami lapsed sellepärast, et nad on tema järel tulijad. Vastupidi: „Sinu sugu loetakse lisakist.“ 8 Teisisõnu, mitte lihased lapsed ei ole Jumala lapsed, vaid Aabrahami järglasteks arvatakse tõotuse lapsed. 9 Sest selline oli tõotussõna: „Järgmisel aastal samal ajal tulen ma su juurde ja siis on Saaral poeg!“ 10 Aga see pole ainus näide. Rebeka pojad sündisid ühest ja samast, meie esisast lisakist. 11 Kuid Jumala kava pidi teostuma endisel valiku põhjal, sõltudes mitte inimeste tegudest, vaid kutsujast. Seepärast, veel enne, kui Rebeka pojad sündisid ja midagi head või halba tegid, 12 kuulutati talle: „Vanem orjab nooremat!“ 13 Nagu Pühakirjas öeldakse: „Jaakobit ma armastasin, Eesavit aga vihkasin.“ 14 Mis me siis ütleme? Kas Jumala juures on ebaõiglust? Kaugeltki mitte! 15 Sest ta ütleb Moosesele: „Ma olen armuline, kellele olen armuline, ja halastan, kellele halastan.“ 16 Nõnda siis ei sõltu see inimese tahest või pingutusest, vaid Jumalast, kes halastab. 17 Sest vaaraole öeldakse Pühakirjas: „Just selleks olen ma sind esile töötnud, et näidata sinu varal oma väge, ja et minu nime kuulutataks üle kogu maa.“ 18 Nõnda siis Jumal annab armu, kellele tahab, ja kalestab, keda tahab. 19 „Miks ta siis veel etteheiteid teeb?“ ütled sa nüüd mulle. „Sest kes on iial saanud seista vastu tema tahtele?“ 20 Ent kes oled sina, oh inimene, et arvustad Jumalat? Ei ütle ju vormitud kuju oma vormijale: „Miks sa mind selliseks tegid?“ 21 Või kas pole pottsepal voli valmistada samast savikamakast üks anum ülemaks ja teine alamaks otstarbek? 22 Aga kui Jumal selliselt tegutseb? Tahtes ilmutada oma viha ja avaldada oma väge, on ta ülima kannatlikkusega talunud hävitamiseks tehtud vihaanumaid, 23 et avaldada oma rikkalikku kirkust halastuseanumaile, mida ta on ette valmistanud kirkuseks. 24 Selleks ongi ta kutsunud meid mitte ainult juutide, vaid ka mittejuutide seast. 25 Nagu ka Hoosea raamatus öeldakse: „Ma kutsun oma rahvaks teda, kes ei olnud minu rahvas, ja armastatuks teda, kes ei olnud armastatud.“ 26 Ja, „Paigas, kus neile öeldi: „Teie ei ole mu rahvas!“ seal kutsutakse neid elava Jumala lasteksi!“ 27 Aga Jesaja hüüab lisraeli kohta: „Kuiigi iisraellasi oleks nõnda palju nagu mereliiva, päästetakse neist ainult jääk, 28 sest lõplikult ja kiiresti teeb Issand töeks oma sõna maa peal.“ 29 Ja nagu Jesaja on ette kuulutanud: „Kui vägede Issand ei oleks jätnud meile järelsugu, siis oleksime kadunud nagu Soodom ja hävinud nagu Gomorra.“ 30 Mis me

siis ütleme? Et mittejuudid, kes õigeksmõistmist ei taotlenud, on kätte saanud õigeksmõistmise usu kaudu; 31 aga lisrael, kes taotles õigeksmõistmist Seaduse järgi, ei ole Seaduse täitmist saavutanud. 32 Mispärast? Sest nad ei lähtunud usust, vaid arvasid õigeks saavat tegudest. Nad komistasid vastu komistuskivi, 33 nagu Pühakirjas öeldakse: „Vaata, ma panen Siionisse kivi, mis paneb inimesed komistama, ja kalju, mis paneb nad kukkuma, ja kes temasse usub, ei jäa hääbissee!“

10 Vennad ja õed, minu südame igatsus ja palve Jumala poole on, et nad pääseksid! 2 Ma tunnistan nende kasuks, et Neil on agarust Jumala asjus, aga see ei põhine selgel arusaamisel töest. 3 Kuna nad ei tunne Jumala teed õigeksmõistmiseks ja püüavad kehtestada õigeksmõistmist omal viisil, ei ole nad allunud Jumala õigeksmõistmisele. 4 Sest Seaduse lõpp on Kristus, õigeksmõistmiseks igaühele, kes usub. 5 Sest Mooses kirjutab Seadusest tuleneva õigeksmõistmise kohta: „Igaüks, kes seda täidab, elab selle järgi.“ 6 Kuid usul põhinev õigeksmõistmine räägib nõnda: „Ära ütle oma südames: „Kes läheb üles taevasse?“ (see on – Kristust alla tooma) 7 „Või: „Kes läheb alla sügavikku?“ (see on – Kristust surnuist üles tooma). (Abysos g12) 8 Selle asemel ütleb ta: „Sõna on su lähedal, sinu suus ja su südames!“ See on ususõna, mida me kuulutame. 9 Sest kui sa oma suuga tunnistad, et Jeesus on Issand, ja oma südamega usud, et Jumal on ta üles äratanud surnuist, siis sind päästetakse. 10 Sest südamega usutakse õigeksmõistmiseks ja suuga tunnistatakse päästeks. 11 Sest Pühakiri ütleb: „Igaüks, kes temasse usub, ei jäa hääisse.“ 12 Seega ei ole vahet juudil ja mittejuudil; seesama Issand on köökide Issand, rikas köökide heaks, kes teda appi hüüavad. 13 Sest „igaüks, kes hüüab appi Issanda nime, päästetakse“. 14 Ent kuidas nad siis saavad appi hüüda teda, kellesse nad ei ole uskunud? Ja kuidas nad saaksid uskuda temasse, kellega nad ei ole kuulnud? Ja kuidas nad saavad kuulda, kui pole kuulutajat? 15 Ja kuidas nad võivad kuulutada, kui neid ei ole läkitatud? Nõnda nagu on kirjutatud: „Kui kaunid on nende jalad, kes toovad head sõnumit!“ 16 Siiski mitte kõik ei ole evangeeliumile kuuletunud. Jesaja ju ütleb: „Issand, kes on uskunud meie kuulutust?“ 17 Niisiis, usk tuleb kuuldust, aga kuuldu Kristuse sõna kaudu. 18 Aga ma küsin, kas nad ei ole siis kuulnud? On küll! „Nende hääl on läinud üle kogu maa, nende sõnum maailma äärteni.“ 19 Aga ma küsin uesti, kas lisrael ei saanud aru? Kõigepealt ütleb Mooses: „Ma teen teid kadedaks nende peale, kes ei ole rahvas, ma ärritan teid vihale rahva peale, kellel ei ole arusaamist.“ 20 Ning Jesaja kuulutab julgelt: „Ma lasin end leida neil, kes

mind ei otsinud; ma tegin end tuntuks neile, kes mu järele ei küsinud.“ 21 Aga lisraeli kohta ta ütleb: „Kogu päeva olen ma sirutanud oma käsi sõnakuulmatu ja tõrkuva rahva pool!“

11 Niisiis, ma küsin – kas Jumal on oma rahva kõrvale heitnud? Olen ju minagi iisraellane, Aabrahami järglane, Benjamini suguharust! 2 Jumal ei ole oma rahvast, keda ta ette teadis, ära töoganud. Pühakiri ütleb selles kohas Eelija kohta, kus ta anub Jumalat lisraeli pärast: 3 „Issand, nad on tapnud su prohvetid, lõhkunud maha su altarid! Mina üksi olen järgi jääanud ja nad püüavad mind tappa!“ 4 Kuid mida Jumal talle vastas? „Ma olen jätnud endale seitse tuhat meest, kes ei ole kummardanud Baali ees.“ 5 Samuti on siis ka praegusel ajal olemas jäæk, keda Jumal on armu tõttu valinud. 6 Kui aga armust, siis mitte tegudest, sest muidu ei oleks arm enam arm. 7 Mis me järeldamene? Mida lisrael taotleb, seda ta ei ole saanud kätte, aga äravalitud on selle kätte saanud. Ülejääenud on kalestunud, 8 nagu on kirjutatud: „Jumal on andnud neile tardumuse vaimu, silmad, mis ei näe, ja kõrvad, mis ei kuule, kuni tänase päevani.“ 9 Ja Taavet ütleb: „Nende pidulaud saagu neile silmuseks ja lõksuks, püüniseks ja kättemaksuks! 10 Löö nende silmi pimedusega, et nad ei näeks! Kõverda nende selg jäädavalt!“ 11 Seepärast ma küsin – kas lisrael on komistanud, et kukkuda lõplikult? Kaugeltki mitte! Nende eksimuse tõttu on pääste saanud osaks mittejuutidele, et äratada lisraelis kadedust. 12 Aga kui nende eksimus tähendab rikkust kogu maailmale ja nende kaotamine rikkust mittejuutidele, siis kui palju suuremat rikkust toob nende täielik kaasamine? 13 Ma räägin seda teie seas olevatele mittejuutidele. Kuna ma olen apostel mittejuutidele, olen ma uhke oma teenistuse üle, 14 lootuses, et ma suudan ehk kuidagi äratada kadedust oma hõimlastes ning mõned neist päästa. 15 Sest kui juba nende eemale tõukamine tõi maailmale lepituse, mida muud toob nende vastuvõtmine, kui elu tõusmist surmast? 16 Aga kui uudsevili on püha, siis on seda kogu taigen. Ja kui juur on püha, siis on seda ka oksad. 17 Aga kui mõned oksad on küljest murtud, sina aga kui metsõlipuu oled nende asemel poogitud ja saad osa õige õlipuu mahlakast juurest, 18 siis ära hoopile okste ees. Ja kui sa hoopiled, siis pea meeles, et mitte sina ei kanna juurt, vaid juur kannab sind. 19 Sina ehk ütled: „Oksad murti küljest, et mind asemel pookida.“ 20 Õige küll! Nemad murti küljest uskmatusse pärast, sina püsidi puu küljes aga usu läbi. Ära mõtle kõrgilt, vaid karda! 21 Kui Jumal ei jätnud karistamata loomupäraseid oksi, ei säästa ta sindki! 22 Seepärast, pane tähele Jumala lahkust ja karmust: karmust nende suhtes, kes langevad,

aga lahkust sinu vastu, kui sa püsidi tema lahkuses; vastasel korral raiutakse sindki maha. 23 Aga ka iisraelased, kui nad ei jäätoma uskmatusse, poogitakse puu külge, sest Jumal suudab neid tagasi pookida. 24 Sest kui juba sind metsõlipuu küljest lahti raiuti ja vastupidiselt loomulikule aedõlipuu külge poogiti, eks poogita loomupärased oksad seda enam nende oma puu külge. 25 Vennad ja öed, et te ei oleks enda meelest targad, tahan ma teile teada anda saladuse: üht osa lisraeli on tabanud kalestumine seni, kuni mittejuutide koguvarv on sisse astunud. 26 Ja nõnda päästetakse kogu lisrael. Nagu on kirjutatud: „Siijonist saabub Päästja, kes kõrvaldab Jaakobist jumalakartmatuse. 27 See on minu leping nendega, kui ma kustutan ära nende patud.“ 28 Evangeeliumi seisukohalt on nad Jumala vaenlased teie heaks, aga Jumala valiku seisukohalt on nad armastatud esisade pärast, 29 sest Jumal ei võta tagasi oma armuand ja kutsumist! 30 Sest nõnda nagu teie kord olite Jumalale sõnakuulmatud, aga nüüd olete armu saanud nende sõnakuulmatuse tõttu, 31 nii on nüüd ka nemad muutunud sõnakuulmatuks teile osaks saanud halastuse pärast, et nendegi peale halastataks. 32 Sest Jumal on kõik inimesed kinni pannud sõnakuulmatuse alla, et kõikide peale halastada. (elees g1653) 33 Kui mõõtmatu on Jumala rikkuse, tarkuse ja teadmise sügavus! Kui läbiuurimatud on tema otsused ja kui mõistatuslikud on tema teed! 34 „Sest kes on ära tundnud Issanda miele? Kes on olnud tema nõuandjaks?“ 35 „Kes on midagi kunagi Jumalale andnud, et ta peaks talle tagasi maksma?“ 36 Sest temast on tekkinud kõik, tema kaudu ja tema jaoks on olemas kõik. Temale kuulub kirkus igavesti! Aamen. (aion g165)

12 Seepärast, vennad ja öed, et Jumal on meie vastu nii halastav, siis ma kutsun teid üles: andke oma ihud Jumalale elavaks, pühaks ja meelepäraseks ohvriks! See on töeline ja õige viis teenida Jumalat. 2 Ärge muganduge praeguse ajaga, vaid muutuge teiseks oma meelee uuendamise teel, et te tunneksite ära, mis on Jumala tahtmine – mis on hea, talle meelepärane ja täiuslik. (aion g165) 3 Mulle antud armu tõttu ütlen ma igaühele teie seast: ärge olge endast paremal arvamusel kui on kohane, vaid suhtuge endasse kainelt, igaüks vastavalt usu määrale, mille Jumal talle on jaganud. 4 Sest nii nagu meil on ühes ihus palju liikmeid, aga kõigil liikmeil ei ole sama ülesanne, 5 nõnda me oleme ka paljukes üks ihu Kristuses, üksikult aga igaüks üksteise liikmed. 6 Vastavalt meile antud armule on meil erinevad anded. Kui sinu and on prohvetlik kõne, prohveteeri vastavalt oma usule; 7 kui see on teenimine,

siis teeni; kui õpetamine, siis õpeta; 8 kui julgustumine, siis julgusta; kui andmine, anna lahkelt; kui juhtimine, siis juhi hoolikalt; kui aitad teistel kanda muresid, tee seda rõõmuga. 9 Armastus olgu siiras! Vihake kurja, kiinduge heasse! 10 Pühenduge üksteisele vennalikus armastuses. Hinnake üksteist kõrgemalt, kui iseennast! 11 Ärge olge viitsimatud hoolsuses; olge tulised vaimus; teenige Issandat! 12 Olge rõõmsad lootuses, kannatlikud katsumustes, ustavad palves! 13 Aidake täita Jumala rahva vajadusi, võtke külalislahkus endale eesmärgiks! 14 Önnistage neid, kes teid taga kiusavad; önnistage ja ärge needke! 15 Olge rõõmsad koos rõõmsatega, nutke koos nutjatega! 16 Elage kooskõlas üksteisega! Ärge olge kõrgid, vaid seltsige alandlikega! Ärge olge eneste meeles targad! 17 Ärge tasuge kellelegi kurja kurjaga; mõtelge ikka sellele, mis hea on kõigi inimeste suhtes! 18 Niivõrd kui see on teie võimuses, elage rahus kõigi inimestega! 19 Armsad, ärge makske ise kätte enda eest, vaid andke maad Jumala vihale, sest on kirjutatud: „Mulle kuulub kättmaks, minu käest tuleb karistus, „ütleb Issand. 20 Seevastu, „kui su vaenlasel on nälg, toida teda, ja kui tal on janu, jooda teda; sest seda tehes sa kuhjad põlevaid süsi tema pea peale!“ 21 Ära lase kurjuseל võitu saada enese üle, vaid võida sina kurjus ära heaga!

13 Iga inimhing allugu võimudele, kes on tema üle. Sest ei ole võimu, mis poleks seatud Jumalast; ja olemasolevad võimud on pandud ametisse tema poolt. 2 Niisiis, kes paneb vastu võimule, hakkab vastu sellele, mis Jumal on seadnud; ja vastuhakkajaid tabab kohtumõistmine. 3 Sest valitsejad ei ole hirmuks neile, kes teeval head, vaid neile, kes teeval kurja. Kui sa võimukandja ees hirmu tunda ei taha, siis tee head, ja sa saad temalt kiita. 4 Ta on ju Jumala teener sinu heaks. Aga kui sa kurja teed, siis karda, sest ta ei kanna mõõka asjata. Ta on Jumala teener, tema viha jagaja, tuues õiglast karistust kurjategijaile. 5 Seepärast on alistumine vajalik, seda mitte ainult karistuse, vaid ka südametunnistuse pärast. 6 Samal põhjusel te maksate ka makse; sest võimukandjad on Jumala teenrid, kes selleks peavad oma ametit. 7 Andke igaühele seda, mis te talle võlgnete: kui te võlgnete maksu, siis maksu; kui lõivu, siis lõivu; kartust sellele, kes kutsub esile kartust; kellele võlgnete austust, andke austust. 8 Ärgu olgu teil ühtki muud võlga kellegi ees, kui jätkuv armastuse võlg üksteise vastu. Sest kes teist inimest armastab, on Seaduse täitnud. 9 Sest käsud „Ära riku abieli“, „Ära mõrva“, „Ära varasta“, „Ära himusta“ ja mis tahes muu käsk on kokku võetud selles käsus: „Armasta oma ligimest nagu iseennast!“ 10 Armastus ei tee ligimesele kurja, seetõttu on armastus Seaduse täitmine.

11 Tehke seda, mõistes käesoleva hetke tähendust: teil on aeg unest ärgata, sest nüüd on meie pääste lähemal kui usklikuks saades. 12 Öö on möödumas, peagi koidab päev. Seepärast heitkem enestest ära pimeduse teod ja pangem selga valguse sõjavarustus! 13 Elagem sündsalt nagu päeva ajal, mitte pidutsemistes ja purjuspäi, mitte kiimaluses ja kölvatuses, mitte riis ja armukadeduses. 14 Pigem röivistuge Issanda Jeesuse Kristusega ja ärge muutke ihu eest hoolitsemist himude ärritamiseks.

14 Võtke lahkesti vastu usus nöörad ja ärge vaielge erimeelsuste üle. 2 Üks usub, et süüa võib kõike, aga kes on nöder, sööb ainult taimetoitu. 3 Kes sööb, ärgu põlastagu seda, kes ei söö. Ja kes ei söö, ärgu mõistku kohut selle üle, kes sööb, sest Jumal on tema vastu võtnud. 4 Kes oled sina, et mõistad kohut võõra sulase üle? Oma isanda ees ta seisab või langeb. Aga ta jäääb seisma, sest Issand suudab teda püstil hoida. 5 Mõni peab üht päeva teisest paremaks, teine aga kõiki päevi ühesuguseks. Olu igaüks oma otsuses kindel! 6 Kes tähistab mingit päeva, tähistab seda Issandale; ja kes sööb, sööb Issandale, sest ta tästab Jumalat; samuti see, kes jätab söömata, teeb seda Issandale ja tästab Jumalat. 7 Sest ükski meist ei ela iseenesele ja ükski ei sure iseendale. 8 Kui me elame, siis elame Issandale, ja kui me sureme, siis sureme Issandale. Seepärast, ükskõik, kas me elame või sureme, oleme ikka Issanda omad! 9 Just selleks on ju Kristus surnud ja saanud jälle elavaks, et ta oleks nii surnute kui elavate Issand. 10 Aga miks sina mõistad kohut oma venna või õe üle? Või miks sina neid põlastad? Eks tuleb meil kõgil kord seista Jumala kohtujärje ees, 11 nagu on kirjutatud: „„Nii töesti kui mina elan, „ütleb Issand, „minu ees peab nõtkuma iga põlv, ja iga suu peab kiitma Jumalat.““ 12 Nõnda peab siis igaüks meist enda kohta Jumalale aru andma. 13 Ärgem siis mõistikem enam kohut üksteise üle! Pigem otsustagem hoiduda saamast vennale komistikuseks ja pahanduseks. 14 Ma tean ja olen veendunud Issandas Jeesuses, et midagi ei ole ebapüha iseenesest, vaid on ebapüha üksnes sellele, kes midagi peab ebapühaks. 15 Sest kui su vend või õde tunneb piina sellepärast, mis sa sööd, siis ei kaitu sa enam kooskõlas armastusega. Ära hävită oma toiduga kedagi, kelle eest Kristus on surnud! 16 Sellepärast ärgu saagu hea, mis teil on, pilgatavaks. 17 Sest Jumala riik ei ole mitte söömine ega joomine, vaid õigus ja rahu ja rõõm Pühas Vaimus. 18 Igaüks, kes selliselt teenib Kristust, on Jumalale meelepärane ja tunnustatud inimeste poolt. 19 Nõnda siis taotlegem seda, mida on vaja rahuks ja üksteise ülesehitamiseks! 20 Ära lammuta toidu pärast Jumala tööd!

Kõik toit on küll puhas, aga on vale süüa seda, mis teise komistama paneb! 21 Parem on mitte süüa liha ega juua veini ega teha midagi sellist, mille töttu su vend või õde kiusatusse satub. 22 Mida iganes sa nende asjade kohta usud, hoia see enese ja Jumala vahel! Õnnistatud on see, kes ei süüdistata end asjade pärast, mis ta heaks kiidab. 23 Aga kes kahtleb ja siiski sööb, on süüdi, sest see ei tule usust. Aga kõik, mis ei tule usust, on patt.

15 Ent meie, kes me oleme tugevad, peame kandma

nõrkade puudusi ja mitte tegema vaid seda, mis meile meeldib. 2 Igaüks meist olgu ligimese heaks meelepärane tema ülesehitamiseks. 3 Kristuski ei elanud enese meeleeheaks, vaid nagu on kirjutatud: „Sinu pilkajate pilked on tabanud mind!“ 4 Sest kõik, mis on varem kirja pandud, on kirjutatud meile öpetuseks, et meil kannatlikkuse ja Pühakirja julgustuse abil oleks lootust. 5 Ja annaks Jumal teile, kelle käest see kannatlikkus ja julgustus tuleb, sellesama suhtumise üksteisesse, mis Kristusel Jeesusel oli 6 selleks, et te ühel meelegel ja ühel häälel ülistaksite Jumalat, meie Issanda Jeesuse Kristuse Isa! 7 Seepärast võtke lahkesti vastu üksteist, nagu Kristus on teid vastu võtnud Jumala kirkuseks. 8 Sest ma ütlen, et Jumala ustawuse pärast on Kristus saanud ümberlöigatute teenriks, et kinnitada esisadele antud töötusi, 9 ja et ka mittejuuidid võiksid Jumalat kiita halastuse eest, nagu on kirjutatud: „Seepärast ma ülistan sind mittejuutide seas ja laulan kiitust sinu nimele.“ 10 Ja veel on öeldud: „Rõõmutsege, mittejuuidid, koos tema rahvaga!“ 11 Ja veel: „Kuittke Issandat, kõik mittejuuidid; temale toogu kiitust kõik rahvad!“ 12 Ja Jesaja ütleb veel: „lisai juur tuleb ja see, kes tõuseb valitsema rahvaid; tema peale panevad mittejuuidid lootuse.“ 13 Aga lootuse Jumal täitku teid kõige rõõmu ja rahuga usuelus, et teil oleks küllaga lootust Püha Vaimu väes! 14 Vennad ja õed, ma olen teie suhtes veendunud, et te olete täis headust, igati tulvil töetundmist ja oskate ka ise üksteist juhatada. 15 Aga siiski olen ma kirjutanud teile üsna julgelt mõnest asjast, et teile neid uesti meenutada, sest selle armu läbi, mis Jumal minu vastu üles näitas, 16 olen ma mittejuutide teenija Kristuses Jeesuses. Ta andis mulle preestrikohustuse kuulutada Jumala evangeeliumi, et mittejuuidid saaksid Jumalale vastuvõetavaks ohvrianniks, pühitsetuna Pühas Vaimus. 17 Seepärast on mul Kristuses Jeesuses põhjust kiidelda Jumala töö üle. 18 Ma ei julgeks rääkida millestki muuist, kui vaid sellest, mida Kristus on minu kaudu teinud, juhtides mittejuute Jumalale kuuletuma selle kaudu, mida ma olen öelnud ja teinud, 19 tunnustähitede ja imetegude väe läbi, Jumala Vaimu väe läbi. Alustades

Jeruuusalemast ja liikudes ümberringi kuni Illüüriani, olen Kristuse evangeeliumi kuulutamise lõpuni viinud. 20 Nõnda ma püüan alati kuulutada evangeeliumi seal, kus Kristust veel ei tunta, et ma ei ehitaks teiste rajatud vundamendile. 21 Vaid nagu on kirjutatud: „Need, kellele ei ole temast räägitud, näevad ja need, kes ei ole kuulnud, hakkavad mõistma.“ 22 See ongi mind iga kord takistanud teie jurude tulemast. 23 Aga et mul nüüd ei ole enam neis piirkondades kohta, ja ma olen juba mitmeid aastaid igatsenud teid külastada, 24 mõtlen seda teha, kui lähen Hispaaniasse. Loodan teid näha, kui seal läbi tulen, ja saada teilt abi edasiminekuks pärast seda, kui olen pisut teie külalislahkust maitsnud. 25 Aga nüüd ma lähen Jeruuusalemma Jumala rahva teenijana, 26 sest Makedoonia ja Ahhaia kogudused on otsustanud teha korjanduse vaeste jaoks Jeruuusalemma pühade hulgas. 27 Nad tegid seda hea meelega; ja eks nad olegi seda neile võlgu. Sest kui mittejuuidid on saanud osa juutide vaimsest rikkusest, siis on nende kohus juutidele jagada ka osa oma maisest rikkusest. 28 Kui ma olen selle ülesande täitnud ja kindel, et nad on selle vilja kätte saanud, siis suundun ma teie kaudu Hispaaniasse. 29 Aga ma tean, kui ma teie jurude tulen, siis ma tulen Kristuse täieliku õnnistusega. 30 Kuid ma palun tungivalt teid, vennad ja õed, meie Issanda Jeesuse Kristuse nimel ja Püha Vaimu armastuse läbi, koos minuga võidelda palvetega minu eest Jumala poole, 31 et ta päätaks mind uskmatute käest Juudamaal ja et mu teenimistöö Jeruuusalemma heaks oleks Jumala rahvale vastuvõetav, 32 nii et ma Jumala tahtel võiksin rõõmuga tulla teie jururde ja teie keskel saada kosutust. 33 Olgu rahu Jumal teie kõikidega! Aamen.

16 Ma annan teile soovituse meie õe Foibe kohta,

kes on Kenkreas asuva koguduse teenistuses. 2 Võtke ta vastu Issanda osaduses Jumala rahva vääriliselt, ja aidake teda kõiges, milles ta teie abi vajab, sest ta on paljusid toetanud, ka mind ennast. 3 Tervitage mu kaastöölisi Kristuses Jeesuses, Priskat ja Akvilat, 4 kes seadsid minu pärast ohtu oma elu. Mitte üksnes mina, vaid ka kõik mittejuutide kogudused on neile tänulikud. 5 Tervitage ka nende kodus tegutsevat kogudust! Tervitage minu armast Epainetost. Tema oli Aasias esimene, kes hakkas uskuma Kristusesse! 6 Tervitage Maarjat, kes on teie heaks palju vaeva näinud! 7 Tervitage Andronikost ja Junia, minu sugulasi, kes minuga koos vangis olid. Nad on lugudepid apostlite hulgas ja olid kristlased juba enne mind! 8 Tervitage Ampliatust, mu armast venda Issandas! 9 Tervitage Urbanust, meie kaastöölist Kristuses, ja mu

armast venda Stahhüst! **10** Tervitage Apellest, läbi katsutud venda Kristuses! Tervitage Aristobulose pereliikmeid! **11** Tervitage mu sugulast Heroodioni! Tervitage Narkissose pereliikmeid, kes kuuluvad Issandale! **12** Tervitage õdesid Trüfainat ja Trüfoosat, kes näevad tublisti vaeva Issanda töös! Tervitage armast õde Persist, kes on näinud palju vaeva Issanda töös! **13** Tervitage Ruufust, valitud venda Issandas, ja tema ema, kes on olnud mullegi ema eest! **14** Tervitage Asünkitost, Flegonit, Hermest, Patrobast, Hermast ning teisi vendi ja õdesid, kes on nendega! **15** Tervitage Filologost ja Juuliat, Neereust ja ta õde ning Olümpast ja kõiki pühasid, kes on nendega! **16** Tervitage üksteist püha suudlusega! Kõik Kristuse kogudused tervitavad teid! **17** Ma manitsen teid, vennad ja õed, pidama silmas neid, kes tekitavad lõhesid ja panevad raskusi teie ette vastupidiselt sellele õpetusele, mis te olete saanud. Hoiduge neist eemale, **18** sest niisugused inimesed ei teeni mitte meie Issandat Kristust, vaid omaenda köhtu. Ilusate sõnade ja meelitustega petavad nad lihtsameelseid inimesi. **19** Aga teie sõnakuulelikkus on ju köigile teada. Seepärast ma rõõmustan teie üle ja soovin, et oleksite targad heale, kuid kohtlased kurjale. **20** Küll rahu Jumal purustab peagi saatana teie jalge all! Meie Issanda Jeesuse arm olgu teiega! **21** Teid tervitavad minu kaastööline Timoteos ning mu sugulased Luukius, Jaason ja Soosipatros. **22** Teid tervitan mina, Tertius, selle kirja üleskirjutaja ja vend Issandas! **23** Teid tervitab Gaius, kes on osutanud külalislahkust minule ja tervele kogudusele. Teid tervitavad linna varahoidja Erastos ja vend Kvartus. **24** Meie Issanda Jeesus Kristuse arm olgu teie kõikidega! Aamen. **25** Ent temale, kes teid võib kinnitada vastavalt minu evangeeliumile ja kuulutusele Jeesusest Kristusest, kooskõlas selle saladuse ilmutusega, mida hoiti varjul pikki ajastuid, (*aiōnios g166*) **26** aga mis nüüd on tehtud avalikeks ja saanud teatavaks prohvetlike kirjutiste kaudu igavese Jumala korraldusel, et kõik mittejuuidid võksid tulla sõnakuulelikkusele, mis tuleneb usust, (*aiōnios g166*) **27** ainsale targale Jumalale kuulugu au igavesti Jeesuse Kristuse läbi! Aamen. (*aiōn g165*)

1 Korintlastele

1 Pauluselt, kelle Jeesus Kristus on Jumala tahtel kutsunud apostlik, ja meie vennalt Soosteneselt, **2** Korintoses asuvale Jumala kogudusele, Jeesuses Kristuses pühitsetule, Jumala pühadele ning kõigile neile, kes mitmel pool appi hüüavad meie Issandat Jeesust Kristust: **3** Armu ja rahu teile Jumalalt, meie Isalt, ning Issandalt Jeesuselt Kristuselt! **4** Ma täنان alati oma Jumalat selle armu eest, mida ta on osutanud teile Jeesuses Kristuses, **5** kelles te olete rikkaks saanud igasuguses õpetuses ja tunnetuses, **6** kuivõrd Kristuselt saadav tunnustus on kinnitunud teie sees, **7** nii et teil pole puudu ühestki armuannist ja te ootate pikisilm meie Issanda Jeesuse Kristuse tagasitulekut. **8** Tema hoiab teid tugevana lõpuni, et te oleksite laitmatud meie Issanda Jeesuse Kristuse päeval. **9** Ustav on Jumal, kes on kutsunud teid osadusse oma Poja Jeesuse Kristuse, meie Issandaga. **10** Vennad ja õed, ma palun teid, meie Issanda Jeesuse Kristuse pärast, et te kõik räägiksite ühtviisi ega oleks teie seas lõhesid ning te oleksite ühtsed meelsuse ja mõttviisi poolest. **11** Sest ma olen Kloe pererahvalt kuulnud tülidest teie hulgas, mu vennad ja õed. **12** Pean silmas seda, et mõni teist ütleb: „Mina olen Pauluse poolt!” või „Mina olen Apollose poolt!” või „Mina olen Keefase poolt!” või „Mina olen Kristuse poolt!” **13** Kas Kristus on jagatud osadeks? Kas Paulus lõödi risti teie eest? Või ristiti teid Pauluse nimesse? **14** Ma täنان Jumalat, et ma ei ole ristinud teie seast kedagi peale Krispuse ja Gaiuse. **15** Nii ei saa keegi öelda, nagu oleks teid ristitud minu nimesse. **16** Jah, töesti, ma ristisin veel ka Stefanase pere, aga kedagi teist ma ei tea, et oleksin ristinud. **17** Sest Kristus ei saatnud mind ristima, vaid evangeeliumi kuulutama – ja seda mitte inimlikult targa kõnega, et Kristuse risti tähendust ei vähendataks. **18** Sest sõnum ristist on rumalus neile, kes hukkuvad, aga meile, kes päästetakse, on see Jumala vägi. **19** Sest kirjutatud on: „Ma hävitän tarkade tarkuse ja tühistan mõistlike mõistuse.“ **20** Kus on tark? Kus kirjatundja? Kus on selle ajastu filosoof? Eks Jumal ole pööranud maailma tarkuse rumaluseks! (aiõn g165) **21** Nõnda nagu Jumal oli tarkuses seadnud, et maailm oma tarkuses ei saa teda tunda, oli Jumala hea nõu rumaluse kuulutamise läbi päästa need, kes usuvald. **22** Sest kui juudid nõuavad tunnustähti ja kreeklased tarkust, **23** siis meie kuulutame ristilöödud Kristust, kes on komistikivi juutidele ja rumalus teistele rahvastele. **24** Aga neile, keda Jumal on kutsunud, nii juutidele kui kreeklastele, on Kristus Jumala vägi ja Jumala tarkus. **25** Sest Jumala rumalus on targem kui inimeste tarkus ja Jumala nõtrus tugevam kui inimeste tugevus. **26**

Ärge unustage, vennad ja õed, millistena Jumal teid kutsus. Ei olnud teie seas palju neid, kes inimlikus mõttes oleksid targad, vägevad või kõrgest soost. **27** Ent Jumal on valinud välja maailma meelest rumalad, et häbitada tarku, on valinud maailma meekest nõrgad, et häbitada tugevaid, **28** on valinud need, kes maailma meekest on madalast soost ja põlatud, lausa eimiski, et teha tühiseks need, kes midagi on. **29** Nii ei saa ükski inimene kiidelta Jumala ees. **30** Tänu temale olete teie nüüd Jeesuses Kristuses, kes on saanud meile tarkuseks Jumalalt ning õiguseks ja pühitsuseks ja lunastuseks, **31** et läheks täide, nagu on kirjutatud: „Kes kiitleb, see kiidelgu Issandast!”

2 Ja nõnda on ka minuga, vennad ja õed. Tulles teie jurde kuulutama Jumala saladust, ei tulnud ma kaunite sõnade või inimliku tarkusega. **2** Ma ei tatnud teie keskel teada muust kui Jeesusest Kristusest ja tema ristisurmast. **3** Saabusin teie jurde nõtruses ja kartuse värinaga. **4** ning mu kõne ja kuulutus ei toetunud tarkadele ja veenvatele sõnadele, vaid Püha Vaimu väe osutamisele, **5** et teie usk oleks rajatud Jumala väele, mitte inimtarkusele. **6** Tarkusest me räägime täiuslike seas; ent mitte käesoleva ajastu ja selle surelike valitsejate tarkusest, (aiõn g165) **7** vaid me anname edasi Jumala salajast ja varjatud tarkust, mille Jumal on määranud meie kirkuseks enne ajastute algust (aiõn g165) **8** ja mida ei ole mõistnud ükski käesoleva ajastu valitsejatest, sest kui nad oleksid mõistnud, ei oleks nad kirkuse Issandat risti löönud. (aiõn g165) **9** Siiski on kirjutatud: „Mida ükski silm pole näinud, mida ükski kõrv ei ole kuulnud, ja mis ei ole inimesele mõttessangi tulnud, „asjad, mida Jumal on valmistanud neile, kes teda armastavad – **10** seda on Jumal meile ilmutanud oma Vaimu kaudu, sest Vaim uurib läbi kõik, ka Jumala sügavad saladused. **11** Kes muu teab, mis on inimeses, kui vaid inimese vaim? Samuti ei tunne keegi, mis on Jumalas, kui vaid Jumala Vaim. **12** Meie aga ei ole saanud maailma vaimu, vaid Vaimu, kes on Jumalast, et võiksime teada, mida Jumal meile heldesti kingib. **13** Sellest me räägime sõnadega, mida ei ole õpetanud inimlik tarkus, vaid Jumala Vaim, selgitades vaimseid tödesid vaimsel viisil. **14** Kuid maine inimene ei võta vastu, mis on Jumala Vaimust. Tema jaoks on see rumalus; ta ei võigi aru saada, sest seda tuleb mõista vaimselft. **15** Vaimne inimene aga mõistab kõike, ent teda ennast ei mõista keegi. **16** „Kes on ära tundnud Issanda meeles, et temale nõu anda?” Kuid meil on Kristuse meel!

3 Nii ei saanud minagi, vennad ja õed, rääkida teiega kui vaimulikult küpsetega, vaid kui ebaküpsetega, kui

lapsukestega Kristuses. 2 Ma toitsin teid piimaga, mitte tahke toiduga, sest te ei suutnud seda veel süüa ega suuda praegugi, 3 sest te olete ikka veel lihalikud. On ju nii, et kuni teie seas on kadedust ja riidu, siis te olete lihalikud ja elate nõnda nagu muudki inimesed? 4 Sest kui üks ütleb: „Mina olen Pauluse poolt“ ja teine „Mina Apollose poolt“ eks ole te nagu inimesed ikka? 5 Kes on siis Apollos? Või kes on Paulus? Ainult teenijad, kes aitasid teid tulla usule, sedamööda kuidas Issand igaühel on andnud. 6 Mina istutasin, Apollos kastis, aga Jumal laskis kasvada. 7 Nõnda siis ei ole tähtis ei istutaja ega kastja, vaid Jumal, kes kasvatab. 8 Istutaja ja kastja on üheväärsed, kumbki neist saab palga vastavalt oma töövaevale. 9 Sest meie oleme Jumala kaastöölised, teie aga olete Jumala pöllumaa, Jumala hoone. 10 Selle anniga, mille Jumal mulle on kinkinud, olen mina kui oskuslik ehitusmeister pannud paika vundamendi, millele keegi teine ehitab edasi. Ent igaüks kaalugu hoolikalt, kuidas ta sellele ehitab! 11 Keegi ei saa rajada teist alust selle kõrvale, mis on juba olemas, ja see on Jeesus Kristus. 12 Kas siis keegi ehitab sellele vundamendile hoone kullast, hõbedast, kalliskividest, puust, heintest või õlgedest – 13 kord saab igaühe töö nähtavaks, Issanda päev teeb selle avalikuks, sest see ilmub tules. Tules katsutakse läbi igaühe töö väärthus. 14 Kui kellegi töö, mis ta on ehitanud, jäääb püsima, siis ta saab tasu. 15 Kelle töö põleb ära, jäääb tasust ilma. Ta ise küll pääseb, aga otsekui läbi tule. 16 Eks teie tea, et te olete Jumala tempel ja teie sees elab Jumala Vaim? 17 Kui keegi rikub Jumala templi, siis Jumal rikub tema. Sest Jumala tempel on piüha ja seda olete ka teie. 18 Ärge petke ennast! Kui keegi teie seast peab ennast targaks selle ajastu kohaselt, siis ta saagu esmalt rumalaks, et saada töesti targaks! (aiõn g165) 19 Sest selle maailma tarkus on Jumala silmis rumalus. Sest kirjutatud on: „Ta püüab targad nende kavaluses kinni.“ 20 Ja veel: „Issand tunneb tarkade arutlus ja teab, et need on tühised.“ 21 Ärgu siis ükski kiidelgu inimestest! Sest köök on teie päralt: 22 olgu Paulus või Apollos või Keefas, olgu maailm või elu või surm, olgu olevik või tulevik – köök on teie päralt! 23 Teie aga olete Kristuse päralt ja Kristus on Jumala päralt!

4 Niisiis, kuidas te peaksite meisse suhtuma: kui Kristuse sulastesse ja majapidajatesse, kellele on usaldatud Jumala ilmutatud saladused. 2 Aga majapidajalt nõutakse, et nad oleksid ustavad. 3 Mulle ei loe see eriti palju, kui minu üle mõistaksite kohut teie või ükskõik milline inimlik kohtukogu. Ka mina ise ei mõista enda üle kohut. 4 Tösi, ma ei tea, et mul oleks mingit süüd, aga see iseenesest ei

mõista mind veel õigeks. Minu kohtumõistja on Issand. 5 Niisiis, ärge mõistke kohut enne õiget aega, enne kui tuleb Issand, kes toob valguse kätte kõik, mida pimedus peidab, ja paljastab inimsüdamete kavatsused. Siis saab igaüks temale kohase kiituse Jumalalt. 6 Teie pärast, vennad ja õed, olen ma kõnelhud neist asjust iseenda ja Apollose näitel, et te õpiksite meie eeskujust, mida tähendab ütlus: „Ärge minge kaugemale sellest, mis on kirjutatud“. Siis te enam ei hoople ühe inimese poolt ja teise vastu. 7 Sest kes on teinud sind teisest ülemaks? On sul midagi, mis ei ole saadud Jumalalt? Aga kui see on saadud temalt, miks sa siis kiitled, nagu oleks sul midagi iseenesest? 8 Juba on teil kõike küllaga! Juba te olete rikkaks saanud! Olete hakanud valitsema kuningatena ilma meieta! Oh, oleks te juba töesti kuningad, et meiegi võiksime valitseda koos teiega! 9 Sest mulle tundub, et Jumal on seadnud meid, apostleid, järjekorras viimasteks, otsekui surmamõistetuks areenil kogu maailmale vaadata, nii inglite kui inimestele. 10 Meie oleme arutud Kristuse pärast, aga teie olete ju mõistlikud Kristuses! Meie oleme nõrgad, aga teie olete tugevad! Teid austatakse, aga meie põlatakse!

11 Praeguse tunnini me kannatame nälga ja janu, riitetud kaltsudesse, meid pektakse ja me oleme kodutud. 12 Me teeme väsitavat tööd oma kätega. Kui meid neetakse, siis me önnistame, kui meid taga kiusatakse, siis me kannatame ära, 13 kui meid laimatakse, siis vastame lahkesti. Me oleme maailma saast, prügi köökide jaoks tänapäevani. 14 Ma ei kirjuta seda teie häbitamiseks, vaid manitsedes teid nagu oma armsaid lapsi. 15 Sest kui teil oleks ka kümme tuhat juhendajat Kristuses, ei ole teil mitut isa, sest evangeeliumi läbi sain mina teie isaks Kristuses Jeesuses. 16 Seepärast ma öhutan teid võtma mind eeskujiks! 17 Selleks ma saatsin teie juurde Timoteose, oma armsa ja ustava poja Issandas. Tema tuletab teile meelete minu eluviiisi Kristuses, nõnda nagu ma öpetan igal pool köögis kogudustes. 18 Mõned teist on läinud ülbeks, arvates, et ma ei tulegi enam teie juurde. 19 Aga kui Issand tahab, siis ma tulen peagi ja saan selguse mitte ülbitejate sõnade, vaid ka selle kohta, kui palju neil väge on. 20 Sest Jumala riik ei ole mitte sõnades, vaid väes! 21 Mida te eelistate? Kas pean tulema teie juurde karistava vitsaga või armastuse ja leebusega?

5 Olen kuulnud mitmelt poolt, et teie keskel on sugukõlvatust, ja veel sellist kõlvatust, mida ei esine isegi paganate seas, et keegi magab oma isa naisega. 2 Ja teie olete veel uhked! Te peaksite pigem leinama ja endi keskelt eemaldama mehe, kes seda on teinud. 3 Kuigi ma olen ihulikult eemal, olen ma vaimus kohal. Ja sel moel teie juures viibides teinud otsuse

meie Issanda Jeesuse nimel selle üle, kes on seda teinud. **4** Kui te olete kokku tulnud ja mina olen teiega vaimus ja meie Issanda Jeesuse vägi on kohal, **5** andke see mees saatana kätte ihu hävitamiseks, et tema vaim võiks pääseda Issanda päeval. **6** Teie kiitlamine on kohatu! Kas te siis ei tea, et pisut juurest paneb käärima kogu taigna? **7** Puhastage end vanast juurestist, et te oleksite uus taigen, hapnemata, nagu te ju tegelikult oletegi. Sest ka meie paasatall Kristus on tapetud. **8** Pidutsegem siis siiruse ja töe hapnemata leivaga, mitte aga vana leivaga, mis on hapendatud kurjuse ja tigedusega! **9** Ma kirjutasin teile oma kirjas, et te ei teeks tegemist sugukõlvatutega, **10** sugugi mitte mõeldes selle maailma kõlvatuid, ahneid ja riisujaid või ebajumalateenijaid, sest muidu tuleks teil maailmast üldse ära minna. **11** Ma tahtsin öelda, et te ei teeks tegemist ühegagi, kes nimetab end vennaks või õeks, kristlaseks, kuid on sugukõlvatu, ahne, ebajumalateenija, laimaja, joodik või riisuja. Sellisega ärge isegi koos sööge! **12** Sest kas minu asi on mõista kohut nende üle, kes on kogudusest väljas? Kas te ei peaks kohut mõistma nende üle, kes on koguduses? **13** Väljas olijate üle mõistab kohut Jumal. Heitke kurjad välja eneste keskelt!

6 Kuidas söandab keegi teie seast, kel on tüliküsimus teisega, minna kohtusse uskmatute ette, mitte Jumala pühade ette? **2** Või on teile teadmata, et kord tuleb Jumala pühadel mõista kohut kogu maailma üle? Ja kui teie peate mõistma kohut kogu maailma üle, kas ei kõlba te siis lahendama väiksemaid küsimusi? **3** Kas te siis ei tea, et kord tuleb veel mõista kohut inglitegi üle, rääkimata argistest asjadest? **4** Kui teil on tarvis arutada argieli küsimusi, kuidas te võite võtta kohtunikuks neid, kel puudub lugupidamine koguduses! **5** Seda ütlen ma teile hääbiks. Kas siis teie seas ei ole ühtegi küllalt arukat, kes suudaks lahendada kahe venna tüliküsimust? **6** Selle asemel käib vend kohut vennaga, ja veel uskmatute ees! **7** Juba see on halb, et te üksteist kohtusse kaebate. Miks te pigem ei kannata ülekokut? Miks te end pigem ei lase riisuda? **8** Aga teie ise teete ülekokut ja riisute, pealegi veel oma vendi ja õdesid! **9** Või te ei tea, et ülekohtutegijad ei päri Jumala riiki? Lõpetage enesepett! Sugukõlvatud, ebajumalateenijad, abielurikkujad, mehed, kes käivad suguliselt läbi teiste meestega, **10** vargad, ahnitsejad, joodikud, laimajad, petised ei päri Jumala riiki. **11** Ja sellised olid mõned teie seast. Aga teie olete puhtaks pestud, teid on pühitsetud Jumalale ja õigeks tehtud Issanda Jeesuse Kristuse nimes ja meie Jumala Vaimus. **12** Te ütlete „Mulle on kõik lubatud“ – aga kõigest ei ole kasu. „Mulle on kõik lubatud“ – aga miski ei tohi saada meelevalda minu üle.

13 Te ütlete „Toit on kõhu jaoks ja köht toidu jaoks, ja Jumal teeb lõpu nii sellele kui teisele.“ Aga ihu ei ole hooruse jaoks, vaid Issanda jaoks, ja Issand ihu jaoks. **14** Ent Jumal on Issanda üles äratanud ja äratab oma väe läbi üles ka meid. **15** Kas te ei tea, et teie ihud on Kristuse ihu liikmed? Kas ma võiks inimvõtta Kristuse ihu liikmed ja ühendada nad hooraga? Mitte mingil juhul! **16** Või kas te ei tea, et see, kes hoiab hoora poole, on temaga üks ihu? Sest on ju öeldud „need kaks saavad üheks lihaks“ **17** Aga kes hoiab Issanda poole, on temaga üks vaim. **18** Põgenege kõlvatuse eest! Mis tahes patt, mida inimene iiäl teeb, on väljaspool tema ihu. Kuid kes hoorab, see patustab omaenda ihu vastu. **19** Või kas te ei tea, et teie ihu on teis oleva Püha Vaimu tempel, kelle te olete saanud Jumalalt, ja et te ei ole iseeneste omad; **20** te olete kalli hinnaga ostetud. Austage siis Jumalat oma ihus!

7 Nüüd aga sellest, mida te kirjutasite: mehele on parem hoiduda seksuaalsuhest naisega. **2** Aga et te ei satuks sugukõlvatusse, olgu igal abielumehel seksuaalsuhted oma naisega ja igal abielunaisel oma mehega. **3** Mees täitku oma abielukohustust naise ees ja samamoodi naine mehe ees. **4** Naisel ei ole meelevalda oma ihu üle, vaid ta annab selle oma mehele. Samamoodi ei ole mehel meelevalda oma keha üle, vaid ta annab selle oma naisele. **5** Ärge keelake end teineteisele, muidu kui vaid kokkuleppel mõneks ajaks, et pühenduda palvetamisele. Kuid pärast seda saage jäalle ühte, et saatan ei saaks teid patule ahvatleda teie puuduliku enesekontrolli pärast. **6** Ma ei ütle seda mitte käsuna, vaid mööndusena. **7** Ma soovin, et te kõik oleksite nõnda nagu mina. Kuid igaühel teist on oma and Jumalalt; ühel selline and, teisel teine. **8** Kuid vallalistele ja leskedele ma ütlen, et Neil oleks parem jäädä abielutuks, nagu minagi olen. **9** Kui nad aga ei suuda end taltsutada, siis nad abiellugu! Parem on abielluda kui himudes põleda. **10** Ent abielus olijaid ei käsi mina, vaid Issand: naine ärgu jätku maha oma meest! **11** Kui ta seda aga siiski teeb, siis jäagü üksikus või leppigu oma mehega ära. Ja mees ärgu hüljaku naist. **12** Ülejääntutele aga ütlen mina, mitte Issand: kui usklilikul mehel on uskmatu naine, kes on nõus jätkuvalt koos temaga elama, siis ärgu mees temast lahutagu! **13** Ja kui usklilikul naisel on uskmatu mees, kes on nõus jätkuvalt koos temaga elama, siis ärgu naine temast lahutagu! **14** Sest uskmatu mees on pühitsetud Jumalale uskliku naise läbi ja uskmatu naine pühitsetud Jumalale uskliku mehe läbi. Muid oleksid teie lapsed rüvedad, aga nüüd on nad pühad. **15** Ent kui uskmatu lahkub, siis olgu nii! Sellisel juhul ei ole vend või õde temaga enam seotud. Jumal on kutsunud meid elama rahus. **16**

Sest kuidas sina, naine, tead, et sa oma mehe päästad? Või kuidas võid sina, mees, teada, et sa oma naise päästad? 17 Muidu aga elagu igaüks edasi nõnda, nagu Issand on talle osaks andnud ja nagu Jumal on teda kutsunud. Seda õpetan ma kõigis kogudustes. 18 Kui keegi on saanud usklikus ümberlõigatuna, siis ärgu ta seda varjaku. Kui keegi on saanud usklikus ümberlõikamatuna, siis ärgu lasku end ümber lõigata. 19 Oluline ei ole ümberlõikamine või ümberlõikamatus, vaid Jumala käskude pidamine. 20 Igaüks püsigu selles kutses, milles Jumal on teda kutsunud. 21 Kui sind kutsuti orjana, ära tee sellest väljagi! Aga kui sul on võimalus saada vabaks, siis kasuta seda kindlasti! 22 Sest keda Issand on kutsunud orjana, on Issanda vabakslastu, ja keda ta on kutsunud vabana, on Kristuse ori. 23 Te olete kallilt ostetud – ärge saage inimeste orjaks! 24 Vennad ja õed, jäätu igaüks Jumala ees sellesse, milles ta on kutsutud! 25 Neitsite kohta mul ei ole Issanda korraldust, aga ma ütlen oma arvamuse kui inimene, kellele Issand on andnud armu olla usaldusväärne. 26 Niisiis ma leian, et eeloleva viletsuse pärast on parem jäädä nii, nagu keegi parajasti on. 27 Kui sul on naine, ära püüa temast vabaneda! Kui oled vallaline, ära otsi endale naist! 28 Aga kui sa ka abiellud, ei tee sa pattu. Ja kui neitsi läheb mehele, ei tee ta pattu. Siiski saavad nad tunda maise elu vaevasid, millest mina tahaksin teid säästa. 29 Sellega ma mõtlen, vennad ja õed, et aeg on piiratud! Seepärast olgu nüüd need, kellel on naine, nii nagu ei oleks Neil naist; 30 ja need, kes leinavad, nii nagu ei oleks Neil leina; ja kes röõmustavad, nii nagu ei olekski Neil röõmu; ja kes ostavad vara, nii nagu ei oleks nad omanikud; 31 ja kes seda maailma kasutavad, nii nagu ei saaks nad seda kasutada täielikult. Sest see maailm oma praeaguse kujul kaob. 32 Ma tahan, et te liigsetl ei muretseks. Vallaline mees muretseb Issandale kuuluva pärast, püüdes meeldida Issandale, 33 aga abielumees muretseb maailma asjade pärast, püüdes meeldida oma naisele. 34 Ta on otsekui lõhestatud. Samuti muretseb vallaline naine või neitsi Issandale kuuluva pärast, et olla püha nii ihu kui ka väimu poolest. Abielunaine aga muretseb maailma asjade pärast, püüdes meeldida oma mehele. 35 Ma räägin seda teie endi kasuks: mitte selleks, et teha teile kitsendusi, vaid õhutada väärikal kätuma ja jagamatult pühendumaa Issandale. 36 Aga kui keegi leibab, et ta kätib vääritult neitsi suhtes, kellega ta on kihlatud, kuna see on küps abieluks ja nõnda peaks sundima, siis ta toimigu, nagu soovib. Ta ei tee pattu, kui nad abielluvad. 37 Aga kes jäääb enesele kindlaks ega ole seotud kohustusega, vaid ta valitseb oma tahte üle ja on otsustanud neitsiga mitte abielluda, ka see teeb hästi. 38

Niisiis, kes oma kihlatuga abiellub, teeb hästi, aga kes ei abiellu, teeb paremini. 39 Naine on seotud oma mehega niikaua, kui ta elab. Pärast mehe surma on ta vaba abielluma kellega tahab, kuid see sundigu Issanda juhtimisel. 40 Minu hinnangul aga oleks ta õnnelikum, jäädes nõnda, nagu ta on. Ja ma arvan, et minulgi on Jumala Vaim.

8 Nüüd ebajumala ohvrilihast. Me teame, et meil kõigil on teadmised. Teadmised teeb suureliseks, kuid armastus ehitas. 2 Kui keegi arvab, et ta midagi teab, siis ei tea ta seda veel nii, kuidas peab teadma. 3 Aga kes armastab Jumalat, selle on Jumal ära tundnud. 4 Kui nüüd rääkida ebajumala ohvriilha söömisest, siis me teame, et maailmas ei ole mingeid ebajumalaid, on ainult üks Jumal. 5 Sest kui olekski palju neid, keda hüütakse jumalaiks, kas siis maa peal või taevas, nagu ongi ju palju jumalaaid ja palju isandaaid, 6 on meil üksainus Jumal, Isa, kellest on sundinud kõik ja kelle jaoks me elame, ning üks Issand, Jeesus Kristus, kelle läbi on sundinud kõik ja kelle läbi me elame. 7 Kuid mitte kõikidel ei ole seda teadmist. Mõned söövad harjumusest ebajumalatega siiani seda liha nii nagu ohvit ebajumalale ning nende nõrk südametunnistus määrdub. 8 Ent söök ei vii meid Jumalale lähemale. Seetõttu ei kaota me midagi söömata jätmisega ega saavuta midagi söömisega. 9 Aga vaadake, et teie otsustamisõigus ei saaks kuidagi komistuseks usus nõrkadele! 10 Sest kui sind, kellel on see teadmine, näeb ebajumala templis söömas keegi nõrga südametunnistusega, eks siis tema saa julgustust ebajumalatele ohverdatu söömiseks? 11 Siis hukutab ju sinu töde selle nõdra venna või õe, kelle pärast Kristus on surnud! 12 Nii ei tee te pattu üksnes nende vastu ega haava ainult nende nõrka südametunnistust, vaid te teete pattu ka Kristuse vastu. 13 Seepärast, kui mu söök venda või õde patule ahvatleb, siis ma loobun lihasöömisest kasvõi alatiiseks, et mitte ahvatleda teda patule. (aiõn g165)

9 Eks ma ole vaba? Eks ma ole apostel? Eks ma ole nänitud meie Issandat Jeesust? Eks teie ole minu töö vili Issandas? 2 Kui ma ka teistele ei ole apostel, siis teile olen ometi. Teie olete minu apostliameti pitser Issandas. 3 See on minu kaitsekõne neile, kes mind arvustavad. 4 Kas meil ei ole õigust süüa ja juua? 5 Kas meil ei ole õigust võtta usklikku naist, nagu on teistel apostlitel, Issanda vendadel ja Keefasel? 6 Või oleme mina ja Barnabas ainsad, kel pole õigust elada tööd tegemata? 7 Milline sõdur teenib omal kulul? Kes rajab viinamäe ja ei sõõ viinamarju? Milline karjus ei joo oma karja piima? 8 Kas ma räägin seda inimliku meelevallaga? Kas Seadus ei ütle sedasama? 9 Moosese

Seaduses on kirjutatud: „Ära seo kinni pahmast tallava härja suud!“ Kas Jumal peab silmas härja? 10 Või ütleb ta seda pigem meie pärast? Jah, meie pärast on kirjutatud, et nii kündja kui rehepeksja peavad töötama lootuses saada osa. 11 Kui me oleme teie seas külvanud vaimulikku seemet, kas seda on siis palju, kui lõikame teilt materiaalset saaki? 12 Kui teistel on see õigus teie toetusele, eks meil ole seda veel enam? Kuid meie ei ole seda õigust kasutanud, vaid me talume raskusi, et meie ei saaks kuidagi takistuseks Kristuse evangeeliumi levikule. 13 Eks teie tea, et need, kes templis töötavad, saavad templist ka oma toidu, ja need, kes altari juures teenivad, saavad osa altaril ohverdatust? 14 Nii on ka Issand seadnud, et evangeeliumi kuulutajad saaksid evangeeliumist elatise. 15 Mina aga ei ole neist õigustest kasutanud midagi. Ma ei kirjuta ka selleks, et seda tulevikus teha. Pigem ma sureksin. Keegi ei saa võtta minult mu kiitlomite alust! 16 Sest kui ma evangeeliumi kuulutan, ei saa ma sellega kiidelta. Mulle on ju pandud kohustus seda teha. Seepärast häda mulle, kui ma evangeeliumi ei kuulutata! 17 Kui ma teen oma tööd vabal valikul, siis ma saan selle eest tasu. Aga kui ma teen seda sunniviisil, siis on see ometi mulle usaldatud ülesanne. 18 Mis siis on minu tasu? Just see, et evangeeliumi kuulutades kuulutan ma seda tasuta ega kasuta oma õigust, mis käib evangeeliumiga koos. 19 Sest olles küll vaba ja sõltumatu kõigist, olen ma hakanud kõikide orjaks, et võita Kristusele võimalikult paljud. 20 Juutidele olen ma nagu juut, et võita juute Kristusele; Moosesed sealuse all olijaile nagu sealusealune (kuigi ma seda ei ole), et võita sealusealuseid. 21 Väljaspool käsuseadust olijaile olen ma nagu väljaspool käsuseadust (ehkki ma ei ole tegelikult väljaspool Jumala sealust, vaid Kristuse sealuse all), et võiksini võita sealuseväliseid. 22 Nõrkadele olen ma nõrk, et võita nõrku. Ma olen kõikidele kõigeks, et päästa kasvõi mõned. 23 Seda kõike teen ma evangeeliumi pärast, et minulgi oleks osa selle õnnistustest. 24 Eks te tea, et võidujooksu jooksevad küll kõik, kuid auhinna saab ainult üks? Siis jookske nii, et teie saate selle auhinna! 25 Iga võistleja allutab end rangele treeningule. Nad teeval seda närtisva võidupärja pärast. Meid aga ootab päng, mis ei närtsi iialgi. 26 Nõnda siis ei jookse ma sihitult ega võitle nagu tuult pekstes, 27 vaid ma kohtlen oma ihu karmilt ja sunnin teda endale alluma, et teistele kuulutades ma ise ei muutuks kõlbmatuks.

10 Ärgu olgu teil teadmata, vennad ja õed, et kõik meie esiisad rändasid pilvesamba all ja kõik läksid kuiva jalaga läbi mere. 2 Nad kõik ristiti Moosesesse pilvesambas

ja meres. 3 Nad kõik sõid sedasama vaimulikku toitu ning jöid sedasama vaimulikku jooki. Sest nad jöid sellest samast vaimulikust kaljust, mis neid saatis ja see kalju oli Kristus. 5 Kuid enamikuga neist Jumal ei olnud rahul ja nad lõödi maha kõrbes. 6 See juhtus meile hoiatuseks, et meie ei himustaks kurja, nagu nemad seda tegid. 7 Ärge olge ebajumalateenijad, nagu mõned neist olid, sest on kirjutatud: „Rahvas istus maha sööma ja jooma ning töoris üles lusti lõöma.“ 8 Ärgem tehkem kölvatusi, nagu mõned neist tegid, ja nõnda suri neist ühe päevaga kakskümmend kolm tuhat. 9 Ärgem pangem Kristust proovile, nagu mõned neist panid ning said surma madude läbi. 10 Ärge ka nurisege, nagu mõned neist tegid ning tapeti hävitusingli poolt. 11 Need asjad sündsid neile kui näited ja pandi kirja hoiatuseks meile, kes me elame ajastute lõpul. (aiõn g165) 12 Niisiis, kes enese arvab seisvat, vaadaku, et ta ei langeks! 13 Teid ei ole veel tabanud muud kui inimlik kiusatus. Aga ustav on Jumal, kes ei lase teid rohkem kiusata, kui te suudate kanda, vaid ühes kiusatusega valmistab ka väljapääsu, nõnda et te suudaksite kanda. 14 Seepärast, mu armsad, põgenege ebajumalateenistuse eest! 15 Ma räägin teile kui arukatele inimestele. Otsustage ise, kas mu jutt on õige! 16 Önnistuse karikas, mida me önnistame, eks see ole Kristuse vere osadus? Leib, mida me murrame, eks see ole Kristuse ihu osadus? 17 Et leib on üks, siis oleme meie, keda on palju, üks ihu, sest me kõik saame osa sellest ühest leivast. 18 Möelge neile, kes on lisraeli rahvas vere poolest. Eks need, kes söövad altaril ohverdatut, ole altari osaduses? 19 Mida ma siis tahan öelda? Kas seda, et ebajumalaohver iseenesest on midagi või et ebajumal on midagi? 20 Ei ole, aga paganad toovad oma ohvreid mitte Jumalale, vaid kurjadele vaimudele. Ja mina ei taha, et teil oleks osa kurjade vaimude teenistusest. 21 Te ei või juua Issanda karikast ja kurjade vaimude karikast, te ei või osaleda Issanda lauas ja kurjade vaimude lauas. 22 Või tahame Issandat ajada vihale? Kas meie oleme temast tugevamad? 23 Öeldakse „Kõik on lubatud“ – aga kõigest ei ole kasu. „Kõik on lubatud“ – aga kõik ei ehita kogudust. 24 Ärgu ükski otsigu oma kasu, vaid teise kasu! 25 Sööge kõike, mida lihaturul müükse, südametunnistusest hoolimata, 26 sest „Issanda oma on maa ja kõik selle annid“. 27 Kui uskmatu kutsub teid sööma ja te tahate minna, siis sööge kõike, mida teile pakutakse, südametunnistusest hoolimata. 28 Kui aga keegi peaks teile ütlema: „See on ohvriliha“, siis jätké see söömata nii ütleja enda pärast kui ka südametunnistuse pärast. 29 Ent mina ei räägi sinu, vaid teise südametunnistusest. Sest milleks peaks teise südametunnistus otsustama minu vabaduse

üle? **30** Kui mina toidu tänuga vastu võtan, miks mind siis laidetakse selle pärast, mille eest ma Jumalat tänan? **31** Niisiis, kas te sööte, joote või mida iganes te teete, tehke seda Jumala auks! **32** Ärge olge komistuseks ei juutidele, kreeklastele ega Jumala kogudusele, **33** nii nagu minagi püüan olla igati vastuvõetav köigile. Ma ei otsi oma, vaid paljude kasu, et nad päästetaks.

11 Võtke mind eeskujuks, nagu mina võtan Kristuse!

2 Ma kiidan teid selle eest, et te mind alati meeles peate ning hoiate kinni õpetustest, mis ma teile edasi andsin. **3** Aga ma tahan, et te teaksite: Kristus on iga mehe pea, aga mees on naise pea, ja Jumal on Kristuse pea. **4** Iga mees, kes kaetud peaga palvetab või prohvetlikult räägib, häbistab oma pead. **5** Ja naine, kes katmata peaga palvetab või prohvetlikult räägib, häbistab oma pead, sest see on sama hea, nagu oleks ta pea paljaks aetud. **6** Kui naine ei kata oma pead, siis lõigaku juba ka juuksed mah! Ent kui naisele on häbiks lasta juukseid lõigata või pead paljaks pügada, siis ta katku oma pea kinni. **7** Mehel pole vaja pead katta, sest ta on Jumala kujutis ja tema au peegeldus. Naine aga on mehe au peegeldus. **8** Mees ei ole ju naised, vaid naine mehest. **9** Ka ei ole mees loodud naise pärast, vaid naine mehe pärast. **10** Seetõttu, ja ka inglite pärast, peab naine kandma meelevalla tunnust pea peal. **11** Ometi ei ole Issanda ees mees ilma naiseta midagi ega naine ilma mehetä midagi. **12** Sest naine on võetud mehest ja mees tuleb ilmale naise kaudu; aga kõigi ajade algus on Jumalas. **13** Otsustage ise: kas naisel sobib paluda Jumalat katmata peaga? **14** Eks õpetaa ju looduski teile, et mehele on häbiks pikad juuksed, **15** aga naisele on need auks, sest pikad juuksed on temale antud katte eest. **16** Kui keegi tahab selle üle vaielda, siis ta teadku, et meil ega Jumala kogudust ei ole seesugust kommet. **17** Neid korraldusi jagades ma ei kiida teid, sest teie koosviibimistest on rohkem kahju kui kasu. **18** Kõigepealt, ma olen kuulnud, et kui te kogudusena kokku tulete, on teie seas lõhesid, ja osalt ma usungi seda. **19** Kahtlemata peab teie vahel olema erimeelsusi, et näha, kellel teist on Jumala heakskiit. **20** Kui te siis kokku tulete, ei tähista te mitte Issanda õhtusöömaaega, **21** sest igaüks võtab sööma asudes ette omaenda õhtusöögi. Selle tagajärvel jäab üks inimene nälga ja teine jäab purju. **22** Kas teil ei ole kodasid, kus süüa ja juua? Või põlgate te Jumala kogudust ja tahate häbistada vaeseid? Mis ma pean teile ütlema? Kas kiidusõnu? Selle eest ma teid küll ei kiida. **23** Sest mina olen Issandalt saanud, mida ma ka teile andsin: „Sel ööl, mil Issand Jeesus ära anti, võttis ta leiva, **24** ja kui ta

oli tänanud, murdis selle ja ütles: „See on minu ihu, mis murtakse teie eest. Tehke seda minu mälestuseks!“ **25** Samuti võttis ta pärast söömist veinikarika ja ütles: „See karikas on uus leping minu veres. Nii tihti, kui te seda joote, tehke seda minu mälestuseks!“ **26** Sest iga kord, kui te seda leiba sööte ja karikast joote, kuulutate te Issanda surma kuni tema tagasitulekuni. **27** Kes iganes seda leiba sööb või Issanda karikast joob vääritud viisil, on süüdi patus Issanda ihu ja vere vastu. **28** Seepärast katsuge ennast läbi ja alles siis sööge sellest leivast ja jooge sellest karikast! **29** Sest kes sööb ja joob, see sööb ja joob enesele karistust, kui ta ei anna aru sellest ihust. **30** Seetõttu ongi teie seas palju põduraid ja jõuetuid ning mitmed on ära surnud. **31** Aga kui me ennast läbi katsume, ei satu me sellise kohtu alla. **32** Kui me eneste üle mõistame kohut, siis Issand kasvatab meid, et meid koos maailmaga hukka ei mõistetaks. **33** Seepärast, vennad ja öed, kui te tulete kokku sööma, siis oodake üksteist. **34** Kui kellelegi on kõht tühi, siis ta söögu enne kodus, et teie kokkutulek ei tooks kaasa karistust. Muud asjad ma korraldan, kui ma tulen.

12 Nüüd aga vaimuanditest, vennad ja öed. Selles osas

ei taha ma jäätta teid teadmatusse. **2** Te teate, et kui te veel paganad olite, lasite ennast mõjutada ning ühel või teisel viisil juhtida tummade ebajumalate jurdre. **3** Seepärast ma tahan, et te teaksite – keegi ei ütle Jumala Vaimus rääkides: „Neetud olgu Jeesus!“ ning keegi ei suuda öelda: „Jeesus on Issand!“ muidu kui Pühas Vaimus. **4** Andides on küll erinevusi, aga neid jagab sama Vaim. **5** Teenimisviisides on erinevusi, aga Issand on seesama. **6** Ja väeaval dustes on erinevusi, aga sama on Jumal, kes teeb kõike kõikide sees. **7** Igauhele antakse Vaimu avaldus ühiseks kasuks. **8** Nii antakse ühele Vaimu läbi tarkusesõna, teisele tunnetusesõna sama Vaimu läbi. **9** Ühele usku samas Vaimus, teisele tervendamise ande samas Vaimus. **10** Ühele väge imetegudeks, teisele prohvetlikku könele mist, kolmandale võimet vaimude eristamiseks. Ühele rääkida mitmesuguseid võõraid keeli, teisele aga keelte tölgitsemist. **11** Kõike seda teeb aga üks ja seesama Vaim, kes jagab neid igauhele nii, nagu ta on otsustanud. **12** Sest nii nagu ihu on üks tervik ja seal on palju liikmeid, nõnda on ka Kristus. **13** Sest me kõik oleme ühe Vaimuga ristitud ühte ihusse, olgu juuidid või kreeklased, orjad või vabad – me kõik oleme jooded ühe Vaimuga. **14** Ihu ei koosne ju ühest liikmest, vaid paljudest. **15** Kui jalg ütleks: „Kuna mina ei saa olla käsi, ei ole ma ihu osa, “kas ta seepärast ei kuulu ihusse? **16** Ja kui kõrv ütleks: „Kuna mina ei saa olla silm, ei ole

ma enam iku osa, "kas ta seepärast ei kuulu ihusse? 17 Kui kogu iku oleks silm, kuidas saaks ta kuulda? Kui kogu iku tegeleks kuulmisega, kuidas saaks ta tunda lõhna? 18 Jumal on seadnud iga liikme ihusse nõnda, nagu tema on otsustanud. 19 Kui kõik oleksid üks liige, siis kus oleks iku? 20 Meil on aga palju liikmeid, ent üks iku. 21 Silm ei või öelda käele: „Ma ei vaja sind!“ või pea öelda jalgadele: „Ma ei vaja teid!“ 22 Otse vastupidi, nõrgemana tunduvad ihuliikmed on hädavajalikud 23 ning vähem auväärseks peetavad liikmed me riietame suurema auga. Nendesse liikmetesse, mida ei sobi näidata, suhtume suurema tagasisoidlikkusega, 24 meie teised liikmed aga ei vaja seda. Kuid Jumal on iku kokku ühendades andnud suurema au nendele liikmetele, kellel sellest muidu vajaka jäab, 25 et ihus ei tekiks lõhenemist, vaid kõik liikmed hooliksid üksteisest ühtmoodi. 26 Kui üks liige kannatab, siis kannatavad koos temaga kõik liikmed. Kui üht liiget austatakse, siis rõõmustavad sellest kõik liikmed. 27 Teie olete aga Kristuse iku ja igaüks teist on selle liige. 28 Jumal on seadnud koguduses esmalt mõned apostliteks, teiseks prohvetiteks, kolmandaks õpetajateks; seejärel määranud need, kes teevad imesid, tervendavad haigeid, abistavad hoolekandes, korraldavad koguduse elu, räägivad mitmesuguseid keeli. 29 Ega kõik ole apostlid? Ega kõik prohvetid? Ega kõik õpetajad? Ega kõik tee imesid? 30 Ega kõigil ole tervendamisande? Ega kõik räägi keeli? Ega kõik tõlgitse neid? 31 Teie aga taotlege suuremaid ande! Ja ma näitan teile tee, mis on üle kõige.

13 Kui ma räägiksin inimeste ja inglite keeli, aga mul puuduks armastus, siis ma oleksin kõmisev gong või kõlksuv vasktaldrik. 2 Ja kui mul oleks prohvetiand ja ma mõistaksin kõiki saladusi ning tunnetaksin kõike ja mul oleks täielik usk, nii et võksin mägesid teisaldada, aga mul ei oleks armastust, siis poleks ma midagi. 3 Kui ma kogu oma vara ära jagaksin ja oma iku annaksin tuleekidele, aga mul ei oleks armastust, siis ma ei saavutaks midagi. 4 Armastus on pika meelega, armastus on helde, ta ei ole kade, ta ei hoople ega ole ennast täis, 5 ta ei käitu ebasündsalt, ta ei ole isekas, ta ei ärritu ega pea arvet halva üle, 6 ta ei rõõmusta ülekohtust, vaid tunneb rõõmu tõe üle. 7 Ta toetab alati, usaldab alati, loodab alati, talub kõike. 8 Armastus ei hääbu kunagi! Aga prohvetikuulutused – need lakkavad; keeled – need vaikivid; tunnetus – see ammendub. 9 Sest poolikult me tunnetame ja meie prohvetisõnumidki on poolikud. 10 Aga kui tuleb täiuslik, siis kaob see, mis on poolik. 11 Kui ma olin veel väeti laps, siis ma rääkisin nagu väeti laps, arvasin nagu väeti laps, arutlesin nagu väeti laps. Aga kui

ma sain meheks, minetasin ma lapse kombed. 12 Praegu me näeme ainult nagu peegeldust peeglist, siis näeme aga palgest palgesse. Praegu ma tunnetan poolikult, aga siis ma tunnetan täiesti, nagu minagi olen täiesti tunnetatud. 13 Ent nüüd jäab usk, lootus, armastus, need kolm; aga suurim neist on armastus.

14 Taotlege armastust, igatsege vaimuandeid, eriti aga prohvetlikku kõnelemist! 2 Sest keeltes kõneleja ei räägi inimestele, vaid Jumalale. Sest teised ei saa temast aru, ta räägib Vaimu mõjul saladusi. 3 Aga kes prohvetikult kõneleb, see räägib inimestele kinnituseks, jugustuseks ja lohutuseks. 4 Keeltes rääkija ehitas iseennast, prohvetikult kõneleja ehitas aga kogudust. 5 Mina tahan, et te kõik räägiksite keeli, kuid veel enam, et te kõneleksite prohvetikult. Sest prohvetikult kõneleja on suurem keeltes rääkijast, kui ta just ise samal ajal ei tölgitse, nii et see kogudust kinnitaks. 6 Kui ma tuleksin teie juurde, vennad ja õed, ja räägiksin keeli, mis kasu ma teile tooksin, kui ma ei annaks edasi mõnda ilmutust, tunnetust, prohvetikuulutust või õpetust? 7 Sama lugu on elutute pillidega, näiteks vilepilli või keelpilliga. Kui nende helid ei erineks, kuidas siis saadaks aru, mida mängitakse? 8 Jällegi, kui trompet ei kõla selgelt, siis kes valmistub lahinguks? 9 Samuti on teiega. Kui te ei räägi oma keelega arusaadavaid sõnu, kuidas võib keegi teada, mida te räägite? Te räägitse siis ju tuulde. 10 Maailmas on nii palju eri keeli ja ükski neist ei ole tähenduseta. 11 Kui ma mingit keelt ei mõista, olen ma kõnelejale võõramaalane ja tema on minu jaoks võõramaalane. 12 Nii on ka teiega. Kuna te nõnda ihaldate vaimuandeid, siis taotlege neid koguduse ülesehitamiseks, et te võiksite selle poolest silma paista. 13 Seepärast, kes räägib keeli, palugu, et ta võiks neid ka tölgitseda. 14 Sest kui ma keeli rääkides palvetan, siis palvetab mu vaim, aga mu mõistust on viljatu. 15 Mida siis teha? Ma tahan palvetada vaimus, kuid ma tahan palvetada ka mõistusega. Ma tahan laulda kiitust vaimus, kuid ma tahan laulda kiitust ka mõistusega. 16 Sest kui sa Jumalat ülistad vaimus, siis kuidas saab kõrvalseisja öelda „aamen“sinu tänu peale? Ta ju ei tea, mida sa ütléd. 17 Sina tänad küll hästi, aga teist see ei ehita. 18 Ma tänan Jumalat, et ma räägin keeli rohkem kui teie kõik; 19 aga koguduses tahan ma rääkida pigem viis sõna oma mõistusega, et ka teisi õpetada, kui kümme tuhat sõna keeltega. 20 Vennad ja õed, ärge olge mõtlemises nagu lapsed! Kurjuse poolest olge nagu imikud, mõtlemise poolest saage aga täiskasvanuks! 21 Seaduses on kirjutatud: „Ehkki ma räägin sellele rahvale võõraste keelte ja võõraste huultega, ei võta nad mind kuulda, ütleb

Issand.“ 22 Niisiis ei ole keeled tunnustäheks usklikele, vaid uskmatuile, kuid prohvetlik köne ei ole uskmatuile, vaid usklikele. 23 Aga kui kogudus tuleks kokku ja kõik räägiksid keeltes ning kõrvalseisjad või uskmatud astuksid sisse, kas nad ei arvaks, et te sonite? 24 Kui aga kõik räägiksid prohvetlikult ja sisse astuks mõni kõrvalseisja või uskmatu, siis osutaksid kõigi sõnad tema süüle ja arvustaksid teda. 25 Siis paljastatakse kõik ta südame saladused, ta langeks silmili maha ja kummardaks Jumalat, öeldes: „Tõesti, Jumal on teie keskel!“ 26 Mida me peaks siis ütlema, vennad ja õed? Kui te tulete kokku, on igaühel midagi: ülistuslaulu, õpetust, ilmutust, keelerääkimist, tõlgitsust. Kõik see toimugu koguduse ülesehitamiseks! 27 Keeltes rääkigu kaks või kõige rohkem kolm inimest. Nad tehku seda kordamööda ning üks tõlgitsegu! 28 Aga kui tõlgitsejat ei ole, siis olgu nad koguduses vait ja rääkigu omaette Jumalale! 29 Prohvetest kõnelgu samuti kaks või kolm ning teised hinnaku samal ajal öeldut hoolikalt. 30 Kui aga midagi ilmutatakse teisele, kes seni istus, siis jäagu esimene vait. 31 Te võite ju kõik kordamööda prohvetlikult kõneleda, et kõik õpiksid ja saaksid julgustust. 32 Ja prohvetite vaimud alluvad prohvetitele; 33 sest Jumal ei ole segaduse, vaid rahu Jumal – nii nagu on kõikides Issanda rahva kogudustes. 34 Naised olgu koguduse koosviibimistel vait. Neil ei ole lubatud rääkida, vaid nad olgu kuulekad, nagu on kästud Mooses Seaduses. 35 Kui nad aga tahavad midagi teada, siis pârigu kodus oma mehe käest, sest on häbiasi, kui naine võtab koguduses sõna. 36 Kas Jumala sõna on lähtunud teist? Või on see tulnud ainult teie jurude? 37 Kui keegi peab ennast prohvetiks või vaimulikuks inimeseks, siis ta tunnistagu, et see, mida ma teile kirjutan, on Issanda käsk. 38 Kui ta aga seda eirab, siis eiratakse teda ennastki. 39 Niisiis, vennad ja õed, igatsege innukalt prohvetlikult kõnelemist ja ärge takistage keeltes rääkimist. 40 Kuid kõik see toimugu viisakalt ja korra järgi.

15 Vennad ja õed, ma tuletan teile meelete evangeliumi, mida ma teile kuulutasin, mille te vastu võtsite, milles te olete püsinvõtud 2 ja mille läbi teid ka päastetakse, kui te hoiate kinni sellest, mida ma teile kuulutasin, ega ole saanud usklikuks asjata. 3 Sest ma olen eelkõige teile edasi andnud, mida ma ise olen vastu võtnud: Kristus suri meie pattice eest, nagu on kirjutatud Pühakirjas; 4 ta maeti maha ja äratati üles kolmandal päeval vastavalt Pühakirjale; 5 ta ilmus Keefasele ja siis kaheteistkümnelle; 6 seejärel ilmus ta ühekorraga rohkem kui viiesajale vennale, kellest enamik on tänini meiega, aga mõned on läinud magama; 7 seejärel ilmus ta Jaakobusele, siis kõigile apostlitele; 8

kõige viimaks ilmus ta minule kui äbarikule. 9 Mina ju olen apostlite seas vähim, ma ei väärí apostli nime, sest ma kiusasin taga Jumala kogudust. 10 Ent Jumala armust olen ma see, kes ma olen. Tema arm minu vastu ei ole läinud tühja. Ma olen näinud palju rohkem vaeva kui kõik teised apostlid – öieti mitte mina, vaid minuga olev Jumala arm. 11 Nii ei olegi tähtis, kas tegin midagi mina või nemad – nõnda me kuulutame ja nõnda olete teie saanud usklikuks. 12 Aga kui Kristusest kuulutatakse, et ta on üles äratatud surnuist, kuidas siis mõned teie seast väidavad, et surnute ülestõusmist ei olegi? 13 Kui surnute ülestõusmist ei ole, siis ei ole ju ka Kristust üles äratatud! 14 Kui aga Kristust ei ole üles äratatud, siis on järelkult meie kuulutus mõttetu ja mõttetu ka teie usk. 15 Pealegi me osutuksime Jumala valetunnistajateks, kuna oleme tunnistanud Jumalale vastu, et ta on üles äratanud Kristuse, keda ta ei ole äratanud, kui surnuid tegelikult üles ei äratata. 16 Sest kui surnuid üles ei äratata, siis ei ole ka Kristust äratatud. 17 Aga kui Kristust ei ole üles äratatud, siis on teie usk kasutu: te olete seniajani oma püüdes! 18 Samuti on siis hukatusse läinud Kristuses surnud inimesed. 19 Ja kui meie oleme ainult selles elus lootnud Kristusele, siis me oleme kõigist haletsusväärsemad. 20 Kuid tegelikult on Kristus üles äratatud surnuist. Tema on esimene viljavihk eelseisvast suurest lõikusest, surnute ülestõusmisest. 21 Et surm on tulnud maailma inimese kaudu, tuleb ka surnuist ülestõusmine inimese kaudu. 22 Sest nii nagu kõik surevad Aadamas, nõnda tehakse kõik elavaks Kristuses. 23 Ja selline on ülestõusmise järjekord: esmalt Kristus, seejärel Kristuse ormad tema tagasitulekul. 24 Siis tuleb lõpp, mil ta annab Kuningriigi üle Jumalale Isale, olles hävitandan iga valitsuse, võimu ja väe. 25 Sest tema peab valitsema kuningana niikaua, kuni kõik vaenlased on heitudetud ja jalge alla. 26 Viimase vaenlasena kõrvaldatakse surm. 27 Sest „ta on kõik alistanud tema jalge alla“. Kui ta aga ütleb, et kõik on alistatud tema alla, on selge, et see ei hõlma Jumalat ennast, kes kõik Kristusele alistas. 28 Aga kui kõik temale on alistatud, siis alistub ka Poeg ise sellele, kes kõik temale on alistanud. Et Jumal oleks kõik kõigis. 29 Mis mõtet muidu oleks nende tegevusel, kes lasevad end surnute eest ristida? Kui surnuid üldse üles ei äratata, milleks nad lasevad end ristida nende eest? 30 Ja milleks meie ennast aina ohtu seame? 31 Ma suren iga päev, nii töesti kui teie olete minu kiitus, mis mul on Kristuses Jeesuses, meie Issandas. 32 Kui ma võitleksin Efesoses metsloomade vastu inimliku lootusega, mis kasu ma siis sellest saaksin? Kui surnuid üles ei äratata: „siis söögem ja joogem, sest homme me sureme nagunii.“ 33 Ärge laske

ennast eksitada – „halb seltskond rikub head kombed“. 34 Tulge mõistusele ja ärge tehe pattu! Mõned teie seast ei taipa küll midagi Jumalast! Seda ma ütlen teile häbiks. 35 Kuid keegi võib küsida: „Kuidas surnud üles äratatakse? Missuguse ihuga nad tulevad?“ 36 Rumal! See, mida sa külvad, ei saa elavaks, kui see ei sure. 37 Sa ei külva seda ihu, mis seal hiljem tuleb, vaid pelgalt seemne, olgu siis nisu või midagi muud. 38 Jumal annab talle sellise ihu, nagu tema on otsustanud, igale seemnele erisuguse ihu. 39 Ka liha ei ole kõik ühesugune: inimeste, loomade, lindude ja kalade liha on ju erinev. 40 On taevalikke ihusid ja on maapealseid ihusid, ent taevalikke hiilgus on teistsugune kui maapealse oma. 41 Erinev on päikese kirkus, erinev kuu kirkus ja erinev tähtede kirkus. Ka üks täht erineb teistest kirkuse pooltest. 42 Samuti on lugu surnute ülestõusmisi. Kaduvuses külvatakse, kadumatuses äratatakse üles. 43 Autuses külvatakse, auhiilguses äratatakse üles. Nõtruses külvatakse, väes äratatakse üles. 44 Maine ihu külvatakse, vaimne ihu äratatakse üles. Sest kui on olemas maine ihu, on ka vaimne ihu. 45 Nii nagu on kirjutatud: „Esimene inimene, Aadam, sai elavaks hingeks, „kuid viimne Aadam sai elu andvaks vaimuks. 46 Nii ei ole esmalt vaimne, vaid maine; seejärel alles tuleb vaimne. 47 Esimene inimene oli maast võetud ja muldne, teine inimene oli taevast. 48 Selline nagu oli muldne, on kõik muldsed; selline nagu oli taevane, on kõik taevased. 49 Ja nii nagu me oleme sarnanenud muldsega, sarnaneme üks kord ka taevasega. 50 Kuid seda ma ütlen, vennad ja õed, et liha ja veri ei või pärda Jumala riiki ega kaduvus pärda kadumatu. 51 Kuulge, ma avaldan teile saladuse: meie kõik ei sure, aga meid kõiki muudetakse, 52 ühe hetkega, silmapilkset, viimse pasuna hüüdes. Sest kui pasun hüüab, äratatakse surnud üles kadumatuena ja ka meid muudetakse. 53 Kaduv peab ju riietuma kadumatusega ja see surelik riietuma surematusega. 54 Aga kui see kaduv riietub kadumatusega ja see surelik riietub surematusega, siis läheb täide, mis on kirjutatud: „Surm on hävitatud, võit on käes! 55 Surm, kus on su võit? Surm, kus on su astel?“ (Hadēs g86) 56 Aga surma astel on patt ja patu vägi on Seadus. 57

Kuid tänu Jumalale, kes meile annab võidu meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi! 58 Seepärast, mu armsad vennad ja õed, olge kindlameelsed ja köigutamatud! Tehke aina innukamalt Issanda tööd, teades, et teie vaevanägemine Issandas ei ole asjatu.

16 Nüüd korjandusest Jumala rahva heaks. Tehke samamoodi, nagu ma korraldasin Galaatia kogudustes. 2 Iga nädala esimesel päeval pangu igaüks kõrvale nii

palju, kui ta sissetulek lubab. Nii ei pea korjandusi alustama siis, kui mina tulen. 3 Ja kui ma kohal olen, saadan ma kaaskirjadega need, keda teie kölblikuks tunnistrate, teie andi viima Jeruusalemma. 4 Aga kui minulgi oleks mõtet minna, siis tulevad nad koos minuga. 5 Ma tulen teie juurde, kui ma lähen läbi Makedoonia, sest ma reisin Makedoonia kaudu. 6 Võib-olla jään ma teie juurde kauemaks, ehk isegi kogu talveks, et te mind siis jälle teele saadaksite, kui ma edasi lähen. 7 Ma ei taha küllastada teid praegu otsekui möödaminnes, sest loodan viibida teie juures mõnda aega, kui Issand seda lubab. 8 Kuid nelipühani jään ma Efesosse. 9 Siin on mulle avanenud hea võimalus töhusaks tööks, kuigi ka vastaseid on palju. 10 Kui Timoteos tuleb, siis vaadake, et ta teie juures midagi ei peaks kartma. Tema teeb ju Issanda tööd nagu minagi. 11 Niisiis ärgu keegi teda alavääristagu. Saatke ta rahus teele, et ta võiks tulla tagasi minu juurde. Mina koos vendadega ootan teda. 12 Mis puutub vend Apollosesse, siis ma käisin talle peale, et ta koos vendadega tuleks teie juurde, aga tal ei olnud sugugi tahtmist praegu tulla. Eks ta tuleb siis, kui tal on võimalik. 13 Olge valvsad, seiske kindlalt usus, olge mehisid ja tugevad! 14 Kõik oma teod tehke armastuses! 15 Mul on teile veel üks palve, vennad ja õed. Te teate Stefanase peret. Nad olid esimesed usklikud Ahhaias ja on pühendanud ennast Jumala rahva abistamisele. 16 Ma palun, et teiegi suhtuksite alandlikult niisugustesse meestesse nagu ka kögisesse, kes koos nendega töötavad ja näevad vaeva. 17 Stefanase, Fortunatuse ja Ahhaikose siinviibimine teeb mulle rõõmu, sest nad on korvanud mulle teie eemalolekut. 18 Nad on kosutanud nii minu kui ka teie vaimu. Sellised mehed väärivad tunnustust! 19 Asia kogudused tervitavad teid! Palju terviseid Issandas saadavad Akvila ja Priskilla koos nende majas kooskäiva kogudusega. 20 Kõik siinsed vennad ja õed tervitavad teid! Tervitage üksteist püha suudlusega! 21 Tervitus on minu, Pauluse oma käega! 22 Kui keegi ei armasta Issandat, siis olgu ta neetud. Marana, tha! 23 Issanda Jeesuse arm olgu teiega! 24 Minu armastus on teie köökidega Kristuses Jeesuses!

2 Korintlastele

1 Paulus, Kristuse Jeesuse apostel Jumala tahtel, ja vend

Timoteos, Korintoses olevale Jumala kogudusele ja kõigile Ahhaias asuvaile Jumala pühadele: **2** Armu ja rahu teile Jumalalt, meie Isalt, ning Issandalt Jeesuselt Kristuselt! **3** Kiidetud olgu Jumal, meie Issanda Jeesuse Kristuse Isa, halastuse Isa, kõige lohutuse Jumal. **4** Tema lohutab meid igas meie ahistuses, et meie omakorda võiksime lohutada neid, kes on mis tahes ahistuses lohutusega, mida me saame Jumalalt. **5** Sest nii nagu me oleme osalised rohkete Kristuse kannatustes, nõnda saame me ka rohkesti lohutust Kristuse kaudu. **6** Kui nüüd meid ahistatakse, siis sünnib see teie julgustuseks ja päästmiseks. Ja kui meid julgustatakse, siis sünnib see teie julgustuseks nende samade kannatuste talumises, mida meiegi kannatame. **7** Ja meie lootus teile on kindel, sest me teame, et nii nagu te olete saanud osa meie kannatustest, saate osa ka meie lohutusest. **8** Me ei taha, vennad ja õed, et teile jäääks teadmata, millist ahistust me Aasia provintsis kogesime. Meid rõhuti nii rängalt üle meie jõu, nii et me ei lootnud pääseda eluga. **9** Tõepoolest, tundsite, et meile on langetatud surmaotsus. Ent see öpetas meid lootma mitte eneste peale, vaid Jumala peale, kes surnud üles äratab. **10** Tema päästis meid sellest surmavast ohust ja päästab uuesti. Tema peale oleme lootnud, et ta päästab ka edaspidi, **11** kui ka teie meie eest palvetades appi tulete. Siis paljud tänavad Jumala käest tulnud armuanni eest, mis anti meile paljudele palvetele vastates. **12** Meie kiitlemine on see: meie südametunnistus kinnitab, et me oleme elanud selles maailmas, ja eriti suhetes teiega, jumalikus pühaduses ja siiruses. Seda oleme me teinud mitte ilmalikus tarkuses, vaid Jumala armus. **13** Me ei kirjuta teile midagi sellist, mida te ei suudaks lugeda ega mõista. Ma loodan, **14** et kui te seni olete meid mõistnud vaid osaliselt, siis te jõuate ka täieliku mõistmiseni, nõnda et te võite Issanda Jeesuse päeval kiidelda meist, nagu meie kiitleme teist. **15** Selle usaldusega ma kavatsesin tulla esiteks teie jurde, et te saaksite teistkordset armu, **16** ja teie kaudu jätkata teed Makedooniasse ja Makedooniast tulla tagasi teie jurde ning lasta teil mind saata teele Juudamaale. **17** Selline oli mu plaan. Kas ma toimisin kergemeelselt? Või teen ma oma plaane meelet muutes, öeldes kõigepealt „jah-jah“, ja siis „ei-ei“? **18** Kuid Jumal on ustav, nii et meie kõne teile ei ole ühtaegu „jah“ ja „ei“. **19** Sest Jumala Poeg Jeesus Kristus, keda meie – mina, Siilas ja Timoteos – oleme teie seas kuulutanud, ei olnud ühtaegu „jah“ ja „ei“, vaid temas on alati olnud „jah“. **20** Sest nii palju kui on Jumala tõotusi,

on Jeesuses „jah“ neile kõigile. Seepärast ütleme meiegi tema abiga „aamen!“ Jumala kütuseks. **21** Jumal on see, kes on kinnitanud meid koos teiega Kristusesse. Tema on meid võidnud **22** ja oma pitseriga märgistanud ning andnud oma Vaimu pandi meie südamesse. **23** Olgu Jumal mulle tunnistajaks minu hing juures, et teie säästmise pärast jätsin ma Korintosesse tulemata. **24** Me ei taha valitseda teie usu üle, sest usus te püsите niigi, vaid me töötame koos teiega, et te võiksite olla rõõmsad.

2 Seetõttu otsustasin ma iseeneses mitte ette võtta veel

üht valusat külaskäiku teie jurde. **2** Sest kui ma teid teen kurvaks, kes siis pärast veel mind rõõmustab kui vaid teie, keda ma olen kurvaks teinud? **3** Just seepärast ma kirjutasin teile, et teie jurde tulles ei teeks mind murelikuks need, kes oleksid pidanud mind rõõmustama. Ma olen veendunud teis kõigis, et minu rõõm on teie kõikide rõõm. **4** Ma kirjutasin teile suures ahistuses ja südamevalus rohkete pisaratega, aga mitte selleks, et teid kurvastada, vaid et te mõistaksite minu armastuse sügavust teie vastu. **5** Ent kui keegi on kurvastust põhjustanud, siis ta ei ole kurvastanud ainult mind, vaid mingil määral, et mitte liialdada, teid kõiki. **6** Temale piisab noomitusest, mille ta enamikult teist on saanud. **7** Nüüd te peate talle andeks andma ja teda julgustama, et ta liigesse kurvastusse ei upuks. **8** Seepärast ma kutsun teid üles taaskinnitama oma armastust tema vastu. **9** Niisiis oli mu kirja eesmärk panna proovile teie tulbidust ja näha, kas olete kõiges kuulekad. **10** Kellele teie aga midagi andestate, sellele andestan minagi. Ja kui minul midagi üldse oli andestada, siis olen ma seda juba teinud teie pärast Kristuse palge ees, **11** et saatan ei saaks meid üle kavaldata. Sest tema salasepitsused ei ole meile teadmata. **12** Aga kui ma Troasesse tulin Kristuse evangeeliumi kuulutama ja nägin, et Issand oli mulle avanud ukse, **13** ei saanud ma ikka meelerahu, sest ma ei leidnud seal oma venda Tiitust. Ma jätsin nendega hüvasti ja tulin Makedooniasse. **14** Aga tänu olgu Jumalale, kes meid Kristuses viib alati võidukäigus kaasa ja teeb meie kaudu kõikjal avalikuks tema tunnetuse lõhnna. **15** Sest meie oleme Kristuse hea lõhn Jumala jaoks nii nende seas, kes päästetakse, kui nende seas, kes lähevad hukka. **16** Ühtedele oleme lõhn, mis toob surma; teistele lõhn, mis toob elu. Ja kes selleks kõlbab? **17** Erinevalt paljudest ei kauple me Jumala sõnaga kasu saamise eesmärgil. Vastupidi, me kõneleme Jumala ees siiralt nagu need, kelle Jumal on läkitanud Kristuses.

3 Kas peame hakkama jälle ennast kütma? Või kas vajame nagu mõned inimesed soovituskirju teie jaoks või teie

käest? 2 Teie oletegi meie kiri, kirjutatud meie südamesse, kõigile inimestele arusaadav ja loetav. 3 Teist on avalikult näha, et te olete Kristuse kiri, meie teenistuse tulemus, kirjutatud mitte tindiga, vaid elava Jumala Vaimuga, mitte kivistahvitele, vaid inimsüdametesesse. 4 Selline usaldus Jumala vastu on meil aga Kristuse kaudu. 5 Me ei ole väär kirjutama midagi enda arvele. Meie väärilisus tuleb Jumalalt. 6 Tema teeb meid vääriliseks teenima uut lepingut, mitte kirjatähite, vaid Vaimu lepingut, sest kirjatähit surmab, aga Vaim teeb elavaks. 7 Aga kui teenistus, mis tõi surma ja raiuti tähtedega kivisse, tulı säärases auhiilguses, et lisraeli rahvas ei suutnud hoida pilku Moosese näol, mis ometi oli kaduv, 8 kui suure hiilgusega on siis Vaimu teenistus? 9 Kui süüdimõistmise toonud teenistuselgi oli hiilgus, siis kui palju kirkam on see teenistus, mis toob õiguse? 10 Tõepoolest, kunagine hiilgus on kaotanud oma sāra selle ületava kirkuse töötu! 11 Ja kui see, mis on ajutine, on tulnud auhiilguses, kui palju enam on kirkuses see, mis jäab püsima. 12 Et meil on selline lootus, siis me räägime täie julgusega. 13 Me ei pea tegema nagu Mooses, kes kattis looriga kinni oma palge, et lisraeli rahvas ei näeks selle mööduva hiilguse lõppu. 14 Aga nende mõtleviis on kivistunud, ja kuni tänase päevani on neil Vana Testamendi lugemise peal kate. Seda ei kergitata, sest see eemaldatakse alles Kristuses. 15 Tänase päevani, kui Moosest loetakse, on nende südamed kaetud. 16 Aga kui nende süda pöördub Issanda poole, siis võetakse kate ära. 17 Sest Issand on Vaim, ja kus on Issanda Vaim, seal on vabadus! 18 Aga meid kõiki, kes me katmata näoga Issanda kirkust peegeldame, muudetakse tema sarnaseks kirkusest kirkusesse. Seda teeb Issand, kes on Vaim.

4 Et me oleme selles teenistuses Jumala armust, siis ei väsi me minemast edasi. 2 Me oleme lahti öelnud kõigest häbivääredest ja varjatavast, me ei kavalda ega moonuta Jumala sôna, vaid pöördume tõe avaldamisega kõigi inimeste südamerunnistuse poole Jumala ees. 3 Aga kui meie evangeelium ongi kaetud, siis on see kaetud nende eest, kes hukka lähevad. 4 Selle ajastu jumal on pimestanud uskumatute mõistuse, et neile ei paistaks evangeeliumi valgus Kristuse aus, kes on Jumala kuju. (aiõnos g165) 5 Me ei kuuluta ju iseendid, vaid Issandat Jeesust Kristust, ja me ise oleme teie teenijad Jeesuse pärast. 6 Sest Jumal, kes ütles: „Pimedusest paistku valgus!“, on pannud oma valguse meie südames sârama, et anda meile teadmine Jeesuse Kristuse isikus olevast Jumala kirkusest. 7 See aare on meis kui savinõudes; nõnda näeme, et see erakordne vägi on Jumalalt, mitte meist. 8 Me oleme igast küljest

kõvasti surutud, kuid mitte purustatud; hämmingus, kuid mitte meeleeheit; 9 tagakiusatud, kuid mitte hüljatud; pikali lõödud, kuid mitte hävitatud. 10 Me kanname alati oma ihus Jeesuse surma, et ka Jeesuse elu avalduks meie ihus. 11 Sest kuni me elame, antakse meid surma Jeesuse pärast, et ka Jeesuse elu saaks ilmsiks meie surelikus ihus. 12 Nõnda on surm tegutsev meie sees, aga elu teie sees. 13 Et meil on seesama usu vaim, nagu on kirjutatud: „Ma usun, seepärast ma räägin“, siis meiegi usume ja räägime. 14 Me teame, et see, kes äratas üles Issanda Jeesuse, äratab meidki koos Jeesusega üles ja seab koos teiega enese ette. 15 Kõik see sünbin teie heaks nõnda, et Jumala arm, mis puudutab üha rohkem inimesi, tooks kaasa ülevoolava tänu Jumala austuseks. 16 Seepärast me ei tüdi. Isagi kui me väliselt kulumine, uueneme me sisemiselt päevast päeva. 17 Sest see praeguse hetke kerge ahistus saavutab meile igavese hiilguse, mis selle köik üles kaalub. (aiõnos g166) 18 Me ei keskendu ju nähtavale, vaid nähtamatule, sest nähtav on ajutine, nähtamatu aga on igavene. (aiõnos g166)

5 Me ju teame, et kui meie maine telkhoone hävitatakse, on meil elamu Jumala käest, inimkäteta valmistatud igavene kodu taivas. (aiõnos g166) 2 Maises eluasemes me ägäme, oodates pikisilmi, et meid riitetakse taevasega. 3 Sest kui meid riitetakse, ei leita meid olevat alasti. 4 Kuni me elame selles telgis, ägäme ju rõhumise all, sest me ei taha, et meid alasti võetaks, vaid olla taevaselt riitetud, et elu neelaks ära selle, mis on surelik. 5 Just selleks valmistab meid Jumal, kes on andnud meile pandiks Vaimu. 6 Sellepärast me oleme julged igal ajal. Me teame, et kuni oleme ihus, oleme eemal Issandast; 7 sest me käime usus, mitte nägemises, 8 seepärast oleme kindlad, kuigi eelistaksime ära olla ihust ja viibida Issanda juures. 9 Seetõttu me püüame olla temale meelepärased, kas oleme siis kodus või võõrsil. 10 Sest me kõik peame ilmuma Kristuse kohtujärje ette, et igaüks saaks tasu vastavalt sellele, mis ta ihus olles on teinud, kas head või halba. 11 Kuna me teame, mis on Issanda kartus, me püüame veenda ka teisi. Kes me oleme, on Jumala jaoks selge ja ma loodan, et see on selge ka teie südamerunnistuses. 12 Me ei hakka end taas teile soovitama, kuid anname teile põhjust kiidelda meist, et teil oleks midagi vastu seada neile, kes kittlevad välisega, kuid mitte sellega, mis on südames. 13 Sest kui me oleme olnud arust ära, siis on see Jumalale; kui oleme olnud arukad, siis teile. 14 Sest Kristuse armastus sunnib meid ja me oleme veendunud, et kui üks on surnud kõikide eest, siis on kõik surnud. 15 Ja tema on surnud kõikide eest, et elavad ei elaks enam

enestele, vaid temale, kes on nende eest surnud ja üles äratatud. **16** Seepärast ei vaata me nüüdsest enam kedagi inimlikult pinnalt. Ja kui me kunagi vaatasime ka Kristust inimlikult pinnalt, ei tee me seda enam. **17** Sest kui keegi on Kristuses, siis ta on uus loodu, vana on möödunud, vaata, uus on sündinud! **18** See kõik on Jumalast, kes meid on enesega Kristuse läbi lepitinanud ja usaldanud meie kätte lepitusameti. **19** See oli Jumal, kes Kristuses lepitas inimkonna enesega ega arvestanud neile süüks nende patte ja on meile andnud lepituse sõnumi. **20** Meie oleme Kristuse saadikud, otsekui Jumal ise pöörduks inimeste poole meie kaudu. Me palume Kristuse asemel: laske endid lepitada Jumalaga! **21** Ta on teinud patuohvriks meie asemel selle, kes pattu iial ei teinud, et meie saaksime Jumala õiguseks tema sees.

6 Jumala kaastöölistena me manitseme teid, et te ei teeks tühjaks Jumala armu, mille olete vastu võtnud. **2** Sest tema ütleb: „Ma olen sind kuulnud soodsal ajal ja aidanud sind päästepäeval.“ Ma ütlen teile, nüüd on soodus aeg, nüüd on päästepäev! **3** Me ei anna kellelegi põhjust komistamiseks, et meie tööd ei laimataks, **4** vaid näitame end Jumala sulastena kõiges, taludes kannatlikult ahistust, raskusi, kitsikust, **5** peksu, vangistust, omakohut, rasket tööd, magamata öid ja nälga. **6** Me teenime Jumalat puhtuses, tunnetuses, kannatikkuses, helduses, Pühas Vaimus, siirras armastuses, **7** tõe sõnas, Jumala väes. Me võitleme õiguse relvadega, olgu ründel või kaitses, **8** lugupeetuna või häbistatuna, laimatuna või kiidetuna. Meid peetakse petisteks, aga me räägime tõtt; **9** tundmatuks, aga me oleme tuntud; surma saagiks, aga me elame; karistust väärivaks, aga meid pole hukatud. **10** Me oleme kurvad, aga me röömustame alati; vaesed, aga me teeme paljusid rikkaks; me ei oma midagi, aga meie päralt on kõik. **11** Korintlased! Me oleme olnud teiega täiesti avameelsed ja avanud teile oma südamed. **12** Meie ei keela teile oma kiindumust, aga teie keelate seda meile. **13** Ütlen seda kui oma lastele: vastake meile samaga, avage teiegi oma südamed! **14** Ärge laske panna end ikkesse koos uskumatutega! Sest mis on õigusel ühist ülekohtuga või mis osadust valgusel pimedusega? **15** Mis kokkulepe saab Kristusel olla Beliariga või mida ühist usklikul uskumatuga? **16** Kuidas saab Jumala tempel nõustuda ebajumalatega? Meie ju oleme elava Jumala tempel, nagu Jumal on öelnud: „Ma elan koos nendega ja kõnnin nende keskel ja olen nende Jumal ja nemad on minu rahvas.“ **17** Seepärast, „Lahkuge nende keskelt ja eralduge neist, ütleb Issand. Ärge puudutage midagi rüvedat ja mina võtan teid vastu.“ **18** Ja,

„Mina olen teie Isa ja teie olete minu pojad ja tütreid, ütleb Kõigeväeline Issand.“

7 Armsad, et meil on niisugused töötused, siis puhastagem endid kõigest, mis ihu ja vaimu rüvetab, täiustades oma pühitsust jumalakartuses. **2** Andke meile ruumi oma südames! Me ei ole kellelegi liiga teinud, me ei ole kedagi kahjustanud, ei ole kedagi ära kasutanud. **3** Ma ei räägi seda teie süüdistamiseks. Nagu ma ennegi ütlesin, et teie olete meie südames, et me üheskoos sureksime ja üheskoos elaksime. **4** Ma olen teie suhtes väga julge, olen isegi teie üle uhke. Te olete mind palju lohutanud, mu rööm on piiritu vaatamata kõigile raskustele. **5** Kui me tulime Makedooniasse, ei saanud me rahu, vaid meid ahistati kõikjal – meie ümber oli tülid, meie sees hirmud. **6** Ent Jumal, kes julgustab mahasuruid, on meid lohutanud Tiituse tuleku kaudu. **7** Kuid mitte ainult tema tulekuga, vaid ka lohutusega, mida ta oli saanud teilt. Sest ta jutustas meile teie igatsemisest, teie kahetsusest, teie innukusest minu pärast. See suurendas mu röömu veelgi. **8** Isegi kui ma teid oma kirjaga kurvastasin, ei kahetse ma seda. Tösi küll, ma kahetsesin, sest ma saan aru, et mu kiri teid mõnda aega ikkagi kurvastas. **9** Aga nüüd ma röömustan – mitte seepärast, et teie kurvastasite, vaid et teie kurvastus tõi kaasa meebleparanduse. Te ju kurvastasite Jumalale meebleparaselt, nii et meie ei ole teile kahju teinud. **10** Sest Jumalale meeblepärane kurvastus toob meebleparanduse päästeks, mida ei kahetseta. Ilmalik kurvastus toob aga surma. **11** Näete ju ise, millise agaruse on teis esile toonud Jumalale meeblepärane kurvastus, millise soovi end puhostada, millise nördimuse, millise kartuse, millise igatsuse, millise põlemise, millise valmiduse teha, mis õige! Teie olete kätitunud igati laitmatult selles asjas. **12** Seega ei saatnud ma teile seda kirja sellepärast, kes tegi halba, ega sellepärast, kellele tehti halba, vaid selleks, et te võiksite ise veenduda, kui väga te meist hoolite Jumala ees. **13** Just see julgustabki meid. Lisaks meie endi julgustusele on meil olnud eriti hea meel näha Tiituse röömu, sest tema vaim on saanud kosutust teie kõikide poolt. **14** Ja et ma ei ole jäänud häbissee, kui ma olen teid temale kiitnud. Nagu me teile oleme alati rääkinud tõtt, nii on ka kiitlemine teist Tiitusele osutunud töeks. **15** Ja tema kiindumus teisse on seda suurem, kui ta meenutab teie kõikide kuulekust, kuidas te võtsite teda vastu kartuse ja värinaga. **16** Mul on hea meel, et võin teie peale täiesti kindel olla.

8 Ja nüüd, vennad ja õed, tahame, et te teaksite, millist armu on Jumal Makedoonia kogudustele andnud. **2**

Rasked kannatused on andnud neile ülevoolavat rõõmu ja nende äärmine vaesus on saanud headuse rohkeks rikkuseks. 3 Sest ma tunnistan, et nad annetasid nii palju kui võimalik ja isegi rohkem, kui nad olid suutelised andma. Nad ise on vabatahtlikult 4 anunud meid tungivalt, et saaksid osa eesõigusest abistada Jumala rahvast. 5 Seda oli rohkem, kui me lootsime, sest nad andsid Jumala tahtel iseendid esmalt Issandale ja siis ka meile. 6 Seetõttu me julgustasime Tiitust, et ta teie hulgas viiks lõpule annetuste korjamise, nii nagu ta seda kord oli alustanud. 7 Nii nagu te olete külluslikud kõiges: oma usus, kõnes, tunnetuses, agaruses ja armastuses meie vastu; olge nüüd külluslikud ka andmise armus. 8 Ma ei ütle seda käsuna, vaid vörreldes teiste agarusega tahan proovida teie armastuse siirust. 9 Sest te tunnete meie Issanda Jeesuse Kristuse armu, et ta oli rikas, kuid sai teie pärast vaeseks, et teie saaksite rikkaks tema vaesusest. 10 Ja siin on minu arvamus selle kohta, mis on teile parim. Mullu olite esimesed mitte ainult andma, vaid ka tahtma. 11 Nüüd viige täide oma tegemine. Samasuguse tahtmisega nagu te alustasite, viige see ka lõpule, arvestades oma võimalusi. 12 Sest kui meil on tahtmist anda, võtab Jumal meie anni vastu. Me ei pea andma sellest, mida meil ei ole, vaid sellest, mis meil on. 13 Meie soov ei ole, et te teisi aidates raskustesse satuksite, vaid et oleks võrdsus. 14 Nii tulgu teie küllusest neile, mida nad vajavad, et omakorda nende küllusest tuleks teile, mida vajate teie. See on võrdsuse mõte, 15 nagu on kirjutatud: „Kes korjas palju, sellel ei jäänud üle, ja kes korjas vähe, sellel ei jäänud puudu.“ 16 Aga tänu olgu Jumalale, kes pani Tiituse südamesse samasuguse hoole teie pärast. 17 Sest Tiitus mitte üksnes ei võtnud kuulda meie soovi, vaid ta tuleb teie juurde suure innuga ja omal tahtel. 18 Temaga koos me saatsime venna, keda on evangeeliumi kuulutamises kiidetud kõigis kogudustes. 19 Veel enam, ta on koguduse poolt valitud meie kaaslaseks edasi toimetama annetust, mida me kogume Issanda kiituseks ja meie abivalmiduse näitamiseks. 20 Me ei anna kellelegi põhjust meid laimata selle küllusliku anni pärast, mida me kogume, 21 sest me püüame toimida õigesti mitte ainult Issanda, vaid ka inimeste silmis. 22 Lisaks saatsime nendega ühe venna, kes on meile sageli mitmel moel tõestanud oma püüdluskust, ja nüüd veelgi enam oma suure usalduse tõttu teie vastu. 23 Mis puutub Tiitusesse, siis ta on minu kaastöötaja ja abiline teie teenimises. Mis puutub vendadesse, siis nemad on koguduste saadikud ja Kristuse au. 24 Näidake siis nendele oma armastust ja õigustage meie kiitlemist teie üle, et seda võiksid näha ka kogudused.

9 Jumala rahva abistamisest ei peaks ma teile üldse kirjutama. 2 Ma ju tean teie innukust abistada ja olen sellega kiidelnuud makedoonlaste ees, et Ahhaia on juba mullu olnud valmis annetama. Teie agarus on süitanud enamiku neist. 3 Aga ma saatsin need vennad, et meie kiitlemine teie üle selles küsimuses ei läheks tühja, vaid et te oleksite töesti valmis, nagu ma olen rääkinud. 4 Sest kui mõni makedoonlane tuleks minuga kaasa ja leiaks, et te pole selleks valmis, siis jääksime oma usalduse pärast häbissee, rääkimata teist. 5 Seega pidasin ma vajalikuks julgustada vendi tulema teie juurde juba varem, et valmristada ette teie ammu lubatud tänuandi, et see oleks antud heldest südamest, mitte sunnitult. 6 Pidage meeles: kes kasinalt külvab, see ka lõikab kasinalt; ja kes rohkesti külvab, see ka lõikab rohkesti. 7 Igaüks andku nii, nagu ta oma südames otsustab, mitte kahjutundes või sunnitult. Sest Jumal armastab rõõmsat andjat. 8 Jumal on võimeline teid rikkalikult õnnistama, et teil oleks kõike küllaldaselt, mida vajate, ja kõike külluslikult iga hea teo tarvis, 9 nagu on kirjutatud: „Nad on jaganud oma annid vaestele, tema õigus kestab igavesti.“ (aiõn g165) 10 Ent Jumal, kes annab seemet külvajale ja leiba toiduks, teeb rohkeks teie külvi ja kasvatab suureks teie õiguse vilja. 11 Tema teeb teid rikkaks igal viisil, et võiksite alati olla helded, ja meie läbi valmistasid ta tänu Jumalale. 12 Sest selle teenistuse vili mitte ainult ei rahulda Jumala rahva vajadusi, vaid toob ka rohkelt õnnistust selle läbi, et paljud tänavad Jumalat. 13 Selle teenistuse tõttu, mille kaudu olete ennast tõestanud, kiidavad nad Jumalat teie kuulekuse eest, mis kaasneb teie tunnistusega Kristuse evangeeliumist, ja helduse eest, mida jagate neile ja kõigile teistele. 14 Ja teie eest palvetades nad igatsevad teie järele selle mõõtmatu armu pärast, mida Jumal on teile osutanud. 15 Tänu Jumalale tema kirjeldamatu kingituse eest!

10 Mina, Paulus, pöördün teie poole Kristuse alandlikkuses ja leebuses; mina, kes ma olevat tasane teiega koos olles, kuid julge olles eemal. 2 Ma anun, et mul teie juurde tulles ei oleks tarvis olla sama julge kui mõne inimesega, kes arvab meid elavat selle maailma nõudmiste järgi. 3 Sest kuigi me elame maailmas, ei sõdi me nagu maailm. 4 Meie võitluse relvad ei ole lihalikud, vaid neis on jumalik vägi purustada kindlusi. 5 Me hävitame iga mõttækäigu, mis tõstab end Jumala tundmisse vastu, ja me vangistame iga mõtte selleks, et teha see kuulekaks Kristusele. 6 Ja oleme valmis karistama iga sõnakuulmatust, niipea kui teie kuulekus on saanud täielikuks. 7 Vaadake tõele näkk! Kes on veendunud, et ta kuulub Kristusele, siis pidagu

meeles, et sama palju kui tema kuulub Kristusele, kuulume ka meie. **8** Sest kui ma ka kiitleksin ülemäära sellest meelevallast, mille Issand on andnud teie ülesehitamiseks ja mitte mahalõhkumiseks, siis ma ei jäiks häbissee. **9** Ometi ei taha ma jäätta muljet, nagu püüaksin teid oma kirjadega hirmutada. **10** Sest nad ju räägivad: „Tema kirjad on küll karmid ja vägevad, aga ise kohale tulles on ta nõrk ja tema kõned on kehvad!“ **11** Sellised inimesed möistku, et me oleme teie juures olles samasugused kui eemal oma kirjade sõnades. **12** Me ei söända küll võistelda ega isegi vörrelda end mõnedega, kes iseennast soovitavad. Nad ei mõista, et mõõdavad ja võrdlevad ennast iseendaga! **13** Ent meie ei kiitle mõõdutundeta, vaid vastavalt sellele mõõdule, mille Jumal on meile määranud ja mis ulatub isegi teieni. **14** Sest me ei rõhuta ülemäära oma volitusi nagu siis, kui me poleks teieni jõudnudki. Me oleme teieni jõudnud Kristuse evangeeliumi kuulutades. **15** Samuti ei kiitle me ülemäära teiste töövaevaga. Ent me loodame, et kui teie usk kasvab, laieneb meie tegevuspiirkond teie seas suuresti. **16** Siis saame kuulutada evangeeliumi teist kaugematele aladele, kiitlemata teiste territooriumil juba tehtud tööst. **17** Aga kes kiitleb, see kiidelgu Issandast! **18** Sest kölblik ei ole see, kes ennast ise soovitab, vaid see, keda soovitab Issand.

11 Sallige nüüd pisut minu rumalust! Kuid te ju sallitegi!
1 Ma hoian teist kinni jumaliku kiivusega, sest ma olen kihlanud teid üheleainsale mehele, Kristusele, et teid anda talle puhta neitsina. **3** Aga ma kardan, et nii nagu madu pettis Eevat oma kurikalvaluses, eksitatakse teiegi mõtted eemale siirast ja puhtast pühendumisest Kristusele. **4** Sest kui keegi tuleb teie juurde ja kuulutab teist Jeesust, keda meie ei ole kuulutanud, või kui te võtate vastu vaimu, kes on erinev sellest Vaimust, kelle te vastu võtsite, või evangeeliumi, mis erineb sellest, mille te vastu võtsite, siis seda te sallite suurepäraselt! **5** Ma ei arva, et mina neist „vägevatest apostlitest“ millegi poolest halvem oleksin. **6** Ma võin küll olla koolitamata kõneleja, aga mul on teadmised, mis me oleme teile alati ja igal viisil teatavaks teinud. **7** Kas ma olen teinud pattu, kui ma ennast alandasin, et teid ülendada, ja kuulutasin teile Jumala evangeeliumi ilma tasuta? **8** Ma riisusin teisi kogudusi, võttes vastu toetust nende käest, et teid teenida. **9** Kui mul teie juures midagi vaja oli, ei koormanud ma kedagi, sest mis mul vaja oli, andsid mulle vennad, kes tulid Makedooniast. Ma olen hoidunud elamast teie kulul ja tahan järgida seda põhimötöt ka edaspidi. **10** Nii töesti kui Kristuse töde on minus, ei saa keegi lõpetada mu kiitlemist sellest kogu Ahhaias. **11** Miks? Kas ma ei armasta teid? Jumal teab, et armastan! **12** Kuid nii nagu praegu, toimin

ma ka edaspidi, et mitte anda võimalust neile, kes tahavad näidata end meiega võrdsena selles, millega nad kiitlevad. **13** Need inimesed on valeapostlid, võltsid töötagejid, kes moondavad ennast Kristuse apostliteks. **14** Ja pole ka ime, sest saatan ise moondab end valguseingliks. **15** Seepärast ei ole midagi erilist, kui tema teenrid ennast moondavad õiguse teenriteks. Nad lõpetavad seal, kuhu nende teod neid viivad. **16** Ma kordan: ärgu keegi pidagu mind rumalaks. Kui aga siiski, siis võtke mind vastu rumalana, et minagi võiksin pisut kiidelda. **17** Nõnda enesekindlalt kiideldes ei räägi ma nagu Issand räägiks, vaid nagu rumal. **18** Aga et paljud kiitlevad inimlikult, siis kiitlen minagi. **19** Te sallite ju meeeldi rumalust, kes te ise olete arukad! **20** Te sallite rõõmuga igaüht, kes teid orjastab, kurnab, ära kasutab, alandab ja näkku lõob. **21** Pean häbiga tunnistama, et meie oleme olnud liiga nõdrad. Aga sellega, millega teised julgevad kiidelda, ütlen seda nüüd otsekui rumal, sellega julgen kiidelda minagi. **22** Nemad on heebrealased? Mina ka. Nemad on iisraellased? Mina ka. Nemad on Aabrahami järglased? Mina ka. **23** Nemad on Kristuse teenrid? Ma räägin põöraselt – mina olen vörreldamatult rohkem. Ma olen rohkem vaeva näinud, rohkem vangis olnud, palju rohkem piitsa saanud, ikka ja jälle surmaga silmitsi seisnud. **24** Juutide käest olen viiel korral saanud ühe piitsahoobi vähem kui nelikümmend. **25** Kolm korda on mind pekstud keppidega, üks kord loobitud kividega. Kolm korda olen teinud läbi laevahuku, terve ööpäeva triivinud avamerel. **26** Ma olen sageli olnud teel: ohus jõgedel, ohus teeröövlite käes, ohus oma rahva hulgas, ohus võõraste seas, ohus linnades, ohus maal, ohus merel, ohus valevendade keskel. **27** Olen teinud ränka tööd, olnud sageli magamata, olen tundnud nälgja ja janu, olnud tihti söömata, külmas ja alasti. **28** Lisaks kõigele muule olen ma igapäevase koorma all, mures kõigi koguduste pärast. **29** Kas keegi on nõrk, ja mina ei tunneks nõrkust? Kas keegi annab patule järele, ja mina ei oleks nõordinud? **30** Kui just peab kiitlema, siis ma kiitlen sellega, mis näitab minu nõtrust. **31** Jumal, Issanda Jeesuse Kristuse Isa, olgu kiidetud igavesti, tema teab, et ma ei valeta. (aiõn g165) **32** Damaskuses valvas kuningas Aretase ametnik linna, et mind vahistada, **33** aga mind lasti korviga läbi müüriakna alla ja ma pääsesin tema käest.

12 Ma pean kiitlema, ehhki sellest pole kasu. Nüüd tulen ma nägemuste ja Issanda ilmutuste juurde. **2** Ma tunnen üht Kristuse järgijat, kes neliteist aastat tagasi võeti üles kolmandasse taevasse. Ma ei tea, kas siis ihus olles või ihust väljas – Jumal teab. **3** Ja ma tean, et see inimene –

kas siis ihus olles või ihust väljas, Jumal teab – 4 võeti üles paradiisi ja ta kuulis öeldamatuid sõnu, mida inimesel pole luba rääkida. 5 Selle inimese üle ma kütten, aga iseenda puhul ei kütte ma muu kui oma nõetrusega. 6 Isagi kui ma otsustaksin kiidelda, ei oleks ma rumal, sest ma räägiksin tööt. Aga ma hoidun sellest. Ma ei taha, et keegi arvaks minust enamat kui ta ise näeb või minu käest kuuleb 7 või nende erakordsete ilmutuste tööttu. Selleks et ma ei läheks uhkeks, on mulle liha sisse antud vai, saatana ingel, mind rusikatega taguma, et ma ei läheks uhkeks. 8 Ma olen kolm korda Issandat anunud, et see minust lahkuks. 9 Ent tema vastas mulle: „Sulle piisab minu armust, sest nõtruses saab minu vägi täielikuks!“ Nii kütten ma meelsamini oma nõtrusest, et Kristuse vägi oleks alati minu üle. 10 Seetõttu tunnengi Kristuse nimel rõõmu nõtruses, solvangutes, kitsikuses, tagakiusus ja raskustes. Sest kui ma olen nõrk, siis ma olen tugev. 11 Ma olen end teinud rumalaks, teie sundisite mind selleks. Teie oleksite pidanud mind soovitama, sest ma pole sugugi halvem kui „superapostlid“, kuigi ma ei ole midagi. 12 Ülima kannatlikkusega näitasin ma teile tõelise apostli märke, nende hulgas tunnustähti, imesid ja väeavaldisi. 13 Kuidas sina olid teistest kogudustest halvem, välja arvatud see, et ma ei olnud sulle kunagi koormaks? Andestage mulle see ebaõiglus! 14 Ma olen valmis tulema teie juurde kolmandat korda, ja nüüdki ei kavatse ma teid koormata, sest ma ei taha teie raha, vaid teid. Lõpuks ei pea ju lapsed vanemaile vara koguma, vaid vanemad lastele. 15 Ja ma kulutan meeeldi teie peale kõik, mis mul on, ja kõigele lisaks ka iseenda. Kui mina armastan teid rohkem, kas teie armastate mind vähem? 16 Olgu kuidas on, mina ei ole teid koormanud, kuid kaval nagu ma olen, püüdsin ma teid pettusega löksu. 17 Kas teid on koormanud ükski neist, keda ma olen teie juurde läkitanud? 18 Ma õhutasin Tiitust tulema ja saatsin temaga ühe venna. Kas Tiitus on teid koormanud? Eks me elanud ju samas meelsuses? Eks olnud meil sama eeskuju? 19 Küllap olete kogu aja möelnud, et me kaitseme end teie ees. Me oleme rääkinud Jumala ees kui need, kes on Kristuses! Ja kõik see, mu armsad, on teie ülesehitamiseks. 20 Ma kardan, et teie juurde tulles ei leia ma teid sellistena, nagu tahaksin, ja teie mind sellisena, nagu teie tahaksite. Kardan eest leida riudu, kadedust, raevutsemist, isepäisust, laimu, keelepeksu, ülbust ja korralagedust. 21 Ma kardan, et kui ma jälle tulen, alandab mu Jumal mind taas teie ees ja ma pean leinama nende paljude pärist, kes varem on pattu teinud ega ole meelt parandanud hooramisest ja kölvatusest, millele nad on olnud andunud.

13 See on mul kolmas kord teie juurde tulla. „Iga asi tuleb kinnitada kahe või kolme tunnistaja ütlusega.“ 2 Ma juba hoiatasin teid, kui ma teist korda teie juures olin. Nüüd ma kordan seda eemal olles: kui ma tulen, ei säästa ma neid, kes on enne pattu teinud, või kedagi teist, 3 sest te tahate kinnitust, kas Kristus köneleb minu kaudu. Ta ei ole nõder teie suhtes, vaid on vägev teie seas. 4 Tema küll lõödi risti nõtruses, ometi elab ta Jumala väest. Nii oleme meiegi temas nõdrad, kuid siiski elame ühes temaga Jumala väest teie jaoks. 5 Katsuge endid läbi, kas te olete usus! Pange end proovile! Või kas te ei tunne endast, et Jeesus Kristus on teie sees? Kui mitte, siis te olete ju kölbumatud! 6 Aga ma loodan, et te tunnete ära, et meie ei ole kölbumatud. 7 Me palume Jumalat, et teie ei teeks mingit kurja – mitte et meie paistaksime kölblikena, vaid et teie teeksite head ja meie võiksime paista otsekui kölbumatud. 8 Sest me ei suuda midagi töe vastu, vaid üksnes töe poolt. 9 Me rõõmustame, kui oleme nõdrad, teie aga tugevad. Just seda me palume, et teie saaksite täiuslikuks. 10 Seepärast kirjutangi neist asjust eemal olles, et sinna tulles ei peaks ma kohtlema teid karmilt selle meelevallaga, mille Issand on mulle andnud teie ülesehitamiseks ja mitte mahalõhkumiseks. 11 Lõpuks, vennad ja õed, olge rõõmsad! Seadke oma asjad korda, võtke kuulda manitsust, olge üksmeelsed, pidage rahu! Siis on armastuse ja rahu Jumal teiega! 12 Tervitage üksteist püha suudlusega! 13 Teid tervitavad kõik Jumala pühad! 14 Issanda Jeesuse Kristuse arm, Jumala armastus ja Püha Vaimu osadus olgu teie kõikidega!

Galaatlastele

1 Pauluselt, apostilit, keda ei ole saatnud ega seadnud ametisse ükski inimene, vaid Jeesus Kristus ja Jumal Isa, kes Jeesuse surnuist üles äratas, 2 ning kõigil usukaaslastelt, kes on minu juures, Galaatia kogudustele: 3 Armu ja rahu teile Jumalalt, meie Isalt, ja Issandalt Jeesuselt Kristuselt, 4 kes andis enese meie pattude eest, et vabastada meid selle kurja ajastu võimusest Jumala, meie Isa tahtel, (aiōn g165) 5 kellele kuulub au igavesest ajast igavesti! Aamen. (aiōn g165) 6 Ma imestan, et te nõnda ruttu taganete temast, kes teid on Kristuse armu kaudu kutsunud, ja pöördueteistsuguse evangeeliumi poole. 7 Tegelikult ei ole mingit teist evangeeliumi, on vaid mõned, kes ajavad teid segadusse ja tahavad väänata sõnumit Kristusest. 8 Aga kui isegi meie või mõni taeva ingel kuulutaks teile midagi erinevat sellest, mida me oleme teile kuulutanud, siis olgu ta neetud! 9 Ma kordan veel, mida juba ütlesime – kes iganes kuulutab teile midagi erinevat sellest, mida te vastu võtsite, see olgu neetud! 10 Kas ma otsin nüüd inimeste või Jumala heakskiitu? Või kas ma püüan inimestele meeldida? Kui ma ikka veel inimestele püüaksin meeldida, ei oleks ma Kristuse sulane. 11 Vennad ja õed, olgu teile teada, et evangeelium, mida ma kuulutan, ei ole inimestelt. 12 Ma ei ole saanud seda üheltki inimeselt, kes oleks mind õpetanud, vaid selle on mulle ilmutanud Jeesus Kristus. 13 Te olete ju kuulnud minu varasemast elust juudi usus, kuidas ma meeletult taga kiusasin Jumala kogudust ja püüdsin seda hävitada. 14 Juudi usus jöudsin ma ette paljudest eakaaslastest oma rahva seas, olles üliagar oma esisade párandi suhtes. 15 Aga kui Jumal, kes mind juba enne sündimist välja valis ja oma armuga kutsus, arvas heaks 16 ilmutada mulle oma Poega, et ma kuulutaksin evangeeliumi temast mittejuutidele, siis ei rutanud ma pidama nõu surelikega. 17 Ma ei kiirustanud Jeruusalemma nende juurde, kes olid enne mind apostlid, vaid läksin ära Araabiasse ja pöördusin siis tagasi Damaskusesse. 18 Seejärel, kolm aastat hiljem, läksin ma Jeruusalemma Keefasega tutvuma ja jäin tema juurde viieteistkümneks päevaks. 19 Teistest apostlitest ei kohanud ma kedagi peale Issanda venna Jaakobuse. 20 Seda, mis ma teile kirjutan, kinnitan Jumala ees – ma ei valeta! 21 Seejärel läksin ma Süüria ja Kiliikia aladele. 22 Aga Juudamaa kogudustele, kes on Kristuses, ei olnud ma isiklikult tuttav. 23 Nad kuulsid vaid nii palju, et nende endine tagakiusaja kuulutab nüüd sedasama usku, mida ta varem püüdis hävitada. 24 Ja nad ülistasid Jumalat minu pärast.

2 Seejärel, neliteist aastat hiljem, läksin ma taas Jeruusalemma koos Barnabasega, võttes kaasa ka Tiituse. 2 Ma läksin sinna ilmutuse töttu ning andsin aru tunnustatud meestele sellest evangeeliumist, mida ma kuulutan mittejuutidele, lootuses, et mu pingutused sel alal ei jookse tühja. 3 Kuid isegi minuga kaasas olnud Tiituselt ei nõudnud nad ümberlõikamist, ehkki ta on kreeklane. 4 Küsimus sellest kerkis valevendade töttu, kes on vargsi meie sekka imbunud ohustama meie vabadust Kristuses Jeesuses ja tahavad meid orjastada. 5 Aga me ei andnud neile hetkekski järele, et evangeeliumi töde säiliks teie juures tervikuna. 6 Ja need tunnustatud inimesed (ükskõik, kes nad ka olid, ei ole mulle mingit vahet, Jumal ei eelista inimesi nende kuulsuse põhjal) ei lisanud midagi minu sõnumile. 7 Vastupidi, nad nägid, et minu hoolde on usaldatud evangeeliumi kuulutamine mittejuutidele, nagu Peetruse hoolde on antud evangeeliumi kuulutamine juutidele. 8 Sest seesama Jumal, kes tegutseb Peetruse apostlitöös ümberlõigatute heaks, töötab ka minu kaudu teiste rahvaste heaks. 9 Kui siis Jaakobus, Keefas ja Johannes, keda nähti kui alussambaid, mulle antud armus veendusid, sirutasid nad osaduses välja oma käed mulle ja Barnabasele. Nad nõustusid, et meie läheme teiste rahvaste, nemad aga ümberlõigatute juurde. 10 Nad palusid ainult, et peaksime meeles vaeseid, mida olen ka ise alati püüdnud teha. 11 Aga kui Keefas Antiohiasse tuli, pidin ma teda isiklikult noomima, sest ta oli eksinud. 12 Enne seda kui mõned tulid Jaakobuse juurest, sõi ta koos mittejuudi vendade ja õdedega. Aga kui need saabusid, siis ta hoidus eemale ja eraldus neist, kartes ümberlõigatuid. 13 Koos temaga hakkasid silmakirjatsema ka teised juudid, nii et nendega kisti kaasa ka Barnabas. 14 Kui ma nägin, et nad ei tegutse evangeeliumi töe kohaselt, ütlesin ma Keefasele kõigi ees: „Kui sa ise, olles juut, elad nagu teised rahvad, mitte nagu juut, miiks sa siis sunnid teisi rahvaid juudi kombeid üle võtma?” 15 Meie oleme sünnilt juudid, ega ole patused mittejuutide seast. 16 Ometi me teame, et inimene ei saa õigeks Seaduse tegude kaudu, vaid usu läbi Jeesusesse Kristusesse. Seepärast oleme meiegi uskunud Kristusesse Jeesusesse, et saada õigeks Kristusesse uskumise, mitte Seaduse tegude alusel, sest Seaduse tegude alusel ei mõisteta õigeks ühegi inimest. 17 Ent kui meie, kes me taotleme õigeksmõistmist Kristuses, osutume ka ise patuseks, kas siis peab arvama, et Kristus soobib patustamist? Muidugi mitte! 18 Aga kui ma uuesti üles ehitan selle, mille kord juba maha lõhkusin, siis ma olen Seadusest üleastuja. 19 Sest ma olen Seaduse abiga surnud Seadusele, et võiksin elada Jumalale. Ma olen

koos Kristusega risti lõodud: **20** enam ei ela mina, vaid Kristus elab minus. Ja elu, mida ma elan surelikuna, ma elan usus Jumala Pojasse, kes on mind armastanud ja iseenese andnud minu eest. **21** Ma ei taha teha tühjaks Jumala armu: kui õigeksmõistmine tuleks Seaduse läbi, oleks Kristus surnud ilmaasjata.

3 Oh teid, rumalad galaatlased, kes on teid ära nõidunud

– teid, kelle silme ette Jeesus Kristus oli joonistatud ristilööduna? **2** Sooviks teie käest teada vaid üht: kuidas te saite Jumala Vaimu? Kas Seadusest kinnipidamise töttu või kuulduud sõnumisse uskumise töttu? **3** Kas te olete tõesti nõnda sõgedad, et püüate inimlike pingutustega viia lõpule seda, mida alustasite Vaimus? **4** Te olete nii palju kogenud – kas see köik oli ilmaasjata? **5** Kas Jumal annab teile Vaimu ja teeb vägevaid imetegusid teie seas sellepärist, et te pidasite kinni Seadusest või sellepärist, et te uskusite kuulduud sõnumit? **6** Nii nagu Aabraham, kes „uskus Jumalat ja see arvati talle õiguseks“. **7** Möistke siis, et need, kes usuvald, on Aabrahami järglased. **8** Nähes ette, et Jumal mõistab õigeks usust mittejuuditidki, kuulutas Pühakiri juba Aabrahamile röömusõnumit: „Sinu läbi õnnistatakse köiki rahvaid!“ **9** Nõnda siis õnnistatakse neid, kes usuvald, koos usumehe Aabrahamiga. **10** Ent need, kes toetuvald Seaduse tegudele, on needuse all. Sest Pühakirjas öeldakse: „Neetud on igaüks, kes ei tee köike seda, mis on kirjutatud Seaduse raamatusse.“ **11** On ilmne, et Seaduse kaudu ei saa keegi õigeks Jumala ees, sest „õige jäääb usust elama“. **12** Seadus ei pöhine usul; vastupidi, kirjutatud on „igaüks, kes seda täidab, elab selle järgi“. **13** Kristus lunastas meid Seaduse needuse alt, saades neetuks meie asemel, sest kirjutatud on: „Neetud on igaüks, kes puu küljes ripub.“ **14** See sündis selleks, et Aabrahami õnnistus saaks ka teistele rahvastele osaks Kristuses Jeesuses, ja et me tõotatud Vaimu saaksime usu kaudu. **15** Vennad ja õed, ma toon näite igapäevastest elust. Kui inimene on teinud testamendi, siis ei saa keegi seda tühistada ega täiendada. **16** Nõndasamuanti anti tõotused Aabrahamile ja tema soole. Neis ei öeldud „sinu sugudele“, otsekui paljudele, vaid ühele: „ja sinu soole“, kes on Kristus. **17** Ma tahan öelda järgmist: nelisada kolmkümmend aastat hiljem tulnud Seadus ei tee kehetetuks Jumala poolt varem seatud lepingut ega tühista tõotust. **18** Sest kui pärand tuleks Seaduse alusel, siis ei pöhineks see enam tõotusel. Kuid Jumal oma armus andis selle Aabrahamile just läbi tõotuse. **19** Milleks siis Seadus? See lisati üleastumiste paljastamiseks, kuni tuleb sugu, kelle kohta oli antud tõotus. See seadus anti inglite kaudu vahendajale. **20** Aga kui keegi

on andnud tõotuse omal tahtel, ei ole vaja vahendajat, Jumal on see. **21** Kas Seadus on siis vastuolus Jumala tõotustega? Sugugi mitte! Sest kui oleks antud Seadus, mis suudab teha elavaks, oleks õigus kindlasti tulnud käsu kaudu. **22** Kuid Pühakiri on allutanud köik patu meelevalla alla, et tõotus, mis anti usu läbi Jeesusesse Kristusesse, saaks osaks neile, kes usuvald. **23** Enne usu tulekut hoiti meid Seaduse valve all luku taga kuni usu ilmumiseni tulevikus. **24** Niisiis on Seadus olnud meie eestkostja Kristuse tulekuni, et me saaksime õigeks usust. **25** Aga nüüd, kui usk on tulnud, ei allu me enam eestkostjale. **26** Te olete ju köik usu läbi Jumala lapsed Kristuses Jeesuses. **27** Sest teie köik, kes olete Kristusesse ristitud, olete ka Kristusega rõivastatud. **28** Enam ei ole juuti ega kreeklast, enam ei ole orja ega vaba, enam ei ole meest ega naist, sest te köik olete üks Kristuses Jeesuses. **29** Ja kui te olete Kristuse omad, siis te olete ka Aabrahami sugu ja pärijad tõotuse kohaselt.

4 Ma pean silmas seda: niikaua kui pärija on alaealine,

ei erine ta kuigi palju orjast, ehkki ta on kogu vara omanik. **2** Ta allub hooldajatele ja eestkostjatele kuni isa määratud ajani. **3** Samuti ka meie: kui me olime alaealised, siis olime orjuses maailma algjöuduude meelevalla all, **4** aga kui ettenähtud aeg sai täis, läkitas Jumal oma Poja, kes sündis naisest. Ta sündis Seaduse alla, **5** lunastama seadusealuseid, et meie saaksime pojaseisuse. **6** Ja kuna te olete tema pojad, siis on Jumal läkitanud teie südamesse oma Poja Vaimu, kes hüüab: „Abba! Isa!“ **7** Niisiis ei ole sa enam ori, vaid Jumala laps; ja kuna sa oled tema laps, on Jumal teinud sinust ka pärija. **8** Varem, kui te veel Jumalast midagi ei teadnud, te orjasite neid, kes loomult ei olegi jumalad. **9** Aga nüüd, kui te olete Jumala ära tundnud, või õigemini, tema on teid ära tundnud, kuidas te võite pöörduva tagasi nende nõrkade ja armetute algjöuduude juurde, nagu tahaksite jälle neid hakata orjama? **10** Te jälgite hoolega igasugu päevi ja kuid ja aegu ja aastaid, **11** et ma kardan, kas ma ehk asjata olen teie pärast vaeva näinud. **12** Ma palun teid, vennad ja õed, saage minu sarnaseks, sest minagi olen saanud teie sarnaseks! Te ei ole mulle mingit ülekokut teinud. **13** Te ju teate, et kui ma esimesel korral kuulutasin teile evangeeliumi, olin ma haige. **14** Ja kuigi mu haigus oli teile katsumuseks, ei halvustanud ega põlastanud te mind, vaid võtsite mu vastu nagu Jumala ingl, nagu ma oleksin Kristus Jeesus. **15** Kus on siis nüüd minu õnnistus? Ma tunnistan teile, et kui oleks olnud võimalik, siis te oleksite oma silmad peast välja kiskunud ja minule andnud. **16** Kas ma olen saanud teie vaenlaseks, kuna

räägin teile tött? 17 Need inimesed on õhinal teie ümber mitte hea pärist, vaid nad tahavad teid eemale törjuda minust, et te innukad oleksite nende kasuks. 18 Alati on põhjust olla innukas hea suhtes, mitte ainult siis, kui mina teie juures viibin. 19 Mu kallid lapsed, kelle pärist ma olen jälle sünnitusvaludes, kuni Kristus teie sees saab kuju! 20 Ma tahaksin olla praegu teie juures ja rääkida teiega teistsugusel toonil, sest ma olen teie pärist nõötu! 21 Öelge mulle teie, kes te tahate Seadusele alluda, miks te ei kuula Seadust? 22 Sest kirjutatud on, et Aabrahamil oli kaks poega, üks orjatariga, teine vaba naisega. 23 Orjatari poeg sündis lihaliku loomuse pärist, vaba naise poeg sündis aga Jumala tõotuse tulemusena. 24 Neid võib võtta vördkujudena. Kaks naist on kui kaks lepingut: esimene on pärit Siinai mäelt ja sünnitab lapsi orjadeks – see on Haagar. 25 Haagar tähistab Siinai mäge Araabias ja vastab praeagusele Jeruuusalemma linnale, sest ta on koos oma lastega orjuses. 26 Aga üälalasuv Jeruuusalem on vaba naine, tema on meie ema. 27 Sest on kirjutatud: „Rõõmusta, viljatu naine, kes sa ei ole iial last sünnitanud; hõiska rõõmust ja hüüa valjult, sina, kes sa tuhusid ei tunne; sest hüljatul naisel on rohkem lapsi kui sellel, kellel on abikaasa!“ 28 Nüüd olete teie, vennad ja õed, tõotuse lapsed sarnaselt lisakiga. 29 Ent nagu tookord, kui inimlikust lootusest sündinud poeg kiusas taga Vaimu tõotusest sündinud poega, nii on ka nüüd. 30 Aga mida ütleb Pühakiri? „Aja minema orjatar ja tema poeg, sest orjatari poeg ei jaga kunagi pärandit vaba naise pojaga!“ 31 Niisiis, vennad ja õed, me ei ole orjatari, vaid vaba naise lapsed.

5 Vabaduseks on Kristus meid vabastanud. Seepärast püsige selles ja ärge laske end uesti panna orjaikesse! 2 Pange tähele mu sõnu! Mina, Paulus, ütlen teile, et kui te lase te end ümber lõigata, ei ole teil Kristusest mingit kasu. 3 Ma kinnitan veel kord igaühele, kes laseb end ümber lõigata, et ta on sunnitud jätkama allumist Seadusele. 4 Teie, kes tahate saada öigeks Seaduse abil, olete Kristusest ära pöördunud. Te olete Jumala armust eemaldunud. 5 Vaimu läbi me ootame pikisilmi usus õigust, mille peale me loodame. 6 Sest Kristuses Jeesuses ei oma tähtsust ümberlõikamine ega ümberlõikamatus, vaid usk, mis on tegev armastuse läbi. 7 Te joooksite head võidujoosku. Kes on teid takistanud jäätma töele kuulekaks? 8 See veenmine ei tule sellelt, kes teid kutsus. 9 „Pisut juurest paneb kogu taigna kärima.“ 10 Ma olen kindel Issandas, et teie vaated ei muutu. Aga see, kes ajab teid segadusse, saab kord oma karistuse, olgu ta kes tahes. 11 Aga kui mina, vennad ja õed, ikka veel kellegi arvates ümberlõikamist kuulutan, miks mind ikka veel taga kiusatakse? Siis ei peaks ristisõnum

enam kedagi ärritama. 12 Oh, kui need teie rahurikkujad lõikaksid parem endal midagi maha! 13 Teie aga, vennad ja õed, olete kutsutud vabadusse. Kuid mitte sellisesse vabadusse, mis annab vaba voli lihalikule loomusele, vaid üksteist armastuses teenima. 14 Sest kogu Seadus on täidetud ühes käsus: „Armasta oma ligimest nagu iseennast!“ 15 Aga kui te üksteist hammustate ja õigte, siis vaadake, et te üksteist ära ei hävitata! 16 Ma ütlen teile, käige Vaimus, siis te ei täida lihalikke himusid. 17 Sest lihalik loomus soovib seda, mis on Vaimu vastu ja Vaim seda, mis on lihaliku vastu. Need kaks on teineteise vastased, nii et teie ei saa teha seda, mida tahate. 18 Aga kui Vaim juhib teid, ei ole te enam Seaduse all. 19 Lihaliku loomuse teod on ilmsed: hoorus, rüvedus, häbitus, 20 ebajumalateenistus, nöidus, vaen, riid, armukadedus, äkkviha, isekus, lõhed, kildkonnad, 21 kadedus, purjutamine, prassimine ja muu sääärane. Selle eest ma hoiatan teid, nagu olen seda varemgi teinud, et need, kes nõnda käituvad, ei saa osa Jumala riigist. 22 Ent Vaimu vili on armastus, rõõm, rahu, kannatlikkus, lahkus, headus, ustavus, 23 tasadus, mõõdukus. Selliste asjade vastu pole Seadus. 24 Need, kes kuuluvad Kristusele Jeesusele, on löönud risti oma liha koos selle kirgede ja himudega. 25 Kui me elame Vaimus, siis käigem ka Vaimus! 26 Jätkem maha auahnu, üksteise ärritamine ja kadestamine.

6 Vennad ja õed, kui keegi tabatakse mõnelt eksimuselt, siis teie, kes olete Vaimust juhitud, parandage seda inimest tasase meelega. Samas jälgige ka ennast, et te ise kiusatusse ei satuks. 2 Kandke üksteise koormaid, nõnda te täidate Kristuse seadust. 3 Kui keegi peab ennast tähtsaks, aga seda ei ole, siis ta petab iseennast. 4 Ent igaüks katsugu läbi oma töö, siis ta võib kiidelda üksi iseenda ees, mitte teiste ees. 5 Igaühel on kanda oma koorem. 6 Aga see, keda õpetatakse sõnaga, jagagu kõike head oma õpetajaga. 7 Ärge eksige: Jumal ei lase ennast pilgata! Mida inimene külvab, seda ta ka lõikab. 8 Sest kes oma lihalikule loomusele külvab, see lõikab lihalikust loomusest surma. Aga kes Vaimule külvab, see lõikab Vaimust igavest elu. (aiōnios g166) 9 Ärgem väsigem head tehes. Küll me omal ajal ka lõikame, kui me alla ei anna! 10 Niisiis tehkem, kui meil on võimalus, head kõikidele inimestele, eriti aga usukaaslastele. 11 Vaadake, kui suурte tähtedega olen ma teile kirjutan oma käegal! 12 Need, kes tahavad inimestele liha poolest muljet avaldada, sunnivad teid ümberlõikamisele. Ainus põhjus, miks nad seda teevald, on soov vältida Kristuse risti pärast tagakiusamist. 13 Sest ka ümberlõigatud ise ei pea kinni Seadusest, kuid nad tahavad teie ümberlõikamist, et nad

saaksid teie ihu üle kiidelda. **14** Aga mulle ärgu juhtugu seda, et ma kittleksin muu kui meie Issanda Jeesuse Kristuse risti üle, mille läbi maailm on minule risti löödud ja mina maailmale. **15** Ei ümberlökamine ega ümberlökamatus tähenda midagi, vaid uus loodud. **16** Rahu ja halastust kõigile, kes seda põhimõtet järgivad – Jumala Iisraelile. **17** Ärge edaspidi valmistage mulle rohkem piinu, sest ma kannan oma ihul Issanda Jeesuse vermeid. **18** Meie Issanda Jeesuse Kristuse arm olgu teie vaimuga, vennad ja õed! Aamen.

Efeslastele

1 Pauluselt, kes on Jumala tahtel Jeesuse Kristuse apostel, Jumala pühale rahvale Efesoses, neile, kes usuvald Kristusesse Jeesusesse: **2** Armu ja rahu teile Jumalalt, meie Isalt, ja Issandalt Jeesuselt Kristuselt! **3** Kiidetud olgu Jumal, meie Issanda Jeesuse Kristuse Isa, kes meid on taevast õnnistanud kõigi vaimulike õnnistustega Kristuses. **4** Veel enne maailma rajamist on ta meid Kristuses valinud olema tema ees pühad ja laitmatud. **5** Armastuses on ta meid oma tahte ja otsuse kohaselt ette määranud saama tema lasteks Jeesuse Kristuse kaudu – **6** tema armu kütuseks, mida ta meile on heldelt osutanud oma Armastatus. **7** Kristuses on meil lunastus tema vere läbi ja pattude andestus tema rikkaliku armu töttu. **8** Seda on ta külluslikult valanud meie peale koos kõige tarkuse ja arukusega. **9** Ja ta on andnud meile teada seni varjul olnud tahte, mida ta oma hea nõu kohaselt oli Kristuses kavandanud, **10** ja mis pidi täide minema määratud ajal, et Kristuses liita kokku kõik, mis on taevas ja mis maa peal. **11** Temas antakse meile kätte pärrand, mida Jumal, kes kõike oma tahte järgi teeb ja otsustab, oli oma kava kohaselt ette määranud, **12** et meie, kes me oleme esimestena pannud oma lootuse Kristusele, võiksime elada tema au kütuseks. **13** Teiegi olete Kristuses sellest alates, kui te kuulsite töe sõna, oma pääste evangeeliumi. Kui te uskusite, märgiti teid temas ära pitseriga, tõotatud Püha Vaimuga, **14** kes on meile pärandi tagatiseks, kuni meid lunastatakse Jumala omandiks, tema au kütuseks. **15** Seepärast ei olegi ma sellest ajast peale, kui kuulsin teie usust Issandassee Jeesusesse ja armastusest kõigi pühade vastu, **16** lakanud Jumalat tänamast teie eest iga kord, kui meenutan teid oma palvetes. **17** Ma palun, et meie Issanda Jeesuse Kristuse Jumal, kirkuse Isa, teile annaks tarkuse ja ilmutuse vaimu tema äratundmisel. **18** Valgustagu Jumal teie südame silmi, et te möistaksite, millise lootuse te olete saanud Jumala kutsega, milline on tema pärandi kirkuse rikkus pühas rahvas **19** ja kui võrratult suur on tema vägi meie jaoks, kes me usume tema tugevuse jõu mõjul. **20** Seesama joud sai tegevaks ka Kristuses, kui Jumal ta surnuist üles äratas ja pani istuma oma paremale käele taevas, **21** kõrgele üle iga valitsuse, meelevalla, väe ja ülemuse, üle kõikide nimede, mida kellelegi võib anda, mitte ainult kääsleval, vaid ka tulevasel ajastul. (aiõn g165) **22** Ja Jumal alistas kõik tema jalge alla ning pani tema kõikide asjade peaks kogudusele, **23** kes on tema ihu, tema täius. Tema täidab kõik kõiges.

2 Te olite ju varem surnud oma üleastumiste ja pattude töttu, 2 milles te elasite kääsleva maailmaajastu kombel, kuuletudes õhuvalla valitsejale, vaimule, kes praegugi tegutseb neis, kes on sõnakuulmatud. (aiõn g165) **3** Meie kõik kuulusime nende hulka, keda juhtisid lihalikud himud, tehes oma loomuse ja soovide tahtmist. Me olime Jumala viha all, nii nagu teisedki. **4** Kuid Jumal, kes on rikas halastuselt, on meist oma suures armastuses nõnda hoolinud, 5 et kuigi me olime surnud üleastumistes, on ta meid koos Kristusega teinud elavaks. Armu läbi te olete päätetud! **6** Jumal on meid koos temaga üles äratanud ja asetanud taevatroonile Kristuses Jeesuses, 7 et näidata tulevastel aegadel meile osutatud helduse varal, kui võrratult rikkalik on tema arm Kristuses Jeesuses. (aiõn g165) **8** Sest teie olete armu läbi päätetud usu kaudu – see ei ole teist enestest, see on kingitus Jumalalt –, **9** mitte tegudest, et ükski ei saaks kiidelda. **10** Sest me oleme Jumala teos, Kristuses Jeesuses loodud tegema häid tegusid, mis Jumal on varem meie jaoks valmis seadnud. **11** Seetõttu pidage meeles, et te olete sünni poolest mittejuudid. Teid nimetavad ümberlökamatuteks need, kes ennast kutsuvad ümberlögatuks oma ihule inimkäega tehtud märgi töttu. **12** Pidage meeles, et te olite enne ilma Kristusetaga, väljaspool Iisraeli kodakondust ja eemal Jumala tötuselepinguist, ilma lootusetaga ja ilma Jumalata siin maailmas. **13** Aga nüüd Kristuses Jeesuses olete teie, kes varem olite kaugel, saanud lähedale Kristuse vere läbi. **14** Sest tema on meie rahu, ta on ühendanud mölemad pooled, hävitandan vaenu vaheseina, mis neid lahutas, oma ihu ohvriga. **15** Ta tühistas käskude ja määruste Seaduse ning tegi rahu, et luua need kaks eneses üheks uueks inimeseks. **16** Ta lepitas Jumalaga mölemad ühesainsas ihus oma ristisurma kaudu, kaotades seeläbi vaenu, **17** ning tuli ja kuulutas röõmusõnumit: rahu teile, kes te olite kaugel, ja rahu neile, kes olid lächedal. **18** Sest tema läbi on meil mölemal samas Vaimus ligipääs Isa jurde. **19** Seega ei ole te enam võõramaalased ega külalised, vaid Jumala rahva kodakondsed, Jumala perekonnaliikmed, **20** rajatud apostlite ja prohvetite vundamendile, mille nurgakiviks on Kristus Jeesus. **21** Temas on kogu hoone kokku liidetud ja kerib pühaks templiks Issandas. **22** Temas ehitatakse teidki üheskoos eluasemeks Jumala Vaimule.

3 Sel põhjusel mina, Paulus, olen Kristuse Jeesuse vang teie, mittejuutide heaks – **2** Te olete ju kuulnud, et Jumala armu vahendamine teie heaks on usaldatud minu kätte, **3** et teha teile kättesaadavaks see saladus, mis mulle ilmutuses anti, nagu ma teile juba lühidalt kirjutasin. **4** Kui te seda loete,

te mõistate, milline on minu arusaam Kristuse saladustest. 5 Varasemate põlvkondade ajal ei ole inimlastele seda teada antud, aga nüüd on see Vaimu kaudu avaldatud tema pühadele apostlitele ja prohvetitele. 6 Saladus on selles, et evangeeliumi kaudu on koos lisraeliga pärijad ka mittejuudid, olles sama ihu liikmed ja jagades üheskoos tötust Kristuses Jeesuses. 7 Selle evangeeliumi teenriks olen ma saanud Jumala armuanni töttu, mis mulle anti tema väe kaudu. 8 Ehkki ma olen vähim kõigi Jumala pühade seast, on mulle antud see arm: kuulutada mittejuutidele Kristuse piiritut rikkust 9 ja avada kogu salajane korraldus, mis on aegade algusest peale olnud varjul Jumalas, kõige Loojas. (aiõn g165) 10 Nüüd saab Jumala mitmekülgne tarkus teatavaks koguduse kaudu taevastele valitsustele ja meelevaldadele, 11 vastavalt tema eesmärgile aegade algusest, mille Jumal on teinud teoks meie Issandas Jeesuses Kristuses. (aiõn g165) 12 Temas ja teda usaldades võime julgesti Jumalale läheneda. 13 Seetõttu ma palun, et te ei laseks end heitudata, kui ma teie pärast kannatan, see on teie auks. 14 Sel põhjusel ma põlvitan Isa ees, 15 kellelt iga suguvõsa taevas ja maa peal on pärinud oma nime. 16 Ma palvetan, et ta oma au rikkust mööda teeks teid tema Vaimu läbi tugevaks seesmisse inimese poolest, 17 ja et Kristus usu kaudu elaks teie südameis. Ja ma palvetan, et te oleksite juurdunud ja rajatud armastuses, 18 et te suudaksite koos kõigi pühadega mõista, milline on Jumala armastuse laius ja pikkus ja kõrgus ja sügavus, 19 ja ära tunda Kristuse armastust, mis ületab iga arusaamise, ja oleksite tädetud Jumala kogu täiusega. 20 Ent temale, kes meie sees tegutseva väega suudab kõike teha mõõtmatult rohkem, kui oskame paluda või mõelda, 21 temale olgu austus koguduses ja Kristuses Jeesuses igavesti kõigi sugupõlvedeni! Aamen. (aiõn g165)

4 Mina, kes ma olen vang Issanda pärast, julgustan teid nüüd elama selle kutsumise vääriliselt, mis teile on antud. 2 Olge kõiges alandlikud ja leebed, kannatlikud ja leplikud üksteisega armastuses. 3 Püüdke teha kõik, et rahusideme kaudu hoida Vaimu ühtsust. 4 Sest on üks ihu ja üks Vaim, nagu te ka olete kutsutud osa saama ühest lootusest; 5 üks Issand, üks usk, üks ristimine, 6 üks Jumal ja kõikide Isa, kes on kõikide üle, kõikide läbi ja kõikide sees. 7 Kuid meile kõigile on antud armu nii, nagu Kristus seda jagas. 8 Seepärast öeldakse Pühakirjas: „Tema läks üles kõrgele, viis vangid vangi, jagas inimestele ande!“ 9 Aga kui ta on läinud üles, siis see tähendab, et ta on käinud ka maa sügavustes. 10 See, kes on tulnud alla, on sama, kes on läinud üles üle kõigi taevaste, et täita

enesega kõik. 11 Tema on pannud mõned apostleiks, mõned prohveteiks, mõned evangelistideks, mõned karjaseiks ja õpetajaiks, 12 et Jumala rahvast valmistada teenimistööle Kristuse ihu ülesehitamiseks, 13 kuni me kõik jõuame usu ja Jumala Poja tundmise ühtsusesse ning saavutame küpsuse, omandades täie mõõdu Kristuse täiusest. 14 Siis ei ole me enam vastsündinud, keda lained edasi-tagasi uhuvald, siia-sinna heitetud iga õpetuse tuules, inimeste eksitavate plaanide kavaluses ja osavuses. 15 Vaid me räägime siis tõtt armastuses ja kasvame kõiges kokku temaga, kes on pea – Kristus. 16 Temas on kogu ihu kokku liidetud ja hoitakse koos iga liigese ja toetava kõõlusega, vastavalt iga liikme tööl. Niiviisi kasvab kogudus, kuni ta on end ülesehitanud armastuses. 17 Aga seda ma ütlen ja kinnitan Issanda nimel: te ei tohi enam elada nii, nagu uskmatud elavad oma meelete tühisuses. 18 Nende arusaamine on tuhmunud, nad on võõrdunud elust Jumalaga oma teadmistuse ja südame paadumuse töttu. 19 Olles kaotanud igasuguse tundlikkuse, on nad andunud kõlvatusele, tehes ahnelt kõike roppust. 20 Kuid mitte nii ei õppinud te Kristust tundma. 21 Kindlasti te kuulsite temast ja teid õpetati vastavalt sellele töele, mis on Jeesuses. 22 Teil tuleb maha jäätta endine eluväis ja vana loomus, mida rikuvad selle petlikud himud, 23 ning saada uueks oma mõtteviisilt 24 ja riietuda uue inimesega, kes on loodud Jumala sarnaseks töe õiguses ja pühaduses. 25 Seepärast jätke vale ja rääkige tõtt üksteisele, sest me oleme sama ihu liikmed. 26 Kui te vihastute, siis ärge tehke pattu! Ärge laske päikesel loojuda, kui olete veel vihased! 27 Ärge andke kuradile võimalust! 28 Kes on varastanud, ärgu enam varastagu, vaid teku tööd, tehes midagi kasulikku oma kätega, et tal oleks jagada neile, kellel on puudus. 29 Ükski vääritus sõna ärgu pääsegu üle teie huulte, vaid rääkige ainult seda, mis on hea teiste ülesehitamiseks, et kuulajad saaksid sellest kasu. 30 Ja ärge kurvastage Jumala Püha Vaimu, kes on kinnitanud teid oma pitseriga lunastuspäevani. 31 Kõik kibedus, raev ja viha, kisa ja sõim kadugu teie juurest koos kogu kurjusega. 32 Olge üksteise vastu lahked ja kaastundlikud ning andestage üksteisele, nagu Jumalgi on teile andeks andnud Kristuses.

5 Võtke nüüd Jumal eeskujuks nagu tema armastatud lapsed 2 ja käige armastuses, nii nagu Kristus meid on armastanud ja on iseensesse loovutanud meie eest healõhnaliseks ohvrianniks Jumalale. 3 Aga hoorusest ja kogu rüvedusest ja himustamisest ärgu olgu teie keskel enam kuuldag, nõnda nagu on kohane Jumala rahvale. 4 Samuti hüljake labased ja rumalad sõnad ning kahemõttelised

naljad. Nende asemel olgu tänu. 5 Sest selles te võite olla kindlad, et ühelgi kõlvaltul, rüvedal ega ahnel, see tähendab ebajumalateenril, ei ole pärandit Kristuse ja Jumala riigis. 6 Ärge laske enda petta tühjade sõnadega, sest selliste asjade pärast tuleb Jumala viha sõnakuulmatute peale! 7 Ärge siis saage nende kaasosalisteks! 8 Varem te olite pimedus, nüüd aga olete valgus Issandas, elage siis nagu valguse lapsed! 9 Valguse vili on aga kõik headus, töde ja õigus. 10 Tehke kindlaks, mis on Issandale meelepärel! 11 Ärge aidake kaasa pimeduse viljatutele tegudele, vaid pigem paljustage need! 12 Sest mida sõnakuulmatud salajas teevald, seda on nimetadagi häbi. 13 Aga kõik varjatu saab valguse käes avalikuks, 14 sest me näeme kõike tänu valgusele. Seepärast öeldakse: „Ärka üles, kes sa magad, ja tõuse üles surnuist, siis särab sulle Kristus!“ 15 Vaadake siis hoolega, kuidas te elate: mitte nagu arutud, vaid targad. 16 Kasutage aega õigesti, sest päevad on kurjad. 17 Seepärast ärge olge rumalad, vaid saage aru, mis on Issanda tahtmine. 18 Ärge joovastuge viinast, kust tuleb õnnetu elu, vaid saage täis Vaimu, 19 rääkides omavahel psalmide, hümnid ja Vaimus antud lauludega. Laulge ja mängige muusikat Issandale kogu oma südamest, 20 tänades alati kõige eest meie Jumalat ja Isa Issanda Jeesuse Kristuse nimel. 21 Alistuge üksteisele aukartusest Kristuse vastu. 22 Naine allugu oma mehele nagu Issandale, 23 sest mees on naise pea, nagu Kristus on koguduse, oma ihu pea ja päästja. 24 Nagu kogudus alistub Kristusele, nõnda alistugu ka naised meestele kõiges. 25 Mehed, armastage oma naisi, nõnda nagu Kristus on armastanud kogudust ja andnud oma elu koguduse eest, 26 et teda pühitseda ja puhastada oma sõna kaudu otsekui veega pestes, 27 et kogudus enese ette tuua säravpuhtana, ilma ühegi pleki, kortsu ega muu veata, vaid püha ja laitmatuna. 28 Nõnda peavad mehedki armastama oma naist nagu iseeneise ihu. Kes oma naist armastab, armastab iseennast. 29 Keegi ju ei vihka iial oma ihu, vaid toidab ja soojendab seda nii nagu Kristus kogudust, 30 sest me oleme tema ihuliiikmed. 31 „Seepärast jätab mees maha oma isa ja ema ning hoiab oma naise poole, ja need kaks saavad üheks.“ 32 Siin peitub sügav saladus, aga mina räägin Kristusest ja kogudusest. 33 Kuid ka igaüks teist peab armastama oma naist nii nagu ta armastab iseennast, ja naine peab austama oma meest.

6 Lapsed, olge kuulekad oma vanematele Issandas, sest see on õige! 2 „Austa oma isa ja ema“ on esimene käsk, millega kaasneb tõotus: 3 „et su käsi hästi käiks ja sa elaksid kaua maa peall!“ 4 Ja teie, isad, ärge ärritage oma lapsi, vaid kasvatage neid Issanda õpetuses ja noomimises. 5

Orjad, kuuletuge oma maistele isandatele otsekui Kristusele, austuse ja kartusega siras südames. 6 Ärge kuuletuge neile ainult siis, kui te nende silme all olete, vaid kui Kristuse orjad, täites Jumala tahet oma südamest. 7 Teenige hea meelega, nagu teeniksite Issandat ja mitte inimesi, 8 sest te teate, et Issand tasub igaühele selle hea eest, mis ta teeb, olgu ta siis ori või vaba. 9 Ja teie, isandid, tehke sedasama neile. Ärge ähvardage neid, sest te ju teate, et Neil ja teil on ühine Isand taevas ning tema ei eelista kedagi. 10 Lõpuks, olge tugevad Issandas ja tema tugevuse jõus! 11 Pange selga Jumala sõjavarustus, et te suudaksite seista vastu kuradi septsustele. 12 Sest meie võitlus ei käi mitte liha ja vere vastu, vaid valitsuste ja võimude, selle pimedaa maailma valitsejate ja kurjuse vaimsete jõudude vastu taevas. (aiõn g165) 13 Seepärast pange selga kogu Jumala sõjavarustus, et te suudaksite vastu panna kurjal päeval ja jäädä püsima ka siis, kui te olete kõik teinud. 14 Seiske siis kindlalt, olles võötatud tõe vööga ja riitetatud õiguse soomusrüüga, 15 ja teie jalgades olgu valmidus kuulutada evangeeliumi rahusõnumit. 16 Kõige selle juures haarake kätte usukilp, millega te suudate kustutada kõik kurja põlevad nooled! 17 Võtke ka päästekiiver ja vaimumõök, mis on Jumala sõna. 18 Palvetage alati Vaimus palve ja anumisega. Seda silmas pidades olge valvsad ja tehke eestpalveid Issanda rahva eest! 19 Palvetage ka minu eest, et millal iganes ma kõnenelen, antaks mulle õiged sõnad ja julgus kuulutada evangeeliumi saladust. 20 Selle sõnumi saadikuna ma olengi vangis. Paluge, et mul jätkuks julgust seda kuulutada, nõnda nagu on minu kohus. 21 Küllap tahate teiegi teada, kuidas mul läheb ja mida ma teen. Seda kõike räägib teile Tühhikos, armas vend ja ustav abiline Issanda töös. 22 Saadan ta teie jurdre just selleks, et te teaksite, kuidas meil läheb, ja et ta julgustaks teie südameid. 23 Rahu kõigile usklikele ja armastust koos usuga Jumalalt Isalt ja Issandalt Jeesuselt Kristuselt! 24 Arm olgu nende kõikidega, kes armastavad meie Issandat Jeesust Kristust igavesti!

Filiplastele

1 Pauluselt ja Timoteoselt, Kristuse Jeesuse sulastelt, Kõigile Filippis asuvaile pühadele Kristuses Jeesuses ning ülevaatajatele ja töötajatele: **2** Armu ja rahu teile meie Isalt Jumalalt ja Issandalt Jeesuselt Kristuselt! **3** Ma tänan oma Jumalat iga kord, kui ma teid meenutan, **4** alati oma palvetes teie kõigi eest röömuga eestpalvet tehes, **5** sest te olete olnud meie kaaslased evangeeliumis esimesest päevast tänaseni. **6** Ma olen veendunud, et see, kes teis on alustanud head tööd, viib selle lõpule Kristuse Jeesuse päevaks. **7** Nõnda on mul õige mõtelda teist kõigist, sest teie olete mu südames. Olen ma siis ahelais või olen ma evangeeliumi kaitsmas ja kinnitamas, teie köik saate osa sellest armust koos minuga. **8** Jumal on minu tunnistaja, kuidas ma teid köiki igatsen, tundes teie suhtes sama, mida Kristus Jeesus. **9** Ja see on minu palve, et teie armastus üha enam ja enam kasvaks teadmises ja sügavamas tunnetuses, **10** et te oleksite kindlaks, mis on oluline, ning oleksite puhtad ja veatud Kristuse päevani, **11** täis õiguse vilja Jeesuse Kristuse läbi, Jumala kirkuseks ja kütuseks. **12** Vennad ja õed, ma tahan, et te teaksite: minu praegune olukord on tulnud evangeeliumi levikule isegi kasuks. **13** Nii et kogu kohtukoja valvemeeskonnale ja kõigile teistele on saanud teatavaks, et ma olen vangis Kristuse pärast. **14** Minu ahelate tõttu on enamik vendi ja õdesid saanud enesekindlaks Issandas ja julgevad evangeeliumi kartmatult kuulutada. **15** Mõned küll kuulutavad Kristust kadedusest ja tüli töstmiseks, teised aga head soovides. **16** Ühed teevad seda armastusest, teades, et mind on pandud siia evangeeliumi kaitsmiseks, **17** teised kuulutavad aga Kristust kiusu pärast, mitte puhta südamega, vaid lootes suurendada minu vangipõlve kannatusi. **18** Aga mis sellist! Peaasi, et Kristust kuulutatakse, ükskõik kuidas, olgu tagamõttega või töemeeli. Selle üle olen ma röömus nüüd ja ka edaspidi, **19** sest ma tean, et see tuleb mulle päästeks tänu teie palvetele ja Jeesuse Kristuse Vaimu abile. **20** Minu kindel ootus ja lootus on, et ma ei jää häbisse milleski, vaid nõnda nagu alati, ilmneb Kristus nüüdk suurena minu kaudu, olgu elus või surmas. **21** Sest Kristus on minu elu, ja surm on mulle kasu! **22** Aga kui ihus elamine toob mu tööle vilja, siis ma ei tea, mida eelistada. **23** Olen otsekui kahevahel: igatsen siit ilmast lahkuda ja olla koos Kristusega, sest see on väga palju parem, **24** kuid ihusse jäädmine on vajalikum teie pärast. **25** Selles veendunud olles ma tean, et ma jään siia, ja et ma jätkan koos teie kõikidega teie usu edendamiseks ja röömuks, **26** et teie kiitlamine rohkeneks Jeesuses Kristuses minu kaudu

selle tõttu, et ma olen jälle koos teiga. **27** Ent käituge alati Kristuse evangeeliumi vääriliselt! Kas ma siis tulen ja näen teid, või kuulen teist eemal olles, et te püsите ühes Vaimus, võideldes koos evangeeliumi usu eest **28** ilma hirmuta nende ees, kes teie vastu seisavad. See on neile tunnustäheks, et nemad hävitatakse, teid aga päästetakse, ja seda Jumala poolt. **29** Sest teile on antud eesõigus mitte ainult uskuda Kristusesse, vaid ka kannatada tema pärast. **30** Teie osaks on ju seesama võitlus, milles te olete mind näinud ja nüüd kuulete.

2 Seepärast, kui te saate ühendusest Kristusega mingisugust julgustust, mingisugust lohutust tema armastusest, mingisugust Vaimu osadust, mingisugust kaastunnet ja halastust, **2** siis tehke mu rööm täielikuks sellega, et te mõtlete ühtviisi, armastate sama armastusega, olete samas Vaimus ja meeles. **3** Ärge tehke midagi kiusu ega auahnuse pärast, vaid pidage alandlikkuses üksteist ülemaks endast. **4** Ärge tegutsege üksnes enda, vaid ka teiste huvides! **5** Suhtes üksteisega olge sama mõttiveisisa kui Kristus Jeesus: **6** kes, olles Jumala kuju, ei hoidnud kinni õigusest olla Jumalaga võrdne, **7** vaid tegi end tühiseks, võttes orja kuju, saades inimese sarnaseks. **8** Ja kui ta leiti inimese sarnasena, alandas ta iseennast, saades kuulekaks surmani – koguni ristisurmani. **9** Seetõttu on Jumal tööstnud ta kõige kõrgemale ja andnud talle nime üle kõigi nimede, **10** et Jeesuse nime ees nõtkuks iga põlv nii taevas, maa peal kui ka maa all **11** ja iga suu tunnistaks, et Jeesus Kristus on Issand, Jumala Isa kirkuseks. **12** Seepärast, mu armsad, nõnda nagu te alati olete olnud kuulekad, mitte ainult minu juuresolekul, vaid palju enam nüüd mu äraolekul, pingutage oma pääste nimel kartuse ja värinaga! **13** Sest Jumal töötab teis, et teie soovid ja teod vastaksid tema headele eesmärkidele. **14** Tehke kõike ilma nurisemata ja vaidlemata, **15** et te oleksite laitmatud ja puhtad, veatud Jumala lapsed keset nurjatut ja pöörast sugupõlve, kelle seas te särate otsekui tähed ilmaruumis, **16** kui hoiate kinni elu sõnast. Siis on mul põhjust kiidelta Kristuse pääeval, et ma ei ole asjata jooksnud ega asjata vaeva näinud. **17** Ja isegi kui mu elu valatakse välja nagu joogiohver teie usust tuleneva ohvri ja teenistuse peale, olen ma röömus ja tunnen röömu teie kõigi üle. **18** Olge siis teiegi röömsad ja röömustage koos minuga! **19** Ma loodan Issanda Jeesuse loal saata Timoteose peagi teie jurdre, et minu süda saaks kinnitust, kuuldes, kuidas teil läheb. **20** Mul ei ole ju teist sellist mõttekaastlast, kes nõnda ehtsalt muretseks teie käekäigu pärast. **21** Igauhel on ju meeles oma mured, mitte see, mida Jeesus Kristus tahab. **22**

Kuid Timoteose tublidus on teile teada, sest nagu poeg oma isa kõrval on ta koos minuga teeninud evangeeliumi. **23** Teda ma loodangi saata niipea, kui saan selgust oma olukorras. **24** Ent ma olen veendunud Issandas, et ka mina ise tulen peatsest. **25** Pidasin siiski vajalikuks saata teie juurde ka oma kaastöölise ja võitluskaaslase vend Epafroditose, teie apostli ja minu vajaduste eest hoolitseja, **26** sest ta igatses teie järele ja oli tusane, et te pidite kuulma ta haigestumisest. **27** Ta oli ju tõesti haige ja suremas, kuid Jumal halastas ta peale, öeti mitte ainult tema, vaid ka minu peale, et mind ei tabaks üks kurvastus teise järel. **28** Seepärast ma saadan ta võimalikult ruttu, et te saaksite teda nähes jälle röömsaks ja minagi ei peaks nõnda palju kurvastuma. **29** Võtke ta siis vastu Issandas täie röömuga ja pidage selliseid mehi au sees, **30** sest ta oli Kristuse töö pärast surmasuu, seades oma elu ohtu, et täita teie osa minu teenimises.

3 Niisiis, mu vennad ja õed, röömustage Issandas! Mul ei ole raske teile samadest asjadest uesti kirjutada, sest see kinnitat teid. **2** Olge valvel koerte pärast, kurjade töötagejate pärast, nende lihalöökajate pärast! **3** Sest ümberlögitud oleme meie, kes Jumalat teenime vaimus, kiitleme Kristusest Jeesusest ega looda liha peale, **4** kuigi minul oleks lootust ka liha poolest. Kui keegi arvab, et temal on lootust liha tõttu, siis minul on rohkem: **5** ma olen ümber lögitud kaheksandal päeval, lisraeli soost, Benjamini suguharust, põline heebrealane, Seaduse järgi variser; **6** üliagaruses koguduse tagakiusaja, Seadusest tuleneva õiguse poolest veatu. **7** Aga kõik oma kunagised kasud olen ma arvestanud kahjuks Kristuse pärast. **8** Veel enam, ma pean kõike kahjuks Issanda Kristuse Jeesuse kõikeületava tunnetuse kõrval. Tema pärast ma olen selle kõik minetanud ja arvanud otsekui rämpsusks, et saada kasuks Kristust, **9** ja et mind leitaks tema seest ega oleks mul oma õigust, mis tuleb Seadusest, vaid õigus, mis tuleb usust Kristusesse, sest usu tõttu on Jumal mind õigeks mõistnud. **10** Ma tahan ära tunda Kristust, tema ülestõusmise väge ja kannatuste osadust, saades tema surma sarnaseks, **11** et minagi mingil viisil jõuaksin ülestõusmissele surnuist. **12** Mitte et ma oleksin selle kõik juba kätte saanud või oleksin juba oma eesmärgi saavutanud, aga ma surun edasi, et saada kätte see, mille pärast Kristus Jeesus on mind kätte saanud. **13** Vennad ja õed, ma ei arva, et ma oleksin selle juba kätte saanud. Aga ühte asja ma teen: ma unustan ära, mis on taga, ja pingutan selle poole, mis on ees. **14** Ma pürgin eesmärgi poole, et võita auhind, see on igavene elu, mille pärast Jumal on mind kutsunud Kristuses Jeesuses. **15** Meie kõik, kes me

oleme küpsed, peaksime vaatama asjadele sel moel. Ja kui te mingil hetkel mõtlete teisiti, küll siis Jumal teile selle selgeks teeb. **16** Siiski, mingem edasi seal, kuhu me oleme jõudnud! **17** Vennad ja õed, võtke mind eeskujuks ja jälgige neid, kes elavad nii, nagu meie teile eeskujuks oleme. **18** Nagu ma olen ju teile tihti rääkinud ja ütlen nuttes nüüdki, elavad paljud Kristuse risti vaenlasena. **19** Nende lõpp on hukatus, nende jumal on köht ja nende uhkus on nende häbi, kõik nende mõtted keerlevad maiste asjade ümber. **20** Sest meie ühiskond on taevas, ja seal me ka ootame Päästjat, Issandat Jeesust Kristust, **21** kes meie alandatud ihu muudab oma kirkuse ihu sarnaseks selle väega, millega ta võib ka kõik enesele alistada.

4 Seepärast, mu vennad ja õed, keda ma armastan ja taga igatsen, minu rööm ja minu võidupärg, püsige kindlalt Issandas, armsad sõbrad! **2** Euodiat ma anun ja Süntühhet ma anun olema samal seisukohal Issandas. **3** Jah, ma palun sindki, tösine kaastöoline, aita neid naisi, sest nad on võidel nud evangeeliumi eest koos minu, Kleemensi ja teiste mu kaastölistega, kelle nimed on eluraamatus. **4** Olge ikka röömsad Issandas! Ma ütlen veel kord, olge röömsad! **5** Teie suuremeelsus saagu teatavaks köigile inimestele! Issand on lähedal! **6** Ärge muretsege millegi pärast, vaid kandke oma vajadused Jumala ette palumises ja anumises koos tänugal! **7** Ja Jumala rahu, mis on ülem kui kõik mõistust, hoiab teie südamed ja mõtted Kristuses Jeesuses. **8** Lõpuks, vennad ja õed, mis iganes on tõene, mis väärlikas, mis õige, mis puhas, mis armastuväärne ja üllas, kõik, mis on vooruslik ja kiiduväärt, seda pidage silmas! **9** Mida te olete õppinud ja saanud ja kuulnud ja näinud minut, seda tehke; ja rahu Jumal on siis teiega. **10** Mul oli väga hea meebl Issandas, et teis tärkas jälle mure minu pärast: te hoolisite minut ju ennagi, kuid teil ei olnud võimalust seda näidata. **11** Ma ei ütle, et mul on millestki puudus, sest ma olen õppinud olema rahul sellega, mis mul on. **12** Ma tean, mida tähendab olla puuduses ja ma tean, mida tähendab olla külluses. Olen mõistnud rahulolulu saladust igas olukorras: hästi süüa või nälgidä, elada külluses või puuduses. **13** Ma suudan kõik temas, kes mind teeb vägevaks! **14** Siiski, te tegite hästi, et võtsite osa minu viletsusest. **15** Teie, filiplased, ju teate, et evangeeliumi kuulutamise alguses, kui ma Makedooniast lahkusin, olli teie kogudus ainus, kes sõlmis minuga andmise ja võtmise suhte. **16** Isegi siis, kui ma viibisin Tessalonikas, saatsite teie mu vajaduste tarbeks abi rohkem kui ühe korra. **17** Ma ei ihka mitte andi, vaid vilja, mis kasvatab teie arvet. **18** Ma olen kõik kätte saanud ja seda on

külluslikult! Mu vajadused on igati täidetud sellest peale, kui sain Epafroditose käest teie saadetud anni, healõhnalise ja meelepärase ohvri Jumalale. **19** Küll mu Jumal täidab kõik teie vajadused oma rikkust mööda Kristuses Jeesuses! **20** Aga Jumalale, meie Isale, kuulugu ülistus igavesest ajast igavesti! Aamen. (aiõn g165) **21** Tervitage kõiki pühasid Kristuses Jeesuses! Teid tervitavad vennad ja õed, kes on koos minuga. **22** Teid tervitavad kõik pühad, eriti need, kes on keisri kojas. **23** Issanda Jeesuse Kristuse arm olgu teie vaimuga!

Koloslastele

1 Pauluselt, kes on Jumala tahtel Jeesuse Kristuse apostel, ja vend Timoteoselt, **2** Jumala pühadele Kolossas, ustavatele vendadele ja õdedele Kristuses: Armu ja rahu teile Jumalalt, meie Isalt! **3** Me täname Jumalat, meie Issanda Jeesuse Kristuse Isa, kui me teie eest palvetame, **4** sest oleme kuulnud teie usust Kristusesse Jeesusesse ja armastusest kõigi pühade vastu **5** lootuse pärast, mis on teie jaoks taevasse hoiule pandud. Sellest lootusest te olete juba kuulnud, kui evangeeliumi töesõnum **6** teie juurde joudis. Seesama evangeelium kannab nüüd vilja ja kasvab kogu maailmas, täpselt samamoodi, nagu on juhtunud teiegi juures alates päevast, mil te seda kuulsite ja hakkasite mõistma Jumala armu. **7** Epafras, kes seda teile õpetas, on meie armas kaassulane ja Kristuse ustav teenija meie heaks. **8** Tema rääkiski meile armastusest, mida Vaim on teis äratanud. **9** Seepärast ei ole me lakanud palvetamast ja anumast teie pärast alates päevast, mil me seda kuulsite, et teid täidetaks Jumala tahtmisse tundmisega koos kõige vaimuliku tarkuse ja arusaamisega. **10** Et te saaksite elada Issanda väärilist elu ja talle igati meeldida: kandes vilja kõiges heas töös, kasvades Jumala tundmises, **11** saades vägevaks tema aulise väe läbi, et teoleksite vastupidavad ja kannatlikud, **12** tänades rõõmsalt Isa, kes on teid kõlblikuks teinud osa saama pühade pärandist valguse kuningriigis. **13** Sest tema on meid päästnud pimeduse meelevallast ning toonud meid oma armsa Poja Kuningriiki. **14** Temas on meil lunastus, pattude andestus. **15** Tema on nähtamatu Jumala kuju, sündinud enne kõike loodut, **16** sest tema läbi on loodud kõik, mis on taevastes ja maa peal, mis nähtav ja nähtamatu, olgu aujärjed, võimud, valitsused ja meelevallad – kõik on loodud tema läbi ja tema jaoks. **17** Tema ise on enne kõike ja kõik püsib koos tema sees. **18** Tema on oma ihu, koguduse pea. Ta on algus, esmasündinu surnute hulgast, et tema oleks ülim kõiges. **19** Sest Jumal arvas heaks panna temasse kogu oma täiuse **20** ja lepitada tema kaudu enesega kõik, kes on maa peal ja kes on taivas, sellega, et ta tegi rahu tema vere läbi, mis riistil valati. **21** Kunagi olite teiegi Jumalast võõrdunud ja mõtteviisi poolest tema vaenlased oma kurjade tegudega. **22** Nüüd aga on Kristus teid lepitnud oma lihalikus ihus surma läbi, et saaksite seista pühadena, veatuina ja laitmatuina tema ees, **23** kui te jätkate kindlana ja rajatuna usus ega tagane evangeeliumis olevast lootusest. See on evangeelium, mida te olete kuulnud ja mida on kuulutatud kogu loodule taeva all ja mille teenriks olen saanud ka mina, Paulus. **24** Nüüd on

mul hea meel selle üle, mida ma teie pärast kannatan. Ja kui mu maises elus on veel midagi Kristuse vaevadest olemata, talun ma sedagi tema ihu, see on koguduse heaks. **25** Jumal on määranud mind koguduse teenriks, et ma kuulutaksin teile Jumala sõna kogu selle täiuses, **26** saladust, mis oli varjatud läbi aegade ja sugupõlvede, kuid mis nüüd on ilmutatud tema pühadele. (*aiõn g165*) **27** Neile tahtis Jumal selle teatavaks teha ja näidata selle saladuse aulisi rikkusi kõigi rahvaste seas; see on Kristus teie sees, kirkuse lootus. **28** Teda me kuulutame, manitsedes ja õpetades igaüht kogu tarkuses, et valmistada ette iga inimest täiuslikuks Kristuses. **29** Selle nimel ma võitlen ja pingutan Kristuse jõuga, mis minus väega tegutseb.

2 Ma tahan, et te teaksite, kui palju ma võitlen teie ja laodikeialaste ja kõikide pärast, kes mind ei ole isiklikult kohanud. **2** Ma soovin, et nende südamed saaksid julgustatud ja kokku liitetud armastuses, et neil oleks täieliku mõistmise kogu rikkus, et nad tunnetaksid ära Jumala saladuse, Kristuse, **3** kelles peituvald kõik tarkuse ja tunnetuse aarded. **4** Ma ütlen seda selleks, et keegi teid ei eksitaks hästikõlavate väidetega. **5** Ehkki ma olen teist eemal, olen ma vaimus siiski teiega ja rõõmustan, nähes korda teie elus ja teie vankumatut usku Kristusesse. **6** Kui te olete nüüd Kristuse Jeesuse võtnud vastu Issandaks, elage jätkuvalt temas, **7** juurdunud ja ülesehitatud temasse. Saage tugevaks usus, nagu teile on õpetatud, ning tänage ülevoolaval! **8** Vaadake, et keegi teid ei võtaks vangi tühja ja petliku filosoofia kaudu, mis põhineb inimeste pärimusel ja selle maailma algjöuduadel, mitte aga Kristusel. **9** Sest ainult temas kehastub kogu jumalik täius **10** ja Kristuses olete teiegi saanud täiuslikuks. Tema on pea iga valitsuse ja meelevalla üle. **11** Temas on teid ümber lõigatud – mitte inimese kätega tehtud ümberlõikamise, vaid patuse ihu äraheitmisse teel – Kristuse ümberlõikamisega, **12** kui teid koos temaga ristimises maha maeti ja koos temaga üles äratati teie usu läbi. Jumal, kes äratas surnuist üles Kristuse, on vägev üles äratama ka teid. **13** Ehkki te olite surnud oma üleastumistes ja ihu ümberlõikamatuses, on Jumal teid koos Kristusega teinud elavaks. Ta andis andeks meile meie patud **14** ja kustutas meie võlakirja koos kõigi meie vastu olevate nõuetega. Ta kõrvaldas selle ristile naelutamise teel. **15** Ta on teinud relvituks valitsused ja meelevallad ning häbitanud neid avalikult, võidutsedes nende üle Kristuses. **16** Seepärast ärgu keegi mõistku teie üle kohut selle järgi, mida te sööte või joote, ega pühade, noorkuu või hingamispäevade pärast. **17** Need pole ju muud kui tulevaste asjade vari, tegelikkus on Kristuses. **18**

Ärge laske end võita nendel, kellel olevat nägemusi ja kes nõuavad võltsalandlikkuses inglite kummardamist. Nad on tühja täis oma lihaliku meelsuse töttu **19** ega hoia kinni peast, kelles kogu ihu kokku liidetakse ja koos hoitakse liigeste ja kõõluste abil, ning kasvab, nagu Jumal tahab. **20** Kui te koos Kristusega olete surnud selle maailma algjõududele, miks te siis, otsekui kuuluksite veel maailmale, lasete endale teha ettekirjutusi: **21** „Ära katsu! Ära maitse! Ära puuduta!“ **22** asjade kohta, mis kasutamisel hävitavad. Sellised keelud põhinevad inimlikel reeglitel ja õpetustel. **23** Need küll jätavad tarkuse mulje pealesurutud vagaduse, võltsalandlikkuse ja ihu karmi kohtlemisega, aga ihu talitsemiseks pole sellest abi.

3 Kui te koos Kristusega olete üles äratatud, siis taotlege seda, mis on ülal, kus Kristus istub Jumala paremal käel. **2** Mõtelge sellele, mis on ülal, mitte sellele, mis on maa peal, **3** sest teie olete surnud ja teie elu on Kristusega varjul Jumalas. **4** Kui Kristus, kes on teie elu, saab avalikuks, siis saate ka teie koos temaga avalikuks auhiiguses. **5** Seepärast surmake nüüd endas kõik maine: hoorus, räpasus, kired, kurjad himud ja ahnus, mis on ebajumalateenistus; **6** nende päräst tuleb Jumala viha. **7** Teiegi käsите varem nendes, kui te sellist elu elasite. **8** Nüüd aga jätke maha kõik see: viha, raev, õelus, laim, räpased sõnad oma huultelt. **9** Ärge valetage üksteisele, sest te olete vana inimese tema harjumustega lahti riietanud **10** ja rõivastunud uue inimesega, keda uuendatakse õigesti tunnetama oma Looja näo kohaselt. **11** Nii pole enam kreeklast ega juuti, ümberlõigatut ega ümberlõikamatut, võõramaalast ega sküüti, ei orja ega vaba, vaid kõik ja kõikides on Kristus. **12** Rõivastuge siis nagu sobib Jumala valitud pühale ja armastatud rahvale: kaastunde, lahkuse, alandlikkuse, leebuse ja pika meelega. **13** Sallige üksteist ja andke üksteisele andeks, kui kellegi on midagi teise vastu. Nagu Issand teile on andeks andnud, andke ka teie! **14** Aga kõige selle üle olgu armastus, mis teid täiuslikus ühtsusnes kokku seob. **15** Ja teie südameis valitsegu Kristuse rahu, sest selleks te olete ühe ihuna kutsutud. Ja olge tänulikud! **16** Kristuse sõna elagu rikkalikult teie sees! Kogu tarkuses õpetage ja manitsege üksteist psalmide, hümnide ja Vaimus antud lauludega, lauldes tänuliku südamega Jumalale! **17** Ja kõik, mida iganes te teete sõna või teoga, seda tehke Issanda Jeesuse nimel, tänades Isa Jumalat tema kaudu. **18** Naised, alistuge meestele, nagu on kohane Issandas! **19** Mehed, armastage oma naisi ja ärge tehke nende elu kibedaks! **20** Lapsed, olge kuulekad oma vanematele igas

asjas, sest see meeldib Issandale! **21** Isad, ärge kohelge oma lapsi liiga karmilt, et nad ei kaotaks julgust! **22** Orjad, kuuletuge oma maistele isandatele kõiges, mitte ainult nende silme all nagu need, kes püüavad inimestele meeldida, vaid siira südamega, kartes Issandat. **23** Mida te iganes teete, tehke kogu südamest, nii nagu Issandale ja mitte nagu inimestele, **24** sest te teate, et saate Issandalt tasuks pärandi. Teenige Issandat Kristust! **25** Aga sellele, kes teeb ülekokut, tasutakse tema ülekohtu järgi, ega tehta vahet isikute vahel.

4 Isandad, kohelge oma orje õiglaselt ja erapoolelt! Te ju teate, et ka teil on Isand taevas! **2** Pühendage endid palvele, olge valvsad ja püsige tänus! **3** Palvetage ka meie eest, et Jumal avaks meile sõna ukse kuulutada Kristuse saladust, mille päräst ma olen ahelates. **4** Palvetage, et ma oskaksin seda kuulutada selgelt, nagu ma ka pean! **5** Käituge targalt nendega, kes on väljaspool kogudust, kasutades aega õigesti! **6** Teie sõnad olgu alati täis armu, maitsestatud soolaga, et te teaksite, kuidas kellelegi vastata. **7** Kõigest, mis puudutab mind, räägib teile Tühhikos, meie armas vend, ustav abiline ja kaassulane Issanda töös. **8** Saadan ta teie juurde just selleks, et te teaksite, kuidas meil läheb, ja et ta julgustaks teie südameid. **9** Koos temaga tuleb ustav ja armas vend Oneesimos, kes on pärit teie seast. Nemad räägivad teile kõigest, mis siin toimub. **10** Teid tervitab minu kaasvang Aristarhos, Barnabase nõbu Markus, kelle kohta te olete saanud korralduse ta vastu võtta, kui ta tuleb. **11** Jeesus, keda hüütakse Justuseks, tervitab teid samuti. Juutide seast on nemad ainukesed kaastöölised Jumala riigi heaks, kes on olnud mulle toeks. **12** Teid tervitab Kristuse Jeesuse sulane Epafras, kes on pärit teie seast. Ta võitleb alati teie eest oma palvetes, et te püsiksite kindlana Jumala tahtes, küpsed ja veendumud. **13** Ma tunnistan tema kohta, et ta teeb kõvasti tööd teie heaks ning Laodikeia ja Hierapolise rahva heaks. **14** Teid tervitavad meie armas sõber arst Luukas ja Deemas. **15** Tervitage Laodikeia vendi ja õdesid, Nümfat ja kogudust tema kodus! **16** Kui see kiri on teie juures ette loetud, siis hoolitsege selle eest, et seda loetaks ka Laodikeia koguduses, ja et teie loeksite Laodikeiast saabuvat kirja. **17** Ja öelge Arhipposele: „Vaata, et sa viid lõpule teenistuse, mille sa oled saanud Issandalt!“ **18** Tervitus on minu, Pauluse, oma käega. Ärge unustage mu ahelaid! Arm olgu teiega!

1 Tessalooniklastele

1 Pauluselt, Siilaselt ja Timoteoselt, Tessalooniklaste kogudusele Jumalas Isas ja Issandas Jeesuses Kristuses: Armu ja rahu teile! **2** Me täname alati Jumalat teie köökide eest, mainides teid pidevalt oma palvetes ning **3** meelde tuletades Jumala ja meie Isa ees teie usus tehtud tööd, armastuses nähtud vaeva ja teie püsivust lootuses meie Issanda Jeesuse Kristuse peale. **4** Me teame, Jumalast armastatud vennad ja õed, et tema on teid valinud, **5** sest meie evangeelium ei ole teie jurde tulnud ainult sõnades, vaid ka väes ja Pühas Vaimus ning sügava veendumusega. Te ju teate, kuidas me teie juures teie heaks elasime. **6** Te võtsite eeskujuks meid ning Issandat, kui te suurest kannatusest hoolimata sõna vastu võtsite Püha Vaimu rõõmuga. **7** Nõnda te olete saanud eeskujuks köigile usklikele Makedoonias ja Ahhaias. **8** Sest teie juurest on Issanda sõna kostrud mitte ainult Makedooniasse ja Ahhaiasse, vaid teie usk Jumalasse on saanud tuntuks igal pool. Nii et veel pole vaja enam midagi rääkida, **9** sest nad ise ju räägivad, kuidas te meid vastu võtsite ning kuidas te olete ebajumalaist ära pöördunud, teenima elavat ja tõelist Jumalat **10** ning ootama taevast tema Poega Jeesust, kelle ta on surnuist üles äratanud ja kes päästab meid saabuva viha käest.

2 Te teate hästi, vennad ja õed, et meie külaskäik teie jurde ei olnud tulemusteta. **3** Kuigi, nagu te teate, me olime eelnevalt kannatanud ja meid teotati Filippis, andis Jumal meile siiski julguse kuulutada tema evangeeliumi rohkele vastuseisule vaatamata. **3** Kutse, mille me esitasime, ei ole ajendatud eksitusest või räpaseset tagamõtttest. Samuti ei püüa me teid kavalusega võita. **4** Vastupidi, me kuulutame kui need, kelle Jumal on heaks kiitnud ja kellele ta on oma evangeeliumi usaldanud. Me ei püüa meeldida inimestele, vaid Jumalale, kes uurib läbi meie südamed. **5** Te teate, et me ei ole kunagi tulnud meelitavate sõnade ega varjatud ahnusega: Jumal on meie tunnistajaks. **6** Me ei otsi kiitust inimestelt, ei teilt ega kelleltki teiselt, **7** ehkki me võiksime Kristuse apostlitena rõhutada oma tähtsust. Selle asemel olime leebed teie keskel. Nii nagu imetav ema kannab hoolt oma laste eest, **8** nii hoolitsesime meiegi teie eest. Kuna me armatasime teid nii väga, oli meil hea meebl jagada teiega mitte ainult Jumala evangeeliumi, vaid ka meie elu. **9** Te ju mäletate, vennad ja õed, meie vaeva ja raskusi! Me töötasime ööd ja päevad, et teid mitte koormata samal ajal, kui me Jumala evangeeliumi kuulutasime. **10** Teie ise koos Jumalaga olete tunnistajaks, kui pühad, õiglased ja

laitmatus me olime usklike hulgas. **11** Sest te teate, et me kääitusime igaühega teie hulgast nii, nagu isa käätab omaenda lastega, **12** julgustades, lohutades ja innustades teid elama Jumala vääriliselt, kes teid kutsub oma Kuningriiki ja kirkusse. **13** Ja seepärast me täname alatas Jumalat, et kui te meie käest kuulsite Jumala sõna, ei võtnud te seda vastu inimliku sõnana, vaid sellena, mis see töesti on, Jumala sõnana, mis tegutseb ka teis, kes te usute. **14** Sest teie, vennad ja õed, olete saanud sarnaseks nende Jumala kogudustega Juudamaal, mis on Jeesuses Kristuses: sest ka teie olete saanud kannatada oma inimeste poolt, nii nagu need kogudused juutide poolt. **15** Nad tapsid ka Issanda Jeesuse ning prohvetid ja ajasid ka meid minema. Nad ei ole Jumalale meelepärased ja on vaenulikud köigi inimeste vastu, **16** takistades meid kõnelemast rahvastele nende päästmiseks. Nii täidavad nad igati oma pattude mõõtu. Ent Jumala viha on tulnud nende peale täie jõuga. **17** Meie aga, vennad ja õed, olles küll lühikeseks ajaks teist eraldatud (ihulikult, mitte aga südameis), oleme sügavas igatsuses teinud köik, et teid jälle näha. **18** Me oleme tahtnud tulla teie jurde – vähemalt mina, Paulus, ikka ja jälle –, aga saatan on meid takistanud. **19** Sest kes siis veel, kui mitte teie, olete meie lootus, meie rõõm ja meie võidupärg Issanda Jeesuse ees tema tagasitulekul? **20** Teie olete meie kirkus ja rõõm!

3 Seepärast meie, suutmata seda kauem kannatada, otsustasime jäädä Ateenasse **2** ning läkitasime Timoteose, meie venna ja Jumala kaastöölise Kristuse evangeeliumi kuulutamises, kinnitama ja julgustama teid teie usus, **3** et ükski ei lööks köökuma katsumustes. Sest te teate isegi, et need on meile määratud. **4** Sest veel teie juures olles me rääkisime teile, et meid hakatakse taga kiusama, ja nii ongi see sündinud, nagu te teate. **5** Sel põhijusel, suutmata kauem kannatada, saatsingi ma Timoteose uurima, kuidas te usus püsите. Ma kartsin, et ehk on kiusaja teid ahvatlenud ja meie töö läinud tühja. **6** Ent nüüd tuli Timoteos teie juurest tagasi rõõmsate sõnumitega teie usust ja armastusest. Ta teatas, et te meenutate meid alati heaga ja igatsete meid jälle näha, nagu ka meie teid. **7** Nii saime julgustatud, vennad ja õed, köiges oma ahistuses ja kannatuses teie usu läbi, **8** sest see on meile eluks, kui teie püsите Issandas. **9** Millist tänu me võiksime küll Jumalale anda kogu selle rõõmu eest, mida oleme tundnud teie pärast oma Jumala ees? **10** Me palvetame ööd ja päevad kogu südamest, et teid jälle näha ja lisada, mis on veel puudu teie usus. **11** Aga meie Jumal ja Isa ning meie Issand Jeesus Kristus juhtigu meie teed teie jurde! **12** Ja Issand suurendagu teie armastust ülevoolavalalt

üksseise vastu ja kõigi vastu, nii nagu meiegi armastus on teie vastu. **13** Ja ta kinnitagu teie südameid, et te oleksite laitmatud ja pühitsetud meie Jumala ja Isa ees, kui meie Issand Jeesus tuleb koos kõigi oma pühadega.

4 Mis puudutab teisi asju, vennad ja õed, me oleme teid juhatanud elama Jumalale meelepärist elu nii, nagu te elategi. Nüüd me palume ja julgustame teid Issandas Jeesuses seda veel enam tegema. **2** Te ju teate, millised korraldused me teile oleme Issanda Jeesuse poolt andnud. **3** Jumala tahe on, et te oleksite pühitsetud: väldiksite sugukõlvatust, **4** et igaüks teist õpiks valitsema oma ihu pühal ja auväärsel viisil, **5** mitte kirglikus himus nagu paganad, kes ei tunne Jumalat. **6** Ärgu ka ükski tehku ülekokut oma venna või õe vastu ega kasutagu teda ära, sest Issand karistab kõiki, kes säärast pattu teeved, nagu me oleme teile varem rääkinud ja teid hoitanud. **7** Jumal ei ole ju kutsunud meid rüvedusele, vaid pühitsusele. **8** Kes seda korraldust eirab, ei eira inimest, vaid Jumalat, kes oma Püha Vaimu teisse annab. **9** Vennaarmastusest aga pole meil tarvis teile kirjutadagi, sest Jumal on teid õpetanud ükssteist armastama **10** ja te olete kohelnud armastavalt kõiki vendi ja õdesid kogu Makedoonias. Seda, vennad ja õed, me manitseme teid tegema üha enam ja enam **11** ja seadke endale eesmärgiks elada vaikset elu, tegeleda oma asjadega ning teha tööd oma kätega, nagu me oleme teid juhatanud, **12** et teie käitumine leiaks lugupidamist väljaspool kogudust ja te ei vajaks ülalpidamist kelleltki. **13** Me ei taha teid, vennad ja õed, jäätta teadmatusse nende suhtes, kes on läinud magama, et te ei kurvastaks, nagu need, kellel puudub lootus! **14** Sest kui me usume, et Jeesus on surnud ja üles tõusnud, siis me usume ka, et Jumal äratab Jeesuse kaudu üles need, kes koos temaga on läinud magama. **15** Seda me ütleme teile Issanda sõnaga, et meie, kes oleme veel elus ja kes on jääenud Issanda tulekuni, ei jõua ette neist, kes on läinud magama. **16** Sest Issand ise tuleb sõjahüü, peaingli hääle ja Jumala pasunaheli saatel taevast alla ning esmalt tõusevad üles need, kes on surnud Kristuses. **17** Seejärel haaratakse meid, kes oleme veel elus ja järele jääenud, koos nendega pilvedesse, et kohtuda õhus Issandaga. Ja nii saame me igavesti olla koos Issandaga. **18** Julgustage ükssteist nende sõnadega!

5 Ent aegadest ja ajastustest, vennad ja õed, pole meil tarvis teile kirjutada, **2** sest te teate isegi, et Issanda päev tuleb kui varas öösel. **3** Siis kui öeldakse: „Nüüd on rahu ja julgeolek“, tabab neid äkiline hukatus nagu tuhud rasedat naist, ja nad ei pääse pakku. **4** Teie aga, vennad ja õed, ei

ole pimeduses, et see päev üllataks teid kui varas. **5** Teie kõik olete ju valguse lapsed ja päeva lapsed. Meie ei ole õoega pimeduse lapsed. **6** Ärgem siis magagem nagu teised, vaid valvakem ja olgem kained. **7** Sest magajad magavad öösel ja purutajad on purjus öösel, **8** meie aga, kes me oleme päeva lapsed, olgem kained, hoides seljas usu ja armastuse kaitserüüd ning peas päästelootuse kiivrit. **9** Sest Jumal ei ole meid määranud kannatama viha, vaid saada päästet meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi, **10** kes meie eest on surnud, et meie, kas me oleme ärkvel või uinunud, üheskoos temaga elaksime. **11** Seepärast julgustage ükssteist ja ehitage ükssteist üles, nagu te seda teetegi! **12** Ent me palume teid, vennad ja õed, austada neid, kes teie keskel tööd teeved ning teid Issandas juhatavad ja manitsevad. **13** Pidage neist armastuses üliväga lugu nende töö pärast! Elage rahus ükssteisega! **14** Me rõhutame, vennad ja õed: hoiatage neid, kes on laisad ja korratud, julgustage rõhutuid, aidake nõrku, olge kannatlikud kõigi vastu! **15** Vaadake, et keegi teiselle kurja ei tasuks kurjaga, vaid taotlege alati head ükssteisele ja kõikidele! **16** Rõõmustage alati, **17** palvetage lakkamatult, **18** tänage kõige eest – sest see on Jumala tahe teie heaks Kristuses Jeesuses! **19** Ärge kustutage Püha Vaimu! **20** Ärge põlake prohveteeringuid, **21** vaid katsuge läbi kõik ja hoidke kinni heast, **22** hoidke eemale kurjast! **23** Aga rahu Jumal ise pühitsegu teid täielikult ning hoidku teie vaim ja hing ja ihu laitmatuna meie Issanda Jeesuse Kristuse tulekuks. **24** Ustav on Jumal, kes teid kutsub ja tema teeb seda. **25** Vennad ja õed, palvetage ka meie eest! **26** Tervitage kõiki vendi ja õdesid püha suudlusega! **27** Ma vannutan teid Issanda nimel, et seda kirja loetaks ette kõikidele vendadele ja õdedele. **28** Meie Issanda Jeesuse Kristuse arm olgu teiega!

2 Tessalooniklastele

1 Pauluselt, Siilaselt ja Timoteoselt, Tessalooniklaste kogudusele Jumalas, meie Isas, ja Issandas Jeesuses Kristuses: 2 Armu ja rahu teile Jumalalt Isalt, ja Issandalt Jeesuselt Kristuselt. 3 Me võlgneme alati Jumalale tänu teie eest, vennad ja õed, sest teie usk kasvab jõudsasti ning teie armastus üksteise vastu suureneb. 4 Seepärast kiitleme ka meie Jumala kogudustes teie kannatlikkusest ja usust kõigis tagakiusamistes ja katsumustes, mida te talute. 5 See on Jumala õiglase kohtumõistmisse märgiks, et teid on tunnistatud Jumala Kuningriigi vääriliseks, mille pärast te ju kannatategi. 6 Sest Jumal on õiglane: tema tasub teie vaevajatele raskustega 7 ja annab hingamist teile, kes te olete vaevatud, ja ka meile. See sünnib siis, kui Issand Jeesus ilmub taevast oma vägevate inglitega 8 leegitsevas tules. Ta karistab neid, kes Jumalat ei tunne ja kes ei alistu meie Issanda Jeesuse evangeeliumile. 9 Nende karistuseks on igavene hukatus, lahusolek Issandast ja tema vägevuse kirkusest, (aiõnios g166) 10 kui ta sel päeval tuleb, et olla ülistatud pühade hulgas ja imetletud kõigi usklike seas. Nende hulka kuulutle ka teie, sest te olete uskunud meie tunnistust teile. 11 Seda silmas pidades me palvetame pidevalt teie eest, et meie Jumal teeks teid oma kutsumise vääriliseks ning viiks oma väega täide kõik teie igatsused headuse järele ja kõik teie usus tehtud teod. 12 Nõnda saab meie Issanda Jeesuse nimi kirkastatud teis ja teie temas, meie Jumala ja Jeesuse Kristuse armu kohaselt.

2 Mis puutub meie Issanda Jeesuse Kristuse tulekusse ja meie kokkukogumist tema juurde, siis me palume teid, vennad ja õed, 2 et te ei laseks end segadusse viia ja häirida nende poolt, kes otsekui meilt pärineva õpetuse kohaselt kas siis prohveteeringu kaudu, suusõnalisele või kirjas väidavad, et Issanda päev on juba käes. 3 Ärge laske kellelgi end mingil moel eksitada, sest see päev ei saabu enne, kui on tulnud ärataganemine ja saanud avalikuks seadusevastane inimene, hukatuse laps. 4 Tema hakkab vastu köigele ja töstab enese köigest kõrgemale, mida peetakse jumalikuks ja mis väärib kummardamist, nii et ta seab end sisse Jumala templis ja kuulutab ennast Jumalaks. 5 Kas te ei mäleta, et ma rääkisin seda teile, kui veel teie juures olin? 6 Ja te teate, mis teda tagasi hoiab, nii et ta saab ilmuda alles õigel ajal. 7 Vastuhaku vägi toimib juba praegu salaja, kuid see, kes on teda siiani tagasi hoidnud, peab köigepealt oma tee vabastama. 8 Siis saab avalikuks vastuhakkaja, kelle Issand Jeesus hukkab oma suu hingusega ja hävitab oma

tuleku hiilgusega. 9 Vastuhakkaja tulemine sünnib saatana mõjul kõiksugu vägevate tegude, eksitavate tunnustähitede ja valeimedega 10 ning ahvatleb igati ülekohtule neid, kes lähevad hukka, sest nad ei võtnud omaks tõearmastust, et nad oleksid pääsenud. 11 Ja sellepäras tsaadab Jumal neile vägeva pettuse, et nad usuksid valet, 12 nõnda et süüdi möistetaks kõik, kes ei ole uskunud tõde, vaid kellele on meeldinud ülekohus. 13 Aga meie võlgneme Jumalale alati tänu teie eest, Issanda poolt armastatud vennad ja õed, sest Jumal on teid valinud uudseviljaks, et teid päästetaks Vaimu pühitsuse läbi ja tõesse uskumise varal. 14 Ta kutsus teid selle evangeeliumi läbi, et te saaksite osa meie Issanda Jeesuse Kristuse kirkusest. 15 Niisiis, vennad ja õed, seiske kindlalt ja hoidke kinni õpetusest, mis me oleme edasi andnud kas suusõnalisele või kirjas. 16 Aga meie Issand Jeesus Kristus ise ja Jumal, meie Isa, kes on meid armastanud ja armust meile andnud igavese julgustuse ja hea lootuse, (aiõnios g166) 17 julgustagu teie südameid ja kinnitagu teid igasuguses heas teos ja sõnas!

3 Mis piudutab teisi asju, vennad ja õed, palvetage meie pärast, et Issanda sõnum leviks kiiresti ja saaks austatud nii nagu teiegi juures. 2 Palvetage, et me pääseksime nurjatute ja kurjade inimeste käest, sest mitte kõgil pole usku. 3 Aga Issand on ustav, tema kinnitab teid ja kaitseb kurja eest. 4 Meil on Issandas veendumus, et te oleteteinud ja teete ka edaspidi, mida me käsime. 5 Issand juhatagu teie südamed Jumala armastuse ja Kristuse kannatlikkuse poole! 6 Meie käsime teid, vennad ja õed, meie Issanda Jeesuse Kristuse nimel, hoida eemale igast usklukust, kes on laisk ja korratu ega ela selle õpetuse kohaselt, mis nad meilt on saanud. 7 Te teate ju ise, et te peaksite võtma meid eeskujuks. Meie ei ole teie keskel olles laiselnud 8 ega ole kellegi leiba söönud selle eest maksmata. Vastupidi, me oleme ööd ja päevad töötanud vaeva nähes, et mitte olla koormaks kellelegi teie seast. 9 Mitte sellepäras, et meil poleks õigust tasuta ülalpidamisele, vaid et jäätta teile eeskuju, mida järgida. 10 Sest kui me veel teie juures olime, andsime teile selle reegili: „Kes ei taha töötada, ärgu ka sõogu!“ 11 Me kuuleme, et mõned teie hulgast elavad korraltut ega tee tööd, vaid sekkuvad teiste asjadesse. 12 Selliseid me käsime ja manitseme Issanda Jeesuse Kristuse nimel, et nad vaiksett tööd tehes teeniksid endale elatist. 13 Teie aga, vennad ja õed, ärge väsige tegemast head! 14 Aga kui keegi ei allu meie korraldustele selles kirjas, siis juhtige talle koguduses tähelepanu ja ärge tehke temaga enam tegemist, et tal hakkaks häbi. 15 Ometi ärge pidage

teda vaenlaseks, vaid hoiatage teda kui venda. **16** Aga rahu Issand ise andku teile rahu igal ajal ja igal viisil! Issand olgu teie kõikidega! **17** Tervitus on minu, Pauluse oma käega. See on tunnuseks igas kirjas – nii ma kirjutan. **18** Meie Issanda Jeesuse Kristuse arm olgu teie kõikidega!

1 Timoteosele

1 Pauluselt, kes on Kristuse Jeesuse apostel Jumala, meie Päästja, ja Kristuse Jeesuse, meie lootuse kä sul, **2** Timoteosele, minu töölisele pojale usus: Armu, halastust ja rahu Jumalalt Isalt ja Kristuselt Jeesuselt, meie Issandalt! **3** Makedooniasse minnes veensin ma sind jääma Efesosse, et sa keelksid mõningail võõra õpetuse jagamise **4** ja tegelemise lõputute müütide ja sugupuudega, mis tekitavad asjatuid vaidlusi ega aita kaasa Jumala tööle, mida tehakse usus. **5** Ent meie korralduse eesmärk on armastus puhtast südamest, heast südametunnistusest ja siirast usust. **6** Neist kõrvale kaldudes on mõned hakanud ajama tühje jutte. **7** Nad tahavad olla seaduseõpetajad, aga ise ei mõista, millest nad räägivad või mida nad nii enesekindlalt kinnitavad. **8** Me teame, et Seadus on hea, kui seda õigesti kasutada. **9** Samuti teame, et Seadus pole õigete, vaid seaduserikkujate ja vastuhakkajate, jumalatute ja patuste, pilkajate ja uskmunate, isa- ja ematapjate, mõrtsukate, **10** hoorajate, oma soo iharate, orjakauplejate, valetajate ja valevandujate ja kõige jaoks, mis on rikkumata õpetuse vastu, **11** kooskõlas Jumala kirkuse evangeeliumiga, mis on usaldatud minu kätte. **12** Ma olen tänulik Kristusele Jeesusele, meie Issandale, kes mulle jõudu annab, et ta on pidanud mind usaldusväärseks, määrates mind oma tööle. **13** Ehkki ma olin kunagi Jumala teotaja, tagakiusaja ja vägivaldne mees, on ta minu peale halastanud, sest uskmatuses ei teadnud ma, mida ma teen. **14** Meie Issanda piiri arm on mulle osaks saanud koos usu ja armastusega, mis on Kristuses Jeesuses. **15** See sõna on usaldusväärne ja väärrib igati vastuvõtmist, et Kristus Jeesus on tulnud maailma päästma patuseid, kelle seast mina olen kõige suurem. **16** Kuid mulle on ta jaganud oma armu selleks, et minus, kõige suuremas patuses, võiks Kristus Jeesus näidata oma tohutut kannatlikkust eeskujuna neile, kes hakkavad temasse uskuma ja saavad igavese elu. (aiōnios g166) **17** Aga ajastute Kuningale – surematule, nähtamatule, ainsale Jumalale – olgu austus ja ülistus igavesest ajast igavesti! Aamen. (aiōn g165) **18** Selle korralduse ma annan sulle, mu poeg Timoteos, vastavalt sinu kohta varem antud prohveteeringutele, et sa neid meeles pidades peaksid head võitlust, **19** säilitades usu ja puhta südametunnistuse, millest loobudes on mõned oma usulaeva karile ajanud. **20** Nende seas Hümenaios ja Aleksandros, kelle ma olen loovutanud saatanaale, et nad loobuksid pühaduse teotamisest.

2 Ma kutsun teid siis üles palvetama ja anuma, tegema eestpalveid ja tänupalveid kõigi inimeste eest, **2** kuningate ja kõigi võimulolijate eest, et me võiksime elada vaikset ja rahulikku elu jumalakartuses ja väärikuses. **3** See on hea ja meelepärane Jumala, meie Päästja silmis, **4** kes tahab, et kõik inimesed pääseksid ja tuleksid töe tundmissele. **5** Sest üksainus on Jumal ja üksainus vahendaja Jumala ja inimese vahel, inimene Kristus Jeesus, **6** kes on iseene andnud lunastuseks kõikide inimeste eest, tunnistusena õigel ajal. **7** Sellepärast määratigi mind kuulutajaks ja apostlikks – ma räägin tööt ega valeta – õpetama rahvastele usku ja tõde. **8** Seepärast ma soovin, et mehed igal pool palvetaksid, töstes üles pühad käed ilma viha ja vaidlusteta. **9** Niisamuti naised rõivastugu tagasihoidlikult, sündsalt ja mõistlikult, ehtides end mitte silmapaistvate soengute, kulla ja pärlite ja kallite riitega, **10** vaid heade tegudega, nagu on kohane naistele, kes end nimetavad jumalakartlikeks. **11** Naine õppigu vaiksel viisil täielikus alistumises. **12** Ma ei luba naisel õpetada ega mehe üle valitseda, vaid ta elagu vaikselt. **13** Sest Aadam loodi esimesena, siis Eeva. **14** Ja mitte Aadam ei lasknud ennast petta, vaid Eeva andis pettusele järele ja astus keelust üle. **15** Kuid naine päästetakse lastesünnitamise läbi, kui ta püsib usus, armastuses ja pühitsuses mõistliku meelega.

3 See on usaldusväärne sõna: kui keegi ihkab ülevaataja ametit, siis ta ihkab üllast tööd. **2** Ent koguduse ülevaataja peab olema laitmatu: ühenaisemee, kaine meelega, vaoshoitud, lugapeetud, külalislahke, võimeline õpetama, **3** mitte joodik ega vägivaldne, vaid leebe, mitte tütlitseja ega rahaahne. **4** Vaid ta peab hästi juhatama oma peret ja vaatama, et tema lapsed elavad sõnakuulmises ja kõiges lugupidamises. **5** Sest kui mees ei oska juhatada oma peret, kuidas saab ta hoolitseda Jumala koguduse eest? **6** Ta ei tohi olla usus algaja, et ta ei läheks uhkeks ega langeks kuradiga sama kohtumõistmise alla. **7** Tal peab olema hea nimi ka väljaspool kogudust, et ta ei satuks põlu alla ega langeks kuradi püünisses. **8** Samuti peavad diakonid olema väärkad, mitte kahekeelsed, joomalembesed ega kasuahned, **9** vaid kellegi usu saladus on puhtas südametunnistuses. **10** Ent neidki katsutagu enne läbi, ja kui nad on laitmatud, siis nad asugu teenima. **11** Niisamuti olgu naised väärkad, mitte laimajad, vaid kaine meelega ja kõiges usaldusväärsed. **12** Diakonid olgu ühenaisemehed, kes oma lapsi ja oma peret hästi juhatavad. **13** Sest kes oma ametit hästi peavad, saavutavad lugupidamise ja suure kindluse oma usust Kristusesse Jeesusesse. **14** Kuigi ma

loodan varsti sinu juurde tulla, kirjutan siiski juhuks, 15 kui mul kauem aega läheb, et sa teaksid, kuidas peab igaüks kätuma Jumala perekonnas, mis on elava Jumala kogudus, töe sammas ja alustugi. 16 Töepoolest, suur on jumalakartuse saladus: Jumal on ilmunud inimesena, õigeks tunnistatud Vaimus, nähtav olnud inglite, kuulutatud rahvastele, usutud maailmas ning võetud üles kirkusesse.

4 Aga Vaim ütleb selge sõnaga, et lõpuajal mõned taganevad usust ning võtavad kuulda eksitajaid vaime ja deemonlikke õpetusi, 2 mida levitavad valelikud ja silmakijalikud, kelle südametunnistus kannab pöletusmärki, 3 kes keelavad abielluda ega luba süüa mitmeid toite, mida ju Jumal on loonud, et need, kes usuvald ja tunnetavad töde, seda tänuga vastu võtaksid. 4 Kogu Jumala looming on hea ja miski pole pölatav, mida vastu võetakse tänuga, 5 sest seda pühitsetakse Jumala sõna ja palve läbi. 6 Kui sa vendi ja õdesid nõnda juhatad, siis sa oled Kristuse Jeesuse hea sulane, kes toitub ususõnumist ja heast õpetusest, nii nagu sa oledki teinud. 7 Ent labast ja vananaiste vada väldi, aga harjuta ennast jumalakartuses! 8 Sest kehalisest harjutamisest on vähe kasu, aga jumalakartuses on kasu kõiges, sest sellel on töötus nii praeługuseks kui tulevaseks eluks – 9 need on usaldusväärised sõnad ja mis väärivad täieliku omaksvõtmist. 10 Sellepäras me näemegi vaeva ja pingutame, sest me loodame elava Jumala peale, kes on kõigi inimeste, esmalt aga usklike Päästja. 11 Seda rõhuta ja õpeta! 12 Ärgu keegi alahinnaku sind nooruse pärast, vaid ole usklikele eeskujuks kõnes, kätumises, armastuses, usus ja puhtuses. 13 Pühendu Pühakirja avalikule lugemisele, kuulutamisele ja õpetamisele, kuni ma tulen. 14 Ära jäta unarusse vaimuandi, mille sa said prohvetisõnumi läbi, kui kogudusevanemad panid sulle käed peale. 15 Tegele nende asjadega püsivalt, et sinu edasiminek oleks kõigile nähtav. 16 Pane tähele iseennast ja õpetust, sest nõnda tehes päästad sa nii enda kui ka need, kes sind kuulevad.

5 Vana mehega ära kurjusta, vaid manitse teda nagu oma isa, nooremaid mehi kohtle nagu vendi. 2 Vanemaid naisi kohtle nagu ema, nooremaid nagu õdesid – kõiges meelepüttuses. 3 Toeta lesknaisi, kes on töesti ilma toitjata. 4 Aga kui kellelgi lesel on lapsi või lapselapsi, siis need õppigu kõigepealt lugupidamist oma perekonna vastu ning tasuma võlga oma vanematele ja vanavanematele, sest see on Jumalale meelepärane. 5 Aga lesk, kes on töesti puuduses ja üksik, paneb oma lootuse Jumala peale, ta palvetab ööd ja päevad, paludes Jumalalt abi. 6 Aga kes elab naudingutes, on juba elusalt surnud. 7 Anna

inimestele need juhised, et keegi ei saaks midagi ette heita. 8 Aga inimene, kes ei hoolitse oma sugulaste eest, eriti perekonna eest, on oma usu maha salanud ja on hullem kui uskmatu. 9 Leskedet hulka arvatagu need, kes on vähemalt kuuekümnearvastased ja olnud truud oma mehele 10 ja kes on tuntud heade tegude poolest: nad on üles kasvatanud lapsi, olnud külalislahked, pesnud Jumala rahva jalgu, abistanud hädalisi ja pühendanud end mitmesugustele muudele headele tegudele. 11 Nooremad leski ära arvele võta. Kui meeblelised ihad neid Kristusest eemale kisuvad, tahavad nad abielluda 12 ja teenivad ära karistuse, rikkudes varem antud tõotust. 13 Pealegi õpivad nad majast majja liuvisides laisklema. Ja mitte ainult laisklema, vaid ka keelt peksma ja teiste ellu sekkuma, rääkides asju, mida ei tohiks. 14 Nii ma soovitan noorematel leskedel minna mehele, sünnitada lapsi, hoolitseda oma kodu eest ja mitte anda meie vastastele põhjust laimamiseks. 15 Sest mõned ongi juba end saatana poole pööranud. 16 Kui siis usklilikul naisel on tema hoole all leseks jäähud sugulasi, peab ta jätkama nende abistamist ja mitte koormama kogudust, et kogudus võiks abistada leski, kes töesti abi vajavad. 17 Vanemad, kes kogudust hästi juhatavad, on kahekordse tasu väärilised, eriti need, kelle töö on kuulutamine ja õpetamine. 18 Sest Pühakirja ütleb: „Ära seo kinni pahmast tallava härja suud!“ ja „Töötegija on oma palka väär!“ 19 Kogudusevanema vastu süüdistust ära võta kuulda muidu, kui selle esitavad kaks või kolm tunnistajat. 20 Aga neid vanemaid, kes pattu teevad, kutsu korrale kõigi ees, et ka teised kardaksid. 21 Ma vannutan sind Jumala, Jeesuse Kristuse ja valitud inglite ees, et sa järgiksid neid juhiseid kedagi eelistamata ega teeks midagi erapoolikult. 22 Ära kirusta käte pealepanemisega ja ära võta osa teiste inimeste pattudest. Hoia end puhtran! 23 Ära joo enam ainult vett, vaid tarvita pisut veini oma kõhuhädade ja sagedaste põdemiste pärast. 24 Mõne inimese patud on kohe nähtavad ja jõuavad kohtusse nende ees, aga mõne patud jälitavad neid. 25 Samuti on nähtavad head teod, aga ka need, mis pole nähtavad, ei jäää igavesti varju.

6 Kõik, kes on orjaikkes, pidagu oma peremehi suure lugupidamise vääriliseks, et Jumala nime ja õpetust ei teotatakse. 2 Aga kellel on usklikud peremehed, ärgu põlaku neid sellepäras, et nad on usukaaslased, vaid teenigu neid veel paremini, sest nad on nende usukaaslased ja pühendunud oma orjade heaolule. Seda õpeta ja rõhuta! 3 Kes õpetab midagi muud ega nõustu meie Issanda Jeesuse Kristuse mõistlike sõnade ja jumalakartliku õpetusega, 4 on ennast täis ega mõista midagi! Neile meeldib haiglaslikult vaielda ja tülitseda sõnade tähenduse pärast, millest tekib

kadedust, riidu, laimu, alatuid kahtlustusi 5 ja pidevat jagelemist inimeste vahel, kes on kaotanud arukuse, kellelt on varastatud tõde ja kes peavad jumalakartust rahaliseks tuluallikaks. 6 Ent jumalakartus koos rahuloluga on tõesti suur tuluallikas. 7 Ei ole me ju midagi toonud siia maailma ega saa ka midagi ära viia. 8 Kui meil on toit laual ja riie seljas, siis olgem sellega rahul. 9 Aga kes tahavad rikkaks saada, langevad ahvatluste lõksu ja paljude rumalate ja kahjulike himude küüsi, mis veavad inimesed sügavasse hävingusse ja hukatusse. 10 Sest armastus raha vastu on kogu kurja juur: seda ahnitsedes on mitmed usuteelt eksinud ja endale tekitanud palju piinu. 11 Sina aga, Jumala inimene, hoidu sellest! Taotle õigust, jumalakartust, ustavust, armastust, vastupidavust ja tasadust! 12 Võitle head usuvõitlust, haara kinni igavesest elust, millele sa oled kutsutud, kui sa oled andnud hea tunnistuse paljude tunnistajate ees. (aiōnios g166) 13 Ma käsin sind Jumala ees, kes köik teeb elavaks, ja Jeesuse Kristuse ees, kes Pontius Pilaatuse ees andis hea tunnistuse, 14 et sa järgiksid korraldust veatult ja laitmatult kuni meie Issanda Jeesuse Kristuse ilmumiseni, 15 mille õigel ajal toob nähtavale tema – õnnistatud ja ainus Valitseja, kuningate Kuningas ja isandate Issand, 16 kes üks on surematu, kes elab ligipääsmatus valguses, keda pole näinud ükski inimene ega võigi näha. Temale olgu austus ja igavene vägi! Aamen. (aiōnios g166) 17 Manitse neid, kes on rikkad praeguses maailmas, et nad ei oleks kõrgid ega loodaks varandusele, mis on ebakindel, vaid Jumalale, kes annab meile nautimiseks kõike rikkalikult. (aiōn g185) 18 Käsi neil teha head, olla rikkad kaunite tegude poolest, olla helded ja valmis teistega jagama. 19 Selliselt koguvad nad vara ja rajavad endale vundamendi tulevaseks ajaks, et haarata kinni tõelisest elust. 20 Timoteos, hoia seda, mis sinu hoolde on usaldatud! Välди jumalakartmatut loba ja vastuväiteid, mida ekslikult teadmisteks kutsutakse, 21 millega nõustudes on mõnedki usust kõrvale kaldunud. Arm olgu teie kõikidega!

2 Timoteosele

1 Pauluselt, kes on Kristuse Jeesuse apostel Jumala tahtel selle elu töötuse pärast, mis on Kristuses Jeesuses, **2** Timoteosele, minu armsale pojale: Armu, halastust ja rahu Jumalalt Isalt ja Kristuselt Jeesuselt, meie Issandalt! **3** Ma olen tänulik Jumalale, keda ma oma esivanemate sarnaselt teenin puhta südametunnistusega, päeval ja öösel sinu peale lakkamata mõeldes oma palvetes. **4** Mäletan su pisaraid ja igatsen sind uesti näha, et saaksin tädetud rõõmuga. **5** Mulle meenub sinu siiras usk, mis enne elas sinu vanaemas Loises ja sinu emas Eunikes, ning olen veendunud, et nüüd elab see ka sinus. **6** Seepärast tuletan sulle meelde, et sa õhutaksid taas lõkkele Jumala ande, mille sa said minu käte pealepanemise kaudu. **7** Jumal ei ole andnud meile kartuse vaimu, vaid väe, armastuse ja meeleejuhuse Vaimu. **8** Ära siis häbene tunnistada meie Issandast ega mind, tema vangi, vaid kannata koos minuga kurja evangeeliumi pärast, nii nagu Jumal jõudu annab. **9** Tema on ju päästnud meid ja kutsunud püha kutsumusega – mitte meie tegude järgi, vaid oma kavatsuse järgi, armu läbi, mis on meile antud Kristuses Jeesuses enne ajastute algust, (aiōnios g166) **10** ent nüüd on saanud avalikuks, meie Päästja Kristuse Jeesuse ilmudes, kes on hävitdanud surma ja on evangeeliumi kaudu teinud nähtavaks elu ja surematuse. **11** Sellepärast olengi mina seatud kuulutajaks, apostlikks ja õpetajaks, **12** ja sellepärast ma ka kannatan. Kuid ma ei häbene, sest ma tean, kellesse ma usun, ja olen veendunud, et tema suudab hoida minu hoolde antut oma päevani. **13** Võta usaldusväärse õpetuse eeskujuks see, mida sa oled minult kuulnud, usus ja armastuses, mis on Kristuses Jeesuses! **14** Valva seda varandust, mis sulle on usaldatud. Valva seda Püha Vaimu abiga, kes meis elab! **15** Sa tead, et Aasias on kõik mu maha jätnud, nende seas ka Fügelos ja Hermogenes. **16** Näidaku Issand halastust Onesiforose perele, sest ta on mind sageli kosutanud, häbenemata mu ahelaid. **17** Vastupidi, Roomas olles otsis ta mind kõvasti, kuni leidis mu üles. **18** Andku Issand, et ta leiaks sel päeval Issandalt armu! Kui mitmel viisil oli temast Efesoses abi, tead sina paremini.

2 Niisiis, mu poeg, saa tugevaks armus, mis on Kristuses Jeesuses! **2** See, mida sa oled kuulnud mind ütlemas paljude tunnistajate juuresolekul, anna usaldusväärsete inimeste hoolde, kes sobivad õpetama ka teisi! **3** Kannata koos minuga kurja kui Kristuse Jeesuse tubli sõdur! **4** Ükski sõdur, kes on tegevteenistuses, ei seo end argielu

toimetustega, vaid püüab olla meelepärane sellele, kes ta on väteenistusse kutsunud. **5** Ja sportlane ei saa võidupärga, kui ta ei võistle reeglite kohaselt. **6** Rasket tööd tegev pöllumees peab esimesena saama osa viljsaagist. **7** Mõtle selle üle, mida ma ütlen! Küll Issand annab sulle arusaamist kõiges. **8** Pea meeles Jeesust Kristust, kes on üles äratatud surnuist ja on Taaveti soost! Selline on minu evangeelium, **9** mille pärast ma kannatan kurja ja olen ahalates nagu kurjategija. Aga Jumala sõna ei ole ahalates. **10** Sel põhjusel ma talun kõike Jumala valitute pärast, et ka nemad saaksid pääste Kristuses Jeesuses igavese kirkusega. (aiōnios g166) **11** Ustav on see sõna: kui me oleme surnud koos temaga, siis me ka elame koos temaga. **12** Kui me vastu peame, siis me ka valitseme koos temaga. Kui me ta maha salgame, siis salgab ka tema meid. **13** Kui me murrame truudust, on tema siiski ustav, sest ta ei saa ennast maha salata. **14** Seda tuleta meelde ja vannuta Jumala ees, et nad ei jageleks sõnade üle. Sellest ei ole kasu, see viib vaid kuulajad segadusse. **15** Anna endast parim, et olla Jumalale kölblik töötaja, keda ei pea häbenema ja kes käib õigesti ümber tõe sõnaga. **16** Hoidu madalatest ja tühjadest juttudest, sest need, kes selliseid justte räägivad, lähevad jumalakartmatuses üha kaugemale **17** ja nende õpetus levib nagu vähkkasvaja. Säärased on Hümenaios ja Filetos, **18** kes töest kõrvale kaldudes väidavad, et surnute ülestõusmine on juba toiminud, ja nad hävitavad niimoodi mõnede usu. **19** Ent Jumala rajatud alus püsib kindlana. Sellele on kirjutatud sõnad „Issand tunneb neid, kes on tema omad“, ja „Kurjusest peab pöörduma igaüks, kes tunnistab Issanda nime“. **20** Suures majapidamises ei ole ainult kuldja hõbeastjad, vaid neid on ka puidust ja savist. Ühed on eriliseks kasutuseks, teised üldisemaks otstarbeksi. **21** Kui keegi iseennast viimastest puhastab, saab temast astja erilise otstarbe jaoks: pühitsetud, meistrile kasulikus, valmis pandud igaks heaks tööks. **22** Põgene nooreea himude eest! Taotle õigust, usku, armastust ja rahu koos nendega, kes Issandat appi hüüavad puhtast südamest! **23** Keeldu rumalatest ja võhiklikest vaidlustest, sest sa tead, et neist tuleb vaid tüli. **24** Ent Issanda sulane ärgu tülitsegu, vaid olgu lahke kõikide vastu, võimeline õpetama ja valmis kannatama, **25** kes leebleti parandab vastuväйтайд, et Jumal saaks anda meeleteparandust tõe tundmiseks **26** ning neil tuleks aru pähе ja nad pääseksid kuradi püünisest, kuhu nad on tõmmatud täitma tema tahet.

3 Aga seda tea, et viimseil päevil tuleb raskeid aegu. **2** Sest inimesed on siis isekad, rahaahned, hooplejad, ülbed,

jumalateotajad, sõnakuulmatud vanemaile, tänamatud, 3 südametud, leppimatum, laimajad, ohjeldamatud, jõhkrad, vaenulikud headuse suhtes, 4 reetlikud, äkilised, ennast täis. Nad armastavad naudinguid rohkem kui Jumalat. 5 Nad on küll väliselt jumalakartlikud, kuid on salanud selle väe. Sellistest hoia eemale! 6 Mõned neist poevad kui ussid kodudesse ja saavad kontrolli kergeuslike naiste üle, kes on pattudega koormatud ja mitmesugustest himudest ajendatud, 7 kes aina õpivad, kuid ei jõua kuidagi tõe tundmissele. 8 Nii nagu Jannes ja Jambres panid vastu Moosesele, nõnda panevad ka nemad vastu töele. Nad on rikutud mõistusega mehed, kölbmatud usu poolest. 9 Kuid nad ei jõua kuigi kaugele, sest nagu Moosese vastaste puul, saab ka nende arulagedus peagi selgeks köigile. 10 Sina aga oled ustaval järginud minu õpetust, eluviiisi, eesmärki, usku, kannatikkust, armastust, kindlameelsust 11 tagakiusamistes ja kannatustes, nagu need on mulle osaks saanud Antiookias, Ikoonionis ja Lüstras. Millist tagakiusamist ma olen pidanud taluma, ja köigest sellest on Issand mind päästrnud! 12 Ent köiki, kes tahavad elada jumalakartlikult Kristuses Jeesuses, kiusatakse taga. 13 Kurjad inimesed ja petised lähevad aga aina halvemaks, olles ise eksitatud ja eksitades teisi. 14 Sina aga püsí selles, mida sa oled õppinud ja milles oled veendumud, sest sa tead, kellelt sa seda oled õppinud, 15 ning tunned juba lapsepõlvest saadik Pühakirja, mis võib sulle tarkust anda päästeks usu kaudu Kristuses Jeesuses. 16 Kogu Pühakiri on Jumala Vaimust sisendatud ja kasulik õpetamiseks, noomimiseks, parandamiseks ja juhatamiseks õiguses, 17 et Jumala inimene oleks täielikult varustatud ja valmis tegema häid tegusid.

4 Ma vannutan sind Jumala ja Kristuse Jeesuse ees, kes tuleb kohut mõistma elavate ja surnute üle, ning tema ilmumise ja valitsuse kohaselt: 2 kuuluta sõna, ole valmis nii sobival kui ebasobival ajal, manitse, hoiata, julgusta pika meelega õpetades! 3 Sest tuleb aeg, mil nad tervet õpetust enam ei talu ja valivad oma õpetajaid himude järgi, nii kuidas nende kõrvad sügelevad. 4 Nad keelduvad kuulamast tõde ja pöörduvad müütide poole. 5 Kuid sina säilita alati kaine meel, kannata raskusi, kuuluta evangeeliumi! Täida oma ülesannet! 6 Sest mind juba valatakse välja joogiohvrina altarile, minu lahkumistund on lächedal. 7 Ma olen võidelnud head võitlust, ma olen oma võidujooksu lõpetanud, ma olen säilitanud usu. 8 Nüüd ootab mind õiguse võidupärg, mille Issand, õiglane kohtunik, oma päeval mulle autasuks annab, aga mitte ainult minule, vaid köikidele, kes igatsevad tema ilmumist. 9 Püüa võimalikult kiiresti minu juurde tulla, 10 sest

Deemas jättis mu maha ja hakkas armastama seda maailma. Tema läks Tessalonikasse, Kreeskens Galaatisesse ja Tiitus Dalmaatsiasse. (aiõn g165) 11 Ainult Luukas on minu juures. Võta kaasa Markus ning too ta enesega; temast on mu töös kasu. 12 Tühhikose ma läkitasin Efesosse. 13 Kui sa tuled, too kaasa mantel, mille ma jätsin Karpose juurde Troasesse, ja minu raamatud, eriti aga pärgamendid. 14 Sepp Aleksandros on teinud mulle palju kurja. Küll Issand tasub talle tema tegude järgi! 15 Hoia end tema eest, sest ta on väga meie õpetusele vastu. 16 Kui ma ennast esimest korda kohtus kaitssin, ei seisnud keegi minu kõrval, vaid kõik hülgasid mu. Ärgu loetagu seda neile süüks! 17 Kuid Issand seisis minu kõrval ja andis mulle jõudu, et sõnum saaks kuulutatud minu läbi ja seda kuuleksid kõik rahvad. Ja mind päästetigi lõvi lõugade vahelt! 18 Nii päästab Issand mind kõikidest kurjadest rünnakutest ja hoiab mind oma taevase kuningriigi jaoks. Temale kuulugu kirkus igavesest ajast igavesti! Aamen. (aiõn g165) 19 Tervita Priskat ja Akvilat ning Onesiforse peret! 20 Erastos jäi Korintosesse, Trofimose pidin aga jätmä haigena Mileetosesse. 21 Püüa tulla enne talve! Eubulos, Pudens, Linos, Klaudia ja kõik usklikud tertivavad sind! 22 Issand olgu sinu vaimuga! Arm olgu teie köikidega!

Tiitusele

1 Pauluselt, kes on Jumala sulane ja Jeesuse Kristuse apostel, et edendada Jumala valitute usku ja nende teadmist töest, mis viib jumalakartusele, **2** igavese elu lootuses, mille Jumal, kes ei valeta, on tõotanud enne aegade algust, (aiōnios g166) **3** ja mis on määratud ajal tehtud avalikuks kuulutamistöö läbi, mis minu kätte on usaldatud Jumala, meie Päästja käsal, **4** Tiitusele, minu tõelisele pojale ühises usus: Armu ja rahu Jumalalt Isalt ja Kristuselt Jeesuselt, meie Päästjalt! **5** Ma jätsin su Kreetale sellepärast, et sa korraldaksid ära kõik, mis jäi pooleli, ja määräksid ametisse kogudusevanemad igas linnas, nii nagu ma sind palusin. **6** Kogudusevanem peab olema laitmatu, ühenaisemees, kellel on usklikud lapsed, keda ei saa süüdistada halbades elukommetes ega sõnakuulmatuses. **7** Sest ülevaataja peab Jumala töö eest vastutajana olema laitmatu: mitte isekas, äkiline, joodik, vägivaldne ega kasuahne, **8** vaid külalislahke, head armastav, rahumeeline, õiglane, pühitsetud ja ennast valitsev. **9** Ta peab kinni usaldusväärsest sõnumist, nagu seda on õpetatud, et ta suudaks julgustada teisi õige õpetuse varal ja veenda vastuväitjaid nende eksituses. **10** Sest on palju vastuhakkajaid, lobisejaid ja petiseid, eriti ümberlõigatute seas. **11** Nende suu tuleb kinni panna, sest nad ajavad segadusse terveid perekondi, õpetades asju, mida ei peaks õpetama – ja seda ebaausa kasu saamiseks. **12** Üks Kreeta enda prohvetitest on seda öelnud: „Kreetalased on alati valelikud, kurjad kiskjad, laisad söödikud.“ **13** See tunnistus on tösi. Noomi neid karmilt, et nende usk oleks terve **14** ja nad ei pööraks enam tähelepanu juudi müütidele ega töest ära pöördunud inimeste käskudele. **15** Puhtaile on kõik puhas, aga rüvedaile ja uskmatuile pole miski puhas, sest nii nende mõistus kui südametunnistus on määrdunud. **16** Nad väidavad, et tunnevad Jumalat, aga tegudega salgavad tema. Nii on nad põlastusväärsed ja sõnakuulmatud ega ole ühekski heaks teoks kölblikud.

2 Sina aga räägi seda, mis on kooskõlas õige õpetusega. **2** Vanad mehed olgu mõõdukad, väärirkad ja mõistlikud, tugevad usus, armastuses ja kannatikkuses. **3** Samuti kätigu vanad naised pühadele kohaselt: ärgu olgu laimajad ega suured veinijoojad, vaid õpetagu head, et **4** nad suudaksid õpetada noori naisi armastama oma meest ja lapsi, **5** olema mõõdukad, puhtad, majapidamises töökad, lahked, kuulekad oma meestele, et Jumala sõna ei teotataks. **6** Samuti kutsu üles noori mehi mõistlikkusele **7** kõigis asjus. Anna neile eeskujу head tehes. Õpetamisel saagu nähtavaks

sinu ausus, tõsidus **8** ja puhtad sõnad, mida ei saa hukka mõista, nii et vastased jääksid häbissee, sest Neil pole midagi halba öelda meie kohta. **9** Orjad alistugu oma isandaile kõiges, olgu nende meelee järgi, ärgu rääkigu vastu **10** ega varastagu, vaid näidaku, et nad on usaldusväärsed, olles sellega kaunistuseks õpetusele Jumalast, meie Päästjast. **11** Sest Jumala arm on saanud avalikuks, et päästa köiki inimesi. **12** See juhib meid loobuma jumalakartmatusest ja maistest himudest ning elama praegusest ajastul mõistlikult, õiglaselt ja jumalakartlikult, (aiōn g165) **13** oodates taevasse lootuse täitumist ning meie suure Jumala ja meie Päästja, Jeesuse Kristuse kirkuse ilmumist. **14** Tema on andnud iseenda meie eest, et meid lunastada kõigest kurjast ja puhastada enesele pärirahvaks, kes on innukas tegema häid tegusid. **15** Need on asjad, mida peaksid õpetama. Julgusta ja manitse kogu autoriteediga! Ära lase kellelgi end halvustada!

3 Tuleta neile meelde, et nad alistuksid valitsejatele ja võimudele,oleksid kuulekad, valmis tegema häid tegusid, **2** ei teotaks kedagi, ei tütitseks, vaid oleksid sõbralikud ja rahumeelsed kõigi inimeste suhtes. **3** Sest ka meie olime kunagi mõistmatud, sõnakuulmatud, eksijad, orjasime mitmesuguseid himusid ja naudinguid, elasime kurjuses ja kadeduses, olime vihatavad ja vihkasime üksteist. **4** Siis aga ilmus Jumala, meie Päästja heldus ja armastus inimkonna vastu **5** ja ta päästis meid – mitte meie õigete tegude, vaid oma halastuse tõttu, pestes meid uestisündimises ja uuendades Püha Vaimu kaudu, **6** keda tema on rikkalikult välja valanud meie peale Jeesuse Kristuse, meie Päästja läbi, **7** kes me oleme tema armust õigeks mõistetud, saaksime pärijaiks igavese elu lootuse järgi. (aiōnios g166) **8** See on usaldusväärne sõna; ja ma tahan, et sa neid asju pidevalt rõhutaksid, nõnda et need, kes usaldavad Jumalat, hoolega pühenduksid hea tegemisele, sest see on kaunis ja inimestele kasulik. **9** Välidi rumalaid vaidlusi sugupuude üle ning riide ja tūlisid käsuseaduse üle, sest need on kasutud ja tühised. **10** Valeõpetuse levitajast pöördu ära, kui sa teda korra või kaks oled hoiatanud. **11** Sa ju tead, et selline inimene on seesmiselt rikutud ja teeb pattu ning on iseeneese süüdi mõistnud. **12** Niipea kui ma Artemase või Tühhikose sinu jurde läkitan, tule ruttu minu jurde Nikopolisesse, sest ma olen otsustanud talve seal veeta. **13** Kirjatundjat Zeenast ja Apollost varustaa korralikult teelemineku jaoks, et Neil midagi ei puuduks. **14** Meiegi rahvas peab õppima tegema häid tegusid, et rahuldada pakilisi vajadusi ja elada viljakat

elu. 15 Sind tervitavad kõik, kes on minu juures. Tervita neid,
kes meid armastavad usus! Arm olgu teie kõikidega!

Fileemonile

1 Pauluselt, kes on Kristuse Jeesuse vang, ja Timoteoselt, meie vennalt, Armastatud sõbrale ja kaastöölisele Fileemonile, 2 samuti õde Apfiale, meie kaasvõitlejale Arhipposele ja kogudusele sinu kodus: 3 Armu ja rahu teile Jumalalt, meie Isalt, ja Issandalt Jeesuselt Kristuselt. 4 Ma tänan alati Jumalat, pidades sind meeles oma palvetes, 5 sest ma olen kuulnud sinu usust Issandassee Jeesusesse ja su armastusest kogu tema püha rahva vastu. 6 Ma palvetan, et su usu osadus meiega aitaks sind paremini mõista kõike seda head, mida me Kristuse pärast jagame. 7 Mind on palju rõõmustanud ja julgustanud sinu armastus, vend, sest sinu kaudu on Jumala rahvas saanud õnnistatud. 8 Seepärast, kuigi ma võiksin Kristuses olla otsekohene ja sind käskida teha, mis on sinu kohus, 9 eelistan ma armastuse pärast sind pigem paluda. Sellena, kes olen – vana mees Paulus ja nüüd ka vang Kristuse Jeesuse pärast, 10 palun ma sind oma poja Oneesimose pärast, kellele ma sain isaks vangisoleku ajal. 11 Varem oli ta sulle kasutu, nüüd on ta aga saanud kasulikuks nii sulle kui mulle. 12 Ma saadan tema, mu oma südame, sinu juurde tagasi. 13 Ma oleksin soovinud teda enese juures hoida, et ta sinu asemel oleks mind abistanud, kui olen evangeeliumi pärast ahelates, 14 aga ilma sinu nõusolekuta ei tahtnud ma teha midagi, et sinu heategu ei oleks sunniviisiline, vaid vabatahtlik. 15 Võib-olla võeti ta just sellepärast sinult ajutiselt ära, et sa saaksid ta tagasi jäädavalt, (aiōnios g166) 16 mitte enam kui orja, vaid enam kui orja – kui venna. Ta on mulle väga armas, aga veel armsam on ta sulle, nii inimesena kui vennana Issandas. 17 Kui sa pead mind oma kaaslaseks Kristuses, võta teda vastu nagu mind ennast! 18 Aga kui ta sulle on teinud mingit kahju või sulle midagi võlgneb, siis arvesta seda minu võlana. 19 See on kirjutatud minu, Pauluse oma käega: mina maksan tagasi! Ma ei peaks seda isegi ütlema, et sina võlgned mulle iseenda. 20 Ma soovin, vend, et mul oleks sinust kasu Issandas. Rõõmusta minu südant Kristuses! 21 Seda kirjutades olen ma kindel sinu kuulekuses, ma tean, et sa teed isegi rohkem, kui ma palun. 22 Ja veel üks asi – pane oma külalistetuba minu jaoks valmis, sest ma loodan, et mind antakse teile tagasi teie eestpalvete töttu. 23 Sind tervitavad Epafras, minu kaasvang Kristuses Jeesuses. 24 Ja minu kaastöölised Markus, Aristarhos, Deemas ja Luukas tervitavad sind. 25 Issanda Jeesuse Kristuse arm olgu teie vaimuga!

Heebrealastele

1 Kui Jumal muiste rääkis esivanematele mitmel korral ja mitmel viisil prohvetite kaudu, **2** siis on Jumal viimseil päevil meile rääkinud Poja kaudu, kelle ta on seadnud kõigi asjade pärjaks ja kelle läbi ta on ka maailmad loonud. (aiõng 165) **3** Poeg on Jumala kirkuse kiirgus ja tema olemuse täpne peegeldus ning ta hoiab ülal kõiksust oma võimsa sõnaga. Kes on päraast seda, kui ta oli puhastanud meid pattudest, istunud Ausuuruse paremale käele kõrgustes **4** ning saanud ülemaks inglitest, kuivõrd ta on pärinud neist ülevama nime. **5** Millisele inglikele on Jumal iganes öelnud „Sina oled minu Poeg, täna ma sünnitasin sinu“? Ja veel: „Mina olen tema Isa ja tema on minu Poeg.“ **6** Ning kui ta toob oma esmasündinu maailma, ütleb ta: „Teda kummardagu kõik Jumala inglidi.“ **7** Inglite kohta ta ütleb: „Ta teeb oma inglidi vaimudeks, ja oma teenijad tuleleegiks.“ **8** Aga Poja kohta ta ütleb: „Sinu troon, Jumal, püsib ikka ja igavesti, ja õiglus on su Kuningriigi valitsuskepp. (aiõng 165) **9** Sa armastad õigust ja vihkad ülekokut, seepärast on su Jumal võidnud sind rõõmuõliga rohkem kui su kaasla. **10** Ja veel: „Sina, Issand, panid alguses maale aluse ja taevad on su kätetöö. **11** Need hävivad, aga sina jääd; nad kõik kuluvald nagu rie. **12** Sa keerad nad kokku otsekui kuue – nad vahetatakse välja nagu rõlav. Ent sina oled ikka seesama ja sinu aastad ei löpe.“ **13** Või millisele inglikele on Jumal iganes öelnud: „Istu mu paremale käele, kuni ma panen sinu vaenlased su jalajäriks“? **14** Eks kõik inglidi ole teenijad vaimud, saadetud teenima neid, kes päriavad pääste?

2 Seetõttu tuleb meil eriti silmas pidada kõike, mida me oleme kuulnud, et me ei kalduks kõrvale. **2** Sest kui juba inglite kaudu räägitud sõnum oli kohustuslik ning iga üleastumine ja sõnakuulmatus sai karistuse, **3** kuidas siis meil õnnestuks põgeneda, kui me ei hooli nii suurest päätest, mida esmalt kuulutati Issanda enda suu läbi ja mida on kinnitanud need, kes seda kuulsid. **4** Jumal on ju seda kinnitanud tunnustähitede, imede ja mitmesuguste võimsate tegudega ning Püha Vaimu andidega, mida ta jagas oma tahte kohaselt. **5** Jumal ei alistanud inglitele tulevast maailma, millest me räägime. **6** Pühakiri tunnistab sellest: „Mis on inimene, et sa temale mõtled, või inimese poeg, et sa temast hoolid? **7** Sa tegid ta veidi alamaks inglitest, sa päärgasid ta au ja hiilgusega, **8** ja alistasid kõik tema jalge alla. „Temale kõike alistades ei jätnud Jumal midagi talle alistamata. Aga praegu me ei näe veel, et kõik on alistatud tema alla. **9** Siiski me näeme, et Jesus, kes viivuks

tehti alamaks inglitest, et ta Jumala armu läbi maitseks surma igaühe eest, on nüüd pärjatud au ja hiilgusega surma kannatamise pärast. **10** Sest Jumalale, kelle jaoks ja kelle läbi on kõik, oli kohane teha kannatuste kaudu täiuslikuks nende pääste teerajaja, selle, kes pidi viima kirkusesse palju lapsi. **11** On ju nii pühitsejal kui ka pühitsetavail üks ja seesama Isa. Seepärast Jeesus ei häbenegi nimetada neid vendadeks ja õdedeks: **12**, „Ma tahan kuulutada sinu nime oma vendadele, koguduse keskel tahan ma laulda sulle kütust!“ **13** Ja veel: „Ma panen oma lootuse tema peale.“ Ja veel: „Siin olen mina ja lapsed, kelle Jumal mulle on kinkinud.“ **14** Sellepärast, kuna lapsed on lihast ja verest, sai temagi lihaks ja vereks, et surma läbi murda selle vägi, kes hoiab surma võimu – see tähendab kuradi – **15** ja vabastada kõik, kes olid kogu elu olnud surmahirmu orjuses. **16** Sest kindlasti ei tulnud ta appi inglitele, vaid Aabrahami järglastele. **17** Seepärast ta pidi igas mõttes saama nende sarnaseks, et temast saaks halastav ja ustav ülempreester Jumala ees inimeste pattude lepitamiseks. **18** Kuna ta ise on kannatanud ja tundnud kiusatusi, suudab ta aidata neid, kes on kiusatustes.

3 Seepärast, pühad vennad ja õed, taevase kutsumise osasaajad, seadke oma mõtted Jeesusele, keda me tunnistame kui oma apostlit ja ülempreestrit! **2** Ta on ustav oma ametissemäärajale nagu Mooseski Jumala majapidamises. **3** Jesus on Moosesest palju suurema austuse vääriline, nii nagu maja ehitajat austatakse enam kui maja ennast. **4** Iga maja on ju kellegi ehitatud, aga Jumal on ehitanud kõik. **5** Mooses oli ustav Jumala majapidamises kui sulane; tunnistuseks sellest, mida Jumal pidi tulevikus rääkima. **6** Kristus aga on kui ustav Poeg Jumala majapidamise üle. Tema majapidamine oleme meie, kui me peame kinni jugusest ja lootusest, millest me ka kiitleme. **7** Seepärast, nagu Püha Vaim ütleb: „Täna, kui te kuulete tema häält, **8** ärge tehke oma südant kõvaks nii nagu vastuhaku ajal, nõnda nagu kõrbes läbikatsumise päevil, **9** kus teie esisad panid mind proovile, kuigi nad nägid mu tegusid nelikümmend aastat. **10** Seepärast sain ma vihaseks selle sugupõlve peale ja ütlesin: „Nende süda eksib üha kaugemale, ja nad ei tunne minu teid.“ **11** Nii ma vandusin oma vihas: „Lial ei saa nad minu hingamisse!“ **12** Vaadake ette, vennad ja õed, et kelleski teist ei oleks kuri uskumatu süda, mis loobub elavast Jumalast! **13** Selle asemel julgustage üksteist iga päev, niikaua kui veel öeldakse „täna“, et keegi teist ei kalestuks patu petlikkuse läbi. **14** Sest meil kõigil on osa Kristusest, kui me vaid oma esimeses usus

lõpuni kindlaks jäädme. **15** Nii nagu äsja öeldi: „Täna, kui te kuulete tema häält, ärge tehke oma südant kövaks nii nagu vastuhaku ajal!“ **16** Kes siis olid need kuuljad, kes vastu hakkasid? Eks ju kõik need, kelle Mooses tõi välja Egiptusest? **17** Ja kelle peale oli ta vihane nelikümmend aastat? Eks ju nende peale, kes tegid pattu ja kelle ihud langesid kõrbes? **18** Ja kellele kinnitas Jumal vandega, et nad ei saa minna tema hingamisse, kui mitte neile, kes olid sõnakuulmatud? **19** Nii me näeme, et nad ei saanud sinna minna oma uskmatuse pärast.

4 Seega kartkem, kuni tõotus pääseda Jumala hingamisse veel kehitib, et keegi teist ei osutuks hiljaks jäärnuks. **2** Sest meile on kuulutatud evangeeliumi nii nagu neilegi, kuid neil polnud kasu sellest sõnast, mis nad kuulsid, sest nad ei võtnud seda vastu usus. **3** Meie aga, kes oleme uskunud, astume Jumala hingamisse, nii nagu ta on öelnud: „Nii ma vandusin oma vihas: „lial ei saa nad minu hingamisse!“ – ehkki tema tööd on lõpetatud maailma loomisest peale. **4** Sest nagu kusagil Pühakirjas on öeldud seitsmenda päeva kohta: „Seitsmendal päeval Jumal puhkas kõigist oma töödest.“ **5** Selles kirjakohas aga: „lial ei saa nad minu hingamisse!“ **6** Seepärast aga, et mõned siiski lastakse sisse ja kuna need, kellele evangeeliumi esmalt kuulutati, ei ole sinna sisse saanud sõnakuulmatuse pärast, **7** määrab Jumal veel ühe päeva, niemetades seda „täna“, öeldes palju aega hiljem Taaveti kaudu, nagu juba varem on öeldud: „Täna, kui te kuulete tema häält, ärge tehke oma südant kövaks!“ **8** Sest kui Joosua oleks nad viinud hingamisse, siis Jumal ei oleks rääkinud hiljem ühest teiseist päevast. **9** Järelikult on Jumala rahva hingamisaeg alles ees. **10** Igauks, kes tema hingamisse siseneb, see hingab oma tegudest, nii nagu Jumal oma tegudest. **11** Püüdkem siis igati sellesse hingamisse pääseda, et keegi ei langeks samasuguse sõnakuulmatuse läbi! **12** Sest Jumala sõna on elav ja tõhus ja vahedam kui ükski kaheterane mõõk. Ta tungib nii sügavale, kuni lõhestab hinge ja vaimu, liigesed ja üdi, ning mõistab kohut südame mõtete ja soovide üle. **13** Ükski loodu ei saa Jumala pilgu ees peituda, vaid kõik on alasti ja avatud tema silmade ees, kellele me peame aru andma. **14** Et meil nüüd on suur ülempreester Jeesus, Jumala Poeg, kes on läbinud taevad, siis hoidkem kinni sellest usust, mida me tunnistame! **15** Sest meil pole selline ülempreester, kes ei suudaks meile kaasa tunda meie nõrkustes, vaid ta on olnud kiusatud igal viisil nagu meie, ja siiski ilma patutu. **16** Seepärast mingem siis julgusega Jumala armutrooni ette, et saaksime halastust ja leiaksime armu, mis aitab meid õigel ajal.

5 Iga ülempreester, kes valitakse inimeste hulgast, seatakse esindama inimesi Jumala ees, et tuua ohvreid ja ande pattude lepituseks. **2** Ta suudab kaasa tunda mõistmatutele ja eksijatele, sest ka tema ise on nõrk. **3** Ja sellepärast peab tema nii nagu rahva eest, ka iseenese eest ohvrit tooma pattude pärast. **4** Ja keegi ei saa seda au võtta enesele ise, vaid saab selle Jumala kutsel, nagu Aaron sai. **5** Nii ei ole ka Kristus ülendanud ennast ise ülempreestri ametisse, vaid Jumal ütles talle: „Sina oled minu Poeg, täna ma sünnitasin sinu.“ **6** Nagu ta ka ühes teises kohas ütleb: „Sina oled igavesti preester Melkisedeki korra järgi.“ (**aiōn g165**) **7** Oma maise elu päevil tõi Jeesus oma palved ja anumised valju nutu ja pisaratega tema ette, kes teda võis surmast päästa, ja teda võeti kuulda tema allaheitlikkuse tõttu. **8** Ja olles küll Poeg, õppis ta kuulekust selle läbi, mida ta kannatas. **9** Ning kui ta oli tehtud täiuslikuks, sai ta igaveset pääste allikaks köigile, kes on talle kuulekad, (**aiōnios g166**) **10** ning Jumal nimetas ta ülempreestriks Melkisedeki korra järgi. **11** Sel teemal võiks veel paljugi rääkida, aga seda on teile raske selgeks teha, sest te olete muutunud tuimaks kuulma. **12** Sest teie, kes te selle aja peale peaksite ise olema õpetajad, vajate, et teile uuesti õpetatakse Jumala ilmutuse esimesi töödesid. Te olete jälle saanud nendeks, kes vajavad piima, mitte tahket toitu. **13** Sest igaüks, kes toitub piimast, ei saa õieti aru õpetusest õiguse kohta, sest ta on väike laps. **14** Tahke toit aga on täiskasvanuile, neile, kelle eristusvõime on vilunud vahet tegema hea ja kurja vahel.

6 Seepärast jätkem selja taha algõpetus Kristusest ja mingem edasi täiuse poole! Meil on alus, mida pole vaja uuesti rajada: ärapöördumine surnud tegudest ja usk Jumalasse, **2** õpetus ristimistest ja käte pealepanemisest, surnute ülestõusmisest ja igavesest kohtumõistmisest. (**aiōnios g166**) **3** Ja seda me teeme, kui Jumal lubab. **4** Sest on võimatu neid, kes kord on olnud valgustatud, kes on maitsnud taevaseid ande, saanud osa Pühast Vaimust, **5** kogenud Jumala sõna headust ja tulevase ajastu väge (**aiōn g165**) **6** ning siiski usust taganenud, tuua taas patukahetsusele. Iseendi kahjuks lõövad nad Jumala Poja ikka ja jälle risti ja häbistavad teda avalikult! **7** Sest maa, mis joob tihti talle langevat vihma ja kasvatab kasulikke taimi oma harijaile, saab õnnistuse Jumalalt. **8** Aga see maa, mis kasvatab kibuvitsi ja ohakaid, on kasutu ja lächedal needusele. Lõpuks see põletatakse. **9** Teie puhul, armsad, isegi kui me niimoodi räägime, oleme me veendumud paremas – asjades, mis puudutavad päästmist. **10** Jumal ei ole ju ebaõiglane, et ta unustaks teie töö ja armastuse, mida te olete osutanud

temale, kui te teenite tema rahvast ja teenite jätkuvalt. 11 Kuid me ihmame, et igaüks teist näitaks üles samasugust innukust, nõnda et teie lootus oleks täiesti kindel kuni lõpuni. 12 Me ei taha, et te muutuksite laisaks, vaid võtaksite eeskujuks neid, kes usu ja pika meelete töttu pärvad selle, mida Jumal on töötanud. 13 Kui Jumal Aabrahamile andis töötuse, vandus ta iseene nimel, sest temast ei olnud kedagi kõrgemat, kelle nimel vanduda. 14 Ta ütles: „Jah, täesti ma önnistan sind ja annan sulle palju järglasi!“ 15 Ja nii Aabraham ootas kannatlikult ja sai kätte, mis talle oli töötatud. 16 Inimesed vannuvad endast kõrgema nimel. Ja vanne kinnitab selle, mis on öeldud, ning lõpetab kogu vaidluse. 17 Kuna Jumal soovis töötuse pärijatele veel selgemini näidata oma eesmärgi muutumast, kinnitas ta seda vandega. 18 Kahe muutumatu asja läbi, mille kohta on võimatu Jumalal valetada, leimeame meie varjupaiga, et hoida kinni meie ees olevast lootusest. 19 See lootus on meie hinge ankur, kõikumatu ja kindel, mis ulatub pühamu eesriide taha, 20 kuhu eeljooksjana meie heaks on läinud sisse Jeesus, kes sai igaveseks ajaks ülempreestriks Melkisedeki korra järgi. (aiõn g165)

7 Sest see Melkisedek oli Saalemi kuningas ja Kõigekõrgema Jumala preester. Ta kohtus Aabrahamiga, kui see pöördus tagasi pärast võitu kunginate üle, ja önnistas teda 2 ning Aabraham jagas talle ühe kümnendiku kõigest. Tema nimi tähendab kõigepealt „Õiguse kuningas“, peale selle ka Saalemi kuningas, mis tähendab „Rahu kuningas“. 3 Ta on ilma isa, ema ja sugupuuta, tema päevadel pole algust ega elul lõppu, aga sarnaselt Jumala Pojaga jäätta preestriks igavesti. 4 Vaadake, kui suur on see, kellele isegi esisa Aabraham andis kümnist kogu sõjsaagist! 5 Leevi poegadel, kes astuvad preestriametisse, käsil Seadus koguda kümnist rahva, see tähendab oma suguvendade käest, ehk küll needki on põlvnenud Aabrahamist. 6 Aga see mees, kuigi ta ei põlvnenud Leevist, võttis kümnise Aabrahami käest ja önnistas teda, kelle päralt olid töötused! 7 Ja ilma igasuguse kahtluseta saab alam önnistuse ülemalt. 8 Ühel juhul võtavad kümnist surelikud inimesed, teisel aga see, kelle kohta tunnistatakse, et ta elab. 9 Võiks isegi öelda, et ka Leevi, kes kogus kümnist, oli ise maksnud kümnist Aabrahami kaudu, 10 sest ta oli alles oma esisa niuetes, kui Melkisedek Aabrahamiga kohtus. 11 Niisiis, kui täiuslikkus oleks olnud saavutatav leviitide preestriameti kaudu – sellele pani ju aluse rahvale antud Seadus –, mis pidi siis veel tulema teine preester Melkisedeki korra järgi, mitte aga Aaroni korra järgi? 12 Kui preestriamet muutub,

sünib paramatult ka Seaduse muutmine. 13 Sest see, kelle tulekust räägitakse, on pärit teisest suguharust, kellega veel ükski ei ole teeninud altari juures. 14 On ju teada, et meie Issand on võrsunud Juuda suguharust, kellele Mooses ei ole preestriametiks mingit korraldust andnud. 15 Mis me oleme öelnud, saab veel selgemaks, kui see teistsugune preester töuseb Melkisedeki sarnasena, 16 olles saanud preestriks mitte maise Seaduse korralduse töttu, vaid hävimatu elu väe töttu. 17 Sest on tunnistatud: „Sina oled preester igavesti, preester Melkisedeki korra järgi.“ (aiõn g165) 18 Eelhev korraldus kaotab kehvuse, sest see oli jõuetu ja kasutu – 19 Seadus ei teinud ju midagi täiuslikuks –, selle asemel tuuakse aga parem lootus, mille kaudu me saame tulla Jumala ligi. 20 Ja seda ei tehtud ilma vandeta! Teised said preestriteks ilma vandeta, 21 aga tema sai preestriks vandega, kui Jumal ütles talle: „Issand on vandunud ega muuda meetl: „Sina oled igavesti preester!“ (aiõn g165) 22 Selle vande töttu on Jeesus saanud parema lepingu käendajaks. 23 Preestrid on töepoolest palju olnud, sest surm ei lubanud Neil ametis jätkata, 24 kuid Jeesuse preestriteenistus on muutumatu, sest tema püsib igavesti. (aiõn g165) 25 Sellepäras tundub ta päästa igaveseks neid, kes tema kaudu Jumala jurde tulevad, sest ta elab alati, et nende eest paluda. 26 Just sellist ülempreestrit me vajame: tema on püha, veatu, puhas, eraldatud patustest ja ülendatud üle taevaste. 27 Erinevalt teistest ülempreestritest ei ole temal vaja päevast päeva tuua esmalt ohvreid omaenda pattude eest ja siis rahva pattude eest, sest seda ta on teinud ühe korra ja lõplikult, kui ta tõi ohvriks iseenda. 28 Sest Seadus seab ülempreestriteks inimesi nende nõrkuses, aga vandetöötus, mis tuli Seadusest hiljem, seab ülempreestriks Poja, kes on saanud täiuslikus igavesti. (aiõn g165)

8 Aga meie praeguse kõne peamine mõte on see: meil on ülempreester, kes on istunud Ausuuruse trooni paremale käele taivas 2 ning teenib pühamus, tõelises kohtumistelgis, mida ei ole püstitanud ükski inimene, vaid Issand. 3 Iga ülempreester seatakse ametisse, et tuua Jumala ette ande ja ohvreid. Ja nii peab ka see ülempreester midagi ohvriks tooma. 4 Kui ta maa peal viibiks, siis ei oleks ta preester, sest siin juba on preestril, kes Seaduses nõutud ande toovad. 5 Nad teenivad selles, mis on taevase pühamu jäljend ja vari. Seepäras manitseti ka Moosest, kui ta hakkas telki valmistama: „Vaata, et sa teed kõik sulle mael näidatud eeskuju järgi!“ 6 Ent nüüd on Jeesus saanud seda aulisema ameti, mida parema lepingu vahendaja ta on, mis on kehtestatud paremate töötuste alusel. 7 Sest kui esimene

leping olnuks laitmatu, siis ei oleks otsitud selle asemele teist. 8 Sest neid laites ütleb Jumal rahvale: „Vaata, päevad tulevad, ütleb Issand, mil ma teen lisraeli sooga ja Juuda sooga uue lepingu. 9 See ei ole niisugune leping, nagu ma tegin teie esisadega siis kui ma nad kätpidi viisin välja Egiptusest, sest nad ei jäanud minu lepingule ustavaks, ja ma pöördusin neist ära, ütleb Issand. 10 See on leping, mille ma sõlmin lisraeli sooga pärast neid päevi, ütleb Issand: ma vajutan oma seadused nende teadvusse ja kirjutan need neile südamesse. Siis olen mina nende Jumalaks ja nemad on minu rahvaks. 11 Siis ei öpeta nad enam oma ligimest ega ütle üksteisele: „Tunne Issandat!“ sest nad kõik tunnevad mind, nii väikesed kui suured. 12 Sest ma andestan nende kurjuse ega tuleta enam meelete nende patte.“ 13 Uuest lepingust rääkides on Jumal kuulutanud eelmise lepingu aegunuks. Aga mis aegub ja iganeb, lakkab peagi olema.

9 Esimese lepinguga kaasnesid jumalateenistuse eeskirjad ja maine pühamu. 2 Selleks oli valmistatud eestelk, kus oolid lambijalg ja laud koos ohvrileibadega; seda nimetatakse „pühaks paigaks“. 3 Teise eesriide taga oli telk, mida nimetatakse „kõige pühamaks paigaks“. 4 Seal oli kuldne suitsutusaltar ja kullaga kaetud lepingulaegas, selles oolid kuldkruusmannaga ja Aaroni kepp, mis oli kord haljendanud, ja lepingutahvlid. 5 Lepingulaeka peal varjasid auhiilguse keerubid lepituskaant. Aga sellest pole praegu vaja pikemalt rääkida. 6 Asjade sellise korralduse juures lähevad preestrid korrapäraselt eestelki, et täita teenistuskohustusi, 7 aga ainult üks kord aastas läheb ülemestreer teise telki. Ta läheb sinna ohvriloomaga verega, mille ta ohverdatab iseenda ja rahva patti eest, mida nad on teadmatusest teinud. 8 Sellega näitab Püha Vaim, et tee kõige pühasse paika ei ole veel avatud, seni kuni esimene telk püsib. 9 Siin on võrdpilt praeguse aja kohta, et endisel viisil ohverdatud annid ja ohvrid ei suuda teha jumalateenijat täiuslikuks südametunnistuse poolest. 10 See kõik puudutab vaid toitu, jooki ja mitmesuguseid pesemistalitusi – ihusse puutuvaid eeskirju, mis kehtivad kuni uue korra saabumiseni. 11 Kuid kui Kristus tuli nüüd juba siin olevate hüvede ülemestreina, läbis ta suurema ja täiuslikuma telgi, mis pole tehtud inimkätega, see tähendab – pole osa sellest loodud maailmast. 12 Ta läks sisse kõige pühasse paika, mitte kitsede ega vasikate vere, vaid iseenese vere läbi – ühe korra ja löplikult – ning saavutas igavesi lunastuse. (aiōnios g166) 13 Sest kui juba kitsede ja härgade vere piserdamine ning mullikate tuha puistamine pühitseb neid, kes on rüvetunud, et nad oleksid väliselt puhtad, 14 siis kui palju enam

Kristuse veri, kes igavesi Vaimu läbi ohverdas iseenese veatuna Jumalale, puhastab meie südametunnistuse surma põhjustavatest tegudest, et saaksime teenida elavat Jumalat. (aiōnios g166) 15 Sellepärasest on Kristus uue lepingu vahendaja, et kutsutud saaksid kätte tõotatud igavesi pärandi nüüd, kui tema surm oli saanud lunastuseks esimese lepingu all tehtud patti eest. (aiōnios g166) 16 Testamendi puhul on vajalik tõendada testamendi tegija surm, 17 sest testament hakkab kehitma pärast surma ega jõustu kunagi testamendi tegija eluajal. 18 Seepärasest ei kehtestatud ka esimest lepingut ilma vereta. 19 Sest kui Mooses oli andnud kogu rahvale edasi kõik käsud vastavalt Seadusele, võttis ta vasikate vere, vett, helepunast lõnga ja iisopit ning piserdas nii rullraamatu kui ka rahva peale, 20 öeldes: „See on selle lepingu veri, mida Jumal on käskinud teil pidada.“ 21 Samuti piserdas ta verd telgi ja kõigi selle teenistuses kasutuses olevate esemetele peale. 22 Töepooltest, Seaduse järgi puhastatakse peaegu kõik asjad verega ja ilma ohvri vere valamiseta ei ole andeksandmist. 23 Niisiis tuli sellisel viisil puhastada taevaste asjade eelkujundeid, kuid taevaste asjade endi jaoks on tarvis paremaid ohvreid. 24 Sest Kristus ei läinud ju inimkätega tehtud pühamusse, mis vaid jälgendab töelist, vaid pärts taevasse ja on nüüd meie eestkostjana Jumala ees. 25 Samuti ei läinud ta end korduvalt ohverdamata, nõnda nagu ülemestreer läheb võõra verega igal aastal kõige pühamasse paika, 26 sest muidu oleks ta pidanud korduvalt kannatama maailma loomisest peale. Kuid ta ilmus vaid üks kord ajastu lõpul, et ennast ohverdades kõrvaldada patti. (aiōn g165) 27 Ja nii nagu inimeste osaks on üks kord surra ja pärast seda seista kohtu ees, 28 nõnda suri ka Kristus üks kord ohvirsurma, et kanda karistust inimkonna patti eest. Teist korda ei tule ta enam patu pärast, vaid päästma neid, kes teda otavad.

10 Seadus on vaid tulevaste hüvede vari, mitte tegelikkuse töeline kuju. Seadus ei suuda õial teha jäälvalt täiuslikuks neid, kes tulevad Jumala ette aasta-aastalt nendesamade ohvritega. 2 Vastasel korral, kas nad ei oleks siis ohverdamast lakanud? Sest jumalateenijad oleksid löplikult puhtaks saanud ja neil ei oleks enam olnud patust südametunnistust. 3 Ent ohvrid on vaid iga-aastaseks meeldetuletuseks patust. 4 Härgade ja kitsede verel on võimatu patte ära võtta. 5 Seepärasest ütles Kristus maailma tulles: „Ohvit ega andi sa ei tahtnud, aga valmistasid mulle ihu: 6 pöletus- ja patuohvitest ei olnud sul hea meel. 7 Siis ma ütlesin: „Vaata, ma tulen – rullraamatus on minust kirjutatud – tegema sinu tahtmist, Jumal!“ 8 Esimeses pooles ütleb ta: „Ohvreid,

ande, põletus- ja patuohvreid sa ei tatnud ega olnud sul hea meel neist – mida ju ohverdatakse Seaduse järgi. 9 Siis aga ütleb ta: „Ma olen tulnud tegema sinu tahtmist.“ Ta tühistab esimese, et kehtestada teine. 10 Selles tahtmises on meid pühitsetud Jeesuse Kristuse ihu ohvriga üks kord ja lõplikult. 11 Iga preester seisab päevast päeva oma teenistuses ja toob korduvalt samu ohvreid, mis ei suuda iial ära võtta patte. 12 Kristus aga ohverdas üheainsa, alati kehtiva ohvi pattude eest, ja on jäädavalt istunud Jumala paremale käele 13 ja ootab sellest ajast alates, kuni ta vaenlased paisatakse põrnu ta jalge alla. 14 Sest üheainsa ohvriga on ta jäädavalt teinud täiuslikuks need, keda pühitsetakse. 15 Seda tunnistab meile ka Püha Vaim; sest kui ta oli öelnud: 16 „See on leping, mille ma sõlmisin teiega pärast neid päevi, ütleb Issand. Ma panen oma seaduseid neile südamesse ja kirjutan need nende teadvusse.“ 17 Siis ta lisab: „Ja ma ei mäleta enam nende patte ega ülekohtutegusid.“ 18 Aga kui need on kord andeks antud, seal ei ole enam vaja mingit ohvrit pattude eest. 19 Vennad ja õed, Jeesuse vere läbi on meil julgus vabalt sisse minna köige pühamasse paika. 20 Selle tee on ta meile avanud uuena ja elavana eesriide, see tähendab oma maise ihu kaudu. 21 Ja et meil on nõnda suur preester Jumala koja üle, 22 siis astugem Jumala ette siira südamega, täielikus ussus, olles südame poolest piserdamisega puhastatud kurjast südametunnistusest ja ihu poolest pestud puhta veega! 23 Hoidkem kõikumatult kinni lootusest, mida me tunnistame, sest ustav on see, kes seda on tõtanud. 24 Ja mõelgem, kuidas üksteist ergutada armastusele ja headale tegudele! 25 Ärgem jäädem eemale oma koguduse kokkusaamistelt, nagu mõnel on kombeks, vaid julgustagem selleks üksteist, ja seda enam, et näete kohtupäeva lähenevat. 26 Sest kui me teeme tahtlikult pattu pärast seda, kui oleme õppinud tundma töde, siis ei ole enam ohvrit pattude lepituseks, 27 vaid ainult mingi kohutav kohtu ootamine ja vihatuli, mis neelab Jumalale vastupanijad. 28 Igauks, kes hülgab Moosese Seaduse, peab ilma halastusetähta surema kahe või kolme tunnistaja ütluse peale. 29 Kui palju rängema karistuse väärib siis teie meelest see, kes Jumala Poega on jalgadega tallanud ega ole kalliks pidanud lepingu verd, millega teda on pühitsetud, ning on teotanud armu Vaimu? 30 Me ju tunneme teda, kes ütleb: „Mulle kuulub kättemaks, minu käest tuleb karistus.“ Ja veel: „Issand mõistab kohut oma rahva üle.“ 31 Hirmus on langeda elava Jumala käte! 32 Tuletage melle endisi päevi, mil te äsja valgustatuna pidite taluma rasket ja kannatusrohket võitlust! 33 Mõnikord olite ise avaliku pilke ja ahistamise all, mõnikord näitasite oma ühtekuuluvust nendega, keda

nõnda koheldi. 34 Te olete kannatanud koos vangidega ja rõõmuga vastu võtnud oma vara riisumise, teades, et teil on parem ja püsivam varandus. 35 Seepärast ärge kaotage oma julgust, sest see saab suure palga! 36 Teil läheb vaja kannatlikkust, et teha Jumala tahtmist ja saada kätte tema töötused. 37 Sest „Veel õige pisut aega, siis tuleb see, kes on tulemas, ega viivita enam.“ 38 Aga „Minu õige jääb usust elama, ja kui ta taganeb, ei tunne ma temast head meetl.“ 39 Meie aga ei ole need, kes taganevad ja hukkuvad, vaid meie usume ja jäädme elama.

11 Ent usk on kindel usaldus selle vastu, mida oodatakse, ja veendumus selles, mis pole veel nähtav. 2 Selle usu kohta on meie esivanemad saanud hea tunnistuse. 3 Usu kaudu me mõistame, et maailmad on valmistatud Jumala sõna läbi, nii et nähtamatust on sündinud nähtav. (aiõn g165) 4 Usus tõi Aabel Jumalale parema ohvri kui Cain. Selle töttu tunnistas Jumal ta õigeks, kui Jumal kiitis heaks tema annid, ja usu kaudu kõneleb Aabel meile veel surnunagi. 5 Usus vöeti ära Eenok, nii et ta ei näinud surma: teda ei leitud enam, sest Jumal oli ta ära võtnud. Aga enne ülesvõtmist oli ta saanud tunnistuse, et ta oli Jumalale meelepärane. 6 Kuid ilma usuta on võimatu olla meelepärane. Sest igauks, kes tuleb Jumala jurdre, peab uskuma, et tema on olemas ja et ta annab palga neile, kes teda otsivad. 7 Usu läbi sai Noa hoitatuse selle kohta, mida veel ei olnud näha, ja pühas kartuses ehitas ta laeva, millega pääses tema pere. Usu kaudu mõistis ta hukka maailma ja sai selle õiguse pärijaks, mis tuleb usust. 8 Usus läks Abraham kuulekalt teele, kui teda kutsuti paika, mille ta pidi saama pärandiks. Ta läks teele, teadmata, kuhu ta läheb. 9 Usu läbi rajatas oma kodu tõotatud maale otsekui sisserändaja võõrsile, elades telkides koos lisaki ja Jakobiga, kellele see tõotus samuti kuulus. 10 Sest ta ootas kindlale vundamendile rajatud linna, mille kavandaja ja ehitaja on Jumal. 11 Ja usu läbi sai isegi viljatu Saara väe suguvõsa alustamiseks, kuigi oli sünnituseast juba ammu väljas, sest ta pidas tõotuse andjat ustavaks. 12 Nii sündis ühest elujõu kaotanud mehest nõnda rohkesti järglasi, nagu on taevas tähti ja nagu merekaldal liiva, mida ei saa ära lugeda. 13 Need kõik surid uskudes. Nad ei saanud kätte tõotusi, kuid nad nägid ja tertivasid neid eemalt. Ja nad tunnistasid, et nad on võõrad ja läbirändajad maa peal. 14 Sest kes nõnda räägivad, näitavad, et nad igatsevad kodumaad. 15 Kui nad oleks meenutanud kodumaad, kust nad olid lahkinud, siis nad oleks saanud ju pöörduda tagasi. 16 Aga nad igatsevad paremat, see tähendab taevast kodumaad. Seepärast Jumal

ei häbene lasta end hüüda nende Jumalaks, kuna tema on valmistanud neile linna. 17 Usu läbi Aabraham, kui Jumal ta proovile pani, loovutas ohvriks lisaki; tema, kellele olid antud tõotused, tõi ohvrimäele oma ainsa poja, 18 kuigi Jumal oli talle öelnud: „Sinu sugu loetakse lisakist.“ 19 Aabraham leidis, et Jumal võib isegi surnuid üles áratada, ja selle võrdpildina sai ta lisaki surmast tagasi. 20 Usus õnnistas ka lisak Jaakobit ja Eesavit tulevaste asjade suhtes. 21 Usus õnnistas surev Jaakob Joosepi mõlemat poega ja kummardas palves oma kepi najal. 22 Usus meenutus Joosep oma elu lõpul Israeli laste lahkumist ja andis korralduse oma luude kohta. 23 Usus varjasid Mooses vanemad pärast ta sündimist teda kolm kuud, sest nad nägid, et ta on ilus laps, ega kartnud teha kuninga käsu vastu. 24 Usus keeldus Mooses suureks saades laskmäst end nimetada vaarao tütrepojaks, 25 eelistades pigem taluda kurja kohtlemist koos Jumala rahvaga, kui nautida üürikest aega pattu. 26 Ta pidas Egiptuse aardeist suuremaks rikkuseks teotust Kristuse pärast, sest ta kinnitas oma pilgu tulevasele tasule. 27 Usus lahkus ta Egiptusest, kartmata kuninga raevu, sest otsekui nähes teda, kes on nähtamatu, püsis ta kindlana. 28 Usus korraldas ta paasapüha ja verega piserdamise uksepiitadele, et hävitusingel ei puutuks nende esmasündinuid. 29 Usus läksid Israeli lapsed läbi Punase mere nagu kuiva maa, aga kui egiptlased üritasid sama, siis nad uppusid. 30 Usus varisesid Jeeriko müürid, kui seitse päeva oli käidud nende ümber. 31 Usus ei hukkunud hoor Raahab koos uskmatutega, sest ta oli rahuga vastu võtnud maakuulajad. 32 Mida ma veel ütleksin? Mul puudub aeg hakata rääkima Gideonist, Baarakist, Simsonist, Jeftast, Taavetist, Saamuelist ja prohvetitest, 33 kes usu läbi vallutasid kuningriike, mõistsid kohut, said kätte tõotusi. Nad sulgesid lõvide lõuad, 34 summutasid tule jõu, pääsesid mõõgatera eest, said nõtruvest tugevaks, osutusid vägevaks sõjas, lõid põgenema võõraste sõjahulgad. 35 Naised said tagasi oma surnud ülestõusmise läbi. Teised lasksid end piinata surnuks, võtmata vastu pakutud vabadust ja eelistades paremat ülestõusmist. 36 Teised said tunda jõhkrat pilkamist ja piitsahoope ning ahelaid vangikongis. 37 Neid on visatud kividega surnuks, pooleks saetud, mõõgaga hukatud. Nad on käinud lamba- ja kitsenahas ja olnud puuduses, rõhutud, vaevatud – 38 maailm ei olnud neid väär. Nad ekslesid tübermaadel, mägedes, koobastes ja maalõhedes. 39 Ja kuigi neid kõiki usu pärast kiideti, ei saanud nad kätte tõotust, 40 sest Jumal on midagi paremat kavandanud meie jaoks, et ainult koos meiega saaksid nad täiuslikuks.

12 Seepärast, kuna meie ümber on nii suur pilv tunnistajaid, pangem maha kõik koorem ja meid nii kergesti endasse mähkiv patt ning jookskem visadusega meile määratud võidujoosku! 2 Hoidkem pilgud Jeesuse, usu alustajal ja täidesaatjal, kes talle määratud rõõmu nimel talus ristisurma selle häbist hoolimata, ja on istunud Jumala aujärje paremale käele. 3 Võtke eeskujuks teda, kes on kannatanud niisugust patuste vastuseisu, et te ei väsiks ega muutuks araks oma hinges! 4 Veel ei ole te vereni vastu pannud võtluses patuga. 5 Kas olete sootuks unustanud julgustuse, mis teile kui poegadele ütleb: „Mu poeg, ära põlga Issanda karistust ja ära muutu araks, kui tema sind noomib! 6 Sest keda Issand armastab, seda ta karistab, ta nuhtleb iga poega, kelle ta omaks tunnistab.“ 7 Taluge raskusi kui kasvatust: Jumal kohtleb teid nagu oma poegi, sest millist poega isa ei kasvataks? 8 Kui te jäáksite ilma kasvatusest, milles köik teised osa saavad, oleksite te vallaslapsed, mitte seaduslikud pojad. 9 On ju meie lihased isad meid kasvatandan ja me austasime neid selle eest. Kui palju rohkem peaksime alistuma vaimude Isale ja elama! 10 Nemad kasvatasad meid lühikest aega, nagu nad kõige paremini arvasid, Jumal aga teeb seda meie kasuks, et saaksime osa tema pühadusest. 11 Ükski karistus ei tundu sel hetkel rõõmus, vaid on kurvastav, kuid hiljem annab see õiguse rahuvilja neile, keda selle varal on õpetatud. 12 Seepärast ajage taas sirgu jõuetud käed ja nörkenud põlved! 13 Tasandage oma teerajad, et lonkavad liikmed ei nihestuks, vaid saaksid terveks! 14 Taotlege rahu köökidega ja pühitsust, milleta keegi ei saa näha Issandat. 15 Valvake, et keegi ei kaotaks Jumala armu, et ükski juur ei kasvataks kibedat vilja ega külvaks segadust paljusid mürgitudates. 16 Vaadake, et keegi ei oleks hooraja ega kõlvaltu nagu Eesav, kes üheainsa kõhutäie eest andis ära oma esmasünniöiguse. 17 Te ju teate, et kui ta hiljem tahtis pärida õnnistust, lükati ta kõrvale; ta ei olnud suuteline meebleparanduseks, ehhki ta seda pisarsilmil otsis. 18 Teie ei ole astunud käega katsutava ja tules lõõmava mäe juurde, kus on pilkane pimedus ja tormituul, 19 pasunaheli ja hääl, mida kuuldes rahvas palus, et neile rohkem midagi ei öeldaks. 20 Sest nad ei suutnud taluda seda korraldust: „Kui kasvõi üks loom peaks mäge puutuma, siis visatagu ta kividega surnuks!“ 21 Nii kohutav oli see vaatepilt, et Mooses ütles: „Ma värisen hirmu käes!“ 22 Teie olete jõudnud Siioni mäele, elava Jumala linna, taevase Jeruusalemma juurde. Olete jõudnud pidulikule koosolekule lugematute inglite 23 ja taevas kirja pandud esmasündinute koguduses. Te olete tulnud Jumala, kõikide kohtumõistja juurde, ja täiuslikuks saanud õigete vaimude

juurde, 24 ja uue lepingu vahendaja Jeesuse juurde, ja piserdamisverre juurde, mis räägib Aabeli verest paremini. 25 Vaadake, et te ei eiraks seda, kes räägib! Sest kui ei pääsenud maa peal karistusest need, kes eirasid tema antud hoiatust, kuidas siis võiksime pääsedä meie, kui me hülgame tema, kes meid taevast hoiatab? 26 Sel ajal raputas tema hääl maad, kuid nüüd on ta tõotanud: „Veel kord ma panen rappuma mitte ainult maa, vaid ka taeva!“ 27 Sõnad „veel kord“ viitavad raputatavate kui loodud asjade kõrvaldamisele, et jäädksid püsima need, mida ei saa raputada. 28 Olgem siis tänulikud, et me saame Kuningriigi, mida ei saa raputada, ja teenigem Jumalat talle meelepärasel viisil allaheitlikkuse ja aukartusega, 29 sest meie Jumal on neelav tul!

13 Püsige üksteise armastuses vendade ja õdedena!

2 Ärge unustage küünlislahkust, sest nii on mitmed enesele teadmata võtnud küülistena vastu ingleid. 3 Pidage meeles vange, otsekui oleksite ahalates koos nendega, ja neid, keda väärkoheldakse, otsekui tunneksite seda oma nahal. 4 Abielu olgu kõikjal au sees ja abieluvoodi rüvetamata, sest Jumal möistab kohut hoorajate ja abielurikkujate üle. 5 Ärgu olgu kohta teie elus rahaahnusel, olge rahul sellega, mis teil on. Sest Jumal ise on öelnud: „Ma ei hülga sind iial ega jäta sind mahal“ 6 Niisiis võime julge südamega öelda: „Issand on minu abimees, ma ei karda; mida võib teha mulle inimene?“ 7 Pidage meeles oma juhte, kes teile on rääkinud Jumala sõna; mõtelge sellele, mida nad on oma eluga saavutanud, võtke nende usust eeskuju! 8 Jeesus Kristus on seesama eile, täna ja igavesti! (aiõn g165) 9 Ärge laske endid kaasa kiskuda kõikvõimalikel võõrastel õpetustel. Meie süda kinnitatakse armu läbi, aga mitte toitudega, mis ei ole toonud mingit kasu neile, kes nende määruste järgi elavad. 10 Meie päralt on altar, millet ei või süüa need, kes teenivad vana Seaduse telgis. 11 Sest ohvriloomade kehad, kelle vere toob ülempreester lepituseks patu pärast kõige pühamasse paika, põletatakse väljaspool leeri. 12 Seepärast on ka Jeesus, et pühitseda rahvast oma verega, kannatanud väljaspool linnaväraaid. 13 Mingem siis tema juurde väljapoole leeri, et kanda tema teotust! 14 Sest meil ei ole siin jäavat linna, vaid me ootame igatsusega seda, mis on tulemas. 15 Seepärast toogem Jeesuse kaudu Jumalale pidevalt ülistusohvrit, hulite vilja, mis tema nime avalikult tunnistab. 16 Ning ärge unustage teha head ja jagada teistega, sest sellised ohvrid on Jumalale meelepärased. 17 Olge kuulekad oma juhtidele ja alistuge neile, sest nemad valvavad teie hingede üle nagu need, kes peavad kord aru andma. Tehke seda nii, et nad võiksid teha seda rõõmuga, mitte murest ägades,

sest teil ei oleks sellest kasu. 18 Palvetage meie pärast! Me oleme veendunud, et meie südamedunnistus on puhas, me tahame kõiges kätituda õigesti. 19 Ma palun teha seda eriti selle pärast, et mind teile rutem tagasi antaks. 20 Aga rahu Jumal, kes igavese lepingu verega on surnuist üles toonud lammaste suure Karjase, meie Issanda Jeesuse, (aiõnios g166) 21 varustagu teid kõigega, mis on hea tema tahte täitmiseks! Ja saatku korda meie sees, mis on talle meelepäpane, Jeesuse Kristuse läbi, kellele olgu austus igavesti! Aamen. (aiõn g165) 22 Vennad ja õed, ma panen teile südamele: võtke vastu see julgustussõna, sest ma olen kirjutanud teile lühidalt. 23 Teadke, et meie vend Timoteos on lastud vabaks, ja kui ta varsti tuleb, külastan ma teid koos temaga. 24 Tervitage kõiki oma juhte ja kõiki Jumala pühaside! Teid tervitavad Itaalia vennad. 25 Arm olgu teie kõikidega!

Jaakobuse

1 Jaakobus, Jumala ja Issanda Jeesuse Kristuse sulane, Kaheteistkümnele rahvaste sekka pillutatud suguharule: Tervitused. **2** Pidage alati rõõmuks, mu vennad ja õed, kui te satute mitmesugustesse katsumustesse! **3** Te ju teate, et teie usu läbikatsumine teeb teid vastupidavaks. **4** Ja lõpuni vastupidamine teeb teid täiuslikuks ja laitmatuks, ilma ühegi puudujäägita. **5** Aga kui kellelegi teist on puudu tarkusest, siis ta palugu Jumalalt, kes annab heldelt köigile, tegemata etteheiteid, ja talle antakse. **6** Ent ta palugu usus, kahtlemata, sest kahtleja on nagu merelaine, mida tuul siis-sinna ajab. **7** Selline inimene ärgu arvaku, et ta Issandalt midagi saab. **8** Ta on köikuva meelega mees, ebakindel köigis oma ettevõtmistes. **9** Vaene vend kiidelgu oma kõrgest seisusest, **10** aga rikas kiidelgu oma madalusest, sest ta kaob nagu rohuöis. **11** Sest päike töuseb ja kuumus kuivatab rohu, õis pudeneb ja ta ilu hävib. Nii närtisib ka rikas keset oma tegemisi. **12** Õnnis on mees, kes katsumuses vastu peab. Sest kui ta on läbi katsutud, saab ta võidupärjaks elu, mille Jumal on tõotanud neile, kes teda armastavad. **13** Ärgu keegi kiusatuses olles öelgu: „Jumal kiusab mind!“ Sest Jumalat ei kiusata kurjaga ja ka tema ise ei kiusa kedagi. **14** Igaüht kiusab ta oma himu; see peibutab teda ja meelitab lõksu. **15** Kui himu on viljastunud, toob ta ilmale patu, ja kui patt on täide viidud, sünnitab see surma. **16** Ärge laske end eksitada, mu armsad vennad ja õed! **17** Iga hea and ja iga täiuslik kingitus on pärít ülalt, valguste Isalt, kelle juures ei ole muutust ega valguse varjutust. **18** Oma tahte kohaselt on ta meid sünnitanud töe sõnumi läbi, et oleksime kui esimene viljasaak tema loodute seast. **19** Seda teadke, mu armsad vennad ja õed: iga inimene olgu kärmas kuulama, pikaldane rääkima, pikaldane vihastama! **20** Sest inimese viha ei too õigust Jumala ees. **21** Seepärast pange maha köik rüvedus ja viimnegi kurjus! Võtke alandlikult omaks teisse istutatud sõna – see suudab päästa teie hinge! **22** Kuid olge sõna tegijad, mitte need, kes üksnes kuulavad ja iseennast petavad. **23** Sest kui keegi sõna kuulab, aga selle järgi ei tee, siis sarnaneb ta mehega, kes näeb peeglist oma tegelikku palet: **24** vaadelnud ennast, läheb ta eemale ja unustab peagi, milline ta on. **25** Aga see, kes uurib vabaduse täiuslikku seadust ega eemaldu sellest, ei ole unustav kuulaja, vaid tegude tegija. See inimene on önnistatud oma tegudes. **26** Kui keegi arvab end teenivat Jumalat, aga oma keelt ei talitse, siis ta petab iseennast ja tema jumalateenistus on tühine. **27** Puhas ja laitmatu jumalateenistus Jumala, meie

Isa ees on hoolitseda vaeslaste ja lesknaiste eest nende viletusse ning hoida ennast maailmast määritama.

2 Vennad ja õed, ärge siduge oma usku meie kirkuse Issandassee Jeesusesse Kristusesse vahetegemisega inimeste vahel. **2** Oletagem, et teie koosolekule tuleb kuldsõrmustega mees uhkeis rõivais ja tuleb ka räpases rõivais vaene. **3** Teie osutate austust sellele, kes kannab uhkeid rõivaid, ning ütlete talle: „Istuge siia, palun, “aga vaesele te ütlete: „Sina seisla seal!“ või „Istu maha mu jalgade juurde!“ **4** Eks ole te siis teinud vahet omade seas ja saanud eelarvamustega otsustajateks? **5** Kuulge, mu armsad vennad ja õed! Kas pole Jumal valinud maailma silmis vaeseid saama rikkaks usu poolest ja pärima Kuningriiki, mille tema on tõotanud neile, kes teda armastavad? **6** Teie aga olete halvustanud vaest! Kas mitte rikkad ei rõhu teid ega tõmba teid kohtusse? **7** Kas ei teota just nemad seda kallist nime, millega teid on kutsutud? **8** Kui te täidate kuninglikku seadust Pühakirja järgi „Armasta oma ligimest nagu iseennast“, siis teete hästi. **9** Aga kui te inimesi eelistate välise järgi, siis te teete patti ja Seadus tunnistab teid üleastujaiks. **10** Sest igaüks, kes täidab kogu Seadust, kuid eksib ühe käsu vastu, on süüdi köigis üleastumises. **11** On ju see, kes ütles: „Ära riku abieliu!“, samuti öelnud: „Ära tapa!“ Kui sa ei riku abieliu, aga tapad, oled ikka seaduserikkuja. **12** Nõnda siis rääkige ja käituge nagu need, kelle üle kord kohut möistetakse vabaduse seaduse järgi. **13** Sest kohus on halastamatu sellele, kes ise ei osuta halastust. Halastus aga on suurem kui kohus. **14** Mis kasu on sellest, mu vennad ja õed, kui keegi väidab endal olevat usku, aga tegusid ei ole? Ega seesugune usk või teda päästa? **15** Kui teie vend või õde on ilma riitetu ja igapäevase toiduta, **16** ja keegi teist ütleb talle: „Mine rahuga, pane soojalt riidesse ja söö köht täis, “aga ei anna talle eluks vajalikku, mis on siis sellest kasu? **17** Nii on ka usuga: kui sel pole tegusid, on see iseenesest surnud. **18** Kuid keegi võib öelda: „Sinul on usk ja minul on teod.“ Näita mulle oma usku lahus tegudest ja mina näitan sulle oma usku koos tegudega. **19** Sina usud, et Jumal on üksainus? Hästi teed! Ka deemonid usuvald seda ja värisevad hirmust. **20** Kas sa tahad tõendeid, oh taipamatu inimlapse, et usk ilma tegudeta on surnud? **21** Eks möistetud meie esiisa Aabraham Jumala ees õigeks tegude järgi, kui ta oma poja lisaki viis ohvrialtarile? **22** Sa näed, et usk avaldus tema tegudes ja sai täiuslikuks tegude kaudu. **23** Nii läks täide Pühakirja sõna: „Aabraham uskus Jumalat ja see arvati talle õiguseks, “ning teda hüüti Jumala sõbraks. **24** Näete siis, et inimene möistetakse õigeks tegude järgi,

mitte ainult usust. 25 Nõndasamuti mõisteti ka hoor Raahab õigeks tegude järgi, kui ta maakuulajad lahkelt vastu võttis ja nad teist teed linnast välja aitas. 26 Sest nii nagu ihu ilma vaimuta on surnud, on surnud ka usk ilma tegudeta.

3 Ärgu hakaku paljud teist õpetajaks, mu vennad: te teate, et meie üle mõistetakse kohut karmimalt. 2 Me kõik eksime paljus. Kes könes ei eksi, on täiuslik mees ja suudab talitseda ka kogu ihu. 3 Kui me paneme hobusele suitsed suhu, et ta oleks meile kuulekas, siis me juhime kogu hobust. 4 Või vaata laevu: kuigi nad on väga suured ja tugevate tuulte ajada, juhitakse neid väikese tüüriga just sinna, kuhu tütürimees tahab. 5 Nii on ka keel väike ihuliige, aga kiitleb suurte asjade üle. Vaata kui väike tulesäde süütab suure metsa! 6 Ka keel on tuli. Keel on otsekui ebaõigluse maailm meie liikmete seas, mis rüvetab kogu keha. Ta süütab põlema eluratta ja on ise süüdatud põrgust. (Geenna g1067) 7 Sest inimkond taltsutab igat liiki loomi, linde, roomajaid ja mereelukaid, ja on juba taltsutanud, 8 kuid keelt ei suuda taltsutada ükski inimene. See on rahutu ja tige, täis surmatav mürki. 9 Sellega me kiidame Issandat ja Isa, ning sellega sajatame inimesi, kes on loodud Jumala sarnasteks. 10 Samast suust tuleb kiitus ja sajatus. Nii ei tohiks olla, mu vennad ja õed! 11 Ega allikas anna samast lättest magedat ja kibedat vett? 12 Ei või ju viigipuu, mu vennad ja õed, kanda oliive ega viinapuu viigimarju? Samuti ei saa soolasest allikast magedat vett. 13 Kes teie seast on tark ja mõistev? Las ta näitab hea eluväisisiga oma tegusid targas tasaduses. 14 Aga kui teie südames on tigedad riiajust ja isekat ambitsooni, siis ärge hoobelge ega valetage töe vastu. 15 See ei ole ülalt pärit tarkus, vaid on maine, ilmalik, deemonlik. 16 Sest kus on kadedust ja isekust, seal on korralagedust ja kõiksugu halba. 17 Kuid ülalt pärinev tarkus on esmalt puhas, siis rahuarmastav, osavõtlev, kuulekas, täis halastust ja häid vilju, eelarvamusteta, teeskluseta. 18 Rahutegijad, kes külvavad rahus, lõikavad õiguse vilja.

4 Kust on pärit võitlused ja tülid teie seas? Kas mitte seal, teie himudest, mis sõdivad teie sees? 2 Te himustate, aga teil ei ole, ja siis te tapate. Te kadestate, aga katte siiski ei saa, ja nii te võitlete ja tülitsete. Teil ei ole, sest te ei küsi Jumalalt. 3 Te palute, aga ei saa, sest te palute valesti, tahtes seda tarvitada oma naudinguteks. 4 Te abielurikkujad! Kas te ei tea, et sõprus maailmaga on vaen Jumala vastu? Kes iganes tahab olla maailma sõber, saab Jumala vaenlaseks. 5 Või ehk arvate, et Pühakiri asjata ütleb, et ta igatseb kiivalt vaimu, mille ta meisse on elama pannud. 6 Aga ta annab rohkem armu. Seepärast öeldakse: „Jumal paneb vastu

kõrkidele, aga alandlikele annab ta armu.“ 7 Seepärast alistuge Jumalale! Seiske vastu kuradile, ja ta põgeneb teie eest. 8 Tulge Jumala ligi, siis tuleb tema teie ligi! Puhastage oma käed, te patused! Tehke puhtaks oma südamed, te kaksipidi mõtlejad! 9 Kurtke oma häda, leinake ja nutke! Teie naer muutugu nutuks ja rõõm kurbuseks. 10 Alanduge Issanda ette ja tema tõstab teid üles. 11 Ärge halvustage üksteist, vennad ja õed! Kes vennast või õest halba räägib või tema üle kohut mõistab, räägib halba Seadusest ja mõistab kohut Seaduse üle. Kui sa Seaduse üle kohut mõistad, siis ei ole sa Seaduse täiti, vaid kohtumõistja. 12 On vaid üks Seaduseandja ja Kohtumõistja, kes võib nii päästa kui ka hukata. Aga kes oled sina, et sa mõistad kohut oma ligimese üle? 13 Kuulge nüüd teie, kes ütlete: „Täna või homme söidame sinna või sinna linna, tegutseme seal aasta ja kaupleme ning saame kasu!“ 14 Aga teie ei tea, mida homne päev toob. Milline on teie elu? Te olete suitsuvine, mis korraks ilmub ja siis kaob. 15 Selle asemel peaksite ütlema: „Kui Issand tahab, siis me elame ning teeme seda ja teist.“ 16 Te kiitlete oma enesekindluses. Kõik seesugune kiitlemine on halb. 17 Kui keegi teab, kuidas käituda õigesti, aga nii ei tee, on see tema jaoks patt.

5 Kuulge nüüd, rikkad! Nutke ja ulguge teid tabavate õnnetuste pärast! 2 Teie rikkus on roiskunud ja teie riided on koitanud! 3 Teie kuld ja hõbe on roostes, nende rooste on tunnistuseks teie vastu ja see õgib teie ihu kui tuli. Te olete kuhjanud kokku varandust viimseil päevil. 4 Teie põldudel kisendab vilja lõiganud tööliste palk, mille te olete jätnud maksmata, ja viljakoristajate appikarjed on ulatunud vägede Issanda kõrvu. 5 Te olete priiskavalt elanud ja andunud naudingule, te olete nuumanud oma südant tapapäeval. 6 Te olete süüdi mõistnud õige ja ta tapnud; tema ei hakka teile vastu. 7 Seepärast olge pika meelega, vennad ja õed, kuni Issanda tulemiseni! Vaadake, kuidas pöllumees ootab pika meelega sügis- ja kevadivihma, et saada maa pealt kallihinnalist saaki. 8 Olge teiegi pika meelega ja südamelt julged, sest Issanda tulemine on lähedal! 9 Ärge nurisege üksteise vastu, vennad ja õed, et te ei satuks kohtu alla! Nää, kohtunik seisab juba ukse! 10 Võtke kannatikkuse eeskujuks prohveteid, kes on rääkinud Issanda nimel ja talunud kurja kohtlemist. 11 Me kiidame õndsaks neid, kes on katsumustes vastu pidanud. Te olete kuulnud liobi kannatikkusest ja teate, mida Issand talle lõpuks tegi; sest Issand on täis halastust ja kaastunnet. 12 Kuid eelkõige, mu vennad ja õed, ärge vanduge ei taeva ega maa nimel ega millegi muu nimel! Teie „jah“olgu „jah“ ja teie „ei“olgu „ei“ – et

te ei satuks kohtu alla! **13** Kui kellelgi teie seast on raskust ja vaeva, siis ta palvetagu! Kui kellelgi on rõõmus meel, siis ta laulgu kiitusaule! **14** Kui keegi teie seast on haige, siis ta kutsugu kogudusevanemad ja need palvetagu tema kohal, võides teda õliga Issanda nimell! **15** Ja usupalve tervendab töbise ning Issand töstab ta jalule. Ja kui ta on teinud pattu, siis ta saab selle andeks. **16** Seepärast tunnistage üksteisele patud üles ja palvetage üksteise eest, et te saaksite terveks! Õige inimese eestpalve saadab palju korda. **17** Eelija oli inimene, kes pidi kannatama nii nagu meiegi. Ta palus püsivalt, et ei sajaks vihma, ning kolm aastat ja kuus kuud ei langenud vihma maa peale. **18** Siis ta palvetas jälle ning taevas andis vihma ja maa kandis vilja. **19** Mu vennad ja õed, kui keegi teist on töest kõrvale eksinud ja teine ta tagasi pöörab, **20** siis ta teadku: kes patuse eksiteelt tagasi pöörab, päästab tema hinge surmast ja katab kinni pattude hulga.

1 Peetruse

1 Peetruselt, Jeesuse Kristuse apostlilt, Jumala valituile, kes elavad laialipillutatult Pontoses, Galaatias, Kappadookias, Aasias ja Bitüünias ning on kutsutud **2** Jumala Isa etteteadmise järgi Vaimu pühitsuse läbi olema kuulekad ja Jeesuse Kristuse verega piserdatud: Armu ja rahu saagu teile rohkesti! **3** Küditud olgu Jumal, meie Issanda Jeesuse Kristuse Isa! Oma suurest halastusest on tema Jeesuse Kristuse ülestõusmisse läbi surnuist meid uuesti sünnitanud elavale lootusele, **4** et saada hävimatu, määrdumatu ja tuhumatu pärand, mis on taevas hoitud teie jaoks. **5** Seda hoitakse Jumala väes usu läbi teie päästeks, mis on viimsel ajal valmis ilmuma. **6** Sellest päätest te juubeldate, ehkki praegu te peate pisut kurvastama mitmesugustes katsumustes. **7** Isegi kaduvat kulda proovitakse tulega. Teie usk proovitakse samuti läbi, mis on kullast palju kallim, et selle ehtsus oleks ülistuseks, kiituseks ja auks Jeesuse Kristuse ilmumisel. **8** Teda te armastate, kuigi te ei ole teda näinud. Temasse te usute, ehkki te praegu teda ei näe, ning te juubeldate sõnulseletamatu ja aulise röömuga. **9** Sest te saavutate oma usu eesmärgi – oma hinge pääste. **10** Seda päästet on otsinud ja seda püüdnud uurida prohvetid, kes on ennustanud teile osaks saavat armu. **11** Nad püüdsid teada saada, millise aja ja mis asjaolu kohta osutas nendes olev Kristuse Vaim, ennustades ette Messiale määratud kannatusi ja neile järgnevat kirkust. **12** Neile ilmutati, et nad ei teeninud mitte ennast vaid teid. Seda köike on teile rääkinud need, kes teile taevast läkitatud Püha Vaimu läbi on kuulutanud evangeeliumi. Isegi inglid ihkavad neid asju vaadata. **13** Seepärast, käärige üles oma mõistuse käised ja mõtelge kainelt. Lootke armu peale, mida teile pakutakse Jeesuse Kristuse ilmumises. **14** Nõnda nagu sõnakuulelikud lapsed, ärge kohanerge himudega, mis teil olid teadmatuses elades, **15** vaid saage pühaks kogu oma olekult, nii nagu teie Kutsuja on püha! **16** Eks öelda ka Pühakirjas: „Olge pühad, sest mina olen püha!“ **17** Ja kui te palves hüüate Isaks teda, kes mõistab kohut erapoolelt vastavalt igaühe tegudele, siis elage aukartuses oma pagulasepäeval! **18** Te ju teate, et teid ei ole lunastatud kaduvate asjadega, hõbeda või kullaga teie tühisest esivanematelt päritud eluviisist, **19** vaid Kristuse kui veatu ja laitmatu Talle kalli verega. **20** Tema oli ette määratud enne maailma loomist, ent aegade lõpul sai ilmsiks teie pärast. **21** Tema läbi te usute Jumalat, kes on tema üles äratanud surnuist ja andnud talle kirkuse, et teie usk ja lootus oleksid Jumalas. **22** Kui te olete nüüd tööle kuuletumises ennast puhasstanud siiraks armastuseks

üksteise vastu, siis armastage üksteist sügavalt ja puhtast südamest! **23** Te olete uesti sündinud mitte kaduvast, vaid kadumatust seemnest Jumala elava ja jääva sõna kaudu. (aiõn g165) **24** Sest „Kõik inimesed on otsekui rohi, kogu nende hiilgus nagu rohu õieke; rohi kuivab ära ja õieke pudeneb maha; **25** aga Issanda sõna püsib igavesti.“ See on aga seesama röömusõnum, mida teile on kuulutatud. (aiõn g165)

2 Seepärast pange maha kogu kurjus, kogu kavalus, teesklemine, kadedus ja tagarääkimine! **2** Nagu vastsündinud lapsed janunege puhest vaimulikku piima, et te selle varal kasvaksite ja jõuaksite päästmisele, **3** nüüd kui te olete maitsnud, et Issanda on hea. **4** Kui tulete tema, elava kivi jurde, kes on inimeste poolt välja praagitud, ent Jumala silmis valitud ja väärtsulik, **5** siis ehitätakse teidki üles kui elavad kivid vaimulikuks hooneks, pühaks preesteronnaks, tooma vaimulikke ohvreid, mis on Jumalale vastuvõetavad Jeesuse Kristuse kaudu. **6** Seepärast seisab Pühakirjas: „Vaata, ma panen Sionisse kivi, valitud ja väärtsuliku nurgakivi, ja kes temasse usub, ei jäa häbissee.“ **7** Teile, kes usute, on ta kallihinnaline, uskmatuile aga – „Kivi, mille ehitajad pidasid kõlbmatuks, on saanud nurgakiviks,“ **8** ning „Kivi, mis paneb inimesed komistama ja kalju, mis paneb nad kukkuma“. Uskmatusid komistavad, sest nad ei kuuletu sõnumile, nagu oligi neile seatud. **9** Teie aga olete valitud sugu, kuninglik preesterkond, püha rahvas, Jumala eriline omand, et te kuulutaksite tema võrratuid tegusid, kes teid on kutsunud pimedusest oma imelisse valgusse. **10** Teid, kes te kunagi polnud rahvas, nüüd olete aga Jumala rahvas. Kes ei olnud armu saanud, aga nüüd olete armu saanud! **11** Armsad, ma anun teid kui võõraid ja läbirändajaid, hoiduge lihalikest himudest, mis sõdivad hinge vastu. **12** Käítuge hästi paganate keskel, et kuigi nad teid kuritegudes süüdistavad, võiksid nad näha teie häid tegusid ja kiita Jumalat tema tulemise päeval. **13** Alistuge Issanda pärast kogu inimlikule korrale, olgu kuningale kui kõrgeimale võimukandjale, **14** olgu asevalitsejale, kui tema poolt saadetule, et kurjategijaid karistada ja kiita häid kodanikke. **15** Selline on Jumala tahtmine, et te head tehes vaigistaksite rumalate inimeste teadmature. **16** Elage kui vabad, ent ärge kasutage oma vabadust kurjuse kattevarjuks, vaid olge kui Jumala sulased. **17** Austage kõiki, armastage vendi ja õdesid, kartke Jumalat, austage kuningat! **18** Orjad, alistuge täie aukartusega peremeestele, mitte ainult headele ja leebetele, vaid ka ebaõiglastele. **19** See on ju arm, kui keegi südametunnistuse pärast Jumala ees talub valu ülekohtuselt kannatades. **20** Mis au sellest on, kui teid pekstakse patu pärast? Aga kui

te head tehes kannataate, siis olete Jumala silmis leidnud armu. **21** Selleks te olete kutsutud, sest ka Kristus kannatas teie eest, jäättes teile eeskuju, et käksite tema jälgedes. **22** „Tema ei teinud pattu ega leitud pettust tema suust“. **23** Ta ei sõimanud vastu, kui teda sõimati; kui ta kannatas, ei ähvardanud ta kedagi, vaid usaldas end sellele, kes mõistab kohut õiglaselt. **24** Ta kandis ise meie patud üles ristipuule, et meie pattudele ära sureksime ja elaksime tema õigusele. Tema vermete töttu te olete saanud terveks. **25** Te olite ju otsekui lambad ekslemas, nüüd aga olete pöördunud oma hinge Karpase ja Hoidja poole.

3 Samuti naised, alistuge igaüks oma mehele, et kui mõned neist ei taha uskuda evangeeliumi, nad võidetaks usule ilma sõnata naiste käitumise kaudu, **2** kui nad on näinud teie puhest käitumist ja aukartust. **3** Ärge ehtige ennast välisega: keerukate soengute, kuldehete ja uhkete riitetaga, **4** vaid teie ehteks olgu varjulolev sisemine inimene leebe ja tasase vaimu kadumatus ilus, mis on kallihinnaline Jumala silmis. **5** Nii on ka vanasti end ehtinud pühad naised, kes Jumala peale lootsid. Nad alistusid oma meestele, **6** nii nagu Saara oli kuulekas Aabrahamile, nimetades teda isandaks. Teie olete tema lapsed, kui te teete head ega karda ühtki hirmutamist. **7** Samuti mehed, elage mõistvalt naisega kui nõrgema astjaga, osutades talle austust nagu elu armuanni kaaspärijale, et teie palved ei oleks takistatud. **8** Lõpuks, olge kõik ühel meezel, olge osavõtlikud, armastage üksteist, olge halastajad ja alandlikud! **9** Ärge tasuge kurja kurjaga ega sõimu sõimuga! Tasuge hoopis önnistusega, sest selleks on teid kutsutud, et saaksite pärida önnistuse. **10** „Sest kes tahab armastada elu ja näha häid päevi, see hoidku oma keelt kurja eest ja oma huuli pettust rääkimast. **11** Ta pöördugu ära kurjast ning tehku head, otsigu rahu ja taotlegu seda! **12** Sest Issanda silmad on pööratud õigete poole ja tema kõrvad on lahti nende palvetele, kuid Issand ise on nende vastu, kes teevad kurja.“ **13** Kes saab teha teile kurja, kui te olete innukad tegema head? **14** Aga kui te peaksitegi kannatama õiguse pärast, olete önnistatud. Ärge kartke nende hirmutamist ega sattuge ärevusse! **15** Pidage pühaks Issandat Kristust oma südames, olles alati valmis andma vastust igaühele, kes teilt pärib aru teis oleva lootuse kohta! **16** Kuid tehke seda tasase meelega ja aupaklikult, hoides puhtana oma südamerunnistust. Nii jäavad häbisse need, kes laimavad teie kui kristlaste head käitumist. **17** Kui see on Jumala tahtmine, siis parem on kannatada heade tegude, mitte kurjade tegude pärast. **18** Sest ka Kristus kannatas pattude pärast üheainsa korra, õigena ülekohtuste eest,

et teid juhtida Jumala juurde. Kui ta küll surmati ihus, aga äratati üles Vaimus, **19** kelles ta ka läks ära ja kuulutas vangis olevaile vaimudele. **20** Need ei kuulanud muiste sõna, kui Jumala pikk meel ootas Noa päevil, kuni ta tegi valmis laeva, milles vähesed, see on kahekso inimest, päästeti läbi vee. **21** Selle võrdkujuna päästab teidki nüüd vesi ristimisena, mis ei ole lihaliku rüveduse vabastamine, vaid puhta südamerunnistuse töötus Jumalale Jeesuse Kristuse ülestõusmise kaudu. **22** Tema läks taevasse ja on Jumala paremal käel, talle on allutatud inglid ja võimud ja väed.

4 Kuna Kristus on kannatanud ihus, relvastuge teiegi sama mõtteviisiga. Sest kes maises ihus on kannatanud, see on lõpetanud tegemast pattu, **2** nii et ta maises elus allesjääenud aega ei ela enam inimlike himude, vaid Jumala tahtmisse järgi. **3** Sest te olete minevikus küllalt kaua aega elanud nõnda nagu paganad, kes Jumalat ei tunne: liiderlikkuses, himudes, purjutamises, orgiates, joomingutes ja tulgastavates ebajumalateenistustes. **4** Just seepärast on nad üllatunud, et te nendega ei ühine sellessamas hoolimatus ja metsikus elus, ja nad teotavad teid. **5** Nad peavad aru andma temale, kes on juba valmis kohut mõistma elavate ja surnute üle. **6** Just sellepärast on ka surnutele kuulutatud evangeeliumi, et nende üle mõistetaks kohut küll nagu inimeste üle lihas, aga nad elaksid nagu Jumal vaimus. **7** Kõigi ajade lõpp on lähederal. Seepärast olge valvsad ja mõistlikud, et saaksite palvetada. **8** Ennekõike olgu teil sügav armastus üksteise vastu, sest armastus katab kinni pattude hulga. **9** Olge üksteise vastu külalislahked ilma nurisemata! **10** Igaüks teenigu teisi selle andega, mille ta on saanud, nagu Jumala mitmekülgse armu head majapidajad. **11** Kui keegi räägib, siis ta rääkigu nagu Jumala sõnul! Kui keegi teenib, tehku seda jõust, mida Jumal annab, et kõiges kiidetaks Jumalat Jeesuse Kristuse läbi, kelle päralt on kirkus ja vägi igavesest ajast igavesti. Aamen. (aiõn g165) **12** Armsad, ärge imestage tulekuumuse üle, mis teid tabab, otsekui juhtuks teile midagi ebatavalist! **13** Vastupidi, olge rõõmsad, kui te saate osa Kristuse kannatustest, et saaksite olla rõõmsad tema kirkuse ilmumisel. **14** Önnistatud olete teie, kui teid pilgatakse Kristuse nime pärast, sest siis hingab teie peal kirkuse Vaim, Jumala Vaim. **15** Ärgu keegi kannatagu mõrvarina või varvana või muu kurjategijana või mässajana! **16** Aga kui keegi kannatab Kristuse pärast, siis ta ärgu häbenegu, vaid kiitku Jumalat selle nime eest. **17** Sest käes on aeg kohtumõistmisel alata Jumala kojast. Aga kui esmalt meist, missugune lõpp ootab siis neid, kes ei ole sõnakuulelikud Jumala evangeeliumile? **18** Ja, „Kui juba õige pääseb

vaevu, mis saab siis jumalatust ja patusest?" **19** Sellepärast usaldagu need, kes kannatavad Jumala tahte kohaselt, oma hinged head tehes ustava Looja hooleks!

5 Seepärast ma julgustan kogudusevanemaid teie seas, olles ise kaasvanem ja Kristuse kannatuste tunnistaja ning osaline tulevasesest kirkuses: **2** hoidke teile usaldatud Jumala karja ja vaadake selle järele mitte kohustuse pärast, vaid vabatahtlikult Jumalaga kooskõlas, mitte kasuahnelt, vaid innukalt! **3** Ärge võimutsege teile antud osa üle, vaid olge karjale eeskujuks! **4** Ja kui Ülemkarjane ilmub, saate kirkuse närtsimatu pärja. **5** Samuti nooremad, alistuge vanamatele! Ja riituge kõik alandlikkusega üksteise vastu, sest „Jumal paneb vastu kõrkidele, aga alandlikele annab ta armu“. **6** Seepärast alanduge Jumala vägeva käe alla, et tema teid omal ajal ülendaks! **7** Heitke kogu oma ärevus tema peale, sest tema hoolib teist! **8** Olge kained, valvake! Teie süüdistaja kurat käib ringi nagu möirgav lõvi ja otsib, keda neelata. **9** Seiske talle vastu kindlalt usus, teades, et samasuguseid kannatusi peavad kandma kõik teie vennad ja õed kogu maailmas. **10** Aga kogu armu Jumal, kes teid on kutsunud oma igavesse kirkusesse Kristuses Jeesuses, taastab, kinnitab, teeb tugevaks ja toetab teid, kui te üürilest aega olete kannatanud. (*aiōnios g166*) **11** Tema päralt olgu võim igavesest ajast igavesti! Aamen. (*aiōn g165*) **12** Siilase, minu arvates usaldusväärse venna abil olen ma teile kirjutanud mõne sõna julgustuseks ja kinnituseks, et see on töeline Jumala arm, milles peaksite püsima! **13** Teid tervitab kogudus Paabelis, kes on valitud nagu teiegi, ja minu poeg Markus. **14** Tervitage üksteist armastuse suudlusega! Rahu teile kõikidele, kes olete Kristuses!

2 Peetruse

1 Siimon Peetruselt, Jeesuse Kristuse sulaselt ja apostlilt,
Neile, kes on nagu meiegi saanud sama kalli usu meie
Jumala ja Päästja Jeesuse Kristuse õiguse läbi: **2** Armu
ja rahu olgu teil rohkesti Jumala ja Jeesuse, meie Issanda
tundmise kaudu! **3** Tema jumalik vägi on andnud meile kõik,
mida jumalakartlikus eluks vajame, tema tundmise kaudu,
kes meid on kutsunud oma kirkuse ja headusega. **4** Sel
viisil on ta kinkinud meile kõige suuremad ja hinnalisemad
töötused, et te nende kaudu võiksite põgeneda kaduvuse
eest, mis valitseb maaailmas himude tõttu, ja saada osa
jumalikust loomusest. **5** Sel põhjusel tehke kõik endast
olenev, et arendada oma usus voorust, vooruses töetundmist,
6 töetundmises enesevalitsust, enesevalitsuses visadust,
visaduses jumalakartlikust, **7** jumalakartlikuses vennalikku
kiindumist, vennalikus kiindumises armastust. **8** Kui teil seda
kõike on ja selles ka edenete, siis te ei jäää laisaks ega
viljatuks meie Issanda Jeesuse Kristuse tundmises. **9** Aga
kellel seda ei ole, on pime oma lühinägelikkuses, unustades,
et ta on oma kunagistest pattudest puhastatud. **10** Seepärast,
vennad ja õed, püüdke veelgi enam teha kindlaks oma
kutsumine ja valik; sest kui te seda teete, ei komista te
iial. **11** Ja teid ootab rikkalik sissepääs meie Issanda ja
Päästja Jeesuse Kristuse igavesse Kuningriiki. (aiōnios g166)
12 Seepärast ma tahan alati teile seda meeleteletada, kuiigi
te seda ju teate ja ka kõikumatult püsите teile antud töes. **13**
Aga ma pean õigeks teid meeldeletutustega virgutada, kuni
ma selles ihulikus telgis elan, **14** teades, et peagi tuleb mul
sellest lahkuda, nagu meie Issand Jeesus Kristus on mulle
selgeks teinud. **15** Ja ma püüan teha kõik endast oleneva, et
ka pärast minu äramineket suudaksite need asjad meeles
pidada. **16** Sest me ei ole Issanda Jeesuse Kristuse väge
ja tulemist teile teatanud osavalt sepitsetud müüte silmas
pidades, vaid me oleme tema suurust ise näinud. **17** Tema
sai au ja kirkust Jumalalt Isalt, kui majesteetlikust hiligusest
kostis hääl: „See on minu armas Poeg, temast on mul hea
meel!“ **18** Meie ise kuulsime seda häält taevast kostmas, kui
olime koos temaga pühal mäel. **19** Ja nii on meil prohvetlik
sõna kui midagi täiesti usaldusväärset, ja seda pange tähele
nagu pimedas säravat lampi, kuni koidab päev ning koidutähäť
tõuseb teie südameis. **20** Ennekõike aga mõistke, et ühtki
prohvetikuulutust Pühakirjas ei või keegi omapäi tõlgendada.
21 Sest iialgi pole ükski prohvetikuulutus sündinud inimese
tahtel, vaid Pühast Vaimust kantuna on inimesed rääkinud
Jumalalt saadud sõna.

2 Ent rahva seas oli ka valeprohveteid, nagu teiegi sekka
tuleb valeõpetajaid. Nad toovad vargsi sisse hukutavaid
valeõpetusi ja salgavad Issanda, kes on nad vabaks ostnud.
Nii tömbavad nad enda peale kiire hävingu. **2** Ja paljud
järgivad nende kõlvatut elu, kelle pärast hakatakse teotama
töe teed. **3** Ahnuses püüavad nad teid väljamõeldud
lugudega ära osta. Nende karistus ei oota ammugi jõude
ja nende hukatus ei tuku. **4** Sest Jumal ei säästnud
patustanud ingleidki, vaid heitis nad ahelais põrgu sündesse
piinapaika kinnipidamiseks kuni kohtupäevani. (Tartaroō
g5020) **5** Ta ei säästnud ka muistset maailma, vaid nuhtles
nende jumalakartmatust veeuputusega, jättes ellu ainult
õigusekuulutaja Noa ning veel seitse hinge. **6** Ta mõistis
hukka Soodoma ja Gomorra linnad, põletades need tuhaks,
ja tegi nendest näite sellest, mis ootab jumalakartmatuid. **7**
Ta päästis hukatusest Loti, kes oli õige ja keda ohjeldamatud
inimesed vaevasid oma kõlvatu käitumisega; **8** sest see,
mida ta nende keskel elades nägi ja kuulis, piinas tema
õiglast südant päevast päeva. **9** Nii teab Issand, kuidas
jumalakartlikke katsumustest päästa, ülekohtusi aga hoida
karistuse ootuses kohtupäevani, **10** eriti neid, kes rüvedas
himus elavad lihaliku loomuse järgi ning põlgavad võimu.
Nad on isekad ja jultunud ega karda teotada aukandjaid
vaime, **11** samas kui isegi inglid, kellel on rohkem jõudu ja
väge, ei langeta nende kohta teotavat otsust Issanda ees.
12 Need on otsekui arutud loomad, kes on loomu poolest
sündinud püüdmiseks ja hukkamiseks. Nad teotavad seda,
millega nad aru ei saa ja hukkuvad oma rikutuses. **13** Nad
saavad kurja kohtlemise oma ülekohtu palgaks. Nad peavad
lõbuks prassida päeva ajal, nad on häbiplekid ja tõrvatilgad,
kes naudivad oma petlikke sõnu, kui nad pidutsevad koos
teiega. **14** Nende silmad on tulvil abielurikkumist ning nad ei
lakka tegemast patti. Nad meelitavad lõksu kõikuvaid hingi,
nende süda on treenitud ahnuses, nad on needuse lapsed.
15 Nad on lahkunud sirgelt rajalt ja eksinud, et käia Beori
poja Bileami järel, kes armastas ülekohtu palka, **16** kuid
sai oma üleastumise pärast noomida: kõnevõimetu eesel
hakkas rääkima inimhäälega ja takistas prohveti meeletut
tegu. **17** Nad on veeta allikad, udupilved, mida marutuul
kannab, kelle jaoks on määratud pilkane pimedus. **18** Sest
nad räägivad tühiseid, ülespuhutud sõnu ning meelitavad
kõlvatute lihahimudega lõksu neid, kes on äsja pagenud
eksiteel käijate seast. **19** Nad tõtotavad neile vabadust,
olles ise pahede orjad. Sest millele sa alla annad, selle ori
sa oled. **20** Sest kui nad on Issanda ja Päästja Jeesuse
Kristuse tundmise läbi pagenud maailma rüvedusest ning
end uuesti neisse mässivad ja jäävad alla, siis on nende

viimane olukord halvem kui esimene. **21** Neile oleks olnud parem, kui nad poleks õiguse teed iial tundma õppinud, kui et seda tundes ära pöörduda neile antud pühast käsust. **22** Mis nendega on juhtunud, kinnitab vanasõna tõde – „nagu koer, kes läheb tagasi oma okse juurde“, ja „pestud emis, kes läheb porisse püherdama“.

3 Mu armsad, see on nüüd juba teine kiri, mille ma teile kirjutan. Neis mõlemas olen tahtnud meeletele toletades virgutada teie siirast meelt, **2** et te meenutaksite ettekuulutusi, mida pühad prohvetid on rääkinud, ning Issanda ja Päästja käsku, mida teile on andnud apostlid. **3** Kõigepealt teadke seda, et viimseil päevil tuleb jõhkraid pilkajaid, kes elavad oma himude järgi **4** ja ütlevad: „Kus on tema töötatud tagasitulek? Sestpeale kui meie esiisad läksid magama, on kõik jääanud nõnda nagu loomise algusest peale.“ **5** Nad unustavad tahtlikult selle, et muiste olid olemas taevad ja veest tõusis maa, mis püsits Jumala sõna väel; **6** ja vee läbi tollane maailm ka hukkus veeuputuses. **7** Ent praegused taevad ja maa säilitatakse sama sõna läbi ning hoitakse alles tule jaoks jumalakartmatute inimeste kohtu ja hävitamise päevaks. **8** Seejuures ärgu mingu teil meekest, mu armsad, et Issanda juures on üks päev nagu tuhat aastat ja tuhat aastat nagu üksainus päev. **9** Issand ei viivita töötuse täitmisega, nagu mõned peavad seda viivitamiseks, vaid tema on pika meelega teie vastu. Tema ju ei taha, et keegi hukkuks, vaid et kõik tuleksid meelesparandusele. **10** Aga Issanda päev tuleb nagu varas: siis hävivad taevad raginal, taevakehad lagunevad tules ja maad koos kõige tema peal tehtuga ei leita enam. **11** Kui kõik see nõnda laguneb, missugused siis peate olema teie pühas eluviiisis ja jumalakartuses, **12** oodates ja kiirendades Jumala päeva tulemist? Sel päeval lagunevad taevad lõõmates ja taevakehad sulavad põledes. **13** Meie ootame aga tema töötuse järgi uut taevast ja uut maad, kus õigus elab püsivalt. **14** Seepärast, armsad, kuni te ootate, pingutage selle nimel, et tema teid leiaks veatuina ja laitmatuina rahus. **15** Pidage meeles, et meie Issanda pikk meel tähendab päästmist, nii nagu ka meie armas vend Paulus teile on kirjutanud tarkusega, mis Jumal temale andis. **16** Nõnda räägib ta neist asjust kõikides kirjadest, kus on nii mõnigi raskesti mõistetav koht, mida õppimata ja ebakindlad inimesed väänavad nagu muudki Pühakirja omaenda hukatuseks. **17** Teie siis, armsad, teades seda juba ette, olge valvel, et teid ei kistaks kaasa kõlbluseta inimeste eksitustega, ja et te ei langeks ära kindlalt aluselt. **18** Ja kasvage meie Issanda ja Päästja Jeesuse Kristuse armus ja

tundmises! Temale kuulugu kirkus nüüd ja igavesti! Aamen.
(aiōn g165)

1 Johannese

1 Mis algusest peale on olnud, mida me oleme kuulnud ja oma silmaga näinud, mida oleme vaadanud ja oma käega puudutanud – seda me kuulutame Elu Sõnast. **2** See Elu sai avalikuks; me oleme ise näinud ning tunnistame ja kuulutame teile igavest elu, mis oli Isa juures ja on ilmutatud meile – (aiōnios g166) **3** seda me oleme näinud ja kuulnud, ja kuulutame ka teile, et teigi oleks osadus meiega. Meil on osadus Isaga ja tema Poja Jeesuse Kristusega. **4** Ja me kirjutame seda, et meie rõõm oleks täielik. **5** See on sõnum, mida oleme kuulnud temalt ja kuulutame teile: Jumal on valgus ja temas ei ole mingit pimedust. **6** Kui väidame, et meil on osadus temaga, aga käime pimeduses, siis me valetame ega tee tõtt. **7** Aga kui me käime valguses, nagu tema on valguses, siis on meil osadus üksteisega ning tema Poja Jeesuse veri puastab meid igast patust. **8** Kui me väidame, et meil ei ole pattu, siis me petame iseennast, ning töde ei ole meie sees. **9** Kui me oma patud tunnistame, on tema ustav ja õige, nii et ta annab andeks meile meie patud ja puastab meid köigest ülekohtust. **10** Kui väidame, et meie ei ole pattu teinud, siis teeme tema valelikuks ja tema sõna pole meis.

2 Mu lapsed, ma kirjutan teile selleks, et te ei teeks pattu. Aga kui keegi patustab, on meil Isa juures õige eestkostja, Jeesus Kristus. **2** Tema on lepitusohver meie pattiude eest, ja mitte ainult meie, vaid kogu maailma pattiude eest. **3** Ja sellest me tunneme ära, et oleme tema ära tundnud, kui me täidame tema käske. **4** Kes väidab, et ta tunneb teda, aga tema käske ei täida, see on valetaja ja töde ei ole tema sees. **5** Aga kes kuuletab tema sõnale, selles on töesti Jumala armastus saanud täielikuks. Sellest me teamagi, et kuulume talle. **6** Kes väidab end püsivat temas, peab elama nii, nagu Kristus elas. **7** Armsad, ma ei saada teile uut käsku, vaid vana käsu, mis on olnud teil algusest peale. Vana käsk on see sõna, mida te olete kuulnud. **8** Samas on see ka uus käsk, mis on töeks saanud Kristuses ja ka teis, sest pimedus kaob ja töeline valgus juba paistab. **9** Kes väidab enese olevat valguses, kuid vihkab oma venda, on ikka veel pimeduses. **10** Kes oma venda armastab, see püsib valguses ja ta ei pane kedagi komistama. **11** Aga kes oma venda vihkab, see on pimeduses. Ta kõnnib pimedas ega tea, kuhu läheb, sest ta silmad on löödud pimedusega. **12** Ma kirjutan teile, lapsed, sest teie patud on teile andeks antud Jeesuse nime pärast. **13** Ma kirjutan teile, isad, sest te tunnete teda, kes on olnud algusest peale.

Ma kirjutan teile, noored mehed, sest te olete ära võitnud kurja. **14** Ma olen kirjutanud teile, lapsed, sest te tunnete Isa. Ma olen kirjutanud teile, isad, sest te tunnete teda, kes on olnud algusest peale. Ma olen kirjutanud teile, noored mehed, sest te olete tugevad ja Jumala sõna elab teis ja te olete ära võitnud kurja. **15** Ärge armastage maailma ega midagi, mis on maailmas! Kes armastab maailma, selles ei ole armastust Isa vastu. **16** Kõik see, mis on maailmas – lihahimu, silmahimu ja elukõrkus – ei päris Isaast, vaid on maailmast. **17** Maailm kaob ja selle himud, aga kes täidab Jumala tahet, elab igavesti. (aiōn g165) **18** Lapsed, käes on viimne tund! Te olete kuulnud, et antikristus tuleb. Nüüd ongi välja ilmunud palju antikristusi, ja sellest me tunneme ära, et käes on viimne tund. **19** Nad on välja läinud meie seast, aga nad ei ole kuulunud meie hulka. Kui nad oleksid kuulunud meie hulka, siis nad oleksid jäänud meiega. Aga nende lahkumisega sai selgeks, et ükski neist ei kuulunud meie hulka. **20** Ent teil on ju võidmine sellelt, kes on Püha, ja te kõik teate töde. **21** Ma ei kirjutanud teile mitte sellepärist, et te töde ei tea, vaid et te teate seda, ja et ükski vale ei tule töde seest. **22** Kes veel on valetaja, kui mitte see, kes salgab, et Jeesus on Kristus? Antikristus on see, kes salgab Isa ja Poega. **23** Kes salgab Poja, sellel pole ka Isa; kes tunnistab Poega, sellel on ka Isa. **24** Mida te olete algusest peale kuulnud, see püsigu teie sees! Kui teis püsib see, mida te olete algusest peale kuulnud, siis püsige teiegi Pojas ja Isas. **25** Ja see on töötus, mis tema on meile tõotanud – igavene elu. (aiōnios g166) **26** Seda ma kirjutasin teile nendest, kes tahavad teid eksitada. **27** Aga teie olete saanud Kristuselt võidmise, mis püsib teis ning te ei vaja, et keegi teid öpetaks; sest tema võidmine öpetab teile kõike, mis on töde ja mitte vale. Niisiis, püsige temas, nagu tema teid on öpetanud! **28** Ja nüüd, lapsed, jäädge temasse, et kui tema saab avalikuks, oleksime tema tulemise päeval julged ega peaks häbenema tema ees. **29** Kui te teate, et Jumal on õige, siis saate olla kindlad, et igaüks, kes teeb õigust, on Jumalast sündinud.

3 Vaadake, millise armastuse on Isa meile andnud, et meid kutsutaks Jumala lasteks! Ja need me oleme! Maailm ei tunne meid, sest ta ei tunne ka teda. **2** Armsad, me oleme nüüd Jumala lapsed, aga veel ei ole saanud avalikuks, kes me üks kord oleme. Me teame, et kui Kristus ilmub, oleme tema sarnased, sest me näeme teda nagu tema on. **3** Ja igaüks, kellegel on selline lootus Kristuse peale, puastab ennast, nagu tema on puhas. **4** Igaüks, kes teeb pattu, rikub seadust. Patt on seaduserikkumine. **5** Te teate, et Kristus on tulnud patte ära võtma ning temas endas ei ole pattu.

6 Ükski, kes jäääb temasse, ei tee patti. Ükski, kes teeb patti edasi, ei ole näinud ega mõistnud teda. **7** Lapsed, ärge laske kellelgi end petta! Kes teeb õigust, on õige, nagu Kristus on õige. **8** Kes teeb patti, on kuradist, sest kurat teeb patti algusest peale. Jumala Poeg tuli selleks, et hävitada kuradi teod. **9** Ükski, kes on sündinud Jumalast, ei tee patti, sest Jumala seeme jäääb temasse. Ta ei saa enam teha patti, sest ta on sündinud Jumalast. **10** Nii me teame, kes on Jumala lapsed ja kes on kuradi lapsed. Ükski, kes ei tee õigust, ei ole Jumalast, ega ka see, kes ei armasta oma venda. **11** See ongi sõnum, mida te olete algusest peale kuulnud, et me peame üksteist armastama! **12** Mitte nii nagu Kain, kes oli kurjast ja lõi maha oma venna. Ja mispärast ta lõi tema maha? Sellepärast, et tema enda teod olid kurjad, aga tema venna teod õiged. **13** Ärge imestage, vennad ja öed, kui maailm teid vihkab. **14** Me teame, et oleme astunud surmast ellu, sest me armastame üksteist. Kes ei armasta, see jäääb surma. **15** Igaüks, kes vihkab venda või õde, on mõrvar, ja te teate, et ühelgi mõrvaril ei ole igavest elu. (aiōnios g166) **16** Sellest me oleme ära tundnud Kristuse armastuse, et tema on oma elu meie eest andnud. Ja meiegi peame andma oma elu vendade ja ödede eest. **17** Kui aga kellelgi on selle maailma vara ja ta näeb oma venna olevat piuduses ning suleb oma südame tema eest, siis kuidas saab Jumala armastus temas püsida? **18** Lapsed, ärgem armastagem sõnade ja kõnega, vaid tegude ja töega! **19** Sellest me teame, et oleme pärit töe seest ja Jumala ees on meil südamerahu. **20** Et kui meie süda meid süüdistab, Jumal on suurem kui meie süda ja tema teab kõike. **21** Armsad, kui meie süda meid ei süüdistata, on meil julgus Jumala ees **22** ja mida me iganes palume, me saame temalt, sest me peame tema käske ja teeme, mis on talle meelepärane. **23** Ja see on tema käsk: uskuda tema Poja Jeesuse Kristuse nimesse ja armastada üksteist, nii nagu tema meid on käskinud. **24** Ja kes peab tema käske, püsib Jumalas ja Jumal temas. Ja sellest me tunneme ära, et tema püsib meis, Vaimust, kelle ta meile on andnud.

4 Armsad, ärge usaldage iga vaimu, vaid katsuge vaimud läbi, kas nad ikka on Jumalast, sest palju valeprohveteid on läinud laialti maailma. **2** Jumala Vaimu te tunnete ära nõnda: iga vaim, kes tunnistab, et Jeesus Kristus on tulnud lihas, on Jumalast; **3** ükski vaim, kes Jeesust ei tunnistab, ei ole Jumalast, vaid see on antikristuse vaim. Te olete kuulnud, et antikristus on tulemas, aga nüüd ta juba ongi maailmas. **4** Teie, lapsed, olete Jumalast ja olete nad ära võitnud, sest see, kes on teis, on suurem kui see, kes on maailmas. **5** Nemad on maailmast. Seepärast nad räägivad

nagu maailm räägib, ja maailm kuulab neid. **6** Meie oleme Jumalast. Kes tunneb Jumalat, võtab meid kuulda; kes ei ole Jumalast, ei kuula meid. Nii tunneme ära töe Vaimu ja eksituse vaimu. **7** Armsad, armastagem üksteist, sest armastus on Jumalast. Igaüks, kes armastab, on sündinud Jumalast ja tunneb Jumalat. **8** Kes ei armasta, see ei tunne Jumalat, sest Jumal on armastus. **9** Sellega on Jumal meile avaldanud armastust: ta on saatnud oma ainusündinud Poja maailma, et me tema läbi elaksime. **10** Selles seisnebki armastus: mitte et meie oleme armastanud Jumalat, vaid et tema on meid armastanud ja on läkitanud oma Poja lepitusohtvriks meie pattude eest. **11** Armsad, kui Jumal meid nõnda on armastanud, siis peame meiegi üksteist armastama. **12** Jumalat ei ole iial keegi näinud; aga kui me üksteist armastame, siis elab Jumal meis ja tema armastus on meie sees täielik. **13** Ja sellest me tunneme ära, et me püsime temas ja tema meis, et ta on andhud meile osa oma Vaimust. **14** Ja meie oleme näinud ja tunnistame, et Isa on läkitanud Poja maailma Päästjaks. **15** Kes tunnistab, et Jeesus on Jumala Poeg, temasse jäääb Jumal ja tema jäääb Jumalasse. **16** Me oleme tundma öppinud ja uskunud armastust, mis Jumalal on meie vastu. Jumal on armastus, ja kes jäääb armastusse, see jäääb Jumalasse ning Jumal jäääb temasse. **17** Nõnda on armastus saanud täielikuks meie sees, et meil oleks julgust kohtupäeval; sest nii nagu Kristus, oleme ka meie siin maailmas. **18** Armastuses ei ole hirmu, kuid täiuslik armastus ajab hirmu välja. Aga kes karistuse kartuses hirmu tunneb, ei ole saanud täiuslikuks armastuses. **19** Meie armastame, sest Jumal on meid esimesena armastanud. **20** Kui keegi ütleb, et ta armastab Jumalat, aga vihkab siiski oma venda või õde, siis ta on valelik. Sest kes ei armasta oma venda või õde, keda ta näeb, ei suuda armastada ka Jumalat, keda ta ei ole näinud. **21** Temalt oleme saanud selle käsu: igaüks, kes armastab Jumalat, armastagu ka oma venda ja õde!

5 Igaüks, kes usub, et Jeesus on Kristus, on Jumalast sündinud. Igaüks, kes armastab Isa, armastab ka tema lapsi. **2** Ja sellest me tunneme ära, et armastame Jumala lapsi, kui me armastame Jumalat ja täidame tema käske. **3** Armastus Jumala vastu on see, kui me peame tema käske. Ja tema käsud ei ole rasked, **4** sest igaüks, kes on sündinud Jumalast, võidab ära maailma. Ja see ongi võit, millega on maailm võidetud – meie usk. **5** Kes veel võiks võita maailma, kui mitte see, kes usub, et Jeesus on Jumala Poeg? **6** Tema on see, kes tuli vee ja vere kaudu, Jeesus Kristus, mitte üksnes veega, vaid vee ja verega. Sellest tunnistab ka

Vaim, sest Vaim on tõde. 7 Sest tunnistajaid on kolm: 8
Vaim, vesi ja veri, ja need kolm tunnistavad sama. 9 Kui me
võtame vastu inimeste tunnistuse, siis Jumala tunnistus on
kaalukam, sest see on tema tunnistus, mille ta on andnud
oma Poja kohta. 10 Kes usub Jumala Pojasse, sellel on
tunnistus südames. Kes ei usu Jumalat, on teinud tema
valeliuks, sest ta pole uskunud, mis Jumal on tunnistanud
oma Poja kohta. 11 Ja see tunnistus on selline: Jumal on
andnud meile igavese elu ja see elu on tema Pojas. (aiōnios
g166) 12 Kellel on Poeg, sellel on elu. Kellel Jumala Poega ei
ole, sellel ei ole elu. 13 Seda ma olen kirjutanud teile, kes te
usute Jumala Poja nimesse et te teaksite: teil on igavene
elu. (aiōnios g166) 14 Ja meil on see julgus Jumala ees, et
kui me midagi palume tema tahte kohaselt, siis ta kuuleb
meid. 15 Ja kui me teame, et ta kuuleb meid, mida iganes
me palume, siis me ka teame, et meil on käes see, mida me
temalt oleme palunud. 16 Kui keegi näeb, et ta vend või
õde teeb pattu, mis ei too surma, siis ta palvetagu, ja Jumal
annab talle elu, sellele, kes ei tee pattu surmaks. On pattu,
mis toob surma: selle kohta ma ei ütle, et tal tuleks paluda.
17 Kõik ülekohus on patt; aga on pattu, mis ei too surma.
18 Me teame, et ükski, kes on sündinud Jumalast, ei tee
pattu edasi, sest Jumalast sündinu kaitseb teda turvaliselt, ja
kuri ei saa teda kahjustada. 19 Me teame, et meie oleme
Jumalast, ja et terve maailm on kurja võimuses. 20 Ent me
teame, et Jumala Poeg on tulnud ja andnud meile möistmise,
et me tunneksime ära Tõelise. Ja meie oleme Tõelises, tema
Pojas Jeesuses Kristuses. Tema on tõeline Jumal ja igavene
elu. (aiōnios g166) 21 Lapsed, hoiduge ebajumalate eest!

2 Johannese

1 Vanemalt, Jumala valitud naisele ja tema lastele, keda ma armastan töes, ja mitte ainult mina, vaid kõik, kes tunnevad töde, **2** sest töde püsib meis ja on meiega igavesti: (aiōn g165) **3** Arm, halastus ja rahu Jumalalt Isalt ja tema Pojalt Jeesuselt Kristuselt jäägu meiega töes ja armastuses! **4** Ma rõõmustasin väga, et leidsin sinu laste seast neid, kes elavad töes, nii nagu Isa on meid käskinud. **5** Ja nüüd palun ma sind, emand, mitte saates sulle uut käsku, vaid selle, mis on meil algusest peale, et me peame üksteist armastama. **6** Ja see on armastus, et me elame tema käskude järgi. See ongi käsk, mida te olete kuulnud algusest peale, et te elaksite selle järgi. **7** Sest maailma on läinud palju eksitajaid, kes ei tunnista Jeesust Kristust lihasse tulnuna. Iga selline inimene on eksitaja ja antikristus. **8** Vaadake ette, et te ei kaotaks seda, mille nimel me oleme töötanud, vaid et te saaksite kätte kogu tasu. **9** Ühelgi, kes läheb mööda Kristuse õpetusest ega püsi selles, ei ole Jumalat. Kes püsib tema õpetuses, sellel on nii Isa kui ka Poeg. **10** Kui keegi tuleb teie juurde ega too kaasa seda õpetust, siis ärge võtke teda oma koju ja ärge öelge tere tulemast. **11** Sest kes nii teeb, saab kaasosaliseks tema kurjades tegudes. **12** Mul oleks palju teile öelda, aga ma ei taha seda teha paberil ja tindiga, vaid loodan tulla ise teie juurde ja rääkida silmasti, et meie rõõm saaks olla täielik. **13** Oma tertvited saadavad su Jumala poolt valitud õe lapsed!

3 Johannese

1 Vanemalt, Armsale Gaiusele, keda ma armastan töes.

2 Armas sõber, ma palun, et sul läheks hästi kõiges ja sa oleksid terve, nii nagu läheb hästi ka su hingel. 3 Ma rõõmustasin väga, kui mõned usklikud tulid ja tunnistasid sinu ustavusest töele, rääkides, kuidas sa elad töes. 4 Mul ei ole suuremat rõõmu kui see, et kuulen oma lapsi elavat töes. 5 Armas sõber, sa oled ustav olnud selles, mida sa vendade ja õddede heaks teed, isegi kui nad on sulle võõrad. 6 Nad on tunnistanud armastusest koguduse ees. Sa teed hästi, kui sa läkitad nad teele viisil, mis austab Jumalat. 7 Nad on ju oma teekonda alustanud Kristuse nime pärast ega võta midagi vastu paganatelt. 8 Seetõttu peaksime sellistele inimestele näitama külalislahkust, et saaksime olla töe kaastöölised. 9 Ma kirjutasin mõne sõna kogudusele, aga Diotrefes, kellele meeldib olla nende seas esimene, ei võta meid vastu. 10 Seepärast, kui ma tulen, tuletan talle meeleteod, mida ta teeb, levitades meie kohta pahatahtlikke kuuldsi. Ja vähe sellest, et ta ise ei võta usklikke vastu, ta takistab ka neid, kes tahavad seda teha, ajades nad kogudusest välja. 11 Armas sõber, ära võta eeskujuks kurja, vaid head! Kes teeb head, on Jumalast. Kes teeb kurja, ei ole Jumalat näinud. 12 Demeetriose kasuks tunnistavad kõik, ka töde ise. Meiegi tunnistame, ja sina tead, et meie tunnistus on tösi. 13 Mul oleks sulle palju kirjutada, aga ma ei taha seda teha tindi ja sulega, 14 sest loodan sind varsti näha. Siis räägime silmast silma. Rahu sulle! Sind tervitavad siinsed sõbrad. Tervita sõpru nimepidi!

Juuda

1 Juudaselt, Jeesuse Kristuse sulaselt ja Jaakobuse vennalt, Neile kutsutuile, kes on Jumalas Isas armastatud ja Jeesuses Kristuses hoitud: **2** Halastust ja rahu ja armastust olgu teil rohkesti! **3** Armsad, olles täis indu kirjutada teile meie ühisest päätest, leidsin vajalikuna kirjutada ja teid üles kutsuda võitlema usu eest, mis oli kord usaldatud Jumala pühale rahvale. **4** Sest teie sekka on imburud mõningad inimesed, kes juba ammu on kirja pandud kohta jaoks. Need on jumalakartmatud inimesed, kes meie Jumala armu kölvatuseks moonutades salgavad ära meie ainsa valitseja ja meie Issanda Jeesuse Kristuse. **5** Ja kuigi te seda kõike teate, tahan tuletada teile meelde, et Issand, kes rahva ühel korral päästis Egiptusest, hävitab teisel korral need, kes ei uskunud. **6** Ja ingleid, kes ei hoidnud kinni oma körgest seisusest, vaid hülgasid oma eluaseme, on ta hoidnud pimeduses, seotuna igaveste ahelatega suure päeva kohtuks (**aīdios g126**) **7** Nii nagu Soodom, Gomorra ja nende ümberkaudsed linnad, kes samal kombel hoorasid nagu need inglid ning ebaloomulikule ihale andusid, on hoiatavaks näiteks igavese tule karistusest. (**aīōnios g166**) **8** Aga samuti rüvetavad ka need unenägijad oma ihu, lükkavad tagasi taevase autoriteedi ja teotavad aukandjaid vaime. **9** Ometi peaingel Miikaelgi, kui ta vaidles sõnasõjas kuradiga Moosese surnukeha pärast, ei julgenud lausuda teotavat otsust, vaid ütles: „Issand sõidelgu sind!“ **10** Need aga teotavad kõike, millest nad midagi ei taipa, aga millest nad oma ihu tungide kaudu kui arutud loomad aru saavad, selles nad hävitavad end. **11** Häda neile, sest nad on läinud Kaini teed ja tormanud tasu eest Bileami eksitusse, ja Korahi kombel vastu hakates on toonud endale hukatuse! **12** Nemad on teie armastussöömaaegadel häbiplekid, kes kartmatult teiega koos pidutsedes iseennast nuumavad. Nad on veeta pilved, mida tuul ringi kannab, viljatud sügispuud, kahekordsett surnud, juurtega üles kistud, **13** metsikud merelained, mis vahutavad välja oma häbi, ekslevad tähed, kelle jaoks on määratud pilkane pimedus igaveseks ajaks. (**aīōn g165**) **14** Nendest on prohvetlikult kõnenenud Eenok, Aadama järglane seitsmendas sugupõlves: „Vaata, Issand tuleb mitmekümne tuhande pühaga **15** pidama kohut kõigi üle ja karistama igauhü kõikide nende jumalakartmatute tegude eest, mida nad on teinud, ja kõikide ränkade sõnade eest, mida jumalakartmatud patused on tema vastu rääkinud.“ **16** Need on rahulolematud saatuse üle nurisejad, kes elavad oma himude järgi ja kelle suu räägib kiitlevaid sõnu, ja nad meelitavad inimesi omakasu pärast. **17** Teie aga, armsad,

pidage meeles, mida meie Issanda Jeesuse Kristuse apostlid ennustasid; **18** kui nad teile ütlesid: „Viimsel ajal tuleb pilkajaid, kes elavad oma jumalakartmatute himude järgi.“ **19** Need on inimesed, kes tekitavad lõhenemisi, maised hinged, kellel ei ole Vaimu. **20** Teie aga, armsad, rajage endid oma kõige pühamale usule ja palvetage Pühas Vaimus, **21** ja hoidke endid nõnda Jumala armastuses ja oodake meie Issanda Jeesuse Kristuse halastust igaveseks eluks. (**aīōnios g166**) **22** Halastage nende peale, kes kaitlevad; **23** päästke nad, tõmmake nad tulest välja; teiste peale halastage kartuses, vihates lihaliku loomuse poolt rüvetatud riideidki. **24** Ent temale, kes suudab teid takistada komistamast ja asetada laitmatuna oma kirkuse palge ette ülevoolavas röömus, **25** ainsale Jumalale, meie Päästjale, Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi, olgu au, auhiilgus, võimus ja meelevalda enne ajastuid, nüüd ja igavesti! Aamen. (**aīōn g165**)

Ilmutus

1 Jeesuse Kristuse ilmutus, mille Jumal temale on andnud, et näidata oma sulastele, mis peatselt hakkab sündima. Ta avaldas selle, läkitades oma inglise oma sulase Johannese juurde, **2** kes andis edasi Jumala sõna ja tunnistuse Jeesusest Kristusest – kõik, mida ta nägi. **3** Õnnis on see, kes loeb selle prohvetikuulutuse sõnu, ning need, kes seda kuulevad ja panevad tähele, mis on siia kirjutatud, sest aeg on läheda. **4** Johanneselt, Seitsmele kogudusele Aasias: Armu ja rahu teile temalt, kes on, kes oli ja kes tuleb, ning seitsmelt vaimult, kes on tema trooni ees, **5** ja Jeesuselt Kristuselt, ustavalt tunnistajalt, esimesena surnuist ülestõusnult ning kogu maailma kuningate valitsejalt. Temale, kes meid armastab ja on meid lunastanud meie püttudest oma verega **6** ning kes on teinud meist Kuningriigi ja preesterkonna Jumalale, oma Isale – talle kuulub au ja vägi igavesti. Aamen. (aiõn g165) **7** Vaata, ta tuleb pilvedega ja iga silm saab teda näha, isegi need, kes tema on läbi torganud; ja maailma rahvad kaeblevad tema pärast. **8** „Mina olen Alfa ja Oomega, “ütleb Issand Jumal, kes on, kes oli ja kes tuleb, Kõigeväeline. **9** Mina, teie vend Johannes, kes ma olen Jeesuses kaasosaline kannatustes, Kuningriigis ja kannatikkuses, olin Patmose saarel Jumala sõna ja Jeesuse tunnistamise pärast. **10** Ma olin Issanda päeval vaimus, kui kuulsin oma selja taga valju häält otsekui pasunaheli, **11** mis ütles: „Mida sa näed, kirjuta raamatustesse ning saada see seitsmele kogudusele: Efesosse, Smürnassee, Pergamoni, Tüatiirasse, Sardesesse, Filadelfiasse ja Laodikeiassse!“ **12** Ma pöörduisin vaatama, kellele kuulub see hääl, mis minuga räägib, ja pöörduudes nägin seitset kuld lambijalga. **13** ning nende keskel kedagi Inimese Poja sarnast, kes kandis maani pikka rüüd ja rinna all kuldset vööd. **14** Tema pea ja juuksed olid valged nagu vill, nagu lumi, ja tema silmad olid nagu tuleeek. **15** Tema jalad olid otsekui sulatusahhus hõõguv metall ja tema hääl oli nagu suure vete kohi. **16** Paremas käes olid tal seitse taevatähte, tema suust sähvis vahe kaheterane mõõk ja ta pale oli nagu päike paistaks kogu oma säras. **17** Kui ma teda nägin, langesin ma tema jalge ette nagu surnu. Ta asetas oma parema käe mu peale ja ütles: „Ära karda! Mina olen Esimene ja Viimne **18** ja Elav. Ma olin surnud, aga vaata, ma elan igavesest ajast igavesti ning minu käes on surma ja surmavalla võtmed! (aiõn g165, Hadës g86) **19** Pane nüüd kirja, mida sa oled näinud, samuti see, mis on praegu ja mis sünnyib pärast seda! **20** Seitsmel taevatähel, mida sa näed mu paremas käes, ja seitsmel

kuld lambijalal on varjatud tähendus: seitse tähte on seitsme koguduse inglid ja seitse lambijalga on seitse kogudust.

2 Efesose koguduse inglile kirjuta: Nõnda ütleb see, kes hoiab seitset tähte oma paremas käes ja könnib seitsme kuld lambijala keskel: **2** Ma tean su tegusid, su vaavanägemist ja kannatikkust ning et sa ei talu kurjasid, et sa oled katsunud läbi need, kes nimetavad end apostlikse seda olemata, ja oled avastanud nende valelikkuse. **3** Sul on kannatikkust, sa oled talunud raskusi minu pärast ega ole ära väsinud. **4** Ometi on mul sinu vastu: sa oled hüljanud oma esimese armastuse. **5** Mõtle siis, kui sügavale sa oled langenud, paranda meeti ja tee esimese armastuse tegusid. Aga kui mitte, siis tulen su jurde ja töukan su lambijala kohalt ära, kui sa meeti ei paranda. **6** Kuid see on sinu kasuks, et sa vihkad nikolaiitide tegusid, mida ka mina vihkan. **7** Kellel on kõrvad, see kuulgu, mida Vaim kogudustele ütleb! Võitjale ma annan süüa elupuust, mis on Jumala paradiisis. **8** Smürna koguduse inglile kirjuta: Nõnda ütleb Esimene ja Viimne, kes oli surnud ja on jälle saanud elavaks: **9** Ma tean su viletust ja vaestust – ometi oled sa rikas. Ma tean, kuidas sind on teatanud need, kes väidavad end olevat juudid, aga tegelikult on nad saatana kogudus. **10** Ära tunne hirmu selle ees, mida sul tuleb kannatada! Pane tähele: kurat heidab mõned teie seast vangi, et teid läbi katsuda, ja teil on viletust kümme päeva. Ole ustav surmani, ja mina pärjan sinu eluga. **11** Kellel on kõrvad, see kuulgu, mida Vaim kogudustele ütleb! Võitjale teine surm enam kahju ei tee. **12** Pergamoni koguduse inglile kirjuta: Nõnda ütleb see, kelle käes on vahe kaheterane mõõk: **13** Ma tean, kus sa elad – seal, kus on saatana troon. Sa oled jäänud ustavaks minule, sa ei loobunud usust minusse isegi ajal, kui minu ustav tunnistaja Antipas tapeti teie linnas, kus on saatana elupaik. **14** Sellegipoolest on mul sinu vastu: su juures on neid, kes hoiavad Bileami õpetust, kes õpetas Baalakit ahvatlema iisraelasi patule: sööma ebajumalate ohvreid ning hoorama. **15** Nii on sinu juures ka neid, kes järgivad nikolaiitide õpetust. **16** Seepärast paranda meeti! Aga kui mitte, siis ma tulen peagi su jurde nende vastu sõdima oma suu mõõgaga. **17** Kellel on kõrvad, see kuulgu, mida Vaim kogudustele ütleb! Võitjale ma annan peidetud mannat ja valge kivikese, mille peale on kirjutatud uus nimi, mida ükski peale selle saaja ei tea. **18** Tüatiira koguduse inglile kirjuta: Nõnda ütleb Jumala Poeg, kelle silmad on nagu tuleeek ja kelle jalad on nagu hõõguv metall: **19** Ma tean sinu tegusid, su armastust ja ustavust, su teenimist ja kannatikkust ning et su viimaseid tegusid on rohkem kui esimesi. **20** Sellegipoolest on mul

sinu vastu: sa lased vabalt tegutseda sellel naisel lisebelil, kes nimetab end prohvetiks ja eksitab oma õpetusega minu sulaseid hoorama ja sööma ebajumalate ohvreid. **21** Ma olen talle andnud aega hoorusest meelt parandada, kuid ta ei taha. **22** Vaata, ma paiskan ta tövevoodisse ja saadan need, kes on temaga abielu rikkunud, suurde viletsusse, kui nad ei paranda meelt ega pöördu oma tegudest. **23** ja tema lapsed hävitav surmatõvega. Siis kõik kogudused saavad aru, et mina uurin läbi südamed ja meeled, ning tasun teile kõigile teie tegude järgi. **24** Aga teile ülejäänutele, kes olete Tüatiiras ega ole võrtnud vastu seda õpetust ega ole õppinud tundma saatana sügavaid saladusi, nagu neid nimetatakse, teie peale ei pane ma muud koormat. **25** Pidage vaid kinni sellest, mis teil juba on, kuni ma tulen! **26** Kes võidab ja lõpuni minu tahtmist teeb, sellele annan ma meelevalla rahvaste üle – **27** ta valitseb neid raudkepiga, nad lüüakse puruks kui savinööd – nagu minagi olen saanud meelevalla oma Isalt, **28** ja mina annan talle koidutähe. **29** Kellel on kõrvad, see kuulgu, mida Vaim kogudustele ütleb!

3 Sardese koguduse inglile kirjuta: Nõnda ütleb see, kellel on Jumala seitse vaimu ja seitse taevatähte: Ma tean su tegusid ja et sa oled nime poolest elus, aga tegelikult surnud. **2** Ole valvas! Hoia seda, mis on alles jäänud, muidu sureb seogi. Sest ma ei ole leidnud, et su teodoleksid täiuslikud Jumala ees. **3** Tuleta siis meeble, kuidas sa sõnumi vastu võtsid ja olid kuulekas. Järgi seda nüüdk ja paranda meelt! Aga kui sa ei valva, siis tulen ma nagu varas ja sa ei oska arvata, millisel hetkel ma sind taban. **4** Aga sul on Sardeses ka mõned, kes ei ole oma riideid määrinud – nemad könnivad kord koos minuga valgeis rõivais, sest nad on seda väär. **5** Kes võidab, sellele antakse samuti selga valged rõivad. Mina ei kustuta ta nime eluraamatust, ma tunnistan teda oma Isa ja ta inglile ees. **6** Kellel on kõrvad, see kuulgu, mida Vaim kogudustele ütleb! **7** Filadelfia koguduse inglile kirjuta: Nõnda ütleb Püha ja Töeline, kelle käes on Taaveti võti, kes avab nii, et ükski ei sulge, ja kes sulgeb nii, et ükski ei ava: **8** Ma tean su tegusid – vaata, ma olen avanud su ees ukse, mida keegi ei saa sulgeda. Ma tean, et sul on vähe jõudu, aga sa oled järginud minu õpetust ega ole salanud minu nime. **9** Vaata, ma teen nõnda, et saatana kogudusest mõned väidavad end olevat juudid, aga tegelikult ei ole, vaid nad valetavad! Vaata, nad tulevad ja kummardavad sinu jalge ette ning saavad aru, et mina olen sind armastanud. **10** Et sa oled kuuletunud minu sõnale ja olnud kannatlik, siis säastan ka mina sind katsumustunni eest, mis tabab kogu maailma, et läbi katsuda selle elanikke. **11** Ma tulen

varsti. Hoia kinni sellest, mis sul on, et ükski su võidupärga ei võtaks. **12** Võitja teen ma sambaks oma Jumala templis ja ta jäab sinna alatiseks. Ma kirjutan tema peale oma Jumala nime ning oma Jumala linna, uue Jeruuusalemma nime, mis laskub alla taevast minu Jumala juurest, ja oma uue nime. **13** Kellel on kõrvad, see kuulgu, mida Vaim kogudustele ütleb! **14** Laodikeia koguduse inglile kirjuta: Nõnda ütleb Aamen, kes on ustav ja töeline tunnistaja, Jumala loomingu algus: **15** Ma tean su tegusid, et sa ei ole ei kùlm ega kuum. Oleksid sa ometi kùlm või kuum! **16** Aga et sa oled leige ja mitte kùlm ega kuum, sülitan ma sinu välja oma suust. **17** Sina ütled: „Ma olen rikas, mul on küllalt vara ja mul ei ole millestki puudust.“ Ja sa ei teagi, et sa oled armetu, hale, vaene, pime ja paljas! **18** Ma annan sulle nõu: osta minu käest tules puhastatud kulda, et sa saaksid rikkaks, ning valgeid rõivaid enda riitetamiseks, et ei tuleks ilmsiks sinu alastioleku häbi, ning salvi oma silmadele, et sa näeksid. **19** Mina noomin ja karistan igaüht, keda ma armastan. Ole siis hoolas ja paranda meelt! **20** Pane tähele! Ma seisam ukse taga ja koputan. Kes mu häält kuulda võtab ja avab ukse, selle juurde ma tulen sisse ning söön öhtust temaga ja tema minuga. **21** Võitjale ma annan õiguse istuda koos minuga mu troonile, nagu minagi olen võitnud ning istunud oma Isaga tema troonile. **22** Kellel on kõrvad, see kuulgu, mida Vaim kogudustele ütleb.“

4 Pärast seda ma nägin taevas avatud ust! Ja pasunaheli taoline hääl, mida ma olin esmalt kuulnud minuga rääkivat, ütles: „Tule siia üles ja ma näitan sulle, mis peab sundima pärast kõike seda!“ **2** Sedamaid olin ma vaimus: ennäe, taevas seisis troon ja troonil istus keegi, 3 kelle välimus meenutas jaspise- ja karneoolikivi, ja trooni ümber oli vikerkaar, mis helkis nagu smaragd. **4** Trooni ümber oli veel kakskümmend neli trooni ning neil troonidel istus kakskümmend neli vanemat, valged rõivad seljas ja peas kuldpärad. **5** Troonist tuli välgusähvatusi, mürinat ja kõuekõminat, ja seitse tõrvikut põles trooni ees, need on Jumala seitse vaimu, **6** ja trooni ees oli midagi, mis oli kui kristallselge klaasmeri. Keskel, trooni ümber oli neli olevust, eest ja tagant üleni silmi täis. **7** Esimene olevus oli lõvi sarnane, teine olevus härja sarnane, kolmandal oli otsekui inimese nägu ja neljas sarnanes lendava kotkaga. **8** Ja neil neljal olevusel oli igaühel kuus tiiba, väljast ja seestpoolt silmi täis. Nad ei lakanud ööl ega päeval hüüdmast: **9** Ja iga kord, kui need olevused andsid austust, kiitust ja tänu sellele, kes istub troonil ja elab igavesest ajast igavesti, (aiõn g165) **10** langesid kakskümmend neli vanemat troonil istuja ette

ning kummardasid teda, kes elab igavesest ajast igavesti ja heitsid oma pärijad trooni ette, hüüdes: (aiõn g165) 11 „Sina, meie Issand ja Jumal, oled väär võtma vastu austust, kiitust ja väge, sest sina oled loonud kõik, see kõik on tekinud ja loodud sinu tahtel!“

5 Ja ma nägin troonil istuja paremas käes rullraamatut, seesmine ja välaine külg täis kirjutatud, suletud seitsme pitseriga. 2 Ma nägin võimsat ingliti, kes valju häälega kuulutas: „Kes on väär avama seda raamatut ja murdma selle pitserid?“ 3 Ja mitte keegi taevas, maa peal ega maa all ei suutnud avada raamatut ega vaadata selle sisse. 4 Ma nutsin kibedasti, sest ei leitud kedagi, kes oleks väär avama seda raamatut ja vaatama sinna sisse. 5 Siis üks vanemaist ütles mulle: „Ära nuta, sest lõvi Juuda suguharust, Taaveti võsu, tema on võitnud, tema võib avada raamatut ja selle seitse pitserit!“ 6 Siis ma nägin trooni ja nelja olevuse ja vanemate keskel seisvat Talle, kes oli justkui tapetud. Tal oli seitse sarve ja seitse silma – Jumala seitse vaimu, kes on läkitatud kogu maailma. 7 Ta tuli ning võttis troonil istuja paremast käest rullraamatu. 8 Ja kui ta oli võtnud raamatut, langesid neli olevust ja kakskümmend neli vanemat Talle ette. Igaühel neist oli käes kannel ja kuldkausid suitsutusrohtudega, mis on Jumala rahva palved. 9 Ning nad laulsid uut laulu: „Sina oled väär võtma raamatut ja avama selle pitserid, sest sina olid tapetud ning sina oled ostsund Jumalale oma verega inimesi igast suguharust, keelest, rahvast ja hõimust! 10 Sa oled teinud nad Kuningriigiks ja preestreiks meie Jumalale ja nad valitsevad maa peal!“ 11 Ma nägin ja ma kuulsin paljude inglite häält – neid oli tuhandeid ja miljoneid – kes olid trooni, olevuste ja vanemate ümber. 12 Nad hüüdsid valju häälega: „Tall, kes on tapetud, on väär võtma väge ja rikkust, tarkust ja võimu, au, austust ja kiitust!“ 13 Ja kõike loodut taevas, maa peal, maa all ja meres, kõiki, kes on neis paigus, kuulsin ma hüüdat: „Sellele, kes istub troonil, ja Tallele kuuluvad kiitus ja austus, hülgus ja võimus (aiõn g165) 14 Need neli olevust ütlesid: „Aamen!“ Ning vanemad langesid maha ja kummardasid.

6 Ma nägin, kuidas Tall avas esimese seitsmest pitserist ja kuulsin, kuidas üks neljast olevusest hüüdis otsekui kõuehäälel: „Tule!“ 2 Ja ma vaatasin: ennäe, valge hobune. Selle seljas istujal oli käes amb ning talle anti pârg ja ta läks välja võitjana võitma. 3 Ja kui ta avas teise pitseri, kuulsin ma teist olevust hüüdat: „Tule!“ 4 Siis tuli välja hobune, kes oli tulipunane, ning tema seljas istujale anti võim võtta maa pealt rahu, et inimesed üksteist tapaksid, ja talle anti suur mõõk. 5 Ja kui ta avas kolmandat pitseri, kuulsin ma

kolmandat olevust hüüdat: „Tule!“ Ja ma vaatasin: ennäe, must hobune, ja selle seljas istujal olid käes kaalud. 6 Ma kuulsin nelja olevuse keskelt otsekui häält, mis ütles: „Üks kilogramm nisu teenari eest ja kolm kilogrammi otri teenari eest. Kuid õile ja veinile ära tee kahju!“ 7 Ja kui ta avas neljanda pitseri, kuulsin ma neljanda olevuse häält hüüdat: „Tule!“ 8 Ja ma vaatasin: ennäe, tuhkur hobune, ja selle seljas istuja nimi oli Surm. Tema järel tuli Surmavalda ning neile anti meelevaeld neljandikul maakeral tappa mõõgaga, näljaga ja katkuga ning maa metsloomadega. (Hadës g86) 9 Ja kui ta avas viienda pitseri, nägin ma altari all nende hingi, kes olid tapetud Jumala sõna ja tunnistuse pärast, milles nad olid püsinud. 10 Nad hüüdsid valjusti: „Kui kaua veel, püha ja töeline Valitseja, enne kui sa möistad kohut ja tasud kätte ilmamaa inimestele meie vere eest?“ 11 Ja neile igaühel anti selga valge rüü ja neile öeldi, et nad puhkaksid veel pisut aega, kuni saab täis nende kaassulaste ja vendade hulk, kes tapetakse nagu nemadki. 12 Kui ta avas kuuenda pitseri, nägin ma, et sündis võimas maavärin. Päike muutus mustaks nagu karune kotirii ja kuu muutus otsekui vereks. 13 Taevatähed kukkusid maa peale, nõnda nagu viigipuu pillab maha oma kùpsemata marjad, kui tugev tuul seda raputab. 14 Ja taevas taandus otsekui rullraamat, mis keeratakse kokku, ja kõik mäed ja saared nihkusid oma kohalt. 15 Kogu maailma kuningad, suurnikud ja väejuhid, rikkad ja vägevad, kõik orjad ja vabad peitsid end koobastesse ja mägedesse kaljude vahel. 16 „Langege meie peale, “ütlased nad mägedede ja kaljudele, „ning peitke meid troonil istuja palge ja Talle viha eest, 17 sest nende suur vihapäev on käes, kes võib jäädä püsima?“

7 Pärast seda ma nägin nelja ingliti seismas maailma neljas otsas, hoidmas kinni maailma nelja tuult, et tuul ei puhuks maa ega mere ega ühegi puu peale. 2 Ja ma nägin, et idakaarest tõusis veel üks ingel, ja tal oli käes elava Jumala pitsat. Ta hüüdis valju häälega nelja ingl poole, kellele oli antud võim kahjustada maad ja merd: 3 „Ärge tehke kahju maale, merele ega puudele, enne kui me oleme pannud pitseri oma Jumala sulaste otsaeseisele!“ 4 Ma kuulsin pitseriga märgitute arvu – sada nelikümmend neli tuhat kõigist lisraeli suguharudest: 5 Juuda suguharust märgiti pitseriga kaksteist tuhat, Ruubeni suguharust kaksteist tuhat, Gaadi suguharust kaksteist tuhat, Naftali suguharust kaksteist tuhat, Manasse suguharust kaksteist tuhat, 7 Siimeoni suguharust kaksteist tuhat, Leevi suguharust kaksteist tuhat, Issakari suguharust kaksteist tuhat, 8 Sebuloni suguharust kaksteist tuhat,

Joosepi suguharust kaksteist tuhat, Benjamini suguharust kaksteist tuhat pitseriga märgitut. 9 Pärast seda ma vaatasin: ennäe, suur rahvahulk, keda keegi ei suutnud kokku lugeda, igast hõimust, suguharust, rahvast ja keelest. Need seisid trooni ja Talle ees, valged rüüd seljas ja palmioksdad käes. 10 Nad hüüdsid valju häälale: „Pääaste on meie Jumalal, kes istub troonil, ja Talle!“ 11 Ja kõik inglid, kes seisid trooni, vanemate ja nelja olevuse ümber, heitsid trooni ette silmili maha ja kummardasid Jumalat. 12 Nad hüüdsid: „Aamen! Kiitus ja austus ja tarkus ja tänu ja au ja vägi ja tugevus olgu meie Jumalale igavesest ajast igavesti! Aamen.“ (aiõn g165) 13 Siis pöörduks üks vanemaist minu poolle küsimusega: „Kes on need valgetes rüüdes ja kust nad tulevad?“ 14 Ma vastasin: „Mu isand, sina tead seda!“ Ja ta ütles mulle: „Nemad on need, kes tulevad suure viletsuse keskelt. Nad on puhtaks pesnud oma rüüd ja teinud need valgeks Talle veres. 15 Seepärast nad on Jumala trooni ees ja teenivad teda ööd ja päevad tema templis, ja see, kes istub troonil, varjab neid oma kohalolekuga. 16 „Neile ei tule iial enam nälgä ega iial enam janu, ka ei põleta neid päike“ega palavus. 17 Sest Tall, kes on trooni keskel, hoiab neid kui karjane, „ta juhatab nad eluvee allikail“. „Ja Jumal pühib ära kõik pisarad nende silmist.“

8 Ja kui Tall avas seitsmenda pitseri, tekkis taevas umbes pooleks tunniks vaikus. 2 Ma nägin seitset inglit, kes seisid Jumala ees, ja neile anti seitse pasunat. 3 Veel üks ingel tuli ja seisis altari ette. Tal oli käes kullast suitsutusastja ja temale anti palju suitsutusrohte, et ta paneks neid koos köökide Jumala rahva palvetega kuldaltarile trooni ees. 4 Ning suitsutusrohtude suits töüs koot Jumala rahva palvetega inglise käest Jumala ette. 5 Siis võttis ingel suitsutusastja, täitis selle tulega altarit ja viskas maa peale, nii et sellele järgnes pikselööke ja kõuemürinaid ja välke ja maaväriainaid. 6 Ja need seitse ingliti, kelle käes oli seitse pasunat, valmistusid pasunat puhuma. 7 Esimene ingel puhus pasunat ning maa peale visati verega segatud rahet ja tuld. Kolmandik maast põles ära ja kolmandik puudest põles ära ja kogu haljas rohi põles ära. 8 Teine ingel puhus pasunat ning merre visati otsekui suur leegitsev mägi ning kolmandik merest muutus vereks. 9 Kolmandik meres olevaist elusololendeist suri ja kolmandik laevadest hävitati. 10 Kolmas ingel puhus pasunat ning taevast kukkus maha suur täht, mis leegitses otsekui tõrvik ning kukkus kolmandiku jõgede ja veeallikate peale. 11 Selle tähe nimi oli Koirho. Kolmandik vetest muutus koirihuks ning palju inimesi suri vee joomisest, sest see oli läinud kibedaks. 12 Neljas ingel puhus pasunat ning kolmandik päikesest, kolmandik kuust ja kolmandik tähtedest

pinimes, ning kolmandik päevast oli valguseta ja samuti kolmandik ööst. 13 Siis ma nägin üht kotkast kesktaevas lendamas ja kuulsin teda valjusti hüüdmas: „Häda, häda, häda maailma elanikele kolme inglviimase pasunahääle päärast, mis nad puhuma hakkavad!“

9 Viies ingel puhus pasunat ning ma nägin taevast maa peale kukkunud tähte. Sellele anti põhjatu sügaviku vöti. (Abyssos g12) 2 Ta avas sügaviku ja sellest töüs suitsu nagu suurest ahjust, ning päike ja õhk tumenesid sügaviku suitsust. (Abyssos g12) 3 Ja suitsust tulid maa peale rohutirtsud. Neile anti meeleva, nagu on maa peal skorpionidel, 4 ja neile öeldi, et nad ei tohi teha kahju maa peal kasvavale rohule, taimedele ega puudele, vaid üksnes inimestele, kelle otsaesisel ei ole Jumala pitserit. 5 Neile anti voli piinata inimesi viis kuud, aga mitte tappa, ja see piin oli sarnane skorpioni salvamise piinaga. 6 Ja Neil päevil inimesed otsivad surma, aga ei leia seda. Nad ihkavad surra, kuid surm põgeneb nende eest. 7 Need rohutirtsud nägid välja nagu lahinguvalmis hobused, neil olid peas otsekui kuldparjad ja nende nägu oli nagu inimnägu. 8 Nende juuksed olid nagu naisejuuksed ja hambad nagu lõvhambad. 9 Nende kest oli nagu raudrüü ja nende tiibade hääl oli nagu arvukate lahingusse tormavate hobuste ja sõjavankrite mürin. 10 Neil olid astlaga sabad nagu skorpionidel ja sabadel meeleva haavata inimesi viis kuud. 11 Nende kuningas on sügaviku ingel, kelle nimi on heebrea keeles Abaddon ja kreeka keeles Apollüon. (Abyssos g12) 12 Esimene häda on möödas, vaata, kaks tuleb veel. 13 Kuues ingel puhus pasunat, ja ma kuulsin üht häält, mis tuli Jumala ees oleva kuldaltari neljast sarvest. 14 See ütles kuuendale pasunaga inglile: „Päästa vabaks need neli ingliti, kes on ahelais suure Eufrati jõe ääres!“ 15 Ja need neli ingliti, kes olid valmistunud just selleks tunniks, päevaks, kuuks ja aastaks, lasti vabaks, et nad tapaksid kolmandiku inimkonnast. 16 Nende ratsaväge oli arvult kakssada miljonit – see on arv, mida ma kuulsin. 17 Ja ma nägin oma nägemuses hobuseid ning ratsanikke. Ratsanikel olid tulipunastes, suitsusinistes ja väävelkollastes värvides soomusrüüd. Hobustel olid otsekui lõvi pead ja nende suust purskas tuld, suitsu ja väävlit. 18 Nende kolme nuhtlusega – hobuste suust purskuva tule, suitsu ja väävliga – tapeti kolmandik inimkonnast. 19 Hobuste meeleva oli nende suus ja sabas, sest nende sabad olid nagu maod: neil olid pead ning peadega nad tegid kurja. 20 Aga ülejäänud inimkond, keda neis nuhtlustes ei tapetud, ei kahetsenud siiski ega pöördunud oma tehtud tegudest. Nad ei loobunud kummardamast kurje vaime ega kullast, hõbedast, vasest,

kivist ja puust ebajumalaid, kellel puudub võime näha, kuulda või käia. 21 Nad ei parandanud meelt oma mõrvadest, nöidustest, hoorusest ega targustest.

10 Ma nägin taevast alla tulemas veel üht vägevat ingliti

Ta oli riitetud pilvega ja tema pea kohal oli vikerkaar, ta nägu oli nagu päike ja ta jalad nagu tulesambad. 2 Tai oli käes avatud rullraamatuke. Ta asetas oma parema jala mere peale ja vasaku jala maa peale 3 ning kisendas valju häälega, nii nagu lõvi mörigab. Ja kui ta kisendas, hakkasid seitse pikset kõuemürinaga rääkima. 4 Kui need seitse pikset olid rääkinud ja ma tahtsin hakata kirjutama, kuulsin ma taevast häält, mis ütles: „Pane pitseriga kinni, mida seitse pikset rääkisid, ära pane seda kirja!“ 5 Ingel, keda ma olin näinud seismas mere peal ja maa peal, tööstis oma parema käe taeva poole. 6 Ja ta vandus selle juures, kes elab igavesest ajast igavesti, kes on loonud taeva ja kõik, mis seal on, maa ja kõik, mis seal on, ning mere ja kõik, mis seal on, ja ütles: „Enam ei lähe kaua!“ (aiõn g165) 7 Neil päevil, kui seitsmes ingel hakkab puhuma trompetit, viakse täide Jumala varjatud plaan, nagu ta seda on kuulutanud prohvetitele, oma sulastele.“ 8 Ja hääl, mida ma taevast kuulsin, rääkis minuga jälle ja ütles: „Mine ja võta see avatud raamat, mis on maa ja mere peal seisva inglise käes!“ 9 Ma läksin inglise jurde ja palusin, et ta annaks mulle raamatukese. Ta vastas: „Võta ja söö see ära! See on su kõhus mõru, aga suus on see magus nagu mesi.“ 10 Ma võtsin inglise käest raamatu ja sõin selle ära. Suus oli see magus nagu mesi, aga kui ma olin selle alla neelanud, läks see mul kõhus mõruks. 11 Ja mulle öeldi: „Sa pead jälle ennustama paljude rahvaste, hõimude, keelte ja kuningate kohta!“

11 Mulle anti pilliroog mõõdupuuks ja öeldi: „Mine, mõõda ära Jumala tempel ja altar ning need, kes seal kummardavad! 2 Aga templi välisõu jäta välja ning ära mõõda seda, sest see on antud rahvastele ning nad tallavad püha linna nelikümmed kaks kuud. 3 Ja ma määran oma kaks tunnistajat ja nad ennustavad kotiriidesse riitetuna tuhat kakssada kuuskümmed päeva.“ 4 Need tunnistajad on kaks õlipuud ja kaks lambijalga, mis seisavad kogu maailma Issanda ees. 5 Kui keegi tahab neile kurja teha, väljub nende suust tuli, mis neelab ära nende vaenlased. Kes iganes tahab neile kurja teha, siis peab ta nõnda tapetama. 6 Neil on meeleva sulgeda taevas, et nende ennustamise ajal vihma ei sajaks; ja neil on meeleva vete üle muuta need vereks ning lüüa maad kõikvõimalike nuhtlustega nii sageli, kui nad tahavad. 7 Kui nad on lõpetanud tunnistamise, tuleb sügavikust metsaline ja astub nende vastu lahingusse,

ta võidab nad ära ja tapab nad. (Abyssos g12) 8 Nende surnukehad vedelevad suure linna tänavail, mille nimi on vaimulikus tähenduses Soodom ja Egiptus. Seal löödi risti ka nende Issand. 9 Inimesed eri rahvastest, suguharudest, keeltest ja hõimudest vaatabad nende surnukehi kolm ja pool päeva ega lase neid panna hauda. 10 Ja kogu maailma elanikud rõõmustavad nende surma üle, nad pidutsevad ja saadavad üksteisele kingitusi, sest need kaks prohvetit olid vaevanud kogu maailma elanikke. 11 Aga kolme ja pool päeva pärast tuli Jumala eluvaim nende sisse, nad töusid jalule ning suur kartus valdas kõiki, kes seda nägid. 12 Ja nad kuulsid võimsat häält taevast, mis neile ütles: „Tulge siia üles!“ Ja pilv kandis nad üles taevasse, ja nende vaenlased nägid seda pealt. 13 Samal tunnil sündis suur maavärin ning kümnendik linna varises kokku ja selles maavärinas hukkus seitse tuhat inimest, ülejääanud olid hirmunud ja nad andsid taeva Jumalale austust. 14 Teine häda on möödas, vaata, kolmas häda tuleb varsti! 15 Seitsmes ingel puhus pasunat, ja taevas oli kuulda võimsaid hääl, mis ütlesid: „Maailma valitsus on saanud meie Issanda ja tema Messia omaks ning tema valitseb igavesest ajast igavesti.“ (aiõn g165) 16 Ja need kakskümmed neli vanemat, kes istuvad Jumala ees oma troonidel, heitsid silmili maha ja kummardasid Jumalat. 17 Nad ütlesid: „Me täname sind, Issand, Kõigeväeline Jumal, kes oled ja kes olid, et sa oled päästnud valla oma võimsa väe ning hakanud valitsema kuningana. 18 Rahvahõimud on raevutusenud, aga nütud on sinu viha saabunud ning on aeg mõista kohut surnute üle ning anda kätte palk prohvetitele, su sulastele, ning pühadele ning neile, kes kardavad su nime, väikestele ja suurtele, ning hävitada need, kes hävitavad maad.“ 19 Ja Jumala tempel taevas avanes ning seal sai nähtavaks tema lepingulaegas. Tulid välgusähvatused, müristamine, äikesehood, maavärin ja ränk rahasadu.

12 Siis ilmus taevasse võimas tunnustäh: naine, kes oli riitetud päikesesse. Tema jalge all oli kuu ja tal oli peas kaheteistkünnest taevatähest pärg. 2 Ta oli lapseootel ja kisendas sünnitusvaeades, sest tema tuhud olid alanud. 3 Ja taevasse ilmus teine tunnustäh: ennäe, suur tulipunane lohe, kellel oli seitse pead ja kümme sarve ning peadel seitse diadeemi. 4 Selle saba pühkis taevast välja kolmandiku tähti ja viskas need maa peale. Lohe jäi seisma sünnitava naise ees, et niipea kui ta on sünnitanud, neelata alla tema laps. 5 Ja naine sünnitas poisslapse, kes raudkepiga valitseb kõiki rahvaid, ja laps haarati üles Jumala ja tema trooni jurde. 6 Aga naine põgenes körbe, kuhu Jumal oli talle ette valmistanud paiga, et teda seal toidetaks tuhat kakssada

kuuskümmend päeva. 7 Siis puhkes taevas sõda. Miikael ja tema inglid võitlesid lohega ning lohe ja tema inglid võitlesid vastu. 8 Aga lohe sai lüüa, ja neil ei jäanud enam kohta taevas. 9 Suur lohe visati välja, see ürgne madu, keda hüütakse kuradiks ja saatanaks, kes eksitab kogu maailma. Ta visati maa peale ja tema inglid koos temaga. 10 Ja ma kuulsin võimsat häält taevas hüüdmas: „Nüüd on tulnud pääste ja vägi ning meie Jumala Kuningriik ning tema Messia meelevall; sest välja on visatud meie vendade süüdistaja, kes süüdistas neid Jumala ees päeval ja ööl. 11 Nemad on ta ära võitnud Talle vere läbi ning oma tunnistuse sõna läbi; nad pole armastanud oma elu ega kartnud surma. 12 Seepärast rõõmustage, taevad, ja kõik taavelanikud! Häda maale ja merele, sest kurat on laskunud teie juurde, ta on täis raevu, sest ta teab, et tema aeg on lühike.“ 13 Kui lohe nägi, et ta oli heitetud maa peale, hakkas ta jälitama naist, kes oli sünnitanud poisslapse. 14 Aga naisele anti kaks suure kotka tiiba, et ta lendaks kõrbesse paika, kus teda toidetakse mao eest varjul aasta, kaks aastat ja veel pool aastat. 15 Ja madu sülitas naisele järele oma suust vett nagu jöe, et teda vooluga ära uhtuda. 16 Kuid maa tulji naisele appi: maa avas oma suu ja neelas alla jöe, mille lohe purskas välja oma suust. 17 Siis lohe läks naise peale raevu ja läks sõtta naise ülejäändut järglaste vastu, nende vastu, kes peavad Jumala käske ja peavad kinni tunnistusest Jeesuse kohta.

13 Ja ta jäi seisma mere liivale. Lohe seisus mere kaldal. Ja ma nägin, kuidas merest tõusis metsaline, kellel oli seitse pead ja kümme sarve. Iga sarve otsas oli diadeem ja iga pea peal Jumalat teotav nimi. 2 Metsaline, keda ma nägin, oli pantri sarnane, kuid tal olid jalad nagu karul ja suu nagu lõvil. Lohe andis temale oma väe, oma trooni ja suure meelevalla. 3 Metsalise üks peadest oli nagu surmavalt haavatud, kuid tema surmahaav paranes. Kogu maailm oli täis imestust ja järgis metsalist. 4 Inimesed kummardasid lohet, et see oli andnud metsalisele meelevalla. Nad kummardasid ka metsalist ning küsisid: „Kes on metsalise sarnane ja kes suudab temaga sõdida?“ 5 Talle anti suu rääkida suuri asju ja teotada Jumalat ning talle anti vabadus tegutseda nelikümmend kaks kuud. 6 Ta avas suu Jumala teotamiseks, et teotada tema nime ja elupaika, kõiki, kes elavad taevas. 7 Tal lubati sõdida Jumala rahva vastu ja neid võita ning talle anti meelevall kõigi suguharude, rahvaste, keelte ja hõimude üle. 8 Teda hakkavad kummardama kõik maailma elanikud, kelle nime ei ole maailma rajamisest peale kirjutatud tapetud Talle eluraamatustesse. 9 Kellel on kõrvad, see kuulgu: 10 „kui keegi

peab minema vangi, siis vangi ta ka läheb. Kui keegi peab tapetama mõõgaga, siis mõõgaga ta tapetakse.“ Siin olgu Jumala pühadel kannatlikkust ja ustavust! 11 Siis ma nägin teist metsalist, kes tõusis üles maa seest. Tal oli kaks sarve nagu Tallel, aga ta rääkis nagu lohe. 12 Ta kasutas esimese metsalise nimel tema meelevalda ning pani maa ja selle elanikud kummardama esimest metsalist, kelle surmahaav oli paranenud. 13 Ta tegi vägevaid tunnustähti ja lasi tuldki inimeste nähes taevast maa peale tulla, 14 ning ta pettis maa elanikke tunnustähtedega, mis talle oli antud teha metsalise ees. Ta käskis maa elanikel valmistada kuju metsalise auks, kellel oli mõõgahaav ja kes siiski jäi ellu. 15 Talle anti ka võime panna metsalise kujusse eluvaim, nii et metsalise kuju rääkis ja laskis tappa kõik, kes metsalise kuju ei kummarda. 16 Ta sundis kõiki inimesi – väikeseid ja suuri, rikkaid ja vaeseid, vabu ja orje – saama märgi nende paremale käele või nende otsaette, 17 et keegi muu ei saaks midagi osta ega müüa, kui vaid see, kellel on see märk, mis on metsalise nimi või tema nime arv. 18 Siin on vaja tarkust! Kes on arukas, arvutagu välja, mida tähendab metsalise arv, sest see on inimese arv – tema arv on kuussada kuuskümmend kuus.

14 Ma vaatasin: ennäe, Tall seisus Siioni mäl ja koos temaga need sada nelikümmend neli tuhat, kelle otsaesile oli kirjutatud Talle nimi ja tema Isa nimi. 2 Ja ma kuulsin häält taevast, mis oli otsekui suurte vete kohin ja võimsa köue hääl; see kõlas, nagu oleksid kandlemängijad oma pille mänginud. 3 Nad laulsid uut laulu trooni ees ning nelja olevuse ja vanemate ees. Seda laulu ei suutnud õppida keegi muu peale saja neljakümne nelja tuhande, kes olid lunastatud maa pealt. 4 Need on need, kes ei ole endid rüvetanud naistega, nad on puhtad nagu neitsid. Nad järgnevad Tallele kõikjal, kuhu ta läheb. Nemad on inimeste seast lunastatud pühitsetud anniks Jumalale ja Tallele. 5 Nende suust ei ole iial kuuludud valet – nad on laitmatus. 6 Ma nägin veel üht ingliti kesktäevas lendamas. Tal oli igavene evangeelium, mida kuulutada maa elanikele, igale hõimule, suguharule, keelele ja rahvale. (aiōnios g166) 7 Ta hüüdis valju häältega: „Kartke Jumalat ning ülistage teda, sest tema kohtumõistmise tund on käes! Kummardage teda, kes on teinud taeva ja maa, mere ja vete allikad!“ 8 Talle järgnes teine ingel, kes ütles: „Langenud! Langenud on suur Paabel, kes joovastas kõiki rahvaid oma abielurikkumise hullustava veiniga!“ 9 Nende järel tuli kolmas ingel, kes hüüdis valju häältega: „Kui keegi kummardab metsalist ja tema kuju ning võtab vastu tema märgi oma otsaette või oma käe peale, 10 siis ta saab samuti juua Jumala raevu veini, mis on

lahjendamatult valatud ta vihakarikasse. Teda vaevataks väväli ja tulega pühade inglite ja Talle ees. **11** Nende piinade suits töuseb üles igavesest ajast igavesti ega ole mingit leevendust päeval ega ööl neil, kes kummardavad metsalist ja tema kuju, ega neil, kes võtavad vastu ta nime märgi.“ (aiõn g165) **12** Siin olgu kannatlikkust Jumala pühadel, kes peavad tema käske ja jäavat Jeesusele ustavaks! **13** Ja ma kuulsin häält, mis ütles taevast: „Pane kirja: „Õndsad on surnud, kes nüüdsest peale surevad Issandas!“ „Jah, „ütleb Vaim, „nad puhaku oma töövaevast, sest nende teod järgnevad neile.“ **14** Ma vaatasin: ennäe, valge pilv, ning sellel istus keegi Inimese Poja sarnane. Tal oli kuldpärg peas ja terav sirp käes. **15** Ja üks teine ingel väljus templist ja hüüdis pilve peal istujale valju häältega: „Siruta oma sirp ja lõika, sest lõikusaeg on käes ja maa viljasaak on valmis!“ **16** Ja see, kes istus pilve peal, lõi sirbiga üle maa ning see lõigati paljaks. **17** Veel üks ingel väljus taevasest templist ja temalgi oli käes terav sirp. **18** Ja veel üks ingel väljus altarist, kellel oli võim tule üle. Ta hüüdis valju häältega sellele, kellel oli terav sirp: „Siruta oma terav sirp ja kogu kokku marjakobaraad maailma viinapuust, sest selle viinamarjad on küpsed!“ **19** Ja ingel lõi sirbiga üle maa, lõikas viinapuult marjakobaraad ning heitis need Jumala viha suurde surutörde. **20** Surutört vajutati väljaspool linna ning verd voolas kuni hobuste valjasteni tuhande kuuesaja staadioni ulatuses ümberkaudu.

15 Siis ma nägin taevas veel üht suurt ja imelist tunnustähete: seitse ingliti ja nende käes seitse viimset nuhtlust – sellega viidi lõpule Jumala raev. **2** Ja ma nägin otsekui tulega segatud klaasmere ääres seisid Jumala kanneldega need, kes olid võitnud metsalise, tema kuju ja ta nime arvu. **3** Nad laulsid Jumala sulase Moosesi laulu ja Talle laulu: „Suured ja imelised on sinu teod, Issand Jumal, Kõigeväeline! Öiged ja tõelised on sinu teed, rahvaste kuningas!“ **4** „Kes ei peaks kartma sind ning ülistama sinu nime, Issand? Sina üksi oled püha, kõik rahvad tulevad ning kummardavad sinu ees, sest sinu öiged kohtuotsused on saanud avalikuks.“ **5** Pärast seda vaatasin ja nägin taevas templit – see tähendab lepinguseaduse telki – ja see avati. **6** Templist väljusid seitse ingliti seitse seitsme nuhtlusega. Nende riided olid säravpuhast linasest kangast ja rinna ümber olid kuldvööd. **7** Ja üks neljast olevusest andis seitsmele inglile seitse kuldkaussi, täis selle Jumala raevu, kes elab igavesest ajast igavesti. (aiõn g165) **8** Ja tempel sai täis suitsu Jumala auhilgusest ja tema väest ning üksi ei saanud minna templisse enne, kui seitsme inglile seitse nuhtlust olid lõpetatud.

16 Ma kuulsin templist võimsat häält ütlemas seitsmele inglile: „Minge ja valage maa peale välja seitse Jumala vihakaussi!“ **2** Esimene ingel läks ja valas oma kausi välja maa peale, ning koledad ja mädased paised tekkisid inimeste kehale, kellel oli metsalise märk ja kes kummardasid tema kuju. **3** Teine ingel läks ja valas oma kausi välja merre, ning see muutus otsekui surnu vereks ja kõik elusolendid meres surid. **4** Kolmas valas oma kausi välja jõgedesse ja veeallikatesse ning need muutusid vereks. **5** Ja ma kuulsin ingliti, kes vastutas vete eest, ütlevat: „Öige oled sina selles kohtumõistmises, sina Püha, kes oled ja kes oled; **6** sest nemad on valanud pühade ja prohvetite verd ning verd oled sina andnud neile juua, nagu nad seda väärivad.“ **7** Ja ma kuulsin, kuidas altar ütles: „Jah, Issand Jumal, Kõigeväeline, tõelised ja õiged on sinu kohtuotsused!“ **8** Neljas ingel valas oma kausi välja päikese peale, ning temale anti kõrvetada inimesi tulega. **9** Suur kuumus kõrvetas inimesi ning nad teotasid Jumalat, kellel oli meelevald nende nuhtluste üle. Ja nad ei parandanud meelt, et anda austust Jumalale. **10** Viies ingel valas oma kausi välja metsalise trooni peale, ning tema kuningriik mattus pimedusse ja tema alamad närisid valu pärast keelt. **11** Nad teotasid taeva Jumalat oma valude ja paisete pärast, ega parandanud meelt oma tegudest. **12** Kuues ingel valas oma kausi tühhjaks suure Eufrati jõe peale, ning selle vesi kuivas ära, et anda teed idamaa kuningatele. **13** Ja ma nägin, kuidas lohe suust, metsalise suust ja valeprohveti suust väljus kolm rüvedat vaimu otsekui konnad. **14** Need on tunnusmärke tegevad deemonlikud vaimud, kes lähevad laialti kogu maailma kuningate juurde, et koondada neid lahinguks, mis peab toimuma Kõigeväeline Jumala suurel päeval. **15** „Vaata, ma tulen kui varas! Önnis on inimene, kes valvab ning hoiab oma riideid, et ta ei kääks alasti, ja et ei nähtaks tema häbi.“ **16** Ja nad koondati paika, mida heebrea keeles kutsutakse Harmagedoon. **17** Seitsmes ingel valas oma kausi välja õhku, ning vali hääl kostis templis olevalt troonilt: „See on sündinud!“ **18** Siis sähvis välke, sündis häälli ja müristamisi ning suur maavärin, mille taolist ei ole olnud sellest ajast, kui inimesed on elanud maa peal – nii võimas oli see maavärin. **19** Ja suur linn jagunes kolmeksi osaksi ning rahvaste linnad varisesid rusuks. Suurt Paabelit tuletati meelde Jumala ees, et Jumal annaks temale juua oma raevuveini karikat. **20** Kõik saared põgenesid ning mäed kadusid. **21** Ja talendiraskusi raheteri sadas taevast maha inimeste peale, aga inimesed teotasid Jumalat rahenuhtluse pärast, sest see nuhtlus oli väga ränk.

17 Üks neist seitsmest inglist, kellel oli seitse kaussi, tuli minu juurde ja hakkas rääkima: „Tule, ma näitan sulle, milline karistus ootab suurt hoora, kes istub suurte vete ääres. 2 Maailma kuningad on hooranud temaga ja ilmamaa elanikud on joovastunud tema abielurikkumise veinist.“ 3 Ja ta viis mind vaimus körbe, ning ma nägin naist, kes istus erepunase metsalise seljas, kes oli üleni kaetud jumalateotuse nimedega ning kellel oli seitse pead ja kümme sarve. 4 Naine oli riitetatud purpurpunasesse ja erepunasesse; tema ehted olid kullast, kalliskividest ja pärlitest. Tal oli käes kuldkarikas, mis oli täis jälkusi ja tema abielurikkumiste roppusi 5 ning tema otsaette kirjutatud nimi oli saladus: Suur Paabel, kogu maailma hoorade ja jäleduste ema. 6 Ma nägin naise olevat joobnud Jumala rahva verest ja Jeesuse tunnistajate verest. Teda nähes imestasin ma väga. 7 Aga ingel ütles mulle: „Miks sa imestad? Ma räägin sulle saladust naisest ja metsalisest, kes teda kannab ja kellel on seitse pead ja kümme sarve. 8 Metsaline, keda sa nägid ja kes kord oli, teda ei ole enam, kuid ta tuleb üles sügavikust ja läheb hukatusse. Siis need maa elanikud, kelle nime ei ole maailma rajamisest peale kirjutatud eluraamatustesse, imestavad, nähes metsalist, kes oli ja keda enam ei ole ning kes tuleb jälle. (Abysos g12) 9 Siin on tarvis tarka meelt! Seitse pead on seitse mäge, mille peal istub naine. Need on seitse kuningat, 10 kellest viis on langenud, üks valitseb praegu ja viimane on veel tulemata, ning kui ta tuleb, siis ta peab jäätma vaid üürikeseks ajaks. 11 Ja metsaline, kes oli ja keda enam ei ole, on kaheksas, ja samas üks neist seitsmest, ja ta läheb hukatusse. 12 Need kümme sarve, mida sa nägid, on kümme kuningat, kes ei ole veel saanud valitsust, kuid nad saavad kuningavõimu üheks tunniks koos metsalisega. 13 Nad on ühel nõul ning annavad oma väe ja võimu metsalisele. 14 Nad astuvad sõtta Talle vastu ja Tall võidab nad ära, sest tema on isandate Issand ja kuningate Kuningas; koos temaga võidavad need, kes on kutsutud ja valitud ja ustavad.“ 15 Ja see ingel ütles mulle: „Veed, mida sa nägid ja mille ääres istub hoor, on rahvad ja rahvahulgad, hõimud ja keeled. 16 Metsaline ja kümme sarve, mida sa nägid, vihkavad hoora. Nad riisuvad ta puupaljaks ja võtavad alasti, nad söövad ta liha ja pöletavad ta ära tulega. 17 Sest Jumal on pannud nende südamesse täita tema eesmärki ning olla sama meelt ning anda oma kuningavõim metsalise kätte, kuni Jumala sõnad on läinud täide. 18 Ja naine, keda sa nägid, on suur linn, kelle käes on valitsus maailma kuningate üle.“

18 Pärast seda ma nägin taevast alla tulevat veel üht ingliti, kellel oli suur autoriteet, ja kogu maa lõi tema auhiilgusest särama. 2 Ta hüüdis võimsa häälge: „Langenud! Langenud on suur Paabel! Temast on saanud kurjade vaimude eluase, kõigi rüvedate vaimude lemmikpaik, kõigi rüvedate lindude lemmikpaik, kõigi rüvedate, vastikute loomade lemmikpaik. 3 Sest tema abielurikkumise veinist on joovastunud kõik rahvad; temaga on hooranud maailma kuningad ning maailma kaupmehed on rikastunud tema luksusest!“ 4 Ja ma kuulsin taevast veel üht häält, mis ütles: „Tulge temast välja, mu rahvas, et te ei saaks tema pattude osaliseks, ja et teid ei tabaks tema nuhtlused! 5 Sest tema patud on ulatunud taevani ning Jumalal on meeles tema ülekohtused teod. 6 Tehke talle samamoodi, nagu tema on teinud, ning makske talle kahekordsett ta tegude eest. Valage talle kahekordne kogus tema enese karikast! 7 Nii palju kui tema on iseennast ülistanud ja toretsenud, niisama palju mõõtke temale piina ja leina! Sest ta ütleb oma südames: „Ma elan kuningannana, ma ei ole lesk ega pea iial nägema leina.“ 8 Sellepärast tabavad teda ühel päeval karistused – surmatöbi ja lein ja nälj, ning ta pöletatakse ära tulega, sest võimas on Issand Jumal, kes on mõistnud kohut tema üle.“ 9 Ja tema pärast nutavad ja halavad maailma kuningad, kes temaga on abielu rikkunud ja tema luksust nautinud, kui nad näevad tema põlemise suitsu. 10 Hirmust tema piina ees seisavad nad kaugel ja hüüavad: „Oh häda, häda, suur linn, sa võimas Paabeli linn! Ühe tunniga on tulnud su kohtumõistmine!“ 11 Ja maailma kaupmehed nutavad ja halavad tema pärast, sest enam ei osta keegi nende kaabalaste: 12 ei kulda, hõbedat, kalliskive ega pärleid; ei peenlinast, purpurit, siidi ega erepunast kangast; ei mingisugust lõhnapuitu, esemeid elevandiluust, tehtud väärispuidust, vasest, rauast või marmorist; 13 ei kaneeli ega vürtsi, lõhnarohte, mürri ega viirukit, veini ega õli, peenjahu ega nisu; ei veiseid ega lambaid; hobuseid ega vankreid; orje ega inimhingi. 14 Nad ütlevad: „Vlijad, mida te iksasite, on teie juurest kadunud. Kogu teie luksus ja hiilgus on kadunud sootuks, ja seda ei leita enam.“ 15 Nende asjade kaupmehed, kes said selle linna kaudu rikkaks, seisavad eemal hirmul tema piina pärast, nuttes ja halades. 16 Nad ütlevad: „Häda, häda, suur linn, riitetatud peenesse linasesse, purpurisse ja erepunasesse, ning ehitud kulla, kalliskivide ja pärlitega. 17 Sest ühe tunniga on ära hävitatud nii suur rikkus!“ Ja kõik laevaomanikud, kaptenid ja meremehed – köik, kes merel elatist teenivad – seisid eemal 18 ja kisendasid, nähes ta põlemise suitsu: „Kas on kunagi olnud selle suure linna sarnast?“ 19 Ja nad raputasid endale põrmu pea peale ning

kisendasid nuttes ja halades: „Häda, häda, suur linn, kus said tema jöukusest rikkaks kõik, kes omasid laevu merel. Üheainsa tunniga on ta hävitatud!“ 20 Rõõmustage tema üle, taevas, ning Jumala rahvas ja apostlid ja prohvetid, sest ta sai Jumalalt sama kohtuotsuse, mille tema kord langetas teile. 21 Ja üks võimas ingel töötis üles otsekui suure veskiviki ja heitis selle merre, hüüdes: „Nõnda järsult visatakse ära suur linn Paabel, ja teda ei leita iial enam! 22 Kandlemängu ja laulu, flöödiviisi ja pasunahäält ei kuulda sinu sees enam. Ja ühtegi käsitöömeistrit ei leidu enam su sees; Ka veskimürinat ei kuulda enam sinu sees. 23 Ja lambi valgust ei paista sinu sees enam. Ja pruudi ja peigmehe häält ei kuulda enam sinu sees. Sest sinu kaupmehed olid maa peal tähtsad isikud ja sinu nöidus eksitas köiki rahvaid. 24 Jah, sinust on leitud prohvetite ja Jumala rahva verd ja kõikide verd, kes on tapetud maa peal!“

19 Pärast seda kuulsin häält, mis kõlas taevas kui suure rahvahulga karjumine: „Halleluuja! Pääste ja austus ja vägi on meie Jumalal, 2 sest õiged ja õiglased on tema kohtuotsused! Ta on mõistnud kohut suure hoora üle, kes laostas maailma oma abielurikkumisega, ning ta on oma sulaste vere eest talle kätte maksnud!“ 3 Nad hüüdsid teist korda: „Halleluuja! Tema suits tõuseb üles igavesest ajast igavesti!“ (aiõn g165) 4 Need kakskümmend neli vanemat ja neli olevust langesid maha ja kummardasid Jumalat, kes istus troonil, ja nutsid: „Aamen! Halleluuja!“ 5 Ja trooni juurest kostis hääl, mis ütles: „Kiitke meie Jumalat kõik tema sulased, kes teda kardate, nii suured kui väikesed!“ 6 Siis kuulsin ma häält, mis kõlas nagu suure rahvahulga kõma, nagu tormavate vete kohin ja nagu võimas pikse müristamine, hüüdmas: „Halleluuja! Sest Issand Jumal, Kõigeväeline, on hakanud valitsema! 7 Rõõmustagem ja juubeldagem ja andkem talle au, sest Talle pulmad on käes ning tema pruut on ennast seadnud valmis! 8 Talle on antud riitetumiseks säravvalge puhtast peenlinasest riie.“ (Peenlinane on Jumala pühapiirkond, kus on Jeesuse tunnistus.) 9 Ingel ütles mulle: „Kirjuta: „Õndsad on need, kes on kutsutud Talle pulmapeole.““ Ja ta lisas: „Need on Jumala tõelised sõnad.“ 10 Ma langesin maha tema jalge ette teda kummardama, aga ta ütles: „Ära seda tee! Mina olen kaassulane sinule ja su vendadele ja õdedele, kellel on Jeesuse tunnistus. Kummarda Jumalat! Sest prohvetiku kuulutuse vaim on see, kes tunnistab Jeesusest.“ 11 Siis ma nägin taevast avatuna ja ennäe, minu ees oli valge hobune ja selle seljas ratsanik, kelle nimi on Ustav ja Tõeline ning tema mõistab kohut ja sõdib õiguses. 12 Tema silmad olid nagu tuleleek

ja tema pea oli ehitud paljude diadeemidega, millele oli kirjutatud nimi, mida ei tea keegi muu kui tema ise. 13 Tema seljas oli verre kastetud rüü. Tema nimi oli Jumala Sõna. 14 Taevased väheulgad järgnesid Talle valgetel hobustel puhtast valgest peenlinasest rõivais. 15 Tema suust välkus vahe kaheterane mõõk, et sellega lüüa rahvaid. Ta valitses neid raudkepiga ning tallas Kõigeväeline Jumala viha surutört. 16 Ja tema rüü ja ta puusa peale oli kirjutatud nimi: Kuningate Kuningas ja isandate Issand. 17 Siis ma nägin üht inglise seismas päikeses ja see hüüdis valju häälega kõigile keset taevalaotust lendavaile lindudele: „Tulge, lennake kokku Jumala suurele öhtusöögile 18 sööma kuningate, väeuhiitide ja vägilaste liha, hobuste ja ratsanike liha, kõigi orjade ja vabade liha, suurte ja väikeste liha!“ 19 Ja ma nägin, kuidas metsaline ja maailma kuningad ja nende sõjaväed kogunesid sõda pidama ratsanikuga, kes istus valge hobuse seljas, ja tema sõjaväega. 20 Ja metsaline võeti kinni ja temaga koos valeprohvet, kes tema käsul oliteinud tunnustähti ja eksitanud neid, kes olid võtnud vastu metsalise märgi ja kummardanud tema kuju. Nad mõlemad visati elusalt tulejärve, kus on põlev väavel. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 Teised tapeti mõõgaga, mis välkus ratsaniku suust, kes istus hobuse seljas, ja kõik linnud said sõönuks nende lihast.

20 Ja ma nägin, et taevast tuli alla ingel, kellel oli sügaviku vötti ja käes suured ahelad. (Abyssos g12) 2 Ta võttis kinni lohe, selle ürgse mao, kes on kurat ja saatan, ning aheldas ta tuhandeks aastaks. 3 Ingel viskas ta sügavikku ja sulges luku taha ning pani pealt pitseriga kinni, et ta enam ei eksitaks rahvaid, enne kui tuhat aastat saavad täis. Pärast seda peab ta lühikeseks ajaks vabaks lastama. (Abyssos g12) 4 Siis ma nägin troone ja troonidel istumas neid, kelle kätte oli antud kohtumõistmine. Ning ma nägin nende hingi, kelle pead olid maha raiutud Jeesuse tunnistamise ja Jumala sõna pärast, nende hingi, kes ei olnud kummardanud metsalist ega tema kuju ega olnud võtnud tema märki oma otsaette ega käe peale. Nad ärkasid ellu ja valitsesid koos Kristusega tuhat aastat. 5 Aga muud surnud ei ärganud ellu enne, kui tuhat aastat said täis. See on esimene ülestõusmine. 6 Õnnistatud ja pühad on need, kes saavad osa esimesest ülestõusmisest. Nende üle ei ole teisel surmal meelevalda; nad on Jumala ja Kristuse preestrid ning valitsevad koos temaga tuhat aastat. 7 Kui need tuhat aastat täis saavad, lastakse saatan ta vangistusest välja 8 ning ta läheb eksitama rahvaid maailma neljas nurgas, Googi ja Maagoogi, et koguda sõtta neid, kelle arv on nagu mereliv. 9 Nad tulid kokku üle laia ilma ja piirasid ümber Jumala rahva leeri ja armastatud linna. Aga taevast langes tuli ja neelas neid. 10 Ja kurat, kes neid

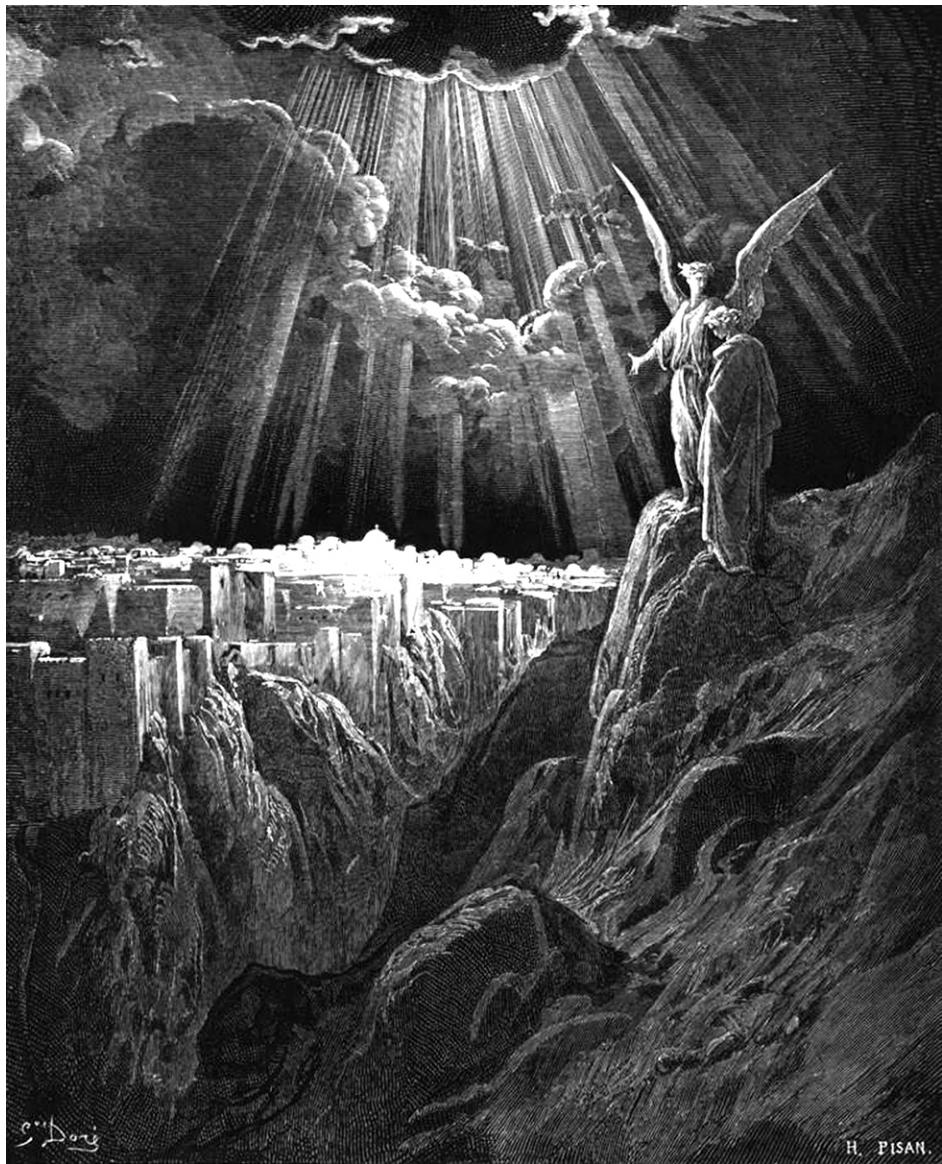
eksitas, heideti tule- ja väävljärve, kus olid ka metsaline ja valeprohv. Ja neid vaevataksel seal ööd ja päevad igavesest ajast igavesti. (aiõn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 Ma nägin suurt valget trooni ja seda, kes troonil istub, kelle palge eest põgenesid maa ja taevas, ning neile ei leitud enam kohta. 12 Ja ma nägin surnuid, suuri ja väikeseid, seismas trooni ees, ning raamatud avati. Ja veel üks raamat avati, see on eluraamat. Ja surnute üle möisteti kohut vastavalt sellele, kuidas neisse raamatuisse oli kirjutatud, nende tegude järgi. 13 Meri andis välja temas olevad surnud ning surm ja surmavalд andsid välja temas olevad surnud, ja igaühe üle möisteti kohut tema tegude järgi. (Hadēs g86) 14 Surm ja surmavalд visati tulejärve. Tulejärv – see on teine surm. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 Ja keda ei leitud olevat kirjutatud eluraamatusse, heideti tulejärve! (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Ma nägin uut taevast ja uut maad, sest esimene taevas ja esimene maa olid kadunud ning merd ei olnud enam. 2 Ma nägin püha linna, uut Jeruuusalemma, taevast Jumala juurest alla laskumas. Ta oli seatud valmis nagu pruut, kaunisti ehitud oma mehele. 3 Ja ma kuulsin valju häält trooni juurest hüüdmaks: „Nüüd on Jumala elupaik inimeste seas ja ta jääb nende juurde elama. Nemad on tema rahvas ja tema on nende Jumal. 4 Ja tema pühib ära kõik pisarad nende silmist, ja surma ei ole enam ega leinamist ega nuttu ega valu, sest kõik endine on möödunud.“ 5 Ja troonil istuja ütles: „Vaata, ma teen kõik uueks!“ „Pane kirja,“ ütles ta, „sest need sõnad on usaldusväärsed ja õiged.“ 6 Ja ta ütles mulle: „See on sündinud! Mina olen Alfa ja Oomega, algus ja lõpp. Janustele ma annan eluvee allikast tasuta vett. 7 Need, kes võidavad, pärivad selle kõik; mina olen nende Jumal ja nemad on minu lapsed. 8 Aga argade, uskmatute, jälkide, mõrtsukate, hoorajate, nõidade, ebajumalateenijate ja kõigi valelike osa on tule ja väälviga põlevas järves. See on teine surm.“ (Limnē Pyr g3041 g4442) 9 Minu juurde tuli üks seitsmest inglise, neist, kellel oli seitse kaussi täis seitset viimset nuhtlust, ja hakkas rääkima: „Tule, ma näitan sulle pruuti, Talle naist!“ 10 Ta kandis mind vaimus suure ja kõrge määotsa ning näitas mulle püha linna Jeruuusalemma, mis oli alla laskumas taevast Jumala juurest. 11 Sellel linnal on Jumala kirkus, ta särab kui haruldane kalliskivi, nagu kristallselge jaspis. 12 Linnal on suur ja kõrge müür, kaksteist väravat ja väravate peal kaksteist ingliti. Väravate peale on kirjutatud Israeli laste kaheteistkünnse suguharu nimed. 13 Ida pool on kolm väravat, põhja pool on kolm väravat, lõuna pool on kolm väravat ja lääne pool on kolm väravat. 14 Selle linna müüril

on kaksteist aluskivi ja nende peal Talle kaheteistkünnne apostli nimed. 15 Sellel inglil, kes minuga rääkis, oli käes kuldne mõõdupuu, et mõõta ära linn, selle värvad ja müür. 16 Linn on nelinurkne ning tema pikkus ja laius on ühesugused. Ta mõõtis linna mõõdupuuga ja sai kaksteist tuhat staadioni – linna pikkus, laius ja kõrgus on võrdsed. 17 Ja ingel mõõtis müüri inimese mõõtude järgi ja selle paksus oli sada nelikümmend neli künart. 18 Linna müür on jaspisest ning linn ise klaasselgest, puhtast kullast. 19 Linna müüri aluskivid on kaunistatud mitmesuguste kalliskividega. Esimene aluskivi on jaspis, teine safiir, kolmas kaltsedon, neljas smaragd, 20 viies sardoonüks, kuues karneool, seitsmes krüsoliit, kaheksas berüll, üheksas topaas, kümnes krüsopraas, üheteistkünnnes hüatsint ja kaheteistkünnnes ametüst. 21 Ja linna kaksteist väravat on kaksteist pärlit, iga värav on tehtud ühest pärist. Ja linna peatännav on puhtast kullast, läbikumav otsekui klaas. 22 Templit ma linnas ei näinud, sest Issand, Kõigeväeline Jumal, ja Tall on selle templiks. 23 Linnal ei ole vaja pääkest ega kuud, et need seal paistaksid, sest Jumala kirkus valgustab seda ja tema lamp on Tall. 24 Rahvad hakkavad käima tema valguses, ja maailma kuningad toovad sinna oma hülguse. 25 Linna väravaid ei suleta päeval, aga ööd seal ei olegi. 26 Ja rahvaste au ja hülgus tuuakse sinna. 27 Sinna sisse ei pääse midagi, mis on rüve, ega keegi, kes teeb jälkusi ja valet, vaid ainult need, kelle nimed on kirjutatud Talle eluraamatusse.

22 Siis näitas ingel mulle eluvee jäge, selge kui kristall, mis voolab välja Jumala ja Talle troonist 2 keset linna peatännavat. Kummalgi pool jäge on elupuu, mis annab kaksteist saaki. See kannab vilja iga kuu, ning puu lehed on rahvastele terviseks. 3 Midagi neetut ei ole siis enam. Jumala ja Talle troon on siis seal ning ta sulased teenivad teda 4 ja näevad ta palet, ning tema nimi on nende otsaesisel. 5 Ööd ei ole enam, ja nad ei vaja lambi- ega pääkesevalgust, sest Issand Jumal ise valgustab neid, ning nemad valitsevad igavesest ajast igavesti. (aiõn g165) 6 Ingel ütles mulle: „Need sõnad on usaldusväärsed ja õiged. Issand, prohvetivaimude Jumal, on läkitanud oma ingl oma sulastele näitama, mis varsti peab sündima.“ 7 „Vaata, ma tulen varsti!“ Õnnistatud on see, kes hoib alal selle raamatu ettekuulutuse sõnu! 8 Mina, Johannes, olen see, kes seda kõike kuulis ja nägi. Ja kui ma olin kuulnud ja näinud, siis ma langesin maha ingl jalge ette kummardama teda, kes mulle seda näitas. 9 Kuid ta ütles mulle: „Ära tee seda! Ma olen kaassulane nagu sina ja su vennad prohvetid ning kõik need, kes selle raamatu sõnu peavad. Kummarda Jumalat!“ 10 Ja ta ütles

mulle: „Ära pane pitseriga kinni selle raamatu ennustuse sõnu, sest aeg on lähdal. **11** Las ülekohtune teebs edasi ülekohut, rüve saagu veelgi rõvedamaks! Õige teku veel enam õigust ja püha saagu veelgi pühamaks.“ **12** „Vaata, ma tulen varsti! Minu tasu on minuga, et maksta igaühele tema tegude järgi. **13** Mina olen Alfa ja Oomega, esimene ja viimane, algus ja lõpp.“ **14** Õnnistatud on need, kes pesevad oma rüüd, et neil oleks õigus süüa elupuust ja minna sisse linna väravaist! **15** Väljaspool on koerad, nõiad, hoorajad, mõrtsukad, ebajumalateenijad ja köik, kes valet armastavad ja teevad. **16** „Mina, Jeesus, läkitan oma inglise teile seda tunnistust andma koguduste jaoks. Mina olen Taaveti juur ja sugu, särav koidutäh.“ **17** Vaim ja pruut ütlevad: „Tule!“ Ja igaüks, kes seda kuuleb, öelgu: „Tule!“ Kellel janu, see tulgu, ja kes soovib, võtku kingiks eluvett! **18** Ma hoitan igaüht, kes selle raamatu prohvetlikke sõnu kuuleb: kui keegi neile midagi jurde lisab, siis paneb Jumal tema peale nuhtlused, mida selles raamatus on kirjeldatud. **19** Ja kui keegi võtab midagi ära selle prohvetiraamatu sõnadest, siis Jumal võtab ära tema osa elupuust ja pühast linnast, mida on kirjeldatud selles raamatus. **20** Tema, kes seda kinnitab, ütleb: „Jah, ma tulen varsti!“ Aamen. Tule, Issand Jeesus! **21** Issanda Jeesuse arm olgu Jumala rahvaga! Aamen.

Ma nägin püha linna, uut Jeruusalemma, taevest Jumala juurest alla laskumas. Ta oli seatud valmis nagu pruut, kaunist ehitud oma mehele. Ja ma kuulsin valju häält trooni juurest hüüdmas:

„Nüüd on Jumala elupaik inimeste seas ja ta jäab nende juurde elama.

Nemad on tema rahvas ja tema on nende Jumal.

Ilmutus 21:2-3

Reader's Guide

Eesti at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Eesti at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Estonian---Contemporary/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luuka 8:31
Roomlastele 10:7
Ilmutus 9:1
Ilmutus 9:2
Ilmutus 9:11
Ilmutus 11:7
Ilmutus 17:8
Ilmutus 20:1
Ilmutus 20:3

aïdios

Roomlastele 1:20
Juuda 1:6

aiōn

Matteuse 12:32
Matteuse 13:22
Matteuse 13:39
Matteuse 13:40
Matteuse 13:49
Matteuse 21:19
Matteuse 24:3
Matteuse 28:20
Markuse 3:29
Markuse 4:19
Markuse 10:30
Markuse 11:14
Luuka 1:33
Luuka 1:55
Luuka 1:70
Luuka 16:8
Luuka 18:30
Luuka 20:34
Luuka 20:35
Johannese 4:14
Johannese 6:51
Johannese 6:58
Johannese 8:35
Johannese 8:51
Johannese 8:52
Johannese 9:32
Johannese 10:28
Johannese 11:26
Johannese 12:34
Johannese 13:8
Johannese 14:16

Apostlite 3:21

Apostlite 15:18

Roomlastele 1:25

Roomlastele 9:5

Roomlastele 11:36

Roomlastele 12:2

Roomlastele 16:27

1 Korintlastele 1:20

1 Korintlastele 2:6

1 Korintlastele 2:7

1 Korintlastele 2:8

1 Korintlastele 3:18

1 Korintlastele 8:13

1 Korintlastele 10:11

2 Korintlastele 4:4

2 Korintlastele 9:9

2 Korintlastele 11:31

Galaatlastele 1:4

Galaatlastele 1:5

Efeslastele 1:21

Efeslastele 2:2

Efeslastele 2:7

Efeslastele 3:9

Efeslastele 3:11

Efeslastele 3:21

Efeslastele 6:12

Filiplastele 4:20

Koloslastele 1:26

1 Timoteosele 1:17

1 Timoteosele 6:17

2 Timoteosele 4:10

2 Timoteosele 4:18

Titusele 2:12

Heebrealastele 1:2

Heebrealastele 1:8

Heebrealastele 5:6

Heebrealastele 6:5

Heebrealastele 6:20

Heebrealastele 7:17

Heebrealastele 7:21

Heebrealastele 7:24

Heebrealastele 7:28

Heebrealastele 9:26

Heebrealastele 11:3

Heebrealastele 13:8

Heebrealastele 13:21

1 Peetruse 1:23

1 Peetruse 1:25

1 Peetruse 4:11

1 Peetruse 5:11

2 Peetruse 3:18

1 Johannese 2:17

2 Johannese 1:2

Juuda 1:13

Juuda 1:25

Ilmutus 1:6

Ilmutus 1:18

Ilmutus 4:9

Ilmutus 4:10

Ilmutus 5:13

Ilmutus 7:12

Ilmutus 10:6

Ilmutus 11:15

Ilmutus 14:11

Ilmutus 15:7

Ilmutus 19:3

Ilmutus 20:10

Ilmutus 22:5

aiōnios

Matteuse 18:8

Matteuse 19:16

Matteuse 19:29

Matteuse 25:41

Matteuse 25:46

Markuse 3:29

Markuse 10:17

Markuse 10:30

Luuka 10:25

Luuka 16:9

Luuka 18:18

Luuka 18:30

Johannese 3:15

Johannese 3:16

Johannese 3:36

Johannese 4:14

Johannese 4:36

Johannese 5:24

Johannese 5:39

Johannese 6:27

Johannese 6:40

Johannese 6:47

Johannese 6:54

Johannese 6:68

Johannese 10:28
Johannese 12:25
Johannese 12:50
Johannese 17:2
Johannese 17:3
Apostlite 13:46
Apostlite 13:48
Roomlastele 2:7
Roomlastele 5:21
Roomlastele 6:22
Roomlastele 6:23
Roomlastele 16:25
Roomlastele 16:26
2 Korintlastele 4:17
2 Korintlastele 4:18
2 Korintlastele 5:1
Galaatlastele 6:8
2 Tessalooniklastele 1:9
2 Tessalooniklastele 2:16
1 Timoteosele 1:16
1 Timoteosele 6:12
1 Timoteosele 6:16
2 Timoteosele 1:9
2 Timoteosele 2:10
Tiitusele 1:2
Tiitusele 3:7
Fileemonile 1:15
Heebrealastele 5:9
Heebrealastele 6:2
Heebrealastele 9:12
Heebrealastele 9:14
Heebrealastele 9:15
Heebrealastele 13:20
1 Peetruse 5:10
2 Peetruse 1:11
1 Johannese 1:2
1 Johannese 2:25
1 Johannese 3:15
1 Johannese 5:11
1 Johannese 5:13
1 Johannese 5:20
Juuda 1:7
Juuda 1:21
Ilmutus 14:6

eleēsē

Roomlastele 11:32

Geenna

Matteuse 5:22
Matteuse 5:29
Matteuse 5:30
Matteuse 10:28
Matteuse 18:9
Matteuse 23:15
Matteuse 23:33
Markuse 9:43

Markuse 9:45
Markuse 9:47
Luuka 12:5
Jaakobuse 3:6
Hadēs
Matteuse 11:23
Matteuse 16:18
Luuka 10:15
Luuka 16:23
Apostlite 2:27
Apostlite 2:31
1 Korintlastele 15:55
Ilmutus 1:18
Ilmutus 6:8
Ilmutus 20:13
Ilmutus 20:14

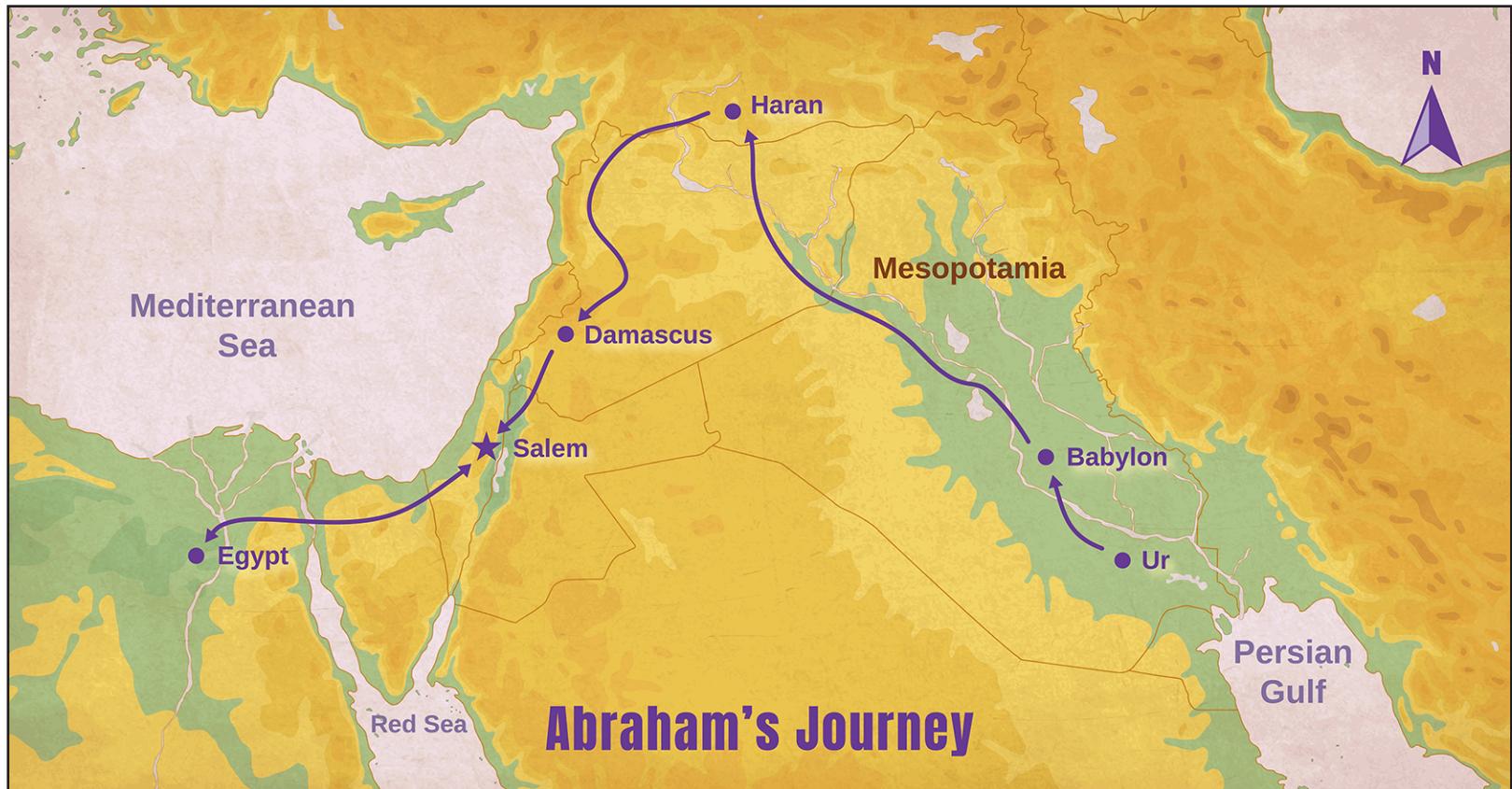
Limnē Pyr

Ilmutus 19:20
Ilmutus 20:10
Ilmutus 20:14
Ilmutus 20:15
Ilmutus 21:8
Sheol
Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48

Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5
Tartaroō
2 Peetruse 2:4

Questioned

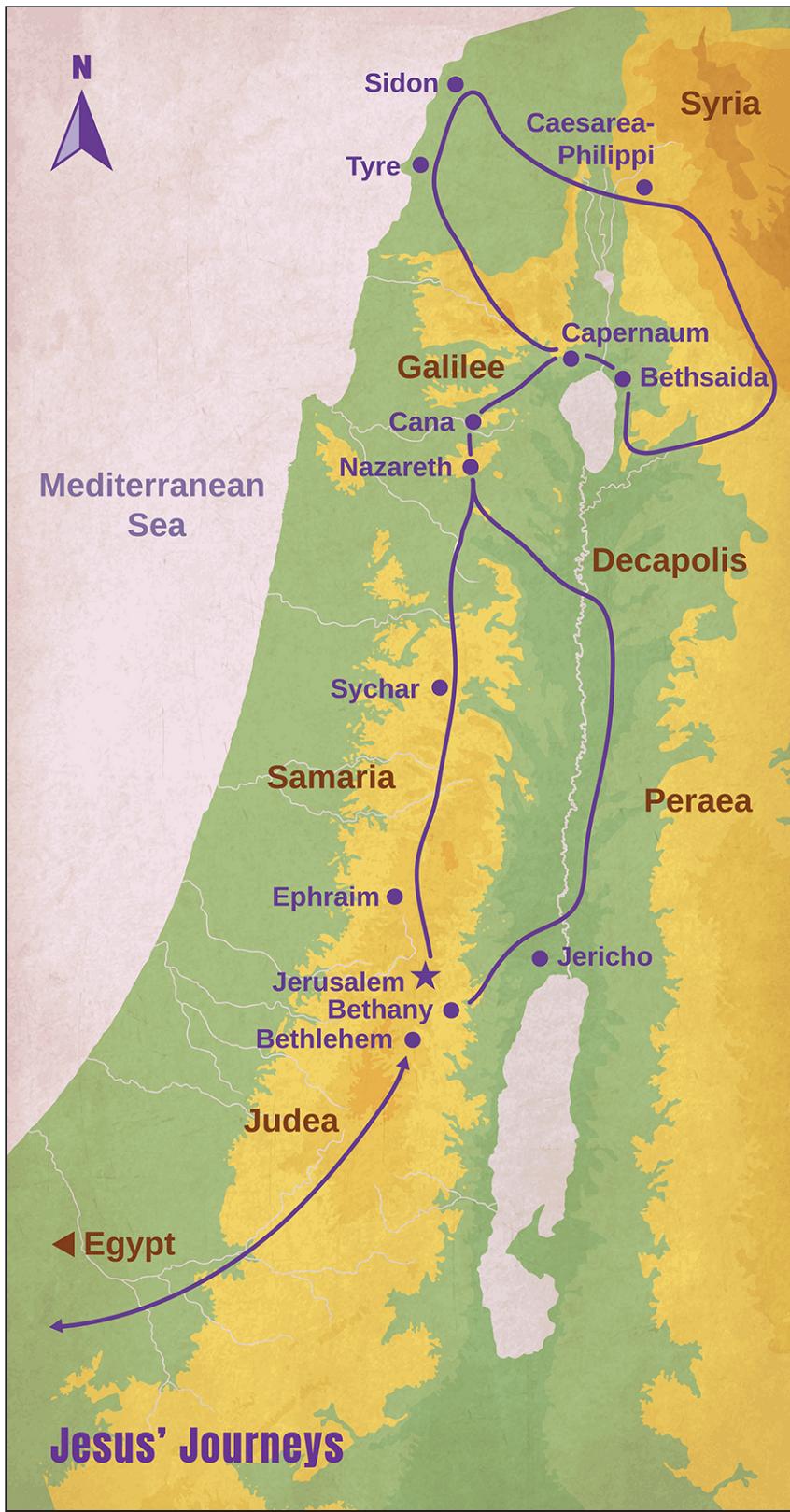
None yet noted

Usus läks Aabraham kuulekalt teele, kui teda kutsuti paika, mille ta pidi saama pärandiks. Ta läks teele, teadmata, kuhu ta läheb. - Heebrealastele 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

Sesi ka Inimese Poeg ei ole tuhud, et lasta ennast teenida, vaid et ise teenida ja anda oma elu lõunasteks paljude eest!" - Markuse 10:45

Pauluselt, Kristuse Jeesuse sulasel, kes on kutsutud apostlikus ja valitud levitama Jumala evangeeliumi, - Roomlastele 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

Where?

Who?

When?

		When?													
		Innocence		Fallen			Glory								
Who?	God	Eternity Past	4000 BC Creation	Fall to Sin No Law	1500 BC Moses' Law	Advent of Christ 0-33 AD	Church Age Kingdom Age	Great White Throne	New Heaven and Earth						
		God's Perfect Fellowship	John 10:30	Living in Unapproachable Light, 1 Timothy 6:16					All Restored						
		God's Perfect Fellowship		Pre-Incarnate, John 8:58	Incarnate, John 1:14	Paradise, Luke 23:43									
	Mankind	God's Perfect Fellowship with Adam in the Garden of Eden		Everywhere, Psalm 139:7	Indwelling Believers, John 14:17			Acts 3:21							
		No Fall No Death	Gen 1:31	Serving the Savior or Satan on Earth, Ephesians 2:1-5											
		No Fall No Death		Blessed in Paradise, Luke 16:22											
	Angels	No Creation		Punished in Hades until the final judgment, Luke 16:23 and Rev 20:13					Col 1:20 Yes?						
		No people	Gen 1:1	Serving Mankind at God's Command, Hebrews 1:14											
		No Fall		Imprisoned in Tartarus, 2 Peter 2:4 and Jude 6											
		No Unholy Angels		Rebelling Against Christ			Thalaasa, Rev 20:13	Heb 2:16 No?							
		Gen 1:31		Accusing Mankind			Lake of Fire Revelation 19:20								
				1 Peter 5:8 and Revelation 12:10											
				Abyss Revelation 20:2											

Destiny

Eesti at AionianBible.org/Destiny

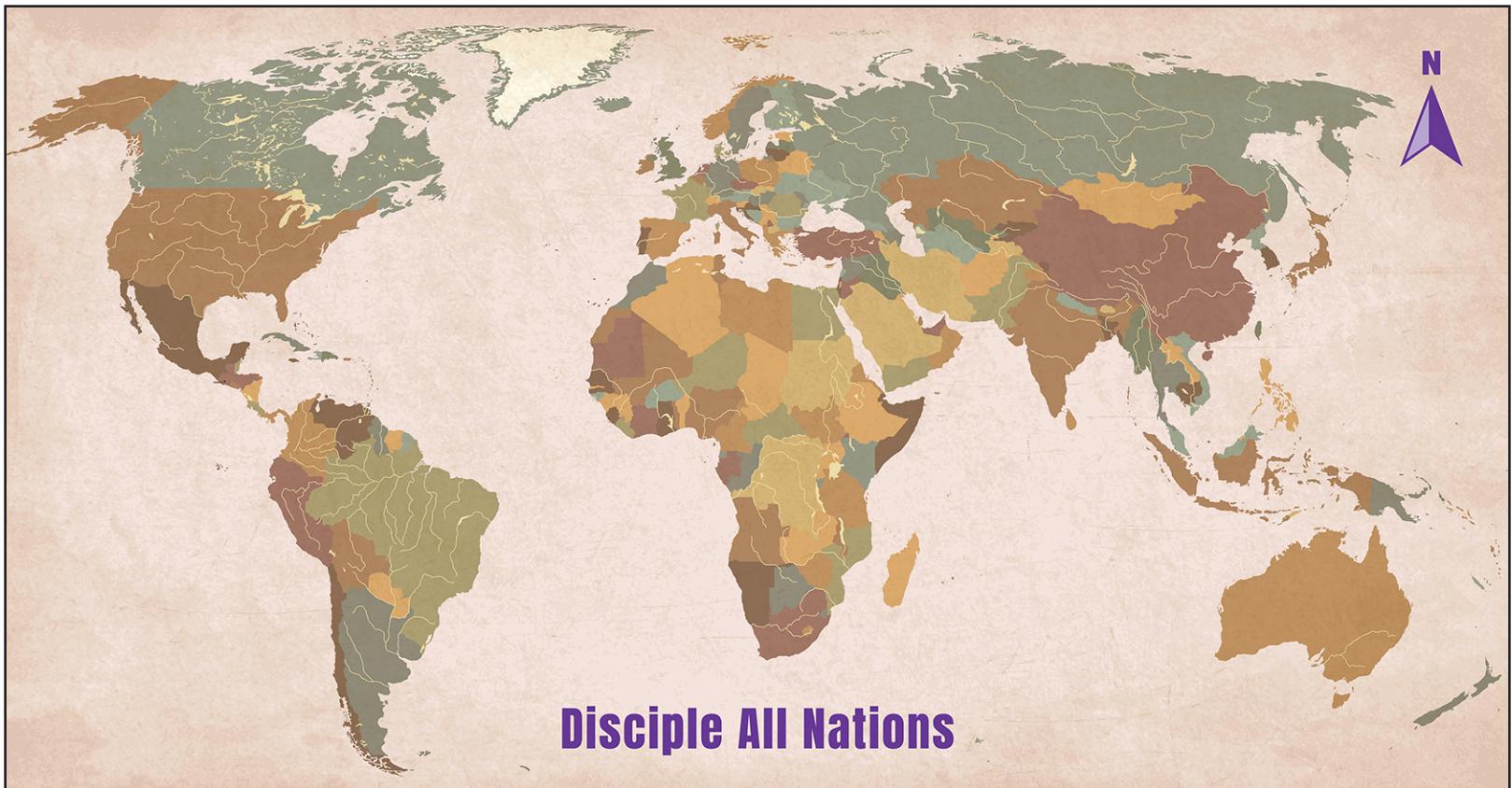
The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament Sheol and New Testament *Hadēs*, 2) Geenna, 3) Tartaroō, 4) Abyssos, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Minge siis ja tehke jüngriteks kõik rahvad, ristides neid Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel - Matteuse 28:19